

MANNA

ROKU CÍRKEVNÍHO

čili

Výklady slavností roku církevního,
jich epíštol a na jich evangelia.

Složil

ThDr. Karel Lev Řehák,

rytíř Božího Hrobu v Jerusalemě, kníž. arcib. přísězný notář,
farář u sv. Ducha v Praze.

Se svolením nejdůst. kníž. arcib. Ordinariatu v Praze ze dne
31. října 1900 č. 9766.)

V PRAZE.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba.
1902.

MANNA

ROKU CÍRKEVNÍHO,

čili

Výklady slavností roku církevního, jich
epištol a na jich evangelia.

Složil

ThDr. Karel Lev Řehák,

rytíř Božího Hrobu v Jerusalemě, knížecí arcib. přísězný notář,
farář u sv. Ducha v Praze.

(Se svolením nejdůst. kníž. arcib. Ordinariatu v Praze ze dne
31. října 1900 č. 9766.)

V PRAZE.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba.

1901.

ÚVOD.

---

1. Podivuhodné jsou věru cesty prozřetelnosti Boží! Bůh dopustil pádu prvňích rodičů; ale ihned slíbil jim i budoucího Vykupitele!

Bůh dopustil, že lidé hloub a hlouběji do bezbožnosti klesali. I ztrestal jich po dvou tisících letech žití lidského hroznou potopou; ale zachoval věrného Noema s rodinou jeho, aby obnovili pokolení lidské, na němž by se vyplnilo zaslíbení Hospodinovo o budoucím Vykupiteli!

Po nových dvou tisících letech seslal konečně jednorozeného Syna Svého, Jenž by člověčenstvo opět kleslé hříchů zbavil a uváděl do nebe, již od počátku pro ně ustanoveného.

Nyní dokonáváme třetí dvoutisíciletí; přemnozí opět pohrdli Bohem, a pohrdají ovšem i Synem Jeho, na svět poslaným. Co nastane nyní? Snad jako po šesti dnech stvoření světa nastal sabbath, čili den odpočínutí: i nyní nastane doba, kdy Bůh odpočívati bude od skutků milosrdenství Svého, jimiž marně zahrnuje nevděčníky; a nastane snad opět sabbath, čili připověděný den soudu, odplaty a odpočínutí věčného? Kdož by toho vypověděti mohl?

Kdyby nám prospívalo, byl by Bůh zajisté ve Své moudrosti i lásce zjevil nám!

2. Ale proč Syn Boží, již v ráji člověčenstvu na vykoupění slíbený, přišel na svět teprve po 4000 letech?

Jest tajemstvím Božím, jehož netřeba nám odhalovati, ale jemuž se máme v pokoře klaněti!

Ale byť i nám známo nebylo, proč Bůh právě v dobu Svou Syna Svého na svět poslal: jsme přesvědčeni, že v nevýslovné moudrosti činil, jak učinil; a že Kristus Pán, ať dříve ať později svět vykoupit přišel, jest osou, kolem které otáčel se vykoupění všech lidí, před Ním i po Ném živých; jest On v pravdě *›Sluncem spravedlnosti‹*, Jenž osvěcuje jednoho každého, kdo přichází na tento svět, ať před Ním, ať po Ném!

Jak jest to možno?

Máme v přírodě kolem sebe když ne toho důkaz, tedy aspoň podivuhodné podobenství.

Země naše jest oběžnicí slunce, a zcela na něm závislá. Bez jeho tepla a světla byla by holou pouští. A podobně jsme i my zcela na Bohu závislí; bez Jeho duchovního světla, a bez oživující milosti Jeho ničeho bychom nedokázali. Tak tomu bylo již při prvních rodičích v ráji; a jest tak tím více po pádu jich, že bez Boha, Jeho světla, jímž osvěcuje rozum náš; a bez Jeho milosti, kterou podporuje a sílí vůli naši, ničeho ku blahu nebeskému napomáhajícího učiniti nám nelze.

Ale toto světlo, a toto teplo s nebe zjednal nám právě Kristus Pán skrze život Svůj a smrt Svou; a proto jest tedy On tím *›Sluncem spravedlnosti‹* pro všechny lidi.

Slunce na světě dostačuje svým světlem a teplem pro všechny tvory, kteří světla a tepla potřebují; ano sála jeho svítící a zahřívající jest tak

veliká, že postačuje netoliko pro naši zeměkouli, ale zásobuje i jiné, zemi naší podobné světy. A tak i síla světla i milostí Ježíše Krista určena jest pro celé človecenstvo, pro všechny národy, i vymřelé i nynější i budoucí, i pro všechny jednotlivé lidi, a ještě není vyčerpána.

Kamkoli při otáčení země počne slunce svítiti a zahřívati, tam počnou šťávy v bylinách se probouzeti; a byliny vyrůstají, zelenají se, kvetou, přinášejí ovoce. A kdykoli my mysl svou ku Slunci spravedlnosti obracíme, aby nás osvěcovalo i zahřívalo: povstáváme z duchovního ztrnutí, vzrůstáme v lásce u Boha, vydáváme ovoce bohu-libých a pro nebe záslužných skutků. Kdo se ale od Krista odvrátil, upadá zpět v mrtvé ztrnutí, propadá záhubě.

Slunce jest vždy jedno a to samé; a tak i Slunce spravedlnosti jest vždy jen jedno; a dílo vykoupení skrze něho jest taktéž vždy jen jedno.

Ale jako *slunce světa nevylicvá veškerého světla a žáru svého najednou na tento svět,* ale vždy jen tolik, kolik třeba: tak i dílo vykoupení jest jen jedno; ale Kristus Pán přivlastňuje ho jednomu každému, kdo na tento svět přichází, dle míry, jak člověk si zasluhuje, a jak On Sám za dobré uznávati ráčí. Proto také o díle vykupitelském napsal sv. Pavel k Židům (9, 12): *»Vešel jednou do svatyně, a našel vykoupení věčné.«* Věřící v Starém Zákoně nabývali ospravedlnění skrze oběti Starého Zákona, pokud ony ku budoucí krvavé oběti Syna Božího poukazovaly a ji předobrazovaly; a věřící Nového Zákona nabývají spasení skrze nekrvavou oběť Nového Zákona, mši svatou, jež poukazuje zpět ku krvavé oběti Páně za nás na Kalvarii. Oběť na Kalvarii podobá se srdci, z něhož tepáním rozváděn bývá

život do celého těla, až i do nejbzdálenějších jeho údů.

3 *Církev Páně*, chtějí v péči mateřské, aby dítky její vždy před očima i na paměti měly všechno to, čím nám jest Spasitel náš: sestavila pořad slavností, kterými by nám Jeho pro nás narození, smrt i vzkříšení připamatovávala; na působení Ducha sv. upozorňovala; a nás vybízela, jak bychom oproti tolika důkazům lásky i slitování Božského k nám měli se zachovávat; a po bojích života tohoto spasení věčného se dodělati.

Rokem církevním vyrozumíváme tedy souhrn všech slavností a svátků, od Církve svaté, katolické ustanovených k tomu cíli, aby nám připomínaly vše, co trojjediný Bůh učinil pro vykoupení, posvěcení i spasení naše; a jež nás povzbuzují, abychom se o přivlastnění těch nadpřirozených a neocenitelných milostí přičinili.

Rok církevní jest dle toho jako *škola*, ve které nás Bůh skrze Církev Svou poučuje i vychovává, vede i podporuje k tomu, abychom cíle svého záhrobního v nebesích se neminuli. Proto vnikání do ducha i života roků církevního není nikterak prací a námahou neúčinnou: ba naopak velice užitečnou i potěšitelnou, ba nutnou!

4. I jest rok církevní rozdílným od roku občanského, jež počíná 1. lednem a končí 31. prosincem. *Rok církevní začíná před rokem občanským, a sice první neděli adventní, a končí se poslední nedělí po slavnosti sv. Ducha.*

Veškeré slavnosti a svátky roku církevního nestojí ale jen tak rozházeně podle sebe: nýbrž tvoří pospolu souvislý a dobře spořádaný celek, jež nám na oči staví tři nejzávažnější doby, ve kterých se nám láska jedné každé Osoby božské zvláště zjevila.

I zjevil *Bůh Otec* svrchovanou láskou Svou k nám, když nám pro vykoupení naše na svět poslal jednorozeného Syna Svého, čili o *Narození Páně*.

Zjevil nám *Bůh Syn* nevyčerpatelnou lásku Svou, když za nás vydal život Svůj na smrt nejpotupnější a nejbolestnější, jak toho památku slavíme o *Velikonocích*.

A zjevil nám *Bůh Duch svatý* nevypravitelnou lásku Svou, když způsobem slavnostním sestoupil na apoštoly a věřící, jak o tom památku konáme o *slavnosti Letnic* čili o *svátcích svatodušních*.

Dle toho *rozvrhuje se církevní rok ve tři hlavní doby* čili *slavnostní kruhy*, a sice:

a) **dobu vánoční** čili dobu pamatující na narození Páně ;

b) **dobu velikonoční**, pamatující na usmrcení i vzkříšení Páně ; a

c) **dobu svatodušní**, připomínající nám působení Ducha svatého na spasení naše.

Středy těchto posvátných dob jsou tedy **Hody Boží** : **Vánoce**, **Velikonoce**, **svatodušní svátky** čili **Letnice**.

5. K těmto třem středům druží se rozličné slavnosti, jež buď k Hodům Božím připravují, anebo po nich myslí věrných křestanů v nábožné i vděčné upomínce udržují. Pokud slavnosti ty Hod Boží předcházejí, slují **předhodí** ; pokud jich následují a doplňují, slují **pohodí**.

Předhodím Vánoc jest posvátná kající *doba adventní*. Trvá čtyři neděle a jest památkou na čtyři tisíce let, jež uplynuly, než Kristus Pán na svět přišel. Příchod jmenuje se latinsky *adventus* ; a proto době té příchodní a přípravné říkáme *advent*.

Pohodí vánoční obsahuje všechny slavnosti, jež s narozením Páně jsou ve spojení, až do poslední neděle po Zjevení Páně.

Předhodí velikonoci jest kající doba *svatopostní*. Táž začíná popeleční středou a končí svatým čili pašijovým týdnem.

Jakožto *předpostí*, jež k době svatopostní připravuje, jsou dnové od neděle devítáku až do popeleční středy.

Pohodí velikonoční obsahuje všechny ty slavnosti, jež připojují se k slavnosti vzkříšení Páně, až do doby slavného Jeho nanebevstoupení.

Předhodí svatodušní začíná hned po ukončení doby velikonoční a trvá po deset dnů, jež uplynuly po nanebevstoupení Páně až do seslání Ducha svatého.

Pohodí svatodušní představuje působení Ducha svatého v církvi až do skonání světa.

6. Církevní rok představuje nám tedy každoročně dílo Boží na spasení naše, od počátku světa až do jeho konce. A do tohoto věnce odbývajících se slavností vpletla Církev Páně celou řadu **svátků svatých**, kteří věrně Bohu sloužili, a tedy spasení skutečně došli.

Přede všemi oslavujeme přirozeně *Bohorodičku*, jakožto královnu všech svatých a nádobu milostí Božích nejpřednější. I oslavujeme svátky zasvěcenými: den jejího neposkvrněného početí (dne 8. prosince); den jejího narození (8. září); den jména jejího (v neděli po 8. září); den zvěstování jí, že se stane Matkou Mesiáše (25. března); den návštěvy její u sv. Alžběty (v 1. neděli červenovou); den očišťování jejího po porodu (2. února); a den slavnostního nanebevzetí jejího (15. srpna). Mimo tyto konáme pak ještě i jiné svátky mariánské nezasvěcené.

Mezi svatými Božími oslavujeme zasvěcenými svátky: *sv. Štěpána*, jenž první pro Krista život položil (tedy hned v první den po Narození Páně); dále svatá kněžata apoštolská *Petra a Pavla* v den mučnické smrti jejich (29. června); a konáme pospolu svátek *všech svatých v nebi* (dne 1. listopadu).

Konečně konáme i památku všech *svatých v očištcí* (dne 2. listopadu) slavností poloviční.

K těmto slavnostem, v Církví celé konaným, přidružují se zasvěcené svátky těch *svatých, kteříž v některé zemi zvláštními zásluhami před Bohem se vyznamenali*, v zemi té zemřeli anebo pochování jsou. Tak oslavujeme my Češi zasvěcenými svátky *sv. Václava* (28. září) a *sv. Jana Nepomuckého* (16. května). Moravané oslavují svaté apoštoly slovanské *Cyrilla a Methoděje* (5. července); Slezané *sv. Hedviku* (15. října).

7. Není mým úmyslem, při vydávání knihy této slavnosti roku církevního dopodrobna líčiti a významy jednotlivých obřadův a nařízení vykládati. O tom pojednávají knihy zvláštní, zvané *liturgiky*, ku př. sepsaná od Dra. Innocencia Frencla, od Dominika Špachty; anebo stati v bohosloví pastýřském (v pastorálce), na př. od dra. Antonína Skočdopole, aneb v německém od dra. Josefa Ambergra a jiné.

Také nemíním líčiti životů svatých, jichž památka každoročně se koná, jichž příklady ctností na oči se nám staví a k následování odporučují. Kdo o životě svatých dobrého poučení hledají, naleznou jich v »*Církevním roku*« od B. M. Kuldy; v životopisech svatých od P. Hugona Karlíka; od dra. Bílého; a v nejnovějším spise od Fr. Ekerta »*Církev vítězná*«, nákladem Dědictví svatojanského vydaném.

V tomto spise svém chci hlavně ukázati, jaké duchovní potravy čili ›manny‹ nabízí nám Církev svatá na neděle i svátky roku svého církevního v **epištolách a evangeliích**, jež čísti dává. Dále, jak stati předčítané se slavnostmi konanými v souhlasu jsou, k životu bohulibému dle rozličných dob církevních návod nám dávají, a duše naše živí i posilují.

Kéž by kniha tato stala se *pokladnicí* kazatelům, kteří na delší přípravu ku kázáním času nemívají; i milou *čítankou* všem upřímným katolíkům, kteříž pro nemoc anebo za jinou příčinou slovo Boží slyšeti nemohou! Vyjdi tedy, kniho, z rukou mých a vrať se s požehnáním od Boha nejhojnějším!

V jubilejním roce Páně 1900.

I.

Manna pro slavnostní kruh vánoční.

A)

Pro předhodí vánoční.

Základním bodem kruhu vánočního jest myšlenka: »*Narodil se Kristus Pán!*«

Kruh vánoční líčí nám, kterak dílo vykoupení lidského bylo připravováno, předpovídáno i předobrazeno, a pak založeno. V kruhu vánočním líčí se nám hlavně **úřad Páně prorocký.**

Slavnost vtělení Páně konáme o vánocích; přípravu ku slavnosti té činiti máme v adventě. I máme konati netoliko každoroční, přeradostnou památku příchodu Páně na tento svět: ale máme také každoročně připravovati srdcí svých, aby se v nich Kristus Pán způsobem duchovním zroditi mohl. A k tomu tedy ustanoveno jest předhodí vánoční, čili *advent.*

Prvé, nežli Syn Boží skutečně se vtělil, všichni lidé rozváznější a zbožnější úpěnlivě toužili po Vykupiteli, a volali k nebesům ve smyslu slov prorockých: »*Rorate coeli desuper*«; čili: »*Rosu dejte nebesa, a oblakové deštěte nám Spravedli-*

vého!« A těmitěž slovy máme i my Spasitele za duchovní příchod do srdcí svých prositi, a skrze upřímné pokání příchodu Jeho hodnými se činiti. Proto také začíná sluha Církve u oltáře slovy »Rorate coeli desuper« adventní mši svatou; a my dle tohoto začátku adventní mši svaté i »rorate« říkáme.

Mše svaté rorátní slouženy bývají ještě za tmy, totiž před východem světla slunečního, poněvadž mají naznačovati dobu temností duševních, v které zbožní lidé na příchod Slunce spravedlnosti, Jímž jest vtělený Syn Boží, kajicně se připravovali.

Podobně jako před narozením Páně svět úpěnlivě toužil a lkal po Spasiteli: máme i my v době adventní se káti, hluchného veselí se zdržovati, horlivě doma i v chrámu Páně se modliti, a o tajemstvích narození Páně rozjímati.

K účelu tomu výborně se *hodí růženec radostný*, jež nám pro dobu adventní zvláště Církve Páně odporoučí; dále hodné přijímání svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltářní.

Abychom na tento dvojný příchod Páně na svět, totiž na narození Páně v Betlémě a na Jeho tajemné narození v srdcích svých lépe byli upamatováni, dává Církev svatá v době adventní předčítati stati z proroctví starozákonných a případné částky svatého evangelia, povzbuzujíc nás skrze ně, abychom se naučili na světě žíti tak, bychom i potom, až Pán Ježíš přijde na svět po třetí, totiž v den soudný soudit živých i mrtvých, mohli příchod Jeho s radostí očekávati.

1. Za tou příčinou čte se zejména na **první neděli adventní** *evangelium* o hrozném konci světa a přísném soudě Božím, abychom hrůz jeho se lekajíce, tím snáze k pokání se nakloňovali; ale

zároveň těší nás vzpomínka na pláč Dítka betlémského, vyučující nás, že Bůh nechce vcházení s námi v soud přísný: nýbrž že chce nám milosrdenství prokázati dle zásluh Syna Svého za nás. Na místě do temností za hřtchy zve nás Bůh ku světlu, vycházejícímu z Betléma; chce nás odvrátiti od nepravostí, za něž odplata jest v pekle; zve nás k životu ctnostnému, za nějž odplata jest v nebi. A proto také volá k nám Církev Jeho svatá hned v první neděli adventní v *epištole* ústy svatého Pavla: »Vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali!«

2. V neděli druhou adventní pokračuje Církev v napomínání k životu ctnostnému, poukazujíc v *epištole* k tomu, že spasení jest možno jedině v Kristu Ježíši, Jenž srdce očišťuje, všelikou bídu s pokolení lidského snímá, a jakožto Spasitel tak mnohými způsoby byl na staletí napřed předpovídán i předobrazován.

Evangelium toho dne ale vypravuje, kterak Jan Křtitel poslal dva své učeníky ze žaláře svého k Pánu Ježíši s otázkou, zdali On jest tím Slibovaným čili Mesiášem, Jenž měl býti dle proroctví i Soudcem i Spasitelem? Nečinil ale Jan vzkazu svého pro sebe, ježto byl sám Pánu Ježíši při křtu v Jordáně svědectví vydal, že nad Ním uzřel Ducha svatého sestupujícího, a že jest Mesiášem i Synem Božím (Jan 1, 29—34); ale aby Pánu Ježíši dal příležitost, aby On Sám učeníkům jeho i ostatnímu lidu ze zázraků svých dokázal, kterak na místě spravedlnosti Soudce chce konati raději dílo milosrdenství, jehož Jan Křtitel sám jest vážným a přesvatým hlasatelem.

3. V neděli třetí adventní vybízí Církev svatá dítky své skrze čtení *epištoly* již k radosti z nastávajícího narození Páně; a za tou samou pří-

činou klade do téhodne následujícího půst čtvrtletní čili kvatembr, aby věřící skrze posty a horlivější modlitby na příchod Páně se připravovali a pak hojnějších milostí od Něho obdrželi.

Evangelium téže neděle vypravuje ale o poselství židů k Janovi, jež přišlo se ho zeptat, zdali snad on sám není Mesiášem. Dotaz ten vydává svědectví o všeobecné již touze po slíbeném Vykupiteli, ježto při obecné skleslosti mravů pomoc od lidí jevila se býti nemožnou. Dotaz byl ohlasem skroušených proseb, jež vysílány byly k nebesům: Rorate coeli desuper! Rosu dejte oblakové; dštěte nám Spravedlivého! Jan ale vyznává: Já nejsem Kristus; já pomoci vám nemohu z béd vašich; já jenom připravuji cestu do srdcí vašich Mesiáši, Jenž tak vznešeným jest, že já nejsem ani hoden, prokázati mu službu otrockou, nejnížší.

Jestliže Spasitel Sám nazval Jana Křtitele největším z proroků, ba andělem, ustanoveným, aby Jemu cestu připravoval (Mat 11, 9. 10.); a přece Jan o sobě pokorně dí, že není hoden, Mesiáši ani řeménků u obuvi rozvázati: je to pro nás vybidnutím, jak bychom se měli my s úctou nejvyšší na příchod Jeho do srdcí svých připravovati.

4. V neděli čtvrtou adventní předčítá se v *epištole* o důstojnosti těch, kteří věřícím svátostmi přisluhují, aby věřící stali se tím ochotnějšími, milostí od Boha nabízených skrze ruce kněží přijati.

Evangelium téhož dne ale dokazuje, že přišla v pravdě doba, kdy Mesiáš měl dle proroctví umírajícího arcioctce Jakuba na svět přijíti. Neboť berla královská byla již vzata od Judy; na trůně Davidově panovali pohan Pilát a vetřelý cizinec Herodes; v Jerusalemě hanobili nejvyšší moc du-

chovní zaprodání služebníci pohanů: Annáš a Kaifáš.

A poněvadž království přesvatého Mesiáše přišlo, vyzývá Jan Křtitel lid svůj i nás: Připravte cestu Páně, přímé čiňte stezky Jeho! Údolí, to jest: místo, kde se čeho nedostává na dobrém, budiž vyplněno, dobré dokonáno! Každá hora a pahrbek, to jest: místo, kde přicházejícímu Pánu něco v cestě stojí, a to jest každý hřích, zejména pýcha, budiž odklizeno a upřímnou pokorou nahrazeno. Co jest křivého, podvodného, budiž napraveno; co ostrého, tvrdého, urážejícího, budiž odklizeno! Kdo nepřipraví srdce svého, aby v ně mohl přijít Spasitel: nechť sám si přičte, když jednou v den soudu nebude s ním jednáno dle milosrdenství, ale dle spravedlnosti, a když propadne trestům zaslouženým!

Hle! Již již přichází přemilosrdný Spasitel, a sice ne v podobě obrovského vítěze, jehož bychom se lekali: ale v podobě roztomilého Děťátka, abychom tím snáze důvěry k Němu nabyli, a i s Ním jako dítky Otce nebeského se stali.

5. Konečně mysl naši na příchod Páně připraviti mají i **svátky**, jež Církev Páně do doby adventní klade.

Je to zejména svátek *sv. Ondřeje* (dne 30. listopadu), jehož byl Spasitel nejprvnějšího do sboru Svých apoštolů povolal; jenž bratra svého Šimona Petra k Pánu byl přivedl; a jenž proslavil se jakožto milovnsk kříže i Ukřižovaného.

Svátek *»neposkvrněného Početí přeblahosla-
vené Panny«* (8. prosince), s nímž slibované dílo vykoupění lidského započalo.

Svátek přenesení *domku sv. Rodiny* do Loretta v Itálii (10. prosince), v němž *»Slovo Tělem učiněno jest, aby přebývalo mezi námi.«*

Svátek »*Očekávání porodu přesvaté Panny*« (18. prosince), abychom z touhy Bohorodičky po Mesiáši naučili se též po Spasiteli toužiti; a modlitbami, rozjímáním, kajicností na svět Ho vítati.

Svátek *sv. apoštola Tomáše* (21. prosince), jenž ne tak z nevěry, jako spíše z přehoroucí touhy po Pánu ostatním apoštolům prohlásil: »Nevěřím, pokud se Pána nedotknu.«

Ale i ostatní svátky svatých a světic Božích, jež do doby adventní připadají, poučují nás, jak bychom měli svatých nebeštanů následovati v té jejich touze po Bohu, ve které se káli; muky snášeli; zdraví, majetek i život svůj v obět přinášeli, aby s Ním ve spojení věčné vejšti mohli.

A nyní tedy již podrobně uvažujme, jaké vzácné pravdy a jaká milá naučení obsahují jednotlivé epištoly a evangelia na dobu adventní ku čtení ustanovené:

Na neděli prvou adventní.

I.

Výklad epištoly.

1. Když se přibližuje ráno, ozývá se při venkovských hospodářstvích kuropění, jež probouzí lid, aby ze sna se probрал, a ku dílu dennímu se odhodlal. A podobně činí Církev sv. dnes, kdy první krok činíme do nového roku církevního, v němž máme sobě připamatovati, čeho všeho pro nás Bůh od počátku činil, aby nás vyhnané syny Evy ku spasení přivedl. V duchu máme zaběhnouti do oněch temností, v kterých byl svět před tím, nežli naň vystoupilo Slunce spravedlnosti, aby temnosti jeho osvítilo. A proto volá Církev

Páně dnes jako nějakým kuropěním z krajin nadzemských, užívajíc slov svatého učitele národů, abychom z hřšného spánku procitli; a povstavše, abychom žili a působili tak, bychom v této době posvátné adventní srdcí svých připravili na radostný příchod Jeho na tento svět, i do srdcí svých. Církev Páně tedy volá:

»Bratři! vezte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali.« To jest: Napomínám vás, abyste bez odkladu opustili skutků takových, jež rády v temnostech se skrývají, poněvadž jsou zlé. I napomínám vás k odstranění zlého tím více, že *»nyní jest bližší naše spasení, nežli když jsme uvěřili.«*

To znamená: Čím více po svém obrácení z pohanstva prospíváte věkem, tím více prospívejte i zásluhami svými u Boha, protože také vždy více přibližujete se smrti, a tak i dnu odplaty. Povstaňte tedy k dílu s tím větší chutí, čím bližší jest odplata vaše, a čím více si zasloužiti můžete!

Lhostejnost při konání dobrých skutků přirovnává sv. Pavel spaní; a sice proto, že, kdo spí, nevidí, neslyší a necítí ničeho z toho, co se kolem něho děje. Člověk spící podobá se tedy člověku bezživotnému. Na místě aby jako živý pracoval, klame se svými sny, a rozličnými ničemnými přeludy, jež zmizí, když procitl. A podobně člověk u víře lhostejný ničeho nevidí, necítí, neznamená z toho, co víra svatá jemu za povinnost ukládá; ale za to obírá se podvodnými věcmi tohoto světa, shání se po rozkoších tohoto života, a blaženost svou na nich zakládá. Avšak až procitne, pozná ku své veliké škodě, že všechno, co ho při jeho náboženské lhostejnosti těšilo, jest jen blud a klam! A z takového tedy duchovního spaní, čili z náboženské lhostejnosti budí nás dnes

Církev Páně slovy apoštolskými, volajíc, »vzte, že hodina jest, abychom ze sna povstali«; abychom nemusili jednou s bolestí oplakávat, že jsme tolik drahocenného času zmrhali, a zásluh v něm si získati opomíjeli!

V Americe, v Mexiku, žije pták, jménem chojera. Ten loví veliké, jedovaté hady, zvané chřestýře, podivuhodným způsobem. Když spatřil takového hada spícího, v kotouči svinutého, snáší kolem něho bodlavé ovoce z jistého stromu fíkového, jenž v těch krajinách hojně roste; a hada celého ovocem takovým těsně ohrazuje. Když tak učinil, zatřepá náhle velikýma křídlyma svýma. Had vyplašen rychle se rozvine, ale při tom nabodá do těla svého tolik bodláků, že ho pak pták snadno přemůže a zničí. A podobně děje se mnohým lidem. Oddávají se rozkoším tělesným všeho druhu, a při takovém duchovním spánku svém zapomínají na Boha. Kdo spí, baví se přeludy. Zatím nashromažďuje ale ďábel množství překážek, upoutá si jich tak, a když oni konečně při smrti z duchovního spánku se probouzejí, znamenají s hrůzou, že v nástrahách ďábla uvízli, a na věky zahynou.

Pastýř bdí, aby neztratil svěšených oveček; myslivec střeží srnu pána svého; voják bdí na stráž před nepřitelem. Zdaliž se nesluší, abychom i my bděli, kde nejedná se o nějakou věc cizí: ale o vlastní naši, jedinou, nesmrtelnou duši, aby neupadla v osidla ďábla, a nezahynula pro celou věčnost?

2. Ano, píše dále sv. apoštol:

»Noc předešla, den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti, a oblecme se v oděni světa.«

Dobu před Kristem Pánem prošlo nazývá sv. Pavel nocí. Pohané žili ovšem ve věcech, jež rády nocí se přikrývají. Oddávali se nejhanebnějšímu způsobům smilství, obžerství i opilství; dopouštěli se rozličných, i do nebe volajících násilí na slabších; ano v otroctví je jímali. A podobně děje se až do dneška tam, kde se Boha spustili. Za dob našich přemnozí bohatí, a Krista Pána a zákona lásky Jeho se zřikají, při dělnických svých lidské důstojnosti jejich zneuznávají, jako s otroky a nevoľnisky s nimi zacházejí, a ničemně, jako s věcmi s nimi nakládají, když se k práci neschopnými stali. Jiní, Boha se spustivší, oddávají se svárům, závisti, zlosti, opilství, obžerství, smilstvu; a tak zaplétají se vždy více v osidla ďábla, v nichž snad teprve při smrti s hrůzou se poznají!

Kde není Kristus, tam jsou temnosti hříchů. Tak bylo na světě po 4000 roků před Kristem Pánem. Když se Kristus Pán na svět narodil, vzešlo světu Slunce spravedlnosti. A kde Kristem Pánem a zákonem Jeho pohrdají, tam povstává znovu barbarství, mravní zpustlost a surovost.

Římané toho na sobě zkusili, jakými byli prvé, nežli víru Ježíše Krista poznali; a jaká milá změna se s nimi stala, když si zamilovali ukřižovaného pro nás Bohočlověka. Proto klade jim sv. Pavel na srdce, aby nevraceli se více ku svým bývalým neřestem, ježto se to na ně více nesluší. A jako se neslušelo na křesťanské Římany, aby se k ohavnostem pohanským opět navraceli: tak nesluší se to ovšem ani pro nás křesťany. A proto napomenutí apoštolské, Římanům učiněné, platí i nám.

Sv. Pavel dále dí:

• Jako ve dne poctivě chodíme; ne v hodování a opilství; ne ve smilstvích a nestydatostech; ne ve sváru a závisti: ale oblecté se v Pána Ježíše Krista! •

Smysl slov těchto jest: Varujte se nyní toho, čeho činiti nestyděli jste se, pokud jste žili v temnostech pohanstva. Tehdy oddávali jste se často pro pouhou rozkoš po celé noci hodování, jsouce při tom slavnostně vyzdobeni a ověnčeni, a pak tropili jste nejhorší nestydatosti; nyní ale jste křesťané, a tajemní údové Těla Ježíše Krista!

A to napomenutí platí i nám. Hle, nastala doba adventní, v které slušno na křesťany, aby srdcí svých připravovali na příchod Páně. Odvrzte tedy od sebe vše, co by se přicházejícímu Spasiteli nelíbilo mohlo; co by vám radost z Jeho narození pokazilo; co by Mu příchod do srdcí vašich zamezilo!

Ale *•oblecté se v Pána Ježíše Krista•*; to jest: chovejte se ve všem a všude tak, abyste byli co nejdokonalejším obrazem života Páně; napodobujte Ho v čistotě, nevinnosti, zdržlivosti, dobrotivosti, zbožnosti, poslušnosti, abyste mohli se radovati z narození Jeho na svět, i z narození Jeho do srdcí svých; abyste přijali od něho milostí nejhojnějších, pomocí kterých byste Bohu vždy dokonaleji sloužili; zásluhy své pro nebe si množili; a v den smrti s duší, a v den soudný i s tělem ve věčnou blaženost Jeho vejíti mohli. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní evangelium popisuje konec světa, podobně jako ono na poslední neděli po sv. Duchu. Proč asi to ?

Církev svatá si žádá, abychom i na počátku i na konci jejího roku, tedy po všechem čas připomínali si dne soudného hrůzy pro hříšníky, i oslavy pro vyvolené. A k čemu?

Abychom dle toho život svůj zařídili. Není věru možná, aby kdo o hrozných trestech hříšníkův uvažoval, a o nevýslovné blaženosti nebešťanů rozjímal, a při tom pevně si neumínal, hříchů se varovati a bohu libě žít! A k tomu napomínají nás i dnešní evangelium i epištola.

Připomeňme si tedy onoho okamžiku, kdy věčný Soudce s tváří hněvivou obrátí se k nešťastníkům po levici Své, a oznámí jim hrozný ortel: »Odejděte ode Mne, zlořečení — do ohně — věčného — kterýž připraven jest ďáblu a andělům jeho!« Uvažme:

1. Co že uslyší zlořečení? »*Odejděte ode Mne!*«

Kdo jim to praví? Jest to náš přelaskavý, nejdobrotivější Spasitel, nejmilosrdnější Vykupitel, všemohoucí Bůh!

Pryč ode Mne, řekne; pryč odejděte od Mé oslavené Matičky, jež se za vás, nekající hříšníky marně přimlouvala.

Pryč od andělů svých strážných, kteří po celý život při vši vaší nevděčnosti s nejvyšší horlivostí vás opatrovali!

Pryč od svatých a světic Božích, kteříž slovem i příkladem svým od zlé cesty vaší vás odvrátiti marně se snažili!

Pryč ode Mne odejděte vy, kteříž jste za života pozemského láskou Mou hanebně pohrdali!

Marně jsem pro vás pracoval, marně krví se potil; marně hroznému bičování a potupnému korunování se podrobil; marně jsem pro vás ukrutný kříž nesl; marně na rukou i nohou probodati se dal! Vy jste pohrdli láskou Mou!

Vy jste pohrdli i láskou ke svým bližním ; neboť : lačněl jsem, a nenasytili jste Mne ; žíznil jsem, a nenapojili jste Mne ; nahým jsem byl, a nepřioděli jste Mne ; nemocen jsem byl, a nenavštívili, neopatrovali jste Mne !

Ba, vy jste neměli ani pravé lásky ke své duši a ke svému tělu, ježto jste nedbali o spasení jich ! A proto pryč, pryč odejděte ode Mne do ohně věčného !

Tohoto nemluvím snad ze svého ; ale ze slov Samého Spasitele, jak dočtíste se lze v kapitole 25. evangelia sv. Matouše.

Co tedy učiníme, abychom jednou takového odsouzení slyšeti nemusili ?

Stává se často, že, když člověk opuštěn byl od člověka milovaného, rozumem se pomínul, anebo si zoufal, a jako vrah sama sebe zmařil. Duše lidská pro Boha jest stvořena ; a jako magnet přitahuje k sobě železo, tak duše cítiti se bude přitahovanou k Bohu, k jediné Bytosti, jež nekonečné lásky jest hodna. Ale právě od té uslyší zdrcující slova : »Pryč, odejdi ode Mne na věky !« Pak nebude moci nikdo více života svého zmařiti, aby mukám ušel. Pak věčně jen bude nešťastníkům hřmíti v uších : »Pryč, odejdi od Boha, Jenž tě k lásce neskonale stvořil ; pryč od Něho na věky !«

Nyní v životě tomto pozemském vůbec, nyní v této posvátné době adventní zvláště volá nás k Sobě Spasitel : »Pojďte ke Mně všichni, kdož obtíženi jste, kdož hříchy poskrvněni jste : a Já občerstvím vás, Já usmívám vás !« Kdo nechceš jednou uslyšeti hrozné : »Odejdi ode Mne — na věky« — slyš nyní opravdově hlasu Jeho : »Pojď ke Mně, a Já občerstvím tebe !«

2. A nyní uvažme o tom, *co se stane po orteli Fáně*: »Odejděte ode Mne!«

Zavržení půjdou do věčných muk; a vyvolení Boží do života věčného.

I nastane nevídané divadlo! Andělé obklíčí svaté a světice Boží, všichni Krista Ježíše, a seřadí se v nekonečné procesí do nebe. I budou všichni mnohem slavnostněji prozpěvovati Hosanna na výsostech! Hosanna Synu Davidovu! nežli prozpěvovali zástupové, když Pán Ježíš po vzkříšení Lazara jel na oslátku ku slavnosti do Jerusalema.

Zatím ale otevře se propast pod zavrženými, a objeví se tam strašné temnosti, z nichž vyšlehnou nikdy neuhasnající, černé plameny! Ještě jednou, pro větší bolest svou, ohlédne se s pohledem zoufalým zlořečený syn za svým vyvoleným otcem, jehož tolik byl sužoval; ohlédne se zavržený manžel za oslaveným manželem, jehož život byl mukami naplňoval; ohlédne se zvrhlá matka za dítětem svým, jež v nevinnosti bylo zemřelo: a jižijí spadají s křikem, srdce rvoucím, do propasti, kdež je ďáblové řvoucí popadají do moci své; a pak zavře se otvor pekla na vždy!

Jak snadno vyslovujeme to slovo věčnost; a jak málo přemýšlíváme o jeho smyslu! Kdyby Pán Bůh řekl zavrženým: Vzpomeňte si na veliké moře na zemi; vždy za tisíc roků přilétne ptáček, a upije z něho kapku. A až to ptáče celé moře do dna vypije, vyjdete vy z hrozného žaláře pekelného; pak přestane váš pláč i skřípění zubů; pak umře červ svědomí vašeho; pak osvítlí se vaše temnosti, a vejdete i vy do slávy Mé: ó peklo, nebylo by pak při všech hrůzách svých peklem více, poněvadž by zavržení měli naději, že přece jednou, a byť to i za nesčíslný počet věků bylo, do slávy Boží vejdou! Ale zavržení vědí: my ani

za miliony milionů věků muk svých zbaveni nebudeme; věčnost neuplyne nikdy, ježto Sám Syn Boží prohlásil neklamná slova: »Nebe a země pomínou, ale slova má, hrozby a příslovědi Mé nepomínou nikdy!«

Při které straně budeš v den soudný, ty, duše má? —

Chceš-li to zvědět, uvažuj o tom,

3. *proč musí zavržení uslyšeti:* »Odejděte ode Mne!«

Stane se tak proto, poněvadž Bůh nejvyšší svatý nemůže při Sobě strpěti ničeho nečistého, nesvatého; a hříšníci nebudou moci po celou věčnost více se očistiti, ježto doba milosti trvá toliko na tomto světě; v životě budoucím trvá ale jen svrchovaná spravedlnost. Kniha Kazatel 11, 3. dí: »Kam strom padne, tam bude,« a zůstane ležeti.« Umírá-li kdo v těžkém hříchu, zůstane v něm na věky; a proto se také na věky k Bohu do nebe nedostane.

Uvažuj tedy, milý křestane! Kdybys dnes zemřítí měl, kam by padl strom tvůj? Jsi v pravdě čist tak, abys společnosti s Bohem a se svatými Jeho hoden byl? Co tedy máš učiniti již dnes, v tomto posvátném čase adventním?

Svatý Pavel nám to povídá v dnešní epištole, když vybízí: »Vězte, že hodina jest, abychom ze sna (hříchů) povstali. Odvrzmež tedy skutky temnosti,« jakými jsou: lenost při službách Božích, v přijímání svátostí, modlitbách; hříchy: opilství, smilstva, nestydatosti, sváry a jiné mravní neřesti; a »oblecte se v Pána Ježíše Krista«, t. j. žijte tak, abyste se Kristu Ježíši ve všem co nejvíce podobali.

Takto činíce i smýšlejíce připravíme Jezulátku důstojný stánek v srdcích svých; ale připravíme

se také hodně na příchod Páně v den soudný, a můžeme si tak činiti naději, že i nás pak postaví Pán po pravici Svě; a i nás posléze osloví takto: »Pojďte, požehnaní Otce Mého, a vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa.« Amen.

Na neděli druhou adventní.

I.

Výklad epištoly.

V době adventní hlásá Církev kajicné připravování na narození Páně vůbec. Dnes vzdává chválu svatému Janu Křtiteli, že nebyl třtinou, větrem se klátící; čili člověkem, jenž by byl vrtkavým ve službě Boží. A podobné myšlenky obsahuje také dnešní epištola, jež činí důtklivá napomenutí tato: Nejprve vybízí ke čtení Písma svatého, a ovšem i k rozjímání o tom, co přečteno bylo.

1. Svatý apoštol píše: *»Bratři! Cožkoliv jest (v Písmě svatém), k našemu naučení napsáno jest; abychom skrze trpělivost a potěšení Písem naději měli.«*

Písmo svaté vypravujíc veliké skutky Boží v Zákoně Starém, i dílo vykoupení našeho v Zákoně Novém, podává přerozmanitých naučení, jimiž bychom se v životě řídití měli, abychom se Bohu zalíbili.

Písmo svaté napsáno jest tedy k našemu užítku, a ne k lichým hádkám a k jalovému mudrování, v nichž libují si nekatolci. A kdo s upřímným srdcem o tom, o čem nás Písmo svaté poučuje, jakožto o slově Božím rozjímá, nabývá, dle

ujištění svatého apoštola, ovoce dvojího: *trpělivosti a potěšení*.

A těch jest nám věru velice zapotřebí. Každý člověk má svá soužení; ale zejména ti všickni, kdo chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivensví trpěti budou, « ujišťuje sv. apoštol v II. Tim. 3, 12. Abychom tedy při všech prudkých nástrahách dábla, při vši zlobě světa, i při všech pokušeních vnitřních Bohu věrnost zachovali, a odplaty věčné si zasloužili: k tomu třeba věru mnoho — *trpělivosti*. A bychom při těch ustavičných bojích na mysli neklesali a si nezoufali: k tomu třeba od Boha i *potěšení*!

Jak mnoho trpělivosti i potěšení od Boha člověku poskytuje rozjímání o naučeních Písma svatého, o tom dočítáme se v posvátných dějinách ze života svatého Servula, žebráka.

Týž narodil se v Římě, jakožto mrzák, z rodiců chudých. Poněvadž k žádné práci nebyl, donášeli ho denně ke dveřím chrámu sv. Klementa, aby si tam potřeb tělesných vyžebal. I činil tak, a peněz, jichž pro sebe nepotřeboval, rozdával zase mezi jiné chudé. Koupil si ale také Písmo svaté; a poněvadž sám čísti nedovedl, prosíval mimojdoucí, aby mu něco z něho přečetli. I rozjímal pak o přečteném, a osvojil si během času tak velikou známost Písma svatého, že je téměř z paměti uměl; a nabyl z rozjímání o naučeních jeho od Boha tolik svatě trpělivosti a potěšení ve svém smutném stavu tělesném, že s radostí Bohu sloužil, a jako světec i života svého dokonil. Při smrti jeho rozezvučely se v chudém příbytku jeho, u přítomnosti mnoha svědků, chvalozpěvy andělů; čímž Bůh na jevo dal, že duši jeho přijímá ve slávu svou.

V Písmě svatém ale třeba čísti s pokorou, s uctivostí k slovu Božímu, a dle bible, od některého biskupa katolického prohlédnuté, schválené a výklady opatřené, což bývá vždy na prvním listě knihy řádně označeno. Opatrnosti takové jest třeba, aby čtoucí neupadl do nějakých bludů, ježto i jinověrci bible mají, jen že mnohdy velmi porušené, aby se na ně v bludech svých odvolávali mohli.

2. Dále napomíná svatý Pavel Římanů, aby se nedomnívali, že snad trpělivosti a potěšení nabudou z mrtvých liter v Písmě svatém: nýbrž aby milostí těch očekávali od Boha, Jenž čtoucím srdce otvírá, a trpělivosti i potěšení udílí Sám. Píše :

»*Bůh pak (Dárce) trpělivosti a potěšení*« ; a připojuje prosbu : »*Ten dejž vám, abyste jednomyslně smýšleli vespolek podle Ježíše Krista: abyste jednomyslně, jedněmi ústy ctili Boha, a Otce Pána našeho Ježíše Krista.*«

To jest: Bůh dá vám potřebných milostí; ale na vás jest, abyste si darů těch zasluhovali jednomyslností a svorností mezi sebou.

Svornosti takové bylo Římanům svrchovaně třeba, poněvadž křesťané byli tehdy krutě pronásledováni; a kdyby i mezi sebou byli měli různé míti, tím spíše byli by od nepřátel bývali zničeni.

Jak mnoho prospívá *svornost*, učíme se znáti z dějin našich domách. Kníže Svatopluk moravský, znamená, že se mu smrt přibližuje, povolal k sobě synů svých, ukázal jim svazek prutů a jednoho po druhém vyzval, aby ten svazek rozlomil. Nikdo nebyl s to. I rozvázal Svatopluk svazek, a pruty jednotlivé snadno rozlámal. Pak řekl: Vizte, tak bude i s vámi! Budete-li svorně

pospolu žítí ve svazku v pravdě bratrském: žádný z vůkolních nepřátel nepřemůže vás; budete-li ale nesvorní, snadno jim podlehnete!

3. Za svornost mezi svými vyznavači modlil se Spasitel náš před umučením Svým (Jan 17, 21), Jeho učenci jednomyslnost vždy hlásali; a první křesťané k veliké chvále mezi pohany svorně, jako členové jedné rodiny žili. Za jednotu takovou máme Boha prositi, ale také sami se o ni přičiňovati. Jak?

Svatý apoštol nám to povídá v následujících slovech:

»Pročež přijímejte se vespolek, jako i Kristus přijal vás ke cti Boží!«

To jest: Následujte vznešeného příkladu Ježíše Krista, jenž vás všechny bez rozdílu, židy i pohany, shromáždil v Církvě Své. Tak také i vy nečinite rozdílu mezi chudým a bohatým, učeným i neučeným, mužem a ženou; neboť všichni jsme k obrazu Božsmu stvořeni; všichni na křtu svatém dítkami Božími a spoludědici Ježíše Krista učiněni. I máme tedy jeden druhému pomáhati, ať Čech anebo Němec, Tatar anebo Číňan, jsouce v Kristu Ježíši členy jediné rodiny, jejtž Otcem jest Bůh nás všech!

4. Mezi křesťany římskými byla tehdáž nedorozumění, protože ti, kteříž před křtem židy byli, se domnívali, něčím více býti, nežli ti, kteříž před křtem pohany byli. Aby jim přičiny k nevrážení odňal, a k svornosti snáze jich pohnul, dodal svatý apoštol:

»Nebo pravím, že Kristus Ježíš byl služebníkem obřízky pro pravdu Boží, ku potvrzení slibů otcům (našim v židovství) učiněným:« to jest: Aby naplnil zaslíbení, židům učiněná, Spasitel mezi židy se narodil i obřízce jich se podrobil. Čím

si židé tohoto vyznamenání zasloužili? Ničím! Stalo se tak jen ze zvláštního milosrdenství Božho!

O pohanec ale jest v Písmech svatých předpovídáno, že

»pohanští národové oslavovati mají Boha«
v Církvi.

Čím si toho oni zasloužili? Také ničím! Mají tak činiti také jen z milosrdenství Božho.

Tedy jedni i druzí jen z milosrdenství Božho jste byli do Církve povoláni; tedy nemáte příčiny, aby se jeden nad druhého vyvyšoval, ježto jste si všichni rovni!

5. Že ale židé i pohané rovnou měrou Boha oslavovati, a tudíž ve svornosti pospolu žíti mají, o tom uvádí sv. Pavel nyní čtyři jasná svědectví, čili čtyři výroky prorocké.

Ke konci pak žehná svatý učitel národu Římanům v tato slova:

Bůh pak, naděje, naplniž vás všelikou radostí a pokojem u víře, abyste se rozhojnili v naději a moci Ducha svatého.

To jest: v Boha skládejte ve všem naději svou. Nežádám vám časných statků, jež člověka sotva na chvíli těšiti mohou; ale vyprošuji vám radost a pokoj, trpělivost i potěšení od Boha.

A ta slova platí i nám! Ano, za pokoj Boha prosíme, ale i sami ho u Něho hledejme ve svaté zpovědi! V pokoji a svornosti snažme se žíti se svými bližními; a proto varujme se všeho, čím bychom pokoje toho porušili. Pokoje vyprošujme i hříšníkům, odpadlíkům, nevěrcům, ale zejména věrným souvěrcům, abychom se mohli těšiti z příchodu knížete pokoje na zemi; mohli se radovati z narození Jeho na svět; a jednou ze svého vlastního narození pro život věčný. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Nebyl snad sv. Jan Křtitel v pochybnostech sám, zdali Pán Ježíš v pravdě jest slibovaným Mesiášem; vždyť Duchem svatým poučen, vítal Ho ke křtu v Jordáně, a představoval Ho shromážděným zástupům slovy: »Ejhle Beránek Boží, Jenž snímá hříchy světa!« Ale učenci Janovi byli na rozpacích, mají-li mistra svého opustiti, a toho tak chudého Ježíše z Nazaretu, jakožto Mesiáše se přidržeti. A proto poslal je Jan ku Samému Ježíši s otázkou: »Ty-li jsi, Jenž přijíti máš, čili jiného čekati máme?«

A Spasitel neřekl slovy ani jsem, ani nejsem; ale poukázal ku zázrakům, jež konal na nemocných i mrtvých. Ze skutků Jeho měli učenci Janovi seznati, že On v pravdě jest Mesiášem, ježto by bez posláni od Boha věcí takových činiti nemohl; a ježto koná, o čem předpovídali proroci, že Mesiáš, až na svět přijde, konati bude.

Po odchodu učenků Janových Spasitel Sám vzdával předchůdci Svému chválu nejvyšší pro jeho kající, spravedlivý život, a prohlásil ho za více, nežli obyčejného proroka: totiž za anděla Svého, Jenž předchází před tvář Jeho, aby Jemu cesty připravil do srdcí lidských.

A tento, od Samého Boha chválený muž, sedí v tmavém žaláři v královské tvrzi Macheru, každé chvíle uchystán na smrt. Kterak se to stalo?

Uvažme o žalařovaném sv. Janu a pozorujme, jaké naučení pro život bychom si z něho vybrati mohli. I položme si tedy především otázku:

1. *Proč byl Jan Křtitel uvržen od Herodesa do žaláře?*

Měl se snad Herodes Křtitele báti, že jemu odebere poklady jeho? Ale kterak by jen mohl na takovou myšlenku přijíti, když věděl, jak Jan všemi požitky pozemskými pohrdal? Vždyť bylo zajisté Herodesovi dobře známo, že Jan pojídal jen sušené kobylinky a lesní med; pil toliko vodu; odíval se v srst velbloudí, kterou k tělu koženým pasem upevňoval; a bydlil ve skalné jeskyni!

Či snad by byl mohl Jan Herodesovi ubráti na jeho slávě? Ale Jan nižádné slávy světské nevyhledával. Vždyť, když jej měli lidé za vrátivšího se Eliáše, jenž neumřel, ale v ohnivém voze do nebe je vzat; nebo za nějakého jiného proroka, ba docela za samého Mesiáše: on pokorně odpovídal: Nejsem nikým takovým; jsem jen hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně; Mesiáší ale nejsem hoden ani řeménka u obuvi Jeho rozvázati, čili konati při něm službu nejnižšího sluhy.

Což tedy přivedlo Herodesa k tomu, aby vsadil Jana do žaláře? Herodes zachvácen byl duchem nečistoty. Koho ale smilstvo ovládá, při tom je veta po dobrých předsevzetích a po životě zbožném! I Herodes sám slychal rád kázání Janovo, jako přemnozí hříšníci jiní, kteříž pak učinili pokání a dali se od Jana pokřtiti; ale on sám žije v cizoložství s manželkou bratra svého. A k ponoukání této zlomyslné ženy Herodiady dal nevinného i obdivovaného Jana uvrci do žaláře, nemoha snésti výčitky téhož: »Není ti dovoleno žíti cizoložně s manželkou bratra svého!«

Z jednání Herodesa poznejme, kam zavádí duch smilstva i nečistoty. Kdo odevzdal srdce své chlupným myšlenkám i žádostem, při tom jest

veta po modlitbách, po hodném sv. přijímání, po životě bohulibém.

I jest třeba, vystříhati se nejen zevnitřních úkonů smilných: ale třeba ostříhati i čistotu duše až i ve věcech nejnepatrnějších. Neboť v Zákoně Starém nezapovídá Bůh toliko zevních smilných skutků slovem »Nesemilníš!«, ale zakazuje i hříšných žádostí slovy: Nepožádáš manželky, a ovšem ani manžela bližního svého! A Kristus Pán učí, že, kdo by se žádostivostí a chlípností pohleděl na manželku bližního svého, v srdci svém s ní již zcizoložil. A sv. Pavel tvrdí, že »žádný smilník nemá dědictví v království Božím« (Efes. 5, 5). Proto třeba varovati se smilstva jakéhokoli druhu.

2. Naskýtá se ale jiná otázka: *Proč asi nepopustil Herodes od svého smilstva, když přece Jana rád poslouchal, ano se ho bál?*

Poněvadž mu scházela bázeň Boží, a měl bázeň toliko lidskou čili před lidmi. Bál se Jana, aby mu svými výčitkami před poddaným lidem neublížil, a ho proti němu nepošval; bál se souložnice své Herodiady, aby přízně její neztratil; a proto Jana, o jehož svatém životě byl přešvědčen, přece vsadil do žaláře.

Bál se jen lidu a pomsty jeho; a proto Jana hned utratiti nedal, ač bezbožná Herodias o to usilovala, aby se nepohodlného mravokárce zbavila. Bál se jen svých spoluhodovníků, aby se před nimi nezdál býti věrolomným, když byl tanečníci dceři Herodiady v odměnu slíbil, začkoli by ho požádala; a proto, ač ani přísahou k něčemu hříšnému zavázati se nemůžeme, k žádosti tanečnice vydal hlavu Janovu statou a položenou na míse.

Herodes bál se jen lidí a ne Boha; a proto bázeň jeho hříchu ho nezbavila, ale jen k novým bezbožnostem příčinou mu byla.

A podobně má se to s námi. Pokud se kdo bojí jen rodičův a představených anebo hanby světa, aby nevykonal, k čemu ho náruživost jeho svádí: ten není jist před hříchem, a zlé náklonnosti se nezbaví. Nám jest všudy a vždy, zejména ale v čas pokušení, třeba, míti bázeň Boží čili báti se Boha, Jenž i v tmavém úkrytě i na poušti Okem Svým vše sleduje, a tělo i duši každé chvíle do pekla uvrci může. Budeme-li se báti Boha jakožto přelaskavého Otce uraziti a přeštědrého Odplatitele zarmoutiti: pak nižádná moc na světě nebude moci nás ku hříchu jakémukoli přiměti. Jen bázeň Boží myslí napravuje, nevinosti uchovává, pokleslé ku kajícimu návratu přivádí.

3. *Povšimněme si konečně nepochopitelných úradků Božích při žalařování Jana Křtitele!* Herodes, bídný ničema, cizoložník i vrah, jehož život hyl stálým pohoršením pro poddané: veselí se uprostřed přátel, hoduje, žije v nadbytku, ve vážnosti a ve slávě; a Jan Křtitel, zrcadlo bohublé spravedlnosti pro veškeren lid, prorok veliký, ježž Sám Spasitel „andělem“ Svým nazval: jest nespravedlivě pronásledován, žalařován a konečně i stát!

Tak činívá Bůh, že Své věrné jako zlato v ohni čistí a je připravuje, aby se tím více leskli ve slávě nebes. Naopak bezbožníky nejvíce tím trestává, že jich více nekárá, utrpením nenavštívuje, k pokání nepovzbuzuje. To dobré přebývání bezbožných na světě podobá se poslední hostině, kterou i spravedlnost světská dopřává těm, kdož druhého dne mají skonati na šibenici. Bůh jest totiž Pánem předobrotivým, Jenž ničeho dobrého nechce nechati bez odměny, a Jenž proto ani bezbožníkům neodpírá, co jim byl slíbil; a když vidí,

že jich očekává trest smrti věčné: na světě jim to nemnohé dobré odplácí, jež i ti nejhorší zlo-synové aspoň někdy vykonávají!

Jan Křtitel se v žaláři na smrt připravoval, a proto bez bázně šel jí vstříc, poněvadž žil bohabojně, cudně, spravedlivě, jedině Boha a povinnosti své k Němu na zřeteli maje. Tak dle něho čiňmež i my v této době posvátné upřímné pokání, jež on životem i slovy hlásal; připravujme cestu Páně do srdcí svých, abychom netoliko o vánocích mohli se radovati z příchodu Páně na svět, ale abychom po bouřích tohoto života mohli se rado-vati z narození svého v nebesích. Amen.

Na neděli třetí adventní.

I.

Výklad epištoly.

Když poutník po dlouhé a namáhavé chůzi zří cíl cesty své, byť i ještě poněkud vzdálený, raduje se v duchu svém a těší tou nadějí, že cíle svého již brzo dojde. Podobně dělo se i celému člověčenstvu. Hned po pádě prvních rodičů slíbil Bůh, že jim pošle Vykupitele; ale se splněním slibu Svého stále prodléval, tak že člověčenstvo musilo dlouho kráčet cestou obtížnou, cestou ne-vědomosti a hříchů. Ob čas poslal Bůh ale na svět proroky, kteříž by památku na slíbeného Vykupitele čili Mesiáše v paměti lidské udržovali, ba příchod Jeho jako blízký označovali, a tak člověčenstvo nadějí obveselovali, až Kristus Pán v Betlémě se narodil a touhu člověčenstva naplnil.

1. Na památku 4000 let, v kterých lidstvo na Mesiáše se lkáním čekalo, konáme čtyřnedělní

přípravu na Narození Páně v tomto právě čase adventním. A že již již blíží se doba radostného narození Páně, Církev svatá vyzývá nás k radosti slovy svatého Pavla, jež on napsal Filipenským takto :

»Bratři! Radujte se v Pánu vždycky; opět pravím vám, radujte se!«

A k jaké to radosti vyzývá svatý apoštol, a slovy jeho i Církev svatá?

Nevyzývá k radovánkám tělesným, jež nás mohou sice na chvíli oblouditi, ale nedovedou srdce našeho vyplniti; nýbrž vyzývá nás k radosti duchovní. Vždyť praví: »Radujte se — v Pánu!«

A kterak se máme radovati »v Pánu«?

Radujeme se v Pánu, když připomínáme si všech dobrodiní, které nám prokázal: že nás stvořil; přemnohými dary duši i tělo nám obdařil; Syna Svého k vykoupení našemu na svět poslal; na křtu svatém hříchu zděděného nás zbavil; kolikrátkoli kajicně jsme se vrátili, všech hříchů nám odpustil a znova dítkami Svými nás činil; v nejsvětější Svátosti Tělem i Krví Páně nás sytil; ve všech poměrech i potřebách našich nás podporuje; Církev k posvěcení našemu ustanovil; nás modlitbami, oběťmi i milostmi Svými provází až za hrob, a neopouští, pokud bychom k Církvi vítězné v nebi připojení nebyli. Z toho se máme radovati a sice — »vždycky«.

Veselého dárce miluje Bůh! Proto také vyzýval svatý poustevník bratry své: »Radujte se, bratři! Radujte se při postech, zapírání, strádání; neboť nadejde doba, kdy smutnými budou pohané, plakati budou židé, teskniti budou hříšníci: ale spravedliví radovati se budou po celou věčnost!«

2. Ano, radujte se! volá sv. apoštol a udává i příčinu, pro kterou bychom se měli radovati, řka:

»Pán blízko jest!«

Ano, blízko jest památka radostného Jeho příchodu na tento svět; ale blízkou jest i doba, kdy přijde nás soudit, a věrným Svým sluhům odplatit! A ta doba jest bližší, nežli se nadíti můžeme! Snad za rok, snad zítra, snad za hodinu nás Pán povolá pro odplatu. Kdo věrně Bohu sloužíš, raduj se tedy: Pán blízko jest! Kdo máš co s Bohem vypořádati: vypořádej rychle, abys i ty se mohl radovati z příchodu Páně! Pán blízko jest!

3. »Abychom se ale mohli v pravdě z příchodu Páně radovati, třeba všude a vždy křestanem se ukazovati. Proto dí sv. apoštol:

»Mírnost vaša známa buď všechněm lidem!«

Co je to mírnost?

Mírným jest, kdo ve všem zachovává míru, a sice tu, kterou nám Bůh přikázáními Svými naznačil. Člověk mírný je tedy zdrželivým v jídle, v pití, v zábavách; jest cudným, tichým, skromným. Člověk mírný řídí se ve všem dle nařízení Páně; a ve všech skutcích i řečech svých jeví se býti hodným učeníkem Páně. A takovouto mírností působí na polepšení bližních daleko více nežli dlouhá kázání.

Tak příkladně vyzýval svatý Bernard již zevnějškem svým k milování čistoty; měl zajisté v tváři své jasnost nadpozemskou a čistotu andělskou. A proto, když za ním přišli bratři jeho, aby ho ze zátíší kláštera do víru světa uvedli, kde mohl ovšem pro svůj rod vznešený a učinnost velikou ku znamenitým důstojnostem přijíti: stalo se naopak! Všichni se svatostí jeho tolik vzdělali, že sami svatými státi se chtěli; a proto hluk světa opustivše, k svatému Bernardu do zátíší zdí klášterních se uchýlili.

A sv. Lucian, kněz a mučeník, již pouhým mírným a zbožným pohledem mnohé k svatě víře obrátil. Ba císař Maximian, nejkřutější nepřítel křesťanů, maje ho vyslýchati, tváře své od něho odvrátil a jen skrze tlumočnicka s ním mluvil, obávaje se, aby snad září, s obličejem jeho vycházející, nebyl oslněn tak, že by se sám křesťanem státi chtěl!

4. A kterak takovéto bohulibé mírnosti nabudeme? Sv. apoštol udává k tomu dva prostředky, a sice tyto: za jedno, abychom neměli úzkostlivé péče o věci pozemské; a za druhé, abychom k Bohu rádi se modlili! Pišet:

• O nic nebudte úzkostlivě pečliví! •

Nepřaví, že se nemáme o nic na světě starati; vždyť mají pečovati rodiče o děti, jich vychování i zaopatření; vrchnosti o duchovní i tělesné blaho svých poddaných; jedenkaždý o duši svou i tělo své, aby jim tu — i tam dobře bylo. Ale svatý Pavel velí, abychom v péčích takových nebyli úzkostliví, a řídili se tedy dle rozkazu Páně: Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho; to jest: v první řadě prokazujte lásku a poslušnost svou Bohu; a vše ostatní bude vám přidáno.

Velice tedy chybují, kdo pro službu u lidí zapomínají na službu u Boha; v neděli a ve svátek pracují a služeb Božích i přijímání svátostí zanedbávají.

Tedy nemáme si připouštěti nemírných starostí o živobytí pozemské; ale máme spoléhati vždy na Boha, jenž posud více má, nežli rozdal. A toho máme si zavděčovati modlitbami chvály, jako svatí v nebi pějí: Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů! Dále modlitbami děkovacími, abychom tak nových dobrodiní hodnými se stali.

A konečně vroucími prosbami za všechno to, čeho se nám pro duši i pro tělo, pro čas i věčnost nedostává. Sv. apoštol píše :

»*Ve všeliké modlitbě a prosbě s díkyčiněním známý budetež žádosti vaše Bohu!*«

5. A když tak v pravdě činiti budeme, naplní se i při nás, čeho přeje sv. Pavel Filipenským ve slovech :

»*Pokoj Boží* (čili pokoj s Bohem i s vlastním svědomím), *kterýž převyšuje všeliký smysl, ostríhej srdcí vašich i mysli vašich, v Kristu Ježíši, Pánu našem.*«

Tento vnitřný pokoj a tato neúmorná radost budou nás chrániti jako hrad přede všemi nepřáti; učiní nás účastnými pokoje, jehož Kristus Pán s nebe přinesl, a jež andělé lidem dobré vůle na zemi opovídali; a učiní nás způsobilými, abychom i po smrti »odpočinutí věčného« dosáhli. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Písný život a důrazná kázání sv. Jana Křtitele tolik k sobě lákaly lid, jenž dle přívědi prorockých tehdy právě příchod Mesiáše očekával, že mnozí měli ho již za Mesiáše; jiní aspoň za nějakého proroka. I sami pohlaví národa židovského byli na rozpacích, co by měli o vystoupení Janově souditi; a proto poslali k němu své vyslance z kněží a levitů, by jemu předložili otázku: »Ty kdo jsi?« A Jan nezapřel, ale v nejhlubší pokoře vyznal: Nejsem ani Kristus, ani prorok, ale jen předchůdce Páně, jenž není ani hoden, aby Mesiáš konal služby nejnižší, aby jemu totiž rozvazoval řeménky na obuvi jeho.

Snadno může nám napadnouti otázka, proč Církev dává toto evangelium čísti právě dnes?

Ale odpověď není nesnadná. Jan upravoval cestu Mesiáši k srdcím lidským; a tak podobně máme i my v této posvátné době adventní i kajíčcích srdcí svých upravovati, aby novorozený Spasitel i do nich vstoupiti, a v nich přebývati mohl. A jako vyslanci vrchností židovských kladli Janovi otázku: Ty kdo jsi? a Jan s pokorou na ni odpověděl: tak podobně máme i my samým sobě otázku tu klásti a samy sebe se tázati: ty kdo jsi? jakým jsi ty křesťanem? jak jsi hospodařil s hřivnami, od Boha ti svěřenými? jak jsi konal povinnosti své oproti Bohu, bližním i sobě? A na ty otázky máme pokorně odpovídati, chyby své zpovědníkovi na sebe žalovati, a za ně i upřímné pokání činiti, abychom obstáli, až nám Soudce věčný Sám při smrti položí otázku: »Ty kdo jsi?«

Kdo chce z hříchů se vyznati před Bohem, Jemuž nelze ničeho zapřítí, an srdce a ledví zkoumá a vševědoucí jest, musí tedy sama sebe napřed často souditi. Kdo má ale sebe správně souditi, musí i zevrubně a často jednání i smýšlení své zkoumati, čili *svědomí své zpytovati*; a k dílu tomu nesnadnému Boha vždy napřed o pomoc prositi.

2. Poznání sebe měli již pohané za vrchol moudrosti; a proto také měli Řekové nad vchodem do chrámu vymyšleného boha moudrosti Apolla nápis »poznej se sám!« Za vrchol moudrosti považovali pak ovšem i všichni křesťanští mudrcové poznání sebe; a poněvadž dobře poznati sebe sama jest věcí nad míru obtížnou, modlívali se, jako sv Augustin: »Bože dej, abych i Tebe, ale i sebe lépe poznával.« Poznáme ale lépe sebe skrze časté a zevrubné zpytování své.

domí. *Kdo svědomí svého nezpytuje, nepozná sebe nikdy!*

Velikým zlem jest slepota tělesná; ale daleko horším jest slepota duše! Slepce dle těla nevidí jen krás přírodních; slepý dle ducha vidí sice krásy přírody, ale nespátří snad krásy nebe věčného! S útrpností pohliživáme na souchotináře, o němž víme, že v málo dnech octne se na hřbitově, když takový, sebe sama za zdravého, ale jen slabého, maje, činí veliké plány pro dobu, až — zase sesílí! Ale mnohem více má nám býti líto těch souchotinářů duševních, kteříž neznamenají nebezpečí smrti věčné, které jdou vstříc; a jen vždy nové plány osnují, jak by na světě tomto získali majetku, cti a požitků. Ti mimo nadání budou postaveni před soud Nejvyššího, a tam teprve, ovšem na věky pozdě, těl i žádostí jeho zbavení náhle spatří všechnu ošklivost duší svých, o které se jim jindy ani zdáti nechtělo!

3. Kdo chce hroznému odsouzení na věčnosti ujíti, musí chyb svých napřed znáti a pak jich napravovati; to jest ale možno jen na základě řádného zpytování svědomí. Kdo má v ústech jen pošetilá slova: *»Nikoho jsem nezabil; nikoho neokradl,«* ten prozrazuje jen, že svědomí svého vůbec nezpytuje; nebo kdyby zpytoval, věděl by, že Bůh nedal přikázání jen dvou, ale že jich dal deset; k nimž Církev Páně pro katolíky přidala ještě svých pět. A kdyby kdo třeba 14 přikázání zachovával, a jedním by se proviňoval, jest dle vyřčení apoštola Páně Jakuba všemi vinen. (2, 10.)

Kdo své svědomí zpytuje, také ví, že přikázání Boží o šetření života i majetku bližního nejsou přikázáními nejvyššími: ale že napřed jdou přikázání, jež týkají se úcty Pána Boha, v Něhož máme věřiti, doufati, Jej milovati; Jež máme při

modlitbách, službách Božích i ve všem jednání uctívati; pod Jehož zákon máme až i myšlenky nejtajnější s ochotou skláněti!

A zpytující svědomí, nesmíme přestávati na zkoumání skutků svých jen povrchním, a spokojovati se, jen když jsme seznali, že nedopustili jsme se hříchů smrtelných; ale i na tom neskonale záleží, a i o tom se musíme zkoumati a svědomí svého vyptávati: jak jsme plnili jeden každý povinnosti stavu svého jakožto hospodář, otec rodiny, zaměstnavatel dělníků a podobně? Jaké myšlenky a žádosti choval kdo dobrovolně v hloubi srdce svého; a zdali nebyly ony smilné, cizoložné, mstivé, rouhavé? S jakými úmysly kdo konal i dobré jinak skutky své? Nebo kdyby kdo, jako fariseové činili, modlil se, postil, svátosti přijímal, almužen udílel jen pro pochvalu a slávu u lidí, ten by od Soudce věčného doznal jednou podobného odsouzení, jako fariseové, jimž Spasitel prohlásil: »Přijali již odplatu svou« — totiž od světa; Bůh, Jemuž nesloužili, nebyl a není jim ničím povinen!

4. Z toho jest patrné, že, máme-li stavu duše své dle pravdy a skutečnosti poznati, musíme na poznání to také *náležitou péli věnovati*. Třeba činiti podobně, jako činívají opatrní obchodníci. Ti účtují každého večera, aby seznali, v čem a jak měli užitek neb škodu, aby pak účty za týden, za měsíc nebo za rok měli usnadněny; a také aby záhy, to co jim prospívá, konali, a toho, co jim uškodilo, se varovali. A podobně činívají opatrní křesťané, že svědomí své aspoň každého dne před spaním zpytují, aby pochybení ihned oplakali; Bohu novou věrnost slíbili; a v tom, co jim duchovní prospěch přineslo, s chutí po-

kračovali. A i když se vši opatrností tak činí, nejsou přece ještě jisti, že ničeho nepropásli.

Tak vypravuje se o jistém zbožném řeholníku Štěpánovi, jenž denně své svědomí zevrubně zpytoval, pak za odpuštění denních poklesků se modlil, postil, a rozličně kál, že se na svém lůžku smrtelném těšil, že všeho chybného byl již odpykal. Ale na prahu věčnosti stává se duchovní zrak neobyčejně bystrým; a tak vzpomněl si v tu dobu také onen kajicně žijící řeholník na jeden hřích z mládí svého, na který dávno byl již zapomněl, a musil si říci: »Ano, za tento hřích jsem posud neodpykal; a nyní není více času ani příležitosti ku pokání.« Po krátké pak úvaze dodal: »Nemám, čím bych Bohu za ten hřích splatil; ale — spoléhám na milosrdenství Boží, a zajisté nebudu zahanben na věky!«

Jestliže ale i svatě žijícímu muži se přihodilo, že při denním zpytování svědomí mohl hřích přehlédnouti: kterak bude teprve tomu, kdo svědomí zpytuje zřídka, snad sotva při velikonoční sv. zpovědi, snad teprve po 10, 20 a více letech? A kdo hříchů svých nepoznal, kterak za ně pokání učiní? A kdo pokání za hříchy neučinil, kterak že spasen bude?

Proto často, denně kladme si otázku: Ty kdo jsi? a vezme, že od odpovědi na tu otázku závisí celá věčnost, kterou posud máme v rukou, ale nevíme, do kterého dne a hodiny. A připravujme důstojný stánek Božskému Děťátku v srdcích svých, abychom při odchodu z tohoto světa umřeli s oprávněnou nadějí, že skrze smrt těla narodíme se pro království Spasitele svého v nebesích. Amen.

Na neděli čtvrtou adventní.

I.

Výklad epištoly.

Kdò veřejně působí, neujde ani veřejnému posuzování, po případě i odsuzování. To samé přihodilo se také apoštolu národů, svatému Pavlovi. Když z Korintu odešel, kde byl po delší dobu apoštolské dílo konal, počali ho mnozí pro práce jeho zlehčovati; kdežto jiní, s láskou i vděčností jemu nakloněni, až z míry jej vychvalovali. Tak povstaly v Korintě spory, jaké žádné obci nejsou na prospěch. A proto sv. Pavel, dovědév se o tom, dopsal Korintským epištolu, čili list, v němž mimo jiné, jak dnešní čtení svědčí, vykládá také poměr, v jakém mají věřící oproti duchovním pastýřům svým státi.

1. Piše: *• Bratři! Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdavačích tajemství Božích. »*

To znamená: My všichni apoštolové a naši pomocníci nejsme při hlásání slova Božího ničím více, a také ničím méně, než služebníci Ježíše Krista, a rozdavači tajemství Jeho při nejsvětější oběti mše svaté a při udílení sedmi svátostí.

Proto na tom nezáleží, jaké kdo jméno má; a zdali kdo vyučen a pokřtěn byl od toho nebo onoho služebníka Kristova. Vždyť nejsme jako vladaři tohoto světa, kteříž vládnu jen tělům, kdežto my jménem Kristovým vládneme duším. Onino vymáhají si poslušnost i násilím a mocí brannou; ale my užíváme jen zbraní duchovních: poučování, kárání a chválení.

Avšak také nás nikdo neměj za služebníky své v takovém rozumu, abychom jako otroci dle

choutek a rozmaru věřících se řídití měli. My jsme služebníci Kristovi, ne od lidí, ale od Krista ustanovení; a jsme tedy povinni tak jednati, abychom se ve všem zalíbili Kristu Pánu svému.

Jsme služebníci Kristovi a rozdáváme tajemství Jeho. I svěřil nám Kristus Pán věci, jakých ani andělům Svým, ba ani Božské Matce Své nesvěřil; a pro tuto důvěru Kristovu, pro ten úřad, jež zastáváme, žádáme a žádati musíme od věřících úctu i poslušnost! Běda tomu, kdo duchovních představených svých a pastýřů duše své za všechna jimi prokázaná dobrodiní zneuctívá! Praví Sám Spasitel apoštolům Svým: »Kdo vás slyší, Mne slyší; a kdo vámi pohrdá, pohrdá Mnou, i Tím, kterýž Mne poslal!«

Kdo ale pohrdá Bohem a zneuctívá Ho, buď přímo, anebo nepřímo ve služebnících Jeho, důvěrnících Jeho: kterak že bez citelného potrestání zůstane od Boha? Vždyť i přísloví naše tvrdí: »Zlořečená ruka (a ovšem i ústa), jež se pozvedají proti pomazanému Páně!« Nesnese-li ani panovník světský, aby ho kdo ze služebníků, anebo úředníků jeho zneuctíval; nesnese toho zajisté ani Král králů.

A nyní pozorujme, jak přemnozí křesťané tohoto napomenutí apoštolského o důstojenství kněžstva zneuznávají!

Slyšeli jste kdy, aby žid tupil svého rabína a náboženství své? Jsem starý dost, ale posud jsem toho nepoznal, a vy sotva také. Tedy žid ctí svého rabína, protestant svého pastora, Turek svého ulema, i pohan svého domnělého duchovníka: jen katolíci mnozí jsou tak zvrhlí, že zneuctívají své kněze, tupí náboženství své, znečišťují hnízdo své!

Veźmíte do ruky tak mnohé noviny, i knihy; píší do nich — katolíci (!), a hanou zasypávají

dědice sv. Petra, dědice svatých apoštolů, biskupy i kněze, jakoby nějakými vyvrheli byli; a tupí naše svaté náboženství, jehož ostatně ani skoro neznají, hůře mnohdy, nežli pohané! Kněz jest často nucen, nemravy žáků, od rodičů špatně vedených, i přísněji pokárati. A co má za tu snahu, že chce děti vésti ku zbožnosti, poslušnosti oproti rodičům i pěstounům, ku počestnosti a poctivosti? Leckterás matka přijde si na něho za to — vyhafat!

Papír všecko snese, myslí si leckdos. I napíše na něj všeliké nepravdy a přijde ku knězi, aby mu je úředně jakožto pravdy stvrdil, a tak při podvodu jeho spoluvinníkem se stal. Odepře-li toho kněz, v odměnu za všecka ostatní dobrodiní vynadá se mu co nejhanebněji.

Jiní zase myslí, že u kněze se peníze jen lihnou, a že s nimi neví kudy kam; a tedy že bude pro něho jen dobrodiním, když mu od peněz pomohou. Nemůže-li, anebo nechce-li dáti tolik, kolik si kdo usmyslil, zapomene se na sto dobrodiní jeho jiných, a hanebná potupa jeho, i náboženství, jež hlásá, jest jeho odplatou!

Což jsme my duchovní nějakí kasírové? Podívejte se po městech a dědinách, a porovnávejte, mnoho-li dají kněží a řeholníci, a mnoho-li jiní lidé světští, kteří tolik anebo více mají nežli duchovní: a jsem ubezpečen, že mi dosvědčíte, že ať světští kněží, ať řeholníci rozdávají k dobročinným účelům více, nežli kdokoliv jiný! A přece nejsme k tomu, abychom jen tělesné almužny a podpory rozdíleli, což je povinností každého křesťana, kdo více má, nežli nutně potřebuje: ale sv. apoštol praví, že máme vyšší úkol mezi lidmi, když velí: »Tak o nás smýšlej člověk, jako o slu-

žebních Kristových, a o rozdavačích tajemství Božích!«

2. »Ale což, *když jest kněz nečodný,*« namítne někdo, »toho máme také uctívati?«

Proto, že někdo posvěcení přijal, nebyl ještě zbaven křehkosti lidské, nám všem společné; a může tedy pochybiti v životě i kněz, i biskup, i sám papež. Avšak my nemáme ctíti duchovních pastýřů pro jich skutečné, anebo třeba jen od lidí zlých jim přilhané poklesky, nýbrž pro jich *úřad*, jakožto služebníků Kristových. Dobré dívky modlí se za svého chybujícího otce, aby ho Bůh osvětlil a obrátil. Když císaři Konstantinovi kdysi žalovali na nějaké provinění biskupa, přerušil on řeč žalobníků slovy v pravdě křesťanskými: »Já, kdybych viděl kněze hřešiti, svým císařským pláštěm bych ho přikryl, aby o hříchu jeho nikdo ani nevěděl, a se jím nepohoršil!«

Ovšem běda knězi, jenž by lidu svého hříšným životem pohoršoval! Ale i od chybného kněze platí svátosti; i on hlásá vůli Boží slovy svými; a nám konečně za jedno jest, napít se čerstvé vody z nádoby hliněné, skleněné anebo zlaté, jen když voda je zdravá a občerstvující!

3. Ovšem ale, píše dále sv. Pavel, že se *»při rozdavačích (tajemství Božích) vyhledává, aby kdo věrným nalezen byl.*«

A je-li skutečně věrným, tuť může i se svatým Pavlem tvrditi, že jemu na posuzování lidí nic nezáleží, říká: :

»*Mně pak to za nejmenší jest, abych souzen byl od vás, anebo od lidského soudů; ale ani sám sebe nesoudím, nebo ničehož sobě povědom nejsem*« (že bych se byl při díle apoštolském něčím provinil): *»ale tím ještě nejsem ospravedlněn. Ten*

*pak, kdo mne soudí (jsa vševedoucí a spravedlivý),
Pán jest!**

›Ještě se nenarodil člověk ten, jenž by se líbil lidem všem,‹ praví přisloví. Vždyť ani Sám Pán Bůh nemůže se všem najednou zachovati, poněvadž jeden chce míti slunečno, druhý touž dobou déšť! Také chvála lidí jest příliš vrtkavá, a rychle mizí jako dým. Po rozumu jest: ›Čiň právě, a neboj se císaře ni krále!‹ Jednejme vždy dle vůle Boží, a nestarejme se o to, co o nás lidé mluví budou! Jen když nám svědomí, jež jest hlas Boží v nás, pochvalu vzdává!

4. Dle toho sami všeho všetečného posuzování se varujme, jak učí sv. apoštol slovy:

›Nesudte před časem, dokavadž nepřijde Pán, kterýž i skryté věci temností osvítí a zjeví rady srdcí; a tehda bude jednomu každému chvála od Boha.‹

Kdo bližního bez příčiny posuzuje, mísí se v právo Páně, Jemuž jedině mu přísluší soud nad člověkem. A proto suďme spíše samy sebe v této době posvátné, v soudné stolici zpovědní; a napravme upřímně, v čemž jsme se provinili. Tak dostane se nám pravé chvály od Syna Božího; On vstoupí do srdce našeho, aby se tam jako znova zrodil; a zůstaneme-li věrnými Jemu, věrným zůstane i On nám, aby, až přijde i jako Soudce a osvítí tajnosti srdcí, i pak nám byl milostiv a chválu nám přiřkl, jež cenu míti bude po celou věčnost v nebi. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní sv. evangelium představuje nám mocného kazatele pokání Jana Křtitele, rázovitými slovy:

»Stalo se slovo Páně k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti. I chodil po vsi krajině Jordánské, a kázal křest pokání . . . hlas volajícího na poušti: Připravujte cestu Páně!«

Církev sv. dává nám o tomto působení Janově předčítati dnes, v poslední neděli před radostným Narozením Páně. Proč asi? Aby nás snad pobavila? Ó nikoliv! Ona si přeje, abychom o kázání nejvyššího z proroků rozjímali; obsah jeho ne tak k vrstevníkům Janovým, ale spíše k samým sobě vztahovali; a tedy to, co Jan Křtitel v zemi svaté hlásal, tak měli, jakoby byl jednomu každému z nás hlásal.

1. A co nám tedy praví sv. Jan, předchůdce Páně? Napomíná: »Připravujte cestu Páně, přímé činite stezky Jeho!

Když má někam zavítati císař a král, tu se snaží poddaní, aby jemu připravili uvítání co možná nejslavnější. Zejména ti, kteříž si nadějí činiti, že se jim z milosti panovnickovy něčeho dostane: staví slavobrány, rozvinují četné prapory, osvětlují u večer okna domů i veřejná místa, vítají mocnáře provoláváním, zpěvy i hlučnou hudbou. Jestliže ale takto vítán bývá panovník, podobný nám člověk: čím slavnějšího uvítání zasluhuje teprve Pán pánů, Král králů, všemohoucí Stvořitel, Zachovatel; Vládce nebe i celého nesmírného světa?

Ano, příprava na příchod Páně jest slušná, jest spravedlivá, jest i potřebná, má-li nám býti příchod Páně spasitelným. Bůh nechce zajisté spasiti nás bez nás; ale s námi, čili za spolupříčinění našeho. Mají-li tedy nastávající Vánoce státi se nám dobrou milostí ku spasení, třeba nám při nich spolupůsobiti, čili na ně se řádně připravovati.

2. I můžeme milosti, jakých se nám má o Hodě Božím vánočním dostati, přirovnati třem věcem v přírodě; a sice: slunci, vzduchu a ohni.

Jak rozličné jest působení těchto věcí v přírodě! Slunce, působí-li na hlínu, zatvrzuje ji; účinkuje-li na vosk, rozředí ho! Čerstvý vzduch jest každému zdravému člověku příjemným, občerstvuje i posiluje ho; a proto také tak mnozí vyhledávají v době letní příhodné přibytky v přírodě, kde vonný, čerstvý vzduch vane; nemocnému na prsa ale čerstvý vzduch zvláštní obtíže působí, ba ho i usmrcuje! Oheň zlato rozpouští; co v něm nečistého je, stravuje, a tedy zlato čistí; kdežto dřeva vlhkého sotva se dotýká, a suché na pope! stravuje a ničí.

A podobně působí i milost Boží rozdílně. Kdo přichází Pánu vstříc se srdcem hliněným, to jest ke hroudě této země nemírně nakloněným, ten se jen ještě více zatvrzuje; a sice proto, že Bůh se cítí od člověka jen pozemsky smýšlejícího tím více uraženým, poněvadž takový ani Hodu Božího si nevází, a milostmi hojněji nabízenými pohrdá. Kdo se ale snaží srdce své obměkčiti vroucím rozjímáním, horlivými i nábožnými modlitbami, přemáháním nezřízených chťíčů svých, toho srdce Bůh milostí Svou tím více obměkčuje, a pro přijetí nebeských darů tím více způsobilým činí!

Kdo chorou duši svou ozdravěl skrze upřímně vykonanou sv. zpověď adventní, a tedy zdravým jest: skrze milosti Boží, při Hodě Božím nabízené, jen tím více osvěžil a v dobrém se utvrdil. Kdežto kdo se Hodu Božímu přibližuje nezdravý, čili hříchý, byť i jen všedními, zohyděný, anebo skrze hříchý smrtelné Bohu docela odumřelý, z nabízených milostí Božích užitku nemá, ale jen

trestuhodnějším se stává, že doby milostí s lehkou myslí bez povšimnutí nechává!

Kdo jest již dokonale s Bohem smířen, a jako zlato před Ním se třpytí, skrze milost Boží bývá i od nedokonalostí svých vždy víc a více očišťován; kdežto člověk chladný, milostí vánočních si nevšímající, při svých nedokonalostech i na dále zůstává.

Snažme se tedy srdcí svých připravovati, aby Dítka betlémské přineslo nám požehnání nejhojnějšího, pro duši i pro tělo, pro čas i pro věčnost! Sv. apoštolové připravovali se po slavném nanebevstoupení Páně po deset dní v ustavičných modlitbách i rozjímáních, pěním žalmů i o postech na příchod Ducha svatého; a pro toto přehorlivé se připravování obdaření jsou pak neoceřitelnými dary Ducha svatého pro sebe i pro bližní své. Připravujme se i my podobně na příchod Páně na tento svět, abychom podobných darů si zasloužili!

3. A v čem má tato příprava hlavně záležeti?

Sv. Jan hlásá na poušti i nám: *„Každé údolí budiž vyplněno; každá hora a každý pahrbek budiž poníženo.“*

Sv. Jan Zlatouústý tvrdí, že horami a pahrbky na cestě Páně k srdcím našim jsou: pýcha, marivost, domýšlivost, jesitnost naše. Ty tedy musí Pánu přicházejímu z cesty odklizeny býti.

Spasitel nemiluje lidí pýchou nadutých, ale jim se protiví; dává však milost těm, kdož rádi se pokořují, a tak následují Její, Jenž trůn Otce nebeského opustil, a přijal na Se podobu prachudého Dítka, položeného ve chlívě v jeslích. Proto Herodes, pýchou nadutý, ač žil poblíže Dítka betlémského, přece nepoznal, že z Téhož vyjde spasení všemu člověčenstvu. Chladně nadutí a po-

krytečtí fariseové sami Herodešovi i mudrcům od východu o novorozeném Mesiáši pověděli, ale pro svou domnělou spravedlnost ku poznání Ho se nedostali a v bídě své zahynuli. Za to rozkoší nevýslovnou oplývají v Betlémě: panenská Matka Páně, jež v nejvyšším vyznamenání svém přepokorně se nazvala pouhou děvkou čili nejnižší služebnicí Páně; panenský, pokorně Bohu oddaný ženich její, sv. Josef; a prostí, pokorní, skromní pastýřové.

Proto cvičme se v pokoře i my vždy, ale zejména v přípravě k radostnému narození Páně, abychom i my milosti Boží hodnými se stali!

4. Abychom se pokořování spíše naučili, dbejme rady kazatele na poušti, jenž též žádá, aby každé údolí na cestě Páně bylo vyplněno. To znamená, že máme pozorovati, jak mnoho je toho, čeho se nám k bohulibému životu nedostává; že máme se snažiti těch nedostatků vždy více se zbavovati, a tedy i tak jednati, abychom jich co nejméně měli.

Ó, jak mnoho jest nedostatků našich! Když rozjímáme neb se modlíme: jak snadno myšlenky zatěkájí jinam! Když almužnu dáváme, jak často hledáme při ní útěchu a čest pro sebe! Jak neradi odpíráme si věci příjemných; jak chabrně zachováváme posty i nařízen! Zač stojí tedy v pravdě skutky naše i ty, jež za dobré máme?

Proto radí sv. Bernard, abychom si tři otázky častěji předkládali, z odpovědí na ně se ponížovali, a tak Páně cestu k srdci připravovali. Radí: Taž se často: Čím jsi byl před 50, 100 lety? A musíš doznati: ničím, praničím! — Čím jsi nyní? A doznej: Nádobou nečistoty a nedokonalosti. — A čím brzo budeš? Přiznej se: Dle těla, na něž si tak často zakládáš, potravou červů!

5. Kazatel na poušti konečně napomíná:
•Místa křivá budtež zpřimena, a ostrá cestami rovnými.•

Místa *křivá* musí býti zpřimena; to jest: vše, co v životě našem jest falešného, nepravého, lživého, podvodného, musí býti odstraněno. A místa *ostrá* musí býti cestami rovnými; to jest: všecko přikré, urážející, nelaskavé, zpučné musí se proměnit v laskavost, slitování, odpuštění. Neboť Ten, Jenž se v jesle položil, z nevystihlého slitování na svět přišel, aby hledal, co bylo zahynulo; aby odpouštěl, dobře činil, se slitoval, shovával, milosrdenství neskonale prokazoval.

K jeslím tedy spěchejme se srdcem pokorným, pravdu i lásku milujícím! Uklidme ze života svého všeho, co by mohlo nejsvětějšího Pána našeho urážeti; a učiňme vše, čím bychom se mohli Jemu zalíbiti. A pak přijde i k nám s milostmi nejhojnějšími, jež nás učiní způsobilými, abychom i my jednou hosty Jeho se stali, a *uzřeli i spasení Boží*. Amen.

Na slavnost neposkvrněného Početí Panny Marie.

I.

Výklad epištoly.

Dnešní svaté čtení obsahuje velikou chválu moudrosti Boží. Tato moudrost Boží lidem se doporučejíc, uvádí, že s Bohem byla od počátku, tedy od věčnosti; že byla průvodkyní Jeho při stvoření světa, i při všem díle všemohoucnosti Jeho. Tato moudrost Boží vybízí nás, abychom i my moudřími se stali; a slibuje těm, kdo se

jí skutečně v životě řídit, život a spasení od Hospodina.

Církev dává tuto chválu moudrosti čítati dnes, kdy přece slavíme svátek neposkvrněného Početí Panny Marie. *Kterak že svátek dnešní souvisí s chválou moudrosti Božské?*

1. Klíč k otevření tohoto tajemství, čili k porozumění jemu nacházíme v dnešním sv. evangeliu. V tom vypravuje se o seslání anděla Gabriela k Panně Nazaretské. Anděl nazývá ji »milostí plnou«, a požehnanou »mezi ženami«; čili velebí ji, že má u Boha i u lidí nejvyšší chválu, a žije tedy svrchovanou měrou dokonale, jak k tomu moudrost Boží vybízí; čili, že Panna Maria jest nejdokonalejším odleskem vychválené moudrosti Boží. Chvála moudrosti Boží jest tedy i chválou odlesku jejího, totiž přeblahoslavené Panny Marie; a proto právem dnes jí Církev Páně čítati velí.

Maria Panna byla zajisté v úradách Boha věčného a vševědoucího od věčnosti; byla v úradách Jeho i při stvoření světa; ji připověděl Bůh prvním rodičům po jich pádu, prvé nežli jich z ráje vyhnal, aby si na světě nezoufali, ale nadějí na budoucí vykoupení skrze Syna jejího se naplnili i oživili.

Poněvadž měla tedy Panna Maria býti Matkou Vykupitele světa, a tak i Matkou druhé Osoby Boží: se zřetelem k této hodnosti své vyznamenána byla od Boha Otce předností, nikomu z obyčejných dítek Eviných více nepropůjčenou; že totiž nedotknuta zůstala od úhony hříchu dědičného, jakou poskvrnění všichni lidé přicházíme na tento svět. A mimo to udělal jí Bůh i tu milost, že i beze všeho jiného hříchu osobního na světě žila. I nazýváme ji proto »bez poskvrny hříchu prvotného počatou; a Pannou neporu-

šenou.* A tento článek naší svaté víry jest i příčinou slavnosti naší dnešní.

2. Učení o neposkrvněném počtetí Bohorodičky *oblažuje i rozum lidský, i srdce lidské*; a proto zasluhuje, aby i zvláštní slavností slaveno bylo.

a) Pravím, že učení o neposkrvněném počtetí *oblažuje náš rozum*; a kterak to?

Rozum náš nám praví, že Bůh všemohoucí mohl takto jednu z pozemských dcer Svých vyznamenati, poněvadž Jemu právě nic nemožným není. A svatá víra nás učí, že přeblahoslavenou Pannu Marii, jakožto Matku Božského Syna Svého, také skutečně neposkrvněným počtetím vyznamenal. Poněvadž tedy, co rozum chápe a za důstojné uznává, Bůh skutečně i učinil: rozum náš z poznání toho se raduje, blaženým se cítí.

Ano, blaženým se cítí rozum náš pro vyznamenání Bohorodičky, poněvadž pátraje v posvátných dějinách i v přírodě Boží, v obou již předobrazy takového vyznamenání nachází.

Tak vypravuje kniha Soudců, v kap. 6, že přicházeli Madiánští každoročně s velikou mocí válečnou do země israelské, a zničili tam všelikou úrodu. Bůh dopouštěl toho pro hříchy vyvoleného lidu Svého. Když však Israelité nahlédli křivdy své proti Bohu, a s pokorou o pomoc k Němu volali, vyvolil On Gedeona, aby vysvobodil lid Jeho z moci Madiánských. Aby ale Gedeon uvěřil, že Sám Bůh ho vyvolil, by s nepatrnou částkou branného lidu moci Madiánských pokořil i potřel: učinil Bůh k žádosti jeho podivu hodný zázrak. Stalo se totiž, že, ano po celou noc celé území suchým zůstalo, rouno ovčí, patřící Gedeonovi, tolik bylo rosou noční svaženo, že, když on je vyždímal, celou nádobu

vodou naplnil. Rouno, rosou nebeskou tolik ovlážené v době, kdy celá země zůstala suchou, jest předobrazem přeblahoslavené Panny, kterou anděl Páně dle dnešního evangelia nazývá »milostí plnou« v té době, kdy svět ještě kletbou hříchu byl stížen a po spasení prahнул!

A i v přírodě Boží máme obraz neposkvrněného Početí Panny Marie; čili té přednosti její, že od prvního okamžení žití svého v životě mateřském, ze zvláštní milosti Boží, pro budoucí zásluhy Syna svého, od kletby hříchu prvotního byla ochráněna. Obraz její spatřujeme v kaštanu. Ovoce kaštanu jest velice sličné na pohled, ale odpočívá v ostatém obalu, jenž je před poškozením chrání. A podobně vytvořil Si Bůh chrám v Panně Marii, v níž tělesně chtěl žíti; a způsobil, aby uprostřed trnů, jimiž jsou hříchy lidské, přece docela ochráněna byla od jich ostnů! Bůh mohl tak učiniti, a učinil tak, ježto bylo Boha hodno, aby Matka Jeho ani na okamžik nepodléhala hříchu, a tak moci ďábla! Vždyť ani my neukládáme věcí, na kterých nám záleží, do nádob nečistých a na místa pokálená; kterak že by byl mohl Bůh nejvyšší svatý učiniti si chrám v člověku, hříchem znečištěném, pokáleném?

b) Toho rozum náš tedy uznává, že Bůh musil Si vyvoliti nádobu přecistou, a raduje se z toho, že tak učinil. Ale článek naší svaté víry o neposkvrněném Početí Panny Marie oblažuje i *srdce naše*. Kterak jinak?

Vždyť vyznamenaná žena jest sestrou naší; jest Matkou naší, kterou Sám Syn Boží, na kříži umíraje, v dědictví nám doporučil; jest paní naše; prostřednice naše; orodovnice naše! Tedy aspoň jedna z dcer Eviných nikdy, ani na okamžik, nepodléhala moci ďábla: kterak by to neoblažo-

valo srdce nás, vyhnaných synů a dcer Eviných, žijících v tomto slzavém úlolí? Zdaliž neradujeme se upřímně, když pohlížíme na krásu oblohy a jejích hvězd; na vznešenost nebenosných hor; když uvažujeme o přepodivné kráse všelikých tvorů na zemi? A kterak neradovalo by se tedy srdce naše při rozjímání o arcidíle všemohoucnosti, dobroty i lásky Boží, o neposkvrněném Početí Bohorodičky? Ó, pravdu věru pěje Církev svatá v dnešních hodinkách o neposkvrněné Bohorodičce: »Tvé neposkvrněné Početí, ó Panno! oznamovalo radost celému světu!«

3. Ale nevýslovné vyznamenání Bohorodičky nejen že nás oblažuje, ono nás také *povzbuzuje i posiluje*. Nebo jestliže svatá čistota při neposkvrněném Početí v takové nebeské záři jasně svítí: jest čistota duší i těl našich Bohu zajisté nade vše milá. A proto slavnost dnešní nás *povzbuzuje*, abychom netoliko jakékoli poskvrny na duši nebo na těle v příčině ohyzdného smilstva, co nejpečlivěji se varovali: ale také abychom vůbec jakýmkoli hříchem duší svých poskvrniti se neopovažovali; a zhřešili-li jsme, abychom v této posvátné době co nejdokonaleji se opět očistili!

Rozjímání o neposkvrněném Početí nás ale také *posiluje* v boji proti pokušením. Nebo potřela-li neposkvrněná Panna dle přípovědi Hospodinovy v ráji hlavu hada pekelného: zdaliž nás opustí, když ji za pomoc vzýváti budeme v pokušeních, abychom i my v nich nad dáblem zvítězili?

Jsme křesťané, vyznavači Ježíše Krista, Syna Božího, a ctitelé neposkvrněné Rodičky Jeho! Snažme se tedy všichni, každý ve stavu svém, ať svobodný, anebo manžel; ať muž, anebo žena; ať mladý, anebo starý, nad žádostmi svými bdíti;

o čistotu, svému stavu přiměřenou, bedlivě dbáti; skvrny duše ve svátostním soudě ve zpovědnici obmývati: a Rodička Boží neposkvrněná stane se nám pomocnicí, orodovnicí, pečlivou Matkou; a přímlovami svými nám pomůže, abychom i my stali se hodnými zaslíbení Kristových. Amen

II.

Výklad evangelia.

Památná věru jsou ta slova, jimiž anděl Páně pozdravil přeblahoslavenou Pannu v Nazaretě: »Zdravas Maria — milostí plná!« Posel Boží pozdravem »Zdravas« uctívá Bohorodičku; jakým právem nám tedy smějí vyčítati nekatolíci, že i my Matku Boží těmitěž slovy uctíváme, jakými ji jménem Božím uctil anděl Páně?

1. A týž nazývá ji »*milostí plnou*«. Proč tak?

Velikých milostí přijali od Boha svatí rodičové přeblahoslavené Panny, Joachim a Anna; ale nikdy jich anděl Páně nepozdravil slovy: »milostí plní!« Svatý Jan Křtitel nazván jest od Samého Spasitele nejvyšším z proroků, ano od proroků předpovídaným předchůdcem Mesiáše; ale nikdy nenazval ho anděl Páně »milostí plným«. Proč? Poněvadž všichni ostatní svatí lidé počati byli v hříchu, jež po prvních rodičích všichni dědíme; byli tedy aspoň na čas pod mocí hříchu, a tedy i pod mocí ďábla, a proto i v nemilosti u Pána Boha. Z obecného pravidla vyňata byla jedině přeblahoslavená Panna Maria; jen ona jediná pro budoucí zásluhy Syna svého Ježíše Krista od prvního okamžiku žití svého v životě mateřském byla beze všeho hříchu: čili byla bez hříchu prvotního již počatá; a proto jest i jakožto nej-

vzácnější tvor, jenž s rukou Božích vyšel, »milostí Boží plná«.

Záleží na tom přemnoho, abychom i my milostí Boží byli vždy plni. Narodili jsme se sice všichni poskvrněni hříchem zděděným; ale na křtu svatém nás Duch svatý Sám od hříchu toho očistil a rouchem milostí Svě přioděl. I jest nyní povinností naší, abychom v této milostí Boží netoliko se udržovali, ale i rozmnožovali a sesilovali; neboť v milostí Boží spočívá jediné pravé štěstí na zemi, a blaženost nekonečná v nebi. Bez milostí Boží nemá ani život pozemský, ani cožkoli v něm, ceny pravé; a po smrti následuje neštěstí věčné.

2. *A v čem záleží ta milost Boží?*

Těžko to vysvětliti. V Písmě svatém porovnává se milost Boží s rouchem svatebním. Jako roucho svatební krásí tělo: tak tedy milost Boží krásí duši. Avšak porovnání to jest přece jen nedokonalé, poněvadž roucho svatební krásí tělo jen zevnitř: kdežto milost Boží proniká duši skrz na skrz a činí ji nevýslovně krásnou. My si nemůžeme o kráse duše, milostí Boží obdařené, na tomto světě proto ani žádné představy učiniti, poněvadž právě duše lidská tělesnýma očima viděna býti nemůže. Jak krásnou ji ale milost Boží činí, můžeme poznati z následujícího: Sv. Jan, miláček Páně, měl zjevení anděla, jenž jemu budoucí věci oznamoval. I byl Jan krásou anděla toho tolik uchvácen, že ho za Samého Boha měl a jemu se klaněl. Anděl ale jemu řekl: »Hleď, abys toho nečinil; neboť jsem spoluslužebník tvůj. Bobu se klaň!« (Zjev. 22, 9) A duše lidská, milostí Boží obdařená, podobá se andělům nebeským!

O vznešenosti duše, milostí Boží ozdobené, svědectví vydává také Církev svatá. Umře-li dítě

po křtu svatém, v nevinosti neporušené, nekoná Církev slavnosti smuteční za ně; ale při pohřbu obléká kněz roucho bílé, roucho radosti. Také se nemodlí za duši zemřelého, ježto přímlov našich nemá u Boha zapotřebí; nýbrž vzdává Bohu díky, že nevinné dítě to v milosti Své k Sobě vzal, prve než zloby světa poznati mohlo, a je Svou věčnou láskou v nebi obdařil. Proč tak? Duch svatý na křtu si je očistil i posvětil, a obdařil většími poklady, nežli by všichni králové pospolu byli mohli jemu udělit.

Jinak děje se ale při pohřbu dítěte, bez křtu svatého zemřelého. Při takovém Církev všech obřadů odpírá, a mrtvé tělo na místě posvěceném neukládá. Proč? Kdo nebyl zrozen z vody a Ducha svatého, nemůže vejíti do království Božského, ježto nemá roucha svatebního, a není přijatým dítětem Božím. Proto také prohřešují se velice rodiče i všichni ti, kdož toho vinu nesou, že dítěto křtu svatého nedošlo, a proto i o blaženost věčnou v nebi oloupeno bylo.

Jestliže ale ani dítěto bez roucha svatebního do života věčného nevejde: nevejde do nebe *ani dospělý*, jenž snad skrze křest svatý od hříchu zděděného byl očištěn, ale roucho své svatební skrze hříchy těžké v sobě byl zmařil. Kdo bez milosti Boží žije, podobá se věru *mrtvole*, jež v blaženosti nebeské místa nemá; tam nic nečistého, nesvatého nevejde.

3. *Mrtvola člověka* jest něčím hrozným pro každého. Zemře li v rodině milovaný otec, nebo matka, manžel, dítě, nikdo s mrtvolou jeho dlouho v domě se neobírá. Víme, že mrtvola počne se v brzku měňiti, a hrozný zápach vydávati; proto jest všem jako ohavností, a rychle ji ukládají do hrobu. A podobně děje se tomu, kdo ve věci důležité se vši

rozvahou zákon Boží přestoupil, těžce Boha urazil, o roucho svatební se připravil, a jest před Bohem jako mrtvolou. Pročež také hřichu těžkému *hřích smrtelný* říkáme. Jako my odkazujeme mrtvolu i nejmilejšího člověka do hrobu: i Bůh odkazuje mrtvolu člověka, těžkým hřichem stíženého, do hrobu; do hrobu věčného — v pekle!

Mrtvý neoživne, leč skrze zázrak. Když zemřel Lazar, bratr svatých sester Magdaleny a Marty, uložily ho s pláčem do hrobu. Neoživily ho ony, aniž on sám oživiti se mohl. Teprve když Pán Ježíš u hrobu jeho slavnostně zvolal: »Lazare, pojď ven!« vystoupil Lazar živ i zdráv z hrobu. A podobně, ani kdo těžce zhřešil, z hřichu svého nepovstane mocí svou; svatebního roucha ztraceného nezíská přičiněním svým, leč by ho vzkřísil Kristus Pán Sám, anebo skrze kněze Svě ve svátosti pokání. A Kristus Pán takovou moc Svým apoštolům a jich právními dědicům skutečně udělil, když řekl: »Komu hřichy odpustíte, odpouštějť se jim!«

Pro mrtvého *nemají více ceny žádné statky pozemské*. A podobně, kdo se hřichu smrtelného dopustil, všechny dřívější dobré skutky své jako rázem ubil; zůstávají bez ceny. Bez roucha svatebního právě nikdo k hostině nebeské nevejde. Skutky dobré ztracené teprve tehdy nabývají ceny opět, když by hříšník skrze upřímné pokání s Bohem se smířil; pak mu jich Bůh zase z neskonalého slitování Svého znova přičítá.

Mrtvý dle těla nepohybuje se více, *nemůže ničeho více zasloužiti, si vypracovati*. A podobně, kdo v hřichu smrtelném žije, nemůže ničeho více pro sebe činiti, zasluhovati, pokud v hřichu svém trvá. Spasitel pravil: Já jsem vinný keř, a vy jste ratolesti. Je-li ratolest od keře ulomená, vadne, uschne, ale ovoce více nepřináší. Proto také pravil

sv. Pavel: Kdybych měl víru v Boha, že bych hory přenášel, ale lásky u Boha bych neměl, nic by mi neprospělo; kdybych všecky statky své rozdál na almužny, bez milosti Boží ceny to nemá; ba kdybych i tělo své vydal na spálení, bez roucha svatebního nic by mi to nepomohlo. Bez milosti Boží právě nic, ale pranic k životu věčnému dopomáhajícího činiti nemůžeme. (I. Kor. 13.)

Jak pošetile tedy smýšlejí tak mnozí vlažní křesťané, když se domnívají, že pro nějakou tu almužnu, kterou někdy udělají, mají již nebe zajištěné, byť svátostí nepřijímali, služeb Božích zanedbávali, v smilstvu žili, bližní své klamali! Ó, nikoliv! Bez roucha svatebního, roucha milosti Boží, nikdo, ale nikdo do nebe nevejde! —

Hle, tak velikou cenu má milost Boží! Proto dbejme toho pilně, abychom v ní vždy žili; a kdykoli jsme snad se provinili, abychom Boha co nejdříve skrze upřímnou zpověď opět si usmířili. Aj, nyní čas kající, čas ku pokání! Dnes slavnost Bohorodičky, i matky naší, milosti plné! Prosme ji vroucně za přímluvu, abychom v milosti Boží vždy žili, v ní se posilovali, a vždy více nebeskými poklady se obohacovali, tak abychom, až i k nám přijde posel Boží, anděl smrti uslyšeli pak radostná slova: »Zdrávas duše — milostí plná — pojd a vejdi v radost Pána svého.« Amen.

B.

Pro Hod Boží vánoční.

1. Co proroci dávno předpovídali, co arciotcové s toužebností po tisíciletí očekávali, co spravedliví s uctivostí spatřiti si žádali, skutkem

se stalo při narození Bohočlověka v Betlémě. Přeradostná památka na světovou tu událost sluje Hod Boží vánoční, čili **vánoce**, neboli svatá noc.

Radost z narození Mesiáše vyjadřuje veškerá bohoslužba vánoční; radost vyjadřují i čtení i evangelia těch dnů.

Úvodem a přípravou nejposlednější na slavnost vánoční jest její vigilie; neboli svatvečer, čili *štědrý den*. Den ten jest dnem přísného postu, jímž máme srdce své od světských žádostí vyprázdniti, a ku příchodu Páně připravití. Den ten sluje štědrým, že na jeho konci nebe nejvyšším Darem svým nás obdaruje. Na památku toho pokrevenci i přátelé navzájem i sebe štědrými dary obmýšlívají.

V samotný den narození Páně smí každý kněz *tři mše svaté* sloužiti. A sice jednu o půl noci, v době samého narození Páně z Panny Marie, na památku tajuplného narození Syna Božího jakožto člověka; druhou na úsvitě, na památku podivuhodného narození Páně, jež státi se má v těch dnech v srdcích našich; a třetí slavnou za bílého dne, na památku podivuhodného narození Boha Syna z lůna Boha Otce, jež se stalo od věčnosti.

A k tomu trojímu narození Páně vztahuje se také smysl *epištol a evangelií toho dne*.

2. Ke dnu narození Páně druží se **kruh slavností svatých**, jichž působení na svět bylo v nejužším spojení s narozením Spasitele, Jenž zajisté proto na svět přišel, aby milosti Své rozléval na všechny strany. Z Něho tedy plynula svatost na komonstvo Jeho; na prvomučeníka *sv. Štěpána* (26. prosince); na svatého miláčka Jeho *Jana* (27. prosince); i na nevinnost *Mládáték* betlémských (28. prosince); dále na *sv. Tomáše*,

biskupa, jenž za Církev život svůj položil; i na *sv. Silvestra*, papeže, jenž Církev Páně obětivě k svatosti vedl.

3. Oktáva narození Páně a zároveň slavnost **obřezání Páně** spadají s prvním dnem nového roku občanského dohromady, a jsou nám napomenutím, abychom nový rok ve jménu Pána Ježíše začínali, ve jménu tom v něm statečně pokračovali, a ho jednou i šťastně skončili.

4. Vrcholem Hodu Božihó vánočního jest slavnost **sv. tří králů**, čili **Zjevení Páně**. V týž den slaví se vlastně památka *trojího zjevení Páně*, a sice: že zjevil se skrze hvězdu prvotinám z pohanů; že zjevil se po třicetiletém životě v ústraní při řece Jordánu shromážděným kajícím zástupům, a přijal svědectví od Svého Otce s nebes; a konečně, že zjevil všemohoucnost svou, an při svatbě v Káni galilejské učinil první zázrak Svůj.

Na památku příchodu sv. tří králů svěceny bývají k slavnosti té *zlato, kadidlo a myrha*. Na památku vstoupení Páně do vod Jordánu, čímž i přírodu neživou i vody posvětil, jakož i na památku, že vodu ve víno proměnil, konává se *svěcení vody*.

Zlato darem bývá dáno králům; králové, obdarovavše Ježíška zlatem, učinili vyznání, že uznávají Ho za svého *Krále*. *Kadidlem* koufí se na počest Bohu; králové vyznali darem svým, že v nepatrném Novorozeňátku koří se svému *Bohu*. *Myrha* upravována byla na pomazání těl mrtvých, aby snadno porušení nepropadla; králové darovavše Dítku myrhu, dali na jevo svou víru v Něho, že vidí v Něm netoliko Krále králů a Boha: ale i smrtelného člověka, jenž za nás sice zemře, ale porušení nevezme.

Na štědrý den.

Sotva archanděl Gabriel zvěstoval Panně Marii poselství s nebe, a ona prohlásila: »Aj já děvka Páně; staniž se mi podle slova tvého!« začala dít se celá řada velikých tajemství Božích. Sv. Josef, pozoruje přesvatý život snoubenky své Marie, ale zároveň změny, jež se s ní děly, a nemoha si věci těch vysvětliti, chtěl ji tajně propustiti. Ale když tak učiniti zamýšlel, zradil ho z úmyslu jeho anděl Páně prohlášením: »Neboj se přijmouti Marie, manželky své; nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha svatého jest.«

Při narození Páně jsou nám tedy zjevována tajemství Boží veliká; kdo o podobných slyšel? Kdo vypravovaných pochopí? Ponořme se ale přece do nich dnes, v den před přeradostným narozením Páně, abychom se v nich pokochali i rozradovali, i k bohulibému jich slavení připravili! Předložíme si dnes dvě otázky, a sice:

1. *Jaký význam má narození Páně?* a
2. *Proč se tak pozdě stalo?*

1. Chceme-li významu narození Páně aspoň poněkud pochopiti, třeba, abychom si především položili otázku tuto: *Kdo že jest Ten, jenž se v Betlémě z Panny Marie narodil?*

A odpověď k otázce té zní: Jest to druhá Božská Osoba, Bůh Syn, ve vši slávě i velebnosti Bohu Otci rovný od věčnosti. Jakožto Syn Boží zrodil se z Boha Otce Samého od věčnosti, matky žádné nemaje. Nyní narodil se na svět z člověka, Panny Marie, a Sám člověkem se stal, otce z lidí nemaje; neboť od Boha vyhlídnutý snoubenec Panny Marie, Josef, stal se jen pěstounem novorozeného Ježíška.

Syn Boha Otce a *Bůh* stal se i synem Panny Marie a *člověkem*. Ten, Jenž s Otcem i Duchem svatým jest Stvořitelem nebes i země, Sám dobrovolně tvorem se stal.

Jakožto Bůh má všechny vlastnosti Božské; a jest tedy všemohoucím, vševědoucím, přesvatým, předobrotivým; čili má *přirozenost Božskou*. Ale On stal se i člověkem; čili přijal i *přirozenost lidskou*; a má tedy jako my tělo i duši; a v té duši rozum, svobodnou vůli, pamět, svědomí, jako my. Ale nejsou to dva Ježíšové, jeden Bůh a druhý člověk: ale i Božská i lidská přirozenost Pána Ježíše tvoří jen *jednu Osobu, a to Božskou*, podobně jako naše duše a tělo pospolu tvoří jednoho člověka. Přirozenost Pána Ježíše lidská nebyla zničena: ale spojila se nerozlučně s přirozeností Božskou v Bytost jednu!

Kdo pochopí tajemství tohoto? Sv. Basil právem dí: »Vidí stvořený svět, čehož před tím nikdy nespapřil; vidí Dítě, jež bylo otcem matky své, jež jest daleko starším matky své! A Dítě to má matku, jež jest zároveň i pannou nejčistší!« Ó, dive divoucí, kdo pochopí tebe?

Položme si další otázku tuto: *Jak* že přichází Syn Boží na tuto zem?

Přichází nahý Ten, Jenž Sám přiodívá pole i lesy, luhy i háje zelením, květy nejrozmanitějšími a ovocem nejpodivuhodnějším! — Položen jest v jeslích Ten, Jehož trůnem jsou nebesa, a podnoží nohou Jehož jest země! — Pláče jako bezmocné dítě Ten, k Jehož slovu chvějí se nebesa, a otřásá se země! — V plénkách jest zaobalen jako bez moci vlastní Ten, Jenž svou vůli svobodně vládne nebem i zemí! — V lidské přirozenosti objevil se Ten, kdož nesmrtelným jest od věčnosti!

Ó, dive divoucí, kdo pochopí tebe, ač učiněn jsi pro nás, pro spasení naše!

2. Podobně seznáme divem nevystihlé moudrosti Božské, uvážíme-li, *proč asi Spasitel přišel na tento svět teprve po čtyřech tisících let od pádu Adamova?*

Vzpomeňme nejprve, jak těžký boj musil vtělený Bůh podstoupiti, aby *židy* k víře v poslání Svě přivedl!

A židé přece očekávali Mesiáše! Zachovala se u nich neporušená památka na hřích prvních našich rodičů v ráji, a na příповěď Hospodinovu, že jich na věky nezavrhně, ale že jim pošle Vykupitele. O tomto slíbeném Vykupiteli vypravovali jim po celá století napřed jich proroci; ano jeden z nich, Daniel, předpověděl určitými slovy až i dobu příchodu Jeho. K budoucímu Mesiáši poukazovaly židům rozličné předobrazy v životech nábožných mužů Starého Zákona, i také oběti jejich. A přece, když Mesiáš mezi nimi skutečně povstal, tak těžko se k Němu hlásili; ba většina Jím pohrdla, a na kříž Ho přibila! Co by se bylo teprve stalo, kdyby se byl Syn Boží bez tisícileté přípravy vtělil? Kdo by byl dobrodiní Jeho uznal? Kdo si jich přivlastňoval?

A jestliže již lid vyvolený tak nesnadno Spasitele duší svých přijímal, co máme říci teprve *o pohanech?*

Pohané žili v nevýslovné duchovní bídě, a nepravosti jich dostoupily vrcholu svého, tak že bylo nebezpečí věčného zahynutí pro všechny. Rozvážnější z nich sami uznávali, že od lidí pomoci žádná není; a že bídně zhynouti musí, leč by přišel *někdo s hůry*, jenž by je o povinnostech jich oproti Bohu i bližnímu poučil, cestu ke spasení jim ukázal, a také slyš k stoupání po cestě

té udělil. A přece jak nesnadno přijímali pohané Spasitele, po němž sami byli lkali! Svatí apoštolé a jich dědici i pomocníci celé potoky krve obětovali, aby víře ve vtěleného Boha cestu mezi pohany razili!

Co by se bylo teprve stalo, kdyby se byl Syn Boží dříve vtělil, nežli ještě pohanský svět celé své nevýslovné bídy pocítoval i uznával? Svět byl by neschopen býval, pochopiti nevýslovného dobrodiní, jež mu Bůh tím prokázal, že Syna Svého na svět poslal; svět nebyl by chápal, že vtělení Samého Boha bylo k jeho obrození zapotřebí; a nebyl by si tedy ani dobrodiní z Něho vycházejícího vážil.

Konečně ohlédněme se i po *světě nynějším!* Jak chladný a lhostejný jest namnoze oproti milostiplnému vtělení Syna Božího! Vezměte světu nynějšmu všecko jeho vědění i umění i mravní snažení, jež v něm shledáváte, pokud ono na víře Kristově zbudováno jest, a svět stane se zase plný nevýslovné bídy, jaká vládla před narozením Páně! Nebo co jest na světě nyní ušlechtilého, když do posledních konců sledujeme, poznáme, že všecko to zakořeněno jest v křesťanství. A přece, jak málo těch, kdož by dobrodiní vřvy Kristovy náležitě oceňovali, a proto i divuplného tajemství vtělení Syna Božího s vděčností si připomínali! Ba při mnohých památka na milosti novorozeného Spasitele docela vymizela. Jestliže ale již nyní jest mnoho chladných a lhostejných ku Spasiteli: jak by teprve bylo, kdyby událost narození Páně byla se již před čtyřmi nebo pěti tisíci lety stala?

Že tedy Spasitel dlouho nepřišel, jest skutkem nevystihlé moudrosti a prozřetelnosti Boží, které my pochopiti nemůžeme, které se máme ale kla-

něti. Ano, této moudrosti Božské se klaňme, když na nás kříže a utrpení dopouští, kterých přejeme si býti zbaveni; s trpělivostí odevzdávejme se vedení moudrosti Boží, jsouce ubezpečeni, že i nám pomoc sešle, až Ona pozná čas Svůj, a až bude nejvhodnější doba pomoci pro nás. A Bohu se koříce, a do Jeho přesvaté vůle ve všem dokonale se poroučejíce, způsobíme, že i tu, i jednou — tam staneme se hodnými zaslíbení Kristových. Amen.

Na Hod Boží vánoční.

I.

Výklad epištoly.

»Zvěstuji vám radost velikou: narodil se vám dnes Spasitel, Jenž jest Kristus Pán.« Takto označoval anděl Páně, jasností nebeskou obklíčený, pastýřům na nivách betlémských ponocujícím; a zval je, aby sami se přesvědčili, a odešli shlédnout nemluvnátko, plénkami ovinuté a položené v jeslích. A hned potom celé dvorstvo nebeské zahlaholilo chvalozpěvem »Sláva na výsostech Bohu!« zaplesali i udivení pastýřové, a velebili Boha chudí pěstounové Novorozeného z těch věcí, jež viděli i slyšeli.

Ku plesání duchovnímu zve dnes Církev svatá i všechny nás, dítky svoje, ana dává v dnešní den, jakožto výroční den Narození Páně, předčítati v evangeliích *vypravování o Božském a lidském původu Pána Ježíše*. Ale zároveň přičiňuje k vypravování těm i *vhodné duchovní napomenutí*, užívajíc k tomu slov z epištol sv. Pavla k Titovi a k židům, jež nám ukazují, jaké z lásky Syna Božího k nám plynou zase povinnosti naše k Němu.

1. V třetím dnešním evangeliu, sepsaném od sv. Jana, miláčka Páně, evangelista jako na perutech orlich vystupuje až do nebe, až ku Samé Bytosti Boží, a popisuje věčný původ Pána Ježíše z Boha Otce proslavenými slovy: »Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo.« A o tom Slovu dále dí: »Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.«

A o tom vtělení Slova Božského vypravuje sv. Lukáš v evangeliích, jež čítána bývají při mších svatých o jitřní a na úsvitě, jak stalo se z přečisté Panny v chlévě betlémském, a oslavováno bylo od andělů na nebi, i od svatých duší na zemi.

O nevystihlé velebnosti tohoto vtěleného Slova Božského svědčí pak sv. Pavel slovy: »*kterýžto jest oblesk slávy (Boha Otce) a obraz podstaty Jeho;*« to jest: Sláva Boží se v Pánu Ježíši objevuje jako v zrcadle; a On »*nese všechny věci slovem moci Své,*« čili jeví se býti všemohoucím.

Dále o něm vypravuje, že když »*očistění hříchův učinil,*« čili když dílo spasení našeho na světě vykonal, vrátil se opět do slávy Otce Svého, a »*sedí na pravici velebnosti (Otce Svého) na výsostech,*« jakožto člověk oslaven od Něho, pro neskonalé zásluhy Své o nás. A sice vyvýšen jest od Něho v moci a důstojnosti nade všechny anděly; neboť jenom Jemu dí Bůh Otec: »*Trůn Tvůj, Bože! na věky věků; berla pravosti, berla království Tvého;*« čili máš se Mnou rovnou moc a slávu po všechny věky.

A čeho učinil tento Syn Boží, Bohu Otci rovný, pro nás?

»*Učinil očistění hříchů,*« t. j. skrze narození, život i smrt Svou sňal s nás kletbu prvých rodičů; a »*obmyl nás v druhém narození;*« čili očistil nás

na křtu svatém, a obnovil skrze milosti Ducha svatého, *»kteréhož vylil na nás hojně... abychom ospravedlnění jsouce skrze milost Jeho, byli dědicové podle naděje života věčného.«*

Byli jsme tedy hříšníci; a On přišel, aby nás očistil od hříchů našich. Byli jsme synové zavržení; a On přišel, aby nás ospravedlnil. Jestliže kdo zločinci, na smrt odsouzenému a vedenému, přichází hlásat *»milost a odpuštění«*: zdaliž ho svrchovanou měrou neobveseluje? A narodil-li se nám dnes Vykupitel, Jenž přináší nám odsouzeným milost a odpuštění: kdo by z příchodu Jeho se neradoval?

Staré letopisy vypravují o horlivém křtenu Serapionovi, jenž se z lásky za 20 stříbrných prodal za otroka pohanským kejklířům, kteří Boha hrozně uráželi, aby nabyl příležitosti, slovy i příkladem svým od cest jejich nešlechetných je odvrátiti. I neustal, až je Kristu získal. Když jemu ale pak svobodu darovali, prodal se znova jistému bludaři, aby ho rovněž od bludů jeho odvrátiti mohl. Není-liž pravda, toť láska nepochopitelná! Ale mnohem více učinil pro nás všechny Spasitel náš! Dnes dává se do otroctví za spasení naše; dnes se vtělil, aby měl příležitost, slovem i skutkem nás poučovati, ano Krví Svou hříchů naše smýti, a s Ocem nebeským nás usmířiti! Kdo by se nedivil teprve lásce této? a kdo by Krista Ježíše pro nás na svět příštího nemiloval?

Ano *»mnohokrát a mnohými způsoby mluvil někdy Bůh otcům skrze proroky,«* praví sv. Pavel, *»nejposléze, v těchto dnech, mluvil nám skrze Syna, Jež ustanovil dědicem všech věcí, skrze Něhož učinil i věky.«* A tak neučinil *»ze skutků spravedlnosti, kteréž my jsme učinili,«*

t. j. ne podle zásluh našich: *»ale podle milosrdenství svého spasený nás učinil.«*

2. Jestliže ale Bůh tolik lásky prokázal nám, že Syna Svého nám za Vykupitele dal: *»kterak že odvděčíme se Jemu za to my?»*

Jestliže se *»ukázala zajisté milost Boha, dobrota a laskavost Spasitele našeho, všechněm lidem,«* tu, jak tvrdí sv. Pavel, také *»vyučuje nás,«* a sice dvěma věcmi:

a) *»abychom odřekli se bezbožností a světských žádostí;«* čili bychom odřekli se všeho, co Boha uráží a o zaslouženou čest olupuje; a bychom zřekli se žádostí po věcech světských, pomšjejcích, jako jsou pýcha, lakota, smilstvo, nestřídmost, mstivost.

Tak věru slušno! Nebo jestliže Spasitel náš pro spasení naše tolik se ponížil, že jako nemluvně v jeslích odpočívá: kdo by měl ještě se pyšnit a nafukovati? Jestliže Kristus Pán jako nejchudší v chlévě se narodil: kdo by měl nespravedlivě a nerozumně chtít bohatnouti? Jestliže Syn Boží z lásky k nám všeho pohodl se odříká: kdo by měl proti vůli Jeho různých radovánek vyhledávati?

Dobrota a laskavost Jezulátka má nás ale nejen od zlého zdržovati, ale učí nás

b) *také dobře činiti*, bychom totiž, jak píše sv. Pavel, *»střízlivě a pobožně živi byli na tomto světě, očekávající blahoslavené naděje, a příští slávy velikého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista,«* kterou slíbil i dá všem těm, kdož Jemu věrně slouží; čili vši nešlechetnosti pilně se varují; a vše co přikázal, s ochotou a věrností plní.

Tak činil jistý zbožný obchodník. Celý dům měl úplně spořádaný dle přikázání Páně a svaté Církve Jeho, a v den vánoční ošatil i pohostil vždy jednu chudou ženu, jednoho chudého muže a jedno

chudé pachole. Když ležel na smrtelném loži, zjevila se mu ve snách sv. Rodina. A Ježíšek jemu řekl: »Poněvadž jsi ty nás tolikrát o vánočních pohostil, máš i ty hostem naším býti v nebesích.« Nemocný na to procitl, a vypravoval, co se mu bylo zdálo. Načež v brzku blaženě skonal. Vyplnilo se na něm zajisté slovo Páně: »Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří svých, Mně Samému jste učinili.«

Král králů tedy na svět přišel, aby nás spasil. Maličkým se stal, abychom my se dokonalými muži i ženami stali; plénkami ovinut byl, abychom my vazby hříchů roztrhali; v jeslích položen byl, abychom my místa v nebesích nabyli!

Snažme se Jemu tedy opravdovou vděčnost na jevo dávat; věcí bezbožných se vystříhati; modlitbami, rozjímáním, zdržlivostí a štědrostí se Jemu odsluhovati, abychom i my jednou z vlastního narození pro nebe se mohli radovati. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Tak tedy dnes skutkem se stalo, co byl Bůh prvním rodičům slíbil, prve než je byl z ráje vyhnal; co a jak o Mesiáši předpovídali po staletí proroci; co předobrazováno bylo v Zákoně Starém. Dnes »Slovo tělem učiněno jest,« aby přebývalo mezi námi; dnes v Betlémě, městě krále Davida, naplnili se dnové, aby Panna Maria z Nazaretu porodila; dnes porodila Syna Božského i svého, Boha i člověka v osobě jedné, plénkami Ho ovinula a položila v jesle.

Chudý na svět přišel, aby naznačil, že chudým zvěstováno bude evangelium. Ale přijal i oslavování skrze chvalozpěvy andělské, i pocty a

dary od mudrců i králů pozemských jakožto Bůh.

2. Mezi prvními ctiteli Novorozence betlémského nebyli však zástupcové učenosti i moci, ani židovská knížata kněžská, jakožto zástupcové národa vyvoleného, z něhož byl povstal: nýbrž *chudí pastýřové betlémští* Proč asi to?

Bylo to jako znamením, že Spasitel Sám bude pastýřem, pastýřem duší. Mezi prvními ctiteli Novorozence betlémského byli ale pastýřové i *pro svou vlastní ctnost*.

Pozorujeme-li, co o nich vypravuje sv. evangelium dnešní, snadno se o tom přesvědčíme. Z jednání jich vysvítá zajisté, kterak byli na výsost poslušní, vírou pravou obdařeni a pokorní; a poněvadž pokora jest základem i matkou všech ctností: kterak i ostatními ctnostmi se velice příznivě od svých vrstevníků lišili, a zalíbení Boží si získali.

Jen pozorujme! Sotva uslyšeli od posla Božího: Narodil se vám dnes Spasitel; naleznete Ho jakožto nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích: tu ihned odhodlávají se k tomu, aby Ho navštívili a poctili. Neříkají: Kdo asi by nám uhlídal stáda? Což nám po novorozeném dítěti? Ale pobízejí se vespolek: »Pojďme až do Betléma a vizme to slovo!« A poněvadž tak snadno slovu Božímu uvěřili, a tak poslušně se jemu podrobili: dostalo se jim milosti, jaké se nedostalo před nimi ani králům ani prorokům, že totiž mezi prvními spatřiti i uctiti mohli novorozeného Spasitele.

Tak milou jest Bohu *poslušnost*, kterou Jemu prokazujeme tím, když přikázání Jeho i Církvě Páně věrně plníme; a i s ochotou vedení svých vrchností duchovních i světských, svých rodičů,

představených, anebo jiných zástupců Boha neviditelného se podrobujeme! Bůh zajisté velí: Cti otce i matku svou; a slibuje: dlouho budeš živ, a dobře se ti povede na zemi — i po smrti!

Všimněme si dále, co krásného při poslušnosti pastýřů shledáváme. Sotva že o narození s toužebností tehdy očekávaného Mesiáše uslyšeli, ani na okamžik neváhali, čeho by učiniti měli; ale »přišli *chvátající*« do Betléma k jeslím. Tedy nebyli na vahách: Máme či nemáme tam odejít? Máme jít hned, či až bude ráno? Ó, nikoli! tak pastýři nerozvažovali. Jim stačilo věděti: Mesiáš se narodil; sluha Jeho to zvěstoval; a již ihned uposlechli, a na místě Dětátko uctit odešli.

A takováto poslušnost rychlá, bez váhání, bez odmluvy právě se Bohu líbí. Apoštoly Sve zval k Sobě Spasitel jen slovy: »Opustte svých sítí; pojďte za Mnou!« A že hned učinili dle vůle Jeho, stali se hodnými povolání svého.

Povšimněme si ještě jedné krásné vlastnosti, kterou při poslušnosti pastýřů betlémských shledáváme. Oni uposlechli pozvání andělského *s radostí*. I divoká šelma naučí se poslouchati člověka; a sice ze strachu před jeho bitím. I líný sluha konečně uposlechne svého pána; ale činí tak jen s nevolí a reptáním. I ďábel musí poslouchati Pána Boha; ale skřípá při tom zuby. S ochotou, rychlostí a radostí, jako pastýři betlémské, poslouchá jen člověk Boha upřímně milující; a tomu dostává se zase v odměnu svatých radostí a požehnání od Boha, jako pastýřům betlémským.

3. A když jsme tak uvážili, kterak si toho pastýři zasloužili, že první povolání byli k jeslím Ježíšovým: uvažme dále i to, *jak se tam zachovali?*

Přišedše do jeskyně, osvědčili pastýřové nejprve živou víru svou. Nebot spatřili Dítka, v plénkách, chudé, zimou se třesoucí, jež dle zevnějšku nerozeznávalo se v ničem od nejchudších dětí pastýřských. Ale co nevidí při Dítku tom oko tělesné, to zří oko jich duchovní. Uvěřili slovu andělskému, že tu leží v jeslích jich Spasitel; u víře té padají před Ním na kolena, a prokazují Mu úctu, Bohu náležející. Tak ukazují nám, kterak bychom se i my měli klaněti Spasiteli svému, Jenž skrytě mezi námi přebývá v nejsvětější Svátosti ve svatostáncích na oltáři, kde Ho rovněž očima tělesnými nevidíme, ale jen vírou svatou osvěcení poznáváme.

Když byli pastýřové betlémsťi na Ježíška s udivením i úctou pohleděli, vypravovali o zjevení andělském Matce Páně, jež jim Dítka své ukazovala, a jež vypravování jich v srdce své ukládala, čím více ale o narození Spasitele si vypravovali, čím milostivěji Jej v jeslích položeného oslovovali: tím větší horlivostí pro Jeho čest a blaženost vlastní duše oplývali. A podobně rozněcuje se i v nás horlivost pro čest Boží a vnitřní blaženost, čím více v rozímání o tajemstvích Božích pokračujeme; čím pokorněji svátosti přijímáme, čím vroucněji se modlíme.

Výborný obrázek, jak bychom i my Děťátku betlémskému s užitkem velikým klaněti se měli, udává nám sv. učitel církevní Jeroným z vlastního života. Jako muž již proslulý opustil Řím, odebral se do Betléma, ubytoval se v jeskyni, v které se Spasitel narodil, a pobyl tam pak po celých 38 roků, důvěrně s Bohem obcuje. I píše sám o sobě následovně: kolikrát hledím na to místo, kde se Spasitel narodil, rozmlouvám s Ním sladce takto: Milý Ježíšku! jak tvrdě jsi tu odpočíval pro

spasení mé! Jak odplatím se Tobě? A Dítko mi odpovídá: »Nežádám, nežli abys pěl s horlivostí: Sláva na výsostech Bohu!« Načež já: Milý Ježíšku! Musím ale také já Tobě něco darovati; rci, co chceš, a dám Ti všecko. A Dítko odpovídá: »Má jsou nebesa i země; nepotřebuji od tebe ničeho. Chceš-li ale přece dáti, dej chudým.« I odpovídám: Zajisté dám; ale i Tobě chci dáti něco, sice bolestí umru. A Dítko odpovídá: »Jsi-li tak štědrým, povím, co mi dáš. Dej mi své hříchy, své zlé svědomí, své zavržení!« — A co s tím chceš učiniti? — »Vezmu na ramena svá; toť sláva má, že jsem Beránek Boží, Jenž snímá hříchy světa.« — Pak začínám já starý muž plakati jako dítě, a říkati: Ó, Dítě, jak jsi pohnulo srdcem mým! Ó, vezmi, co mého jest, hříchy mé; a dej mi, co Tvého jest, milosti Své, abych hříchů svých byl zbaven, a spasením svým ubezpečen.«

Tak i podobně činmež i my před jesličkami Jeho, před svatostánkem, kde On odpočívá skrytý v nejsv. Svátosti. S bezelstnou vírou se přibližujeme, se Spasitelem svým důvěrně rozmlouvejme, těžkosti srdcí svých Jemu předkládejme, za odpuštění hříchů i milost k dobrému pokorně žádejme: a On, jako pastýře betlémské, přijme i nás, aby nás učinil hodnými zaslíbení svých na zemi i po smrti. Amen.

Na den sv. Štěpána prvomučeníka.

I.

Výklad epištoly.

Teprve včera slavili jsme radostnou památku narození Páně; a již dnes konáme slavnost prvo

mučeníka. Kterak že ty dvě slavnosti jsou tak úzce spolu spojeny ?

Děje se tak zcela vhodně. Neboť novorozený Spasitel ukázal nám cestu k nebi; a Církev Páně představuje nám dnes prvního, jenž po ní kráčel, a v odměnu svých bohubých skutků slávy věčné účastným se stal.

1. Od té doby, co se svatý Štěpán jáhnem stal, konal četné skutky milosrdenství duchovního i tělesného, an s ohnivou horlivostí slovo Boží hlásal, i též chléb tělesný ubohým lámal. Dnešní část svatého čtení vydává nám o působení jeho překrásné svědectví. Df:

»V těch dnech Štěpán, jsa pln milosti a síly, činil veliké divy a zázraky v lidu.«

Málo slov, ale mnoho pravdy v nich! Jsou svědectvím, kterak oslavenec dnešní věrně užíval darů, od Boha mu svěřených, an péči měl i o těla i o duše věřících; a Pán žehnal jemu za odměnu tak, že učení i jednání jeho skrze zázraky potvrzoval. A tak máme i my povinnosti, jichž nám stav náš ukládá, se všemožnou svědomitostí, pro odplatu u Boha konati. Netřeba jednomu každému, aby kázal; ale třeba jednomu každému, aby pro čest Boží horlil! A pak Bůh žehnatí bude i nám, byť právě ne skrze zázraky na světě, jichž On bez důležité příčiny, marně nečiní: ale uchystá nám přehojnou odplatu v nebesích.

2. Za horlení pro čest Boží dostává se nám na světě nejčastěji ústrků, příkoří a protiventství, jak se toho dočítáme v životě sv. Štěpána, o němž dnešní čtení dále df:

»I povstali někteří ze školy, která slove Libertinských a Cyrénských a Alexandrinských a těch, kteříž byli z Cilicie a z Asie, hádající se se Štěpánem.«

Zmíněné školy byly židovské, v rozličných krajinách působící a jedním duchem fariseů pro-
dchnuté, jež pravdy Boží, ani samým Synem
Božím hlásané, přijati nechtěly. Svatý Štěpán
mluvil členům škol těch do duše a hlásal pravdy
božské s takovou mocí Ducha svatého, že

*»nemohli odolati moudrosti a Duchu, kterýž
mluvil«* (skrže něho).

Tak podobně máme jednati i my, když rou-
hači víru naši svatou zlehčovati se opovažujf.
Tehdy nemáme se úšklebků jich lekati, ani ne-
přátelství jich se hroziti: ale máme jich horlivě
potíratí, ne tak slovy svými, ale spíše slovy Bo-
žími, slovy Ducha svatého, Jenž pak stane se
i pomocníkem naším.

3. Když nemohli fariseové odolati svatému Ště-
pánu, najali křivých svědků, »kteříž by řekli, že
jej slyšeli mluviti rouhavá slova proti Mojžíšovi
a proti Bohu« (Sk. ap. 6, 11); a když on jim
nešlechtnost takovou a zatvrzelost srdcí jejich vy-
týkal, tu

*»slyšíce pak to, pukali se v srdcích svých
a skřípěli zuby na něho.«*

Takto počíná si zloba lidská! Když nemůže
proti pravdě ničeho svěsti, obrátí se proti osobě,
jež ji hlásá, a nepřátelstvím ji zahrnuje.

A jak se oproti nepřátelům těm zachoval
svatý jáhen Štěpán?

Když seznal, že marno déle mluviti k srdcím,
záští zatvrzelým, obrátí se s prosbami za ně
k Bohu, zdali by srdci jich pohnouti ráčil On,
v Jehož rukou srdce lidské jest, jako hlína v rukou
hrnčířových, jenž z ní udělá, co sám chce. I čteme
tedy o sv. Štěpánu dále:

*»On pak, jsa pln Ducha svatého, pohleděl
do nebe.«*

4. I nebývá zahanben na věky, kdo v Boha doufá; a tak ani svatý Štěpán nemodlil se nadarmo. Ponechal sice Bůh škůdců jeho v zasloužené zaslepenosti rozumu a zatvrzelosti srdce, až na jednoho: ale ukázal světcí prosícímu slávu Svou za odměnu, i pro posilu k dalšímu boji. Čteme o něm zajisté:

›Uzřel slávu Boží a Ježíše stojícího na pravici Boží.‹

I neváhal sv. Štěpán o tom radostným překvapením zprávu dáti nepřátelům svým, a novými slovy a důvody hlásati slávu Božského Mistra svého, řka:

›Aj! vidím nebesa otevřená a Syna člověka stojícího na pravici Boží.‹

Pán Ježíš ukázal se věrnému a neohroženému bojovníku Svému jakožto vůdce, aby srdnatost jeho vzpružil; a ukazuje mu místa budoucí odplaty jeho, tím více dodal hrdinné mysli až k boji poslednímu.

5. Svatý Štěpán viděním svým ale nepřátel svých k poznání pravdy nepřivedl, nýbrž jen vztek jich rozmnožil. Neboť oni

›Zkřikše hlasem velikým, zacpali uši své a obořili se jednomyslně na něho. A vyvrhše jej ven z města, kamenovali,‹ až ho i usmrtili.

Dříve mu vyčítali, že se rouhá; a pak ho jako rouhače ukamenovali, aby se usmrčením jeho zdálo býti spravedlivým. Učinili mu fariseové tedy totéž, čehož učinili i Božskému Mistru: že Ho neprávem z rouhání nařkli, a na základě toho nespravedlivého nařčení pak i odsoudili. Spasitel náš učí nás ale, abychom se nebáli pro zákon Jeho třeba i života svého v oběť přinést, když dří: ›Nebojte se těch, kdož těl zabíjejí: ale bojte se

spíše Toho, Jenž i tělo i duši může uvrci do pekelného ohně !

6. A kterak zachoval se sv. Štěpán oproti těm, kdož ho nespravedlivě na smrt dali ?

Vida jistou smrt před sebou, pamatoval na duši svou a odporučil ji Bohu, jak psáno :

»I kamenovali Štěpána modlícího se : Pane Ježíši ! přijmi ducha mého !«

Pak ale

»poklekl na kolena, zvolal hlasem velikým« a modlil se za nepřátele své,

»řka : Pane, nepokládej jim toho za hřích !«

Jednoho vyprosil si umírající Štěpán ; byl to ten, o němž psáno, že

»svědkové složili roucha svá u nohou mládence, kterýž sloužil Šavel.«

Týž byl rovněž ze školy farisejské ; ale nasměl ještě pro mladý věk svůj kameny na odsouzence házeti, ač by byl v horlivosti své tak rád činil. Nemoha Štěpána kamenovati, aspoň hleděl míti při smrti jeho zásluhu z toho, že kamenujícími hlídá odložená svrchní roucha jejich. Týž pronásledoval později velice zuřivě křesťany ; ale na cestě do Damašku zastížen jest hlasem Ježíše Krista : *»Šavle, Šavle ! proč Mne pronásleduješ ?«* I vzpamatoval se rychle, a seznáv, jak mnoho v zášti své oproti křesťanům se byl provinil, pln opravdivosti zvolal : *»Pane, co chceš, abych učinil ?«* I dal se pokřtiti, a stal se z úhlavního škůdce všeho jména křesťanského nejslavnějším hlasatelem jeho. Je to zkrátka vyvolená nádoba milostí Božích — svatý Pavel !

7. O tom, jenž si svou modlitbou za nepřátele obrácení jeho na Bohu vyprosil, o sv. Štěpánu, konečně napsáno :

»To pověděv, usnul v Pánu.«

To také znamená : usnul jako Pán ; neboť křiví svědkové povstali proti němu jako proti Pánu Ježíši ; městem byl vlečen a za městem jako rouhač usmrčen, podobně jako se stalo Spasiteli ; za své nepřátele se modlil a ducha svého Bohu poroučel, jako Božský Mistr jeho.

8. A jako jednal svatý oslavenec dnešní, podobně máme činiti i my, jsouce rovněž služebníky Syna Božího, jako svatý Štěpán. Tedy pro víru budmež obětaví ; ve vyznávání jí slovem i příkladem horliví ; v utrpeních do vůle Boží odevzdaní ; a nepřátelům svým věci zlé odplácejme věcmi dobrými ! Tak shrneme jako řehavé uhlí na hlavu jejich, že hanbiti se budou za bídné jednání své ; tak naplníme zákon lásky Kristovy, a zasloužíme si nových milostí a pomoci od Boha.

A na ten úmysl, aby nás Bůh svatému Štěpánu podobnými učiniti ráčil, vzývejme téhož rádi slovy : Oroduj za nás, svatý prvomučeníku Štěpáne, abychom hodnými učinění byli zaslíbení Kristových. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Včera klečeli jsme v duchu před Jezulátkem, v jeslích betlémských položeným ; a rozjímajíce o lásce, dobrotě i slávě Jeho, přáli jsme si, vždy před Ním zůstávati, vždy s Ním spojeni býti. Ale hle ! hned druhý den po narození Páně vede nás Církev svatá z Betléma ku bráně hlavního města Jerusalema, a ukazuje nám tam divadlo, ukamenování sv. Štěpána. Proč to ? Snad nechce Církev Páně, abychom se z narození Páně do syta poradovali ?

Ó, nikoliv! Nechce nám Církev radosti z narození Páně pokaziti, ale jen zvýšiti, když nám právě v umučení sv. Štěpána ukazuje vítězoslávu toho náboženství, jehož novorozený Spasitel stal se zakladatelem!

Ano, vine Církev kolem slavnosti narození Páně zrovna jako věnec slavností na počest svatých takových, kteříž novorozenému Spasiteli zejména blízkými jsou, a tedy slavnost narození Jeho jen zvyšují. I slavíme hned dnes slavnost sv. Štěpána, jenž v zástupu kamenujících jej umírá, a tedy slavnost svého narození pro nebe první ze všech mučenníků koná. Zítra konati budeme slavnost nejpřednějšího miláčka Páně, sv. Jana evangelisty, jenž i na Srdci Páně spočívati směl. A pozítří konati budeme slavnost sv. Mláďátek, jež na místě Jezulátka povražděna byla.

I chce nám Církev Páně slavnostmi těmi, ku narození Páně připojenými, zvláště na srdce vložiti:

1. skalopevnou víru sv. Štěpána;
2. plamennou lásku sv. Jana; a
3. dětinnou mysl neviňátek.

1. I pošetilá i hanebná jestiž zásada, kterou lidé často papouškují, říkajíce: *»Víra jako víra; jen když člověk dobře činí!«*

Kdo činí dobře? Dobře činí jen ten, kdo činí jen to, a jen tak, jak se s vůlí Boží srovnává. Kdo činí něco proti vůli Boží, ten nečiní dobře, ale hřeší.

Vůle Boží jest ale, a může býti jen jedna, poněvadž nejvyšší svatý, a nejvyšší pravdomluvný Bůh Samému Sobě odporovati nemůže.

Tuto vůli Svou prohlásil Bůh v Zákoně Starém; a zdokonalil prohlášení Své skrze Syna Svého,

Ježíše Krista. A Pán Ježíš poklad sv. víry, nezkrácený a nezkalený, složil jedině v Církvě katolické, an prohlásil Petrovi: »Ty jsi Petr (t. j. skála), a na té vzdělám Církev Svou (tedy jen jednu); a ani brány pekelné nepřemohou jí!«

Kdo chce tedy vůli Boží plniti, čili dobře činiti, musí jednati dle návodu Církvě katolické, na sv. Petru a na jeho právních dědicích založené. Kdo jedná proti učení Církvě Páně, nejedná dobře, ale hřeší. Dobré skutky jsou jako ovoce se stromu, jehož kořeny jsou ve svaté víře. Kdo pravé víry nemá, ani všestranně dobrých skutků nečiní, a činiti nemůže. Proto prohlásil Spasitel krátce (Marek 16, 16.): »Kdo uvěří, a pokřtěn bude, spasen bude; kdo neuvěří — bude zatracen!«

Bez pravé víry nelze tedy líbiti se Bohu; a proto řekl jsem, že hanebným i hloupým jest tvrzení, že je víra jako víra.

Ale také víra i pravá sama o sobě nestačuje ku spasení. Sv. Jakub výslovně dí: »*Víra bez skutků jest mrtvá.*« Také Jidáš měl víru, a sice pravou, jak se jí byl vyučil z úst Samého Spasitele; a přece zahynul! Proč? Poněvadž dle víry v Syna Božího nežil, ale lakotě se oddáváje, až i Božského Mistra Svého prodal, a pak si zoufal.

Má-li nám pravá víra prospěti, musíme ji i skutky bohulibými dokazovati, jako činil sv. Štěpán. Svatě žil; a proto i za jáhna vyvolen byl. Jakožto jáhen byl pečlivým opatrovatelem chudiny, ale zároveň i neoblomným hlasatelem učení Syna Božího. Nebál se učení to hlásati přes zákazy nejvyšší rady židovské; nebál se pro Krista snášeti potupy, pronásledování ani ukamenování. A proto tedy připojuje Církev svatá ku slavnosti narození Páně slavnost sv. Štěpána, abychom se

od téhož sv. prvomučeníka naučili, víru svatou nade všechny poklady pozemské si vážiti; a pro ni a pro Ježíše Krista i škody i pronásledování s ochotou snášeti; ba, kdyby třeba bylo, i život svůj za ně položiti, abychom i my jednou narození své pro nebe slaviti mohli.

2. *Sv. miláček Páně jest nám vzorem nezdolné lásky k Pánu Ježíši.*

Když jemu Pán Ježíš řekl: »Pojď a následuj Mne!« opustil bez rozmýšlení otce i matku, i řemeslo své rybářské, a od té doby od boku Páně se téměř nehnul. S Ním byl na hoře Táboru při Jeho oslavení; svědkem byl Jeho ponížení v za hradě gethsemanské; a když všichni ostatní apoštolé Pána opustili, on samojediný stojí s bolestnou Matkou Jeho pod křížem. A proto toho také zasloužil, že jemu Božský Mistr odkázal, co při Své smrti nejmilejšího na světě měl: Matičku Svou; a že též velel, aby i ona jakožto syna svého milovala jej!

Po smrti Páně a slavném seslání Ducha svatého roznášel pak sv. Jan slova pravdy jakožto apoštol mezi židy i pohany, v Jerusalemě i v cizích krajích. Jednou byl pro víru Kristovu do kotle, vařícím olejem naplněného, vhozen; a když ze zvláštní milosti Boží při životě byl zachován, musil pak do vyhnanství na pustý ostrov Patmos, kde se mu dostalo slavných oněch zjevení, jež jsou částí Písma svatého.

Ano, plamennou lásku choval sv. Jan k Božskému Mistru svému až do konce života pozemského. A proto také, když již věkem sešlý, delší řeči konati nemohl, napomínal učenníky své vždy slovy Páně: »Synáčekové moji! milujte se ve spolek.« A když oni jednou rozmrzení mu řekli: »Proč, mistře, vždy ta samá slova nám opakuješ?«,

odvětil jim slovy, hodnými miláčka Páně : »Poněvadž jsou to slova Mistra nebeského ; a jestli ta zachováváme, dosti činíme.«

A pro lásku k Božskému Mistru miloval Jan i jednu každou duši lidskou, Krví Jeho vykoupěnou.

Tak uvedl kdysi mládence, ježž byl právě na víru obrátil, k biskupovi toho místa, a velel jemu : »Bdi mi nad tímto mláďencem ; neboť z rukou tvých budu žádati duši jeho.« Avšak biskup v péči poustál, a mláďenec sveden špatnými společníky, stal se lotrem, ba i vůdcem loupežníků. Když se sv. Jan vrátil, ptal se biskupa na mláďence. A ten s úzkostí doznal, že zemřel. »Kdy ? a kde zemřel ?« tázal se sv. Jan. »Zemřel Kristu, an stal se lotrem,« vyznal smutně biskup. To uslyšev, vydal se sv. Jan ihned za ním do hor, a přiveden byv před něho, počal k nešťastníku, jenž před ním prchnouti chtěl, volati pln lásky takto : »Synu můj ! Neboj se ! Vrať se ! Já budu za tebe prositi Mistra, aby ti odpustil. Nechci zemřít, pokud duši tvou nezachovám.« I rozplakal se pobloudilec, prosil za odpuštění, a smířil se opět s Bohem skrze dokonalé pokání.

A tuto nezdolnou lásku sv. Jana staví nám na oči Církev svatá při narození Páně, abychom i my podobnou láskou k novorozenému Spasiteli svému vzplanuli a spasení došli.

3. Konečně připojuje Církev sv. k slavnosti narození Páně i *umučení sv. Mláďátek*, kteráž bez svého přičinění jako růžová poupátka, vichrem zlámaná, narození Páně oslavila.

Pán Ježíš byl milovníkem nevinných ; a proto prohlásil : »Nechtež maličkých přijíti ke Mně« ; a tudíž zajisté tyto maličké, kteříž pro Něho krev svou prolili, shromáždil kolem Sebe v nebesích.

Nám ale z toho plyne naučení, abychom roucho svatební, na křtu sv. přijaté, pečlivě opatrovali; a jestli jsme nevinnosti své něčím pokáleli, abychom ji skrze upřímné pokání opět zpět získati upřímně se snažili.

Předstupme tedy před jesle Páně se zbožnými pastýři a obětujme rozmilému Jezulátku nezdolnou víru, jako sv. Štěpán; plamennou lásku jako sv. Jan; nevinnost aneb aspoň opravdovou kajicnost, jako sv. Mláďátka: abychom se mohli jednou ze svého vlastního narození pro nebe radovati. Amen.

V neděli po narození Páně a v předvečer
Zjevení Páně.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

Meškáme v duchu stále u jeslí v Betlémě a koříme se s pastýři Děťátku, jež z lásky k nám na svět přišlo a v náručí tolik chudých, ač přectnostných pěstounů odpočívá. Koříme se i panenské Rodičce Jeho, jež Jej k srdci svému tiskne; i panickému ženichu jejímu Josefovi, jenž pln starostlivosti o Ježíška a Matku Jeho pečuje. Abychom ještě k větší radosti povzbuzeni byli, káže Církev, aby nám předčítána byla dnešní slova svatého apoštola Pavla ku Galatským, a abychom o nich horlivě rozjímali.

1. Galatští nazývání byli tak od své vlasti Galacie, krajiny to v malé Asii, ve které bydlili. K nim zavítal svatý apoštol na cestách svých; a na víru je obrátiv, zase jich pustil. Po odchodě jeho přišli k nim ale slepí horlivci pro zákon

Mojžíšův, učitelé vůle Boží nepraví; a ti Galatské sváděli, aby mimo zákon křesťanský, jemuž se byli od sv. Pavla vyučili, přijali také i Zákon Starý; a aby se tedy podrobovali také obřizce a jiným obyčejům židovským. Svatý Pavel, dověděv se o tom, napsal Galatským poučení ve zvláštním listě čili v epištole, a snažil se, jich od bludů u víře odvrátiti a jim dokázati, že ustanovení Zákona Starého neměla míti platnosti pro všechny budoucí časy: nýbrž toliko do příchodu Páně; aby totiž lidstvo veškeré, ale zejména vyvolený národ židovský, na příchod Jeho připravovala. Kteroužto věc aby jim pochopitelnější učinil, píše:

»Bratři! Pokud jest dědic maličký, nic se nelíší od služebníka, ačkoliv jest pánem všeho; ale pod poručníky a správci jest až do času, od otce uloženého. Tak i my, když jsme byli maličci, počátkům světa byli jsme podrobeni.«

I užívá svatý Pavel ve slovech těch podobnosti o vychování člověka, a tvrdí: Jako když člověk jest nedospělým, potřebu má, aby ho někdo dospělý vodil, jehož též poslouchati musí, bez rozdílu, zdali bohatým anebo chudým narozen byl: tak bylo také židovství jako dítě nezletilé; a Zákon Starý byl pěstounem jeho, jehož židé poslouchati povinni byli potud, pokud nepřišel Syn Boží na tento svět, aby nás z poručení Zákona Starého vysvobodil. Když tedy slibovaný Vykupitel skutečně přišel, jha Zákona Starého nás zbavil, a my tedy nemusíme ho více poslušnými býti.

2. Svatý apoštol toto osvobození křesťanů od Zákona Starého vyjadřuje slovy:

»Když přišla plnost času: poslal Bůh Syna Svého, učiněného z ženy, poddaného zákonu, aby

ty, kteříž pod zákonem byli, vykoupil, abychom přijmutí za syny (Boží) přijali.*

To znamená: Kristus Pán stal se proto člověkem, nám všem podobným, a podrobil se zákonu: aby nás z poroby jeho vysvobodil. I nejsme tedy poddáni více zákonům, jimiž obřizka tělesná a zachování obřadů nařízeny byly.

Skrze vykupitelské dílo Ježíše Krista jsme ale netoliko jha zákona židovského zbaveni, ale i syny Božími učiněni; a takovým ovšem netřeba poslouchati zákona otrockého, jakým jest Zákon Starý.

A tak jest od doby, *»když přišla plnost času«*; to jest: od chvíle, kdy se na Pánu Ježíši všechna prorocství byla vyplnila, jichž o Něm proroci Starého Zákona byli učinili.

3. Hle! jak trudným byl život židů pod jhem Zákona Starého, jenž jim rozličné obtížné povinnosti ukládal, tak že sám svatý apoštol život jich nazývá životem otrockým! Ale ještě o mnoho bídnějším byl život pohanů, kteří zjevení Božího vůbec zbaveni byli; a proto v okovech hříchů život hanebný žili; modlám, to jest stvůrám dábelským, na místě pravému Bohu, božskou poctu prokazovali; ba ďáblům, v podobách těch působícím, až i životy lidské v oběť přinášeli!

A takovými, všeho politování hodnými lidmi byli před tisícem let ještě i předkové naši, kteří modlám se kořili; a života synů Božích neznajíce, toliko na světě blaha svého vyhledávali, a proto jen na té hroudě zemské lpěli.

Ó, jak vroucně máme děkovati Pánu Ježíši za to, že, stav se člověkem, vinu nás všech shladil; mrákoty bludů, jež rozum lidský obšťraly, rozptýlil; slunce pravdy nám rozsvítil; síly a pomoci k životu synů Božích nám udělil!

A počátek neskonale lásky té učinil v jeslích betlémských. Kdo by se neměl tedy z narození Jeho radovati? Kdo by neměl díky neskonalých Jemu obětovati? Zdaž neplesá slepec, jenž byl náhle zraku nabyt? Zdaž neveselí se vězeň, když svobody došel? Zdaž neraduje se žebrák, když bohatých darů obdržel? Kterak neměli bychom veselili se z narození Spasitele, jenž duším našim přinesl světlo, duchům spoutaným svobodu, ubohým bohatství vnitřních a hodnosti synů Božích?

4. A tak Pán Ježíš skutečně učinil; svatý apoštol o těchto našich vyznamenáních a nezasloužených milostech se zmiňuje, když píše dále:

„Poněvadž pak jste synové, poslal Bůh Ducha Syna Svého v srdce vaše, volajícího: Abba, Otče! Protož již nejsi služebník, ale syn; jestližeť pak syn, i dědic skrze Boha.“

V Zákoně Starém nesměl nikdo Boha nazývati Otcem; ale jmenovali Jej jen Pánem, Králem, Nejvyšším, Hospodinem. Nesměli se k Němu hlásiti jako k Otci, poněvadž kletbou Jeho byli stíženi, pro hřích povrženi. Teprve když Syn Boží vinu zděděnou z nás smyl, naučil nás k Bohu volati: Abba, Otče, Jenž jsi na nebesích!

I co jsou zlato, stříbro, veškeré drahokamy, ba poklady celého světa proti té důstojnosti, že nejsme více služebníky pod jhem zákona, ale přijati za syny Boží a tím i za spoludědice Vykupitele našeho v nebesích! Ó, radujme se, ó, veselme se, dědicové Boží, synové i dcery Boží, spoludědicové Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího!

5 Avšak radujme-li se v Betlémě u jeslí z ne-
výslovných milostí, jež z Dítka novorozeného na

nás přicházejí: dbejme toho také vždycky, abychom se nabytého synovství Božího *svévolně nezstavili!*

Zbavuje se ale nevýslovného vyznamenání svého, kdo Boha hříchem, zejména hříchem smrtelným, uraziti se opovažuje. Kdo těžce zhřešil, stává se z dítky Božího a spoludědice Ježíše Krista otrokem ďábla a dědicem pekelné říše jeho!

Jestliže Kristus Ježíš pro spásu naši od nejtělejšího mládí trpí... ve službě Jeho pevně stůjme; a Tomu, Jenž z nevýslovné lásky k nám bídným i místo Své po pravici Boha Otce opustil, z lásky třebaš i celý hynoucí svět s veškerými malichernými poklady a radovánkami jeho opouštějme! Tak činíce, si toho u Něho zasloužíme, až přijde v den soudný v celé Velebnosti Své, aby nás i pak za spolubratry Své uznal, a spoludědici Svými učinil po celou věčnost. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní sv. evangelium připomíná nám tajemství, jež vkládáme do čtvrtého desátku růžence radostného, který se v této posvátné době vánoční nejčastěji modlíme. Tajemství to zní: »Ježíš, kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala.« Dle vůle Církve Páně nemáme modlitby růžencové toliko odříkávati: ale máme též o tajemstvích jejích rozjímati. Nuže, jaký jest tedy význam tajemství tohoto, jež máme rozebrati právě dnes?

1. Představme si v duchu přeblahoslašenou Bohorodičku, která přichází chudě oděná ku chrámu do Jerusalema. V jeho předstní se zastavuje a čeká, až přijde kněz, aby nad ní vykonal Mojžíšem nařízené obřady pro rodičky na

očistění jich od poskvrnění, jehož se skrze početí dopustily. Tu pokleká, podává Dítko své starému knězi Simeonovi, aby Je obětoval Hospodinu; a vykupuje Je zpět skrze dárek chudých matek, jež v oběť přinášely buď dvě holoubat aneb dvě hrdliček. Načež Simeon, Duchem svatým osvěcený, poznává v obětovaném Novorozeňátku Mesiáše, blahověčtí Rodiče Jeho, ale zároveň prorokuje i budoucí utrpení obou. K jehožto chvalořečím i proroctvím přidala se i svatá stařenka Anna.

2. A nyní povšimněme si zřejměji *oběti, kterou tehdy přinesla přeblahoslavená Panna Maria*. Podrobuje se obřadu očišťovacímu ona, jež bez poskvrny hříchu počala i porodila, a jež jest nad slunce čistší, nad anděly světější. A proč tak činí? Nutí ji k tomu příklad Nejvyššího, Jenž v podobě nepatrného Dítka se skrývá; povzbuzuje ji k pokoře takové Nejsvětější, Jenž podobu hříšníka vzal na Sebe; plní přikázání, jež sice ji jakožto Matku nejsvětějšího Boha naprosto nezavazuje, proto, aby jiným matkám, očistění potřebujícím, dala dobrý příklad, jak by se měly ony zákonitým předpisům s ochotou podrobovati.

A *co* obětuje Panna Maria? A *proč* obětuje? Obětuje Syna svého i Syna Božtého jednorozeného na usmíření hříchů celého světa. Vždyť při chrámu byvši vychována, dokonale znala proroctví o nevýslovném utrpení Mesiáše i o přehrozné Jeho smrti; a Simeon mimo to připomíná jí jich slovy svými prorockými: »Postaven bude tento Syn tvůj k pádu i k povstání mnohých v Israeli a na znamení, jemuž bude odpíráno; a tvou vlastní duši pronikne meč!« Panna a Matka Maria tedy ví, k čemu i proč i jak Syna svého obětovati má; a obětuje Ho, říkajíc v Duchu zajisté, jako

se modlil před smrtí Svou Božský Syn její, řka : »Otče, vezmi ten kalich ode Mne ; ale ne jak Já chci, nýbrž jak Ty chceš ; ne Má, ale Tvá vůle se staň!« Vždyť známe pokoru její od doby, kdy jí archanděl Gabriel zvěstoval, že se stane Matkou Mesiáše, a kdy již prohlásila : »Aj já děvka (čili nejnižší služebnice) Páně ; staniž mi se podle slova tvého!«

3. Pozorujme ale dále také tu *oběť, kterou si v ruku Matičky Svě ukládá Pán Ježíš Sám*. Obětuje-li Se On Otci Svému nebeskému, není to pouhý bezvýznamný obřad, jako bývá u obyčejných dětí. Vždyť Pán Ježíš jest i vševědoucím Bohem, Jenž ví a zná celý pozemský život Svůj napřed až do nejmenších okolností ; ví a zná veškeré nastávající utrpení Své až do hrozné smrti na kříži. On ví tedy, když Se v ruku Matky Svě obětuje Otci Svému, že odevzdává se tak jakožto Vykupitel lidstva rukoum spravedlnosti Jeho, aby za spásu lidstva vypil kalich hořkostí i bolestí až na dno.

4. Konečně přináší se v oběť se snoubenkou svou a s Božským Dítěm jejím zároveň i svatý průvodce i ochrance jejich *Josef*. I On s pokorou na sebe přijímá jho utrpení, které bude musit pro Dítka i Matku Jeho snášeti ; a tak z lásky i poslušnosti k Bohu i z vděčnosti za vyznamenání své, že pěstounem Syna Božího byl učiněn.

5. Avšak nesluší se dnes oběťm svaté Rodiny toliko se diviti, ale *třeba jich i následovati*. Jestliže tedy přeblahoslavená Panna i sv. Josef s ní veškeré předpisy o očišťování naplnili ; jestliže Pán Ježíš co nejdokonaleji vůli Otce Svého nebeského plnil ; a tedy i bolestné obřizce se podrobil ; již jakožto dvanáctiletý Pacholík zevrubně povin-

nosti Israelity dospělého v chrámě naplnil; ano, konání vůle Otce Svého nebeského Svým pokrmem nazval: zdaliž nemáme i my vůli Boží co nejdokonaleji plniti, a sice právě tak, kdy Bůh chce, kde Bůh chce a jak Bůh chce?

6. Mnozí nedbalost svou v plnění vůle Boží rádi omlouvají námitkou, že prý *ve věcech důležitých Boha poslouchají*, a jen ve věcech nepatrných popouštějí. Kdo ale učinil ten rozdíl mezi příkázanými důležitými a nepatrnými? V Písmě svatém o takovém rozdělení povinností nedočítáme se ničeho. Rozdělování a rozlišování článků svaté víry v důležité a nedůležité pochází od bludařů, kteříž jen neprávem »evangelíci« si říkají, když evangelium v jeho celosti zachovávati se zpěčují.

Ač ovšem všechny zákony Boží nejsou stejně závažné: tož přece třeba zachovávati všechny; a tedy i ty, které nám méně závažnými se zdají, poněvadž vždy celého dosahu jejich neznaménáme. A proč?

Poněvadž toho vyžaduje úcta k Pánu všech pánů, abychom i nejmenších jeho pokynů dbali.

Dále, poněvadž konáním jakéhokoli skutku bohublého můžeme si spokojenost Boží zjednati; a poněvadž opomíjením jakéhokoli skutku, Bohem nařízeného, můžeme nespokojenost Boha vyvolati. A to by nám mělo a mohlo býti lhotejným, zdali náš všemocný Pán s námi jest spokojen čili nic?

Kdo Boha dokonale poslouchá i ve věcech nepatrných, ukazuje zvláštní horlivost pro čest Boží, a jedná, jakoby slovy říkal: Pane! mluv, čeho Si ode mne přeješ; jako se vši ochotou konám, co se mi nepatrným zdá, vykonám i vše, co velikým jest před Tebou, abych se Ti jen zalíbil.

7. Také nemáme k velikým dílům vždy příležitosti, abychom skrze ně mohli lásku k Bohu osvědčovati. Nemůže býti každý učitelem Círky, apoštolem, misionářem, mučenkem pro Boha; ale jeden každý může jednoho každého dne při přemnohých příležitostech pro Boha něco vykonati, vytrpěti, se zapřít. Ba, kdo den co den, hodinu od hodiny snaží se při všech příhodách života zůstatí Bohu věrným, odevzdaným, zbožným, trpělivým, pracovitým, střídmým, beze všeho omrzení opatrným a zdrželivým ve všech slovech, ba i v myšlenkách a žádostech: prozrazuje věru neméně myslí hrdinské, jako ten, kdo snad jen na krátko pro Boha velikou obět přináší.

Kdo skládá haléf ku haléři, korunu ke koruně, za léta i značný obnos může sobě nastřádati pro čas nemoci a stáří; a podobně i z četných malých zásluh můžeme sobě nastřádati poklad veliký pro věčnost. A naopak: Jako jedno zrnko písku mnoho neváží, ale celý pytel jich až přflíš těžkým jest: tak podobně malé nevěrnosti k Bohu jednotlivě snad mnoho neublíží; ale kdo je hromadí, tomu mohou se státi tíhou, jež ho zváží do propasti věčné!

8. Pročež, pamatujíce na oběti svatě Rodiny za nás, jež ona zcela dobrovolně, z lásky k nám přinesla: i my z lásky k Ní a k Bohu svému předobrému i v nejnepatrnějších věcech budme věrnými, abychom na konci každého dne i roku znamenali rozmnožení pokladů svých pro nebe, z nichž bychom se pak po smrti radovali věčně. Amen.

Na den obřezání Páně.

I.

V ýklad epištoly.

1. Den ode dne, rok od roku připomíná nám Církev katolická nevýslovnou lásku Boha našeho ve svých obřadech, pobožnostech, napomenutích, aby nás k tomu pohnula, bychom i my Boha a svatý zákon Jeho nade všechno si zamilovali. A tak činí i v první den roku občanského, uvádějíc nám na mysl onu památnou událost ze života Syna Božího, kdy prvou Krev proléval pode jhem Zákona, aby nás vykoupil ode jha hříchů našich. I hlásá Církev svatá nevýslovnou lásku tu, užívajíc při tom slov svatého apoštola, jež právě jsem četl, takto :

Nejmilejší! Ukázala se zajisté milost Boha, Spasitele našeho, všechněm lidem.

2. Proč ale právě dnes Církev na oči nám staví tu prvou krvavou oběť Spasitele ?

Činí tak proto, aby nás již napřed naplnila důvěrou v pomoc toho předobrotivého Pána pro případ, že by nás cokoliv nemilého a odporného snad v roce nastávajícím potkati mohlo.

Víme to všickni, jak nejistým jest vše na zemi ; jak vrtkavým jest zejména všechno štěstí pozemské. Dnes má někdo obživy dost, a zítra snad bude žebrákem. Dějiny vypravují o mocných kráľích, kteří na sklonku života bídně hynuli. Mnohý i vám, rozmilý v Kristu, známý měšťan, souseď měl domy, měl kapitály, měl veliké obchody, a posléze dokonal v chudobinci u svatého Bartoloměje ! Někdo měl důstojnosti, a velebili ho spoluobčané jako výtečníka a spasitele lidu ; a zanedlouho prohlašují jej veřejně za zrádce a

uvadějí ho třebaš ve veřejných listech v obecný posměch! Leckdos do nedávna kypěl zdravím jako nezborným: a dnes běduje na lůžku bolestí! Tak mnohý měl ve štěstí přátel dost; ale když se ho ruka Páně v neštěstí dotekla, opustili ho všickni, když by byl slibované pomoci od nich nejvíce potřeboval; ba, stali se snad jeho krutými odpůrci anebo nelaskavými odsuzovateli!

Co přinese nám rok nový? Mám za to, že nebude se lišiti od svých bratrů minulých; a že i on přinese s sebou mnohé věci nepřijemné, jakž jinak v tomto slzavém údolí ani býti nemůže. A proto tedy Církev Páně při počátku roku nového poukazujíc k lásce i milosti Boha nebeského, vybízí nás takto, abychom již napřed na zkoušky se připravovali, ale při tom na mysli neklesali, nýbrž k Bohu ji povznášeli; a od Boha předobrotivého v křížích také útěchy, pomoci a milosti doufali.

Když Jakub utíkal před pomstou Esaua, ježž byl o požehnání otcovo a právo prvorozenství oklamal, byl pln strachu, jak přes nebezpečnou poušť dojde k strýci svému Labanovi, kde by býti mohl v bezpečnosti. Tu, hle! na cestě spatřil ve snách žebřfk, sahající od něho na zemi až vzhůru do nebe; na něm svrchu Boha Hospodina ve slávě Svě trůnícího; a po žebřfku vystupovali andělé, nesoucí modlitby věrných ctitelů Božích, a zajisté i Jakubovy, vzhůru k trůnu Nejvyššího; kdežto jiní sestupovali od Něho po žebřfku k zemi, milosti uštědřené prosebníkům donášejíce. Hospodin pak prohlásil Jakubovi: »Já jsem Hospodin, Bůh děda tvého Abrahama, Bůh otce tvého Isáka. Neboj se odejiti do ciziny. Já budu strážcem tvým po cestách tvých. I přivedu tě zpět do vlasti tvé, a dám ji v dědictví tobě

i potomkům tvým!« Procitnuv Jakub, zvolal radostně: »V pravdě, Hospodin jest na místě tomto, a já nepřipomínal jsem si toho!« Načež potěšený vydal se na cestu svou dále.

A podobně otvírá se i před námi poušť, plná nebezpečí, a my nevíme ani, čeho všeho nebezpečného, ano odporného, v sobě skrývá. Ale obracejme jen zraky své vzhůru k Bohu svému, a budme ubezpečeni, že neopustí nás, jen když my se nespustíme Jeho! Nám zajisté neukázal se toliko ve snách, jako Jakubovi; ale nám seslal Bůh Otec jednorozeného Syna Svého skutečně na svět, a sice proto, aby mysl naši k Sobě pozdvihl a nás milostí svou naplnil, tak abychom s ochotou i obtížnou pouť pozemskou vykonali a po bojích života do vlasti své pravé vejíti zasloužili.

3. Dnes blahopřejí si lidé navzájem. Přejí zvedené dítky rodičům svým; přeje manžel spolu-manželi svému; přejí podřízení představeným, služební pánům svým, aby jim Bůh udělil zdraví, štěstí, blaženosti. Ale slova ta bývají planá, jako zvuk, jenž rychle zaniká; jako dým, jenž kvapně mizí, nepotvrzuje-li přání takových Sám Bůh požehnáním Svým s hůry.

A kdy plní Bůh přání lidská?

Když lidé Boha za vyplnění rozumných přání svých také vroucně prosí; a se své strany vše činí, aby si žehnání Otce nebeského také zasloužovali.

Čím bychom si ale požehnání Božího zasluhovati měli, k tomu nás vede Církev svatá dalšími slovy dnešní svaté epištoly, ve které čteme dále:

(Milost Boží) *»vyučuje nás, abychom, odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí — stříz-*

livě — a spravedlivě — a pobožně živi byli na tomto světě.

Uvážíme-li slov těch, seznáme, že svatý apoštol nejprve dí, že se máme vystříhati toho, čím bychom Boha uráželi; a pak že máme činiti vše to, čím bychom požehnaní Jeho hodnými se stali.

Praví: »abychom odřekli se *bezbožnosti*«; nebo kdo »bez Boha« žije, čili tak žije, jakoby Boha a Pána nad sebou neměl, nejen že se Bohu odcizil, ale odcizuje se i bližnímu, ježž Bůh pro Sebe Samého milovati velí; ale tak olupuje i sebe o pokoj, jenž z laskavého obcování s bližními plyne.

Dále máme se odříkati »*světských žádostí*«; to jest žádostí mnohých i drahých pokrmů i nápojů; žádostí smilstva; pohodlného, nečinného života; pomsty a jiných věcí, v nichž lidé světáctví štěstí svého vyhledávají: poněvadž nic tolik spokojenosti naší neruší, jako hovění žádostem smyslným, jež nikdy nasyceny nebývají.

A když odřekli jsme se všeho, co by nás od Boha odlučovalo, žádá svatý apoštol, bychom »*střízlivě*« žili. A právem; neboť kdo střízlivě žije, to jest ve věcech dovolených, jako v jídle, pití, zábavě, pravou míru zachovává: ten si toho také zaslouhuje, aby mu Bůh *zdraví* dal, jako mu to dnes přejí; a Bůh je střídmým také dává.

Kdo »*spravedlivě*« žije, to jest: Bohu, i lidem, i své duši, i svému tělu, tedy jednomu každému dává i prokazuje, čím komu povinen jest: tomu Bůh i *štěstí* dává, ježto všestranná spravedlnost blahobyt mezi lidem utvrzuje.

Kdo konečně »*pobožně*« žije, to jest ve všem dle vůle Boží se řídí, k Bohu rád se modlí a veškeré práce své dle vůle Jeho koná, z lásky k Němu koná: tomu Bůh slibuje odplatu nebeskou, jež jest *blažeností* jedině opravdovou!

4. Poslouchajíce tedy navedení Círky dle slov apoštolských, zabezpečujeme si, čeho lidé si dnes přávají: »zdraví — štěstí — blaženosti« ! O tyto věci se v pravdě přičiňujeme v naději na pomoc s hůry, jak dří svatý apoštol :

»Očekávajíce blahoslavené naděje a příští slávy velikého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista, kterýž dal Sebe Samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti a očistil Sobě lid vzácný, následovný dobrých skutků.«

Takového zdraví, štěstí i blaženosti přeji Vám, moji drazí! přeji i sobě. A takového dejž nám dle milosti Své neskonalé předobrotivý Bůh i tu — i tam. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Včera skončili jsme rok starý ; dnes vkročili jsme do nového. Při takové příležitosti dělávají opatrní obchodníci rozvahu svých příjmů i vydání za dobu uplynulou, aby seznali, v čem zisku nabýli, v čem ku škodě přišli ; aby toho, co jim prospělo, budoucně se přidržovali ; a toho, co jim ku škodě bylo, příště se vyvarovali. A podobně činí dnes opatrní křesťané. Zkoumají, v čem chybovali roku minulého, a činí pevná předsevzetí, že se toho v roce novém vyvarují ; zkoumají ale také, z čeho zásluhy si získali, a činí sobě pevná předsevzetí, že se toho věrně a vytrvale přidržovati budou i v novém roce i v nastávajícím celém životě, až povolá je Pán k účtování na věčnosti.

Abychom stav duší svých tím snáze seznali, a pro nápravu hříchů a horlivost v dobrém se rozhodovali, k tomu směřuje čtení sv. evangelia,

jak nám je Církev Páně dnes předkládá, a jež obsahuje *dvě pravdy k uvážení*; a sice:

1. že *obřezáno bylo Božské Dítě*; a
2. že *nazváno jest jméno Jeho Ježíš*.

1. Dnes obřezán jest novorozený Mesiáš dle zákona Mojžíšova, pro Něho ovšem neplatícího. Dnes, v prvním témdni života Svého pozemského, podrobuje se bolestné obřízce a prolévá první Svou Krev jako záruku, že v posledním témdni života Svého proleje Krev Svou až do poslední krůpěje. Dnes zasnubuje se novorozený Spasitel kříží a utrpení, a zasvěcuje život Svůj v oběť Otci nebeskému; a sice život celý, od jeho počátku až do jeho konce.

Proč tak učinil?

Padlý anděl, závidě prarodičům našim štěstí jejich, přiblížil se jim s otázkou svůdnou: Proč nejíte ovoce ze stromu uprostřed ráje? A když vzbudil v nich podezření o pravdivosti slova Božského, přímo k neposlušnosti chuti jim dodal, řka: Nezemřete, když ovoce zapovězeného použijete; ale budete jako Bůh! Ubozí uposlechli více hlasu svůdce, nežli přikázání Božského; tak spáchán první hřích, a s ním vešla kletba uraženého Boha nejen na Adama a Evu, ale na veškeré pokolení, jež se z nich zrodilo. Trest jest veliký, ale provinění přiměřený; neboť první rodiče zhřešili nezměrnou pýchou, chtíce se vyrovnati Samému Bohu; zhřešili rouháním se, poněvadž odepřeli Stvořiteli a Pánu povinné úcty; zhřešili neposlušností, protože vykonali s rozvahou, co jim tak přísně bylo zakázáno; zhřešili nezdrželivostí, jelikož, majíce požitků jiných nadbytek, ruce vztáhli po nedovoleném, že dobrým a lahodným býti se jim zdálo.

A poněvadž Syn Boží se vtělil, aby nás spasil, počínal si právě naopak, nežli první naše rodiče. Za pýchu jejich On se na výsost pokořil, an jako nejhudší a nejbídnější na svět přišel; za neúctu jejich k Bohu On celý život Svůj úctě Otce nebeského věnoval; za neposlušnost jejich On poslušen jest až k smrti kříže; za nezdrželivost jejich On zapírá se od Svého narození v chlévě betlémském až do ukrutné smrti na tvrdém dřevě kříže. A dnes tedy počíná prolévati i první Krev Svou, skrze kterou měly býti smyty viny i prarodičů i veškerého pokolení lidského, z nich pocházejícího; dnes počíná mazán býti zápis na smrt pro hřích zděděný i pro všechny osobní hříchy lidí všech věků i národů (Cfr. Kolos. 2, 14). A o tomto stavu hříchů našich a přebolestném zadostučinění za ně skrze Spasitele máme uvažovati dnes, kdy konáme památku bolestného obřezání Jeho, abychom tak seznali, že, když přespravedlivý Bůh i na vlastním jednorozeném Synu provinění lidská takto hrozně kárá, aby opět usmířen byl: jak hroznou věcí musí asi býti každý hřích před tváří Boží; a s jakou opatrností i vytrvalostí tedy jakéhokoli provinění proti nejsvětějšímu Bohu varovati se máme!

2. Druhá pravda ale, kterou nám Církev ve dnešním evangeliu k rozjímání předkládá, obsažena jest ve slovech, že *nazváno jest jméno dnes obřezaného Dítka — Ježíš.*

Cizí slovo »Ježíš« znamená v milém jazyku našem tolik jako Spasitel neboli Vykupitel. I jest jméno to plno významu, a poukazuje k výborným vlastnostem vtěleného Boha, povzbuzujíc nás, jak bychom měli za pomoci Jeho nejen hříchu, jakožto nejvyššího zla se vyvarovati, ale i dobrých a záslužných u Boha skutků si nashromážditi.

I jest jméno Ježíš převzácné, ježto si je Syn Boží již dnes Krví Svou vykoupil. Josef Egyptský nazván byl též spasitelem země, ale teprve tehdy, když byl po celé zemi egyptské sýpek nastavěl, do nich po sedm roků všecko přebytečné obilí shromáždil, a pak v době následující neúrody lid od hladu zachránil. Bohočlověk ale nazván Ježíšem či Spasitelem ihned tehdy, když za spásu lidstva veškerého byl Krev Svou prolévati počal. Šlechtici zakládají si na slavných jménech, jež zdědili beze své zásluhy; daleko větší cti ale zasluhuje jméno toho, jenž sám svými hrdinnými a šlechtnými skutky se proslavil. Mnohá byla i jsou jména slavná na zemi; ale jméno nade všechna jména jest jméno Bohočlověka Ježíš, jež On skutky nejšlechtnějšími a obětivostí bezpříkladnou byl Sobě Sám vydobyl.

Jméno *Ježíš jest spasitelné*, ano „není v žádném jiném spasení“ (Skut. apošt. 4, 12.); tak prohlásil slavnostně sv. Petr na soudě židovském, když byl souzen, že uzdravil chromého od narození „ve jménu Pána našeho Ježíše Krista.“ A v pravdě přináší ono nesčíslné požehnání na pokolení lidské skrze skutky výborné, skrze zázračná na víru obrácení, skrze milosti, ve sváto-stech udělované. Jméno Ježíš jest útěchou v utrpení, nadějí umírajících, silou v pokušení, záchranou v neštěstí, světlem v temnostech, záštitou ve smrti, spasením na věčnosti!

Jméno Ježíš jest přesvaté, ne lidem ani andělům: ale Samému Synu Božímu od věčnosti určené. Jestliže židé padali na kolena před biskupem svým jen proto, že měl na zlaté pásce na čele napsáno jméno Hospodinovo: čím více máme my křesťané v úctě míti jméno Ježíš, jehož význam známe!

Jméno Ježíš jest přesladké. Předobrazem jeho bylo dřevo, jež Mojžíš na poušti vhodil do vody hořké, jež pak ihned stala se sladkou a užitvatelnou. Pán Ježíš na svém dřevě kříže osladil všechno utrpení; a proto také sv. František Serafinský říkával, že kolikrát vysloví nejsladší jméno Ježíš, tolikrát v ústech jako přesladký med okouší. Ó, kdybychom i my toto přesvaté jméno vždy s největší úctou vyslovovali: kterak brzo by naše řeči trpké, úsudky příkré a výroky nevráživé staly se sladkými a laskavými!

Jméno Ježíš jest uším našim přelíbezné; neboť Pán Ježíš jest naším Otcem; duším pastýřem; neumělých učitelem; hladových pokrmem; nemocných lékařem; zarmoucených utěшитelem. On jest cesta, pravda i život; odměna i koruna naše!

K Němu tedy spějme, u Něho pomoci hledjme, v potřebách jakýchkoli, duševních nebo tělesných! On nás k Sobě líbezně zve: »Pojďte ke Mně *všichni*, kdož jste obtíženi; a Já občerstvím vás!« Čeho by nám mohl odepřítí, když i nebe z lásky k nám opustil, a život Svůj za nás na smrt vydal?

Ve jménu Pána Ježíše rok začínejme; a za Jeho pomoci škod duchovních se uvarujeme, zásluhy každým dnem rozmnožíme, s Pánem Ježíšem i jednou život nový v nebi započneme. Amen.

Na neděli po obřezání Páně.

I.

Výklad epištoly,
jako v neděli po Narození Páně.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní svaté evangelium vypravuje o návratu Pána Ježíše z Egypta do svaté země. Útěk do Egypta, víceleté přebývání tam a dnešní návrat odtud obsahují mnoho tajemství, a zasluhují tedy našeho povšimnutí. Pozorujme jen, co a jak se stalo.

1. Sotva se Kristus Pán narodil a svatí tři mudrci přišli z dále, poklonit se Jemu: již *počal státi král Herodes o bezžítí jeho*. Bůh zahanbil ale chytráctví jeho. Mohl zajisté Herodes poslati svých sluhů s mudrci do Betléma, aby se dověděl, kde novorozený Král se nachází; ale on požádal toliko mudrce, aby mu přišli povědět o Něm. Když však tito, andělem napomenuti, jinou cestou vrátili se do vlastí svých, a Herodes tak ničeho o Novorozeňátku se nedověděl: počal rozvažovati o výpovědích mudrců, a hádal, že Novorozeňátko dvou roků věku svého jistě nepřekročilo. Pak ale, aby se ho najisto zbavil, dal ukrutný rozkaz, aby vůbec všechna pacholata do dvou roků věku svého v celém Betlémě, ba i ve vůlkolř povražděna byla, v té pevné naději, že mezi zavražděnými nacházeti se bude i maličký soupeř jeho. Ale což jest všecko lišáctví oproti moudrosti Boží! Bůh poslal anděla svého k Josefovi téže noci, po které mělo následovati vraždění dítek, a velel témuž, aby před zlobou Herodesovou

prchl i s Ježíškem i Matkou Jeho do Egypta. Josef ihned uposlechl, a nežli katané Herodesovi začali své děsné dílo, byla svatá Rodina daleko od Betléma, a Božské Dítko takto zachováno.

2. *Proč musil ale Josef s Božským Děťátkem utíkati ?* Což nemohl všemohoucí Pán nebes i země učiniti Herodesa neškodným ?

Prchal Syn Boží *do ciziny*, aby nás příkladem Svým poučil, že i my se máme na tomto světě považovati za cizince. Tuto pravdu kázal již jako Dítko ; neboť v cizím městě, na cestě v Betlémě, a v cizím chlěvě se narodil ; pak v životě neměl, kam by hlavy složil ; uprostřed Svých byl, a ti Ho nepřijali ; na cizím dřevě umírá ; v cizím hrobě odpočívá ! I my máme býti na světě jako cizinci, kteříž nečiní si tu stánků stálých, jichž by nikdy opustiti neměli ; ale shledávají na tomto světě jako v cizině poklady zásluh, z nichž by se těšili jednou, po návratě svém, ve vlasti nebeské, po celou věčnost !

Uhnul se Kristus Pán před rozlíceným Herodesem, aby nás poučil, bychom i my lidem rozlíceným, prchlivým, pokud možno, jako lité zvěři se vyhýbali, bychom jim příčiny ke hříchům a k ukrutnostem odňali.

Hned po narození Svém prchl Spasitel před krvelačným Herodesem, aby nám dal naučení, že, když se nám ihned anebo brzo po svaté zpovědi a po svatém přijmání, jak často se stává, lýtý ďábel do srdce vtírá skrze ohyzdná pokušení, aby tam Krista Pána zabil čili odtud vypudil : bychom se svůdnými myšlenkami takovými se nezabývali, a nebezpečných společností ihned opouštěli, prve nežli by ony nám ublížiti mohly !

3. *A proč prchal Spasitel právě do Egypta ?* Proč neprchl do země svatých mudrců, kteříž by

Ho byli dojistá s otevřenou náručí uvítali, a proti nástrahám ukrutného Herodesa chránili ?

Kristus Pán ukazuje se věru od narození Svého jakožto Spasitel! Sotva který národ byl totiž tak hluboko poklesl, jako právě Egyptané. Oddáni byli rozličným hanebným pověrám i kouzelnictví; ano, u více tolik pobloudili, že až býku jako nějakému bohu se klaněli! A k těm tedy spěchal novorozený Pán na znamení, že přišel spasit netoliko židů, ale i pohanů, až i těch nejpobloudilejších! Proto také při Jeho příchodě do Egypta modly samy od sebe se svých povýšených míst k zemi padaly. A když svatá Rodina blíže města Heliopolis se usadila, kde dosud nouze o vodu byla: vyprýštil se tam hojný pramen zdravé vody, jenž odtud zavlažuje vůkolní poušť až na dnešní den, na znamení, že Kristus Pán jest pramenem milostí Božích; čili vody, vyskakující do života věčného. Také tam brzo po smrti Jeho počali se usazovati přečetní pronásledovaní křesťané, kteříž tu na tisíce hlav čítajíce, přesvatý život vedli jakožto poustevníci a mniši.

Dle lidského soudu volil Kristus Pán v Egyptě chudobu, bídu, opuštěnost: ale dle skutečnosti způsobil tam tolik tichého požehnání! Z toho máme my si bráti naučení, že, když se nám někdy zdává, jakoby nás Bůh byl opustil, ježto jedno protiventství po druhém nás stíhá: máme se vedení Prozřetelnosti Boží dokonale podrobovati s tím přesvědčením, že Bůh nejlépe ví, co a jak nám prospívá; a že vše konečně k našemu nejlepšímu prospěchu uspořádá.

4. *Znamenitym i památným jest chování se sv. Josefa při útěku do Egypta. Anděl jemu nařídil: »Vstaň!« A on ihned v noci s lůžka svého povstal. Netázal se lenivě: »Proč mám nyní v noci*

vstávat? Klidu nočního si ubírat? Což nemůže Bůh jinak Syna Svého zachránit? A kam že se mám odebrat? Do Egypta? kde nikoho neznám? Z čeho tam budu s rodinou živ? Kde tam nalezu přístřeší?»

Svatý Josef žádné z těch a podobných otázek si nepoložil; ale uslyšev, co jest vůlí Boží, ihned povstal; všeho náčiní svého, jímž se posud byl obživoval, zanechal, ježto by toho slabý oslík jeho nebyl unesl; a ježto by s tím nesnadno byl mohl utíkat; ale jen na bezpečnost nebeského Dítěte pomýšleje, rychle odcestoval. Svátý Josef učí nás svým jednáním znamenité ctnosti, za dnů našich, žel, tolik vzácné, opravdové totiž poslušnosti nejen oproti Bohu, ale i oproti vrchnostem duchovním i světským! Jestliže kdo, slyše nařízen~~í~~ svých představených, desetkrát se omlouvá a vymlouvá, aby poslechnouti nemusil: ten není více poslušným lidí, není ale poslušen ani Boha, poněvadž Bůh řádných představených poslouchati velí.

Sv. Josef ani nevěděl, jak dlouho bude musít v Egyptě vytrvati. Anděl mu jen řekl: Zůstaneš tam tak dlouho — až ti povím, abys se zase navrátil do vlasti své. Ano, tak vyvolení Boží očekávají, kdy a jak a kde bude libo Bohu, aby je kříže jich zbavil. Svatá Lidvína poražena byla na lež od rozpustilého chlapce, poranila se a čekala pak celých 38 roků, až ji Bůh skrze smrt od muk jejich osvobodil; a stala se při tom světicí! Svatá Monika prosila Boha s přčetnými slzami a v nejhorlivějších modlitbách za zpustlého syna svého Augustina 18 roků, nežli ji Bůh vyslyšel. Ale pak Augustin stal se věřícím křestanem, později horlivým knězem, svatým biskupem, světlem Církve katolické a jedním z nejslavnějších učitelů jejich! A tak máme i my Bohu na vůli

nechávat, jak s námi nakládati chce; a býti přesvědčení, že i při nás bude po bouři jasno sluneční, a po utrpení že bude radost tím větší, čím větší byla naše odevzdanost do vůle Boží při něm.

5. *Sv. Josef radostí se naplnil*, když jemu anděl zvěstoval, že se má vrátiti do vlasti své. Radoval se s Bohorodičkou, že budou moci mezi svými Ježíškovi lepšího opatření dáti.

Ale zároveň zastíral zármutek mysl jejích, když si připamatovali, co čeká Ježíška v zemi svaté: odpor, pronásledování, potupa, hrozná oběť na kříži.

Na světě není právě radosti bez žalosti, jako není světla beze stínu. Jedině tehdy, budeme-li v Egyptě tohoto života pozemského jako v cizině živi, Bohu věrně sloužíce, do vůle Jeho ve všem se odevzdávající, vejdeme pak při smrti s plesáním do zaslíbené země nebeské, abychom se tam radovali s celou svatou Rodinou beze všeho konce, až na věky. Amen.

Na slavnost Zjevení Páně.

I.

Výklad epištoly.

1. O vánocích konáme památku narození Páně a zjevení se Jeho *Židům*. Prvními, kdož Jej na světě vítali a uctívali, byli z národa židovského: přeblahoslavená, panenská Matička Jeho; sv. Josef, panický pěstoun Jeho; a zbožní pastýři betlémští, pozvaní samým dvorstvem nebeským do chléva betlémského.

Dnes konáme slavnost Zjevení se Páně *po-hanům*, jichž zástupcové, tři mudrci a králi, hvězdou

přivedení, přišli novorozeného Spasitele všech lidí uctít, a víru svou v Něho dary svými osvědčit. Nebo *zlato* dává se darem králům; davše zlato, vyznali tedy králové od východu, že uznávají v novorozeném Děťátku svého krále, a tedy Krále králů. *Kadidlo* spalujeme na čest Bohu; kadidlem vyznávali tedy mudrci od východu, že novorozený Mesiáš jest Bohem, Synem Božím, Jemuž tedy i úcta Božská náleží. A hořké a vzácné *myrhy*, jimiž Ho obdarovali, pamatovaly na Jeho budoucí přehořké umučení i usmrcení, jež mohl snášeti toliko jakožto člověk. Sv. králové tedy vyznali, že Jesulátko není toliko Bohem, ale zároveň i smrtelným člověkem, nám podobným bratrem.

O těchto tajemstvích dává Církev sv. dnes přechítati i proroctví i evangelium, jež pospolu se doplňují a vysvětlují. Proroctví vypravuje, co se stane; a evangelium oznamuje, že a jak se stalo, a proroctví skutečně se naplnilo. Tak tomu zajisté Bůh chtěl, aby proroci, čili muži světlem Jeho osvícení, již dávno napřed obraz Mesiáše a díla Jeho nám nakreslovali; tak, až by pak On skutečně na svět přišel, aby každý člověk dobré vůle snadno seznati mohl, že vše stalo se i děje dle vůle Boží, s vědomím vševědoucího a nejdobrotivějšího Boha našeho.

A tak se to má i s proroctvím Isaiáše proroka, z něhož stať jsem byl právě přečetl. Týž líčí narození Mesiáše z panny; Jeho přehořké utrpení, usmrcení i oslavení; a pak i rozšíření království Jeho čili Církyve na světě, již 700 let napřed, tolik živě, že dle slov sv. Jeronýma ne tak prorokem, jako spíše evangelistou nazýván býti by měl. I poslyšme, co píše :

2. *»Vstaň, osvět se, Jerusaleme! neboť přišlo světlo tvé, a sláva Hospodinova nad tebou vzešla jest.«*

Prorok nemluví tak ku hlavnímu městu židovskému, Jerusalemu pozemskému, jako spíše k Jerusalemu duchovnímu čili k církvi Zákona Starého, jež měla sídlo své i hlavu svou v Jerusalemě židovském, a jež byla předobrazem pravé Církve Páně v Zákoně Novém, Církve katolické. A tento předobraz pravé Církve Páně, Jerusalelem starozákonný, byl jako ve tmách a mrákotách hříchu; a ten tedy probouzí ze sna prorok Isaiáš, řka: »Vstaň a osvět se Jerusaleme!«

A proč má se jako ze sna probuditi? Poněvadž »přišlo světlo jeho«; to jest: poněvadž na svět se narodil Mesiáš, z Něhož »sláva Hospodinova vzejde« i nad Jerusalemem i nad celým světem. »Světlem« ale nazývá prorok Spasitele, poněvadž i On Sám o Sobě později prohlásil: »Já jsem světlo světa«; a poněvadž také proto na svět přišel, aby učením Svým rozumy naše osvětil, a cestu ku spravedlnosti a odplatě nebeské nám ukázal.

3. Dobře ale uvažme slov prorokových: »Přišlo světlo tvé«; to jest: v tobě jest světlo, světlo pravé, světlo pravdy; tedy jen v duchovním Jerusalemě, čili v Církvi novozákonní, katolické, svítí nezkalené světlo Spasitele; a proto jen obyvatelé tohoto duchovního Jerusalema, čili katoličtí křesťané, budou pravého světla užívati, a spasení dojdou, jak vysvítá i ze slov následujících:

»Neboť aj! tma přikryje zemi a mrákota národy; ale nad tebou vzejde Hospodin, a sláva Jeho v tobě se spatří!«

Slova ta znamenají: mrákota hříchů pokrývala celou zemi, a bludy pohanské panovaly u všech národů; ale nad Jerusalemem duchovním vzešlo světlo Hospodinovo, když poslal Syna Svého na svět, aby vazby hříchů lidských roztrhal, mráкотy

bludů roztrhal, světlo pravdy rozžehl, a tak slávou Svou Jerusalem duchovní naplnil. A k tomuto tedy Jerusalemu duchovnímu, k Církvi katolické, mají se hlásiti všichni, kdo milosti dojíti chtějí.

4. Do tohoto duchovního Jerusalema povolání byli v první řadě židé, poněvadž měli od Hospodina zaslíbení, že z potomků Abrahamových narodí se Mesiáš; ale po židech měli se i pohané údy duchovního Jerusalema státi, poněvadž Hospodin byl slíbil Abrahamovi, že v Mesiáši požehnání budou všichni národové. A že se tak stane, a i všichni národové do Církve Páně vejdou, aby rozmnožovali slávu Hospodinovu, to prorok již napřed vidí, a proto i nadšeně mluví takto:

»I choditi budou národové ve světle tvém (Jerusaleme!) a králové v blesku vycházejícího slunce tvého,« jímž jest Kristus Pán, zvaný *»Slunce spravedlnosti«*.

Jako všichni lidé, židé i pohané z prvního Adama pocházejí, a všichni v něm spolu zhřešili: tak zase všichni skrze druhého Adama, Krista Ježíše, mají býti vykoupeni a vejíti do Jeho Jerusalema a do nebe. Spasení vyjde sice z národa židovského; ale přivlastněno má býti všem národům, jak Bůh byl slíbil Abrahamovi pro poslušnost jeho, řka: *»V jednom z potomků tvých požehnání budou všichni národové země.«*

5. Takto na staletí napřed prorokoval evangelista Starého Zákona, nic se neohlížeje na úzkoprsé a sobecké náhledy svých sourodáků, kteříž chtěli míti Vykupitele jen pro sebe! I mluví tak, an v duchu vidí již pohany ze všech končin světa do Církve se hlásící, a spasení v ní nalézající; a proto volá prorok v nadšení k Církvi, aby se veselila, že Bůh tolik dítek ze všech národů jí

dává, aby všechny spojil v jeden ovčinec a v jedno stádo. I dí:

»Pozdvihni vůkol očí svých a viz: všickni tito shromáždění jsou, přišli k tobě; synové tvoji z daleka přijdou, a dcery tvé odevšad povstanou.«

To znamená: Co by jsi se rmoutil, nebeský Jerusaleme, že snad židé, kteří předkem do Církve povoláni byli, aby ve světle chodili, tebou pohrdli? Netruchli pro ně, ale rozvesel se; za některé nezdráné dítky, jež tebou pohrdli, nesmírné množství jiných s radostí přijímá evangelium, a snaží se věrně sloužiti Bohu.

Tak platilo o církvi Zákona Starého, tak platí i o Církvi Páně v Zákoně Novém: za nevděčné syny a dcery některé nalézá ona celé národy v zemích jiných, kteří s radostí jho Páně přijímají, a světlo světa, Krista Pána, životem svým oslavují.

6. I hledě prorok do dálné budoucnosti, vždy jasněji rozeznává věci budoucí a vidí, kterak noví a noví národové přinášejí Bohu plodiny jakožto dary na uznání závislosti své na Něm; a proto i píše:

»Tehdáž uzříš (Jerusaleme) a oplývati budeš, a diviti se bude a rozšíří se srdce tvé (radostí), když se obrátí k tobě množství moře (to jest množství národů zámořských a ostrovanů), a síla národů přijde k tobě. Množství velbloudů přikryje tě, a dromedaři (na nichž v tamějších krajinách veškerá skoro doprava se děje) z Madian a Efy (čili z krajin na Východě ležících); všickni ze Sáby přijdou, nesouce zlato (aby v Bohu označili svého Pána) a kadidlo (aby Jemu obětovali jako Bohu) a zvěstující chválu Hospodinu« skrze dokonalý, bohubilý život svůj.

Radujme se i my s Církví, do které jsme beze svých zásluh již jako nemluvnata byli uvedeni. Snažme se s celým smýšlením i životem svým vzdávati Hospodinu chválu i obětovati Jemu zlato poslušnosti, kadidlo modlitby, a myrhy zapírání sebe, abychom jednou i my jako sv. mudrci mohli vejíti v říši Pána světla věčného. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Když byli židé v zajetí mezi cizími národy, rozhlásili tam také naděje své v zaslíbeného Vykupitele, takže skrze ně dověděli se i pohané, že z domu Jakubova vyjde »hvězda«, z které vzejde požehnání všem národům. I uvěřili mnozí z pohanů v zaslíbení toto, víra ta dědila se od otců na syny, a pevně se zakotvila i v srdcích svatých tří mudrců a králů. A proto, když ukázala se zrakům jich hvězda neobyčejné velikosti a krásy, jež světlem svým zářila k západu, a dle vidění blahoslavené Kateřiny Emerichové, ve středu svém ukazovala podobu děťátka: seznali z toho, že dávná proroctví o narození Mesiáše se vyplnila; a proto vydali se od východu k západu na cestu, aby novorozeného Vykupitele vyhledali, uctili i obdarovali.

Cesta byla daleka, a proto i velice obtížná a nebezpečná, poněvadž nebylo tehdy dopravy, pohodlí a bezpečnosti, jakých máme my v krajínách našich. Ale muži ti, láskou k Bohu nadšení, přemohli všechny obtíže, až druhého roku po narození Děťátka betlémského dorazili k Jerusalemu, hlavnímu městu národa židovského.

2. Leč nastojte! Nové obtíže! Hvězda, jež je až k městu byla přivedla, náhle zrakům jich

zmizela. A když se po městě tázali, řkouce: *»Kde jest ten, který se narodil, král židovský?«* Neznamenalí žádného radostného překvapení mezi obyvateli Jerusalema; ba *»uslyšev to Herodes král — zarmoutil se — i všecken Jerusalem s ním!«*

Lekl se Herodes o svůj trůn, když uslyšel o novorozeném králi židovském; zarmoutili se obyvatelé města, bojíce se rozličných nátisků od krále svého, jakožto známého ukrutníka. Jestliže ale sám Jerusalem celý nechce věděti o novorozeném Králi a Vykupiteli svém: co má na něm záležitosti cizincům? Neměl-li by se vrátiti jedenkaždý do své vlasti, a zastyděti se, že tak lehkou nějakým proroctvím uvěřili, a v nové hvězdě hned hlasatele novorozeného Mesiáše viděli?

O, tak nesmýšleli mudrcové od východu! Ale neustáli po novorozeném králi se dotazovati, až poučení byli slovy prorokovými: *»A ty Betléme, země judská! nikoli nejsi nejmenší mezi knížaty judskými; neboť z tebe vyjde vévodà, kterýž by spravoval lid můj israelský!«*

Slovy těmi byvše u víře své jen více utvrzení, vydali se mudrci do Betléma. A hle! že nedali se zviklati u víře své v přípovědi Boží, ani obtížemi cesty, ani nevšímavostí židů: Bůh za odměnu důvěry v Něho, sotva z Jerusalema vyšli, ukázal jim opět i hvězdu, jež od té doby *»předcházela je, až i přišedši stála nad místem, kdež bylo Dítě.«*

Bůh uvedl tedy věrné své, aby mohli patřiti v milostný obličej Syna Jeho, klečeti u jeslí Jeho, klaněti se Jemu.

A že poddali se s důvěrou vedení Prozřetelnosti Boží zevně, omilostil je Bůh i uvnitř

světlem Svým, jež duchy jich osvitilo, že v Novo-rozenátku dokonale poznali Toho, Jenž přijíti měl. A že v pravdě dokonale Ho poznali, o tom svědčí dary, jimiž Ho obmyslili; nebo *otevřeš poklady své, obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.*

Zlato, kov nejvzácnější, dáváno bývá od poddaných darem králům; králové, obětující Ježíškovi zlato, uznávají sebe poddanými Jeho, a Jej svým *Králem*.

Kadidlo obětuje se Bohu; dým z něho vystupující představuje modlitby věřících, jež k trůnu nebeskému se vznášejí. Darovali-li mudrcové Ježíškovi kadidlo, znamenalo to tedy, že v Něm poznávají svého *Boha*.

Myrha jest vzácný prášek, z něhož připravují v krajích východních drahou mast na pomazání vznešených mrtvých. Jestliže mudrcové přinesli Ježíškovi myrhu na pomazání mrtvého těla: vyjádřili Jemu tím, co o něm věří, že totiž za spasení lidstva zemře; a jestli zemře, že tedy jest i *smrtelným člověkem*, jako jedenkaždý z nás.

Dary svými tedy mudrci-králové vyznávají, že Pán Ježíš jest naším králem, naším Bohem, ale i nám rovným člověkem. Kdo jiný mohl jim toho poučení dáti, leč Sám Bůh?

3. Proč asi konáme my dnes památku svatých tří mudrců i králů?

Církev velí slavnosti a památky posvátných událostí konati pro poučení a povzbuzení naše.

Jakého poučení máme vzíti ze slavnosti dnešní?

a) Prvé naučení plyne nám z *neoblomné víry* svatých mudrců, a *nesborné důvěry* v pomoc Boží. Jako tedy oni nedali se zmásti ani obtížemi daleké a nebezpečné cesty, ani netečností židů, ani zmizením vedoucí je hvědy: tak máme i my

věrně při slovu Božím státi, byť bychom nemohli tajemství svaté víry, právě proto, že tajemstvími Božími jsou, krátkým rozumem svým postihnouti; byť bychom setkávali se s nevšímavostí i lhostejností ve věcech svaté víry a bohulibých ctností při mnohých křesťanech, ba snad i při osobách nad jiné nám milých a blízkých; byť bychom za vyznávání svaté víry své měli snášeti přemnohé obtíže, rozličné potupy, všeliké ústrky, ba snad ztrátu jmění, zdraví i života, jako svatí mučenci. Neboť věrný jest Bůh, a dostojí tedy zajisté přívědi Své, kterou zavázal se věrným Svým vyznavačům, když řekl: »Kdožkoli vyzná Mne před lidmi, toho i Já vyznám před Otcem Svým, Jenž jest v nebesích« (Mat. 10, 32).

b) Druhé naučení obsaženo jest v *darech* tří sv. mudrců. Jako oni obětovali Novorozeňátku betlémskému zlato, kadidlo a myrhu: tak máme obětovati i my Jemu:

předně *zlato*.

A kterak mohu já dáti zlata, řekne snad někdo, když zlata ani stříbra nemám, ba i menších penězů jen poskrovnu?

A přece, milý příteli! dím, musíš obětovati Ježíškovi zlato! to jest: to nejvzácnější, co máš; to jest *lásku* svou, kterou svatý Bonaventura zlatem naším nazývá. Miluj Boha nade všecko, to jest: dávej Jemu přednost přede všemi tvory, ve všech věcech, a obětuješ Jemu zlato. Miluj bližní své pro Boha, že On tak velí, a jak On velí; miluj duši svou, i tělo své, ale rozumně, tak abys je k odplatě po smrti připravil: a obětuješ Ježíškovi zlato! Miluj náměstky Ježíškovy, duchovní představené své, o nichž Spasitel dí: »Kdo vás slyší, Mne slyší, kdo vámi

pohrdá, Mnou pohrdá; a dáváš Jemu v obět zlatu! Cti Rodičku Boží, svatého Josefa, pomocníka v potřebách tělesných; cti přátele Boží, jak Bůh velí, anebo si přeje: a obětuješ Bohu zlatu!

Obětuj i *kadidlo*! To jest vykonávej rád *modlitby* své ráno, když den začínáme; u večer, když den končíme. Modli se hlavně v dny nedělní i sváteční... Jednej dle rady sv. Petra: »Modlitba vaše buď ustavičná!« To jest: při práci jakékoli, v pokušeních, nesnázích volej stokrát, tisíckrát pro sebe k Bohu: »Bože! milostiv buď mně hříšnému! Bože, ku pomoci mé vzezři! Pochválena buď nejsvětější Svátost oltářní! Zdrávas Maria! Anděle Bože strážce můj!« a podobně: a modlitby tvé budou jako vonný dým z kadidla vystupovati k nebesům.

Obětuj i *myrhy*, to jest *přemáhej zlé své náklonosti*... což s namáháním i bolestí bývá spojeno: a kolikrát jsi sebe umrtvil, tolikrát smrt Páně sobě připamatoval, myrhy jsi Ježíškovi obětoval.

A budeme-li takto Ježíškovi obětovati zlatu lásky — kadidlo modlitby — myrhu zapírání sebe, nepřemožitelně u víře v Něho žijíce a ve všem Bohu se obětujiíce: splní se i na nás, jak dí Písmo o sv. králích, že dle napomenutí od Boha šťastně vrátili se do vlasti! Bůh bude Průvodčím naším po cestách života, a uvede nás bezpečně do pravé vlasti naší, jež jest jen v nebesích. Amen.

C)

Pro pohodí vánoční.

1. Pohodí vánoční zahrnuje v sobě neděle a svátky, v nichž připomínáme si život Spasitele v mládí na zemi, jakož i pokračování života Jeho

v Církví Jeho. Epištoly té doby pobízejí k životu dle nauk Páně: a evangelia té doby vypravují výjevy ze života Páně, a taková podobenství, v nichž se děje království Božského zrcadlí. Pohodí vánoční jest tedy vlastně jen dalším rozvinutím slavnosti Zjevení Páně. Dle toho líčí evangelium:

2. na **prvou neděli po Zjevení Páně** dvanáctiletého Pána Ježíše, plného milostí a moudrostí u Boha i u lidí, Jehož pokrmem jest, činiti vůli Otce nebeského až do posledního vzdechu života pozemského. Evangelium

3. na **neděli druhou po Zjevení Páně** popisuje svatbu v Káni galilejské, kde Spasitel první zázrak učinil, a tak slávu jména Svého do světa uvedl. Tehdy ale zároveň jaksi slavil svůj sňatek s Církví, kterou sice tehdy nestvořil, ale z dítek Adamových sobě způsobil, přibrav k přesvaté Rodině nazaretské Svých učeníkův.

Zároveň ale ukázal se Pán Ježíš tehdy i jakožto nejvyšší kněz, an vodu ve víno proměnil, a tak i pozdější proměnu vína v Krev Svou připomenul.

4. V evangelích *od neděle třetí až do šesté*, jež některá leta z části, anebo docela před ukončením roku církevního vkládány bývají, oslavuje se zjevení království Božského na zemi, jak jevíti se má v srdcích lidských, a jež projevuje se láskou. O tom podávají naučení také epištoly té doby. Zejména ukazuje evangelium

5. na **třetí neděli po Zjevení Páně**, kterak Pán Ježíš do kruhu Své sv. Rodiny přijal netoliko lepší části lidské společnosti, jakými byli učenci Jeho; ale i ztracené ovce domu israelského, jež představuje uzdravený malomocný; ano i pohany, jak ukazuje uzdravení služebníka pohanského setníka. Evangelium

6. na **neděli čtvrtou po Zjevení Páně** ukazuje, že říše Páně na zemi nebude bez bouří a pronásledování světa, jak se apoštolové nadáli; ale že Spasitel lodičku Církvě uprostřed všech bouří neviditelně říditi bude tak, aby ukázal, že ona Jeho dílem jest; a že jí ani brány čili mocnosti pekelné nepřemohou. Evangelium

7. na **neděli pátou po Zjevení Páně** dává na srozuměnou, že Církev na zemi není prosta všech pokušení i pohoršení, jako Církev vítězná na nebi; že tedy nesestává ze samých členů vyvolených, čistých a svatých: ale že mezi pšenicí na zemi trpí Pán do času také i koutol. Evangelium.

8. na **neděli šestou po Zjevení Páně** konečně naznačuje úkol, jaký má Církev Páně na zemi; aby totiž i při všech překážkách a při všem odporu se strany ďábla, světa i zkažené přirozenosti naší jako zrno horčičné vzrůstala, a útlukem všech národů se stala.

9. Také jiné **svátky**, jež do pohodí vánočního připadají, v souhlase jsou s významem jeho.

Slavnost **Jména Pána Ježíše** naznačuje, že se Zjevením Jeho zároveň oslavováno býti má Jméno Jeho, v kterémžto Jménu klekati má každé koleno nebeských, zemských i pekelných tvorů (Fil. 2, 10).

Dne 23. ledna koná se slavnost *zasnoubení přeblahoslavené Panny Marie* s panickým ženichem Josefem, jež jest zároveň obrazem zasnoubení Moudrosti Božské s Církví.

Významným způsobem koná se zvláště druhý svátek marianský v té době, totiž slavnost **očišťování Panny Marie** čili **Hromnic** (dne 2. února). Bez hříchu počatá, a hříchem nikdy neposkvrněná Bohorodička přišla s Dítěm svým obětovat na

očištění své, jak předepsáno bylo rodičkám židovským, poněvadž v hříchů rodily. Nemajíc potřeby očištění, ukázala Panna Maria tak svou neobmezenou poslušnost oproti zákonu Božímu, a naučila nás, abychom s podobnou ochotou šije své pod jeho zákona Božího skláněli. Starý kněz Simeon vzal Dítka Ježíše do náručí svého, a nazval ho »světlem k zjevení pohanům, a k slávě lidu israelského« (Luk. 2, 32); a proto svěceny bývají toho dne svíce, s nimiž koná se pak slavnostní průvod, pamatující na příchod sv. Rodiny do Jerusalema. Svícím těm říkáme ale hromnice proto, poněvadž věřící na modlitby Církvě, při svěcení jich konané, spoléhajíce, v čase hromobití a jiných pohrom je rozsvěcují.

Dále koná se v pohodí vánočním případně slavnost *založení stolce papežského* skrze náměstka Páně v Církvě na zemi, sv. Petra v Římě (dne 18. ledna); a *obrácení druhého knížete apoštolského, sv. Pavla* (dne 25. ledna). Slavnosti ty mají nám býti obrazem rozhodného prohlášení se pro Krista, a nadšení pro Církev Jeho.

Památka sv. panny a mučenice *Anežky* (dne 21. ledna), jest obrazem nevinnosti i lásky k Pánu, a svědkem, jaké lilie a růže květou v Církvě Spasitelově. Konečně koná se památka *sv. Blažéje*, biskupa a mučeníka (dne 3. února), o které udílí se věřícím jménem Církvě požehnání, při němž dvě hořící svíce, v podobě kříže spojené, kladou se žehnaným na hrdlo. Obřad ten jest jako upamatováním a povzbuzením, abychom ve světle sv. víry Spasitele následovali, zejména na Jeho cestě obětí a kříže, jež již v následujícím období velikonočním na mysl se nám klade.

Na neděli prvou po Zjevení Páně.

I.

Výklad epištoly.

1. O Spasiteli našem píše evangelista Páně památná slova, že *»činil a učil.«* Učení začal veřejně v 30. roku věku svého, jako bylo tehdy obyčejem u učitelů židovských; ale činiti počal vůli Boží již od nejútlejšího mládí. Právě dnešní svaté evangelium popisuje nám, kterak dvanáctiletý spěchal k slavnosti z Nazareta do Jerusalema, tři dny cesty vzdáleného, kamž nebyl posud povinen přijíti, a tam vykonal celou pobožnost, po osm dnů trvajících. Jeho horlivost pro službu Boží již v mládí Jeho jest vzorem, s jakou horlivostí má zejména mládež do chrámu a k službám Božím přicházeti. Jeho uctivost ku kněžím i učitelům při chrámu, a jeho poslušnost k Matičce i k Pěstounovi jsou zrcadlem, v němž by se vzhlížeti měly všechny děti. Kristus Pán tedy celým životem Svým učil, jak bychom se měli k Bohu, k bližním i k samým sobě chovati, abychom si lásky a odplaty u Boha získali.

2. A podobně dává apoštol Páně v dnešní epištole naučení, jak bychom i my život svůj zafiditi měli, abychom opravdovými vyznavači Kristovými čili křesťany byli. I doporučí nám v příčině té jisté ctnosti. Píše:

»Bratři! Prosim vás skrze milosrdenství Boží, abyste vydávali těla svá v obět živou, svatou, Bohu libou, rozumnou službu svou.«

Římány, jimž píše, nazývá líbezně *»bratři«*, jakými křesťané v pravdě jsou, ježto jsou dítkami jednoho Otce, Boha; a přijímají dary jednoho a téhož Ducha svatého.

A ty prosí »skrže milosrdenství Boží«; připomíná jim totiž, jaké milosrdenství Bůh jim prokázal, že jich údy Círky Páně učinil.

Jestliže ale Bůh tolik milosrdenství i dobrotivosti jim prokázal, jsou ovšem povinni, Bohu se za ně vděčiti. A kterak? Sv. apoštol tvrdí, že tím, aby vydávali těla svá v oběť živou . . . « Židé i pohané přinášivali krvavé oběti ze zvířat mrtvých; vy ale, praví apoštol Páuč, máte tělo své obětovati, a sice tak, aby na živu zůstávalo, a bylo tedy obětí »živou«; to jest: máte veškerý údy těla svého zasvěcovati službě Boží; tedy jich posvěcovati, čili »obětí svatou« činiti, aby byly Bohu milé, čili obětí »Bohu libou«.

A tak máme činiti i my, a tak konati »službu rozumnou«; neboť po rozumu zajisté jest, abychom i my tělo se všemi údy jeho službě Boží zasvěcovali; sebe samy spíše nežli statky své Bohu v oběť přinášeli, ježto i Kristus Pán, člověčenství za nás na se přijav, v oběť přinesl ho na spasení naše. Rozumnou jest služba taková také proto, poněvadž, neslouží-li kdo s tělem svým Bohu, ale světu: snad nashromáždí statků; ale ty jemu zase smrt vezme, a svět jím naposled pohrdne. Kdo ale Bohu v službu rozumnou vydává tělo své: naskládá si u Něho poklady pro věčnost, jichž ani zloděj neukradne, ani rez nesežere, ani smrt neodejme!

O pravdě těchto slov přesvědčil se jasně jistý muž, jenž po celý život svůj statky pozemské nashromažďoval, a na službu Pánu Bohu zapomínal. Když se na smrt roznemohl, svolal k sobě všechny domácí, a prosil je, aby mu pomohli, když on až posud tolik pečlivě se staral o ně. Ti ovšem pomoci nemohli. Prosil tedy manželku i děti, pro něž byl se zvláště lopotil, aby mu pomohli v hrozné

chvilí jeho; ale i ti s velikým pláčem doznávali: My bychom vám velmi rádi pomohli, ale nemůžeme! I zvolal onen ubohý starostlivec: »Hle, nyní v hodině odchodu mého na věčnost nikdo pomoci my nemůže, leč Bůh, o Něhož jsem posud skoro nedbal! Ó, kéž bych byl aspoň polovic prací svých věnoval Bohu: oč šťastněji bych nyní umíral!«

3. Aby obět těla našeho ve službě Boží byla v pravdě rozumnou a Bohu libou: třeba, abychom tělo Bohu obětovali v poddanosti ducha; a pak abychom *ducha i tělo* Bohu obětovali pospolu. Proto píše dále svatý apoštol:

»A nepřipodobňujte se tomuto světu: ale opravte se v novotě smyslu svého, abyste zkusili, která jest vůle Boží dobrá a líbezná a dokonalá.«

Dvou věcí domáhá se sv. apoštol. Předně, abychom od duše své vzdalovali vše to, co ji poskvrňuje; čili abychom nejednali dle zhoubných příkladů světáků. A za druhé, abychom obnovili smysl svůj, čili přetvořili ducha svého dle zákonů Ježíše Krista. Neboť svět jest měnivý; koho dnes haní a tupí, zítra oslavuje; a naopak. Svatý Norbert nebyl by se snad světcem stal, kdyby ho svět nebyl napřed pohaněl. Teprve potom mu dal výhost, tělo své se žádostmi jeho podrobil vedení ducha, a s duchem i s tělem pak sloužil Bohu až do smrti co nejdokonaleji, až si zasloužil korunu života.

4. Avšak těm, kdo Bohu věrně sloužiti se snaží, hrozívá kruté nebezpečí, aby totiž, porovnávajíce způsobu života vlastního s jinými, neupadli v *pýchu*, kterou i andělé v nebi se provinili, a pro kterou na věky zavrženi jsou. Pýcha zajisté jest hroblem veškeré ctnosti. A proto, aby milých svých od pýchy uvaroval, píše dále sv. Pavel:

›*Nebot pravím skrze milost, kteráž mi dána jest (t. j. vedle úfadu svého apoštolského dávám napomenutí) všechněm, kteří jsou mezi vámi: abyste nemyslili (o sobě) více, než sluší mysliti; ale abyste myslili k střídmosti, a jakož Bůh jednomu každému udělil míru víry.*«

Křestané v Římě měli sebou jakési rozmlšky proto, že ti, kteříž před obrácením svým na víru byli židé, domnívali se číms lepším býti, nežli ostatní, kteří dříve byli pohany.

A proto je sv. apoštol napomíná, aby se jedni nad druhými nevynášeli, ježto jedni i druzí z pouhého milosrdenství Božího křestany se stali; a proto aby o sobě smýšleli ›střídmě‹ čili pokorně; a aby jedenkaždý působil dle vloh, statků a postavení svého na tom místě, kam ho Bůh postavil, pro čest Boží a pro spásu duše i těla svého.

5. Tedy upřímnou, bratrskou *svornost* klade sv. Pavel Římanům i nám na srdce. A tu tím snáze zachováme, budeme-li se navzájem považovati jakožto údové jednoho celku, čili jednoho těla, jehož hlavou jest Kristus. A proto dí sv. apoštol:

›*Nebo jako v jednom těle mnohé údy máme, ale nemají všichni údové stejného díla: tak jsme mnozí jedno tělo v Kristu, všichni pak jeden druhého údové, v Kristu Pánu našem.*«

V těle každém mnoho jest údů, jež rozličná díla konají: Ruce pracují, nohy nás z místa na místo přenášejí, oči cestu ukazují atd. A tak podobně jest i v duchovním Těle Ježíše Krista. Někteří křestané jsou biskupy, jiní kněžími; jiní otcové rodin, jiní učenci, úředníci, řemeslníci, dělníci . . . ale všichni mají sobě navzájem v tělesných i duchovních potřebách pomáhati, jako

údivové v těle jednom navzájem si slouží a pomáhají. Kdo by nechtěl tak činiti, podobal by se údu v těle, jenž by síly těla jen sám pro sebe mřti i užívati chtěl. Tak by ale netoliko ostatních údů vyhubil, ale při tom i sám zahynul.

Zkoumejme se tedy, rozmilí v Kristu! jak jsme si až posud v životě počínali! Zdali, jsouce křesťany, jakožto vyznavači Krista Pána tělo své v oběť Bohu jsme přinášeli, pod vedení ducha je skláněli, s duchem i s tělem Bohu sloužili, pýchy a domýšlivosti dábelké se chránili, a svorně se svými spolubratry pro čest Boží působili. Jestli ukazovali jsme se vždy věrnými služebníky Páně, vyplní se zajisté i na nás přípověď Jeho, že »kde Pán jest, tu i služebník Jeho věrný bude.« Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Dnešní sv. evangelium vypravuje nám o pouti sv. Rodiny z Nazaretu do chrámu v Jerusalemě. Dle předpisů Starého Zákona povinen byl každý dospělý a zdravý žid přijíti ku slavnostem do Jerusalema, kdež byl jediný chrám židů. Scházeli se tedy poutníci ze všech stran, po silnicích i cestách, ku slavnosti beránka velikonočního, do chrámu v městě Davidovu, zpívajíce i modlíce se. Uprostřed nich kráčela i sv. Rodina. Ač Ježíšek, jakožto pacholík teprve dvanáctiletý, nebyl ještě ku pouti zavázán: vyžádal si přece od Svých pěstounů, aby směl s nimi jíti, ježto chtěl býti Učitelem netoliko lidí dospělých ve Svém věku dospělém, ale i Učitelem dítek ve Svém dětství, jak by dle příkladu Jeho i ony chovati se měly!

2. *Spěchal tedy Ježíšek do domu Otce Svého*

nebeského, a sice s radostí velikou, že mohl Ho tam uctiti jakožto člověk. Nepobyl tam od doby, kdy Ho Matička Jeho v chrámě obětovala, a Simeonovi na ruce položila. Vždyť každé dítě raduje se velmi, může-li po letech vrátiti se do milovaného domu otcovského.

Ježíškovi rychle mýjely dny při slavnosti, jež trvala celých osm dnů. Věděl, že po slavnosti budou chtítí pěstounové Jeho, aby se s nimi vrátil do Nazareta. Aby jim odfci nemusil, bez jich vědomí zůstal ještě v chrámě, aby tu déle s Otcem nebeským se pokochati, i také dítkám příklad dáti mohl, jak mají na místě Božím nábožně se chovati, a výklady kněží s pozorností sledovati.

Ó, jak zahanbuje Ježíšek, Jenž ani osmidenní pobožností unaviti se nedal, tak mnohé, kteří ne osm dnů, ani osm hodin, ale ani té půl hodiny celé při nejsvětější oběti vydržeti nemohou! Kristus Pán spěchá až z Nazareta do chrámu Jerusalemského, ač nebyl ještě k pouti takové povinen, a ač cesta z Nazareta do Jerusalema byla obtížná a trvala tři dny; a mnohý má do kostela snad sotva čtvrthodinky, ba snad i varhany a zpěvy z kostela slýchá v příbytku svém: a přece nepřichází do domu Otce svého nebeského, aby Ho tam uctil, Jemu za dosažená dobrodiní poděkoval, a nových se tam hodným učinil!

Kristus Pán pouští pro Otce nebeského až i milovanou Matičku Svou, a pečlivého pěstouna Svého; a tak mnohý nechce opustiti své zábavy, hříšného výdělku, aby mohl přijíti do chrámu Páně! Běda takovým! Spasitel náš praví: Kdo by miloval otce, matku, manžela, dítě, pole, dům anebo cožkoliv jiného na světě více nežli Mne — není Mne hoden!

3. Přeblahoslavená Panna a sv. Josef *neznamenali ihned, že Ježíšek nešel s nimi nazpět.* Byl totiž již tehdy obyčej, jaký při řádných procesích křesťanských posud platí, že muži chodili v průvodě pospolu, a ženy také pospolu. Přibylo-li na daleké pouti některé dítě do průvodu, šlo buď s otcem, anebo s matkou. Tak se přihodilo, že na zpáteční cestě blahoslavená Panna se domnívala, že Ježíšek kráčí se sv. Josefem; sv. Josef ale zase myslel, že Ježíšek putuje se Svou Matičkou. Teprve když den cesty od Jerusalema urazili, a u večer k noclehu se zastavili, zpozorovali, že Ježíšek nešel ani s jedním, ani s druhým, ba ani s nikým z přibuzenstva. Ó jaký to meč bolesti pronikl Srdce přeblahoslavené Bohorodičky, když první noc musila trávit bez Božského Dítka svého!

Čím kdo více koho miluje, tím větší bolest má z toho, když ho ztratil. Mnozí pro ztrátu osoby milované i zšleli, anebo mrtvici ranění k zemi sklesli!

A Rodička Boží neztratila člověka obyčejného, ale Syna svého, Jenž byl i Synem Božím, a na Němž celé její srdce lpělo!

Jestli ale bolest ze ztráty někoho jest důkazem o lásce naší k němu: jak málo miluje asi Ježíše Krista ten, kdo se nermoutí proto, že Ho skrze hřích ztratil! Mnohý ale běduje nad tím, že přišel o korunu, o kus šatu, o pěknou knihu, o kus dobytka, o věno zdraví, čest: ale ani si nevšímá toho, že ztratil přátelství Ježíše Krista! Jestliže ale kdo Boha nemiluje: kterak že Jemu čehos z lásky učiní? A jestliže Bohu z lásky neslouží: kterak že jsi u Něho odplatu věčnou vyslouží?

4. *Že Rodička Boží pro ztrátu Synáčka svého nesmírně byla zkormoucená, z toho vysvítá,*

že spatříc Její opět, plná úzkostí řekla: »Synu, proč jsi nám tak učinil?« Jestliže ale Bohorodička nesmírně se rmoutila, když Pána Ježíše bez své viny ztratila: jak mnoho měli bychom se rmoutiti my, jestliže jsme Ho ztratili pro svou vinu!

A kdo nám teprv poví, co budou trpěti od-souzenci v pekle, jak hrozný červ zlého svědomí bude jich tam užrati, jako horoucí plamen bude je tam stravovati proto, že skrze svou vinu, své hříchy byli od Něho odloučeni! I budou nesmírných muk okoušeti po celou věčnost, poněvadž nechtěli na krátko želeť na světě, že dobrovolně Krista Pána se zřekli.

5. Uvažme také, *proč a kdy svatí pěstounové Ježíška ztratili?* Byly toho *příčiny tři.*

a) Ztratili Ho, ne na cestě do Jerusalema, ale *když Jerusalem opouštěli.* A tak také i my neztrácíme Boha, a neopouští On nás, pokud pro Něho a Jeho svatý Jerusalem, čili pro věci Božské, horlíme: ale počíná od nás ustupovati, když v horlivosti pro čest Boží ulevujeme, a vlažnými se stáváme; když bez rozvahy a bez lítosti všedních hříchův se dopouštíme. Sv. Augustin dobře řekl: Podej ďáblu vlásek; a on připojovati bude vlásek ku vlásku, až si z nich splete mohutný provaz, za který tě jako otroka potáhne za sebou do pekla. To jest: počni Bohu býti nevěrným v malých věcech, ďábel tě svede vždy ku větším, až tě k nekajicnosti a do pekla přivede!

b) *Ztratili sv. manželé Ježíška, když se domnívali býti v bezpečnosti o Něho.* Sv. Josef myslil, že jest u Panny Marie, a ona zase se domnívala, že Ho opatruje sv. Josef. A tak pádu nejbližším bývá, a Pána Ježíše nejsnáze ztrácí, kdo sám o sobě myslí, že jesti dosti silným a bezpečným proti pokušením. Kdo si o sobě myslí, mohu si

příkladně dělati známosti s osobami druhého pohlaví; mohu všetečně pohlížeti na ně; poslouchati jich lichotivých řečí; mohu navštěvovati zábavy lehkomyšlných lidí; čtati nevěrecké nebo oplzlé knihy, a neuškodí mi to: kdo takto smýšlí a bezpečným se cítí, zahrává si jako s ohněm, a při prudším pokušení hluboce klesá, Pána Ježíše ztrácí.

c) *Ztratili svatí pěstounové Pána Ježíše konečně v lomozu velikého města Jerusalema.* Pokud žili v zátíši v Betlémě i Nazaretu; pokud žili opuštění v cizině, byl jim Pán Ježíš stále na blízku; ale v hluku velikého města ztratili Ho. A tak se posud děje. Leckterý jinoch, leckterá dívka dostali dobrého vychování u pečlivých rodičů, a byli vzory nevinnosti, pracovitosti, poctivosti a zbožnosti, pokud žili v úkrytě svých chaloupek; ale když přišli lehkomyšlně do velikých měst, bez řádných vůdců, stali se obětí svůdců, ztratili ctnost, ztratili Ježíše Krista, a kráčejí i budoucí zkáze vstříc!

6. Když v nevýslovné úzkosti srdce svého Panna Maria řekla Synáčkovi svému: »*Synu, co jsi nám to učinil?*« odpověděl jí On taktéž otázkou: »*Zdali jste nevěděli, že Já v těch věcech, které jsou Otce Mého, musím býti?*«

Nikdy nemilovaly se dvě duše tak vroucně, jako milovala Bohorodička Syna svého, a jako On miloval ji; ale oběma výše šla vůle Otce nebeského, nežli jich láska. Proto, když Pán Ježíš otázkou Svou na tuto jich lásku k Bohu Otcí upozornil, Panna Maria mlčky se podrobila, do vůle Boží se odevzdala, Bohu Otcí obět svého srdce mateřského s ochotou přinesla.

Když modlíváme se růženec radostný, a v něm tajemství, »*kterého jsi Panno v chrámě nalezla,*« pamatujme na tuto odevzdanost Bohorodičky, od

ní se učme vše milé i odporné z rukou Božích přijímati, při tom Pánu Ježíši vždy a všude věrnými býti, abychom se sv. Rodinou jednou i v nebi v blaženosti věčné spojeni byli. Amen.

Na neděli druhou po Zjevení Páně, a na slavnost nejsv. Jména Ježíš.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

Dnes čítá se podruhé sv. evangelium o Jménu Pána Ježíše. Četli jsme o něm v den obřezání Páně. V týž den ukázal se Pán Ježíš jakožto potomek Abrahamův, an obřízce se podrobil; a přijal jméno Ježíš, čili česky »Spasitel«, jež, s nebe Mu bylo dáno, a od anděla zvěstováno prvé, nežli v životě Panny Marie počat byl. A dnes opětně oslavujeme to přesladké Jméno, připomínající sobě, kterak Syn Boží skrze skutky Své jména Spasitele či Ježíše Si zasloužil; a proto také čítáme v evangeliu nedělním o prvému Jeho zázraku v Káni galilejské, kde vodu ve víno proměnil; a o prvému zázraku, jež apoštolové Jménem tím učinili při chrámě Jerusalemském.

Tam býval žebrák od narození chromý, jež sv. Petr ujal za ruku a uzdravil slovy: »Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a choď!« Když pak stalo se z toho veliké vzrušení mezi četně shromážděným lidem, sv. Petr odmítl od sebe všecku pochvalu i oslavu, kterou jemu vzdávati chtěli; ale prohlásil slavně, jak vypravuje dnešní epištola sváteční: »Muži israelsští, co na nás hledíte, jako bychom my mocí svou byli tohoto mrzáka uzdravili? Ne mocí svou, ale skrze jméno

Pána našeho Ježíše Krista, kterého vy jste ukřižovali, a Ježž Bůh vzkřísil z mrtvých, stojí tento před vámi zdráv. A není v žádném jiném spasení; nebo není dáno jiného jména pod nebem lidem, skrze kteréž bychom měli spasení býti.*

Jak bychom ale mohli i měli spasení svého skrze Krista Ježíše dosci, o tom obšírněji vykládá sv. apoštol Pavel v dnešní epištole nedělní. Táž jest pokračováním epištolý neděle předešlé, v které sv. apoštol ukázal, že Kristus Pán jest naší Hlavou, a my všichni pospolu jako údové Těla Jeho. Nyní ale dále výklad rozpřádaje, ukazuje, jak se máme jakožto údové Těla Páně také chovati, a to:

1. jedenkaždý v povolání svém vlastním; a
2. k spolublížním vůbec.

1. I píše: *»Bratři! Máme dary rozdílné podle milosti, kteráž dána jest nám;«* to jest: Jedenkaždý z nás má v duchovním těle Kristově jiné práce i úřady přikázány, jež má věrně plniti, podobně jako v každém těle jeden úd napomáhá druhému. I uvádí sv. Pavel ty rozličné povinnosti zejména, jež nebeský Hospodář jednomu každému ukládá, a naléhá na plnění jich řka:

»Budťo (tedy že komu Bůh světil úřad) *pro-roctví*, (konejmež jej) *dle pravidla víry.*« Slovem *pro-roctví* nevyrozumívá ale tak předpovídání budoucích věcí, jako spíše kázání a vysvětlování vůle Boží. Kdo tedy ustanoven jest k tomu, úřad učitelský při jiných konati, má úřad svůj konati dle pravidla víry, čili ve shodě se sv. vírou, jak ji Bůh zjevil; a ne dle nějakých domněnek a výmyslů lidských, jako činí lži-proroci a kazitelé sv. víry.

Dále napomíná sv. Pavel: *»Budťo* (že Bůh komu světil) *úřad*, (zastávej on jej) *v posluho-*

vání;* to jest: Kdo přijal od Boha úřad, aby posluhoval při mši svaté, udílením svátostí a žehnáním lidu: buď pilným v posluhování a konání úřadu tohoto.

A *»kdo učí, (pracuj) v učení,** atsi kněz anebo nekněz; a jestli má kdo povinnost, jakožto představený ostatních, podřízených napomínati i kárati: věz, že *»kdo napomíná, (pilen má býti) v napomínání.**

A kdo povinnost má, jakožto jáhen, aby almužny a milodary chudým rozdílel: věz, že *»kdo uděluje, (udělovati má) ve sprostnosti,** neohlížeje se totiž na osoby, ale na jich opravdové potřeby; a nehledaje za námahy své ani chvály, ani zisku, leč odplatu u Boha!

A *»kdo jest představeným* (jako biskupové a kněží v Církví, anebo světší hodnostáři ve věcech pozemských: věztež, že spravovati své podřízené mají) *s pečlivostí,** aby svým podřízeným ukazovali cestu k spasení.

• A *»kdo činí milosrdenství* (zejména příkladně kdo dobrodiní udílí nemocným, čiň tak) *s veselím** čili s vlídností, a ne s nechutí, nevolí, výčitkami!

Ať má tedy kdo, jakožto úd Těla Páně, úřad, zaměstnání, anebo povolání jakékoliv, jedenkaždý právě ve svém povolání má býti věrným, aby se stal hodným zaslíbení Hlavy své, Krista; není možná, jinak života věčného dojíti, ježto *»není* zajisté jiného jména pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom mohli spaseni býti!*

A jako nemají rozličné údy jednoho a téhož těla tentýž úkol, ale každý má úkol jiný, an jeden vidí, druhý slyší, třetí hmatá, čtvrtý cítí atd., tak také rozliční lidé mají rozličné úkoly na světě; ale jedenkaždý má ve svém povolání povinnosti právě téhož svého povolání, jakožto biskup, hebo

kněz, nebo úředník, nebo řemeslník, nebo dělník, nebo pán, nebo služebný, věrně a svědomitě plniti, věda, že komu Bůh více svěřil, od toho že bude také při účtování více požadovati; a že komu svěřil hřiven jen málo, snad jen jednu, od toho že bude také méně požadovati, aby ho v odplatu přijal do nebe. Zejména má ale jedenkaždý péči míti o nejbližší své a domácí, jak dí svatý apoštol: »Nebo jestliže kdo domu svého spravovati neumí, kterak bude o Církev Boží péči míti?« (I. Tim. 3, 5).

2. V druhém oddělení dnešní epištoly přichází ale sv. Pavel k povinnostem, jež máme všichni křesťané vůbec k sobě navzájem, bez ohledu na své povolání, věrně plniti, a tak nebe si zasluhovati. Všechny ty povinnosti sbíhají se ale v jednu, jež slove — *láska*, jak krátce prikazuje Bůh: »Miluj bližního svého, jako sebe samého!« A tato křesťanská láska má se při nás jeviti rozmanitými způsoby v obcování s bližními. A proto sv. apoštol píše:

Milování buď bez pokrytství; čili milovati musíme bližní své netoliko na oko, a potají snad jim ubližovati a úklady strojiti; ale milovati máme je upřímně; a to tak, jak praví sv. apoštol, »*majíce v nenávisti zlé, držíce se dobrého*«; to jest: nesmíme nadržovati bližnímu ve věcech zlých; nesmíme schvalovati jemu chyb a hříchů jeho; ale máme ho slovem i příkladem naváděti k dobrému, čili ku věrnému plnění vůle Boží.

Při tom láska bratrská neruší rozdílnosti stavu, jak tomu chtějí pošetilí socialisté, a není na újmu povinné účtě ku představeným, ale zušlechťuje ji. Proto dí sv. apoštol: »*Láskou bratrskou vespolek se milujete, uctivosti vespolek se předcházíte!*«

Avšak pravá láska nepřestává na uctivosti a zdvořilosti ve slovech: nýbrž musí se jeviti i ve skutcích; pročež sv. Pavel dí: *»V pečování nelenujte!«* Upřímný spolubratr i na sebe zapomíná, aby jiným pomoci mohl; a tak prozrazuje, že jest *»jako Duchem vroucí;«* že v nitru jeho plápolá oheň sv. lásky, jež ho pobouzí, aby *»Pánu nebes věrně sloužil.«*

Čině ale tak, prospívá netoliko jiným, ale i sobě, ježto *»raduje se v naději,«* že odplaty věčné najde u Boha; a tato vnitřní útěcha působí, že ani v souženích myslí neztrácí, ale jest *»v soužení trpělivým,«* věře tomu, co praví sv. apoštol jinde (Řím. 8, 18), *»že utrpení toho času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví v nás!«* A k tomu posiluje ho i nad jiné vydatný prostředek, totiž *»ustavičná modlitba,«* jež jej k nebi pozdvihuje, a již napřed blažeností nejčistší opojuje.

A když takto sv. apoštol povinnosti křesťanské lásky všemu vůbec připomenul, doporučí ještě zvláště podporování chudých a potřebných, slovy: *»V potřebách se svatými (totiž křesťany) se sdělující, pohostinství ochotně prokazující,«* především tedy věrným křesťanům; ale ruka naše nemá býti uzavřena ani nepřátelům, jak dí sv. apoštol: *»Dobrořečte těm, kteříž vám protivensství čini; dobrořečte a nezlořečte!«*

Obraz pravého milovníka bližních jeví se dále i v tom, že snaží se míti upřímný soucit s bližními; a proto *»raduje se s radujícími, a pláče s plačícími.«* Dále v *jednostejnosti* čili ve svornosti se všemi žíti se snaží; a proto vši *vysokomyslnosti* se varuje, a *k nízkým a prostým dobrotivě se ponižuje*, jak učil Pán slovem i skutkem: *»Učte se ode Mne, neboť Já jsem tichý a pokorný Srdcem!«*

Tak tedy vylíčen obraz dokonalého křesťana, jenž ví, že není jména pod nebem, v němž bychom měli spasení býti; a povinnosti křesťanské vůbec, ale ve svém povolání zvláště co nejsvědomitěji plní, aby také i skutečně dosáhl spasení jehož Bůh skrze Syna nám slíbil; a v lásce, kteréž se byl na světě naučil, po celou věčnost v nebesích se svým Spasitelem pokračoval. Amen.

II.

V ýklad ev angelia.

1. Konáme dnes slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš, o němž svatý Pavel píše, že »v Něm klekati má každé koleno nebeských, zemských i pekelných« (Filip. 2, 10). I máme se jemu ovšem kořiti i my. Abychom blahodárných účinků vzývání Jména Pána Ježíše tím spíše okoušeli, vyzývá nás Církev svatá, abychom dnes aneb v následující týden zkroušeně knězi z hříchů svých se vyznali, a s Pánem Ježíšem Samým v hodném svatém přijímání se spojili. A aby horlivost naše více se roznítla, a láska ku Pánu Ježíši mocněji vzplanula, uděluje Církev svatá z pokladů nebeských plnomocné odpustky, čili odpuštění všech časných trestů, kterým bychom se buď v tuhém pokání na světě aneb v hrozných mukách v žaláři očišcovém po smrti i po svaté zpovědi podvoliti musili. Uděluje Církev odpustky plnomocné dnes všem těm, kdož s pravou nábožností svátosti přijmou, a mši svaté přítomnými jsou.

2. I vypravuje se oslava Jména Pána Ježíše, jež prvně *skrze svaté apoštoly* Petra a Jana se stala, v dnešním posvátném čtení. Petr a Jan šli totiž dle obyčeje svého do chrámu jerusalemského pobožnosti své konat. Před branou chrámovou

byl žebrák člověk, jenž od narození svého byl chromým. I vztahoval i oproti nim ruku svou, aby dárek nějaký obdržel. Petr, pohleděv naň, řekl: »Zlata ani stříbra nemám; ale co mám, to ti dám! Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!« Potom ujal ho za ruku pravou a pozdvihl. A v tom okamžení chromý žebrák vyskočil z místa svého úplně zdráv, velebil Boha a přidal se k apoštolům. Což když zpozoroval lid, přidával se v zástupu ku svatým apoštolům; načež Petr oslovil ho slovy: »Muži israelští, co se divíte, anebo co na nás hledíte, jako bychom svou silou aneb mocí byli učinili, aby tento chodil? . . . Bůh oslavil Syna Svého Ježíše, kteréhož vy jste vydali (na hroznou smrt) . . . knížata lidu, a starší slyšte! . . . *Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Nazaretského, kterého vy jste ukřížovali, Jehož Bůh vzkřísil z mrtvých: skrze Toho stojí tento před vámi zdráv**)!«

3. Dnešní svaté čtení sváteční ohlašuje první oslavu Jména Pána Ježíše skrze apoštoly; a nedělní evangelium oznamuje zázrak, jímž *Pán Ježíš Sám poprvé Jméno Svě oslavil* přede vším lidem na svatbě v Káni Galilejské. Zároveň ale i druhé jméno, nám katolíkům nejlahodnější, *jméno přeblahoslavené Bohorodičky s jménem Pána Ježíše se pojí*, abychom oběma vzdávali úctu nejvybranější: Pánu Ježíši pro Jeho moc a nesmírnou dobrotivost; Panně Marii pro její matefskou péči a nevyrovnatelnou moc přímlyvy její!

I bylo třeba, aby Pán Ježíš poznati se dal napřed ovšem svým učeníkům, jichž si byl k dílu Svému učitelskému přibrál; učinil tak tedy v Káně. Kána Galilejská byla městečkem v Gali-

*) Skut. apošt. 3. a 4. kap.

leji, blíže moře genesaretského, vzdálená asi čtyry hodiny cesty směrem východním od Nazareta, kde byl Pán Ježíš mládí Svě strávil. Či svatba se v Káni konala, známo nám není. Snad byli sva-tebčané přibuznými, anebo dobrými sousedy Pána Ježíše, že nejen Jeho, ale i přeblahosladenou Matku Jeho Marii, ba i učeníky Jeho pozvali.

4. Že přijal Pán Ježíš se Svou Matičkou *pozvání ku hostině*, soudíme z toho právem, že i my smíme někdy při nějaké zvláštní slavnosti přátele své sezvati i nad obyčej jich pohostiti proto, abychom si vzájemnou lásku osvědčili, a svazky přátelství utvrdili; nikoliv nemá se ale tak díti pro pouhé jídlo, pro nemírné pití, lehkomyšlné tance, anebo docela za peníze cizí a — na dluh! Na takovou hostinu nebyl by Pán Ježíš s Pannou Marií pozvání přijal.

5. Že právě *na svatbu přijal Pán Ježíš pozvání*, stalo se proto, aby poctil řádný stav manželský, od něhož závisí blaho netoliko jednotlivých rodin, ale i celých obcí, národů, říší. Pán Ježíš přijímá ale pozvání na svatbu posud, an o stavu manželském se vyjádřil: »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!« a jindy: »Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu Mém: jsem Já uprostřed nich.*)« Přijímá pozvání Spasitel na svatbu lidí takových, kteří za svobodna počestně žili, při volbě manžela neohlíželi se tak na slíčnou tvář, lepou postavu, dovednost v tanci a dvoření: nýbrž na počestnost, zbožnost, bohubilé mravy. A pak On jako třetí uprostřed manželů milostmi svými vody tohoto života proměňuje ve víno radosti a spokojenosti na světě, a přeblaženou odměnu po smrti.

---

*) Mat. 18, 20.

Nepřijímá ale Spasitel pozvání k takovým, kteříž jen z nízké žádostivosti po druhém pohlaví baží, hříšné známosti si činí, snad před sňatkem hanebně, jako ta nemá tvář spolu souložit. Pro ty a takové nechystá předobrotivý Spasitel štoudve vína k oblažení, ale štoudve, které provinilci budou musiti naplňovati — slzami! Nebo tací připravují si rozličné muky a strasti pro život pozemský, a tím více pro život záhrobní!

6. Svatebčané v Káni byli asi chudí, neboť došlo jim víno, jímž chtěli hosty uctiti. »*Nemají vína*«, oznámila Bohorodička Pánu Ježíši. Nikdo jí o přímluvu nežádal; ona sama, sotva rozpaky svatebčanů zpozorovala, již upozorňuje Božského Syna svého na nedostatek, z pouhé vlídnosti a lásky. A ani neprosí, a přece vyslyšení došla pro svatebníky! Což učiní jí k vůli Božský Syn její teprve, když prositi Ho bude? Ó, v pravdě, že není slýcháno, aby se byl kdo k Bohorodičce o pomoc utekl, a oslyšen byl! napsal sv. Bernard již před šesti sty roky . . .

7. »*Co Mně a tobě jest — ženo?*« odpověděl Pán Ježíš. Nebyl tak snad nezдовоřilým ku Svě Matce, ježto v řeči aramejské, v které Pán Ježíš rozmlouval, znamená ženo tolik jako »paní«.

»*Nepřišla hodina má,*« praví dále, ježto Boha prosbami svými nemůžeme nutiti, kdy a jak by nám pomáhati měl; ale On Sám činí vždy vše časem Svým; smilování Jeho má své vlastní doby; ale když bývá bída nejvyšší, bývá pomoc Boží také nejbližší, když vroucně za ni prosíme.

8. Panna Maria zajisté věděla, že Božský Syn její pomůže, i jak pomůže. Kterak to mohla věděti? Již anděl Gabriel pozdravil jí slovy »Zdrávas Maria, *milostí plná*«; byla tedy milostmi Božími, a tudíž zajisté i duchem prorockým naplněna.

A proto velela sluhům při svatbě, »*cožkoli vám řekne, učíňte!*«

Mělo li býti svatebníkům zpomoženo, velí Matka Boží poslechnouti Syna jejího. A to týká se i nás. Chceme-li, aby Matička Boží vroucně se za nás přimlouvala, a Pán Ježíš dle milosrdenství Svého nám pomáhal: musíme Jej poslouchati, tedy přikázání Boží i Círky Jeho věrně plniti.

9. A *šest štoudví vína* dal Spasitel hodovníkům. Proč tolik mnoho? Dal hojně, jak se na Krále slušelo, jínž býti se ukázal; aby odvděčil se za pohoštění Sebe — panenské Matky své i — učeníků Svých! A tak podobně přehojně odplácí těm, kdož na místě Jemu dobře činí třeba nejmenším z bratří Jeho, totiž chudým — uctívají Matku Jeho — podporují biskupy a kněze, dědice učeníků Jeho, aby mohli chléb slova Božího věřícím lámati, svátostmi přisluhovati, pro čest Boží a blaho bližních snáze působiti!

Učeníci spatřivše prvý zázrak Mistra svého, »*uvěřili v Něho*«. Ó, kéž bychom i my u víře v Ježíše Krista se utvrdili, nejsladší Jména Jeho a Matičky Jeho slovy i skutky zde na světě všemožně uctívali, a k oslavě jich také v království nebeské jednou povolání býti zasloužili! Amen.

Na neděli třetí po Zjevení Páně.

I.

Výklad epištoly.

V dnešní epištole pokračuje svatý Pavel v poučování Římanův i nás o povinnostech, jež máme konati, chceme-li dobrými křesťany netoliko slouti, ale i v pravdě býti. Zejména vykládá o tom,

kterak se máme chovati ke svým protivníkům, abychom s nimi v míru žítí mohli. I učí, že jest třeba, napřed všeho se vystříhati, čím bychom mohli vůbec nepřátelství roznítiti, an píše :

1. *Bratři! nebuďte opatrní sami u sebe.**

To jest : nebuďte domýšliví, tak abyste sami sebe za lepší jiných měli, a proto jinými pohrdali. Kde jest pýcha, tam jest i konec jednomyslnosti, jak i Písmo svaté svědčí slovy : »Mezi pyšnými ustaviční jsou svárové.« (Přisl. 13, 10.)

Před pýchou a domýšlivostí varuje sv. Pavel křesťanské Římany, poněvadž žili uprostřed pyšných pohauův a pyšných židů. Židé byli pyšní na to, že jsou členové národa vyvoleného ; a proto každým nežidem pohrdali. Pohanští Římané pyšnili se ale zase pro své bohatství, jež tehdy ze všech končin země do Říma splývalo, a pro svou učenost i světskou moudrost, kterými před ostatními se vyznamenávali. Sv. Pavel praví tedy křesťanům v Římě i nám : Vy nad jiné se nevynášejte ! Ale pokorně, skromně o sobě smýšlejte, věduce jako křesťané, že, co máme a čím jsme, že jen z milosrdenství Božího máme, Jemuž budeme musiti jednou ze všech statků svěšených počet klásti. A tak i snáze zachováte mír s bližními.

2 Že ale na světě tak snadno všech urážek vůbec ujíti nelze, radí sv. Pavel pro zachování svornosti :

Žádnému zlého za zlé neodplácejte !*

Neboť, kdo odpůrci svému zlé zlým splácí, jen více v nepřátelství jeho ho utvrzuje, a k novým křivdám dráždí ; podobně jako kdo olej do ohně lije, ohně nehasí, ale jen více jej rozšíří. Kdo však křivdu v trpělivosti snáší, snadno odpůrce odzbrojuje. Sv. Pavel tedy jakoby řekl : Pohané považují za čestné, protivníkovi se pomstiti, a tvrdí,

že msta sladkou jest. Ba, i u židů platí: ›Oko za oko, zub za zub‹; ale vy, křesťané, zlého zlým neodplácejte! Ba, ještě více: vy protivníky své přemáhejte příkladným životem. Sv. apoštol vyjadřuje to delšími slovy:

›*Opatrujice dobré netoliko před Bohem, ale také přede všemi lidmi.*‹

To jest: Abyste tedy zlobě pohanův i židů odňali příčiny, chovejte se všude a vždy tak, abyste nelbili se pouze Bohu, ale i všem lidem. Sv. Bernard tvrdí, že ›Bohu povinni jsme svědomím, a bližnímu pověstí‹. Tedy máme netoliko zlé zlým nespláceti, ale i všeho toho bedlivě se varovati, čím bychom mohli podezření na sebe uvaliti, že něco zlého podnikáme. Sv. apoštol Pavel na jiném místě tvrdí, že, kdyby koho pohoršoval tím, že by masa požíval, ač požívání masa dovoleným jest: zdržel by se ho přece až do smrti. Tedy i věcí dovolených musíme si někdy odepřít, abychom bližních svých nepohoršili. A tak dle rozkazu Páně tohoto: ›Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše: dobré, a slaví Otce vašeho, Jenž jest v nebesích.‹ (Mat. 5, 16.)

3. Dále napomíná sv. Pavel k míru slovy:

›*Může-li to býti, což na nás jest, se všemi lidmi pokoj mějte!*‹

Jsou lidé, s kterými nelze v míru žíti, ježto oni ze zlé vůle jako ďablové jen mrzutostí a vzdorů stále vyhledávají. Proto také praví přísloví: ›Člověk nemůže déle pokoj míti, než jak dlouho bude sused chtíti!‹

Avšak i s takovými máme — pokud na nás jest — míti pokoj; a tedy všeho se vystříhati, čím bychom jim příčinu ke hněvu zavdali. Zlé zlým nemáme jim spláceti, ale dobrým příkladem je vzdělávati.

Toto, „pokud na nás jest“, neplatí ovšem tehdy, kdy *povinnost* nám káže, abychom mluvili i jednali, byť by se při tom i někdo, ovšem nespravedlivě, rozhněval. Kde jedná se o čest Boží, spásu naši anebo bližních: tu sluší se, více ohlžeti se na Boha nežli na lidi! Když se tedy kdo Bohu rouhá, Jeho svatá náboženství tupí: nesmíme mlčeti, byť bychom i někoho podráždili. Kdo snad sám v náboženství málo vzdělaným jest, aby vydatně tupiteli ustanovení Božích odporovati mohl, má aspoň prohlásiti, že se řečmi takovými nesouhlasí, jich poslouchati nebude; a na důkaz toho má společnosti takové opustiti.

Představení nemají trpěti nemravnosti při svých podřízených, mistři při svých dělnících, hospodáři při své čeledi, rodiče při svých dítkách, byť by i pro čest Boží horujíce, u toho nebo onoho nezbedy narazili. Neboť, kdo mravní neplechy trpí, ten není více křesťansky mírným, ale křesťanem zbabělým; bude snad míti pokoj s lidmi, když jim vše projíti nechá: ale nebude míti pokoje s Bohem, jenž ho s vinníky zároveň potrestá.

Doklad o tom máme v Písmě svatém. Židovskému nejvyššímu knězi Heli často bylo žalováno, že jeho synové Ofni a Finees nehodně v chrámě i při obětech se chovají, a lid od řádné bohoslužby odvracejí. Heli ale v otcovské slabosti netrestal synů svých. Když pak vypukla válka s Filištin-skými, a synové Heliho s archou úmluvy do ní táhli: jsou oba zabiti, a archa upadla v moc nepřátel. A když to Helimu zvěstováno bylo: spadl s křesla, na kterém právě seděl, a zlámal vaz.

4. Oproti zlovolným protivníkům sluší se dle rady sv. Pavla jednati takto:

»Nezastávejte sami sebe, nejmilejší, ale dejte místo hněvu!«

To znamená: Nemstěte se; a hněvu, jenž se vám do srdce lije, nedopřejte místa.

»Nbo psáno jest: Mněť pomsta, Jáť odplatím, praví Pán.«

Bůh jest naším Pánem i Soudcem i Mstitelem bezpráví. On vše ví; a až uvidí čas Svůj, ztrestá škůdce naše. Kdo ale sám protivníku svému se mstí, osobuje si právo, jež dle slov Božích toliko Samému Bohu přísluší, a tak Boha uráží. Mimo to snadno v rozdrážděnosti své míru překročuje, a tak k novým zlobám a nespravedlnostem podnět dává.

Tichost a mírnost i pohané ctili. Když přišel kdysi proslavený Alkibiades k učiteli svému, mudrci Sokratovi, pro nepřemožitelnou trpělivost chválenému, celý rozdrážděný stěžoval si na nepřítel, jenž ho urazil, a pomstou mu hrozil, řekl klidně Sokrates: »A což kdyby na cestě byl na tebe pes zaštěkal? anebo osel kopytem po tobě vyhodil? Co bys byl učinil? Pomyslí si, že onen škůdce také jen jako zaštěkal, anebo kopytem vyhodil, a nevšímej si toho dále!«

5. Tím více sluší se tedy i nám křesťanům odpouštěti, jež Kristus Pán naučil za nepřátele své se modliti, jim i dobře činiti. Proto také dokládá sv. Pavel:

»Lačni-li nepřítel tvůj, nakrm ho; žízní-li, dej mu píti; nebo to čině, uhlí řeřavé shrneš na hlavu jeho.«

To jest: Učiníš-li škůdci svému dobrodíní, bude ho to mrzeti či pálení podobně, jakoby nás pátilo řeřavé uhlí, kdyby nám ho kdo na hlavu vysypal.

6. Na konec shrnuje sv. apoštol naučení svá o tom, jak se máme chovati k protivníkům svým, ve slova:

»*Nedej se přemoci zlému: ale přemáhej zlé dobrým!*«

To jest: Neustaneš-li zlé dobrým odpláceti: unavíš svého škůdce, že od nepřátelství svého zahabnen ustoupí. Kdo ale dříve v boji ustoupil, za přemoženého se vydává. Zvítězíš tedy tak jistě nad nepřitelem svým. A kdyby snad ne zde na zemi: bude koruna tvá tím slavnější po smrti, ježto dí sama Pravda Božská: »Blahoslavení pokojní (pokoje milovní): neboť oni synové Boží slouti budou.« Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní sv. evangelium vypravuje o dvou záračných uzdraveních, jež vykonal Spasitel; a sice o uzdravení malomocného, a o uzdravení služebníka setníkova. Obě tyto události obsahují pro nás mnoho poučného.

1. Představme si tedy nejprve děj *s malomocným*. Když Pán Ježíš sestupoval s hory, kde byl zástupy učil, zástupové ti, slovem Jeho dojati, hrnuli se za Ním do Kafarnaum, kam se byl Spasitel po Svém obyčeji k zotavení odebral. Před městem tím vyšel Jemu vstříc člověk malomocný, a prosil Jej za uzdravení

Malomocenství jest nemoc hrozná. Člověk jím stížený má celé tělo osypané bílou vyraženinou; tělo jeho ponenáhlu za živa hnije; oči mu vytekou, úd po údu od těla mu upadá. Z malomocného vychází hrozný zápach a nemoc jeho jest nakažlivou. Proto vyobcování byli ubozí

malomocní z lidské společnosti a musili žít v trapné samotě, daleko od přibytků lidských.

Povšimněme si nyní, jak se zachoval malomocný, když si chtěl *uzdravení od Pána Ježíše* vyprositi. Prosil: »*Pane, chceš-li, můžeš mne uzdraviti.*« Když někdo snáší hrozná muka, jest přirozeno, že i všemožně o to usiluje, aby muk těch zbaven byl. Ale malomocný neřekl: »Pane, máš moc! Prosim Tě, uzdrav mne! Ba Ty mne uzdraviti musíš, když víš, jak trpím, když Tě prosím, a když máš moc, mne uzdraviti! Nýbrž pravil: »*Pane! — chceš-li!*«

Ó, jak mnoho ctnosti skrývá se v těch několik slovech! Praví: »*Pane!*« t. j. já vyznávám, že jsi Pánem nebes i země, života i smrti, zdraví i nemoci! Já pevně v Tebe *věřím.*

Malomocný praví: »*Pane — chceš-li!*« t. j. také tolik, jako by prohlásil: Víím, že můžeš mne uzdraviti; víím, že mne i uzdravíš prosícího, je-li to Tvá vůle. *Doufám* pevně, že tak učiníš, jestli se to tak shoduje s vůlí Tvou. Jestli se ale s vůlí Tvou nesrovnává, abych byl dle těla zdrav, buď jen vůle Tvá; já se *do vůle Tvé dokonale odevzdávám.*

Malomocný vyznává tedy prosbou svou i víru, naději i dokonalou odevzdanost do vůle Boží, Ó, jak zahanbuje tak mnohé křestany, kteří při daleko menších křížích a souženích jako s násilím chtějí na Bohu osvobození od nich vymoci, a sice ihned. A když jim Bůh ihned nepomáhá, rouhavě si stěžují: Bůh o mně neví; Bůh nechce o mně věděti; Bůh mne tyransky pronásleduje!

Kristus Pán naučil nás ale modliti se: »*Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi! Ne Má, ale Tvá vůle, ó, Otče nebeský! se staň!*« A tak máme tedy

činiti i smýšleti i my, a nechtíti Bohu předpiso-
vati, kdy a jak by měl našim přáním vyhověti.

Zejména třeba do vůle Boží odevzdávati se
tehdy, když prosíme o statky časné, ježto nemů-
žeme při své krátkozrakosti věděti, zdali by nás
nepřivedly ke zkáze věčné. Mnohý již prosil
o bohatství; a sliboval, co vše by z něho pro
čest Boží a blaho bližních vykonal; ale když zbo-
hatl — „skutek utek'! Mnohý za trpké nemoci
sliboval Bohu věrnou službu, když by se uzdravil;
a když zase zdraví nabyl, na všechny sliby své za-
pomněl, prostopášně žil a zhynul! Proto prosme
jen i my: Pane, chceš-li, můžeš mne toho a toho
soužení mého zbaviti; ale ne, jak já chci, nýbrž
jak Ty chceš, tak se staň! Ty nejlépe víš, co mi
k životu věčnému napomáhá!

Že malomocný s takovou pokorou a ode-
vzdaností do vůle Boží Pána Ježíše prosil, nalezl
u Něho milost; a proto uslyšel od Něho slova:
»Chci, buď čist!« I uzdraven jest dokonale v tu
chvíli. Spasitel jakoby byl řekl: Poněvadž ty chceš,
co Já chci: nuže, chci zase Já, co ty chceš; totiž
budiž zdráv!

Pozorujeme-li v životě svém, kdy jsme nej-
snáze vyslyšení proseb svých od Boha dosáhli,
seznáme i my, že to bylo pravidelně tehdy, když
i my, jak malomocný učinil, s pevnou vírou, se
živou nadějí a s dokonalou odevzdaností do vůle
Boží jsme prosili. Proto nezapomnějme prositi,
jako prosil malomocný!

Na konec nabádá Spasitel malomocného ke
třem věcem. Praví: »*Viz, abys o zázračném
uzdravení svém nikomu nevypravoval.*« Tím nás
učí, že ani my pro dobrodiní, bližním prokázaná,
nemáme vyhledávati liché chvály od lidí.

Dále praví Pán: *»Jdi, a ukaž se kněžím!«* To jest, od kněží dej si vyhotoviti vysvědčení, že jsi úplného zdraví nabyt, a že se tedy do společnosti ostatních lidí vrátiti můžeš. Tím Kristus Pán chrání úctu ku Svým sluhům; a zároveň odkazuje i nás, když jsme malomocenstvím duševním, totiž hříchem, se poskvrnili, kam bychom měli jíti, abychom našli jistoty, že jsme hříchů zbaveni a duchovně očištěni. I nám praví: Ukažte se kněžím! Vyznejte se na místě Božím kněžím, jimž dal jsem moc, hříchy odpouštěti, řka: *»Komu hříchy odpustíte, odpuštěny jsou; komu hříchy zadržíte, (čili neodpustíte), zadržány jsou!«*

Konečně nakázal Spasitel malomocnému: *»Obětuj dar!«* To jest: Buď Bohu vděčným za dobrodiní ti prokázané, a z vděčnosti té zase číň dobrodiní jiným, abys vděčnost svou tak na jevo dal, a jakožto vděčný nových darů od Boha si zasluhoval. A to platí i nám, abychom se po odpuštění hříchů Bohu vděčili tím, bychom bližním svým dobře činili; nebo co učiníme jednomu z nejmenších bratří svých, počítá Bůh, jako bychom Jemu Samému byli učinili.

2. Druhé uzdravení vykonal Pán Ježíš v Kafarnau samém. Když byl vešel do města, vyšel Jemu vstříc pohanský setník, a prosil *za uzdravení věrného služebníka* svého Pán Ježíš jemu řekl: Přijdu k tobě a uzdravím ho. Za tolik ale setník nežádal; a proto řekl v nejhlubší pokoře: *»Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechemou, (čili do přístytku mého); ale rci (či poruč) toliko slovem, a uzdraven bude služebník můj!«* Jako mne, jakožto svého představeného, podřizení vojáci moji na slovo poslouchají: tak Tebe, Pane nebes i země, života i smrti, zdraví i nemoci, poslechnou i nemoci; a nařídíš-li tedy, aby nemoc

služebníka mého opustila, věřím i doufám, že se tak stane zajisté.

Tato povinná víra i naděje, jakož i hluboká pokora setníkova pohnuly Pána Ježíše, že jemu ihned služebníka nemocného uzdravil. Zároveň ale tyto ctnosti jeho židům za vzor postavil a veřejně pochválil, vyčítaje jim, že ač první povolání byli do říše Mesiášovy, a ač On nesčetnými zázraky Svými dokazoval, že skutečně Mesiášem jest: přece v Něho nevěřili, zaslepeni jsouce svými bludy, dle nichž očekávali Mesiáše ne jakožto Spasitele duší, nýbrž jako přemocného panovníka pozemského, jenž jim měl zjednati vládu světa. Za to ale, že Mesiášem pravým pohrdli, vyhrožuje Pán, že na věky zavržení budou ti, kteříž pohrdli Jím.

Víra i pokora setníkova líbily se tedy na výsost Pánu Ježíši; a pro ně vyslyšel prosbu jeho. A až posud a vždy víry v Krista Ježíše, jakožto Syna Božího, jest nevyhnutelná potřeba. Bez víry té nikdo nemůže se líbiti Bohu. Proto ve víře svaté rádi se vzdělávejme; naději svou celou v Krista Ježíše skládejme; často, ale zvláště před svatým přijímáním v nejvyšší zkroušeností volejme: »Pane, nejsem hoden, abys vešel do srdce mého, ale rci jen slovem, a uzdravena bude duše má!« A Pán Ježíš skloní se i k našim prosbám, uzdraví malomocné na duši, v dobrém posílí i utvrdí, abychom jednou i my stolovati mohli se svatými arcioctci v nebesích. Amen.

Na neděli čtvrtou po Zjevení Páně.

I.

Výklad epištoly,

1. Stěžujeme si často na vzrůstající nemravnost, a ne bez příčiny. Vždyť jsme sami svědky nevázanosti mládeže, zpustlosti rozličných výrostků obého pohlaví, nevěrnosti v manželství, nedbalosti rodičů ve výchování dětí, rozličných poškozování bližních na jich zdraví, majetku, cti a mravopoctnosti. Uvážíme-li však o těch a takových přešpvcích, jež blahobyť pozemský hubí a o nebe olupují, seznáme, že všechny ty hřtchy vyplývají z jediného pramene; a tím jest — mrzké *sobectví* chybujcích, kteří ani Bohu, ani bližním svým dopřátí nechtějí, co jim náleží; ale jen sebe hledají, jen svůj prospěch, svou oslavu, svůj požitek na zřeteli mají.

A zase naopak veškeré lidské ctnosti, jimiž Bohu vzdávána bývá náležitá čest, anebo jimiž zpřijemněn bývá pospolitý život mezi lidmi, mají rovněž jediné, společné zřídlo; a tím jest *sv. láska* k Bohu; a z této lásky vyplývající láska i k bližnímu. A proto také Církev svatá, když nás byla po třetí poslední neděle nabádala ke konání rozličných bohulibých a bližním užitečných ctností, v dnešní epištole vede nás ku pramenu, z něhož všechny ctnosti vyplývají; anebo ke kořenu, z něhož všechny opravdové ctnosti vyrůstají; a zve nás k upřímné, vzájemné lásce slovy apoštolovými:

• *Bratři! Žadnému nebudte nic dlužni, než abyste se vespolek milovali.*•

Slovy těmi jakoby sv. apoštol řekl: Platte, co jste komu dlužni, ať je to daň a clo vrchnostem, anebo co jste se vypůjčili od svých spolu-

bratří. Když jste takto učinili, co jste povinni, přestal dluh váš, a ničím více nejste povinni po straně práva. Avšak jinak se to má s povinnostmi našimi, jichž nám ukládá láska ku bližním.

Kdybychom sebe častěji bližnímu svému lásku byli osvědčili, nikdy nemůžeme říci, že jsme bližního již dost milovali a nadále ho milovati nemusíme. Láska bratrská jestiž dluh, kterého se nikdy nezbavíme; nikdy nenastane doba, že bychom více povinni nebyli, bližním svým dle možnosti své skutky lásky se propůjčovati.

2. Ale, namítne snad někdo, kterak to přijde, že *láska jest dluhem* takovým, jež třeba stále upláceti, a jež přece nikdy zaplacen nebude?

Povinnosti té pochopíme, uvážíme-li následující věci: Všecko, co máme a čím jsme; všechny naše přednosti, duševní i tělesné, jsou darem od Boha. Zdali pak tedy nejsme Jemu k nejvyšším díkům zavázáni? Bůh Otec nás stvořil a nade všechny tvory vyznamenal i povýšil; Syn Boží za spasení naše až i Krev Svou prolil a jí viny naše smyl; Duch Svatý milostmi Svými nás očisťuje i posvěcuje. Zdaliž tedy nejsvětější Trojice Boží nemá práva na nás, aby žádala, co ráčí?

A hle! nejsvětější Bůh žádá na nás, abychom za nesčíslná dobrodiní, jež nám prokázal i prokazuje, a ještě slibuje, milovati Jej; a z lásky k Němu abychom milovali i bližní své. A tážeme-li se se žalmistou Páně: »Čím se odplatím Hospodinu za všecko, co učinil mi?« Odpovídá nám Božský Mistr Sám slovy: »Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří Mých, Mněť jste učinili« (Mat. 25, 40). A sv. miláček Páně praví, že jestli kdo praví se býti vděčným Bohu, a tvrdí-li, že miluje Boha, avšak nenávidí bližního svého, pravdy nemluví, ale lhářem jest (I. 4, 20). Bohu jsme tedy

k nevýslovným díkům zavázání, a nemůžeme se odvděčiti Jemu, leč když milujeme i bližní své, a sice stále, jako i stálých dobrodiní od Boha dostáváme.

Avšak bližní své povinni jsme neustále milovati netoliko pro Boha, nýbrž i pro ně samé; neboť i to, co nám lidé již prokázali a posud prokazují dobrého, vyžaduje, abychom uznávali, že jsme stále jich dlužníky. Vzpomeňme, co všechno lidé nám dobrého učinili a činí!

Sotva jsme na svět přišli, ujali se nás rodiče anebo i jiní lidé, bez jejichž pomoci byli bychom musili zahynouti. Bližní naši vystavěli pro nás příbytky; zasázeli stromy, jichž ovoce užíváme; vzdělávali pole, z jichž úrody žijeme; založili školy, kostely, v nichž se nám vzdělání dostalo. Ano, dosud žijeme za pomoci a podpory svých bližních. Každý potřebuje rozličné řemeslníky, pomocníky při práci své, na uchování života svého; ano, pomoci svých bližních po celý život svůj nebudeme se moci zříci. Jestliže však na pomoc svých bližních stále jsme životem svým, v potřebách svých duchovních i tělesných, poukázání, máme také oproti nim stálý dluh, jehož tedy nezaplatíme, pokud žítí budeme.

A tak tedy, ať uvažujeme o tom, čím Bohu jsme povinni, anebo jak bližní k díkům a odplatě nás zavazují, vždy musíme uznávati platnými slova apoštolská: »Žádnému nebuďte nic dlužni, než abyste se milovali vespolek.«

Proto také jiný apoštol Páně, sv. Jan, nemoha pro sešlost věkem ve shromáždění věřících více mluvit, vždy jen říkal: »Synáčekové moji, milujte se vespolek!« A když učenci jeho těmito často opakovanými slovy byli rozmrzeni, a se otázali: »Mistře! Proč nám totéž naučení stále

opakuješ?« Odpověděl sv. Jan, jak slušelo se věru na »miláčka« Páně: »Protože to přikázání Páně jest; a když to se naplní, dosti jest.«

3. Na dotvrzení přikázání svého o lásce k bližnímu připojuje dále sv. Pavel takto: »*Nebo kdo miluje bližního, zákon naplnil.*«

A v pravdě, kdo bližního svého opravdu upřímně dle vůle Boží miluje, tím samým plní již povinnosti své, jež má oproti jeho životu, poctivosti, majetku i cti. A proto také dokládá sv. Pavel: »*Neboť přikázání: Nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepromluvíš křivého svědectví, nepožádáš, a jestli které jiné, v tomto slově se zavírá: Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého!*« Kdo bližního v pravdě miluje, v ničem jemu neubližuje, ale vše činí, čím by se jemu v pravdě zavděčil.

O tom, kdo bližního svého dle vůle Boží miluje, lze právem říci, že i povinnosti své k Bohu věrně plní, a tedy i Boha věrně miluje; a sice proto, že kdo bližního upřímně miluje, jen proto ho upřímně miluje a milovati může, že napřed Boha miluje, Jenž právě lásku tu ke bližnímu nakazuje. Kdo Boha miluje, pro Boha miluje i bližního; a kdo Boha nemiluje, nemůže pro Boha milovati ani bližního.

Krásně vysvětluje toto blahoslavený Dorotheus v podobenství o kruhu a středu. Dí: Kruh jest svět; střed jeho jest Bůh. Čáry jdoucí od okraje kruhu ke středu jeho znamenají rozličné snahy, city i lásku srdce člověka; kteréžto čím více od okraje jsou vzdáleny a čím více středu se blíží, tím blíže také k sobě se sbíhají, až konečně ve středu všechny splývají. A podobně i láska naše, čím více tělu a světu uniká a čím blíže k Bohu se vznáší: tím více i k bližnímu se přibližuje, až

koněčně i v Bohu samém splývá a se sjednocuje. Čím více tedy od milování Boha se vzdalujeme, tím více vzdalujeme se i od milování bližního; a čím více se lásce k Bohu oddáváme, tím dokonaleji také i bližního milujeme.

A že tomu tak, dokazuje každodenní zkušenost. Kdo nemiluje upřímně Boha, toho také láska k bližnímu nemá základů, a při zkoušce neobstojí. Kdo ale lásku k Bohu má na mysli, osvědčuje i přátelství bližnímu netoliko ve štěstí, ale i v neštěstí.

A proto i dokládá sv. Pavel: *»Milovati bližního nečiní zlého; a protože plnost zákona jest milování.«*

Ano, láska jest pramenem všech ctností; bez lásky není vůbec pravé ctnosti, a bez ctnosti také není odplaty věčné u Boha. Chceme-li tedy býti pravými učeníky Páně, navzájem lásku sobě musíme prokazovati, jak dí Pán: *»Po tomto poznají všichni, že jste učenenci Moji, budete-li míti mezi sebou společné milování.«* Takové osladí dělníku jeho námahy i strasti, uchrání mnohých nářků i slz, zamezí různice i sváry, zpříjemní požitky tohoto světa, a stane se předchutí oné nevýslovné blaženosti, kterou Bůh Svým milovníkům uchystal teprve v životě věčném. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Bouře na moři jest divadlo velkolepé, plno nejen hrůz, ale i kras a veleby. Vichr prudce burácí a opírá se o hladinu vodní; následkem toho vody mořské divoce se zmítají; povstávají a kupí se vysoké vlny jako domy a vrchy, jež rychle opět klesají a do nastalých propastí vod-

ních se fíí; anebo o břehy a skály s hrozným hukotem se rozrážejí. Běda lodi, jež do těch rozkáčených živlů se dostala! Brzo na vlnách vystupuje, jako by k nebi plynouti měla; a hned zase na to spadá do propasti. Při tom lomcují jí rozbouřené vlny se všech stran, usilujíce o to, aby ji rozlomily nebo překotily a pohroužily.

V prudké bouři mořské pokrývají se obličej i nejsrdnatějších mužů bledou hrůzou a zděšením; a ústa, dávno snad Bohu odumřelá, šepotají modlitbu k Bohu za vysvobození. Ne bez příčiny praví proto přísloví: Kdo se neumí modlití, naučí se tomu při hrozně bouři mořské.

Obraz takové bouře mořské podává nám dnešní sv. evangelium. Praví, že bouře ta byla veliká, tak že se lodička Petrova, na které se Spasitel se Svými učeníky plavil, přikrývala vlnami. Všechno úsilí učeníků Páně, aby lodičku do bezpečnosti uvedli a sebe zachovali, ukázalo se již marným; a proto v úzkostech smrtelných přišli vzbudit Pána, a prosili Jej: »Pane, zachovej nás, hyneme!« Pán Ježíš pak vytknuv jim malověrnost jejich, přikázal větrům, aby se utišily; načež náhle uklidnilo se i moře, jimi zmítané.

Proč asi dává nám Církev Páně toto vypravování o bouři mořské předčítati? Bez příčiny se tak jistě neděje; a proto uvažme, jaká asi naučení měli bychom si z dnešního evangelia pro život svůj vybrati?

2. Uvažujme především o *té bouři mořské*. Kdo tonuli při ní v nebezpečí života? Byli to snad nějakí potutelní odpůrci Páně, jež Spasitel ztrestati chtěl?

Ó nikoliv! Pluli s Ním ve zmítané lodičce přátelé Jeho, milí učenci Jeho.

A přece že musili přestáti bouři tak hroznou, že o bezžití jich šlo ?

Ano, stalo se tak, jak vykládá sv. Bonaventura, ze zvláštního dopuštění Božího, že na Božského Mistra, s učeníky v lodičce Petrově se plavícího, přikvačila hrozná bouře mořská; a sice proto, aby Pán Ježíš ukázal také všemohoucnost Svou oproti vichru a bouři na moři, podobně jako byl nesčíslněkrát již dokázal všemohoucnost Svou na pevné zemi, v přírodě, na nemocných i mrtvých; a aby tak *víry* učeníků Svých v Něho, že jest od Boha poslán, ano Sám Bohem, jen tím více upevnil.

Z toho slušno vzíti si rozličná naučení. Jako Spasitel o to péči měl, aby upevnil víru učeníků Svých tehdejších: má On nemenší péči i o upevnění víry učeníků Svých nyníjších. Jako učeníkům tehdejším poslal hroznou bouři, aby jim pak Svou moc zázračnou osvědčiti mohl: tak posílá až dosud rozličné bouře Svým milým, aby oni z nich moc, moudrost i lásku Jeho tím patrněji seznati mohli.

I posílá Spasitel bouře na jednotlivce i na celé národy i na Církev Svou celou.

Posílá bouře na *jednotlivce*; bouře pokušení, starostí, útrap, pronásledování, nemocí, nedostatků, a těm podobné, aby, poznávajíce, že by se svým úsilím nikterak ze záhuby nevyvázli, tím více přesvědčení nabyli, že Pán Ježíš pomoci může, i pomůže, když i oni plní víry volati budou: Pane, zachovej nás, hyneme!

Když *národ* náš spustil se víry Svatováclavské a zamiloval si bludy Jana Husi, poslal Bůh na něj hroznou bouře války husitské, v nichž miliony národního majetku bylo zmrháno, a statisíce lidí zahynulo, až se přišlo k poznání, že jedině Bůh pomoci může. Když nastaly nové rozbroje nábo-

ženské skrze stoupence husitů, luterány a kalvínce, dopustil Bůh strašnou bouří války třicetileté, ve které země naše byla skoro v poušť obrácena, a čtyři pětiny obyvatelstva zahynuly. A bude to snad div, když Bůh při nynější nevěře a spouště mravů pošle opět nějakou smrtonosnou bouří, aby nám ukázal, že On jest Pánem naším, a že jen skrze Něho i na světě šťastni i po smrti blaženi býti můžeme?

Ba Bůh posílá bouře veliké i *na církev* Svou, jež byla předobrazena lodičkou Petrovou, v které dle dnešního vypravování s učensky Svými se plavil. Poslal bouří třistaletého krvavého pronásledování Círky od židů a pohanů, kdy na patnáct milionů věrných vyznavačů víry Jeho život svůj položilo za víru svou, aby utvrdil víry i věřících, a povzbudil k uvěření i nevěřících. Pán Ježíš dopustil na Církev Svou i bouře od odpadlíků, nevěrců, bludařů i kacífů způsobené; ale při všech bouřích těch Církev zachovává, aby utvrdil víru naši v Něho, že Církev Jeho ani brány či mocnosti pekelné nepřemohou; a tedy, že duše své vedení jejímu beze všech pochybenství svěřovati můžeme.

3. Jako ale Pán Ježíš utvrzoval v bouři na moři víru milých učeníků Svých, tak upevňoval i *naději* jejich. Při bouři nechává jich zúmyslně těžce pracovati, Sám spánku se oddává. Zajisté že učenci s velikým namáháním stahovali plachty, aby se vítr o ně opírat nemohl a lodičku jim nepřevrhl; že veslovali ze všech sil, aby se na bezpečné místo dostali; že čerpali vodu, jež se jim přes okraje lodi dovnitř valila. Pán Ježíš nechává jich se namáhati a při tom spí! Spal jistě? Ano, spal jakožto člověk; ale jakožto Bůh také pilně přihlížel k počínání učeníků Svých; a čekal, až by

nestatečnost sil svých poznavše, za vysvobození Ho prosili. Ó, jak užitečným byl tedy spánek Pána Ježíše, když v učenících Jeho způsobil poznání vlastní nedostatečnosti a naději na pomoc Páně!

A tak podobně zdává se často i nám, když, pokušení, útrapy, starosti, bolesti na nás doléhají, jakoby Pán spal, a o našich bédách nevěděl. Avšak ví On o každém hnutí srdce našeho; ale také od nás čeká, abychom se k Němu o pomoc utkali; a jest ochoten pak naději naši splniti; vždyť Sám ujišťuje: »Proste, a bude vám dáno; tlučte, a bude vám otevřeno!«

4. *Pán Ježíš rychle pomohl učeníkům Svým*, když s plnou důvěrou k Němu volali: »Pane, zachovej nás, hyneme!« Pokynul jen, a stalo se ihned utišení veliké. Tak ale dobrodiní učiniv učeníkům Svým, probudil v nich novou, větší lásku.

Podobně činívá i nám; nechává nás spoléhati na vlastní síly, hledati pomoci u příbuzných a přátel při protivenstvích; ale bouře utrpení nezbavuje, až bychom u Něho pomoci hledali i našli, a až by i nás k nové a větší lásce povzbudil.

Nuže tedy, jestliže Pán Ježíš dopustil prudkou bouři na milé učeníky Své, aby v nich víru utvrdil, naději posilnil, lásku rozplámenil; a dopouští-li i na nás bouři pokušení a utrpení, aby v nás tří božské ctnosti vzbudil, bez nichž nikdo do nebe nevejde: nechtějme proti Bohu reptati, když On v nevystihlé Prozřetelnosti Své bouře v životě na nás dopouští; ale berme si z nich příležitosti, abychom u všeho v Boha se utvrdili, v naději na pomoc od Něho se posílili, proto od hříchů svých v náležité svaté zpovědi se očišťovali, Tělem Páně

k bojům se sflili, abychom po bouřích života do přístavu věčného míru a věčné lásky v nebesích se dostali. Amen.

Na neděli pátou po Zjevení Páně.

I.

Výklad epištoly.

1. Žalmista Páně pěl: »Hle, jak dobře je to a jak utěšené, když bratři přebývají v jednotě!« (Ž. 132). Když tedy bratři, ač povoláním rozdílní, přece jeden druhého předcházejí uctivostí, úslužností, laskavostí! Bratrstvo takto jednomyslné podobá se věru královskému nástroji varhan, ve kterých jsou píšťaly dlouhé i krátké, tlusté i tenké, a jež přece pospolu působí líbezný souzvuk na čest Boží.

Podobná jednomyslnost má panovati ve křesťanských rodinách i obcích i říších. Vzorná jednomyslnost panovala v městě Kolose v Malé Asii, kde byl svatý Pavel obec křesťanskou založil. Avšak po odchodě jeho přišli tam židovští učitelé, kteří všude různice mezi křesťany činili, nakazujíce jim, aby i předpisy Zákona Starého zachovávali. Svatý Pavel, dozvéděv se tom, že nepřátelé jeho zasévají koukol rozbrojů do pšenice jeho dobré v Kolose, napsal Kolosenským ze žaláče svého v Římě list čili epištolu, aby je opět k jednomyslnosti uvedl. A sice píše:

»Bratři! Oblecte se, jako vyvolení Boží, svatí a milí, ve srdečné milosrdenství, v dobrotivost, pokoru, mírnost, trpělivost.«

Svatý Pavel poukazuje Kolosenské nejprve k jejich vznešené důstojnosti jakožto křesťanů.

Nazývá je tedy »*vyvolenými Božími*«, poněvadž je Bůh z přemnohých lidí vyvolil, aby byli pravými služebníky Jeho.

Jmenuje je »*svatými*«, poněvadž na křtu sv. byli ode všech hříchů očištěni i posvěceni, a nadále svatě žítí mají.

Říká jim »*milí Boží*«, poněvadž stali se na křtu svatém dítkami Božími, a budoucími spoludědici Ježíše Krista.

2. A když takto svatý Pavel Kolosenským, a tak ovšem i nám poukázal ku vznešené důstojnosti křesťanů, vykládá, co činiti, abychom důstojnosti té také hodnými se ukazovali. A ve přičině té tedy dí: »*Oblectě se!*«

Lidé tělesné smýšlející oblačejí těla svá stkvostně, aby se světu zalíbili; nás křesťany vyzývá svatý apoštol, abychom oblékli čili vyzdobili duše své.

A kterak?

Zejména skrze těchto pět ctností. Svatý apoštol dí:

»*Oblectě se v srdečné milosrdenství*«; to jest: mějte v srdcích svých milosrdenství k trpícím, podobně jako Spasitel plakal u hrobu přítele svého Lazara, anebo Jeremiáš nad zkázou Jerusalema.

»*Oblectě se v dobrotivost*«, napomíná svatý apoštol. To jest: Buďte ku každému vlídní, netoliko na oko, jako fariseové: ale z opravdové uctivosti.

»*Oblectě se v pokoru*«, pobízí svatý Pavel. To jest: Snižujte se rádi i k nižším, jak Spasitel Sám učí: Učte se ode Mne, neboť Já jsem tichý a pokorný Srdcem!

»*Oblectě se v mírnost*« čili tichost, učí svatý apoštol dále. To jest: Potlačujte v sobě hněv a

všelikou nespravedlivou nevěli. Tak činil příkladně sv. František Saleský, jemuž z toho až žluč úplně zkameněla, jak bylo po jeho smrti shledáno.

»*Oblecte se v trpělivost,*« pobádá konečně svatý Pavel. To jest: Snášejte rádi křivdy bez reptání, zlého zlým nikterak neodplácejte.

Ano, tuto svatou trpělivost svatý učitel národů zvláště doporučí, když takto dokládá:

»*Snášejte jeden druhého a odpouštějte sobě vespolek; má-li kdo proti komu žalobu, jakož i Pán odpustil vám, tak i vy.*«

Jedenkaždý z nás má své křehkosti a vady. Jako si přejeme, aby jiní shovávali vám: tak máme zase my shovávat i odpouštět jiným, chceme-li, aby jednou i nám Bůh odpustil. Kdo se modlí v Otčenáši: »Odpusť nám naše viny (zrovna tak), jakož i my odpouštíme našim vinníkům«, a při tom nechce odpustiti těm, kdož mu ublížili, byť i škůdce provinění svého uznával a usmíření vyhledával: říká Bohu pokaždé: »Neodpusť mi, Otče nebeský, zrovna tak, jakož i já neodpusťm svým vinníkům!«

Těmito pěti ctnostmi: milosrdenstvím, dobrotivostí, pokorou, mírností i trpělivostí máme tedy duše své ozdobovati, aby svatý mír, a tak i pravé štěstí mezi námi místa měly.

3. Ale ctností těchto nemáme konati z pohnutek nějakých světských, nýbrž z upřímné lásky k Bohu; Jenž velí bližního milovati, jako sebe samého. Ctnosti tedy na opravdové lásce musí býti zbudovány, jak i dokládá svatý apoštol ve slovech:

»*Nad to pak nade všechno mějte lásku, kteráž jest svazek dokonalosti.*«

A kdo dle toho naučení jedná, tomu slibuje svatý apoštol, že pokoje nabude v srdci svém vlastním; pokoje nabude i s bližními; pokoj bude

míti ovšem i s Bohem ; tak bude na světě šťastně žítí, a bude se pro pokoj nebeský připravovati. Proto dí sv. Pavel :

»Pokoj Kristův vítěziž v srdcích vašich, k němuž i povoláni jste v jedno tělo ; a buďtež vděční!«

To jest : Z vděčnosti k Bohu, Jenž k velikým věcem v nebesích vás povolal, takto se chovejte !

4. Abychom ale snáze v této snaze po svornosti vytrvali, jest ovšem třeba, nezřízené vášně i náruživosti v sobě přemáhati, a jednomyslnost jistým řádem podporovati. Proto napomíná svatý apoštol Páně Kolosenských, aby pilnými byli služeb Božích doma i v kostele. A píše :

»Slovo Kristovo přebývej ve vás hojně ve vsí moudrosti.«

To jest : Rádi poslouchajte slovo Boží, ježto kázáno bývá při nejsvětější oběti mše svaté ; a sice poslouchajte ho *»ve vsí moudrosti«* ; čili tak, abyste slov kazatele neobraceli na jiné, a myslili, že kazatel jen jejich chyb se dotýká : ale abyste slova kazatele obraceli vždy na sebe, a přesvědčenými byli, že kazatel právě vás napomínal.

5. Jakožto další výborný prostředek odporoučí svatý Pavel modlitby se zpěvy, an dí :

»Učíte a napomínajíce sami sebe žalmy, zpěvy a písničkami duchovními, s milostí zpívající v srdcích svých Bohu.«

Kdo má radost v srdci, rád ji zpěvem pronáší, jak již básník dí : *»Tam, kde zbožný zpěv se rozléhá, rád se zdržuj ; lidé zlí nemají písní.«* Žalmy obsahují radostná proroctví o Mesiáši, a převeliký počet nejrozmanitějších pocitů posvátných. Proto užíváno jich k bohoslužbě Zákona Starého, modlí se je kněží i řeholníci po celém

světě na každý den, a zabývají se jimi rádi i obyčejní křesťané.

K těm připojujme radostné zpěvy z Písma svatého. A sice chvalo zpěv Bohorodičky, jež pronesla, když přeradostné poselství anděla přijala: »Magnifikat« čili »Velebiž duše má Hospodina!« Chvalo zpěv kněze Zachariáše, když se jemu narodil Předchůdce Mesiáše, Jan Křtitel. Chvalo zpěv kněze Simeona, když Ježíška na rukou svých držel.

A podobně máme i jiné nábožné zpěvy pěti na čest Boží, jako činívali naši zbožní předkové, jak nám o tom četné kancionály zvěstují. Zpívali zajisté při každé vhodné příležitosti; zejména z rána i u večer; před prací i po ní; při mši sv. i doma; v dobách radostí i v dobách kajících; v adventě i v postě. A sice »*v srdcích svých*«, to jest: netoliko ústy, ale i s uvažováním slov uvnitř.

6. Ba, máme celý život Bohu v oběť přináseti, vše v něm pro větší čest a slávu Boží konati, jak učí sv. Pavel slovy:

»*Všecko, cožkoli činíte v slovu nebo skutku, všecko (čiňte) ve jménu Pána Ježíše Krista, díky činíce skrze Něho Bohu a Otcí.*«

Chybují velice ti lidé, kteří každý den klopotí se jen pro zisk, na Boha při pracích svých nepamatujíce. Kdyby Bohu vše obětovali, na zisku pozemském ničeho by neztratili, ale zároveň veliké zásluhy u Boha by si získali. Svatý Ignác z Loyoly před každou prací a obětí posiloval se pcvzdechem: »Všecko pro větší čest Boží!«

Tak čiňmež i my, jedenkaždý v povolání tom, do kterého Bůh ho uvedl, bez Jehož vědomí ani jedinký vlas s hlavy nám nespadne. Tak posvěťme sebe zcela, a zachováme povinnou lásku

k bližnímu. A u vnitřním štěstí a ve svornosti s bližními žijíce, staneme se hodnými, abychom dočkali se jednou od Boha »odpočinutí věčného« v blaženosti nebeské. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Dobrého semena nasil na poli svém hospodář, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium. Když ale po čase přišli služebníci jeho shlédnout, jak zasetá pšenice vzrůstá: tu se zděšením zpozorovali, že mezi pšenicí vyrůstá i mnoho koukolů. I vrátili se k pánu svému, a otázali se ho: Pane, zdaliž jsi nenasil dobrého semena na poli svém? Odkudž tedy má koukol? A pán jim odpověděl: Koukol ten do pšenice zasil nepřítel náš. V čas žní seberou ženci koukol ve snopky ku spálení: ale pšenici dobrou shromáždí do stodoly mé.

To jest v podobenství řečeno. Abychom my sami v den žní, čili v den smrti a odplaty nebyli shledáni jakožto koukol, jenž uvržen bude do pece pekelné k spálení; nýbrž abychom shledáni byli pak pšenicí dobrou, pro uschování v stodole nebeské způsobilou: jest si nám povšimnouti trojí výstrahy, jaké dnešní evangelium v sobě uzavírá. A které jsou to?

2. Všimněme si nejprve, *kdy že nepřítel nasil koukolu do pšenice?*

Stalo se tak, když služebníci pánovi spali. Kdyby nebyli všichni spali, nebyli by toho dopustili. Z toho plyne, že nechceme-li, aby ďábel koukol zlých myšlenek i žádostí nasil, do srdcí našich, musíme býti nejen někdy, ale vždy, po celý život na stráži, jak napomíná sv. Petr (I. 5.): »Střízliví buďte a bděte, neboť protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by sežral.«

To jest: nikdy nebudtež bezstarostní, nikdy se nemějte za bezpečné před pádem!

Kdo přestává nad hnutími srdce svého bdíti, a co v něm nezřízeného, hned v zárodcích potlačovati, počne upadati napřed snad v chyby malé, pak vždy ve větší, až snad konečně nezhrozí se ani nepravostí největších. Někdo snad po měsíce, snad po léta proti svým zlým náklonnostem bojoval, až se mu zdálo, že nad nimi zvítězil; načež přestal býti ostražitým, ale začal býti hříšníkem.

Odstrašujícím příkladem jest nám král David. Bohu sloužil od mladosti své; Bohu pěl i skládal přestkvostné žalmy; pro čest Boží vždy a všude horoval. Kdo by se toho byl nadál, že i on přehluboce klesne? A přece se tak stalo. A proč? Poněvadž přestal nad sebou bdíti! Po dobré hostině počal se procházeti po ploché střeše svého domu, a pustil volnost očím svým. I nahlédl do sousedního domu, kde se právě sličná manželka Uriášova myla. Koukol byl zaset do duše jeho; a že ho záhy z kořene nevytrhl, zachtělo se mu ženy Uriášovy, stal se s ní cizoložníkem, a pak i vrahem Uriáše!

Kdo se chce hříchů velikých uvarovati, musí nad sebou stále bdíti, tak aby ani s malými poklesky nezačínal. Vždyť oči naše nemusí vše viděti; uši nemusí vše slyšeti; člověk nemusí všude býti a ode všeho okoušeti; ale třeba přčasto se zapřfti, mnohdy i věcí dovolených si odřfci, abychom se naučili tím spíše s sebou vládnouti, a odřfkati se pak věcí nedovolených. Oči a uši zejména jsou jako okna a dvře, kterými ďábel rád do duše naší vniká, aby v ní zasil koukolu, když člověk spí, čili ostražitým býti přestává.

Kdo ale jest otcem, hospodářem, představěným, má mimo to povinnost: bdíti stále i nad

dítkami, čeledí, dělníky a podřízenými svými, aby ďábel neměl příležitosti, koukol nevěry, smilstva, zblžnictví, nepočestnosti a jiných mravních neřestí mezi nimi rozsévati. Zcela nekřesťanská a proto i nemravná jest omluva mnohých: »Když si můj dělník vykonal práci svou, nic mi není po ostatním životě jeho.« Ne tak, milý příteli! Je-li ti dělník dobrý k práci a k výdělku, máš za to od Boha povinnost, bdíti nad bezúhonností jeho mravní; neboť praví sv. apoštol národů: »Jestliže pak kdo o své, a obzvláště o domácí péče nemá, zajisté zapřel víru — a jest horší než nevěřící« (I. Tim. 5, 8.).

První výstraha dnešního evangelia zní tedy v ten rozum, abychom nad sebou i nad svěřenci svými bděli, by ďábel koukol zlého v nás zasívati nemohl.

3. Druhá výstraha stane se nám patrnou, po všimneme-li si, *kam ďábel koukolu nasil?*

Nasil ho mezi pšenici. Jaká to zloba i úskočnost ďábla! Kdyby byl koukolu nasil někde samého o sobě, snadno byl by poznán a brzy vytrhán; ale ďábel seje koukol doprostřed pšenice, aby odtud nesnadno mohl býti vytrhán.

A podobně jemu činí i pochopové jeho na zemi, svůdci k zlému. Nedávají na sobě znáti hned celou špatnost, podlost svou: ale staví se dle okolností nábožnými, skromnými, počestnými přáteli lidu. Avšak kdo jich déle a zevrubně pozoruje, pozná jistě, že pod jich rouchem ovčím vykukuje, jak se říká, čertovo kopejtko! Prozrazují ponenáhlu vnitřní smýšlení své, skrze skutky své! Ne bez příčiny varuje tedy Pán, abychom ihned někomu nedůvěřovali, kdo se naším přítelem staví, nýbrž abychom dřívě ovoce jeho činů déle a zevrubně pozorovali; a slibuje: »Podle ovoce poznáte

je!« Posečkejme nějaký čas, a pak se ukáže, že mezi pšenicí jest a vzešel koukol.

Ó, jak mnoho duší nevinných, zbožných, ztratilo nevinnost, zbožnost, spokojenost svou, že uvěřilo úlisným slovům svůdcův, kteří jim v tomto slzavém údolí již nebe slibovali! Že čítali se zálibou knihy nevěrecké, nebo necudné, že obcovali s lidmi nepočestnými, lehkomyšlnými, Boha zpustlými!

Druhá výstraha dnešního evangelia tedy jest: Nevěř každému mluvkoví anebo písarši, jenž tě jen o čest, ctnost, majetek oloupiti chce!

4. Třetí výstraha konečně vyplývá *ze slov hospodářových.*

Když služebníci jeho plni horlivosti chtěli ihned všechen zlomyslně zasetý koukol vytrhati, nedopustil toho. Jest to výstraha před horováním ukvapeným a nerozvážným. Slepá horlivost jen škodí, poněvadž zlých nepolepšuje a dobrých odráží, odpuzuje. Všecko má svůj čas; a tak i horování pro odklizení věci zlé anebo takové, jež zlou se býti zdá.

Sv. Augustin učí, že s vytrhováním koukolu čili s odsuzováním chybujiícího nemá se hned a beze vši rozvahy začínati; a sice proto, poněvadž role Boží má takovou podivuhodnou sílu v sobě, že mnozí, kteří ukazovali se býti koukolem, později skrze upřímné pokání stávají se dokonalou pšenicí čili pravými dítkami Božími. A toto obrácení nestává se tak přívalem nevčasného horlení, jako spíše a snáze, když na bližního působíme jako paprsky sluneční, totiž mírnými slovy, slitováním, trpělivostí; dále skrze rosu čili slzy na modlitbách za něho; a skrze okopávání čili kypření duše jeho skrze dobrovolné skutky kající za něho.

Proto, nejmilejší! bděme nad sebou i nad svěřenci svými, aby ďábel kookolu zasévati nemohl; důvěřujme slovům a zaslíbením Božím, a nenechávejme se podváděti úlisnými slovy svůdníků! S trpělivostí, na modlitbách i v dobrých skutcích pracujme o blahu svém i milých svých: abychom v den žní shledáni byli jako pšenice výborná, Bohu milá, jež zasluhuje shromážděna býti do stodoly nebeské. Amen.

Na neděli šestou po Zjevení Páně.

I.

Výklad epištoly.

1. Štastná osada taková, ve které duchovní pastýř a duchovní ovečky jeho v dobrém souhlasu žijí! Blaze, kde pastýři dle příkladu Božského Spasitele s obětivostí slovo Boží hlásají, svátostmi horlivě přisluhují, a ovečky Kristovy ku spasení spravují; ale kde také ovečky u vroucnosti i oddanosti pastýřů svých se přidržují, učení Páně s ochotou přijímají, svátostí s upřímnou nábožností a horlivostí užívají, a vedení duchovních pastýřů rády se podrobují!

A takovýto přeutěšený obraz pravého poměru mezi pastýřem a ovečkami líčí nám dnešní čtení z epištoly k Tessalonicenským. Tessalonicenští byli obyvatelé města Tessalonichu v Macedonii. K nim byl sv. Pavel zavítal na své cestě z Malé Asie, a oni přijali ho s nejlepší ochotou. Po odchodu svém poslal k nim sv. Pavel učeníka svého sv. Timothea, jenž podal sv. Pavlu o životě Tessalonicenských zprávy nejchvalnější. Na to napsal jim sv. Pavel list čili epištolu s tím

úmyslem, aby je v živé víře jejich ještě více upevnil, a připomíná jim proto práci svou apoštolskou při nich, an dří:

»Bratři! Díky činíme Bohu vždycky ze všech vás, připomínajíc vás na modlitbách svých bez přestání.«

Smysl slov těch jest: Byl jsem židy přinucen, abych z města vašeho uprchl; ale v duchu jsem při vás stále. Nemoha vám prospívati osobně, vzpomínám na vás tím více na modlitbách, aby Sám Bůh při vás doplnil toho, co mně pro zlobu židů možným více nebylo.

2. Ano, modlitba pastýře za ovečky mnoho může jim prospěti, jak vysvítá i z příkladu Samého Spasitele, Jenž se za Svě věrné po celé noci modlíval.

Ano, třeba modlitby pastýře za ovečky, ježto jinak přičinění jeho zůstává bez požehnání s hůry, poněvadž »ne ten, kdo sází, ani ten, kdo zalévá, jest něčím; ale ten, kdo vzrůst a požehnání dává.« Tak ujišťuje tentýž sv. Pavel v listě ku Korintským (I., 3, 7).

Ale také modlitba samého pastýře ku spasení nedopomůže, jestliže některý věřící sám nechce se spolu přičiňovati. Třeba i modlitby i přičinění! Přičiňuj se, člověče! praví přísloví, a Bůh ti pomůže. Kdo sám o spasení své nedbá se přičiňovati, nedojde ho. O tom povím doklad následující.

K horlivému sluhovi Páně Matěji Baschimu přistoupl kdysi tupitel náboženství, a přetvařuje se, jakoby byl učením jeho velice pohnut, prosil ho za modlitbu, aby prý se jemu pokání snáze podařilo. Pak ale odešel ke svým druhům, a vysmál se knězi. Po několika dnech přišel k němu opět, a stěžoval si, že mu modlitba jeho nic nepomáhá,

a že žádné nábožnosti v sobě nepocituje. »Poradím ti tedy jinak,« řekl sluha Páně; »ale zatím pomoz mi naložiti tu ten těžký pytel obilí na loď!« Přetvářenec uposlechl a chtěl knězi pomoci. Sotva však pytel zvedl, Baschi ho na své straně k zemi upustil. A tak stalo se několikráte. Tu rozzlobil se přetvářenec a zvolal: »Sám nepostačím na ten těžký pytel. Chceš-li, starče, abychom pytel dostali na loď, musíš mi pomáhati.« A Baschi odpověděl: »Zcela dobře. Ale pamatuj, že ani já sám ku spasení ti nemohu pomoci, nechceš-li ty sám spolu se přičiňovati!« A podobně mnozí zpozdíle se domnívají, že těžké dílo spasení vykonají, když jen kněz za ně modliti se bude, byť by sami nijak se nepřičiňovali!

3. Tak pošetile ovšem nejednali Tessalonicenští, jak vysvítá z dalších slov sv. apoštola, an píše:

»Pamatujeme na skutek víry vaší, a na práci, a lásku, a na stálost naděje v Pána našeho Ježíše Krista, před Bohem a Otcem naším, vědouce, bratři Bohu milí, o vyvolení vašem.«

To znamená: Mám živě na mysli víru vaši, a oběti, jež pro ni přinášíte, abyste Bohu lásku svou osvědčili. A tak jednáte, že máte nezvratnou naději v odplatu od Pána Ježíše u Boha Otce. A z tohoto celého vašeho v pravdě bohubilého si počínání právem soudím, že jste vyvoleni pro oslavu v nebesích.

Tři Božské ctnosti: víra, naděje a láska, jsou ovšem i dary od Boha; ale zároveň jsou i ovocem spolupůsobení našeho, zejména víra v Boha, jež jest základem veškerého života bohubilého. Víru musíme tedy v srdcích svých pěstovati, a proto tedy s ochotou učení apoštolského přijímati. Za tou příčinou nařídil Pán apoštolům svým zajisté:

›Jdouce, učte všechny národy‹; a věřícím platí slova Jeho o apoštolech: ›Kdo vás slyší, Mne slyší; a kdo vámi pohrdá, Mnou pohrdá!‹

Sv. Pavel připomíná, kterak rozkazu Páně sám věrně poslušen byl, řka:

›*Nebo evangelium naše k vám nebylo toliko v řeči,*‹ t. j. nepřičiňoval jsem se toliko slovem svým, abych vám pravého učení poskytl; ale evangelium naše bylo ›*i v moci i v Duchu svatém, i v plnosti mnohé, jakož víte, jací jsme byli mezi vámi pro vás*‹; to jest: Čemu já se svými druhy jsem učil, toho Bůh mocí Svou hojně potvrzoval skrze zázraky, jež jsem jménem Jeho činil.

4. Ba v pravdě! Kde kněz horlivě působí, za svěřence své se modlí a pilně jich poučuje: tam i Bůh rád pomáhá, sv. víra se vzdámá, a z ní vyrůstají bohulibé ctnosti věřících. Proto také Církev svatá vyzývá při čtvrtletních postech, čili v suché dny, věřící, aby se modlili na ten úmysl, by Bůh horlivých dělníků duchovních vyslal na vinici Svou.

Avšak nestačí, za dobré duchovní toliko prositi, ale třeba i naučení jich s ochotou následovati, jako činili Tessalonicenští, jak o nich svatý Pavel s pochvalou se zmiňuje ve slovech:

›*A vy učinění jste následovníci naši i Páně, přijavše slovo (Boží) v mnohém soužení s radostí Ducha svatého: tak že jste učinění příkladem všem věřícím v Macedonii i v Achaji.*‹

Kéž by tak platilo o každé obci křesťanské, že členové její s ochotou přijímají naučení Páně, a jím se řídíce, podobají se v životě Samému Kristu Pánu, a ochotni jsou pro víru svou i rozličná protivenství snášeti! Jako Kristus Pán obětoval se za nás v mukách nejhroznějších: tak

i Tessalonicenští snášeli pro víru svou v Něho příkoří přemnohá; ale tak dali zároveň jiným obyvatelům v Macedonii i Achaji dobrý příklad, že i oni víru v Ježíše Krista si zamilovali, a Bohu věrně sloužiti se jali.

5. Tak mocně působí dobrý příklad na jiné, že, když věrně povinnosti své křesťanské plníme, i bližních svých k pilnému sloužení Bohu povzbuzujeme; a tak každý věrný křesťan stává se i apoštolem bližním svým, a obdrží proto jednou i přiměřenou odplatu apoštolskou!

O tom svědčí sv. Pavel slovy:

»Nebo od vás rozhlásila se řeč Páně netoliko v Macedonii a v Achaji, ale i po všelikém místě roznesla se víra vaše, kteráž jest v Bohu, tak že není nám potřeba nic mluvití.«

To jest: Tito tedy, od vás příkladem vašim na víru obrácení sousedé, nyní vypravují sami, jak my jsme vás od nepravých bohů odvrátili, Bohu pravému získali, a naději na budoucí radostnou odplatu v nebesích vám zabezpečili.

6. Tak, nejmilejší v Kristu! snažme se i my s ochotou slovo Boží přijímati; za dar upřímného života křesťanského Boha vroucně prositi; bližních svých od model tohoto světa, jakými jsou hříšné rozkoše, mamonářství, ctižádost a pýcha, odvracet; a sice skrze vlastní příkladný život svůj! A budeme-li takto Bohu věrně sloužiti a bližním svým apoštolovati, budeme moci i my Syna Božího s nebes v den soudu i vzkříšení s radostí očekávati. Neboť pak nezavrhně nás, ale prohlásí nám: *»Pojď, služebníče věrný! Že nad málem jsi byl věrný, nad mnohým tě ustanovím.«* Amen

II.

Výklad evangelia.

1. Přeutěšené to divadlo, o němž vypravuje sv. evangelista Páně Matouš v 13. kapitole svého evangelia. Pán Ježíš vyšel z domu, usadil se při moři galilejském. A když scházeli se k němu zástupové, poslouchat naučení Jeho: vstoupil do lodičky Petrovy, a odraziv maličko od břehu, usadil se na ni, a všechen zástup posluchačů rozestavil se kolem Něho na břehu. I byla modrá obloha nad nimi jako klenba nesmírné svatyně; na té svítilo slunce jako věčná lampa před Nejsvětějším; a lodička Petrova byla jako kazatelna, s které božský Mistr promluvil v podobenstvích, aby si lidé naučení Jeho snáze zapamatovali.

Představme si živě obraz ten, a myslíme si, jako bychom Samého Spasitele řečniti a vůli Boží vykládati slyšeli! Uvažme zejména o Jeho porovnání království Božího se zrnem hořčičným, o němž právě jsem byl přečetl; a pozorujme, čemu bychom se sami z podobenství toho přiučiti mohli, zejména, když přidáme se k učení svatého Augustina, jenž učí, že zrnem hořčičným jest Kristus Pán Sám.

2. Všimněme si tedy především *vzrůstu zrna hořčičného*. Spasitel praví o obyčejném zrně hořčičném, že patří mezi nejmenší semena; když však bývá od hospodáře vseto do země, za pomoci Boží vzrůstá tak, že stává se větší, nežli všechny byliny, a bývá strom, v jehož ratolestích přebývá ptactvo nebeské.

A zrně hořčičnému podoben jest Pán Ježíš. Učení zkoumatelů těles nebeských tvrdí, že nesčetný jest počet hvězd nebeských. Mléčná dráha, kterou za jasných nocí vidáme táhnouti se po

obloze od severu k jihu, sestává ze samých hvězd, jichž pouhým okem od sebe ani rozeznati nelze. A všechna ta tělesa nebeská mají své dráhy, v nichž se pohybují, jako naše země, jež jest v oboru nebeském taktéž jen hvězdou. Avšak ač svět jest tedy nesmírně veliký, že ani číslic nemáme, jimiž bychom mohli velikost jeho označiti: jest Bůh přece ještě větší! Neboť svět má přece své meze, ač jest nesmírně veliký; ale Bůh mezi a konců nemá žádných; On jest prostě nesmírný: neobsáhlý co do míry, a věčný co do času!

A tento nesmírný Bůh volil státi se člověkem! Týž uzavřel se do panenského těla, jako zrno hořčičné vseto bývá do země. I stalo se tak tehdy, když anděl Jeho zvěstoval Panně Marii: „Duch svatý vstoupí v tebe, a moc Nejsvětějšího zastíní tebe; a proto, co se z tebe narodí svatého, slouti bude Syn Boží!“ Ó, jak malým bylo toto zrno hořčičné, s nebe sestouplé! Když ale zrno to vzešlo ze země, čili když se Spasitel v Betlémě narodil: zrno to vzrůstalo vysoko, vzrostlo na dřevě kříže v mohutný strom, jenž květe i ovoce vydává ve mši svaté a svátostech; a své ratolesti čili své požehnání rozestírá na všechny země, na všechny národy, na všechny lidi, v časech minulých i přítomných i budoucích!

Ó, podivujme se tomuto stromu a chvalme a vyvyšujme ovoce jeho! Strom ten jest tajemstvím Božím, jehož nelze nám pochopiti, jemuž ale můžeme i máme se klaněti. A abychom tak spíše činili, uvažujme dále:

3. *Jak výborným jestli ovoce vzrostlé ze stromu, jenž vyšel z nebeského zrna hořčičného!*

Ovoce čili semeno z obyčejného stromu hořčičného vzešlé má tu vlastnost, že když je rozeťeme a pořijeme, ono žaludek nám zahřívá a trá-

vení podporuje; člověku při tom sice slzy z očí vyhání, ale posiluje ho. A podobně má se to s ovocem se stromu, jenž vyrostl ze zrna hořčičného, s nebe vyšlého, totiž s milostí Boží, jež prýští s kříže Páně.

Milost ta chladné srdce naše zahřívá ku lásce Boží; v duši naší zahlazuje a stravuje hříchy, jichž tak mnoho v zaslepenosti rozumu svého se dopouštíme. Milost, kterou nám Kristus Pán na kříži získal, vyhání slzy lítosti a kajicnosti z očí našich; ale při tom duše naše občerstvuje a k bojům za spasení sílí.

Proto přibližujme se často k tomuto zázračnému stromu kříže, abychom ovoce jeho získali; ale nezapomínejme ovoce to také rozetřítí a rozmačkati, čehož učiníme, když o pravdách života i umučení Páně horlivě budeme rozjímati. A pak tato semena hořčičná i požijevme, a sice tam, kde se nám zvláště nabízí: totiž při vroucích a pokorných modlitbách! Rádi tedy obcujme oběti mše svaté, jež jest nekrvavým obnovováním krvavé oběti Páně na kříži; vždy, kdykoli se nám k tomu naskytuje příležitost; zejména ale vždy v den nedělní a sváteční. Rádi, často a nábožně přijímejme svátosti, zejména nejsv. Svátost oltářní, v které obětovaný Spasitel nejsvětější Tělo a Krev Svou za pokrm i nápoj duší nám nabízí. Rádi a vroucně se i modlívejme k Bohu, a On dary nejhojnějšími odplatí prosby naše!

4. Konečně uvažujme, *jak vzácný stín poskytuje onen podivuhodný strom, z nebeského zrna hořčičného vyrostlý!*

Spasitel praví o obyčejném stromě hořčičném, že >bývá strom, tak že ptáci nebeští přilétají, a bydlí na ratolestech jeho.< Ku ptactvu nebeskému přidávají se ale zajisté i zvířata pozemská, jež pod

mohutnými ratolestmi stromu vyhledávají chladu, klidu, občerstvení. A tak podobně se to má i se stromem Kristovým, jenž milosti své rozkládá do všech věků i ku všem národům, tak že u něho občerstvení a klidu nabývají netoliko ptáci nebeští, totiž lidé, kteří věci pozemských si neváží, ale smýšlením svým k věcem nebeským se nesou, a v Božském Srdci Páně útočiště i odpočinek hledají; ale pod stromem Kristovým sbíhají se i rozličná zvířátka, totiž hříšníci, kteří nalézají ve stínu kříže Páně ochlazení v žáru pokušení, občerstvení v útrapách života, posílení v bojích proti nástrahám pekla, zachránění od věčného zahynutí.

5. Proto přibližujeme se horlivě k tomuto stromu milostí, a ukrývejme se v ratolestech jeho; v Srdci Páně odpočineme nejjistěji, nejbezpečněji, nejbláženěji. Ale pomáhejme z lásky k Bohu i bližním svým. Stává se mnohdy, že slovo zlé, před nedospělými promluvené, jest jako zrno hořčičné, z něhož snad po letech vzroste strom hříchů i nepravostí, ovoce jedovaté, smrtonosné. Ale zkušenost nás učí, že i slovo dobré, laskavé, slitovné ujíždá se v srdcích lidí jako zrno hořčičné, jež časem svým, milostí Boží oplodněné, přináší ovoce výborné, živící do života věčného.

Zasívejme tedy zrna hořčičná dobrá do duší svých bližních; zalévejme je modlitbami, zapíráním sebe, dobrými skutky za bližní obětované. A tak způsobíme, že nebeské zrno hořčičné vzrůstati bude utěšeně v nás i mimo nás; a že vzroste i nám ve strom široký i vysoký, po němž bychom jednou vystoupiti mohli pro odplatu svou v nebesích. Amen.

Na slavnost Očišťování Panny Marie.

1. Z trestu za své bezbožné jednání přišli židé do zajetí babylonského. Když ale tam provinění svého uznali, a kajicně k Bohu se vraceli poslal jim Bůh proroka, jenž jim blízké vysvobození ze zajetí oznámil, a slíbil, že pak *»zjeví se sláva Hospodinova, a uzří všeliké tělo spasení Jeho«*. Když se židé do vlasti své opravdu vrátili, vykládali si další toto proroctví v ten smysl, že přijde pak ihned Mesiáš s velikou mocí s nebe, všechny jejich nepřátele pohubí anebo sobě podmaní, a ze židů, jakožto údů vyvoleného národa svého, učiní panovníky celého světa! Když ale tak se nedělo, jak očekávali, počali o přípravě Božích pochybovati, nevrlymi i malomyslnými býti, ano, konečně i Bohu se rouhati, že prý pohanům a hříšníkům nadřuzuje, a příovědí jim učiněných nedbá! A tak nečinil pouze obecný lid, ale činili tak i levité a kněží.

Tu konečně vystoupil prorok Malachiáš a oznámil lidu jménem Hospodinovým :

»Aj,« vizte, po čem toužíte, stane se.

»Já,« totiž Pán a Mesiáš, *»posílám (již) anděla svého«* čili předchůdce Svého, Jana Křtitele; a ten *»připraví cestu před tváří Mou«*. To znamená: Přišel bych již; ale nemohu pro samou necestu k vám. Posečkejte maličko, až Mi Můj předchůdce připraví cestu k vám, jako i zvláštní hodnostáři připravují cestu panovníkům světským, kam ti mají přijíti.

Tento Můj předchůdce tedy napřed hory poníží, údolí vyplní, pahrbky poníží, místa křivá narovná. To jest: jste plni nešlechetností, předsudků i bludů. Kdybych k vám, tak jak jste, zavítal, k čemu by vám byl příchod Můj pro-

spěšným? Když bych nenaplnil vaše světácké touhy, ale pracoval na spasení vašich duší: cítili byste se zklamanými, a pohrdli byste Mnou.

A proto nevyhnutelně třeba jest, aby vás předchůdce Můj na příchod Můj připravil, oči vám otevřel, pokání kázal, a vás poučil o tom, že Mesiáš nepřijde na svět království pozemského zakládat, ani neúrody, hladu a jiných svízeli tohoto pozemského života odstraňovat: ale lidí s Bohem usmiřovat, a království Božího mezi vámi rozšiřovat. A když Můj předchůdce srdce i myslí vaše pro věci nebeské připraví, pak budu moci přijíti, i přijdu!

Ano, po té přípravě *»přijde do chrámu Svého Panovník, Jehož vy hledáte«,* praví prorok; *»a anděl zákona, kteréhož vy chcete.«*

Přijde tedy Panovník nebeský na svět. Ale neubytuje se kdesi v paláci nebo v ležení-vojenském: nýbrž dlíti bude ve chrámě; a jen ve chrámě budete moci Ho nalézti; jen tam jest Jeho trůn, jen tam Jeho přebývání!

2. Připomínajíce si toto proroctví, snadno chápeme, proč Pán Ježíš, sotva na svět přišed, dal se nésti do chrámu, aby se tam v rukou kněze Simeona Bohu, Otcí Svému, obětoval, jak o tom vypravuje dnešní sv. evangelium.

Sotva Jemu bylo 12 roků, putoval s pěstouny Svými do chrámu, a zůstal v něm déle, nežli oni i všichni ostatní poutníci. V chrámě našli Ho Panna Maria a svatý Josef třetího dne, an sedí mezi učiteli, poslouchá jich, dotazuje se jich.

Za Svého veřejného života chodil do chrámu na svátky, a vyučoval tam. Když chystal se na ukrutné umučení, poslední slavnou cestu vykonal na oslátku do chrámu v Jerusalemě. A od po-

slední večere, kdy ustanovil nejsvětější Svátost oltářní, v chrámech bydlí i trůní, ve dne i v noci.

A o tomto Panovnsku dš prorok Páně, že přijde jakožto *anděl*, čili česky »posel« *zákona. Přinese tedy zákon nový, křesťanský; na plnění toho bude naléhati, a ku plnění jeho bude i milosti a pomoci s hůry propůjčovati, aby zachovávan býti mohl.*

»*Aj přichází,*« *tvrdí prorok; to jest: přijde zajisté; neboť tak nepřislubuje nikdo menší, než Sám nejvyšš pravdomluvný Bůh! Proto přidává prorok slova: »Dí Hospodin«.*

3. Přijde tedy jistě Mesiáš, jak ujišťuje jménem Božím prorok, a jak se na příchod Jeho těšili židé. Ale táže se jich prorok: »*Ale kdo bude moci mysliti den příchodu Jeho, a kdo ostojí u vidění Jeho?*« *To jest: Kdō bude moci bez bázně jen pomýšleti na příchod Jeho? Kdo, připomínaje si provinění svých, může si dělati jistotu, že před Ním obstojí, a nebude zavržen? Vy židé ovšem si myslíte, že jsouce údové národa vyvoleného, můžete bez bázně na příchod Mesiáše se těšiti; ba že kdo ví jaké chvály a cti u Něho dojdete; avšak vynášejce se svým původem, a pohrdajíce pohany, nalezáte se na nemalém omylu! »*Neboť On (přijde) jako oheň přehánějící*«*; to jest: Jako oheň přehání, rozpouští přísady ve zlatě a stříbře, a odměšuje jich: tak Mesiáš oddělí zlé od dobrých; neboť jest také »jako bylina valchářova«; to jest: Jako louh z byliny valchářovy vymývá skvrny ze sukna a kůže: tak Mesiáš přijde jakožto přísný Soudce, jenž na nikom, ať žid, ať pohan, nepravostí nestrpí; a co vyčistiti se nedá, jako škváru odhodí, zavrhne!**

Proto dokládá prorok: Mesiáš »*seděti bude, přeháněje a vyčistuje stříbro*«*; to jest: oddělí*

dobré od zlých, věřící od nevěřících, kající od nekajících, spravedlivé od nespravedlivých; a sice skrze kázání svého evangelia. Jeho zákon bude jako vějíčka v ruce Jeho, kterou vyčistí humno Své, a shromáždí pšenici do obilnice Své; kdežto plevy spálí ohněm neuhasitelným. A poněvadž i na spravedlivých najde lečjakés přihany, bude i těch napravovati, očišťovati i ospravedlňovati.

4. Až tedy Mesiáš přijde, seděti bude na soudné stoličce své, souditi bude všechny vůbec, zejména ale *»vyčistí syny Levi«*, t. j. duchovenstvo, *»a přecedí je jako zlato a stříbro,«* aby se čistotou jako zlato nebo stříbro leskli. Tak ale učiní, poněvadž duchovenstvo, jsouc učitelem lidu, v prvé řadě svatě a spravedlivě žiti má.

A až budou služebníci oltáře vyčištěni, pak *»budou Hospodinu obětovati oběti ve spravedlnosti«*, totiž ve vyšším, nadpřirozeném stavu, čili jsouce postaveni v posvěcující milosti Boží; kdežto posud, v Zákoně Starém, Bohu sice obětovali oběti, ale jsouce v nespravedlnosti čili ve hříších postaveni.

A ty oběti kněží ospravedlněných pak *»zalíbí se Hospodinu«* jakožto *»oběť Judy a Jerusalema«*; čili oběť pravých potomků Judových, a tím i Jakubových, a obyvatelů Jerusalema nového, čili pravých katolických křesťanů.

A sice zalíbí se oběti jejich Bohu *»jako za dnů věku a jako za let dávných«*, když Jemu totiž ve spravedlnosti obětoval praotec Levi, jak za to má chválu v Písmě svatém.

5. Co tu prorokováno o Mesiáši, až přijde, že totiž přijde do chrámu Svého, to se sta'lo dnes, jak o tom vypravuje dnešní sv. evangelium. Když se naplnili dnové očišťování Panny Marie dle zákona Mojžíšova, přinesli novorozeného Mesiáše

pěstounové Jeho do chrámu, a postavili před Pánem. A kněz Simeon vzav Jej na lokty své, velebil Boha a předpověděl Rodičce Mesiášově: *»Aj! postaven jest tento (Syn tvůj) ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli«*; k pádu čili zahynutí totiž zlým, a ku spasení vělcím a vůli Boží ovšem i plncím.

Proroctví i Simeona i Malachiáše v tom se shodují, že Mesiáš, až přijde, vše přečistí; zlato a stříbro od trusek osvobodí; čili spravedlivé od hříchů očistí a od hříšníků oddělí, aby spravedlivé přijal ve slávu Svou, a hříšníky zavrhl do pekla; a sice oboje na věky.

Proroctví Simeona i Malachiáše jsou již vyplněna. Církev Páně založena, ve které nabýti můžeme i máme ospravedlnění od hříchů svých. Jestli Bohorodička vykonala s Ježíškem dalekou cestu do Jerusalema, aby se podrobila zákonu o očišťování, ač ona nikdy poskvřena nebyla, tedy z pouhé pokory a poslušnosti: i my zákony Boží věrně ostříhejme; rádi ve svátosti pokání se očišťujeme, když toho tak častou potřebu máme. Abychom jednou, až Pán Ježíš v den soudný spravedlivé od nespravedlivých na věky oddělovati bude, uslyšeli z úst jeho: *»Pojďte, vy požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa.«* Amen.

II.

Manna pro slavnostní kruh velikonoční.

A)

Pro předhodí velikonoční.

1. Kruh slavností vánočních líčil nám, jak bylo dílo vykoupení lidského předpověděno, oznámeno i založeno, a jak i vzrůstalo; čili *úřad Páně prorocký*. Kruh slavností velikonočních ale pokračuje v líčení života Páně, kterak mnohé členy pro Svou říši získal; jak odchází, aby jakožto nejvyšší Kněz obětoval, a sice Sebe Sama za spásu člověčenstva; a pak veše! zpět ve slávu Otce Svého.

Kruh velikonoční líčí tedy Spasitele v nejhlubším Jeho ponížení, ale i v Jeho nevýslovném oslavení. Líčí **velekněžský úřad Pána Ježíše**.

2. Má-li však oběť Spasitelova býti nám ke skutečnému prospěchu, jest potřeba, abychom i se své strany konali vše, co by nás ovoce jejího hodnými činilo. Jest zapotřebí, abychom hříšnosti a nehodnosti své uznávali, a skrze upřímné pokání

k Bohu se vraceli. A k tomuto kajčímu smýšlení přivéstí nás hledíc, matka Církev odívá sluby své od počátku předhodí velikonočního v roucha fialová čili kajčí; neprozpěvuje více chvalozpěvu andělů »Sláva na výsostech Bohu« při mši svaté, ani radostných alleluja: ale pěje zpěvy žalostné, smutné, kajčí; a zve věrné své zejména ku zbožnému konání »*pobožnosti křížové cesty*« a *růžence bolestného*.

3. Předhodí kruhu velikonočního začíná **devítíkem** čili devátou nedělí před Hodem Božím velikonočním. V té době tedy Spasitel volá ku spasení; trpí, na smrt jde, poslušen jsa až k smrti kříže; a nás tak učí, abychom ve spojení s Ním pokání činili, žádosti své přemáhali, ukřižovali; starého člověka se sebe svlékli, a jako novými stvořeními se stali.

4. I sestává toto předhodí velikonoční ze **čtyř stupňů**. První jest devítík se svými dvěma následujícími nedělami; druhý jest doba svatopostní; třetí doba smrtelná, počínající pátou nedělí v době svatopostní; a čtvrtý a nejvyšší stupeň jest svatý nebo li pašijový týden. Stupně ty naznačují, že máme krok za krokem Spasitele svého na cestě utrpení Jeho následovati, a vždy k větší horlivosti v kajcnosti postupovati.

I.

1. **První stupeň předhodí velikonočního začíná** tedy devítíkem čili *devátou nedělí*, neboli *70 dnů* před Velikonocemi. Je to památka na oněch 70 téhodnů, »jež ukráceno jest nad lidem vyvoleným a nad městem svatým, aby — skonalo přestoupení, konec vzal hřích, shlazená byla nepravost, a přivedena byla spravedlnost,« jak

předpovídal anděl proroku Danielovi (9, 24) o příchodě Mesiáše na svět tento. V této době, kdy svět ve svých slavnostech masopustních volá k nejrozpuštějším veselím; a ďábel rozestírá síť své, aby co možná nejvíce nalapal svých ctitelů a synů zavržení: Církev volá k upřímnému pokání, k opravdové nápravě života, a na cestu ku spasení. Kdo ji slyší, Samého Vykupitele slyší (Luk. 10, 6).

2. **Na neděli devítník** dle toho oznamuje *evangelium* povolání do říše Páně; jako ku práci na vinici hospodářově. Sice povolal Bůh do vinice Svě všech lidí od stvoření světa; avšak již první rodiče zhřešili, a tak z práce Jeho dobrovolně vystoupili, i o mzdu v nebesích se připravili. A proto volal Bůh do vinice ku práci znova, napřed Abrahama s jeho potomky, potom v rozličných dobách národy pohanské.

Avšak toto nové povolání není pozváním k blaženosti rajske, ale pozváním ku pokání, abychom skrze to a pro milosrdenství Boží z povolání mnohých stali se i vyvolenými, jichž oproti povoláním jest ovšem jen menší počet. Proto v *epistolě* toho dne pobízí sv. Pavel k závodění v umrtvování zlých žádostí i náklonností, sebe sama za příklad klada.

3. **Na neděli prvou po devítníku** vypravuje *evangelium* o tom, kterak símě slova Božího přináší rozličný užitek dle půdy, na kterou při rozsevání dopadá. I jest pobídkou pro nás, abychom srdce svého světu uzavírali, tak aby símě slova Božího při nás nepadalo ani vedle cesty, ani mezi trní, ani na skálu.

A jako obyčejné role, má-li užitek přinést, musí býti rozoráno, očišťováno: tak i na roli duší našich musí býti pracováno; musíme pro spasení snášeti mnoho námah, prací, nebezpečí, pronásle-

dování, postů, zapírání, podobně jako v *epištole* vypravuje sv. Pavel o sobě.

4. Na neděli druhou po devítníku líčí *evangelium* nejvyšší lásku Spasitele, k Sobě nás zvoucího, ano, vypravuje o jeho vstupování do Jerusalema, kde měl za spásu naší obětován býti.

Poukázání toto jest tím významnějším a důtklivějším v den tento, kdy svět jako bez rozumu lásku Boží hanebnostmi uráží, podoben jsa onomu slepci, jenž při cestě do Jerusalema seděl, a přece ku slavnosti tam jíti nemohl a nešel; podoben jsa Korintským, jimž sv. Pavel v *epištole* toho dne vyčítá, že i při svém křesťanství spíše na myslí měli, co by je slavnými činiti mohlo, jako zázraky a znalost tajných věcí: nežli čím by se lepšími stali, a Bohu za lásku Jeho láskou spláceli.

5. Také **svátky této doby**, a sice: slavnost *stolice sv. Petra v Antiochii* (dne 22. února), a slavnost *sv. apoštola Matěje* (dne 24. února), povzbuzují nás k tomu, abychom z podivuhodného vyvolení sv. Matěje do sboru apoštolů, a ze zázračného množení se křesťanů skrze působení sv. Petra v Antiochii brali si příčiny, od světa se odlučovati, a pod praporem Spasitele v lásce o spasení svém se přičiňovati.

Svátky pak *»Modlitby Pána Ježíše na hoře Olivetské«* (v úterý po devítníku), a *památku umučení Pána Ježíše* (v úterý po první neděli po devítníku), navádějí nás k tomu, abychom o utrpení Páně rozjímajíce, s tím větší ochotou počali se za hříchy káti.

II.

1. Druhý stupeň předhodí velikonočního je doba svatopostní. Trvá čtyřicet dnů na památku,

že i Mojžíš po 40 dnů se postil, nežli kamenné desky se zákonem Božím obdržel; že po 40 dnů se postil i prorok Eliáš, jenž v ohnivém voze vzat jest beze smrti do nebe; že i Pán Ježíš po 40 dnů se postil, než boj s ďáblem začal.

Před svatopostní dobou zahaleny bývají obrazy na hlavních oltářích rouškou, na jejímž svrchu upevněn bývá veliký kříž na znamení, že kříž má býti v této době hlavním předmětem rozjímání našich.

Čtyřicetidenní půst začíná *škaredou čili popelčnickou středou*. V týž den bývá svěcen popel, jímž pak kněz čela věřících znamená. Tak jim ale zároveň udílí církevního požehnání pro tuto velikou dobu kající. Při udílení popelce říká kněz: »Pomni člověče, prach že jsi, a v prach se opět obrátíš!«, kterýmižto slovy pamatuje na pád prvních rodičů, jimž ta slova řekl Bůh, prve nežli je z ráje vyhnal. Pro nás mají slova ta smysl ten: Vzpomínej na podvod hada v ráji, jenž naše prarodiče svedl předstíráním, že Bohu vyrovnati se mohou; vzpomínej na slitování Boha svého, jenž chybujících na věky nezavrhl, ale Vykupitele jim slíbil i poslal; vzpomínej ale i na to, že jen skrze upřímné pokání a pokorné přiznávání se ku všestranné nestatečnosti své vykoupení i spasení hodným státi můžeš!

Myšlenky ty vyjadřují i *epištola* toho dne, jež vybízí k postu a kajivosti, i *evangelium*, jež vykládá, že postiti se třeba ne pro lidi, ale z upřímné kajivosti a z úcty k Bohu vševědoucímu.

2. Na neděli prvou v postě vypravuje *evangelium* o počátku boje proti žádosti těla, žádosti očí a pýše života, jak ho podstoupil Sám Spasitel, an po čtyřicetidenním postě pokušitele ďábla

po třikrát vítězně odmítl, a nám tak příklad k následování zůstavil.

Epištola toho dne ale udává nám duchovní zbraně, jimiž bychom mohli přemáhati pokušení, jež se strany těla, světa i ďábla na nás přicházejí, vybízejíc nás zejména ku statečnosti, střídmosti, moudrosti a spravedlnosti.

2. Na neděli druhou v postě ukazuje *evangelium* odplatu Pána Ježíše za Jeho vítězné boje, líčíc podivuhodné proměnění Jeho na hoře Táboru. Tak ale pobízí nás, abychom s Kristem vítězně proti pokušením bojovali, bychom i my svého vlastního přeradostného proměnění za odplatu se dočekali.

A *epištola* toho dne poukazuje nás, že ráje zpět dobýti můžeme jen skrze vítězství nad sebou.

Petr přál si ihned na radostech oslaveného Mistra podíl míti, a proto chtěl na Táboru zůstat; ale Spasitel, rozmlouvaje s Mojžíšem i Eliášem o Svém nastávajícím utrpení, ukázal, že teprve po skončených bojích na světě kyne trvalá, nevyšlovná oslava v nebesích.

4. Na neděli třetí v postě líčí *evangelium*, kterak Spasitel vymítal ďábly, zejména ďábla, jenž člověka nešťastného činil němým. Je to poučením, že ďábel, byť i vypuzený, rád se vrací do duší nešťastníků, a činí je němými tak, aby z hříchů svých buď vůbec se nevyznali, anebo skrze pýchu a nepravý stud ku zpovědi neupřímné a svatochrádečné svedeni byli.

Epištola toho dne ale směřuje k tomu, aby nám bylo dokázáno, jak hrozným jest takové otročení ďáblu, ježto žádný smilník anebo lakomec nebo bezbožník v království Boží nevejde.

5. Na neděli čtvrtou v postě vypravuje *evangelium* o zázračném nasycení 5000 mužů na poušti,

chystajících se na slavnost velikonoční. Z vypravování takového jest patrno, kterak Spasitel horlivost i vytrvalost v kajcnosti rád odměňuje občerstveními nebeskými, jež zase jsou předobrazy věčné hostiny v nebesích.

Epištola toho dne ale, poukazujíc ku dlouhé neplodnosti Sary, pak pramatky národa vyvoleného, vyznívá v ten smysl, že matka Církev, byť i se všech stran od počátku svého byla pronásledována i utiskována, aby dítě pro nebe neprodila, přece za zvláštní pomoci Boží stále nové zástupy svatých i světic Božích do nebe vysílá, tak nebe i duše zbožné obveseluje, a na světě bojující i trpící dítky své k vytrvání v kajcnosti vybízí.

6. Také **svátky**, jež v době svatopostní konáme, mají ten účel, nás povzbuditi, abychom s ochotou hluku světského se stranili, a skrze skutky kající Spasiteli svému se připodobovali. Za tím účelem slavíme v pátek po popelci památku *trnové koruny Páně*; v pátek po prvé neděli v postě památku *kopí a hřebů Páně*; v pátek po druhé neděli v postě památku *posvátného, pohřebního kmentu Páně*; v pátek po třetí neděli postní památku *pěti ran Krista Pána*; v pátek po čtvrté neděli postní památku *přesvaté Krve Páně*.

Také slavnost *Zvěstování Panny Marie*, jež v tu dobu připadá (25. března), jest vlastně taktéž slavností Páně, ježto téhož dne konáme památku, kdy Slovo Boží tělem učiněno jest, počalo přebývati mezi námi, a strádati i trpěti a se obětovati pro nás.

Připomíná-li nám ale slavnost tato i účastenství přeblahoslavené Bohorodičky při díle našeho spasení: připomíná nám připadající slavnost *sv. Jo-*

sefa, pěstouna Páně (19. března) požehnané spolupůsobení i téhož patriarchy při díle vykupitelském.

Obě tyto slavnosti předchází ale vhodně svátek *sv. archanděla Gabriela* (18. března) na znamení, že jen z vůle Nejvyššího a prostřednictvím knížete andělů dílo vykoupení našeho začalo.

III.

1. **Třetí stupeň předhodí velikonočního**, čili doba smrtelná, jest ona část doby svatopostní, ve které se máme výhradně věnovati rozjímání o utrpení Páně, skrze které právě vykoupení jsme byli. Proto bývají před nedělí pátou kříže zahaleny fialovými rouškami. A *evangelium* téhož dne, jenž také *nedělí smrtelnou* se nazývá, vypravuje, že měl býti Spasitel kamenováním usmrčen, ale té doby se skryl před nepřáteli Svými; ano, skryl i celé Božství Své při nastávajícím umučení, jemuž jakožto zástupce náš podrobil se za nás.

V *epištole* ale na neděli smrtelnou vykládá sv. Pavel židům, kterak chybují, když se domnívají, že Starý Zákon se svými oběťmi krvavými dostačuje Bohu, a proto o usmrčení Páně usilovali; kdežto celý Zákon Starý byl jen přípravou na dokonalý Zákon Nový; a oběti jeho byly jen předobrazy v pravdě usmiřující oběti Beránka Božího. Všecko, co Abraham a jiní zbožní lidé před Kristem konali, jedině skrze Pána Ježíše cenu má; pročež i Abraham se radoval, aby viděl den Jeho.

Nám ale je to poučením, že ani my sami o sobě, ani skrze největší skutky kající ničeho ku svému spasení dopomahajícího vykonati nemůžeme; ale že ku všemu dílu spasnému a Bohu

libému třeba nám jest oběti, milosti, podpory, pomoci Spasitelovy!

2. V pátek po smrtelné neděli konáme památku *sedmi bolestí přeblahoslavené Bohorodičky*. Ona se svým Božským Synem všecky bolesti v duchu spolutrpěla; ji Kristus Pán na kříži umírající milovanému učeníku Svému a tak i všem věrným ctitelům Svým odevzdal; v ní jako v nějakém zrcadle zřítí můžeme, jak bychom měli na utrpení Páně podíl míti, a z něho si zásluby osvojit. Proto i tento svátek jest nám jen další pobídkou, abychom horlivěji o utrpení Páně rozjímali.

IV.

1. **Čtvrtý a poslední stupeň předhodí velikonočního** obsahuje skutečné slavení tajemství, o nichž v době smrtelné jsme byli rozjímali. Týden pašijový jest zároveň dobou i nejvyššího ponížení Syna Božího i nejvyššího oslavení Jeho; jest dobou zvýšené kajicnosti křesťana s Kristem, ale i počátkem nového, bohulibého života v Kristu.

Pašijovým se tento týden nazývá, poněvadž v něm kněz při mši svaté čte a zpěváci pějí vypravování o umučení Páně, jež latinsky zní *passio* (pašije).

2. Pašijový týden začíná **neděle**, které říkáme **květná**. Způsob slavení neděle květné jest jako základním kamenem všech slavností následujícího téhodne; neboť představuje nám *v evangeliu* slavný vjezd Páně do Jerusalema jakožto cestu Jeho ku poslednímu boji na smrt, a zároveň jakožto předobraz Jeho přeslavného vystoupení do Jerusalema nebeského.

I chtěl Pán Ježíš *pět dnů* před ž dovskou slavností velikonoční do Jerusalema slavně vkročiti

na znamení, že On jest tím pravým Běránkem neposkrvněným, Jenž snímá hříchy světa. Neboť pět dní před Velikonocemi svými vybírali Židé beránka velikonočního, ježž pak zabíjeli na památku beránka, ježž jedli otcové jejich v Egyptě před vysvobozením svými z otroctví, a jenž je krví svou vysvobodil od smrti, když v oné veliké noci vše prvorozené v Egyptě ranou Boží zhytnulo.

A k této oběti smírné táhne se také smysl dnešní *epistoly*, ve které svatý Pavel poukazuje k dobrovolnému ponížení Páně, ježž se stalo příčinou našeho spasení, a Jeho nevýslovného oslavení před nebem, zemí i peklem.

»Hossana synu Davidovu!« ježž lid Spasiteli na cestě k umučení Jeho volal, jest jako ozvěnou nevýslovného Jeho oslavení v nebesích.

Na průvodě tom míváme účastenství s *ratolestmi* živými v rukou jako na znamení, že, kráčeje za Pánem v životě tomto v utrpeních, přejeme si míti jednou také účastenství s Ním ve vítězoslávě Jeho na nebesích.

3. V *posledních třech dnech téhodne pašjového* koná Církev památku dokonání oběti Páně skrze Jeho hrozné umučení. Jestliže již o devítánsku byli jsme nabádáni ku smutku, kajicnosti a soucitnosti: dosahuje napomínání Církvě v těchto dnech k těmto věcem svého vrcholu skrze církevní hodinky, rozličné dojemné obřady, žehnání i pobožnosti.

O **zeleném čtvrtku** mísí se zármutek z utrpení Páně s radostí z ustanovení nejsv. Svátosti. Poněvadž ale tou dobou zármutek převládá, oslavujeme ustanovení nejsv. Svátosti způsobem zvláště slavným teprve ve čtvrtku po neděli, nejsvětější

Trojici Boží zasvěcený, čili o svátku a slavnosti Božího Těla.

Základní myšlenkou církevních slavností na zelený čtvrtek jest dokonalé odevzdání se Spasitele za vykoupení naše. Obnažení oltářů, mytí nohou jsou toho důkazem patrným.

Na **velký pátek** dává Církev nejhlubší svůj zármutek na jevo, ana nekoná toho dne oběti Páně nekrvavé čili mše svaté, jež jest památkou a obnovováním oběti krvavé, která se toho dne stala; odívá se v roucha nejvyššího smutku, v roucha černá; kříž odkrývá, jemu se klaní; a staví Boží hroby, v nichž zakrytého Spasitele k veřejnému odprošování vystavuje.

Na **bilou sobotu** koná se památka Páně v hrobě, a úvod ku slavnosti vzkříšení Jeho.

Toho dne vykřesává se před branou kostelní *nový oheň* z křemene, na památku, že z kameného hrobu za městem Božím živý povstane Kristus.

Z tohoto nového ohně *rozžehují se postupně všechna světla kostelní*, na znamení, že z Ježíše Krista plynou všechny milosti, jimiž obdařeni, Jemu podobnými se stáváme.

Veliká *svíce velikonoční s pěti jízvami*, rozžhatá, pamatuje na Spasitele, pěti hroznými ranami znamenaneho, Jenž se stal světlem světa.

Čtená *proroctví* poukazují k duchovnímu znovuzrození lidstva skrze křest i pokání; pročež pak i následuje *svěcení vody křestní* a udělování křtu dospělým.

Následující slavnostní *litanie* ku všem Svatým poukazuje k tomu, že všichni svatí a světice Boží jen tak nevýslovné odplaty v nebesích se dodě-lali, že dle příkladu Páně a v milosti Jeho žili; tatáž cesta že přikázána jest i nám; a že svaté za

pomoc i přímlovu vzýváme, abychom i my cíle svého dosáhli jako oni.

Pak následuje *slavnostní mše svatá*, při níž radostné zpěvy ›alleluja‹ opět zavznívají. Zvony, které byly při mši svaté na zelený čtvrtek umlkly, znova se rozezvučí na znamení, že již již přestává doba ponížení, zármutku, lkání; a že nastává předradostná doba oslavení i vzkříšení Páně, jak o tom pak pod večer hlásá kněz při slavnosti vzkříšení, an pje: ›Vstalt jest této chvíle ctný Vykupitel!‹

A nyní tedy již dopodrobna uvažujme, jakou mannu duchovní nabízí nám Církev svatá v předhodí velikonočním ve svých epištolách a evangelích, a zkoumejme bedlivě, jak bychom nejvyššího prospěchu z nich nabyli.

Na neděli devítník.

I.

Výklad epištoly.

1. Poněvadž mnozí dle jména křestané následují pohanských mravů, zvláště v této době, a se domnívají, že v masopustě všecko jim jest dovoleno, že tedy mohou všech rozkoší plnými doušky si dopřávat, a všem žádostem těl svých hověti: počíná Církev Páně obraceti zřetel svůj k trpícímu choti svému, Kristu Ježíši, a rozjímati o přehořkém umučení Jeho, jež podstoupil za spasení naše. A proto odívá ode dneška sluhy své v roucho fialové, roucho kajicnosti, a začíná dobu zármutku. Proto otvírá ústa svá a napomíná slovy apoštola Páně ku Korintským, řkouc:

›*Bratři! Zdaliž nevíte, že, kteří o závod běží, všickni sice běží, ale jeden béře základ? Tak běžte, ať dosáhnete!*‹

Slova tato obsahují velice vhodné podobenství. V Řecku, kde Korint byl, konány bývaly veřejné zápasy, při kterých zápasníci o závod běhali, jezdili, šermovali. Kdo zvítězil, obdržel korunu z ratolestí olivových, dubových nebo vavřínových. I bylo vítězství při závodě ku veliké slávě vítězi i rodině jeho, tak že jistý otec, dovědév se o vítězství syna svého při zápasu, radostí zemřel!

Smysl slov apoštolských dle toho jest: Jako ti, kdo o závod běží, musí ovšem s velikým namáháním běžeti, aby cíle svého dosáhli: tak musíte i vy se vším úsilím se přičiňovati, se namáhati, násilí si činiti, chcete-li odplaty nebeské dosíci. A dokládá: Jako

»každý, kdo o závod bojuje, ode všech věcí se zdržuje« (jež by sil jeho uměnily, a vítězství nenasadným mu učiniti mohly); a tak činí všichni, ač jen jeden jakožto vítěz bývá korunován, a *»aby (toliko) porušitelnou korunu obdrželi«*: tak a více sluší se nám, všemožné násilí si činiti, když víme že jedenkaždý *neporušenou korunu* věčné slávy s' vyzískati můžeme!

Nemáme na vůli zápasiti anebo nezápasiti! Kdo jest člověkem dospělým, jinak korunv odplaty nedosáhne, leč když si jí namáháním zasloužil. Království Boží násilí trpí, a jen ti, kdož násilí si činí, uchvacují ho, praví Spasitel. Kdo by tedy nechtěl zápasiti, již tím samým sebe za přemoženého vydává, a bude zavržen!

2 A kterak zápasiti?

Svatý apoštol dí: *»Každý, kdož o závod bojuje, ode všech věcí se zdržuje,«* t. j. vede přísný způsob života, aby sil svých uchoval i rozmnožil. Ti totiž, kdo se k zápasům připravovali, byli velice střídmými v jídle, požívali jen prostého pečiva, a zdržovali se pití nápojů opojných. Také

zdržovali se všelikých smyslných rozkoší, snášeli vedro i zimu, a tloukli údy svého těla, aby jich proti ranám svých protivníků otužili. A podobně máme se tedy i my otužovati, abychom v boji proti světu, tělu i ďáblu vítězně obstáli; a nemáme tedy tělu svému ničeho dovolovati, čím by ono k odporu proti duchu zmohutnělo, a duchu podrobeným býti přestalo.

3. Jak bychom to začítí měli, abychom těla svého v poslušnosti oproti duchu udrželi, a ducha i s tělem Bohu a svatému zákonu Jeho podrobenými učinili: o tom dává nám svatý apoštol příklad na sobě samém, když píše dále takto:

»Protož já tak běžím, ne jako v nejisto, tak bojuji, ne jako do větru máchaje (jako činili zápasníci, k vítěznému zápasu se připravující): ale tresci tělo své a v službu podrobuji, abych snad, jiným káže, sám nebyl zavržen.«

Tresty těmi, jimiž svatý apoštol tělo své káral a v služebnosti udržoval, vyrozumívá posty, námahy, zdržování se rozkoší, újmy ve spaní, v pohodlném oděvu, kterýmižto věcmi tělo své otužoval a žádostí jeho umrtvoval. Jestliže ale sám svatý apoštol, jenž jiným káral, takovouto kázeň těla svého za nezbytnou považoval, aby snad, jiným káže, sám nezhybnul: čím více sluší nám, abychom všem nezřízeným žádostem těl svých statečný odpor kladli, kteříž nejsme takovými vyvolenými nádobami Božími, jako svatý Pavel, abychom do zahynutí neupadli?

4. A proto také dočítáme se *v životech svatých*, jak všichni žádosti těl svých umrtvovali, aby tělo v poddanosti pod duchem udrželi a Bohu věrnost zachovali. Tak svatá Růžena limanská nosila pro umrtvení těla stále trnovou korunu na hlavě; sv. Hedvika dávala si sice dle stavu svého stkvostné

lože upravití, ale spávala vedle něho na [holé zemi; sv. Václav za mrazivých nocí navštěvoval pražské chrámy Páně; sv. Prokop odebral se na poušť, a tam v nejhlubším strádání dlouhá léta trávil. Soliman, císař turecký, zhlédnuv překrásné město Damašek, jež mu bojovníci jeho vybojovali, zvolal: »Vítej mi, zemský ráji! Překrásná jest poloha tvá; nádhernými jsou paláce tvé; nesmírným jest bohatství tvé; vše vábí v tobě ku rozkoši.« Pak ale vzdychl a dodal: »Poněvadž mi toto krásné město Bůh dal v moc, nevejdu v ně, aby snad krása jeho ducha mého nezaujala, tak že bych na Boha zapomněl!« To řekl, a nespátřil Damašku v životě více!

5. A tak a podobně musíme smýšleti a jednati i my, chceme-li býti pravými následníky Ježíše Krista, a zasloužiti si v odměnu království nebeské. Vždyť přece nemusíme všude býti, vše viděti, vše slyšeti, ode všeho okusiti! Kdo všeho chce užiti, snadno zaplete ducha svého do žádostí těla, zapomíná na nebe, nedbá o ně, a zahyne!

Proto, že nám až dosud Bůh snad mnoho milostí již dopřál, nikterak nesmíme se míti za bezpečné tak, jako bychom na věky zavrženými býti nemohli. Svatý apoštol nás varuje, an praví:

Podobně jako *»všichni naši otcové byli pod oblakem, a všichni (červené) moře přešli, a všichni skrze Mojžíše pokřtěni jsou v oblace a moři (když se vraceli z Egypta do země zaslíbené); a všichni též pokrm duchovní (mannu) jedli, a všichni též nápoj duchovní pili (pili zajisté z duchovní skály, kteráž je následovala; skála pak byl Kristus); ale (přece ne všichni, nýbrž jen) nemnozí z nich líbili se Bohu; neboť (přemnozí) poraženi jsou na poušti«* (a zahynuli tam): tak také mnozí křesťané s ostatními věrnými sice

mnoho milostí Božích již přijali i přijímají, avšak na konec přece zahynou, poněvadž Boha zase se spustili, Jemu až do smrti věrně a vytrvale sloužiti odepřeli, a tak se Jemu zase znelíbili!

Proto, nejmilejší! Buďtež na stráži, aby se podobně nestalo i nám. Ať Bůh volá někoho ráno, či o třetí, šesté, deváté anebo o jedenácté hodině denní: s ochotou do služby Páně nastupujme, a věrně v ní stůjme, odřkajíce se všeho hříšného, v službu uvádějíce tělo své, odpírajíce jemu radovánek nedovolených, a cvičíce ducha ve skutcích bohulibých! Tak aby, až nebeský Hospodář povolá nás k účtování, shledal nás hodnými koruny odplaty mezi povolanými i vyvolenými. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Dnešní neděle jest devátou před Hodem Božím velikonočním; a sluje proto Devítník. Od této neděle počínají mnozí křesťané připravovati se již k hodnému přijetí Beránka Božího velikonočního skrze upřímnou kajicnost; a proto také služebníci církevní oblékají se ku službám Božím v roucha fialová, pamatující na kajicnost.

A Církev svatá velí předčítati dnes čtení z epištoly sv. Pavla, jež obsahuje důtklivé napomenutí, abychom o spasení svém pilně se přičiňovali, jako se zápasníci přičiňují a o závod běhají, aby cenu pro vítěze neboli sázku získali. Ze zápasníků jen jediný, a to jen vítěz sázky dobývá, kdežto ostatní za své namáhání žádné odměny nemívají. Nám ale nejen některým, nýbrž všem slíbena jest nevýslovná odplata, kdož věrně závodí; a slíbena jest v odměnu koruna nepomíjející, nehynoucí a věčná.

Sv. čtení dnešní tedy pobádá, abychom závodili, o spasení své se přičiňovati začali, zejména od dnešního dne, jímž kající čas začíná. A ze čtení dnešního evangelia vyplývá nám dále naučení, kterak bychom si počínati měli, abychom bohu libě závodili, a slíbené koruny věčné odplaty skutečně dosáhli.

2. Představme si v duchu ten přemilý obrázek, jak nám ho kreslí Sám Kristus Pán! Hospodář v rozličných dobách denních vychází na náměstí i do ulic; aby tam hledal dělníků do práce na vinici svou. Kterých nalezl tam na zahálce a na čekání, najal do práce a posílá ihned do vinice své, aby mu tam za umluvenou mzdu pracovali. A nyní uvažujme:

Jak se to má s tou prací na vinici hospodáře?

Hospodářem, jenž dělníků najímá, jest Sám Otec nebeský. Vinicí Jeho jest pravá Církev Pána Ježíše. A že hospodář v rozličných dobách najímá dělníků na vinici svou, znamená, že Otec nebeský zve ku práci každého člověka, jednoho každého z nás, aby se u pravé víře v Církvě Jeho přičiňoval.

Jsme-li ale ku práci v Církvě Páně pozváni, pravím ku práci, a ne ku zahálce, tedy musíme se také i díla chápati, a sice jeden každý dle povolání svého, a dle vloh i sil svých. Z práce vyňat není nikdo; pracovat, přičiňovat se povinen jest bohatý i chudý, zdravý i nemocný, mladý i starý, slepý, kulhavý, malomocný, anebo jakýmkoli křížem stížený.

A jakou práci máme konati v Církvě Páně, ve vinici nebeského Hospodáře? Kdo pracuje na vinici pozemské, musí kopati, mrviti, sazenice zasazovati, je opatrovati, pak i víno sbírat i liso-

vati. A podobně musíme se přičiňovati ve vinici Páně. Musíme pracovati zejména na vzdělávání vlastní duše své; a tak činíme skrze rozjímání o pravdách Božských, skrze umrtvování nezřízených, hříšných žádostí a náklonností, skrze upřímné pokání, čili vytrhávání hříchů; skrze zasazování ctností a bohulibých činů, z nichž bychom měli sladkého a oblažujícího ovoce pro život věčný.

3. Uvažme dále, *jak se to má s odměnou za práci?*

Když pozemský dělník má slíbenou dobrou odměnu, tu se do úmoru namáhá, a neváží ani horka, ani zimy, ani hladu, ani žízně, ani unavení, ani vysílení. Ano, čím hojnější má slíbenou odplatu, tím usilovněji se také přičiňuje, aby jí dosáhl. Tak příkladně se již vícekrát stalo, že dílna na dynamit aneb na prach tu onde do povětří vylétla a četné dělníky zabila; a přece zase nastupují do nebezpečné práce takové dělníci jiní. Proč? Protože se jim při takovém nebezpečném díle slibuje odměna mnohem vyšší, nežli kdekoli jinde.

A v čem že záleží odplata ta? V málo zlatých, za které si může dělník pořídit sotva nutné věci pro sebe a domácí své.

Jestliže ale dělník pozemský za nepatrnou odměnu podvoluje se i nejobtížnějším a nejnebezpečnějším pracím tělesným: čím více sluší se přičiňovati se na vinici Hospodáře nebeského, jehož odplata jest neskonalá! Abychom totiž při pracích a strádáních se neomrzeli a malomyslnými anebo zoufalými se nestali, slíbil nám Hospodář nebeský za každodenní zapírání a duševní boje také mzdu. Nemáme Jemu sloužiti zadarmo, ale za peníz

umluvený, kterýž nám dáti se zavázal, když nás do Círky Své na křtu svatém přijímal.

A jaký peníz slíbil věrným pracovníkům Svým?

Peníz nade všechny peníze vzácný a drahocenný: blaženost věčnou. Blaženost věčná jestit tedy tou mzdou, kterou Hospodář nebeský poděluje Své věrné každého dne u večer; totiž jednoho každého tehdy, když den života jeho se nachýlil, a on z tohoto světa odchází. I jest odplata v nebesích tak veliká, že si jí v tomto životě pozemském ani řádně představití nemůžeme, poněvadž právě na světě není nic jí podobného. Proto také napsal sv. učitel národů Pavel: »Oko lidské nevidělo, ucho lidské neslyšelo, srdce lidské nepocítilo toho, co Bůh připravil těm, kteříž Jej milují«, a lásku svou ovšem poslušností oproti Bohu a Jeho sv. zákonům osvědčují.

Ó, kéž bychom o této nevýslovné mzdě rádi uvažovali, a její nevypravitelnou krásu a věčné trvání na mysli vždy chovali! Pak bychom v obtížích na mysli snadno neklesali, vedro i zimu, námahy i soužení s trpělivostí a ochotou snášeli, ano i útěchy a posily v nich nalézali, když ani porovnati se nedají veškerá utrpení tohoto světa s budoucí slávou, jež se v nás zjeví.

4. Uvažujme konečně i o zakončení práce.

Když se slunko na západu k zemi nachýlilo, skládají dělníci náčiní své, stírají pot s čela, a hospodář přichází, aby jednomu každému dal mzdu, jakou si zasloužil. Ó, jak útěchy plnou jestit věrnému dělníku doba ukončení práce, kdy obdrží odměnu, aby si mohl opatřiti občerstvení, zotavení, odpočinutí! Ale daleko utěšenějším bude teprve věrnému křestanu večer života jeho, až bude přijímati odplatu, po celou věčnost oblažu-

jší! Tehdy rázem přestanou zármutky, soužení, pronásledování, hlad i žízeň, vedro i mráz, a nastane blaženost bez konce. Ó, kdybychom za staletý život utrpení neměli jiné odplaty, nežli že bychom pak po celou věčnost měli všech odpor-
ných věcí zproštění býti: již toto věčné osvobození od utrpení stálo by za to, abychom se na něj po celý život co nejvěrněji přičiňovali. Ale nebe není toliko osvobozením od béd, ale zároveň i místem nevýslovné, netušené blaženosti, po celou věčnost trvající. Jaké to teprve zasluhuje práce a snahy!

Avšak pracujte na vinici Páně a o spasení duše své, nechtějme zapomínati, že »s bázní a třesením«
třeba tak činiti, abychom na sebe hříšně nespolehali. Dále že odplaty věčné dojde u Boha jen ten, kdo skutečně na vinici Páně pracuje, a tedy tak jedná, jak Bůh chce, a protože On tak chce. Nebo jsou na světě pracovníci mnozí, kteříž se velice namáhají, a přece odplaty v nebi nedosáhnou. Jsou to ti, kteří jako dělníci dnešního evangelia, nejsou spokojeni se mzdou od Pána. Při pracích svých totiž činívali jako fari-
seové, ani nehledají tak činiti vůli Boží, ale spíše získati pro sebe peníze, domy, oslavu, rozkoše. Takovým řekne nebeský Hospodář u večer: »Pro Mne jste nepracovali, ale pro svět a pro sebe; a proto přijali jste již odplatu svou; a Já vám ničím nejsem povinen«. Služebníkům nevěrným prohlásí Pán: »Odejděte ode Mne zlořečení do temnotí zevnitřních, kde bude věčný pláč a skřípění zubů!«

Proto pracujme my věrně na vinici duše své, jak Bůh chce, a protože tak chce, aby nám u večer řekl: »Pojď, služebníče věrný, vejdi v radost Pána svého«. Amen.

Na neděli prvou po devítniku.

I.

Výklad epištoly.

1. Těžko jest něco vystavěti, jestli nám někdo jiný opět lehkomyšlně bourá, co jsme pracně urobili. A tak se vedlo také sv. Pavlu v Korintě. Půl druhého roku tam se vším úsilím rozšiřoval sv. evangelium, a založil tam církev čili obec křesťanskou. Ale sotva odtud do jiného kraje království Božího hlásat odešel, povstali v Korintě četní falešní učitelové, kteříž počali o to usilovati, aby bohubilé dílo jeho podkopali. Aby cíle svého snáze došli, jali se sv. apoštola všemožně zlehčovati, zásluhy jeho snižovati, ano i poslání jeho od Boha v pochybnost bráti.

Kdyby bylo šlo toliko o osobní čest jeho, nebyl by se asi sv. Pavel proti útržkám těm bránil, ponechávaje pře své Bohu, Jenž se nevinně utiskovaných ujímá. Poněvadž ale s pohanou apoštola mělo býti pohaněno i bohubilé dílo jeho v Korintě, a novokřesťané měli býti v náboženství svém zvikláni a zmateni: odeslal sv. Pavel Korintským druhý list, ve kterém se očišťuje z věcí, v nichž ho nepřátelé jeho zlehčovali.

2. Zejména ale tak činí v té stati, kterou jsem byl právě přečetl. Při tom ale zároveň kreslí překrásný obraz života svého apoštolského. Píšeť :

»Bratři! rádi zajisté trpíte nemoudré, jsouce sami moudří. Neboť trpíte, jestliže vás kdo ve službu podrobuje, jestliže vás kdo zžtrá, jestliže vás kdo obírá, jestliže vás kdo pozdvihuje, jestliže vás kdo ve tvář bije.«

To znamená: Divím se tomu, že, dělajíce se moudrymi, ptece tak rádi posloucháte falešných

učitelů, kteří jsouce ze židovstva vyšli, zákon židovský, pro křesťany nezávazný, vám znovu ukládají; a učí, že se máte podřizovati zákonu o obřizce, obřadech a i krvavých obětech starozákonných. Spasitel pravil: »Jho Mé jest sladké, a břímě Mé jest lehké!« Avšak mnozí z vás to sladké jho, jež jsem vám ukládal, jste zavrhli. Za to ale trpíte, když utrhači moji tvrdé jho Zákona Starého pro svou chloubu vám ukládají, a tak vás v nehodnou službu podrobují. Ba, vy toho nejen trpíte, ale necháváte se i od lží proroků za to ještě vyžírat, o majetek odírat, a rozličnými urážkami jako ve tvář bít! A proto

»*k zahanbení pravím, jako bychom v té částce slabí byli.*« To jest stydím se za to, že tak málo nás ceníte!

3. Ale zdali asi *protivníci moji mají v pravdě nějakou přednost přede mnou?*

Nesluší se sice, vychloubati se; když ale již tak nemoudře jednáte, nutíte mne, abych se hájil. A proto pravím:

»*V čem kdo smí (se chlubit), smím (zajisté) i já. (Neboť) židé li jsou? (Jsem) I já! Israelští jsou? I já! Plémě Abrahámovo jsou? I já! (Tvrdí-li o sobě, že) služebníci Kristovi jsou:* jsem já služebníkem Kristovým lepším, nežli oni, ježto jsem pro Krista více vytrpěl; a sice: v pracích přemnohých, v žalářích, v ranách, v nebezpečnostvích smrtelných, an jsem pro vyznávání víry Kristovy od židů vytrpěl pětkrát čtyřicet ran vždy bez jedné, čili 195 ran holí; třikrát byl jsem proto metlami mrskán, jednou kamenován, tak že mne jako mrtvého ležeti nechali. Když však péči věrných vyznavačů Kristových byl jsem životu opět navrácen, neohroženě jsem dále pro Krista Pána horoval; pro Něho třikrát na moji

jsem tonul; den a noc na hlubokosti mořské byl; mnoho jsem cestoval, a při tom bezčetných nebezpečností zakusil na řekách, od lotrů, od židů i od pohanů, v městech i na poušti, na moři i mezi falešnými bratry. Při tom jsem se oddával pracím, bděním, postům mnohým, a snášel hlad i žízeň, zimu i nahotu, a bídu všelikou.

A při tomto neustálém utrpení na těle, klesal takřka duch můj pod tíží starostí každodenních o všechny církve, čili obce křesťanské, jež jsem v rozličných krajích založil: ježto se ve všech svých potřebách i souženích všichni ke mne o pomoc, útěchu i posilu uchylují!

4. *Vyčítají mi také, že jsem opustil Damašek. Ale neprávem! Neboť Damašek musil jsem opustiti, poněvadž*

»V Damašku vladař lidu krále Aréty ostříhal města Damascenských, aby mne jal« (a na smrt vydal). A poněvadž jeden každý člověk povinen jest, života hájiti, pokud ho Bůh od něho nežádá; a pokud bez újiny cti Boží tak činiti lze: proto učinil jsem tak i já. Za tou příčinou

»oknem v koši spuštěn jsem byl přes zed', a tak jsem ušel rukou vladaře.«

5. Avšak že Bůh mne apoštolem učinil, abych já vám pravé učení Jeho hlásal, o tom mám také ještě vzácnější svědectví, jimiž všechny učitele nepravé překonávám. Nerad se jimi chlubím; ale pro vaše upevnění u víře, kterou já jsem hlásal, vidím se nucena vyznati, že měl jsem také zvláštní

»vidění i zjevení Páně; ba vytržen jsem byl až do třetího nebe a do ráje, a tam slyšel jsem tajná slova, jichž nelze člověku mluvit.«

Avšak zásluhy z toho si nepřičítám, ježto co Bůh se mnou činil, z milosti činil. Co při tom mého jest, milerád doznávám, že jsou to jen mé

nemoci čili křehkosti lidské. Ba přiznávám se i ku svým lidským pokušením.

»*Aby velikost zjevení mne nepozdvihla,*« čili abych pro veliké milosti, od Boha obdržené, nezpyšněl,

»*dán jest mi osten těla mého,*« čili tráplm se prudkou žádostí tělesnou, jež podobá se andělu satanovu, který mne jako zášijkuje.

»*Proto prosil jsem Pána třikrát, abych toho trápení zbaven byl;*« ale Pán a Spasitel uznal za dobré, v utrpení tom mne ponechat, abych s milostí Jeho síly své osvědčoval, a jen hojnější odplatu u Něho získal.

6. Rozmilí v Kristu! Boj zlých proti Bohu a věrným služebníkům Jeho byl od počátku světa a nepřestane, pokud tento svět trvati bude. Již Kain, syn prvních rodičů, zabil bratra svého Abela, že týž Bohu věrně sloužil. Židé zabíjeli proroky, zabili i Syna Božího. Falešní učitelé stěžovali sv. Pavlu jeho úřad, a musil se proti nim hájiti. A posud lidé Boha zpustlí a ve zlém si libující, tupí dědice sv. apoštolů: papeže, biskupy i kněze. I vykládají falešná učení svá. Volají: »Nevěřte kněžím, spíše věřte nám! Oni z vás chtějí udělati otroků Božích; ale my vám neseme osvětu; dáme svobodu, bratrstvo, rovnost; zbudujeme palác blahobytu!« Ale zatím lehkověrným posluchačům svým ukládají jeho služebnosti, vyžírají je, odírají je o pracně získaný výdělek jejich; olupují je o víru v Boha, o spokojenost i o blaho po smrti. Máme k tomu mlčeti?

Nikoliv! Kdo jsi pravým křesťanem, otvírej oči svým omámeným bližním, a varuj je před falešnými proroky, jako sv. Pavel. Neumíš li ale snad svatou víru svou s důstatek hájiti, aspoň ze společnosti takové rychle odcházej, kde ona a

služebníci její jsou zneuctíváni; a tak proti potupám Boha a učení Jeho protestuj!

Sám jeden každý hleď mravní zkázy se uchovati; pro čest Boží ve svém povolání pracovati i bojovati, trpěti i horliti, aby jsi mohl na sklonku života svého podobně jako sv. Pavel s radostí provolati: Dobrý boj jsem bojoval, víru zachoval; a proto uchystána jest mi koruna vítězství pro život věčný. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Přeutěšený obrázek líčí nám dnešní svaté evangelium, vypravujíc, kterak Spasitel uprostřed shromážděného lidu prodlévaje, milostivě vykládá podobenství o rozsévání a semenu. Tak ale vykládaje, vypravoval v obrazu o Sobě Samém! Neboť, On Sám byl právě tím rozsévatelem, an slovo Boží vykládal, a jako semeno do srdcí Svých posluchačů zaséval.

Avšak Spasitel nebyl rozsévatelem slova Božího toliko za pozemského života Svého, ale jest jím posud; neboť po odchodu Svém z tohoto světa uložil sluhům Svým, aby semeno slova Božího do srdcí lidských bez ustání zasévali, řka: »Jdouce učte všechny národy; učte je zachovávat všecko, cožkoli přikázal jsem vám!« I hlásajíce dědici sv. apoštolů, biskupové a kněží, slovo Boží, zasévají je do srdcí lidských, a budou tak činiti i dále, až do skonání světa.

I hlásají sluhové Páně všechno učení Jeho, jak byl On velel. V době posvátné před velikonoce hlásají ale hlavně o utrpení Páně, jež jest nejpádnejším svědectvím o nevýslovné a nepochopitelné lásce Bohočlověka k nám hříšným a ne-

vděčným lidem: abychom z této nevýslovné lásky Páně k nám brali si příčinu, lásku tu Jemu dle sil svých láskou spláceti; a pro tu lásku hřiešů pečlivě se varovati; spáchaných upřímně želeťi i pokání opravdové za ně činiti; a Tělem Páně, hodně přijatým, proti budoucím pokušením se zbrojiti, a v bojích posilovati.

Ó v pravdě! poslouchání i rozjímání o utrpení Páně jest zrnem hořčičným, z něhož vyrůstá veliký strom požehnání; jest semenem, jež do dobré půdy srdce zapadnuvší, přináší užitek stonásobný!

2. I máme *rozličné příležitosti*, kdy lze s prospěchem na utrpení Páně pamatovati, a semeno dobrých myšlenek do duše zasévat. Jest to především *oběť mše svaté*, při které Církev semeno dobré zasévá do duší našich.

Nebo co jest mše svatá? Svatá víra naše nás učí, že mše svatá jest ustavičná oběť Nového Zákona, v které se Ježíš Kristus pod způsobem chleba a vína Otci Svému nebeskému způsobem i nekrvavým obětuje; a sice právě tak, jako se obětoval na kříži; s tím toliko rozdílem, že na kříži obětoval se způsobem krvavým, kdežto při mši svaté obětuje se způsobem nekrvavým; totiž tak, že při mši svaté znova netrpí a neumírá. Krvavě obětoval se Kristus Pán na kříži jen jednou; ale tuto oběť krvavou obnovuje tolikrát, kolikrát řádně posvěcení sluhové Jeho mši svatou slouží. Při oběti krvavé i při mši svaté jest týž obětující kněz, a týž obětní dar, totiž Ježíš Kristus Sám. Kněz u oltáře přísluhující jest jen viditelným nástrojem Krista Pána.

Pozdvihování Těla Páně a Krve Páně při mši svaté pamatuje na povýšení Páně na kříži na hoře Kalvarii. Ve dvou zvláštních způsobách či podobách děje se pozdvihování, ve způsobě totiž

chleba zvláště, a pak vína zvláště: poněvadž od Těla na kříži pnícího veškerá přesvatá Krev se oddělila, a na zem stekla. Kněz láme svatou Hostii, aby představil smrt Páně; on ji i přijímá a požívá, aby naznačil pohřeb Páně.

Při umírajícím Spasiteli stály pod křížem Jeho duše svaté: Matka Jeho, miláček Jeho, a kající Magdalena, jakožto zástupcové všech duší Boha upřímně milujících, a pokorně kajících. A podobně mají duše Boha milujících, a z hříchů svých upřímně se kajících, rády přicházeti ku mši svaté, a při ní o utrpení Páně nábožně rozjímati. To uchová jich od roztržitosti, a stane se zároveň i semenem dobrým, jež přinese užitku stonásobného při pracích denních, i pro věčnost.

3. Ba, o utrpení Páně lze s velikým prospěchem rozjímati netoliko když pozorujeme průběh přesvaté oběti mše svaté, ale i také, když si všimáme *sevnějšího vzezření kněze* při oltáři.

Kněz obléká ku mši svaté humerale, totiž bílé roucho, jež přes hlavu na hrdlo klade: jest to obraz onoho roucha, jímž katané přesvatý obličej Páně zakryli, když Jej ve tvář bili a se rouhali: »Pověz, Kriste, kdo tě udeřil?«

Alba, čili bílá říza, jež knězi od krku až k nohám splývá a tělo jeho zahaluje: jest nápodoběním onoho roucha bílého, jímž Herodes Pána pro potupu jako nějakého šilence přiodfti dal.

Pro vazce, jimiž kněz jest přepásán, pamatují na provazy, jimiž Spasitel byl spoután, a tak od jednoho nespravedlivého soudce k druhému smýkán.

Mešní roucho pamatuje na plášť potupy, kterým Spasitele vojáci v síni Pilátově byli přioděli.

Kříž na rouchu mešním pamatuje na kříž, jež Spasitel nesl na Kalvarii, kde pak na něm byl přibit.

Pokrývka na hlavě kněze, krácejícího k oltáři, pamatuje na trnovou korunu Páně. Kroky kněze při oltáři připomínají smutné cesty Páně při umučení.

Kdo takto pohlíží na kněze při oltáři, jak on připomíná utrpení Toho, Jenž v rukou jeho neviditelně se obětuje, a obětí Svou krvavou nekřavavě opakuje: ten zajisté naplní se dobrými myšlenkami i předsevzetími pro celý následující den; a ty myšlenky stanou se mu jako semenem dobrým, jež přinese užitku stonásobného pro následující den i pro věčnost, pro čest Boží, pro blaho bližních, i pro pravý prospěch jeho vlastní.

4. Konečně můžeme s velikým prospěchem na utrpení Páně pamatovati i *při každodenních modlitbách*. Jak často si stěžujeme, že myšlenky roztržité modlitby naše poškozují! Kdybychom ale při modlitbách i na utrpení Páně pomýšleli, snadno bychom mysl sebranou udrželi.

Modlíme-li se tedy v době noční: vzpomínejme, že v noci odešel Pán Ježíš modlit se do zahrady getsemanské, kde se pro nás až krví potil.

Modlíme-li se z rána: pamatujme, že to doba, kdy Spasitel náš po hrozném žalářování v noci veden jest na soud k soudcům nespravedlivým.

Modlíme-li se mezi dopolednem: rozpomínejme se, že v tu dobu Kristus Pán nejsvětější odsouzen byl k smrti nejbolestnější a nejpotupnější.

Modlíme-li se v poledne, postavme se v duchu na Kalvarii, kde Syn Boží byl ukrutně na kříž přibit.

Modlíme-li se odpoledne, vzpomínejme, že o třetí hodině Kristus Pán za nás na kříži Duši vypustil.

Modlíme-li se pod večer, pamatujme, že v tu dobu přesvaté Tělo Páně bylo do hrobu uloženo.

5. Ó, kdybychom takto rádi a často oběti mše svaté přítomnými byli; při ní dílo kněze i celý jeho zevnějšek pozorovali, a o něm uvažovali; také při každodenních modlitbách na překrutné umučení Páně vzpomínali: kterak snadno bychom roztržitosti zapuzovali; na pobožnostech církevních zalíbení nacházeli; hříchů svých vždy pokorněji oželovali; pokání vždy s větším skroušením činili; a zásluhy pro život věčný si množili!

Jestliže jsme snad až posud jen líknavě o utrpení Páně uvažovali i rozjímali: slibme Bohu v tuto chvíli, že věc napravíme zejména v této posvátné, přípravné době ku slavnosti velikonoční, aby i při nás símě slova Božího přineslo užitek stonásobný pro život věčný. Amen.

Na neděli druhou po devítíku.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

1. Velikou chválu vzdává sv. apoštol v dnešní epištole upřímné *lásce křestanské*, která záleží v tom, abychom Boha milovali z celého srdce svého, z celé duše své, z celé mysli své, z celé síly své; čili zkrátka »nade všecko!« a tedy více než lidi, než statky své, než zdraví své, než život svůj. A pro takovouto lásku k Bohu, abychom milovali i bližního svého, a sice tak, abychom jemu prokazovali pro Boha všecko to a tak, jak

bychom si navzájem mohli žádati zase od něho, aby činil nám.

Sv. apoštol tvrdí, že bez takovéto lásky ničím nejsou žádné dobré skutky naše, byť i sebe více chvály měly u lidí; a že ničím nejsou ani neobyčejné milosti, kterých by nám Bůh snad uštědřil, abychom Ho snáze oslavovati mohli.

2. O svaté lásce tvrdí dále sv. Pavel, že ona *má srchovanou cenu* nade všechny věci pozemské, ba i nad ostatní ctnosti bohulibé.

Nebo všechny věci pozemské jsou nedokonalé a nedostatečné oproti oné dokonalé známosti, které se nám o nich dostane po smrti v nebi. Zde na světě poznáváme krásu Boha ze skutků Jeho jenom z části; teprve po smrti poznáme za odměnu Boha a skutky Jeho co nejdokonaleji. A podobně jako dospělý muž neváží si hraček mládí svého: tak oslavenec v nebi nebude si vážit věci tohoto světa. A podobně jako v zrcadle poznáváme věci jen po jedné straně, nejasně a nedokonale: tak děje se nám, že věci pozemské poznáváme vůbec jen nedokonale, ale teprve v nebi poznáme i Boha, a v Něm všechno dokonale tak, tak jest. A proto milování Boha, jež nám v odměnu přináší statky nejvzácnější, má také cenu nejvyšší.

Ukázav takto sv. apoštol, že upřímná láska křesťanská má cenu vyšší nežli pomíjející věci pozemské jakékoli, dokazuje dále, že ona také výše stojí, nežli ostatní i vznešené ctnosti. Nebo po smrti přestane víra i naděje, a zůstane toliko láska, která zde započatá, trvati bude po celou věčnost! Přestaneme ale po smrti věřiti, co nám Bůh zjevil, poněvadž Jej Samého budeme viděti tvář v tvář; a tedy i co nejdokonaleji poznávati. Přestaneme i v Boha doufati, poněvadž již všeho

užívati budeme, co nám zde na světě sliboval. Nepřestaneme ale Boha více po celou věčnost milovati!

3. Avšak této bohulibé lásky nemáme míti toliko v ústech: ale máme ji *osvědčovati i skutky!* Kdo Boha upřímně miluje, ten tedy váží si všech Jeho darů, a dle vůle Jeho jich ku svému spasení i používá; a tedy rád přikázání Boží i církevní zachovává; rád službám Božím obcuje; často a hodně svátostí přijímá; přechasto s Bohem rozmlouvá v modlitbách.

Kdo Boha upřímně miluje, rád činí také dobrodiní bližním pro tělo i pro duši; a nehledá při dobrodiní dříve svou zábavu anebo chválu, jako fariseové činili, o nichž pak pravil Spasitel, že již přijali odplatu svou.

Kdo Boha upřímně miluje, ten také krotí rozličné nedovolené žádosti v sobě. Krotí i svou dovolenou žádostivost jídla, pití, zábav, spaní, aby přemáhaje se ve věcech dovolených, tím spíše přemohl se v nedovolených.

Ze skutků kajících jsou jiné dobrovolné, jiné ale výslovně nakázané. Které ale skutky kající zejména konati máme, vysvětluje z nařízení našeho milovaného arcipastýře, jež takto zní: (nyní se přečte postní mandát biskupský).

II.

Výklad evangelia.

1. Dnešní svaté evangelium vypravuje o záračném uzdravení slepce. Týž seděl při cestě, vedoucí do města Jericha, a žebrol na kolemjdoucích almužnu, aby se obživiti mohl. Když uslyšel, že jde mimo něho četný zástup, pozeptal se, co by to bylo; a když zvěděl, že mimo kráčí

Ježíš Nazaretský, Jenž přemnohým byl již pomohl zázračně od neduhů jejích, zmocnila se veliká důvěra v téhož Divotvorce, i naděje ve vlastní uzdravení od Něho; a proto zvolal mocným hlasem: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A předobrá Spasitel vyslyšel prosbu jeho, a uzdravil ho na místě.

Zázračná událost tato jest svrchovanou měrou poučnou; o čemž snadno se přesvědčíme, když si některých okolností, uzdravení toho se týkajících, blíže povšimneme. Uvažme tedy:

2. *Jaké bidným jest život slepce.*

Slepí krásné slunko na nebi nesvítlí za dne, žádná z nesčíslných hvězd netřpytlí se jemů v noci; slepce neobveselují ani modrá obloha, ani ladné hory a lesy, ani pestré koberce luk, ani vlnící se obilí, ani stkvoucí červánky na nebi; on nepatří ve sličné tváře lidí, ani na veselé pohyby rozličných zvířat, ani na rozličné i velikolepé úkazy v přírodě, jež nás obdivem naplňují. Pro slepce není na světě, leč čirá, neproniknutelná, věčná tma. Jaký to stav! Jaký to svět pro slepce! Jaké to neštěstí, býti na světě slepým dle těla!

Avšak je-li slepota tělesná neštěstím, jest toto neštěstí jen dočasným, a tedy snesitelným. Vždyť žije-li slepec bohulibě, dřívě snad, nežli se naděje, slepoty své bude zbaven, uvidí Samého Boha tvář v tvář, a v Něm poznávati bude i veškeré tvorstvo Jeho ve vši jeho kráse; a sice pak nejenom na rok, nebo po několik roků: nýbrž po celou nekonečnou věčnost.

Horší jest proto slepota duchovní. Duchovně slepými jsou ale všichni ti nešťastníci, kteří stavu duší svých nepoznávají, nevidí, ba poznati, viděti ani nechtějí; a sice proto, aby se polepšiti nemusili. Taková duchovní slepota působí jako mor

na všechn život duchovní, a přivádí ve slepotu i záhubu věčnou.

Již pohané, jdouce toliko za poznáním krátkého rozumu svého, seznávali, že poznání sebe jest základem všech ušlechtilějších snah; a proto jakožto vrchol moudrosti napsali nad vchodem do chrámu domnělého boha svého Apolla: »Gnóthy s' autón!« čili česky: »Poznej se sám!« A svatí Učitelové života bohulibého tedy právem tvrdí, že poznání sebe jest nejužitečnější vědou, a nezbytnou pro život dokonale křesťanský, poněvadž tak poznává netoliko rozum lidský, ale zjevení Boží tak učí.

A v pravdě! Kdo nezná sebe, nezná se ani k povinnostem svým oproti Bohu; a kdo se nezná k Bohu na tomto světě, tomu se stane jednou jako oněm pannám nemoudrým, o nichž vypravuje v podobenství Kristus Pán. Ty promeškaly opatřiti si oleje do lamp svých; a když později tloukly na dvěře, aby se dostaly ku svatbě Ženichově, uslyšely jen slova jeho: »Neznám vás!«

3. Uvažme dále, *jak se slepec u Jericha zbavil slepoty své.*

Volal mocně: »Ježší, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« On Pána Ježíše prosil, čili horlivě k Němu se modlil. V modlitbě našel tedy pomoc svou. Z toho plyne také naučení všem slepčům duchovním, jak by se duchovní slepoty své zbaviti mohli a měli. Třeba, aby volali k Bohu o pomoc, aby se jim ve slepotě jich poznati dal.

V katechismu našem se dočítáme učení, na Písmu svatém založeného, že »člověk bez milosti Boží ničeho — tedy ani mála, ani mnoha, ale — docela ničeho k životu věčnému napomáhajícího učiniti nemůže;« a že tedy ani žádného poznání sebe a povinností svých k Bohu nenabude, jestli

jemu Bůh skrze milost Svou nápomocným nebude. Milost Boží máme si ale dle vůle Boží vyprošovati, jak velí Pán: ›Proste a bude vám dáno; tluče a bude vám otevřeno; a začkoli budete prositi Otce ve jmenu Mém, dát vám!‹

Máme tedy i sami o poznání sebe se přičiňovati, a tedy svědomí své často a bedlivě zpytovati, zejména každého večera před spaním, a hlavně před sv. zpovědí; ale zároveň máme k Bohu jako slepec, u Jericha žebrající, volati mocně a vytrvale, aby On světlem Svým nás osvěcoval, abychom se ve svých chybách skutečně poznali, a jich napravití se snažili. Proto také volával sv. Augustin: ›Bože, Ty jsi vždy Ten samý; ó kéž bych poznal Tebe i sebe!‹ A sv. František Serafinský vzdychal bezpočtukráte: ›Kdo jsi ty, ó Bože — a kdo jsem já oproti Tobě?‹ A svatý Bonaventura krásně dí: ›Jako když slunce počne osvěcovati komnatu, v jeho svitu tisícové prášky ve vzduchu poletovati vidíme, kterých jsme před tím neviděli: tak když milost Boží zasvitne do duší našich, poznávati začínáme i nejmenší nedokonalosti své, kterých jsme si jindy ani nevšimli.‹

Ano, kdo spojuje se zpytováním svědomí i horlivé modlitby za osvícení, ten nebude pak lehkomyslně a pošetile po jiných papouškovati: ›Nevím z čeho bych se zpovídal; nemám na sobě žádných hříchů,‹ ač snad rok i více roků u zprávy Boží nebyl. Ale pozná, že pravdivá jsou slova apoštolská: ›Praví-li kdo, že hřichu nemá, lhář jest a pravdy není v něm! A jen ten, kdo ani jazykem nepochybil, jest teprve muž dokonalý!‹

4. Uvažme konečně, *jak byl slepec vytrvalým při svých prosbách.*

Ač jemu kolemjdoucí domlouvali, aby mlčel, nepřestal k Pánu Ježíši volati: ›Synu Davidův,

smiluj se nade mnou!• Ba, jak sv. Marek doličuje, odhodil i roucho své, aby mu nepřekáželo v chůzi, a rychle povstal, aby Pánu kráčel vstříc. Jest to opět vhodné naučení pro nás. Chceme-li snáze ku Pánu Ježíši přijíti, třeba rouch, totiž všelikých světských žádostí, jež nás obklopuj, odhazovati, čili jich se zřfkati, aby mysl naše snáze mohla vznášeti se k nebesům, a k Dárci světla s hůry. Dábel ničeho více se neleká, než abychom skrze zpytování svědomí a světlo s hůry nepřišli k lepšímu poznání sebe a povinností svých; a proto také duchovně slepým zrazuje, aby svědomí svého nezpytovali, a Boha za dar osvětlení neprosili I připravuje jim tisíce překážky a pokušení, aby jich od poznání sebe, a pak i od nápravy života odvrátil, a tak k sobě do záhuby uvedl.

Proto, následujme my slepce, a nenechávejme se odstrašiti lákáním odkudkoli; odhazujme plášť všelikých světských žádostí; a s úsilím i pokorou dovolávejme se osvětlení i pomoci s hůry, abychom se poznali; a v tom, co při nás chybného, opravdu se napravili. K tomu také směřuj přikázání církve, jež v době svatopostní ohlušující veselí zapovídají; a rozličné posty, zapírání sebe, skutky kající, horlivější modlitby, dobročinné skutky, a zejména i hodné přijetí svátostí nakazují, jak vysvítá z nařízení našeho milovaného arcipastýře, jež hned přečtu.

Budeme-li se příkladem světců a nařízením Církve Páně věrně spravovati, budeme o Velikonoce Beránka Božího i hodně i s velikým prospěchem přijímati. On pak stane se hostem naším milým, a popřeje nám, jako slepci u Jericha, zde osvětlení i posily, abychom při vykročení ze života tohoto i my Jeho hosty stali se v nebesích. Amen.

Na neděli prvou v postě.

I.

Výklad epištoly.

1. Vstoupili jsme do doby kající, svatopostní. V nedělích této doby čtána bývají evangelia, v nichž se popisuje, kterak Kristus Pán zvítězil nad ďáblem; jak oslaven a za Syna Božího prohlášen byl od Boha na hoře Táboru; jak zázračně nasýtil zástupy; zahanboval odpůrce své; vjel jako král na oslátku do Jerusalema; tam vykoupení naše dokonal, a Svým vlastním z hrobu povstáním naději naši na budoucí vzkříšení upevnil. Církev svatá věci tyto nám představujíc, chce, abychom o podivuhodném životě, utrpení i vzkříšení Páně rozjímali; a tak toho přesvědčení nabyli: že jen skrze vítězné boje s ďáblem, se zlým světem a s vlastním tělem lze za Pánem Ježíšem do slávy Jeho vejíti.

Jak bychom si ale v boji tom mnohostranném měli počínati, ukazují epištoly této svatopostní doby, a tak zejména i dnešní. Táž psána jest sice v první řadě pro duchovní pomocníky sv. Pavla v Korintě; avšak naučení, jež obsahuje, týkají se i nás všech.

2. Sv. Pavel píše:

•Bratři! Napomínáme vás, abyste milosti Boží nadarmo nepřijímali.•

A které to milosti? Zejména té, že jste byli do Církvě Páně přijati, a syny Božími učiněni. To jest: Třeba jest, abyste křesťany netoliko se nazývali: ale abyste také všude a vždy jako křesťané se chovali.

I my jsme bez vlastního zasloužení, z pouhé milosti Boží, již jako nemluvňata do Církvě byli

přijati, a spoludědici Ježíše Krista učiněni; a proto i nám platí, abychom se skrze celý život svůj jakožto křesťané čili vyznavači Krista Pána osvědčovali, jak praví Pán: »Ne ten, kdo Mi říká: Pane, Pane! vejde do království nebeského, ale ten, jenž -- činí vůli Otce Mého, Jenž jest v nebesích, vejde do království nebeského.«

3. A na osvědčování života v pravdě křesťanského jest příhodnou doba zejména svatopostní. Sv. apoštol ve smyslu tom píše dále:

»Neboť praví Bůh (a sice ústy Isaiáše proroka): V čas příjemný uslyšel jsem tebe; v den spasení spomohl jsem tobě. Aj, nyní jest čas příjemný, aj, nyní jest den spasení.«

Sv. apoštol Pavel užívaje slov prorokových, jako by říkal: Jako Bůh vysvobodil židy z vyhnanství, jež na ně pro hříchy jich byl dopustil, když upřímně se káli, v dobu, která Jemu příhodnou byla: tak pomáhá i nám v bojích našich za spasení sice vždycky, ale zvláště v době svatopostní. Tot doba příhodná, doba spasení. Tu umlkají radovánky světské; tělo krotíme posty; v kostele kříž na oltáři připomíná nám boje, utrpení i vítězství Páně; roucho kněze fialové, kající, pobádá člověka, aby do sebe šel, a milosti Boží hodným se činil. Proto kdo nezemřel nyní hříchu, nebude se moci radovati ze vzkříšení o velikonocích; ten nadarmo milosti křesťní přijal; pro toho marně Kristus Pán zemřel!

4. Kterak se máme však chovati, abychom milosti Boží marně nepřijímali, o tom poučuje dále sv. Pavel takto:

»Žádnému nedávajíc pohoršení;« to jest: nečiňte a nemluvte před jinými ničeho, z čeho by si oni mohli bráti příčinu, aby zhřešili čili horšími se stali. Praví zajisté Spasitel: »Běda světu

pro pohoršení. Kdo by pohoršil jednoho z maličkých, kteří ve Mne věří, lépe by jemu bylo, aby jemu uvázán byl kámen mlýnský na hrdlo a on utopen byl v propasti mořské!« Především máme se tedy varovati všeho, čím bychom jiných pohoršili, a čím by pohaněna býti mohla svatá víra a bohoslužba.

Dále však třeba, abychom netoliko zlého nečinili, ale ve všelikém skutku dobrém se vyznamenávali, a tak *»ve všem se vydávali jako služebníci Boží.«*

A čeho tu činiti?

Svatý Pavel tvrdí, že třeba, abychom se ukazovali jako praví služebníci Boží v rozličném utrpení a soužení.

Křesťané tehdejší snášeli mnoho pronásledování, *»soužení, úzkosti, ran, žalářování«* od židů a pohanů; i nám jest pro svědomité plnění vůle Boží od lidí Boha zpustlých, často i mnoho snášení. Máme to trpěti z lásky k Bohu, a pro odplatu u Něho.

Ba, máme i sami si ukládati z pokání za hříchy své *»práci, bdění, posty,«* abychom Boha tím spíše usmířili. Máme dbáti *čistoty*, v slovech i řečech; ba, manželé mají se i toho, co jim jinak dovoleno jest, na čas zdržovati, aby tím snáze myslí své k Bohu obraceti mohli.

Dále máme dbáti *umění* čili o to, abychom si v této posvátné době získali důkladnějších vědomostí náboženských; za kteroužto příčinou konají se také častější pobožnosti, kázání a jiná cvičení.

V obcování s bližními máme býti *dlouhočekající*, čili shovívaví; *dobrotiví, vnuknutí Ducha Svatého dbalí*, a *v lásce neošetné* čili upřímné bližním svým oddaní. Máme je také vzdělávati

slovem pravdy Boží, bez bázně jich napomínajíce, podobní jsouce takto bojovníkům, kteříž v pravo i v levo nepřátel svých potírají; dále nevšímajíce si toho, zdali se nám za takové horlení pro čest Boží a pravé blaho bližních dostane *slávy anebo pohanění, dobré anebo zlé pověsti.*

5. Ve všem máme se tedy ukazovati jako praví služebníci Boží, ať svět o nás soudí, jak mu libo, snažíce se toliko zalíbiti se Samému Pánu Bohu. Ať nás tedy svět tupí jako *svůdce, neznámé* čili s láskou svou do cizí vlasti se nesoucí; jako již hynoucí, odsouzené, na mysli skleslé čili *smutné*, jako vyhoštěné a všeho zbavené: my jen trvejme pro Boha při životě ctnostném, nepřestávajíce mluviti pravdu; milovati Církev Páně; žíti i působiti pro čest Boží; obohacovati bližní své statky duchovními; v radosti duchovní panujíce nad sebou samými; potírajíce dráždění ďábla a náhončích jeho mezi zlými lidmi!

Budeme-li takto nejen všeho pohoršení bližních se varovati, ale jim i dobře činiti, je vzdělávati, pro čest Boží při nich horliti: pak nepřijali jsme milosti Boží marně. A byť svět život náš měl za neutěšený; my oplývati budeme mírem i štěstím vnitřním, světu neznámým, jež jest již předchutí blaženosti nebeské, kterouž uchystal Bůh Svým věrným; a kterou nám jednou i dá v odměnu za ctnosti. Amen.

I.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Dnešní neděle jest první v době svatopostní. A v týž den dává nám Církev svatá předčítati evangelium o postě Páně, a o vítězném přemožení ďábelských pokušení se strany našeho

Spasitele. Proč asi? Myslím, že toho každý sám a snadno uhodne. Církev velí, abychom v době svatopostní v jisté dny masitých pokrmů se zdržovali všichni; aby v dny všední celé posvátné doby té újmu v jídle činili si všichni zdraví, dospělí; a abychom zdržovali se také všichni v době této veškerého hlučného veselí. Aby nám konání povinností těch více usnadnila, poukazuje tedy Církev ku příkladu Krista Ježíše, jak On se postil, jak On vítězně s pokušelem zápasil; a jak bychom dle příkladu tohoto nebeského Mistra svého měli i my příkázání o postech a zdržlivosti v této posvátné době zachovávat, a všeliké nástrahy se strany svých pokušitelů: ďábla, světa i těla přemáhati.

2. Pán Ježíš tedy se *postil*. On, o němž píše žalmista Páně, »že oči všech v Něho doufají, a On všem, lidem i zvířatům, dává pokrm v čas příhodný; otevírá ruku Svou, a naplňuje všelikého živočicha požehnaním.« (144, 15. 16). Syn Boží se postí; a proto i my, spoludědicové Jeho, postiti se máme.

Proč přišla kletba na lidstvo? Proč všichni vzdycháme v tomto slzavém údolí?

Dědíme kletbu Boží jeden po druhém od prvních rodičů. A čím si oni kletby takové pro sebe a veškeré potomky své zasloužili?

Zdá se to býti pouhou maličností! Jednou jen požili ovoce ze stromu uprostřed ráje, z něhož jim Bůh jísti zakázal; a neštěstí bylo hotovo.

Jest to možno, aby za tak malé provinění následoval trest tak veliký?

Provinění prvních rodičů nebylo malé; nýbrž nesmírné! A sice proto, že Bůh nesčíslnými dary duše i těla jich zahrnul; a v ráji žádného jiného, leč toho jediného a tolik snadného příká-

zaní jim neudělal; a Adam a Eva ze sobectví ani v tak nepatrné věci Bohu vděčnosti na jevo nedali !

A tak posud' zdá se mnohým lehkomyšlným křesťanům, že přikázání postního porušiti, jest jen věcí maličkou, nepatrnou; ale oni přece hřeší mnoho, ne sice, že jedli masa aneb neučinili si újmy: ale že, jako Adam a Eva, byli neposlušní; a že darů Božích neužívali dle vůle Boží!

3. Pán Ježíš postil se dále *po celých 40 dnů a 40 nocí*, praničeho nepoživ. Jaký to dlouhý boj proti nejmocnějšímu pudu přirozenosti lidské! Celá postava Jeho zajisté že vyhubla, vyschla, ztrávena byla!

Ovšem, postil se Pán více, než naši přirozenosti lidské o sobě jest možno, an měl hlásati Zákon Nový, zákon dokonalý. Vždyť i Mojžíš postil se po 40 dní, prvé nežli přinesl Zákon Starý, v desky kamenné vrytý, s hory Sinai.

Také obyvatelé hříšného města Ninive postili se po 40 dní ku kázání proroka Jonáše, prve nežli jim Bůh odpustil. A Kristus Pán přišel hlásat nám pokání. Jest to něco divného, jestli i nám Církev nařizuje půst 40 dní, v nichž bychom za hříchy své se káli, než bychom usmíření došli?

Pán Ježíš, jakožto nejsvětější Syn Boží, nepotřeboval pokání pro Sebe; ale postil se za usmíření naše; zdaliž není spravedlivo, abychom i my sami za vlastní provinění svá se postili i jinak káli?

4. A v pravdě, že *půst jest nám svrchovanou měrou užitečný* pro duši i pro tělo, pro čas i věčnost; neboť

a) *Půst jest nejmocnější zbraní proti nástrahám ďábla.*

Adam jedl přes zákaz Boží, tak Boha urazil, přemožen byv od ďábla; a proto druhý Adam skrze půst Boha usmiřuje, a vítězí nad ďáblem. A i my máme skrze půst nad ďáblem vítěziti, poněvadž mnohdykrát požívali jsme proti vůli Boží a byli tak přemoženi od ďábla.

Sv. Basil proto půst doporučí slovy: »Půst dává člověku zbraně proti celému válečnému šiku ďáblou.« A sv. Jeroným dí: »Půst očišťuje od hříchu, činí člověka přijemným Bohu i lidem, a hrozným ďáblu: poněvadž ďábel bývá skrze půst jako skrze nejostřejší meč i s pokušeními svými přemožen.«

Půst jest tedy dle svědectví Otců církevních zbraní; a proto jest i smysl dnešního evangelia o postu Páně: »Chápejte se, vy ovečky Kristovy! zbraně postu, hned při počátku doby svatopostní, abyste se mohly o Velikonocích zároveň s Pánem Ježíšem z vlastního vítězství nad ďáblem radovati!«

b) *Půst jest pokrmem pro duše.* Sv. Jan Zlatoústý vyjadřuje se v příčině té takto: »Jako tělesný pokrm působí, že tělo lidské vzrůstá a sílí: tak půst sílí duši, a dává jí jako křídla, aby se k Bohu a k věcem nebeským povznášeti mohla.« A sv. Athanáš tvrdí: »Půst jest pokrmem duše, občerstvením mysli, lékem ku spasení, základem cudnosti.«

Ba, odvolávám se rozmilí v Kristu! ku vlastní vaší zkušenosti. Rcete: kdy vníkáte při rozjímání v tajemství Boží hlouběji, a kdy zakoušíte při pobožnostech rozkoše a sladkosti větší: po dobrém obědu a při žaludku plném — anebo z rána a lační? Každý zajisté dáte mi za pravdu, že nejlépe se modlíme, a nejsnadněji rozjímání konáme z rána, pokud jsme lační. A z toho tedy plyne:

Popřávali-li jsme jindy více tělu, v posvátné době svatopostní popřávejme více duši — skrze zachování postů nařízených, skrze zdrželivost vůbec, a odříkání se i radostí dovolených, abychom pak tím spíše dovedli se přemáhati ve věcech nedovolených!

c) *Půst přitahuje anděly.* Dnešní evangelium vypravuje, že když se byl Pán Ježíš po 40 dnů postil, »přistoupili k Němu andělé, a sloužili Jemu.« A tak děje se i lidem, a vším právem. Nebo andělé, jsouce pouzí duchové, pokrmů pozemských nepožívají. Jestli ale který člověk dle těla se postí, stává se andělům tak podobnější, a patří jako do jich sboru. Proto také krásně dí sv. Basil: »Andělé kráčejí v kostelích, a zaznamenávají do svých knih ty přítomné, kteříž se postí; a sice proto, že postící se stávají se hodnými společností andělů. Ba Bůh svolává anděly, aby k takovým, kdož se postí, přihlíželi, jim se divili, a jim ve všech potřebách pomáhali.« Ovšem, jestliže andělé zlí čili ďáblové radovali se z Adama, když jedl z ovoce zapovězeného: jak by se neměli radovati andělé dobří v nebi, když vidí horlivé ctitele Boží se postiti?

d) *Půst konečně prospívá netoliko duši, ale i tělu; slouží netoliko ku blahu nebeskému, ale i ku pozemskému.*

Znáte, nejmilejší! sami zajisté leckohos, jenž zdědil veliké jmění a umřel v bídě. Proč? Poněvadž navykl dobře žíti a nechtěl tělíčku svému ničeho odepříti! Tažte se lékařů, kteří lidé nejdéle žijí, a nejzdravější jsou do vysokého stáří? Myslíte snad, že dlouho žijí a zdraví jsou ti, kdož hojnost masa, piva, vína a lahůdek požívají? Ó nikoliv! Tací nejdříve bývají nemocemi navštíveni, a dlouhého věku obyčejně se nedočkají.

Proslaveného pohanského lékaře Hippokrata, stoletého, tázali se přátelé jeho, kterak toho dokázal, že tak vysokého věku a ve zdraví dožil? A on odpověděl: »Nikdy nevstal jsem od stolu zcela nasycen.«

Ba v pravdě, kdo střídě žije, tělesné žádosti krotí a v uzdu béře, netoliko na duši prospívá: ale i zdraví tělesnému nejlépe slouží, jak vidíme při tak mnohých venkovanech, kteří při tuhé práci málo požitků sobě dopřávají mohou!

Půst tedy prospívá duši i tělu; pro blaho pozemské i záhrobní! A proto rádi zachovávejme posty, moudře od Církve nám nařízené; a i sami rozličné odříkání příjemných věcí pozemských sobě ukládejme — dáblům na vzdory — andělům na radost — sobě na občerstvení a ducha očištění i posílení: abychom dle příkladu Páně se postíce, s Ním také jednou v království Jeho spolu hodovali mohli. Amen.

Na neděli druhou v postě.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní svaté evangelium líčí nám slavné proměnění Páně na hoře Táboru, a naplňuje nás blahou nadějí, kterak i my dle zaslíbení Páně máme se jednou radostného proměnění dočkat. Ale nesmíme při naději té zapomínati, že proměněný Spasitel rozmlouval se zástupci Zákona Starého, s Mojžíšem a Eliášem, o nastávajícím utrpení Svém, po němž teprve měl vejíti trvale v neskonalou slávu Otce nebeského. Jest to pro nás naučením, že také my teprve tehdy na radost věčnou

těšiti se můžeme, když jsme z lásky ku Spasiteli nesli jeden každý kříž svůj, jako On z nevýslovné lásky k nám nesl kříž Svůj. Vždyt On Sám řekl: »Chce-li kdo přijíti za Mnou — ovšem do oslavy nebeské — vezmi kříž svůj, a následuj Mne!« K nebi není cesty, leč cesta kříže; kdo té se leká, života věčného nedojde.

Abychom na kříž Páně lépe se pamatovali, k tomu zasvěcuje Církev svatá zvláště tuto dobu svatopostní; koná v ní kázání o umučení Páně, pobožnosti křížové cesty a jiné, aby nám lásku Pána Ježíše co možná nejživěji před oči postavila, a nás tak k nesení našeho kříže tím spíše pohнула.

2. Mimo kříže utrpení, bez nichž nikdo se v tomto slzavém údolí neobchází, máme sobě dle vůle Církvě Páně uložiti v této svatopostní době také *kříž upřímného pokání*. A proto také dává čísti v dnešní epištole napomenutí svatého apoštola Tessonického, jež obsahuje pobídku ku nápravě života, a udává i nejhlavnější dvě protivy pokání. I píše apoštol národů:

»Bratři! prosíme vás, a žádáme v Pánu Ježíši, jakož jste přijali od nás (čili jak jsme vás osobně poučili), kterak byste měli choditi a líbiti se Bohu, tak abyste i chodili, abyste se více rozhojňovali. Víte zajisté: jaká příkázání dal jsem vám skrze Pána Ježíše.« To znamená: Jsouce křesťané, nesmíme se spokojovati s jmenem tím; ale musíme jako křesťané také pokračovati, čili v zásluhách se »rozhojňovati«. Musíme vydávati ovoce dobrých skutků, každým novým dnem i nové zásluhy si skládati, abychom tak o víře své svědectví vydávali, a odplaty nebeské hodnými se činili.

3. Je-li tomu ale tak: pak třeba jest vystříhati se nepravostí, jež v prvé řadě životu kajícímu

a bohubílému na odpor jsou. Svátý apoštol uvádí Tessalonickým na paměť dvě, jež v městě jich nejvíce panovaly, a sice: *smilstvo, a podvody v obchodech.*

a) Tessalonich byl velikým městem, kam scházelo se množství obchodníků po suché zemi i po moři. Ti tam zanesli sice mnoho bohatství, ale také i prostředků ku všelikému rozkošnictví, jemuž se tamější pohané mrzce oddávali. Svátý apoštol křesťany tamější zrazuje, aby v tom pohanů nenásledovali; a vším právem. Neboť není ohavnější neřesti při křesťanech nad smilstvo!

Smilstvo hanobí tělo, jež má býti chrámem Ducha svatého; smilstvo olupuje duši o roucho její svatební, na křtu svatém přijaté; a zohyzďuje obraz Boží v člověku více, než kterýkoli hřích jiný, poněvadž člověka snižuje ku zvířeti, jež ovšem za pudy svými jíti smí. Smilstvo zatemňuje člověku rozum, aby věci nebeských nechápal; a nakloňuje vůli jeho ku vši jiné nešlechetnosti. Smilstvo hubí a rozrušuje síly těla i duše; často podrývá zdraví; činí bídným a neutěšeným ve stáří; působívá hrozné roztržky v rodinách; otravuje spokojenost a blaho mezi manžely; působívá předčasnou smrt. A co jest při něm nejsmutnějším, jest to, že člověk smilný hřichu svého se nenabažl, ale jednotlivým ukájením zvířecí žádosti své jen více se rozněcuje, a k novým pádům podpa-luje. I podobá se tak věru marnotratnému synu, o němž vypravuje Spasitel, že když předobrého Otce svého se spustil, pak sloužil zlému pánu — ďáblu, jenž jemu za všechnu věrnou službu nedopřál nasytiti se ani s vepří, jež opatrovati musil!

Aby Tessalonických, a ovšem i nás, od takové hnusné poroby odvaroval, napomíná tedy svátý apoštol:

• *Tať jest zajisté vůle Boží, posvěcení vaše: abyste se zdržovali smilství; aby jeden každý z vás uměl nádobou svou (t. j. tělem svým) vládnouti ve svatosti a ve cti, ne v náruživé žádosti, jako i pohané, kteříž Boha neznají.*•

To znamená: nechtějte býti otroky těla svého skrze smilstvo; ale varujte se smilstva i všeho, co k němu svádí.

Co ale ku *smilstvu svádí*, o tom poučuje nás katechismus, jenž vypočítává, že ku smilstvu svádí: zahálka, jež jest vůbec počátkem nepravosti vší; příliš svobodné zacházení s osobami druhého pohlaví; nestydaté a všetečné pohledy na tělo vlastní aneb cizí; nestřídmost v jídle anebo pití; nestoudné řeči; čtení nestoudných čili oplzlých knih.

Oči i uši jsou jako dvěře, jimiž ďábel s pokušením vniká do duší našich. Kdokoli znamená, odkud pokušení na něho přichází, a přfležitosti té ku hříchů tomu se nevaruje, pozná, že se na něm vyplní předpověď Písma: •Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm!•

I nejsou v přčině té před pádem jisti ani lidé staří ani jinak moudří. Král David byl mužem dle Srdce Božího, krásnými žalmy opěvoval Boha a vznešená díla Jeho, a horlil pro čest Boží. A přece klesl hluboce! Proč? Všetečně pohlížel na krásnou ženu souseda svého Uriáše, zcizoložil s ní, a dal pak muže jejího zabiti, aby ji mohl za manželku pojeti. Šalomoun obdařen byl moudrostí od Boha takovou, že se jemu nevyrovnal nikdo ani před ním, ani po něm. A přece stavěl na sklonku života svého chrámy modlám. Proč? Svedli ho k hanebnosti té pohanské ženy, s nimiž obcoval! A tak stalo se a děje se, že mnohý člověk, jenž si již krásné zásluhy pro nebe získal, na konec v osidla těla svého upadl a zahynul, poněvadž nad žá-

dostmi svými nebděl! Nebo kdo se hříchem smrtelným poskvrní, a v hříchu tom zemře, do nebe nevejde na věky. A každý hřích proti čistotě jest hříchem smrtelným.

Chceme-li se tedy *smilstva uchovati*, musíme se všeho toho pečlivě varovati, co k němu svádí. Máme pamatovati, jako Josef egyptský, na přítomnost Boha všude a vždy, o samotě i ve společnosti, ve dne i v noci, a říkati: »Kterak mohl bych něco mrzkého konati před obličejem Božím?« Dále máme pamatovati na smrt, soud a odplatu na věčnosti; nebo dí Písmo: »Pomni člověče, že zemřeš: a na věky nezhřešíš!« Posléze nechťjme spolehati na statečnost svou: ale spolehejme na pomoc, milost Boží, bez které ničeho, v pravdě pro život věčný dopomáhajícího, činiti nemůžeme. A tedy. Boha často za pomoc prosme — často ve sv. zповědi duši svou očistujme — Tělem Páně při sv. přijímání se posilujme! Zejména také nejčistší Rodičku Boží za mocnou přimluvu vzývejme!

b) Vedle smilstva jest *hříšná žádost majetku*, jež kajícím a bohulibému životu křestanskému na odpor jest. A proto také píše sv. Pavel:

»aby žádný nepřestíhal, ani neoklamával v jednání bratra svého!«

Kdo se po bohatství nezřízeně pachtí, upadají v mnohá osidla ďábelská. Tak bylo při pohanských Těsalonických, kteříž při velkých obchodech svých šidili asi v míře i váze, podváděli, kradli a lichvařili.

4. Smilstvo i podvody úzce spolu souvisí. Smilník potřebuje obyčejně i mnoho peněz na ukájení zvířeckých žádostí svých; a proto i bližní své podvádí a utiskuje, aby si k nim pomohl. A nespravedlivý dříc nabývá zase prostředků ku

volnému smilství. A proto i smilství i nespravedlnosti stejnou měrou vystřihati se jest;

»*Nebo všeho toho mstitelem jest Pán,*« dí svatý apoštol.

5. A naposled naučení svá jako v jedno shrnuje, dí: »*Nebo nepovolal vás Bůh k nečistotě, ale ku posvěcení;*« čili ku svatému životu. Tělo naše jest výkvětem přírody; a proto sluší se poutivě i svatě s ním zacházeti, ježto má jednou rovněž oslavené v nebi se radovati. Svatě s ním ale zacházíme, když je duchu podrobujeme, a s duchem i s tělem Bohu sloužíme. Tak se podobáme Samému Pánu Ježíši, Jenž se přemáhal, přesvaté Tělo Své pod jho kříže skláněl, Otci nebeskému nejdokonaleji sloužil. Za to byl jakožto člověk na hoře Táboru proměněn, a v nebi po pravici Boží usazen Budeme-li i my Ho následovati, budeme dle zaslíbení Božích i s Ním v nebi po celou věčnost kralovati. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Žijeme v době svatopostní, jež určena jest k tomu, abychom hojněji než kdy jindy rozjímali o utrpení Páně; jakož i o tom, co je zavinilo, totiž o hříších svých; a tak abychom se tím spíše k nápravě života povzbudili. Aby nám v díle tom Církev svatá nápomocnou byla, odívá sluhy své v roucha fialová, čili v roucha kající; koná pobožnosti křížové cesty, růžence bolestného, kající postní kázání. Ale nyní najednou vypravuje v dnešním evangeliu o zázračném, podivuhodném proměnění Páně? Kterak to přichází do pobožností kajících?

A přece zcela vhodně do pobožností kajících vřaďuje Církev Páně rozjímání o proměnění Páně;

a sice proto, abychom i jako málo poodpočinuli v myšlenkách kajících, a i sil svých osvěžili ku kajicnosti ještě hojnější, skrze uvažování o překrásné a přeblažené odplatě, jež nás za kajicnost očekává. Když svatí apoštolové spatřili pouhou částičku slávy Boží na hoře Táboru, tolik se v myslích svých rozradovali, že si až přáli, přerozkošného pohledu toho ihned věčně užívat, a proto na Táboru navždy zůstat. A podobně stane se i nám. I uvažme tedy :

2. *Proč zvolil Pán Ježíš za svědky proměnění Svého na hoře Táboru právě tyto tři apoštoly: Petra, Jakuba a Jana?*

Byli toho tito tři z ostatních apoštolů zajisté nejhodnější. Petr vyznamenával se hlavně svou nezdolnou *vírou*. Neboť když se Spasitel v krajinách Cesarey Filipovy otázal učenníků, kým praví oni býti Syna člověka, Petr jménem všech slavnostně prohlásil: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!« Jakub ztvrdil *naději* svou v tohoto Syna Božího před ostatními apoštoly tím, že první z nich za Krista Pána život svůj položil jakožto mučenník. A sv. Jan neobmezenou *láskou* k Pánu osvědčoval tím, že sebe v panictví svém za stálou obět Bohu přinášel, takže i jména »miláčka Páně« si zasloužil.

Z toho, že Kristus Pán zvolil Petra, Jakuba a Jana za svědky oslavení Svého na hoře Táboru, vyplývá pro nás naučení: abychom i my, jako sv. Petr, celou vírou, jak ji Kristus Pán zjevil, a Jeho katolická Církev vykládá, s celým srdcem i přijímali i vyznávali; abychom i my, jako svatý Jakub, v pevné naději na odplatu u Boha ochotnými byli kařích jakéhokoliv utrpení píti; abychom i my, jako sv. Jan, Pánu Bohu upřímnou láskou osvědčovali přede vším tvorstvem; abychom bližní

své pro Boha milovali jako sebe samy; abychom i my cudně, čistotně a svatě žili, jedenkaždý dle povinností stavu svého; a tak hodnými se stali, patřiti jednou tváří v tvář Spasitele svého v nebesích, kde ještě jasněji, a po celou věčnost stkvíti se bude krásou nejevznešenější!

Uvažme dále:

3. *Proč se Pán Ježíš proměnil před utrpením Svým?*

Krátce před tím, nežli se Kristus Pán na hoře Táboru proměnil, zvěstoval učenskům Svým veliké ono naučení: »Chce-li kdo za Mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj (na sebe každého dne), a následuj Mne!« A pak slavnostně se před Svými apoštoly proměnil, a svědectví od Svého Otce přijal. Tak nám naznačuje, že za trpělivé a odevzdané nesení kříže v odměnu očekává nás nevýslovná odměna od Boha Otce.

Na toto naučení nemáme zapomínati při křížích svých, ať jsme jich zasloužili za hříchy své anebo nezasloužili; ať nás sužuje tělo nebo duše, zlí lidé anebo ďábel. Neboť dle slov Spasitelových nic se bez dopuštění Božího neděje, an bez vědomí Božího ani jediný vlas s hlavy nám nepadá. Na světě třeba nám zapírání, přemáhání, obětování se Bohu. Kdyby jiná cesta k nebi vedla, byl by nám ji ten přelaskavý a přemilosrdný Spasitel, Jenž z lásky k nám i trůn Otce Svého na čas opustil, jistě ukázal; ale On tvrdí: Chce-li kdo za Mnou přijíti do oslavení: zapři sebe sám, vezmi kříž svůj na sebe, a teprve s křížem na ramenou vstupuj za Mnou do oslavy věčné!

Zde v Praze na mnohých místech se staví, k mnohým domům zhotovují sochaři i pěkné sochy. Víte, jak to činí? Lidé přivezou jim veliký kámen, na němž nikdo ničeho pěkného nevidí.

Sochař počne do kamenu tlouci dlátem i kládívem, až se z něho podoba lidská utváří. Čím má býti socha krásnější, umělejší; tím více ran dostává od sochaře. A podobně činí s námi Bůh v životě duchovním. Čím větší odplatu chystá milé duši, tím více ran dává jí zakoušeti, až posléze proměnění její tvář, dosud zármutkem a starostí zastřenou, v zářící slunce; a tělo, odříkáním zmožené, nechá zastkvíti se leskem, jako padlý sníh v jasnu slunečným!

Uvažme konečně:

4. *Proč Kristus Pán odvádí milé apoštoly své s Táboru, a uvádí jich na horu Olivetskou, aby Ho tam spatřili v nejhroznějším utrpení, v němž se tam až Krví potil?*

Stává se, že nám Bůh někdy již zde na světě nechává okusiti vnitřní rozkoše, spokojenosti i zbožnosti, tak že bychom snadno, jako oni tři svatí apoštolové, zvolati mohli: »Pane, dobře nám jest zde býti! Udělejme si stánky trvalého zde přebývání na zemi!« Avšak Bůh nestvořil nás pro krátké a vrtkavé radosti tohoto světa: nýbrž určil nám, abychom si tu na světě ve službě Jeho získali blaženost nevýslovnou v nebi. Posílává nám tu sice někdy kapky útěchy, ale jen proto, abychom při souženích svých na mysli neklesali, a pookřáli. Činí tak podobně, jako činívají matky nemocným dítkám svým, že jim totiž hořký lék, jenž jich uzdraviti má, napřed ocukrují, aby jim tolik odporným nebyl!

Kdybychom jen sladkostí ve službě Boží okoušeli, snadno bychom se domnívali, že již dokonalými a svatými jsme; snadno bychom se pýchou prohřešili. A proto Bůh útěch pozemských snadno zase odnímá. Abychom však při bojích svých nemalomyslněli, občas nám jich popřává;

zvláště činívá tak tehdy, když nám hodně těžký kříž chystá!

Také Kristus Pán zakusil oslavení od Svého Otce nebeského na Táboru před Svou hroznou smrtí; ale neměl z Táboru vystoupiti na nebesa: nýbrž učinil tak z hory Olivetské, kde Svou hroznou oběť krvavou za nás byl započal.

Na to pamatujme, a pak ve štěstí nezpyšníme, v neštěstí nezmalomyslníme; nýbrž povbuzovati se budeme, abychom vše hořké i sladké s odevzdaností do vůle Boží přijímali, snášeli; abychom s ochotou pro čest Boží, blaho své i bližních svých pracovali; abychom za pomoc Boží vždy vroucně prosili; z hříchů upřímně se káli; ve svátostech očištění i posilnění i posvěcení hledali; a tak jednou i ze své hory Olivetské ku proměnění svému v nebesích se odebrali. Amen.

Na neděli třetí v postě.

I.

Výklad epištoly.

1. Karel IV. král francouzský, tázal se kdysi proslaveného básníka italského Torquata Tassa, koho má za nejblaženějšího.

Básník bez rozmýšlení odpověděl: »Boha!«

»To ví ovšem každý,« řekl král; »a proto jsem se já na to netázal. Ale otázka má týkala se lidí: kdo z nich je nejblaženějším?«

A básník odpověděl: »Z lidí nejblaženějším jest zajisté ten, kdo se Bohu nejvíce podobá!«

A pravdu děl věru. O tom svědčí sv. Augustin, jenž dle vlastní zkušenosti napsal: »Nepokojným jest srdce člověka, pokud nespočine v Tobě,

ó Pane!« Čím tedy kdo více v Bohu spočívá, čím podobnějším Jemu býti se snaží: tím pokojnějším, šťastnějším i blaženějším se cítí.

A k takovéto podobnosti s Bohem zve netoliko Efeské, ale nás všechny sv. apoštol, když v dnešní epištole píše:

»Bratři! Buďtež následovníci Boží, jakožto synové nejmilejší; a choďte v milování, jakož i Kristus miloval nás, a vydal Sama Sebe za nás, v obětování a obět Bohu k vůni líbeznému.«

Boha máme tedy v jednání svém následovati, chceme-li se Jemu podobnými, a jednou blaženými státi. A čím budeme Bohu podobnější, tím budeme blaženější již na světě na čas, a v nebi jednou věčně.

Jestli jest Bůh vševědoucí, a tudíž všecko ví: máme my rozum svůj i paměť svou stále vzdělávati, abychom si nashromáždili vědomostí o Bohu a vůli Jeho co nejdokonalejších.

Je-li Bůh všemohoucí, a tedy všecko může: máme my vůli svou zákonu Jeho co nejvíce podrobovati, abychom pro čest Boha, a blaho své i bližních svých vykonali co možná nejvíce.

Shovívá-li Bůh nám: máme i my shovívavými býti ku křehkostem svých bližních.

Odpouští-li Bůh nám: když se kajicně k Němu vracíme: máme i my kajícím odpůrcům i škůdcům svým odpouštěti.

Je-li Bůh nejvyšší svatý, spravedlivý, dobrotivý, věrný: máme Ho ve všech těch dokonalostech hleděti napodobovati co nejvíce. »V lásce choďte, jakož i Kristus miloval Vás,« volá sv. Pavel k Efeským i k nám; a tak vydáme Bohu život svůj celý k vůni líbeznému, jako učinil Kristus Pán; a jako libou vůní byly jemu i oběti starozákonné,

jakožto předobrazy předokonalé oběti Ježíše Krista, Učitele našeho.

2. K oběťm nás tedy zve svatý apoštol; ale zároveň připojuje i výstrahy před nepravostmi, jež oběti na zmar přivádějí. Varuje před neřestmi, jaké panovaly v Efesu, jenž byl velikým městem, oplývajícím bohatstvím, ale i rozkošnictvím. Píše:

»Smilství pak a všeliká nečistota, neb lakomství, nebud' ani jmenováno mezi vámi, jakož sluší na svaté; aneb mrzkost, aneb bláznové mluvení, anebo šprýmování, kterážto věc jest nenáležitá; ale raději díkůčinění.«

Pohané měli smilstvo a lakotu za dovolené, poněvadž neznali Boha, ani určení člověka, a neměli naděje na odplatu věčnou. Křestané, mezi nimi žijící, byli v nebezpečí, aby od pohanů k neřestnému životu svedeni nebyli. Proto jich sv. Pavel varuje, a na mysl jim klade: *»Byli-li jste na křtu svatém za dítky Boží přijati, nesluší se více, abyste si v neřestech pohanů libovali.«*

Varuje jich, aby se vystříhali netoliko skutků smilných, ale i mrzkostí, čili oplzlých řečí, a i ostatního bláznovského šprýmování, jakožto věcí křestanů neslušných.

Lehkomyslnými řečmi bývá zajisté mnoho zlého způsobeno. Kdo mluví řečí oplzlých, prozrazuje, že v duši své více čudným není; nebo dť přísloví. čím srdce oplývá, tím ústa přetékají. Kdo ale jest necudným v srdci svém, stává se jím při nejbližší vhodné příležitosti i ve skutku zevnitřním.

Kdo necudně mluví, ubíjí také studu svého i společníků svých, a svolává na sebe kletbu Toho, Jenž říci ráčil: Běda světu pro pohoršení! Kdo by pohoršil zejména někoho z maličkých, prostých i nevinných: lépe by jemu bylo, aby mu byl

uvázán kámen mlýnský na hrdlo, a aby s ním utopen byl v propasti mořské! To jest: menší by byl tento trest na provinilce, nežli ten, jenž ho stihne po smrti na věčnosti pro pohoršení!

Tedy ne takovými věcmi i řečmi máme se zabývati; ale spíše máme o dobrodiních Božích uvažovati, o nich mluvit, a za ně Bohu díky činiti.

3. Zapovídá-li ale sv. Pavel šprýmování neřestné, nezapovídá tím ovšem žertů přátelských vůbec. Smíme tedy pro obveselení a potěšení bližních i řečí žertovných užívat; ovšem jen takových, při kterých nebývá Bůh urážen; ani bližní ku hřichu, zejména ku hněvu a pomstě drážděn. Lidská povaha naše jest již taková, že žádá občas dovolného uvolnění, nemáme-li se před časem ku práci vytrvalé neschopnými státi. Víme, že i miláček Páně svatý Jan, po tuhých pracích apoštolských bavíval se dětinně s holubicí!

4. Sv. Pavel tedy vysvětlil, jak neslušnými věcmi jsou smilstvo a lakota, ježto jsou pravým modlářstvím, an při nich člověk prvé místo v srdci svém nedává Bohu, jak Jemu přísluší, ale tvorům; totiž některému člověku, anebo nějakému statku pozemskému. Potom ale popisuje zhoubnost neřestí těch následujícími slovy:

»Nebo o tom vězte, rozumějice, že žádný smilník, anebo nečistý, anebo lakomec (což jest modloslužebnost) nemá dědictví v království Kristově (na zemi) ani (v království) Božím (v nebi)«. To jest: kdo se neřestem těm oddává, jest nehodným, odumřelým údem Círky svaté na zemi, a vyloučen bude i z království nebeského po smrti.

Proto varuje sv. apoštol nejen před neřestmi samými, ale i před těmi, kdož k nim svádí, řka:

»Ať žádný vás nesvede marnými slovy« (čili lživým předstíráním, že snad neřesti ty jsou do-

voleny, poněvadž se jim mnozí oddávají). *»Nebo pro takové věci přichází hněv Boží na syny nevěry. Nebývejtež tedy účastníci jejich.«*

Až posud mnozí svůdci slovy úlisnými, pokryteckými svádí nevinné ku smilstvu, aby jich žádostem svým naklonili.

Jsou falešní proroci mezi námi, kteříž hlásají »svobodnou lásku«, a chtějí, aby lidé pospolu se směšovali a zase od sebe odcházel, a tak žili, jako ta němá tvář. Varujte se jich, věduce ze slov apoštolských, že »žádny smilník aneb nečistý nemá dědictví v království Kristovu.«

5. Konečně připomíná sv. Pavel Efeským, že když opustili temnosti bludů pohanských, aby jakožto synové světla chodili i žili

»ve vši dobrotě a spravedlnosti a pravdě!«

Tak čiňmež i my, vyznavači Ježíše Krista, a spoludědici Jeho! Cvičme se zvláště v této posvátné době v modlitbách, v postu, odříkání, pokřování, zejména ale při přijetí svátostí. Chovejme tělo své v počestnosti, jakožto chrám Ducha svatého! Dávejme ze statků svých rádi v ruce chudých na úrok u Pána Boha! Abychom se stávali Bohu vždy podobnějšími; a po bojích života stali se s Ním jednou tím blaženějšími. Amen.

II.

Výklad na evangelium.

1. Za nešťastného máme každého člověka, kterému některý smysl schází. Nešťastným jest slepec, jenž nevidí krásy slunce, měsíce, barev květů, ani tváří obkličujících jej miláčeků jeho; jej obestírá věčná tma. Nešťastným jest hluchý, jenž neslyší líbezných zvuků zpěvu, hudby a lahodných řečí přátel svých; jej obkličuje věčné ticho hro-

bové. A že řeči lidí neslyší, také se jí ani od nich nepřiučí; a bývá tedy člověk hluchý i němým. Před málo lety upozorněn jsem byl v ústavu pro slepce na Malé Straně na dívku, asi dvacetiletou, jež byla od narození slepá i hluchá, a proto i němá. Domácí mohli se s ní jen v nejnnutnějších věcech dorozuměti skrze hmaty rukou. Věřte, že bez zachvění nebylo lze na toho ubohého tvora ani pohlédnouti! A takovým byl tedy také onen ubožák, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium, že byl hluchým i němým. Sv. Matouš o něm dokládá, že byl také i slepým. Ubožák ten byl posedlým od ďábla, jenž ho slepým i hluchým i němým činil. Pán Ježíš prstem moci Své ďábla z něho vymetl; načež člověk ten prohlédl a slyšeti i mluvíti začal.

Zázračné uzdravení to nestalo se bez příčiny; a Církev rovněž nedává bez příčiny vypravování o zázraku tom čísti právě v nynější dobu svatopostní. Onen ubožák, ďáblem posedlý a od Pána Ježíše uzdravený, jest totiž obrazem — hříšníka od ďábla obloučeného. A jako když Spasitel z ubožáka ďábla vymetl, týž úplně zdravým se stal: tak máme i my nyní Pána Ježíše vroucně prositi, aby nás klamů ďábla zbavil, a duši naši uzdravil. Že tomu tak, snadno se přesvědčíme, jestliže o uzdravení onoho ubožáka něčeho více uvážíme.

2. Uvažme tedy, že ďábel ho učinil *slepým*. To se stalo tak, že ďábel usadil se do srdce jeho, jako do pevného hradu, a uzavřel za sebou všechny vchody, a tedy i tělesné oči ubohého, aby z místa svého vypuzen býti nemohl.

A podobně činí ďábel ve smyslu duchovním i každému hříšníkovi. On oslepuje mu totiž vnitřní zrak, čili rozum jeho, aby duševní bída své ne-

poznával, a nevíšmal si nebezpečí, v němž vězí; že totiž každé chvíle může propadnouti věčnému zavržení.

Je-li slepota tělesná věcí zlou, jest slepota duchovní neštěstím největším! Duchovně slepý člověk podobá se nešťastníku, jenž se zavázanýma očima kráčí po úzkém prkně, pod nímž zeje hrozná propast. Podobá se nemocnému, nebezpečnou zimnicí stíženému; jenž ale proto, že tělesnýma očima vidí, za zdravého se považuje: a proto také léčivých prostředků neužívá, a tak smrti a záhubě neodvratně kráčí vstříc.

Ó kéž by nás Bůh takovéto slepoty duchovní uchránil! Ale i my sami máme se chrániti všeho toho, čím bychom do slepoty duchovní uvedeni byli: tedy všeho hříchů, poněvadž hřích uvádí člověka v moc ďábla, jenž pak otroka svého oslepuje, aby mu uniknouti nemohl.

Boha máme vroucně prositi za pomoc, abychom v hříších svých prohlédli; ale i sami máme často způsob života svého přísně zkoumati, čili svědomí své zevrubně zpytovati, zejména ku svaté zpovědi velikonoční: abychom poznali, jak jsme konali povinnosti své oproti Bohu, oproti svým bližním, oproti vlastní duši a vlastnímu tělu svému. Kdo sama sebe přísně odsuzuje a napravuje, tomu nebude třeba, aby ho soudil i odsoudil jednou nejvyšší spravedlivý Soudce náš, Bůh!

3. Uvažme dále, že ďábel učinil ubožáka, o němž dnešní sv. evangelium vypravuje, také *hluchým*; to jest: uzavřel i sluchu jeho, aby skrze ten do duše nešťastníka nevniklo slovo Boží, jež by ho z hradu jeho vypudilo.

V pravdě hluchý neslyší ovšem ani líbezných, ani varovných hlasů, byť by vedle něho stříleli anebo hrom bil! A podobně způsobí ďábel při

člověku ve smyslu duchovním, když mu v srdci svém místa dopřál, an si hřích zamiloval. Ďábel učiní ho netoliko slepým, nýbrž i hluchým. A když jest hříšník hluchým, neslyší pak ani na hlas Boží, v nitru jeho se ozývající; totiž na hlas svědomí, byť by ho ono i sebe důtklivěji k návratu a pokání nabádalo. Hříšník nedbá slov kazatelů, nedbá napomenutí věrných rodičů, nedbá dobrých rad nejupřímnějších přátel. Proč? Ďábel učinil ho hluchým!

Duchovně hluchý nevšmá si ani nejdůtklivějších událostí v životě, jež by ho mohly přivésti ku poznání sebe, ku pokání, a ku křesťanské přípravě na smrt, soud a život věčný. Proč? Ďábel ho učinil hluchým!

On neslyší, kdyby Bůh i hromem podle něho mluvil, on neslyší také volání Círky v této posvátné době, aby si duši řádnou svatou zpovědí velikonoční očistil. A tak jako slepý a hluchý kráčí lehkomyšlně ku propasti pekelné.

Ó, jak mnoho jest těch ubohých, kteří byvše od ďábla o zrak i sluch oloupeni, hroznému neštěstí jdou vstříc! Svědectví o tom vydávají — ty zpovědnice v kostele, nyní tak málo navštěvované!

4. Ďábel učinil konečně onoho ubožáka, jež byl pak Spasitel uzdravil, nejen slepým a hluchým, nýbrž i *němým*, tak aby nemohl mluvit ani s Bohem, ani s lidmi.

A podobně činí ďábel i otrokům hříchů: že je činí němými, tak aby nevzdávali ústy svými chválu a díky Bohu; a aby nevzdělávali slovy i skutky bližních svých.

A i tehdy užívá ďábel ještě zvláštní lsti, aby otroka hřichu jen tím více upoutal, a tím jistěji pak k sobě do záhuby stáhl. Dopouští jemu

totiž někdy na chvíli prohlédnouti a na chvíli slyšeti. Bývá to tehdy, když hříšníka stíhati počínají neštěstí v rodině, nezdary při pracích, a jiné protivenství i odporné příhody v životě. Tu si hříšník snad na krátko představuje bídný stav své duše i nebezpečí věčného zahynutí, v němž vězí; a pocituje v sobě žádosti, aby života svého v čas napravil. Ale tu ho ďábel náhle činí opět němým, to jest on ho zráží, aby se jen svátostně nevyzpovídal. Hříšník tedy kojí se nadějí, že i bez svátostní zpovědi — snad! — odpuštění dosáhne. Anebo jde-li přece do zpovědnice, tu bývá němým, že snad některé nepatrné poklesky na sebe žaluje; ale mlčí o tom, z čeho by se v prvé řadě vyznati měl: že totiž dopouštěl se smilstva; že snad po léta žije v divokém manželství anebo cizoložství; že bližních svých podváděl v obchodě, v míře a váze, aniž by jim byl posud povinné náhrady učinil; že oloupil o dobré jméno snad dobrodince své anebo kněze, a tak požehnané působnosti jich zmařil; že čítal knihy nevěrecké, a hubil nevinnost.

A proč mlčí nešťastník takový? Poněvadž ďábel učinil ho zase slepým, aby nepoznal, že se hrozných svatokrádeží dopouští, kdo svátostí nehodně přijímá; a že kdo Tělo Páně jí nehodně a pije Krev Jeho nehodně: jí a pije si — dle slov apoštolských — své zatracení!

Ó jaký to hrozný stav hříšníka, ježž ďábel činí slepým, hluchým a němým! Zdalíž to není nejhroznější pošetilost, nechťiti se ve zpovědnici zahanbiti před jedním člověkem, jenž na věky o tom jeho zahanbení mlčeti musí: a za to pak po celou věčnost nositi na sobě na odiv hanebnosti své, jako znamení Kainovo, a míti hanbu před celým nebem i celým peklem, a po celou věčnost?

Ó prosíme Krista Ježíše, aby i nás zbavil slepoty, hluchoty i němoty duchovní; abychom hodně svátosti přijali, a z milosrdenství Božího netěšili se toliko v tomto životě, ale z něho Boha chválili i po celou věčnost. Amen.

Na neděli čtvrtou v postě.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní epištola jest poněkud těžší ku porozumění. Kdo jí chce snáze pochopiti, tomu třeba věděti, že ji psal svatý Pavel Galatským, čili obyvatelům Galacie, kteří byli před obrácením svým na víru křesťanskou pohaný. K těm přišli bludní učitelé, kteří před tím židy byli, a nepřestávali při nich horliti pro zákon Mojžíšův, žádajíce zejména, aby jeden každý pohan napřed židem se stal, a pak teprve křesťanem; a aby všichni křesťané vůbec povinni byli zachovávat i zákon židovský o obřizce a o všelikých ceremoních židovských.

Poněvadž tito bludaři na dotvrzení bludů svých k výrokům Písma svatého se odvolávali: svatý Pavel, chtěje bludů jich odmítnouti, a Galatských neoprávněného jha, jež jim skrze Zákon Starý uložití chtěli, sprostiti, odvolává se rovněž ku Písmu svatému. Ale dovozuje z něho, že křesťanům netřeba, aby se na dále dali vázati obtížnými předpisy neplatného již zákona pro židy. A ku cíli tomu užívá podobenství o dvou synech Abrahamových.

2. Se syny Abrahamovými má se to ale takto. Když Sára, manželka Abrahamova, se již

sestarala a zůstávala neplodnou: Abraham se svolením jejím, jak tehdy v obyčeji bylo činiti, aby potomků nabyt, pojal Agar, jež jemu porodila syna Ismaela. Teprve později, když Abraham a Sára ještě více se byli sestarali, slíbil Bůh Abrahamovi za velikou oddanost i poslušnost jeho syna z pravé manželky jeho; a ten když se pak skutečně narodil, nazván jest Isak. Syn Ismael, zplozen byv s otrokyní, toliko ku službě a otroctví byl zplozen; syn ale pravé a svobodné manželky Isak měl býti také pravým dědicem Abrahamovým.

A k těmto *dvěma* synům *jednoho* otce Abrahama přirovnává sv. Pavel oba Zákony Boží, Starý a Nový, jež oběma těmi syny předobrazeny byly.

I tvrdí sv. Pavel: Jako Ismael byl zplozen ku službě, ježto Agar, matka jeho, jsouc otrokyní, toliko služebně ploditi mohla: tak i Zákon Starý zavazoval ke službě otrocké. Nebo Agar utekla do Arabie, kde Bůh dal na hoře Sinai Desatero čili Zákon Starý; Zákon ten tedy zákonem služebnosti jest. Ale od hory Sinai jest pokračování hor až do země svaté, kde se narodil syn svobodné Isak, určený ku panování. Tak ze Zákona Starého jest pokračování do Zákona Nového, v němž ale není více služebnosti otrocké, ale panování synů Božích.

Sára, dříve neplodná, stala se skrze syna svého a potomky jeho národem velikým, jehož členů jest jako písku na břehu mořském, anebo jako hvězd na nebi. A tak i Církev Páně, zprvu zcela malá, nepatrná, rozmohla se poznenáhlu v národ veliký, ano daleko mocnější, než byl kdy národ židovský; a proto právem o ní platí slova Písma: *»Vesel se neplodná, kteráž nerodíš: vzkřikni*

a zvolěj, kteráž nepracuješ ku porodu; nebo mnoho jest synů opuštěné, více než té, kteráž má muže.*

Z toho, že Církev jest duchovní nevěstou Ježíše Krista, potomka Isákova dle těla, uzavírá svatý apoštol, že my křesťané, jakožto synové Círky Páně nikterak nejsme povinni otrocký Zákon Starý na dále zachovávat; a proto tedy píše: *»My pak, bratři, jsme podle Izáka synové zaslíbení.**

3. Dokázav takto sv. Pavel Galatským, že nejsou jakožto křesťané povinni, podrobovat se starozákonnému nařízení o obřizce a jiných ceremoniích židovských, těší jich z toho, že musili mnoho trpěti od falešných proroků, že židovstva vyšlych, řka: *»Jako tehdáž ten, jenž se byl podle těla narodil* (totiž Ismael), protivil se tomu (to jest: všelijak ubližoval tomu), kterýž podle ducha zplozen byl (totiž Isakovi, že jemu měl panování popustiti, jehož by se byl po Abrahamovi jednou dodělal, kdyby se témuž Isak nebyl narodil): tak i nyní* (se totiž děje, že přívrženci zákona otrockého všeliké příkoří činí nám křesťanům, žijícím dle Zákona Nového.)*

Ale těšte se, jako by řekl: Co se stalo Agaře a synu jejímu Ismaelovi, o nichž dí Písmo: *»Vyvrz děvku a syna jejího; nebod nebude dědicem syn děvky se synem svobodné*:* tak se stane i za slepeným židům, kteříž od mrtvých obřadů svých spásu očekávají, že jednou vyvržení budou z domu Abrahamova; to jest ze zaslíbení Bohem jemu učiněných; a že přijdou národové jiní od východu i od západu, a stolovati budou s Abrahamem, Isakem i Jakubem; kdežto vlastní potomci jich kvěleti a bédovati budou v temnostech zevnitřních, kde jest pláč a skřípění zubů. —

4. Avšak, pomyslí si snad mnohý: k čemu čte se nám takovéto naučení, když přece nikdo z nás ceremonií židovských nedbá?

A přece má Církev svatá důležitou příčinu, proč naučení toto každoročně, a právě v čase svatopostním ku čtení i rozjímání nám předkládá. Máme z něho poznávati, že *»nejsme synové děvky,«* a nemáme tedy otročiti zákonům Mojžíšovým; ale že *»jsouce synové svobodné, kteroužto svobodou Kristus nás osvobodil,«* máme svobodně Bohu sloužiti; z lásky a oddanosti ku Kristu Ježíši, Jenž z lásky k nám zákonu židovskému Sám dobrovolně se podrobil, aby nás od otroctví jeho vysvobodil.

Sloužiti máme s vděčností Bohu Otci, Jenž nám jednorozeného Syna na svět poslal; sloužiti máme Duchu svatému, Jenž nám z nepřebných pokladů milostí Ježíše Krista rozdíl, nás od hříchů očištuje, posvěcuje, rouchem svatebním přiodívá, společnosti nebešťanů hodnými činí.

Složiti máme se sebe v této posvátné době veškeré otroctví hříchů, do nichž tak snadno kle-sáme; a tak za pomoci Ducha svatého; v náležitě, upřímně, kající *svaté zpovědi*; a posílit se tak ku další šťastné pouti *nejsvětějším Tělem Páně*. Proto také čteme v dnešním svatém evangeliu o *zázračném nasycení tisíců*, jež bylo předobrazem toho *přesvatého nasycování*, jež děje se při sv. přijímání. Z mála chleba sytí se denně tisícové kněží při mši svaté, a tisícové tisíců při svatém přijímání; a přece Těla Páně neubývá, ale ono stále se obnovuje, ve všech dílech světa, každého dne, až do skonání světa!

5. Sloužiti tedy máme Bohu ve svobodě synů Božích. A v čem, že svoboda ta záleží?

Svobodným není ten, kdo volá: *»nechceme ani Boha, ani pána, ani zákonů,«* jak možno dost

často slyšeti, a jak učí falešní proroci ubohý lid. Nebo nechtějí se nikým a ničím vázati, znamená ne svobodně, ale *bezuzdně* žítí, žítí jako zvíře žije, jež rozumu nemá.

Svobodně žije, kdo v mezích zákonů Božích, církevních i platných zákonů občanských volně se pohybuje, Bohu slouží pro Něho Samého; bližním dobře činí pro odplatu u Boha; duši svou v čistotě spravuje, a tělo své v poddauství pod rozum, svatou vírou osvětlený, sklání.

Kř Kristus Pán Sám tvrdí, že nepřišel zákona zrušit, ale zdokonalit. V mezích od Něho ustanovených jest nám tedy žítí svobodně; kdo zákonů ani Božích ani lidských nedbá, ale jen dle žádostí svých jedná: otrokem se činí těchto nezřízených žádostí svých, a není svobodným! Kdo žije jen proto, aby tělu sloužil, marných vyznamenání a důstojenství nabyt, peněz a jiných statků nashromáždil, z nichž přec ničeho s sebou nevezme do hrobu: není svobodným, ale otrokem těchto žádostí svých, nad nimiž dle vůle Boží měl pano-ovati; a podíl jeho bude s těmi falešnými učiteli, kteříž jako synové děvky na věky vyvrženi budou.

Kdo ale Bohu dobrovolně a s láskou slouží, přikázání Jeho tedy věrně plní, i přikázání lidí, pokud Božím na odpor nejsou, svědomitě zachovává, z poklesků upřímně se kaje, Tělem Páně často a vždy hodně se posiluje: ten toliko chová se jako pravý, svobodný syn Boží; a stane se v čas, Bohu milý, účastným nevyslovné odplaty, které Bůh věrným synům Svým uchystal v životě věčném. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Rozkošný to věru obrázek, jaký nám na oči staví vypravování dnešního sv. evangelia! Pod večer, kdy zapadající slunko posledním svým svitem pozlácuje krajinu blíže jezera Genesarethského, sedají do trávy, jako na zelený koberec, tisícové lidí vyhladovělých, očekávajících nasycení. Před nimi stojí Spasitel v nevýslovné Svě vznešenosti, žehná chlebu i rybičkám, a apoštolové roznášejí obé. Aj hle! zástupové se nasycují, ale pokrmů požehnaných neubývá! Ba zástupové již jsou všichni nasyceni, nikdo více pokrmů si nežadá: ale požehnaných pokrmů nebylo, nýbrž naopak zbývá jich celých dvanácte košů, a tedy daleko více, než původně bylo! Jaký to zázrak!

Zázrak ten jest ale předobrazem zázraku ještě většho, který učinil Kristus Pán při poslední večeři u přítomnosti apoštolů, a který opakuje se při každé mši svaté! Nebo:

2. Jako *Pán Ježíš na poušti pozvedl oči k nebi, Otci nebeskému díky činil, chléb žehnal i lámal*: totéž učinil i při poslední večeři!

Na poušti nasýtil zástup asi 5000 mužů, přítomných žen a dětí počtem daleko větším v to nepočítaje: ale v nejsvětější Svátosti, v podobě chleba nasycuje miliony věřících, kteříž ku stolu Jeho přistupují!

Po chlebu na poušti zlačněli lidé opět; ba i manna, kterou Bůh na poušti židy živil, padala toliko po čtyřicet roků; ale manna nebeská v nejsv. Svátosti živí až do života věčného!

Na poušti tak málo bylo ujedeno, že na konec více zbylo, nežli na počátku bylo. A při svatém přijímání zůstává Tělo Páně neporušeno,

nezmenšeno, ač milionové po celá století Ho požívají!

Ó jaký to div lásky Boží! Zdaliž neměli bychom zaň Bohu více vděčnými býti, nežli oni zástupové, nasycení na poušti, kteří chtěli z radosti i vděčnosti Pána Ježíše králem učiniti?

3. Uvažme dále, *kterak dnešní zázrak nejsv. Svátost předobrazuje.*

Pán Ježíš Sám na poušti žehnal, ale Sám chleba nerozdílel; to činiti nakázal apoštolům. Pán Ježíš začal nejprvé chleby rozmnožovati v rukou Svých skrze požehnání Své; pak ale v díle tom pokračovali apoštolové, že se v rukou jich při rozdělení chleby rozmnožily tak, až se všichni lační do syta najedli, a až více zbylo, nežli před rozdělením bylo. A podobně se to má s nejsv. Svátostí. Při poslední večeři Pán Ježíš ji začal, an chléb a víno proměnil ve Své Tělo a ve Svou Krev. Pokračování v díle tom zázračném ponechal ale apoštolům, an jim velel: »To činite na Mou památku!« A dle rozkazu toho apoštolové také Tělo i Krev Páně rozmnožovali při každé nekrvavé oběti mše svaté; jich dědicové, biskupové a kněží, činí tak posud, a činiti budou až do skonání světa, že nasycovati budou hladových zástupů.

Pamětihodným také jest, že Pán Ježíš nežehnal toliko chlebu, ale také *rybám*. Ryba slove řecky, jak se tehdy ve svaté zemi mluvívalo, »ichtys.« Hlásky, z nichž slovo toto jest složeno, jsou začátečními písmeny slov, jimiž Syn Boží bývá nazýván. Totiž: **J**esus, **C**hristus, **T**heu, **H**ynos, **S**óter; to jest: Ježíš Kristus, Boha Syn, Spasitel. První křesťané směli se ku bohoslužbám scházeti toliko ve skrýších a podzemních sklepeních. Aby pozornosti slidičů od sebe odvrátili, nedělali obrazů

Spasitelových, ani křížů na místech posvátných, ale malovali tam rybu. Křesťané věděli, že ryba, ichtys, pamatuje na Pána Ježíše. A podobně i žehnání ryb, jež vykonal Spasitel, jako by mluvilo takto: Já Spasitel dám vám Tělo Své za pokrm v podobě chleba; ale chléb po požeňnání nebude více chlebem, nýbrž promění se ve Mne, Jenž v pravdě jsem Boha Syn, Spasitel!

Také to, že Pán Ježíš požeňnal *ryby dvě*, není bez hlubokého významu. Pán Ježíš jest totiž i pravým Bohem i pravým člověkem, jako kdokoli z nás. Má tedy přirozenosti dvě: Božskou i lidskou. Požeňnal-li ryby dvě, jako by říkal: Kdo Mne v nejsvětější Svátosti přijme, přijme Mne zcela jak jsem: jako Boha i jako člověka.

Ó jak podivuhodným způsobem postaral se Pán Ježíš při zázračném nasycení zástupů na poušti i o to, aby víra naše v tajemství nejsvětější Svátosti byla upevněna!

4. Konečně si také povšimněme, co vypravuje svatý evangelista o nasycených. Práví o nich, že *byl zástup veliký, jenž Pána Ježíše na poušť byl následoval*. V zástupu tom byli ale lidé rozličných druhů. Někteří z nich byli zajisté neduživci. Slyšeli o zázracích Páně, a přišli, by toho Divotvorce spatřili, slyšeli, a od Něho, pokud možno i uzdravení nabyli. Hledali zdraví více nežli chleba, a našli zajisté obého. Jiní přišli za Pánem plni horlivosti, aby se o Bohu a o cestě ku spasení lépe poučili. Hledali tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho; a Kristus Pán jim vedle toho přidal i zázračného nasycení. Konečně přišli také na poušť za Pánem Ježíšem pouzí zvědavci; a i ti, ukojivše zvědavosti, přijali nasycení, ale pak bez poděkování Pána zase opustili.

A podobně se to má při sv. přijímání. Přistupují k němu duchovní neduživci, čili hříšníci kající; a ti nacházejí od hříchů očistění, uzdravení i posílení ku životu ctnostnému. Přistupují i svatí horlivci; a ti nacházejí duchovního nasycení, a rozněcují se novou láskou k Bohu. Přicházejí k stolu Páně ale i nevděčníci, kteří jen z donucení ku zpovědnici byli přistoupili; v ní bez lítosti a zánčení se zpovídali; ba snad hříchy těžké docela zamlčeli a švatokrádežně se zpovídali. Ti ovšem ze sv. přijímání užitku nemají, ale spíše naplní se při nich slovo apoštola národů: »Kdo jí Tělo Páně nehodně, a pije Krev Páně nehodně, jí a pije si své — zatracení!«

K jakému druhu přijímajících patříme jedenkaždý z nás?

Uvažujme o tom v této posvátné době, kdy každý dospělý pod smrtelným hříchem zavázán jest, svátostně se vyzpovídati, a Tělo Páně hodně přijati! Modleme se k Bohu za milost hodného sv. přijímání, i pro sebe i pro miláčky své, abychom od stolu Páně odešli do domova svého nasycení pro život věčný; a aby se i na nás vyplnila přípoověď Samého Spasitele: »Kdo jí Mé Tělo a pije Mou Krev, přebývá ve Mně a Já v něm; a Já jej vzkřísím v den nejposlednější. Amen.

Na slavnost Zvěstování Panny Marie.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní svaté čtení obsahuje vypravování z proctví Isaiáše proroka, líčící nevýslovnou dobrotu, shovívavost i trpělivost Hospodina oproti vyvo-

lenému lidu Zákona Starého; kteréžto vlastnosti Boží ještě v jasnějším světle září v Zákone Novém.

Abychom slověům svatého čtení spíše porozuměli, třeba věděti, v které době, a při jaké příležitosti řečeny byly?

Proti Achazovi, jenž kraloval v Judsku, spikli se totiž dva jiní králové, a sice král sýrský Rasin, a král israelský Facee s tím úmyslem, že Achazovi království jeho odejmou, a o ně se mezi sebou rozdělí. Achaz, jsa ve veliké tísní, požádal krále assyrského za pomoc proti spojeným nepřátelům svým. Bůh ale nechtěl tomu, aby Achaz zbaven byl trůnu, a aby nepřátelé jeho roztrhali království jeho; a proto přikázal proroku Isaiáši, aby Achazovi vyřídil, by se nebál, ježto i bez pomoci krále assyrského bude z moci nepřátel svých vysvobozen, an Bůh Sám bude jeho ochranem a pomocníkem

A aby Achaz přispovědi té spíše uvěřil,

»mluvil v těch dnech Hospodin (skrze Isaiáše) k Achazovi, řka: Požádej si znamení od Hospodina, Eoha sveho v hlubokosti podzemní, anebo na výsosti vzhůru.« Jako by řekl: Zním tvůj bezbožný život, a tvou lásku k modlám pohanským; a proto i vím, že bez nějakého znamení, čili bez zázraku neuvěříš tomu, co ti připovídám. Žádej tedy na uvěření zázrak, jakýkoli chceš a kde chceš; ať v hlubokosti podzemní, čili aby se otevřela země a vydala tajemství svá; ať na výsosti vzhůru, čili na nebi; na vůli ti dávám, abys žádal jakýkolivě div na potvrzení, že král assyrský ti nepomůže, ale že pomohu ti Já!

2. Avšak na místě, aby byl Achaz tolik do broty a milosrdenství Božího u vděčnosti si připamatoval, a vedení Hospodinovu u víře i důvěře se odevzdal,

řekl Achaz: Nepožádám (znamení), a nebudu pokoušeti Hospodina.

Takto ale zázraku nabízeného neodmítal z opravdové bázně Boží, jakoby Boha uraziti nechtěl; ale jen z nevěry i nedůvěry v Boha. Prorok Isaiáš dobře však poznal, že Achaz jen nevěru svou a pohrdání Bohem pokrytecky zakrývá; a proto také opatrně sice, ale přece zřejmě zpronevěru jeho do očí mu vyčetl, a jmenem Hospodinovým

řekl: Slyšte tedy, dome Davidův! (To jest: ty Achazi, z pokolení Davidova, i s celým potomstvem svým:) »zdali jest vám málo, obtížnými býti lidem, že obtížní jste i Bohu mému?«

Jako by řekl: Považujete to za maličkost, že pýchou, neposlušností, nevěrou a jinými nepravostmi obtěžujete lidi dobré a bohabojné, zvláště nás proroky, kteříž vám vůl: Boží zvěstujeme; a proto jdete dále, a dopouštíte se věcí horších, a sice tak, že obtěžujete i Samého Boha Hospodina, Jež já ctím, za Boha svého Ho maje; Jemuž ale vy nevěříte, v Něhož vy důvěry nemáte, Jehož nemilujete, poněvadž přiklonili jste srdce svého k modlám a k nefestné modloslužbě. Takovým nebyl předek váš, král David. Kdyby ten žil, nebyl by zajisté obtížným lidem, aby jich rozkazem anebo zlým příkladem sváděl; a tím méně byl by obtížným Bohu, aby ho nevěrou, nedůvěrou anebo jinými hřichy urážel. Ale naopak, bližní své by dobrým příkladem vzdělával; a pro čest Boží by horoval i pracoval. Vy však jste jemu zcela nepodobní, v mravech zvrhlí, bezbožní potomci jeho, zejména ty, Achazi!

A Achazů, lidem i Bohu obtížných, jest věru mnoho i mezi křesťany! Mnoho jest takových, kteříž obtížní jsou rodičům, představeným, příbuzným i sousedům, urážejíce jich svými lžemi,

pomluvkami, krádežemi, protivenstvími, jimiž se jim za dobrodiní zle odměňují. Obtížni jsou ale i Bohu, ježto Církvě Páně lají, přikázání Boží i církevní svévolně přestupují, dnů svátečních nesvětlí, svátostí nepřijímají, službám Božím se vyhýbají. Ale přijde doba, kdy Bůh Sebe i lidi takovéhoho břemene zbaví!

3. Achaz a ostatní, kteříž byli stejného s ním smýšlení, nechtěli znamení od Boha žádati, a myslili, že proto Bůh také žádného neučiní. Ale Bůh neučinil, jak oni se nadáli, nýbrž jak Sám v prozřetelnosti Své byl ustanovil. Proto také oznámil jim Isaiáš: Když tedy nechcete žádati,

»Protož Sám Pán dá vám znamení: Aj, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel.« (Bůh s námi).

To znamená: Znamením Hospodinovým bude to, že v době krátké, jaká bývá mezi počtím a porodem, tedy v devíti měsících, bude Judsko od svých nepřátel osvobozeno. A na památku toho novorozený syn nazván bude *»Bůh s námi,«* že nás totiž Bůh milostivě vysvobodil.

4. A o tomto novorozenci dále tvrdí prorok:

»Másla a med jísti bude, aby uměl zavrci zlé a vyvoliti dobré.«

To znamená: syn ten nezemře po porodu, ale živ bude; a požíváním pokrmů těch dospěje k užívání rozumu svého tak, aby dobře rozeznávali uměl dobré od zlého. Ale prvé než bude moci pachole uměti dobré od zlého rozeznávati, to jest během dvou neb tří roků, zpustošeny budou země nepřátel Judska tak, že na nich povstanou tučné pastviny, na nichž i dobytek i včely najdou hojně potravu, aby dali hojnost másla i medu.

A jak Bůh takto slíbil, tak ovšem i splnil. Poslal krále assyrského Piglata, jenž povstal proti

nepřátelům Judska, na hlavu je porazil, a země jich zpustošil.

5. Avšak tímto vyplněním předpovědi Isaiášovy nebylo ještě vyplněno prorocství celé. Ono totiž obsahuje mnohem více, než pouhou předpověď o vysvobození království Judského. Obsahuje i přípověď o vysvobození lidstva celého z otroctví ďábla!

Praví prorok: *Aj* — považte — *panna* pravá, přečistá, svého druhu jediná, Panna Maria, *počne* způsobem zázračným, bez poznání muže, pouhým zastíněním Ducha svatého; *a porodí Syna* Božího, Bohočlověka, Jenž přese všechnu bezbožnost Achaza, to jest ďábla i zlého světa, lidstvo vykoupí. I slouti bude v pravdě *Emanuel*, Bůh s námi, ježto Sám Bohem jest, a bude přebývati mezi námi, pln milosti a pravdy. *Bude jisti máslo i med*; to jest: bude prospívati věkem, moudrostí i milostí, u Boha i u lidí, že všichni lidé nad moudrostí Jeho žasnouti budou.

A co tehdy Isaiáš předpověděl, toho památku splnění konáme dnes. Anděl Gabriel zvěstoval Panně Marii, a ona počala z Ducha svatého. Syn její Pán Ježíš naplnil svět podivením, a naučil nás cestám spravedlnosti. Jemu a Matičce Jeho budiž za to čest v nebi i na zemi po všechny věky věkův. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

Dnešní slavnost Bohorodičky patří mezi nejvyšší ze všech; nebo dnešním dnem začíná důstojnost její jakožto Matky, nad kteroužto důstojnost není nic vyššího ani na zemi ani na nebi. Proto svatý Bonaventura napsal: »Bůh mohl stvořiti krásnější slunce, mohl stvořiti sličnější měsíc,

mohl stvořiti stkvělejší hvězdy: ale nemohl stvořiti vznešenějšího tvora, nežli jest Panna Maria, Matka Syna Jeho, kterou posel nebeský jmenuje — milostí plná!«

Rodička Boží došla vyznamenání svého ovšem z části z pouhé milosti Boží; ale ona si vyznamenání toho z části i sama zasloužila, a sice skrze nevýslovnou *pokoru*.

Čím vyšší má vystavěn býti dům: tím hlubší musí míti i základy; a čím výše měla postavena býti Bohorodička: tím více musila se i ponížiti v pokoře! A podobně, čím výše chceme i my státi u Boha v lásce: tím více musíme milovati i pokoru, jež jest základem všech ctností tak, že bez pokory všechny ctnosti jsou jako dům bez základů, ježž bouře snadno na hromadu srazí, anebo povodeň rychle podemele a rozbourá.

Pokory jest nám ale třeba zejména ku svaté zpovědi, ku které všichni v této posvátné době povinni jsme přfstoupiti, abychom se dokonale vyznali ze všech svých nepravostí, hříchů, poklesků i křehkostí člověku jinému, jenž sám přese všechno svěcení a přes mimořádné milosti Boží nepřestává býti taktéž člověkem křehkým, chybám podrobeným. Abychom tedy této potřebné pokory tím snáze nabyli, uvážíme

1. o *pokoře Bohorodičky*; a
2. o *pokoře naší vlastní*.

1.

Kdo jest pokorným? Pokorným není ten, kdo o svých přednostech neví, aneb svévolně jich zneuznává; nebo pokora není ani nevědomostí ani hloupostí. Ale pokorným jest ten, kdo o svých přednostech sice dobře ví, avšak jimi nikterak se

nevynáší; ano jich všemožně před lidmi zakrývá v tom přesvědčení, že co má aneb čím jest, nemá ze sebe, ale jediné od Boha; a Tomu tedy že jediné čest a chvála přisluší.

A tak i přeblahoslavená Bohorodička výborně znala, co o ní *proroci* předpovídali, když ji nazývali »květoucí ratolestí z kořene Jesse«, »stkvostrnou archou úmluvy Nového Zákona«, »řebříkem od země k nebi dosahujícím«, »uzavřenou zahradou rozkoší«, »vznešeným cedrem z Libanonu« a podobně; věděla »že Ji budou velebiti všichni národové«: ale samé sobě ničeho z té oslavy nepřičítala, leč jediné Bohu čest z toho přikazovala. Proto žila v úkrytu v Nazaretě jako vonná fialinka, jež se v houští skrývá, ale přece vůni odtud rozesílá. Panna Maria s nikým o svých vznešených darech se nebavila; nikde na odívání jich nestavěla, aby chvály u lidí měla.

Ba, když z pozdravení andělského seznala, že teta její *Alžběta* v krátkce porodí syna, s chvátáním dalekou cestu k ní podnikla, aby jí — jsouc vyvolenou Královnou nebes! — služby nejnižší v těžké době porodu prokazovala. Ani tetě té byla by se se zázračným mateřstvím svým nepochlubila, kdyby Alžběta sama, Duchem svatým osvícená, nebyla zvěděla, jak velice Bůh ji vyznamenal, že ji za Matku Syna Svého vyvolil. A proto když jí teta blahoslaví slovy: »Požehnaná ty jsi mezi ženami, a požehnaný plod života tvého«: Maria Panna odmítá veškeré chvály od sebe, a Bohu čest vzdává vznešeným chvalozpěvem: »Velebí duše má Hospodina«. A v tom chvalozpěvu samu sebe nazývá jen nízkou »děvkou«, čili poslední služebnicí Páně, za kterou i andělu Gabrielovi se byla prohlásila!

A když se od tety vrátila, a *Josef*, pozoruje těhotenství jejího, jehož vysvětliti si nedovedl,

tajně opustiti ji chtěl: Maria Panna, ač viděla úzkost Josefovou, přece s tajemstvím svým se jemu nepochlubila. Ba, ač věděla, že když ji Josef opustí, upadne v potupu lidu jakožto nevěrnice, a snad i ukamenována bude: ona přece ničeho nemluví, co by bylo na čest její! Anděl Páně musil se ukázati Josefovi, aby jemu řekl: »Neboj se vzíti k sobě Marii, manželku svou; nebo co v ní zrozeno jest, z Ducha svatého jest!« Panna Maria čest svou odevzdala Bohu: a Bůh Sám ujal se jí! Mohla míti mnoho cti a oslavy, kdyby se byla příbuzným pochlubila, že se stane Matkou ode všech očekávaného Mesiáše: ale Maria mlčí o všem, co by jí samé ku cti sloužiti mohlo; ona hledá jen čest Boží.

Proto také neostýchala se na veřejnost vystoupiti, i když jí bylo snášeti potupy pro Boha! Když se Pán Ježíš s křížem nad městem Jerusalemem potácel, a jiní Ho jakožto nejhoršího zločince odsuzují: ona jakožto Matka Jeho k Němu se hlásí. Neleká se potupy a posměchu, ale věrně při Něm trvá pod křížem, mrtvé Tělo Jeho líbá na klínu svém, a provází Ho ku hrobu. A tak Panna nejpokornější zasluhovala si vyznamenání nejvyššího u Boha i u lidí, na nebi a na zemi.

2.

A čeho oproti tomu nedostává se nejčastěji nám?

Pokory!

Mnozí ovšem za pokorné se mívají; ale v pravdě jimi nejsou! Pozorujme jen jednání jich, a snadno se o tom přesvědčíme!

Rodička Boží provází Pána Ježíše na horu Kalvarii, a snáší pro Něho a s Ním všechnu po-

tupu. Ale mnohý, jenž se pokorným zdá, nedovede pro Boha snést ani *tvrdého slova*. Ba snad i zpovědníkovi má za zlé, když ho pro některé chyby mezi čtyřma očima kárá, ač týž zajisté s nejlepším úmyslem ho kárá, aby ho totiž spíše ku nápravě pohnul. Mnohý při napomínání i zuří, anebo celými dlouhými řečmi se omlouvá. Víte, čeho se mu nedostává? Pokory, jež by ho naučila z lásky k Bohu a pro odplatu u Něho i nezaslouženého pokárání snést; čím více teprve pokárání zaslouženého!

Nedovede-li ale kdo ani tvrdšího slova snést, což činí teprve, byl-li skutečně *odstrčen*, a pro některé místo, na které naději si činil, za neschopného prohlášen? Ach! tu jest nářků! »Toho jsem si nezasloužil; mám větší zásluhy; věci mnohem lépe rozumím; bojím se mého rozumu, a proto mne hledí odstraniti!« Kdo ale takto mluvíš, věz, že stůněš na pýchu a domýšlivost; a pokud ve svých očích nad jiné vyšším budeš, pokory pravé mítí nebudeš!

Jsou ještě i jiní, kteříž se skromností dílo uložené začínají i končí, s myslí veselou s ním se zabývavše. Pak ale stávají se najednou *mrzutými, malomyslnými a nedůtklivými*. Proč? Domnívali se, že dojdou za práci svou uznání a odměny; a když si nikdo práce jich nevšmá, cítí se býti zklamanými. Co jim tedy schází? Pokora, jež by jim po dokonání všeho díla v ústa kladla slova apoštolská: »Když jste všecko vykonali, rcete: služebníci neužiteční jsme!« Co jsme dobrého vykonati mohli, toliko za pomoci Boží vykonati jsme mohli, Jenž dává síly těla i duše a chuť k dobrému. Co při dílech našich naším vlastním v pravdě jest, jsou jen chyby naše.

Mnoho na světě žilo lidu, kteří u lidí prosluli jakožto hrdinní vojevůdci, hledaní umělci, slavní učenci: ale u Boha vyjdou za všechno s prázdnou, nebudou-li dokonce zavrženi. A jest mnoho takových křesťanů, o nichž se téměř nemluví, kteří ve skrytu, v domácnosti své konají práce své, často zcela nepatrné, nízké, ale s upřímnou pokorou k Bohu. A hle! andělé jich strážní zapisují každý dobrý skutek jich písmem zlatým v knihu života; a za každý chystají jim i zvláštní drahokam do koruny odplaty nebeské.

Moji draží! Učme se z příkladu Bohorodičky povinnosti své v pokoře plniti, zejména svaté dílo ve zpovědnici s upřímnou pokorou konati, ne jako činí pyšní, jimž se Bůh protiví, a kteří líčenou pokorou mohou sice oklamati lidi, ale ne Boha. A čím více budeme se pokořovati, tím více budeme se i Bohorodičce pokorné podobati, a tak si toho zasloužíme jednou od Boha, Jenž pokorným milost dává, abychom i s oslavenou Bohorodičkou Jej v nebi věčně chválili. Amen.

Na neděli pátou, čili smrtelnou v postě.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní epištola jest částí dlouhého dopisu, který napsal sv. Pavel k židům, totiž křesťanům, kteří dříve židy byli, a tehdáž v zemi svaté žili. Ti znali slavné obřady, jak dle předpisů starozákonných v chrámě jerusalemském konány byly; a porovnávajíce jich s prostičkými službami Božími, jak je konali křesťané, toliko po domech, bez vlastních chrámů, měli za to, že bohoslužba kře-

stanská jest Boha méně důstojná. A že je nad to židé jako nějaké odpadlíky krutě pronásledovali, vězeli v nebezpečí, aby od přijaté víry křesťanské zase neodpadli. Proto, aby jich u víry svatě utvrdil, napsal jim svatý apoštol list, čili epištolu, v které dokazuje, kterak bohoslužba křesťanská, ač dotud jen prostince konaná, cenou svou daleko překonává bohoslužby Zákona Starého, třeba posud slavně konané, ale již úplně neplatné.

V dnešním pak čtení zejména dokazuje, jak vysoko stojí nejvyšší Kněz Zákona Nového, Kristus Ježíš, nad nejvyšším knězem, nebo-li biskupem židovským; a jak daleko vyšší cenu má bohoslužba Kristova nad onou již neplatnou, židovskou. Píše :

»Bratři! Kristus, přišel jako nejvyšší Kněz budoucího dobrého, skrze větší a dokonalejší stánek, ne rukou udělaný, to jest, ne tohoto stavení, ani skrze krev kozlů neb telat: ale skrze Svou vlastní Krev, vešel jednou do svatyně, a našel vykoupění věčné.«

Slova tato sama o sobě jsou temná, ale smyslu jich přece snadno pochopíte, když přidám něco na vysvětlení. Sv. Pavel porovnává úkony Ježíše Krista, jakožto nejvyššího kněze, s úkony biskupa židovského, a tvrdí, že *biskup židovský byl služebníkem věcí toliko tělesných.*

Chrám jerusalemský totiž, v němž biskup židovský bohoslužby konal, sestával ze tří částí: předsíně, svatyně a nejsvětějšího.

V *předsíni* prostranné stál veliký a vysoký oltář, čili vyzděný stůl obětní, na němž obětovány a páleny bývaly oběti krvavé. V předsíni této obcoval bohoslužbě lid.

Ve *svatyni* stál po levé ruce zlatý, sedmi-ramenný svícen, na jehož ramenech svítilo sedm lamp. Po pravé straně byl zlatem obložený stůl, na němž obětováno bylo každou sobotu dvanáct chlebů a nádoby s vínem za dvanácte pokolení israelských. Před oponou, jež oddělovala svatyni od nejsvětějšího, byl malý zlatý oltář. Do svatyně vcházel dle pořádku každého rána i večera kněz, jenž lampy na svícnu do pořádku dal, a na oltářku kadidlo Bohu zapálil. To když tam činil kněz Zachariaš, oznámil jemu zjevivší se anděl Páně, že se jemu narodí slavný syn, Jan Křtitel.

V *nejsvětějším*, čili ve *svatyni svatých*, menší to krychlové jizbě, byla toliko archa úmluvy. Archa úmluvy byla stkvostná truhla, zlatem obložená, přikrytá zlatým víkem, na němž byli dva zlatí andělé. Táž obsahovala desatero Božích přikázání, jak je Sám Bůh do dvou kamenných desek vyryl a Mojžíšovi na hoře Sinai slavnostně odevzdal. Do nejsvětějšího vstupoval biskup židovský toliko jednou za rok, a sice v den smíření, jemuž židé nyní říkají dlouhý den. V týž den byli všichni židé povinni, z kajcnosti se postiti; a biskup jejich obětoval nejprve v předšní kozla za hříchy lidu, a pak tele za hříchy své; načež teprve odešel do nejsvětějšího odprošovat Boha.

S touto bohoslužbou Zákona Starého porovnává sv. Pavel bohoslužbu Ježíše Krista. Nazývá Jej nejvyšším knězem, čili biskupem, poněvadž Kristus Pán v pravdě za lid obětoval, a sice ne zvířat, jako biskup židovský, ale Sama Sebe v oběti krvavé na kříži.

O oběti Pána Ježíše tvrdí sv. Pavel, že neobětoval jí Spasitel za Sebe, poněvadž jest Sám Bohem nejsvětějším. Také že nebylo třeba, aby

Svou obět jako biskup židovský každoročně opakoval, poněvadž Jeho obět rozhněvaného Otce Jeho usmířila najednou.

Dále učí, že Kristus Pán nepotřeboval chrámu jerusalemského k oběti Své: ježto založil Církev Svou, kteréž chrám jerusalemský pouhým předobrazem byl. Nebo sedmiramenný svícen naznačoval sedm darů, jež Duch svatý věřícím v Církví rozdílí; a pamatuje zároveň na sedm svátostí, z nichž milosti Boží v Církví se prýští. Stůl s chleby a vínem ve svatyni byly předobrazy oběti mše svaté; a archa úmluvy v nejsvětějším byla obrazem Zákonodárce Ježíše Krista, Jenž ve svatostáncích našich na oltáři žije.

Pokračuje sv. Pavel, učí, že Kristus Pán nás s Otcem Svým dokonale usmířil, odpuštění hříchů v pravdě nám vyzískal, a Svým věrným život věčný uděluje. Proto nazývá Ho tedy »nejvyšším Knězem« »budoucího dobrého«, totiž odplaty nebeské; a tvrdí o Něm, že »má lepší stánek, ne rukou udělaný«, totiž Církev Svou; a v té že není obětí kozlů a telat: ale obět vlastní, obět krvavá na kříži, jejíž památka opakuje se při nekrvavé oběti mše svaté, v které přivlastňováno nám bývá »vykoupení věčné«.

2. Že obět Krista Pána tuto moc v sobě má, dokazuje sv. Pavel dále takto: »*Nebo jestliže Krev kozlů a býků, a popel jalovice (jež do vody dávali, a pak se tou vodou pokropovali), pokropujíc poskvrněných, posvěcuje jich k očištění (pouze) těla, čímž více Krev Krista, Kterýžto skrze Ducha svatého, (t. j. působením Jeho se vtělil a) Sebe Samého obětoval (v celém životě Svém, ale zejména při oběti na kříži) neposkvrněného Bohu, očistí svědomí naše od skutků mrtvých*« (čili hříšných,

jež smrt věčnou působí; a učiní nás způsobilými)
»ku sloužení Bohu živému« na světě i v nebi?

Svatý Pavel takto dokázal, že Kristus Ježíš, ač bohoslužba Jeho s menší oslavou se koná, než konána byla ona židovská v Jerusalemě, přece neskonale vyšším a důstojnějším Knězem jest, nežli biskup židovský; a že bohoslužba křesťanská, jež duše naše očišťuje a pro nebe způsobilými činí, neskonale výše stojí, než sice nádherná, ale již i neplatná bohoslužba židovská, kterou očišťována byla jen těla; a jež vůbec jen potud cenu měla, pokud při ní židé věru a naději v Mesiáše, Krista Ježíše, na jevo dávali.

3. A protože se židé na Pána Ježíše horšili, že na kříži zemřel, kdežto oni mysli, že Mesiáš nezemře: dokazuje sv. Pavel dále, že co židé připomínají Pánu Ježíši na potupu, slouží Jemu jen na větší oslavu. Píše:

»A protož nové smlouvy Prostředníkem jest, aby prostředkem smrti, podniknuté k vyplacení těch přestoupení, kteráž byla za první smlouvy, zaslíbení věčného dědictví přijali ti, kteříž jsou povoláni.«

Smysl slov těch jest tento: Když Bůh v Zákoně Starém učinil smlouvu s lidem israelským na hoře Sinai, an jim dal přikázání, a za věrné jich plnění slíbil jich uvésti do země zaslíbené, mlékem a strdí tekoucí; a lid Jemu věrnost připověděl: tehdy obětoval Mojžíš na potvrzení smlouvy té, a krví zvířecí lid pokropil. A tak podobně, když Kristus Pán Nový Zákon ustanovil, spečetil ho krví, ale Svou vlastní; a tak zároveň zaplatil i za »přestoupení«, nebo-li za hříchy »za první smlouvy«, čili za Starého Zákonu spáchané; a činí zároveň účastným »dědictví věčného«, v nebi každého, kdo se ho pro osobní svou od-

danost i poslušnost oproti Bohu hodným činů. A tak smrt Ježíše Krista není tedy pro potupu Jeho, ale pro větší oslavu Jeho!

O tom rozjímáme i my v této době, utrpení Páně věnované; a uvažujme, jak hroznou věcí jest hřích, jenž Syna Božího ukřižoval — jak nevýslovná jest spravedlnost Boha Otce — i láska Jeho Syna — abychom se nyní očistili, posvětili, a nejen ze vzkříšení Páně, ale jednou i z vlastního vzkříšení se radovali. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní sv. evangelium představuje nám jako v obrázku, kterak Kristus Pán stojí v nevýslovné vznešenosti uprostřed rozrušených židů, a klade jim památnou otázku: »Kdo z vás může Mne trestati ze hřichu?« Co svět světem stojí, nemohl nikdo právem otázky takové bližním svým položit, ovšem proto, že nikdo posud nebyl tak beze všeho stínu hřichu, jako Pán Ježíš.

Představme si v mysli tu velebnost Syna Božího, tázajícího se; a zlobu židů, kteříž chápají se kamenů, aby Ho jimi usmrtili. Ó, jaká to zaslepenost, jaká to zatvrzelost židů! A při tom uvažujme:

1. *Jak bídným jest stav zatvrzelce!* Když slunko vychází, otvírají květiny své kalíšky proti němu, a sice proto, poněvadž beze světla a tepla slunečného nemohou kvésti, ba ani ne růsti. A podobně jest to s duší jednoho každého z nás. Bůh ji stvořil pro Sebe; a nepůsobí-li On, jakožto Slunce spravedlnosti, aby rozum její osvěcoval a a vůli její ku činům šlechetným zahříval i sílil, musí ona hynouti. Kolikrátkoli ale dopouštíme se

hříchu těžkého, tolikrát děje se s duší naší tak, jako bychom na ni kladli ledovou příkrývku, pod níž duchovní život tuhne i zmírá. Jestliže se ale neodvracujeme od Slunce spravedlnosti i milosti Boží docela: Slunce to ukáže se silným dosti, že kůru ledovou, duši naši usmrcující, rozehřívá a nový život do duše ztrnulé vlévá; to jest: Bůh počne k hříšníkovi mluvití skrze hlas jeho svědomí; kárá, varuje ho; k milosrdenství Syna Božího poukazuje; až tuhá kůra v slzách lítosti se rozplývá, a člověk v upřímném pokání s Bohem se smíří, a s novou horlivostí sloužiti Jemu počíná!

Běda ale tomu, kdo se v hříších svých zatvrdil, jako židé! Člověk v hříších zatvrzelý podobá se chodci, jenž se uchyluje do severních krajin, kde panuje věčný sníh a led; kam paprsky slunečné nevnikají nikdy, tak že tam člověk upadá do ztrnutí věčného, a smrt věčná jest hrozným koncem jeho. O zatvrzelcích platí zajisté slova žalmisty Páně: »Mají oči, a nevidí« — záhubu, do které upadají; a »mají uši, a neslyší« — varovných hlasů, jež je zachrániti chtějí!

O bídném stavu člověka oproti Bohu zatvrzelého,

2 podává obraz král egyptský, Farao.

Týž měl množství příležitostí, aby se předsvědčil, jak mocným i vznešeným jest Bůh, kterého vzývají Israelité. Ale on zápolí přece stále s milostí Boží, aby uposlechnouti nemusil, až i záhubě propadl! Bůh činil před ním skrze Mojžíše zázraky největší, nejnápadnější; proměnil vodu v krev po celém Egyptě; trestal zemi skrze hmyz, krupobití; až konečně za jednu noc pobil všechny prvorozené Egyptanů, tak že se pláčem a nárkem naplnila celá země. Ale Farao, pokud

rána trvala, sliboval sice propustiti lid; sotva ale pohroma ku přímlovám Mojžíšovým přestala, nechtěl ničeho více o slibu svém věděti, až konečně zastihl ho poslední trest Hospodinův, a on utonul i s vojskem svým v moři, skrze něž za odešlymi Israelity se byl hnál, aby je k návratu do otroctví v Egyptě donutil.

Farao nenapravitelný, zatvrzelý a zahynulý jest obrazem oněch nešťastníků, kteří ani největšími soudy Božími nedávají se pohnouti, aby od hříchů svých odstoupili, a pokání učinili. Farao zatvrzelý jest obrazem nepřátel Církve Páně, kteří tím zuřivější se stávají, čím patrněji Bůh prokazuje ochranu Svou Církvi Své, na sv. Petru jako na skále vzdělané, tak aby jí ani brány, čili mocnosti pekelné přemoci nemohly! Nenapravitelný Farao jest obrazem oněch rouhačů, kteří jako židé, dle dnešního evangelia, očí svých uzavírají, aby neviděli nepřehledné a nepopíratelné řady zázraků, jež křesťanství po 18 věků udržují; kteří uší svých uzavírají, aby slyšeti nemusili napomínání Církve ku nápravě života, a tak v záhubu upadají; kteří jako židé kameny sbírají, aby jimi házeli po Kristu, Církvi, sluhách jejích!

Kristus Pán skryl se židům; skrývá se i posud — ale On se opět ukáže — ale pak hrozný, jakožto — Soudce!

Ó, modleme se za zatvrzelce; obětujme za ně posty i almužny na ten úmysl, aby se Bůh nad bídou jejich smiloval; hojnějším žářem milosti Své jich mysli osvětil i rozehřál, aby ušli hrozných soudů Jeho! Vždyť láska křesťanská nás k lásce i oproti nepřátelům napomíná; a mnozí z nich snad jsou blízkými přibuznými našimi; anebo

mají duše, které zvláštní naší péči Bůh byl světil!

Avšak uvažujte o hrozném stavu zatvrzelců, čiňmež tak s opravdovou pokorou; neboť

3. před zatvrzelostí a konečnou záhubou nikdo bezpečným není!

Kain byl synem prvoroďičů, kteří se Samým Bohem byli rozmlouvali, a bratrem Abela spravedlivého; a hle! závistí sveden, zabil bratra, a zoufal sobě, prohlásiv: »Větší jest hřích můj, nežli aby mi ho Bůh — i přemilosrdný! — odpustiti mohl!«

Saula vyvolil Bůh za krále israelského z tisíců jiných pro jeho ctnosti v mládí; a hle! týž později zpyšněl, v úřad velekněze nespravedlivě se vtíral, nevinného Davida na smrt nenáviděl, a posléze jako samovrah bídňě zahynul!

Šalomoun vyprosil si jakožto mladík po smrti otce svého Davida moudrost, jaké se posud nikomu ze smrtelníků nedostalo; a hle! v pozdějších letech života svého dal se od žen pohanských svěsti až k modloslužbě!

Jidáš byl docela jedním z apoštolů Páně. Sám Syn Boží s ním co nejdůvěrněji obcoval; ještě v zahradě gethemanské při políbení přítelem ho nazval. A hle! týž Jidáš, lakotou sváděn, dřívě z milodárků věřících, všem společných, ukrádal; a posléze i Pána prodal, pak si zoufal, a jakožto samovrah bídňě zhynul!

A podobně děje se i jiným. Mnohý dopustil se příkladně hanebného smilstva; pak ve sv. zpovědi hřichu toho ze studu zamlčel, a tak svatokrádeže se dopustil. Snad přistoupil nehodně i ke stolu Páně, a plní se na něm slova apoštola Páně: »Kdo jí Tělo Páně nehodně, a pije Krev Páně nehodně: jí a pije si své — zatracení!«

Jiný počal odpírati poslušnosti svým řádným představeným ve věcech menších; pak neuposlechl i ve věcech nejdůležitějších, a zatvrzelcem se stal! Ne bez příčiny praví proto sv. Augustin: »Podej ďáblovi jen vlásek; on počne splétati vlásek ku vlásku, až z nich splete tlustý provaz, na němž tě jako otroka povede za sebou do propasti pekelné!«

Nyní jest doba příhodná ku pokání; napravme všeho, v čem a jak jsme se provinili, ve sv. zpovědi skroušené, úplné, upřímné! Jiné pomoci k zachránění není. Abychom i my, třebaš po dobrých začátcích, na konec bídně nezahynuli. A Tělem Páně posilnění, pak v dobrém i pevně stůjme, abychom v den odchodu z tohoto světa ku věrným sluhům Páně připočtění býti zasloužili. Amen.

Na neděli květnou.

1. Nikdy nejsme ochotnější, bližního v neštěstí jeho politovati, jako když jím byl zastižen náhle. Nikdy neželíme pádu člověka na vrcholu štěstí a vyznamenání postaveného více, jako když pád jeho byl neočekávaný. Nikdy o pomíjejcnosti všeho pozemského nebýváme přesvědčeni patrněji, jako když člověk plný života a síly zachvácen byl smrtí nenadálou. A proto tak velice dojmají každého dějiny bohatce, o němž Pán Ježíš vypravuje, že od veselé hostiny vzat jest, a pohřben byl v pekle. Čím předehra jest veselejší: tím následující smutný děj jest děsnější a úchvatnější!

A tak právě dnes koná se také slavnostní předehra divadla srdce rozrývajícího. V těchto dnech Živitel nebes i země bude náhle ochuzen, že nebude mlti; čím by nahoty Svě zakryl; ba

ani klidného místečka na zemi, na němž by umřel! Umře jako vyvržen od nebe i země, uprostřed obou, na kříži! Král všech králů potupen bude v důstojnosti své od surových žoldáků; silný lev z pokolení Juda potřen bude smrtí nejhroznější!

Když byl Pán Ježíš učením i příkladem Svým základ duchovního království, království milostí a pravdy, položil, odebral se do Jerusalema, kdež chtěl dílo Svě korunovati smrtí Svou. Bylo to v tentýž den, *kdy židé vyhledávali po domech nejkrásnější beránky*, jež stužkami okrašlovali, a s jásotem do chrámu k obětování přiváděli. Poněvadž velikonoční beránek židů byl předobrazem Vykupitele, Beránka Božího, Jenž sníti měl hříchy světa: proto také On Sám v tutéž dobu, kdy předobrazy Jeho nebeskému Otci představovány byly, chtěl se Otci Svému nebeskému ve slávě jakožto Beránek obětní představití.

I jede do Jerusalema *na oslátku*, aby jednak naplnil řeči proroků, o vjezdu Jeho učiněné; ale také aby Židům ukázal, že království Jeho jest královstvím míru a pokoje, v kterém oni jezdívali na tichých oslácích; a ne královstvím bojovného krále, jak oni si Messiáše představovali, a ježž proto na bujném oři pyšně přijíždějícího očekávali.

I provázeli Pána Ježíše na cestě Jeho *učenící* a přátelé Jeho; velebíce veliké skutky Jeho, zejména poslední, že byl totiž Lazara vzkřísil, jenž již po čtyři dny v hrobě odpočíval a hnilobou zapáchal. A ti kladli roucha svá na cestu, kudy se ubíral; sekali ratolesti se stromů, a metali je na cestu Jeho. A zástupové lidstva stále se množící, že v Jerusalemě pro nastávající svátky velikonoční množství poutníků se bylo sešlo, vo-

lali hlasy vždy mohutnějšími: »*Hosanna* Synu Davidovu! Požehnaný, Jenž se běře ve jménu Páně! *Hosanna* na výsostech!«

Na památku toho vítězoslavného vjezdu Páně do Jerusalema, velí Církev Páně dnes ratolesti světiti, a ve slavnostním průvodě s nimi kráčeti, podobně jako Pán Ježíš za radostného provolávání hrozné smrti Svě kráčel vstříc.

Týden tento nastávající, v němž dílo vykopení lidského se stalo, sluje také *týdnem velikým*. A proto slavností dnešní jako nějakou branou do něho vstupujeme, abychom s tím větším účastenstvím pak hrozné děje od zahrady gethsemanské až na horu Kalvarii sledovali.

Avšak nemáme toliko chladným rozumem na utrpení Páně pohlížeti, vzpomínati: ale máme o něm také s celým srdcem, a se všemožnou vroucností rozjímati. Neboť teprve opravdové rozjímání o utrpení Páně stává se nám užitečným. A sice, čím vroucněji budeme o utrpení Páně rozjímati, tím více budeme si i prospívati — všichni — ať již *spravedliví* nebo *hříšníci*.

2. Kdo jest na světě, byť i v pravdě *spravedlivým* byl, aby rozličných utrpení nezakoušel? Přicházejí i na *spravedlivého* chvíle, kdy se mu zdá, jakoby ode všech byl opuštěn; a kdy si říká: »Život jest mi obtíž; ó, kéž bych mohl vyjítí ze slzavého údolí tohoto, a odejítí tam, kde bolestí není!«

A hle! právě pro takovéto doby trudné zanechal Spasitel věrným Svým útěchu i oporu ve Svém přehořkém umučení, jež nám Církev Jeho v těchto dnech v paších a pobožnostech tak živě na oči staví. Těšívá-li nás pochvala a přízeň lidí vzácných tolik, že se mnozí po celý život svůj

po nich shánějí: čím více musí nás potěšiti láska a přízeň Samého Bohočlověka, jakou nám právě v těchto dnech osvědčuje? Či může kdo koho ještě více milovati, nežli když i život svůj za milovaného pokládá? A to učinil Spasitel! Aj, vizme Jej na kříži přibitého z lásky k nám! Tam ruce Svě rozplná, aby na jevo dal, že v náručí Svě, na Srdce Svě chce nás přitisknouti. Ba Srdce Svě i otevřti Si dal, abychom lásku Jeho dokonalou zřítí mohli!

Proto, trápí-li tě, milý příteli! že jsi ztratil přízeň u lidí: sem spěchej, a s tím větší horlivostí přijímej přízeň Krále králů! Trápí-li tě, že lidé snahy tvé i nejslechetnější zneuznávají, pomluvami tě zneuctívají, o poctivý chléb tě olupují: na Kalvarii v duchu spěchej, Srdci Páně otevřenému se odevzdej! A On potěší tebe; On tě naučí i nepřátele milovati; On tě potěší odplatou, kterou ti chystá na věčnosti! Slyš, jak zve k Sobě všechny trpící slovy přelaskavými: »Pojďte ke Mně — všichni, kdož pracujete, obtíženi jste, kříž jakýkoli snášíte: a — Já občerstvím vás!«

Slyš, jak s kříže volá: Jsi chudým? Viz Mne, Jenž všeho zbaven, nemá, kam by složil trním korunovanou hlavu Svou! Jsi tupen? Viz Mne uprostřed lotrů umírati; slyš, jak jedovaté jazyky otravují poslední okamžiky života Mého pozemského! Ó v pravdě, pohlížíme-li v utrpeních ku Spasiteli trpícímu, můžeme zvolati jako sv. Bernard: »Ó sladká vzpomínko na utrpení Páně! Ty radostí pravou naplňuješ srdce mé!«

3. Ale netoliko spravedliví, nýbrž i *hříšníci* mohou skrze rozjímání o hrozných činech tohoto téhodne útěchy nabýti, pokud se jen veškeré víry

v Boha svévolně nebyli zbavili. I jim volá Církev Páně: Viz, hřšíštku, rány Spasitele, jež i pro tebe snášel; »zsinalosti Jeho uzdraveni jsme!« Viz Krev Spasitele, jež teče, aby i tvoje hřfchy smyla! Viz Srdce Jeho otevřené, jež i tobě vstup dovoluje! Viz náručf rozpjaté, jež i tebe obejmouti chce! Nezoufej v hřšíšfch svých; ale věz, že Syn Boží právě proto tolik trpěl, ne aby hřšíšnfků v záhubu uvedl, ale aby je spasil!

Táhne-li tě tíha hřfchů tvých k peklu: věz, že cena Krve Páně může tě pozdvihnouti k nebi! Volají-li hřfchy tvé o pomstu k nebi: věz, že nevinná Krev tohoto Abela volá pro tebe o slitování! A ztratil-li jsi snad již všecko, slyš, co píše sv. miláček Páně: »Synáčkové moji! toto vám píše, abyste nezhršeli. Pakli by kdo zhršil, *přímlywe* máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého. On jest oběť slitování za hřfchy naše, a netoliko za naše, ale i za (hřfchy) všeho světa (1. 2, 1. 2.)!«

Proto zhršivše, nechtějme zoufale říkati jako Kain: »Nepravost má větší jest, nežli aby mi ji Bůh odpustiti mohl«; ale k Spasiteli se utíkejme, a za slitování i odpuštění vroucně i kajicně prosme; a stane se nám!

Tedy i spravedliví i hřšíšnfci o hrozném utrpení Páně v těchto dnech se vši vroucností rozjímejme; tak nalezneme útěchy v křížích, posilu v bojích, odpuštění v hřšíšfch. A přijmeme-li i Samého Spasitele hodně v srdce své při sv. přijímání, pomůže On nám, abychom i my v bojích tohoto života zvítězili; a netoliko o velikonocích z Jeho vzkříšení se radovali, ale i svého vlastního budoucího, přeradosného vzkříšení se dočekali. Amen.

B)

Pro Hod Boží velikonoční.

1 Přeradostné a přeslavné *alleluja!* jest výrazem Božího Hodu velikonočního i celého jeho oktavu. Jest to výraz nejdokonalejšího nadšení Církvě Páně ku chvále Boží, že skrze vzkříšení Spasitele upevnil veškerou víru naši v Jeho slova i zaslíbení. »To jest den, ježž učinil Pán; radujme se a veselme se v něm«; tak zve Církev Páně po celou dobu tu věrné své, aby spolu radovali se z vítězství Vykupitele, jako v době kající předcházející rmoutili se z utrpení Jeho. Zároveň ale vybízí nás, abychom s Kristem v pravdě povstali, vazeb hříchů se zbavili, spravedlností bohumilbou se naplnili, a tak vlastního jednou vzkříšení radostného se dočkali.

Dnové v oktavu Hodu Božího rozvádějí myšlenky tyto, ježto *v evangeliích* vypravují o rozličných zjeveních se vzkříšeného Spasitele; kdežto *epištoly* poukazují ku milostem, jež působí vzkříšený Vykupitel v srdcích svých věrných.

2. Oktav Hodu Božího čili **prvá neděle po velikonocích sluje bílá**, poněvadž v týž den dospělí, kteříž byli v bílou sobotu, čili v sobotu před Hodem Božím pokřtěni a bílými rouchy přioděni, téhož dne přišli v slavnostním *průvodě* ku službám Božím a ku svatému přijímání, načež rouch bílých odložili.

Že v průvodě se dostavili, neděle tato také *provodní nebo průvodní* se nazývá.

Proto také *epištola* toho dne poukazuje k těm, kteří roucha svá v Krvi Beránka Božího byli vyčistili skrze svátosti křtu anebo pokání; a *evangelium* dokládá, kterak vzkříšený Kristus Pán ve

všech těchto vítězství Svě slaví; čili vítězoslávu z vlastního vzkříšení také na všechny z hříchů v pravdě povstalé rozšiřuje.

Na neděli velikonoční.

I.

Výklad epištoly.

1. Nebesa i země ozývají se dnes radostným, vítězoslavným zpěvem Alleluja, jímž oslavují vítězství Páně nad smrtí, a přeradostné vzkříšení Jeho. Církev Páně vypravuje o něm v dnešním evangeliu, jak se o něm dověděly nábožné ženy, jež přišly pomazat mrtvého Těla Páně.

Ale málo by nám prospělo, ze vzkříšení Páně spolu se veseliti, kdybychom nechtěli i s Ním duchovně z hrobu povstati.

A kterak se to stane?

Jako Pán Ježíš z temného hrobu, kam Jej hříchů naše byly přivedly, povstal k životu novému a oslavenému: tak máme i my z hrobu hříchů svých povstati, a nový, bohublý život vésti.

A kterak toho dokážeme?

O tom poučuje nás svatý učitel národů v dnešní epištole, v které čteme:

»Bratři! Vymette starý kvas, abyste byli nové skropení, jakož jste nenakvašeni. Nebo Beránek náš velikonoční obětován jest, Kristus.«

Slovy těmito poukazuje svatý apoštol k beránku velikonočnímu, kterého požívali každoročně židé. Než z Egypta vyjítí mohli, nařídil jim Mojžíš, aby v jedné každé rodině zabili beránka ročního, beze vší poskvrny; a toho aby jedli upečeného

v celosti, tak aby v něm kosti nezlámali. Krví toho beránka aby ale namazali veřeje dveří. V noci téže ale poslal Bůh anděla svého, jenž pobil všechno prvorozené v zemi egyptské; kde ale uzřel krev beránčí na domech, tam pominul, pozoruje, že v domě tom bydlí Boha poslušný žid. Krev beránka osvobodila tedy prvorozené židovské od smrti. I nařídil Bůh židům, aby každého roku slavili památku vysvobození svého z Egypta, a při té památce aby opět zabíjeli beránka. Slavnosti té říkali »veliká noc«, že v noci pobiti jsou všichni prvorození škůdců jejich, oni sami ale že by byli zachráněni.

K beránku velikonočnímu jedli ale židé vždy chléb nekvašený, na památku, že před útekem z Egypta neměli času, chleba si upravit, ale nekvašený jedli. Za tou příčinou tedy vždy před slavností velikonoční veškery kvas z přibytků svých odstranili.

Tyto velikonoce židovské byly předobrazem velikonočí křesťanských. Jako beránek židovský skrze krev svou osvobodil židy od smrti časné: tak Pán Ježíš, Jež svatý Jan Křtitel nazval Beránkem Božím, snímajícím hříchy světa, osvobodil nás skrze Krev Svou od smrti věčné.

Nekvašené, čili kvasem neposkvrněné chleby byly obrazem čistoty mravů.

Že židé před užíváním nekvašených chlebů musili všechen kvas z domů odstraniti: znamenalo, že mají všeho porušeného v životě, to jest všech hříchů se odříci, chtějí-li státi se účastnými vykoupení skrze Beránka Božího, Jehož předobrazem byl právě beránek jich velikonoční.

A nyní mohou nám býti jasna slova apoštolská. Dí: »*Vymette starý kvas*« t. j. se vši zevrubností a pilností, jako činili židé, kvasu

z domu svého vypuzující, vypuzujte z domů svých všeliké pohoršení, všeliký hříšný návyk, všelikou nešlechtnost, všeliký hřích i veškeru lásku a náklonnost ke hříchu, abyste byli *»jako nové skropení«*, čili jako nové stvoření; *»jakož jste nenakvašení«*, čili jakož se hodí pro stav duší vašich, ježto vás Ježíš Kristus smrtí Svou od hříchů osvobodil; jakož se hodí tedy pro duše očištěné, milostí Ježíše Krista na křtu svatém posvěcené. *»Nebo Beránek náš velikonoční obětován jest Kristus.«*

2. Avšak, kdežto židé musili slaviti každoročně velikonoce, a jísti beránky i nekvašené chleby: my křesťané máme oproti tomu jísti a hodovati v Kristu nejen jednou za rok, ale stále, poněvadž Pán Ježíš za nás jednou sice umřel, ale navždy nás od hříchů vysvobodil.

A proto svatý apoštol dále napomíná, abychom netoliko každého hříchu jakožto křesťané pilně se varovali: ale abychom i v dobrých a bohubilých skutcích čím dále tím více pokračovali; fka:

»A protož hodujme« t. j. obcování dobré mějme *»ne v kvasu starém, ani v kvasu zlosti a nešlechtnosti: ale v přesnicích upřímnosti a pravdy.«*

Takto napomíná svatý Pavel Korintské, a ovšem i nás. A Církev Páně zcela vhodně napomenutí toto předčítati dává v dnešní slavnostní den vzkříšení Páně, abychom ku slavnosti té nejen srdcí svých ode vší nešlechtnosti ve svátosti pokání svědomitě očistili; a k cíli tomu se vší svědomitostí, s jakou židé kvasu k slavnosti velikonoční odklízeli, všechny záhyby srdcí svých prozkoumali; všech hříšných navyklostí odložili: ale abychom i kořeny ku zlému vytrhali, ježto jako málo kvasu celou spoustu mouky prokvasí a tedy

zkazí, i nějaká malá náklonnost ku hřtchu, když patřičného odporu nenalézá, brzo se vzdává, a ponenáhlu celého člověka opanuje i zkazí.

Ó, slyšme napomínajícího hlasu svatého apoštola i Církvě Páně! Trvá-li kvas nevěry, bezbožnosti, nenávisti, pýchy, lakoty, nečistoty a jiných neřestí v srdci našem: vyklidme ho odtud se vším úsilím, abychom s čistým srdcem požívati mohli pravého Beránka velikonočního, Pána Ježíše Krista, při svatém přijímání. A jako se dnes z Jeho přeslavného vzkříšení radujeme: abychom za pomoci milosti Jeho jednou i z vlastního vzkříšení radovati se mohli. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Radostná, ano přeradostná jest to slavnost dnešní, slavnost vzkříšení Páně! Pojďme v duchu s nábožnými ženami ku hrobu Páně, jenž byl tolik neočekávaně oslaven! Jest záhy z rána; všude panuje posvátné ticho. Hrob uzavřen jest pevně těžkým kamenem, a vojáci jej střeží, aby prý mrtvého Mistra nikdo neukradl; ale dle úrad Prozřetelnosti Božské proto, aby strážci ti, lhostejní ku víře Páně, stali se tím bezpečnějšími svědky Jeho vzkříšení, Jeho nebeské oslavy. Snad právě nyní z rána počítají, že jest třetí den od Jeho smrti; a že řekl: Třetího dne vstanu z mrtvých! Ale On posud tiše v hrobě prodlévá, jako včera v sobotu, i jako v pátek před ní. Uvažme:

1. *Jest pravda, že Pán Ježíš zcela tišý a neživý dlí v hrobě?* Nikoli! Toliko Jeho svaté Tělo odpočívá pod kamenem, plátny obalené, ztuhlé. Ale Duše Jeho lidská zatím sestoupila do

předpekli ku svatým duším Zákona Starého, a oznámila jim vysvobození jich z toho žaláře, a nastávající odchod do nebe. I dala jim zajisté spatřiti mrtvé Tělo Své v hrobě, Krví podlité, pěti otevřenými ranami znamenáné. Ó, jak děkovaly asi duše ty lidské Duši Pána Ježíše za vykoupění své, jež Syna Božšho tolik utrpení na Duši i na Těle stálo!

2. *Avšak pohled na mrtvé Tělo Páně měl se náhle proměnit.* Stalo se tak, když lidská Duše Páně s Tělem svým se opět spojila. Z Těla náhle zmizely veškeré zalitiny; znetvořené Tělo obklíčily světlo a lesk ohnivý, jako na hoře Táboru; Tělo nehybné, ztrnulé, najednou stalo se jasným, jemným, hybným, nesmrtelností a nebeskou oslavou přioděným. Rány na něm stkví se jako stkvoucí drahokamy, jež od té chvíle stkvíti se budou na něm po celou věčnost. Hle, to obraz vzkříšení a slavného proměnění!

Sv. Augustin tvrdí, že *všecko to, co se stalo při pohřbu, vzkříšení i nanebevstoupení Páně*, stalo se netoliko proto, abychom v tajemství ta uvěřili, ale i za tou příčinou, abychom dle nich život svůj si zařídili.

Jestliže Kristus Pán do hrobu vstoupil s Tělem Svým: i my máme tělo své umrtvovati, a jako do hrobu ukládati nezřízené žádosti jeho.

Jestliže Spasitel náš povstal z hrobu k životu novému: i my máme povstati z hrobu hříchů, nový život začít, a v něm až do konce věrně vytrvati.

Pán Ježíš povstal z hrobu záhy z rána, nepobv ani celých 40 hodin v hrobě; a tak máme i my záhy z hříchů povstati, kdykoli byli jsme tak nešťastnými, že jsme Boha některým hříchem urazili. Nemáme tedy s pokáním nikterak odklá-

dati, ježto nevíme ani dne, ani hodiny, kdy nás Pán Bůh na soud Svůj povolá. A běda, věčná běda tomu, koho Bůh v hříších povolá na věčnost; nebo tam nelze více pokání činiti, nýbrž tam třeba jen za hříchy tresty přijímati!

Pán Ježíš povstav z hrobu, více nezemře, a do hrobu se nevrátil; nýbrž po 40 dnech dalšího pozemského přebývání vystoupil k Otci Svému do nebe, aby přijal od Něho nejvyšší odměnu po pravici Jeho. A tak nemáme se ani my po dobré velikonoční sv. zповědi více k hříchům svým vraceti; a proto máme se na dále veškerých příležitostí ku zlému, a všech svých zlých návyklostí vystříhati. Jak zlou věcí jest, do starých hříchů zpět upadati, řekl Sám Spasitel onomu člověku, jenž po 38 roků byl v Jerusalemě nemocným, a jež byl zázračně uzdravil. Když ho byl uzdravil, řekl jemu: ›Nehřeš více — aby se ti něco horšího nestalo!‹ A co horšího by se jemu mohlo státi, než bylo již to, že 38 roků stonal? Mohl býti náhlou smrtí zastižen, a propadnouti pokutám pekelným!

A to platí každému, kdo do starých hříchů hnedle zase upadá. Čím bude vina jeho větší, tím bude i trest jeho tužší, když ho Bůh neusmířného náhle z tohoto světa odvolá. Vždyť i samy soudy světské trestávají mnohem přísněji toho, kdo téhož zločinu vícekrát po sobě se byl dopustil.

Ó, jak mnoho jest těch, kdož stále a stále do svých starých hříchů zpět upadají! Podobají se kostelům před svátky, jež bývají vyklízeny, vyčištěny i vyzdobeny. Ale na jak dlouho? Sotva na ty svátky, a pak se zase všechno vrací do starých kolejí! Mnozí při velikonoční sv. zповědi duši svou vyčišťují; vírou, nadějí i láskou vyzdobují. Ale sotva z kostela odešli, na dobrá

předsevzetí docela zapomínají, ku starým pokušením se navracejí, a v nich opět po starém způsobu klesají.

Sv. Rehoř napsal: Když osel na ledě klopytl a udeřil se, nejde na led po druhé; ale my, ač ze zkušenosti víme, že jsme v těch a těch společnostech vždy znova poklesli, přece se zase do nich vracíme, pádů dřívějších nedbáme, a proto do nových hříchů upadáme!

3. *Konečně povšimněme si i toho, kterak Pán Ježíš z hrobu Svého povstal?*

Sestoupil anděl s nebe jako blesk, sklonil se ku hrobu Páně, a kámen hrobový položil na stranu, při čemž země se třásla. Na to vystoupil Pán Ježíš stkvoucí z hrobu, v nevýslovné kráse. Strážcové, spatřivše, co se stalo, hrůzou jatí a omráčení padli k zemi. Vzkříšeného obkličují ale ihned neviditelní, nesčíslní zástupové nebesťanů. Zpívali-li při příchodu Jeho na svět v Betléme »Sláva na výsostech Bohu!« zpívali zajisté chvalozpěvy Vítězi nad smrtí i peklem tím slavnější a radostnější! A proto také Církev Páně jako ohlasem chvalozpěvů oněch volá ku svým věrným dítkám: »Totot jest den, ježž učinil Pán. Radujme se, a veselme se v něm!«

I radujme se, ale tak, jak vyzývá sv. apoštol Páně (Kolos. 3, 1—4): »Jestli jste s Kristem povstali, těch věcí, které svrchu jsou, hledejte, kdež Kristus jest, sedě na pravici Boží; o věci, které svrchu jsou, pečujte, ne (o ty), které jsou ua zemi... Když pak se ukáže Kristus, život váš, tehdy i vy se ukážete s Ním ve slávě.«

Ano, tak se radujme s Kristem, abychom z hrobu hříchů povstali, dle přikázání Kristových věrně žili, myslí svou vždy k nebesům směřovali,

a pak po bojích i souženích tohoto světa i s Kristem Pánem vzkříšeným v nebi pospolu věčně se radovali. Amen.

Na pondělí velikonoční.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

1. Dnešní svaté čtení obsahuje kázání svatého Petra o vzkříšení Páně. Kázání to konal v domě setníka Kornelia, v městě Cesarei. Kornelius ten býval pohanem; ale jsa mužem povážlivým, snadno nabyl přesvědčení, že pohanství pravým náboženstvím býti nemůže. I stal se tedy židem; ale ani v židovství nenalézal upokojení duše. A proto vzýval Boha israelského mnohými a vroucími modlitbami, aby jemu a milým jeho pravé cesty ku spasení ukázati ráčil; a upřímné modlitby své spojoval s hojnými almužnami a četnými posty.

I stalo se jemu, jako Bůh činí všem, kdož s upřímným srdcem Ho hledají, že se jim nějakým vhodným způsobem poznati dává. Pro velikou touhu jeho po spasení poctil ho Bůh poselstvím anděla, jenž jemu zvěstoval: »Korneli! Modlitby tvé a almužny vstoupily před Boha. Pošli některých mužů do města Joppe, a povolej k sobě nějakého Šimona, kterýž má přijmí Petr. Ten tobě poví, co by jsi měl činiti.«

Kornelius učinil tak; svatého Petra dal vyhledati, a zaprosil k sobě. A když Petr skutečně přišel, svolal Kornelius celou svou rodinu i čeled kolem sebe, maje jako hodný hospodář upřímnou péči nejen o duši svou, ale i o duše sobě svě-

řené; a tu Petr, stoje uprostřed shromážděného toho lidu, řekl:

»Muži, bratři! Vy víte, které slovo se stalo po všem Judsku: a sice počínajíc od Galileje po křtu, kterýž kázal Jan, kterak pomazal Bůh Ježíše z Nazareta Duchem svatým a mocí, kterýž chodil dobře čině a uzdravuje všechny poražené od ďábla, nebo Bůh byl s Ním.«

Praví-li svatý apoštol »Bratři! Vy víte,« připomíná posluchačům svým to, co o Pánu Ježíši zajisté již od jiných slyšeli: kterak povstal v Galileji, odtud odešel k řece Jordanu, kde se dal od sv. Jana Křtitele pokřtiti; načež odešel na poušť, kde se po 40 dnů postil, a na úřad svůj učitelský připravoval. Pak ale za patrné moci Boží ve své vlasti obcházeje, všude dobře činil, nemocné uzdravoval, mrtvé křísil, ďábly vymítal, neobmezenou moc nad přírodou ukazoval, a skutky těmi dokazoval, že jest od Boha slíbeným Mesiášem. Nebo nebyl by zázraků Svých činiti mohl, kdyby od Boha poslaným nebyl, ježto Bůh nemůže nějakého podvodníka skrze zázraky oslavovati.

2. Tohoto všeho svatý Petr posluchačům svým připomíná, a tvrdí, že on s druhy svými toho svědky jsou, řka:

»A my jsme svědkové všeho, co činil v krajině judské a v Jerusalemě.«

Ovšem, nenalezl u lidu Svého víry, poněvadž protivil se žádostem i očekáváním jeho; a proto

»usmrtili Ho, pověsivše na dřevě«, totiž na kříži.

Zdáti by se tak mohlo, že Ho Bůh potupiti nechal; ale není tomu tak! Nechal Ho sice upadnouti na čas v opovržení, ano usmrtiti smrtí nejpotupnější a nejbolestnější; ale jen potud, aby

zadost učinil za hříchy naše. Pak ale Bůh teprve nevýslovně Ho oslavil; nebo :

›Toho Bůh vzkřísil třetího dne, a způsobil, aby zjeven byl, ne všemu lidu, ale svědkům od Boha předzřízeným (čili napřed ustanoveným, totiž:) nám, kteříž jsme s Ním jedli a pili, když byl z mrtvých vstal.«

Po Svém vzkříšení neukazoval se Kristus Pán všechněm lidem, a tedy i Svým nepřátelům; nebo když oni zavrhli Jej a na smrt vydali: zavrhl nyní On zase jich. Ale ukazoval se Svým věrným, kteříž měli se o Jeho vzkříšení najisto přesvědčiti, aby pak o vzkříšení Jeho mohli před židy i pohany právoplatné svědectví vydávati.

I ukázal se Kristus Pán po Svém vzkříšení Magdaleně v podobě zahradníka; učenníkům do Emaus jdoucím; apoštolům bez Tomáše. A když Tomáš z dopuštění Božího ani spoluapoštolům svým věřiti nechtěl, že by byl Pán Ježíš z mrtvých vstal, leč by mohl vložiti prst do ran od hřebů na ruku Jeho, a celou ruku do rány od kopí v boku Jeho: ukázal se Spasitel podruhé všem i s Tomášem, a velel jemu: *›Vlož prst svůj do ran na ruku Mých; a vpusť ruku svou v bok Můj, a nebuď nevěřící, ale věřící!«* I dal se i od ostatních apoštolů dotýkati, jedl s nimi pečenou rybu i plást medu; rozmlouval s nimi, poučoval jich o věcech, jimž by před umučením Jeho nebyli mohli rozuměti, vykládaje jim zejména, čeho ku zřízení a spravování Církve Jeho bylo třeba. A podobně ukazoval se Pán po Svém vzkříšení i jiným učenníkům Svým, jichž bylo do set, pokud nevystoupil slavně na nebesa.

I dokládá svatý Petr o vzkříšeném Mistru svém:

»A přikázal nám kázati lidu a svědčiti, že On jest, kterýž ustanoven jest od Boha Soudcem živých i mrtvých«; to jest, že jest pravým slibovaným Vykupitelem a Spasitelem, čili Mesiášem.

A o tom svědčíme netoliko my, ale

»Femuť i všickni proroci svědectví vydávají, že odpuštění hříchů vezmou skrze jméno Jeho všickni, kteříž věří v Něho«.

3. Takto tedy kázal sv. Petr v domě setníka Kornelia, že kdo chce spaseným býti, v Ježíše Krista, pro hříchy naše ukřižovaného, ale opět vzkříšeného, musí věřiti a dle zákonů Jeho žíti!

A když takto kázal, Duch svatý sestoupil na posluchače jeho, že byli uvěřili, a naplnil jich záračnými dary Svými, aby víru svou na dále i skutky osvědčovali, a spasení došli.

Proč se nám ale dává památná událost tato předčítati?

Abychom si připamatovali, že ani nám nekyne jinak naděje na spasení, leč když uvěříme tolika důkazům o vzkříšení Páně; a vzkříšeného Pána slovem i životem vyznávati budeme!

A aby nám to snadnějším bylo, proto Kristus Pán nahromadil důkazů o vzkříšení Svém, aby žádný nepředpojatý o něm ani nejmenší pochybnosti neměl.

4. I vstal z mrtvých k vůli sobě — i k vůli nám!

a) Vstal k vůli sobě, aby naplnil, což bylo v Písmě svatém o Něm předpovídáno. Žalmista Páně ale o Něm píše: »Nezanecháš duše mé v hrobě, aniž dáš svatému svému viděti porušení«.
(15, 10.)

A i Kristus Pán Sám vzkříšení Své předpověděl. Když na Něm židé žádali, aby učinil ně-

jaké znamení na nebi, praví: »Pokolení tomu zlému nebude dáno znamení, jedině znamení Jonáše proroka. Nebo jako byl Jonáš v břiše velryby tři dni a tři noci: takť bude Syn člověka v srdci země tři dni a tři noci, a potom vstane z mrtvých.« A když na Něho doléhali, aby se ospravedlnil, proč vyhnal kupce z chrámu, děl: »Zrušte chrám tento (a při tom ukázal na Tělo Svě), a ve třech dnech jej zase vzdělám« (Jan 2, 19); to jest: »Zabte si Mne: ale ve třech dnech vstanu zase z mrtvých!«

Kristus Pán musil tedy proroctví naplniti a ukázati, že jest pravým Mesiášem; »nebo nepovstal-li Kristus, marná jest víra naše v Něho!« Vstalť tedy i aby dokázal, že jest Mesiášem, ale i

b) *k vůli nám*, aby utvrdil víru a naději naši v Něho, a ujistil nás o vlastním našem z mrtvých vstání. Mohl-li vzkřísiti Sebe, bude moci vzkřísiti i nás; zůstal-li po smrti Svě jako vítěz na bojišti: bude moci býti vítězem i nad smrtí naší, jak byl slíbil ve slovech: »Já jsem vzkřísění i život: kdo věří ve Mne, byť i umřel, živ bude!« (Jan 11, 25.)

5. Je-li ale tomu tak, že když Krista vzkřísěného budeme se přidržovati, i vlastního vzkřísění dojíti můžeme: což tedy učiníme? Jak se zachováme?

Kristus teprve po smrti, kterou za nás podstoupil na Kalvarii, přeslavně z mrtvých vstal. A chceme-li v pravdě Jeho dítkami býti zde i po smrti, třeba, abychom i my hříšným žádostem umírali; a sice abychom je ve svaté zpovědi velikonoční jako v hrob skládali; kříže z rukou Páně s ochotou přijímali; Tělem Páně na cestu ku věčnosti rádi a často se slíli. A tak, jako radujeme se dnes ze vzkřísění Páně: jistě pak se toho dočkáme, abychom jednou i z vlastního vzkřísění se radovali. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Velice zajímavou událost vypravuje dnešní sv. evangelium ze života Páně hned druhý den po Jeho slavném vzkříšení. Dva učenníci Jeho kráčeji z Jerusalema, kde se světové děje vykoupení pokolení lidského staly, po osamocené cestě do městečka Emaus, plní jsouce zármutku, že ztratili dobrého svého Pána; a plní pochybností, zdaliž z mrtvých vstal a Mesiášem jest. I rozmlouvají pospolu o věcech těch. Tu pojednou přidružil se k nim jako spoucestující Sám vzkříšený Spasitel, aniž by se jim byl ale hned poznati dal.

Představme si v duchu ten děj, a uvažujme o něm! Kladu si některé otázky. Tedy především:

1. *Proč se zjevil Pán Ježíš právě těmto dvěma učenníkům?*

Sv. evangelium vypravuje o jich velikém zkormoučení; a že zvikláni byli u víře v nebeské poslání Pána Ježíše. On se jim tedy zjevil, že zarmoučení a pochybnostmi zmítáni byli, proto, poněvadž i ve Svě oslavě jestiž tím »dobrým Pastýřem«
oveček Svých, Jenž za nimi úzkostlivě spěchá, aby jich nebezpečí uchránil. Pán Ježíš zjevil se těmto učenníkům Svým také proto, že jest oním »předobrotivým Pánem«, o němž píše žalmista Páně (33, 19): »Blízko jest Hospodin těm, kteříž jsou souženého srdce: a poníženého duchem spaseny činí«.

Uvažujme o této dobrotivosti Páně; ale zároveň si připomínejme také to, že se Pán Ježíš oněm dvěma učenníkům tehdy zjevil, když na cestě — o Něm rozmlouvali; čili když duchovní

rozmluvy konali. Neukazuje se Pán Ježíš těm, a nepotěšuje těch, kdož ve svém zármutku nepamatují na Něho, ale útěchy i občerstvení vyhledávají v řečích marných, neužitečných.

2. Uvažme dále, *jak působil Pán Ježíš na srdce oněch dvou učenníků?*

Čím déle s nimi rozmlouval a Se bavil: tím více zapuzoval také od nich zármutek i pochybnosti, tak že posléze naplnění byli takovou útěchou i radostí, že se tomu pak divili a pravili, když jich Pán Ježíš byl opustil: »Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám Písma?»

Z toho můžeme snadno seznati rozdíl mezi útěchou od lidí, a mezi útěchou od Boha; mezi poučováním od lidí, a poučováním od Boha! Pokud oni dva učenníci potěšovali jeden druhého, zůstávali oba ve svém zármutku; pokud poučoval jeden druhého o událostech posledních dnů, zůstávali oba v pochybnostech. Když ale k nim promluvil Pán Ježíš, hned přicházely k nim utěšení i pochopení. Ba v pravdě! Nemluví-li Pán Ježíš uvnitř, v duši naší: všechno těšení se strany lidí jestiž marným; promluví-li ale Pán Ježíš slova útěchy a poučení, duše naše ihned oplývá útěchou přehojnou, a všeliké pochybnosti z ní mizejí jako tma před svitem slunečním!

To si tedy dobře zapamatujme, až na nás pokušení i kříže doléhati budou, že u Boha jest všeho druhu potěšení; a že krátkou, vroucí modlitbou více útěchy sobě zjednati můžeme, nežli rozhovory a poradami i s nejvznešenějšími lidmi, a čtením i nejdůmyslnějších knih!

3. Konečně uvažme i o tom, *zač oni dva učenníci Pána prosili?*

Pravili: »Zůstaň s námi; neb se připozdívá!« Pán Ježíš se s nimi u Emaus zajisté loučil a dělal, jakoby chtěl dále jíti. Když Ho tedy uctivě prosili, a na pozdní dobu ukazující, za hosta k sobě zvali: zaslíbila se Jemu prosba jich, stal se hostem jich, a novými milostmi je zahrnul, až i poznati se jim dal.

Z toho ovšem plyne pro nás naučení. Věděl Kristus Pán, zdali si učenníci Jeho přejí, aby byl hostem jich, anebo nevěděl? Věděl zajisté, poněvadž jest vševedoucí. A proč tedy čekal na pozvání Svých učenníků? Poněvadž On za milosti Své chce býti prošen. Činí tak zajisté, jako činí i rodičové oproti dítkám svým. Znají potřeby jich, ale nedávají vždy, leč byvše prošení. Sami říkají: »Chceš-li mti, milé dítě, to a ono: popros pěkně!« A když dítko pokorně poprosí, dávají mu rodičové, zač prosí. A podobně činí s námi i Otec náš nebeský. On chce za dary Své býti prošen; ba čím více si od Něho žádáme, tím vytrvaleji musíme i prositi. Spasitel Sám nám velel: »Proste, a bude vám dáno; klepejte, a bude vám otevřeno«.

A kdyby nám Pán Bůh k vytrvalým prosbám přece nedal toho, zač jsme prosili: vezme, že jsme v krátkozrakosti žádali za něco, co by nám škodilo; a že, nedá-li nám Bůh právě toho, zač jsme prosili, marně přece prositi se nedá; ale dá něco jiného, co nám pro tělo i pro duši, pro čas i pro věčnost prospěje více!

Z toho jest patrné, jak nemoudřími a pošetilými jsou slova některých křestanů: »Pán Bůh ví, čeho se mi nedostává; a proto mi to může dáti i bez prošení«. Anebo: »Dost jsem se namodlil, a Pán Bůh mne přece nevyslyšel; a proto více modliti se nebudu!« Bůh naše potřeby ovšem

zná, ale On chce býti za ně prošen, a mnohdy dlouho a úpěnlivě prošen! Kdo se nemodlí, neobdrží; kdo se málo modlí, málo obdrží; kdo se mnoho, pokorně i vroucně modlí, všeho si na Bohu vyprosí, co mu v pravdě prospívá!

Zejména se ale líbí Bohu, abychom se k Němu utíkali, když se *připozdívá*. To jest: abychom se k Němu modlili, když se blíží večer; když se blíží stáří i smrt! Nezapomínejme vroucně se k Němu utíkati také tehdy, když večer víry nám nastává, čili když pochybnosti u víře mysl zakalují; když se naděje naše šefí, a myšlenky malomyslné, ba snad dokonce zoufalé se o nás pokoušejí! Když láska v nás uhasíná, horlivost chladne, ctnosti blednouti počínají. Tehdy zvláště vroucně prosme: »Pane, zůstaň s námi, nebo se připozdívá! Neopouštěj nás s milostí Svou, abychom nezahynuli!« Právě proto mnozí do temností upadají a na věky hynou, poněvadž, když se v myslích jich šefilo, neprosili jako učenníci Páně: »Pane, zůstaň s námi!«

Budeme-li se vroucně k Bohu utíkati, o něm rádi mluvíti i rozjímati, u Něho vytrvalé pomoci hledati: On dle velikého milosrdenství Svého nám pomůže, abychom při svých dobrých předsevzetích, jež jsme při svaté zpovědi velikonoční učinili, věrně setrvali; v pokušeních obstáli; povinnosti stavu svého, i obtížné, věrně a svědomitě plnili: a jako se nyní ze vzkříšení Jeho radujeme, jednou i ze vzkříšení vlastního věčně se radovali. Amen.

Na neděli prvou po Velikonocích.

I.

Výklad epištoly.

1. Když byl Kristus Pán apoštolům Svým nakázal: »Jdouce učte všechny národy«, a i Ducha svatého na pomoc jim seslal, rozešli se do všech úhlů světa, kázat evangelium. Svatý miláček Páně odebral se do Malé Asie, a tam zvolil sobě město Efesus za sídlo své, odkud pravdy sv. evangelia na všechny strany rozšiřoval.

Jako ale všude ďábel rád rozsévá koukol mezi pšenici, tak učinil i v Efesu. Povstali tam z návodu jeho bludaři, kteří se počali vychloubati velikou učeností, a hlubším pronikáním pravd evangelických; a matouce věřící u pravé víře, pohoršovali jich zároveň svými světáckými mravy. Svatý Jan napsal proti nim své evangelium, jakož i prvou svou epištolu, z které jsem právě úryvek přečetl. A v těch oproti bludařům rozvádí tyto myšlenky:

a) že hlavním úkolem pravého křestana jest, aby přemáhal svět; b) že toto přemáhání v pravdě možným jest toliko na základě pravé víry Ježíše Krista, jakožto vtěleného Boha.

A poněvadž bludaři tvrdili, že Kristus Pán byl pouhým člověkem, a ne zároveň Bohem; anebo že byl Bohem, ale nebyl zároveň i člověkem, nýbrž že měl lidské tělo toliko zdánlivé, a že trpěl tedy jen na oko: opírá se jim sv. Jan důkazem, že Kristus Ježíš byl i Bohem pravým, aby uraženému Otci nebeskému Boha hodného zadostiučinění dáti mohl; a že byl i pravým člověkem, aby na sebe hříchů lidí vzíti, a za ně zadostiučiněti s to byl.

2. I píše tedy :

»*Nejmilejší! Všecko, co se narodilo z Boha, přemáhá svět.*« A kdo že se z Boha narodil? Všichni narodili jsme se na tento svět z lidí, rodičů svých. Kdo byl ale pokřtěn, narodil se znova, a sice z Boha, pro Boha, a pro život věčný.

Stali-li jsme se ale na křtu svatém dítkami Božími a spoludědici Ježíše Krista, nabyli jsme nevýslovné důstojnosti. Jsme-li ale tolik vyvýšeni, že máme nároky na život věčný v nebi: vzali jsme na sebe také povinnost, abychom tak žili, jak se na spoludědice Ježíše Krista sluší; to jest: abychom, jako On nám k tomu příklad dal, »přemáhali svět«.

A kdo přemáhá svět? Kdo všeho toho se zdržuje, co nás od Boha odvrací, a ku hroudě této země poutá. Kdo přemáhá svět, potírá v sobě ozývající se žádost po majetku hříšném, a rád uděluje ze svého ubohým. Kdo přemáhá svět, bojuje proti nečistým žádostem těla svého, proti nestřídmosti v jídle a pití, lenosti i hříšné pohodlnosti. Kdo přemáhá svět, bojuje proti pýše, domýšlivosti, slavomamu. A boj ten podstupuje každého dne znova, ještě žádosti naše mohou býti sice potlačeny, ne ale zničeny; a i opětně přemožené, vždy zase znova v nás se rodí.

3. Boj musíme tedy podnikati každodenní, a vítězství jest nesnadné. Kdo se ho dodělá, aby se i slíbené koruny v nebi jakožto vítěz dodělal? Svätý Jan tvrdí, že zvítěziti, a koruny odplaty věčné dosci může jen ten, kdo naplněn jest opravdovou vírou v Ježíše Krista, Spasitele našeho. Dí:

»*A toto jest vítězství, které přemáhá svět: víra vaše.*«

Kdo jest Bohu v upřímné víře oddán, nabývá v ní zvláštní síly ku přemáhání. Upřímný křestan sama sebe povzbuzuje ku přemáhání pomýšlením: Oko Boží mne všude vidí; Bůh Sám jest Pomocníkem mým; On tím více mi odplatí, čím věrněji jsem bojoval, pro Jeho čest horlil, i kdyby nikdo z lidí o mých snahách nevěděl. Víra svatá ukazuje nám pravou cenu i ničemnost všeho pozemského; nabízí nám statků duchovních, nehynoucích. Víra svatá nás učí, abychom při všem svém pozemském snažení předkládali si vždy otázku, jako sv. Alois: »Co pomůže mi toto pro věčnost?« a dle poznání toho abychom se i řídili. Víra svatá učí nás nabývatí milostí ve svátostech; učí nás dobře se modliti, a mysl k nebi a k Bohu věčnému povznášeti.

4. Avšak všecko toto působí víra toliko pravá, ne ale nějaká víra bludná, vymyšlená. Proto píše miláček Páně:

»Kdo jest, jenž přemáhá svět, leč kdo věří, že Ježíš jest Syn Boží?«

Nevěří-li člověk v Boha právě, dělá dobrotu jen potud, pokud z toho svůj prospěch má, anebo pokud nad ním ruka trestající stojí. Když myslí, že jeho činu nikdo se snad nedozví, potajmu šidí, okrádá, podvádí, smilní, cizoloží a jiným nefestem se oddává.

Také i ti, kdo *bludně* o Ježíši Kristu věří, světa nepřemáhají, jako příkladně činí protestanté, čili jak oni sami si rádi říkají, »evangelští«. Oni učí, že Kristus Pán vše za nás vykonal, a ničeho od nás nežadá; ba že na dobré skutky spoléhati, velikým hříchem jest! Jestliže ale takto bludně věří: kterak že by hříšných žádostí svých i uvnitř duše své krotili? Také nemají, až na křest, svá-

tostí, od Krista Pána ustanovených, aby za pomoci jich svět, tělo i ďábla přemáhati mohli.

5. Na konec dokazuje miláček Páně, že Kristus Pán byl v pravdě i Bohem i člověkem zároveň, a uvádí na doklad tyto věci:

» Onť jest, Kterýž přišel skrze vodu a krev; ne u vodě toliko, ale u vodě a krvi. A Duch jest, Jenž svědectví vydává, že Kristus jest pravda.«

Smysl slov těch jest: Že Ježíš Kristus jest pravým Bohem, o tom svědectví vydal Sám Bůh Otec u vodě; když byl totiž Pán Ježíš v řece Jordanu od Jana křtěn, Otec nebeský prohlásil slavně: *» Totof jest Můj milý Syn, v Němž se Mi dobře zalíbilo.«*

Kristus Pán vydal dále Sobě Samému svědectví při krvavé smrti Svě, když Kaifášovi přísahal: *» Já jsem Syn Boží.«*

Kristu Pánu svědectví vydával konečně Duch svatý, Jenž skrze apoštoly nesčíslných zázraků činil na osvědčení, že pravdu Božskou hlásají, ani Ježíše Krista jakožto Syna Božího hlásají.

Bůh Otec, Syn i Duch svatý, tedy

» tři jsou, kteříž svědectví vydávají Pánu Ježíši na nebi; a ti tři jednou jsou,« čili souhlasně svědčí; podobně jako na zemi tři souhlasná svědectví Jemu vydávají: voda, Krev, Duch svatý. I můžeme i máme tedy svědectvím těm věřiti. Nebo věříme-li již dvěma, nebo více hodnověrným svědkům z lidí: oč více sluší se věřiti nejvýš pravdoniluvnému, vševědoucímu a nejsvětějšímu Bohu!

6. Kdo tedy pevně věří, že Ježíš jest Bohem i člověkem, Pánem i budoucím Soudcem naším: přemáhej svět i jeho žádosti; uživej Jeho svátostí, ustanovených na očištění i posvěcení naše! A čím věrněji budeš Pánu svému sloužiti, tím pevněji

budeš i u víře v Něho přesvědčen. A On stane se i Pomocníkem naším, abychom jednou Jej, v Něhož jsme nyní věřili, spatřili tvář v tvář, a věčně se s Ním radovali. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Představme si v duchu ten děj, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium. Apoštolové sedí večer po slavnosti velikonoční pospolu při zavřených dveřích, poněvadž se báli nátisků od nepřátel Božského Mistra svého. I rozmlouvají o přehrozném umučení Toho, Jež za Mesiáše měli; a hned zase přetřásají v řečech to, co jim byly nábožné ženy vypravovaly; totiž to: že umučený Božský Mistr nezůstal mrtvý v hrobě, ale slavně vstal z mrtvých.

V duších apoštolů stídnají se bázeň před vrahy Páně; naděje zklamané, že Pán Ježíš nezařadil světové říše židovské, na jakou i oni, v předsudcích židovských vyrostlí, se byli těšili; a zase naděje nové, že snad vzkříšený Spasitel učiní, čeho neučinil za života dřívějšího; a ty naděje měli smíšené v pochybnosti, zdali ženy skutečně vzkříšeného Spasitele viděly, a nebylo-li snad zjevení, jež měly, pouhým výtwarem jich podrážděných myslí.

A když se tak duše apoštolů potácejí mezi úzkostí a nadějí, zjevil se Pán Ježíš náhle uprostřed nich, a pozdravil je slovy: »Pokoj vám!« Načež ukázal jim Svě ruce i bok; a odevzdal jim moc, jménem Ducha svatého hříchů odpouštěti. Povšimněme si některých okolností tohoto zjevení, a uvažme, jaké naučení měli bychom si z nich pro sebe vybrati. Tedy

1. *Proč se Pán Ježíš zjevil dříve nábožným ženám, nežli Svým apoštolům?*

Proč že se Pán Ježíš dříve zjevil nábožným ženám? Mám za to, že se tak stalo proto, poněvadž nábožné ženy při Pánu Ježíši věrně vytrvaly i tehdy, když apoštolové Ho byli ze slabosti a bázně opustili; že nábožné ženy Pána Ježíše na Jeho cestě křížové věrně doprovázely; poslední vzdechy Jeho na kříži vyslechly; ku hrobu mrtvé Tělo Jeho doprovodily; a nemohouce více před slavností židovskou tak učiniti, hned po ní ku hrobu Páně přišly, aby Mu poslední čest prokázaly, a Ho drahými mastmi pomazaly.

Apoštolům zjevil se ale Pán Ježíš později, nežli ženám, aby jich za slabost i bázlivost jejich šetrně pokáral; dále také proto, aby prodléváním touhu jich po Něm tím více roznítil, a pak radost jich ze shledání tím více rozmnožil. Nebo čím toužebněji koho očekáváme, tím více se radujeme, když se s ním skutečně shledáme.

Ó, jak často opakuje se úkaz ten i v životě našem, že toužíme po některém daru od Pána Boha; že prahneme po té neb oné milosti od Něho, v tom přesvědčení, že bychom se na výsost šťastnými cítili, kdyby nám Bůh přání našeho vyplnil! Ale Pán nedává, zač prosíme; odkládá s vyplněním prosby naší, buď aby nám jako bázlivým apoštolům za zpronevěru naší pokání uložil; anebo aby mysl naši větší ještě touhou po milosti Své naplnil, a my tedy z pozdějšího udělení milosti větší radost i prospěch měli!

Proto také píše jistý světec dle skutečnosti: Často nás žádosti podněcují, ano mocně popuzují; ale uvažujme při tom, zdali žádosti v srdci chovájíce, více horlíme pro čest Boží, anebo pro svůj prospěch? Prodlévá-li Bůh, aby nás vyslyšel, upo-

zorňuje nás, abychom zkoumali, zdali skutečně pro čest Boží žádosti v srdci svém chováme? A ne-li, abychom takové v srdci svém vzbuzovali, pamětliví jsouce, že Boha máme milovati nade všecko na světě, a tedy také čest Jeho více nežli čest a prospěch svůj!

Uvažme dále:

2. Proč se ukázal Pán Ježíš apoštolům při zavřených dveřích?

Pán Ježíš ukázal se milým apoštolům Svým zajisté proto při dveřích zavřených, aby jednáním Svým naznačil, že ti, kdož se chtějí z návštěvy Jeho radovati, musí dříve dveří do srdcí svých pečlivě uzavírat, aby jimi nikdo jiný vcházeti a a v srdcích jejich usazovati se nemohl. Pán Ježíš jest zajisté žárlivým milovníkem duší lidských, Jenž nesnese soka vedle Sebe.

Čím více tedy uzavíráš, milý ctiteli Kristův! srdce svého, a čím méně tedy vcházejí do něho hosti cizí, jakými jsou rozličné radovánky, žádosti i snahy tohoto světa: tím jistěji můžeš očekávati, že při uzavřených dveřích z nenadání vejde do srdce tvého host nebeský, Ten, Jenž dnes při zavřených dveřích navštívil apoštoly Své. A jako jim přinesl pokoj i požehnání s hůry, přinese je i tobě!

Proto tedy očisti především dům svůj, srdce své, ode vší nečistoty hříchů i ode všech nezřízených náklonností a návyklostí; a pak uzavři dveře za sebou, a volej milého Pána a Boha svého, Ježíše Krista, k sobě! I očekávej Ho ve vší tichosti, odevzdanosti, trpělivosti, zbožnosti, jako svatí apoštolé; a On, až uvidí příhodnou Sobě dobu, přijde i k tobě, a obdaří tě svatým pokojem i mírem, jakého svět dáti nemůže, a nad nějž není nic vzácnějšího!

Povšimněme si konečně

3. jak laskavým ukázal se Pán Ježíš ku Svým apoštolům, když se jim zjevil!

Ani slovem jim nevyčetl, že Ho všichni zrádně opustili; že o Jeho zaslíbených pochybovali; že na Jeho pomoc zapomínali, a proto jen při zavřených dveřích za bezpečné se měli. Ale přinesl jim pokoj, tolik žádoucí po tolika dnech zlých a nepokojných!

Aby jim bázně odňal, tak se k nim snižuje, že žádá od nich jísti pečenou rybu a chléb s medem, ač pokrmu pozemského nepotřeboval; a že Tomáši, jenž o Jeho vzkříšení pochyboval, nařídil, aby vložil prst svůj v místa, kde ruce Jeho od hřebů byly probodeny; a aby vpustil ruku svou v otevřený od kopí bok Jeho!

Vzpomínajíce na tuto nevýslovnou laskavost Božského Mistra, s jakou snažil se kleslé myslí učenníků Svých pozdvihnouti a nedůvěry jich vyléčiti: připamatujme sobě, jak přechoasto od dětinství našeho až na tento den, Kristus Pán všemožnými způsoby lásku Svou i nám na jevo dával; a učme se z laskavosti Jeho shovívavými, milosrdnými i laskavými býti i ku bližním svým! Pokořiti se před Bohem, a pro Boha i před bližním svým, neznamená snad se zahazovati, ale znamená ctnost svou stavěti do pravého světla. Ctnost bez opravdové pokory, jest budova bez pevných základů.

Zveme rádi, zejména v této posvátné době velikonoční, Spasitele svého k Sobě, a nabízejme Jemu také s láskou rybu, na olni pečenou, čili zapírání svých zlých žádostí; a med s chlebem, čili vroucí modlitby se sladkým rozjímáním. A On i k nám rád zavítá, a mysl naši obdaří pokojem, předchutí to blaženosti věčné. Amen.

C)

Pro pohodí velikonoční.

1. Pohodí velikonoční obsahuje památku na čtyřicetidenní život vzkříšeného Vykupitele na tomto světě, a končí slavnostním Jeho vystoupením na nebe. V době té zjevil se Pán častěji Svým apoštolům, a zacházel s nimi způsobem přelaskavým, aby víru jich utvrdil; rozmlouval s nimi o království Božím na zemi, poučoval jich a zasvěcoval je v tajemství říše té. A proto i doba tato jest naplněna radostnými ohlasy alleluja.

2 Na neděli druhou po velikonoci ukazuje se Pán Ježíš *v evangeliu* jakožto dobrý Pastýř ovcí Svých, a poukazuje ku bezpečnosti i štěstí jich.

Aby ale mohl Pán Ježíš býti hlavou říše Své na zemi i po Svém vystoupení na nebesa, potřebuje viditelných a hodných zástupců; a proto k těmto poukazují *epištoly druhé i třetí neděle*.

3. Na neděli třetí po velikonoci odhaluje Spasitel *v evangeliu* budoucí osudy říše Své na zemi, v níž třeba skrze boje vejíti ku vítězství, a skrze utrpení k trvalému oslavení. Za tou příčinou tedy učí, že třeba světu se odcizovati, a za pouhého poutníka na něm se považovati.

4. Na neděli čtvrtou po velikonoci ukazuje Spasitel *v evangeliu* k milostem s hůry, jichž dostává se těm, kdo se skutečně na světě za pouhé poutníky považují.

Sprostředkovatelem milostí těch jest ale Duch svatý, Jenž bude i v apoštolích Pána Ježíše oslavovati, i proti nepřátelskému jim světu jim pomáhati.

5. Na neděli pátou po velikonoci líčí Spasitel v *evangelium* poměr Svých věrných oveček k Otci Svému v nebesích, a tvrdí, že skrze víru v Něho stávají se samy dítkami Otce nebeského a dědici slávy Jeho. Avšak i na světě již mohou s Otcem nebeským důvěrně obcovati jako dítky s otcem, a to při modlitbě.

Evangelium neděle této jest zároveň úvodem ku následujícím *prosebným* čili *křížovým dnům*, ano ukazuje moc a sílu dobré modlitby, povzbuzujíc nás, abychom rádi a dobře se modlívali; a veškeré potřeby, i duševní i tělesné, Bohu s důvěrou předkládali, zejména také i za úrody zemské vroucně prosili.

Epištoly neděle čtvrté i páté poukazují souměrně k těmto myšlenkám, kterak třeba od světa neporušeným se zachovati, a celý život tak zařizovati, aby byl jako nepřetržitou bohoslužbou a modlitbou.

6. **Křížové** dni velmi dobře připojují se ku slavnosti *nanebevstoupení Páně*, ježto tak Církev, jakožto tajemná nevěsta Spasitele, před Jeho viditelným odchodem ze světa takřka všechny své potřeby Jemu na Srdce klade, aby se za vyplnění jich u Otce Svého nebeského přičiňoval.

7. Také **slavnosti** pohodí velikonočního krásně se řadí k oslavě Páně Tak slavnost *zjevení sv. Michaela archanděla* (8. května), jakožto slavnost anděla strážného říše Páně; *sv. Marka* (25. dubna), *sv. apoštolů Filipa a Jakuba* (1 května), a *sv. Jana před branou latinskou* (6 května), jakožto slavnosti sloupů Církvě Páně, a svědků i učení Jeho; *sv. Jana Nepomuckého* (16. května), jakožto slavnost vznešeného svědka a mučenníka za tajemství svátostní.

Na neděli druhou po Velikonocích.

I.

Výklad epištoly.

1. V mravech svých na výsost výstřední Nero dal z pouhé lehkomyšlnosti hlavní město nesmírné říše své, Řím, na mnoha místech současně zapáliti, aby si mohl učiniti živý obraz o požáru proslaveného města Troji, jež básníci živými barvami líčili. Když ale znamenal, že ho Římané pro požár svého města ve velikou nenávisť pojímají, svedl vinu činu svého na křestany, k nimž dosud byl snášlivým; a tvrdil, že oni Řím zapálili ze zášti k bohům pohanským, kteří v Římě uctíváni byli. A aby pomluva ta stala se pravdě podobnější, začal Nero křestany způsobem nejukrutnějším pronásledovati a utráceti.

Sv. Petr, řídě toho času z Říma lodičku Církve Páně, znamená, že pronásledování křesťanů z Říma do celé veliké říše římské se rozšiřuje, napsal věřícím v Malé Asii okružní list, v němž je na nastávající pronásledování připravuje, a poučuje, jak by se v něm zachovati měli. Dnešní sv. čtení jest výňatkem z tohoto listu okružního. V tom povzbuzuje věřících k tichosti a trpělivosti, a poukazuje k tomu, aby tak následovali příkladu Samého Spasitele, jaký nám On při Svém utrpení dal. Píše:

»Nejmilejší! Kristus trpěl za nás, vám zůstává příklad, abyste následovali šlepci Jeho.«

Jako by řekl: Nemíť služebník nad pána. Jestliže Pán náš trpěl, čehož jiného můžeme se nadíti, nežli že i nám bude protiventství snášeti?

Slova ta jsou v souhlase s výrokem svatého Pavla, jenž píše Timotheovi (II. 3, 12): *»Všickni,*

kdož chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivností trpěti budou«; ovšem ne sice vždy od ukrutných Neronů, ale od lidí bezbožných, kteří jsou nepřáteli Božími, a proto vždy věrné citele Boží s ochotou utiskují.

I dopouští Bůh pronásledování na Svě věrné, buď aby v utrpeních jako zlato v ohni očištění byli; anebo aby jim dal příležitosti, aby si zásluhy své rozmnožili. Proto také dočítáme se v životech svatých, že přátelé Boží vždy také utrpení pro Boha milovali. Tak sv. Terezie říkala: »Nedám křížů a utrpení svých za všechny poklady světa«; a učinila heslem svým: »Buď trpěti, anebo umřítí«. A sv. Magdalena z Pazzi šla ještě dále, a prosila Boha: »Nenech mne ještě umřítí; ale nech mne pro Tebe trpětí!«

2. Aby kněze apoštolů věřících tím snáze k tichosti a trpělivosti povzbudil, líčí jím nevinnost a tichost Pána Ježíše, an píše:

»Kterýžto hříchu neučinil, aniž jest nalezena lest v ústech Jeho; kterýžto, když Mu láli, nelál; když trpěl, nehrozil; ale vydával se tomu, jenž soudil Ho nespravedlivě.«

To znamená: Kristus Pán byl bez všelikého hříchu, tak že i nepřátelům Svým mohl položit otázku: »Kdo z vás bude Mne trestati ze hříchu?« (Jan 8, 46) A nikdo z hříchu Ho nevinil, poněvadž nikdo na Něho hříchu nevěděl.

A On neodplácel zlé zlým, aniž si žádal, pomstiti se nepřátelům Svým. Když Mu láli a Samaritánem Ho nazývali, jenž ďáblem jest posedlý: prostě odpověděl, že ďábla nemá. Když Ho bili, jako jeden ze služebníků Annášových, klidně témuž odpověděl: »Mluvil-li jsem zle, svědectví vydej o zlém; pakli dobře, proč Mne tepeš?« Jindy při potupách i ranách docela mlčel, a vy-

dal se bez námitek v ruce nespravedlivého soudce Piláta.

3. Když byl takto sv. Petr z tichosti a trpělivosti Páně dovodil, abychom i my do šlepič Páně nastupovali, a v utrpení tichými a trpělivými byli: poukazuje dále k nevýslovnému dobrodiní, jež nám Spasitel skrze utrpení Své byl prokázal; a bere si z toho novou příčinu ku povzbuzení, abychom Ho tím snáze v utrpení následovali. Píše:

»Kterýžto (Kristus Pán) hřichy naše Sám na Svém Těle vnesl na dřevo, abychom hřichům zemrouce, spravedlnosti živi byli; Jehož zsinalostí uzdraveni jste.«

To znamená: On hřichy naše vnesl na dřevo kříže; čili smrt, které my jsme za hřichy své zasloužili, On podstoupil za nás na hrozném kříži, aby za hřichy naše spravedlnosti Otce Svého zadosť učinil. Avšak tak nás veškerého spolupůsobení ku spasení našemu nezbavil, nýbrž jen jako věfitelem naším se stal, jemuž my jako dlužníci, když nemůžeme splatiti všeho dluhu svého, povinni jsme skrze utrpení spláceti aspoň tolik, kolik můžeme.

Chceme-li se tedy utrpení Syna Božího účastnými státi, a odpuštění hřichů svých dojíti: musíme hřichům odumírati; ve svátosti pokání jich se zbavovati; nesmíme jich více páchat; nýbrž musíme naopak spravedlivě žíti; a tresty, kterých na nás Bůh dopouští, s odevzdaností do vůle Boží a v duchu pravého pokání přijímati. A to tím více, ježto »zsinalostí Páně uzdraveni jsme«; čili že On skrze rány, modřiny, bolestné pruhy na Těle Svém to způsobil, že my, od hřichů na duchu zranění, byli jsme zhojeni a k novému životu přivedeni.

4. Svatý Petr nechce jen takto věřících k tichosti a trpělivosti přivést, ale ještě více si žádá: aby totiž věřící, jako Kristus Pán učinil, netoliko zlé snášeli, ale i za zlé dobrým se odpláceli, a tak Jemu podobnějšími se stávali. A proto připomíná věřícím bídny stav, v kterém se před Kristem nacházeli; a onen utěšený stav, do něhož skrze utrpení Kristovo uvedeni byli, an dokládá:

•Byli jste zajisté jako ovce, bloudíce; ale nyní obráčení jste k pastýři a biskupu duší vašich.•

Jakoby řekl: Dříve podobali jste se stádu ovčí bez pastýře, jež nemá potravy ani ochrany proti dravcům. Pokud jste totiž vězeli v bludech, neznali jste pravdy, a záhubě věčné šli jste vstříc. Od té doby ale, kdy přišel Kristus Pán na svět, a život svůj položil za vás, přijal vás do ovčince Církvě Svě, postaral se vám o potravu duševní, a vysvobodil vás od hrozící záhuby. On Sám jest Pastýřem duší vašich neviditelným; ale v Církvi ustanovil i viditelné zástupce Svě, biskupy a kněze, pod vrchní správou náměstka Svého, aby vám chléb slova Božího lámali; zhřešivší s Bohem smířili; ve svátostech vás posvěcovali; při nekrvavé oběti mše svaté neskonale zásluhy z krvavé oběti Páně na kříži vám přivlastňovali.

Z toho ovšem plyne: Jestliže Kristus Ježíš tolik pro nás vytrpěl i vykonal, z lásky k nám, abychom i my zase z lásky i vděčnosti k Němu kříže i utrpení tohoto života v tichosti i trpělivosti snášeli; ba odpůrcům svým zlé dobrým spláceli; tak Božskému Mistru svému vždy podobnějšími státi se snažili; a s dobrým Pastýřem dobré ovečky jednou i ve slávě Jeho spolu radovati se mohli. Amen.

II.

V ýklad eva ngel i a.

1. V dnešním sv. evangeliu tvrdí o Sobě Spasitel, že jest Pastýř dobrý, takový, Jenž i život Svůj dává za ovce Své. Tak věru i učinil, a sice způsobem nejhroznějším na kříži.

Kristus Pán má tedy péči o ovečky Své tu nejupřímnější, nejlaskavější. Toho překrásný doklad dává nám také zjevení se Jeho apoštolu, sv. Tomáši.

Když témuž spoluapoštolové s radostí vypravovali, že za jeho nepřítomnosti Pán se jim zjevil, s nimi mluvil, i jedl, nemohl tomu Tomáš uvěřiti, takže až i prohlásil: Nevěřím; ba nemohu ani vám všem uvěřiti, že by byl Pán Ježíš tolik hrozně ztýraný, zemřelý a v hrobě střeženém uložený, opět živ. Vy jste zajisté měli jen nějaké vidění. Já nemohu uvěřiti tomu, co vy mi vypravujete; uvěřil bych jen tehdy, kdybych mohl vložití prst do ran od hřebů na rukou Jeho; a kdybych vložil ruku do otevřeného od kopí boku Jeho.

A když takto Tomáš v pochybnostech tonul, a vzkříšení Páně pochopiti a uvěřiti nemohl, ukázal se Pán náhle i jemu, u přítomnosti apoštolů ostatních, a vyzval ho: »Vlož prst svůj sem, a viz ruce Mé; a vztáhni ruku svou, a vpust ji v bok Můj; a nebudiž nevěřící, ale věřící!«

I uposlechl Tomáš rozkazu Páně, vložil prst do ran Jeho, vpustil ruku do boku Jeho, Pána svého tedy ohmatal, a tak se přesvědčil, že On skutečně nejen jako duch, ale i s Tělem Svým, nyní oslaveným, stojí před ním. A přesvědčiv se takto, klesl před Ním na kolena svá, a vyznal: »Pán můj! a Bůh můj!«

Představme si v duchu ten celý výjev, a pozorujme, jaká naučení pro život bychom si z něho vybrati mohli?

I tažme se tedy:

2. *Proč byl Tomáš nevěřícím?*

Přihodilo se jemu, že se mu rozum zatemnil, a on ani samým spoluapoštolům, jichž upřímnost přece za tříletého s nimi obcování seznal, nevěřil, poněvadž — nebyl s nimi, když se jim Spasitel zjevil.

A podobně děje se i nám, že když opouštíme společnost bohulibých spolubratří, a přestáváme s nimi účastenství míti ve společných modlitbách, a při službách Božích, zejména ale v dny nedělní a sváteční: počíná se rozum náš zatemňovati, a my stáváme se přístupnými rozličným nepravým učcím; počínáme pochybovati o přísných soudech Božích; o povinnostech svých oproti Bohu, k Církví Páně, i ku bližním svým; stáváme se pochybovači, až snad i odpadlíky a nevěrci!

Kdo se chce těch a takových smutných konců vyvarovati, musí tedy rád ve společnosti lidí bohabojných prodlévati, a z horlivosti jich svou vlastní horlivost víc a více rozněcovati. Bůh Sám stane se pak Pomocníkem naším v živé víře, poněvadž tvrdí Sám Spasitel: »Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu Mém, jsem — Já uprostřed nich!«

Tažme se dále:

3. *Jak se zachoval Spasitel k nevěřícímu Tomáši?*

Tak, jak byl prohlásil, když o Sobě užil podobenství, nazýváje se »Pastýřem dobrým«!

Tomáš nevěřící stal se ovečkou zbloudilou. Aby tedy tu ovečku zbloudilou, u víře slabou zachránil, vyhledal je Spasitel Sám, an po osm

dnech, kdy poprvé byl se apoštolům všem zjevil, z nenadání při zavřených dveřích ukázal se jim podruhé, když i Tomáš mezi nimi dlel, před tohoto se postavil, od něho na rukou i boku ohmatati se dal, a tak nevěru jeho uzdravil.

Nemyslil si, jako by někdo po lidsku učinil: »Však mohli-li všichni ostatní apoštolé uvěřiti; proč by nemohl i Tomáš? A nechce-li věfiti, ponechám ho osudu jeho!« Ó, nikoli! takto nesmýšlí »Dobrý Pastýř«, jenž i 99 oveček nechává v bezpečnosti, aby vyhledal jednu zbloudilou! Jediná ovečka, Tomáš zbloudilý, dostačila Pánu, aby se apoštolům znova zjevil, a Tomáše z poblouzení jeho vyvedl.

Tak činí Spasitel vždy. Vzpomeňme si, jak často i nás hledal; skrze hlas svědomí ku návratu z cesty zlé zval; skrze napomínání kněží anebo dobrých přátel vyzýval, abychom opustili bludů svých, pošetilosti své, nevěry své, a v pokoře před Ním se sklánějíce, volali jako uvěřivší Tomáš: »Pán můj, a Bůh můj!«

Připomeňme si dále:

4. *Za kterých okolností se Pán Ježíš Tomášovi zjevil?*

Zjevil se jemu u přítomnosti ostatních apoštolů. Proč asi? Aby oni byli svědky jeho obrácení, jako byli dříve svědky jeho nevěry!

A tak podobně nemáme se ani my styděti za své pokání velikonoční; ale pohoršili-li jsme koho řečmi, jednáním svým: vzdělávejme je svými řečmi bohabojnými, a skutky v pravdě křesťanskými! Sv. Marketa Kortonská tak velice želela pohoršení svých, že i veřejně z hanebnosti života svého se vyznávala, a všechny známé pro Boha za odpuštění prosila.

Sv. Tomáši zjevil se ale Spasitel před ostatními apoštoly i proto, aby jemu jako na srozuměnou dal: Této milosti nedostává se ti pro tebe, a pronevěru tvou: ale pro společnost ostatních apoštolů. Bůh právě rád přijímá přimluvy Svých věrných, a udílí milostí mimořádných ku prosbám nejen sv. nebeštanů, ale i milých přátel Svých na světě. Tak když se Abraham přimlouval za to, aby Bůh Sodomy se sousedními městy nezahubil pro nepravosti jich: Bůh jemu slíbil, měst těch zachovati, kdyby ve všech aspoň 10 spravedlivých nalezeno bylo. A posud až i ku podivení našemu zachovává mnohá velká města, ač hrozné neřesti se tam dějí, pro ty nemnohé duše svaté, jež v nich buď v klášterech, anebo i ve světě žijíce, za slitování Ho prosí!

Konečně položme si otázku:

5 *Faký význam má nevěra sv. Tomáše pro nás?*

Sv. Tomáš nestal se nevěrcem ze zlého srdce, ale v záchvatu bolesti, již pocítoval z brozné smrti Mistra svého. A stalo se zajisté jen dle prozřetelnosti Boží, že apoštol ten na krátkou dobu u víře v Mesiáše zviklán byl. A proto také dí sv. Řehoř Veliký: »Nevěra Tomášova mnohem více nám prospěla, nežli víra ostatních apoštolů.« Kdyby totiž i on snadno byl uvěřil, snad by později byli povstali lživí učitele, a říkali by, že apoštolé neviděli Pána i s Tělem Jeho: ale jen ducha Jeho; že tedy nevstal v pravdě z mrtvých i s Tělem; a nevstal-li Sám, že tedy — ani nás nebude moci jednou vzkřísiti, jak byl slíbil. Když ale sv. Tomáš i hmatem se přesvědčil, že zjevivší se Pán i Tělo Své opět má: pak vzata jest příčina ku všelikému pochybování se strany naší, a

nám nezbyvá, než vyznávati: »Pán můj, a Bůh můj!« — a ovšem dle slov těch i žítí!

Nuže, tak také žijme, v Pána Ježíše s plným srdcem věřme i doufejme, a lásku svou nezkrácenou Jemu věnujme, aby i na nás se splnilo slovo Páně: »Blahoslavení, kteříž neviděli, a uvěřili!« Amen.

Na neděli třetí po Velikonocích.

I.

V ýklad epištoly.

1. Dnešní čtení jest výňatkem z epištoly sv. Petra, kterou on věřící v Malé Asii poučuje, jak by se měli v protivenstvích pro víru zachovati. Poněvadž pohané ukrutnosti, jimiž křesťany stíhali, omlouvali výčitkami, že prý křesťané rozličných zločinů se dopouštějí, a zejména vrchnostem světským poslušnosti odpírají: napomíná sv. kníže apoštolů věřících, aby v pravdě křesťansky žili, vrchností světských ve všech věcech dovolených ochotně poslušni byli, a tak nevěřících zahanovali.

Naučení tato týkají se ovšem netoliko křesťanů tehdejších, ale i nás. Poslyšme tedy, co a jak píše sv. Petr! Dí:

»Nejmilejší! Prosím vás jako hostí a poutníkův, abyste se zdržovali od tělesných žádostí, kteréž bojují proti duši.«

Prvá povinnost věřících tedy jest, abychom nehověli tělesným žádostem; ale abychom i v dovolených věcech byli zdržlivými, bychom se tím více opanovati dovedli ve věcech nedovolených.

A aby nám tato ustavičná zdržlivost byla snadnější, máme uvažovati, že tu na světě jsme

jen jako hosti a poutníci, kteříž za maličko času odtud odejdou, aby za skutky své přijali odplatu věčnou.

Takovou zdrželivostí vyznamenávali se horliví křesťané vždy. Tak zdržoval se sv. apoštol Jakub masa, vína a lázni až do smrti své; a modlíval se, na kolenou kleče, tak vytrvale, že měl od klečení kolena tolik tvrdá, jako velbloudi. Sv. Jan, poustevník, po 40 roků nespátl osoby druhého pohlaví. Sv. Prokop, maje dosti statků pozemských, všeho dobrovolně se odřekl, vstoupil do řehole v Břevnově, a odtud později odešel do údolí, zvaného nyní svatoprokopského, aby tam poustevničil. A když ho i tu Pražané počali vyhledávati, odebral se do pustiny při řece Sázavě, kdež až do smrti v dobrovolném strádání Bohu sloužil.

A tak podobně máme v uzdu bráti žádosti své tělesné i my; a sice netoliko žádosti těla, ale i žádosti duše, pokud ony na odpor jsou zákonu Božímu.

2. Ale ani tak ještě nestáváme se křesťany dokonalými, když jen ničeho zlého nečiníme. Kdo nemá dluhů, není ještě bohatým. Chceme-li duchovně býti bohatými před Bohem, musíme také dobré činiti, a sice proto, jak píše sv. Petr, abychom

»obcování své mezi pohany (a špatnými křesťany) majíce dobré, v tom, v čem utrhají nám, jako zločincům, spatřující skutky naše dobré, velebili Boha v den navštívení«.

Tak se chovali první křesťané v pravdě. Když císař pohanský Trajan křesťany pro domnělé jich zločiny krutě pronásledoval, zastal se jich spisovatel pohanský Plinius, jenž, života jich pozorovav, takto císaři napsal: Křesťané chodí na úsvitě do

shromáždění, tam se modlí, zpívají a se zavazují ne k nějakým lotrovinám, ale k tomu, že zdržovati se budou smilstva, vraždy, krádeže, loupeže i jiných nepravostí; a že ve všech věcech dovolených poslušnými budou vrchností. Císař svědectvím tím pohnut, další pronásledování křesťanů zastavil.

A podobně máme se zlého vystříhati a dobré konati před lidmi bohaprázdnými i my. Tak zahabíme jich životem svým; a snad bez mnoha slov dle vůle Boží mnohým pohneme, aby bezbožného života zanechal, nás v dobrém následoval, a Boha pak chválil v den navštívení.

3. Když byl takto sv. Petr obecného naučení všem věrným křesťanům udělil, předkládá pak některé předpisy zvláštní. Dotýkáje se poměrů poddaných ku vrchnostem, píše :

»Poddáni tedy buďte všelikému lidskému zřízení pro Boha«; čili že Bůh tak velí; že Kristus Pán řekl: *»Dávejte, co jest císařovo, císaři; a co jest Božího, Bohu«*; a že Bůh bude jednou neposlušné poddané trestati. A tak, praví dále, poddáni buďte

»budto králi, jako nejvyššímu, nebo vladařům (čili jeho náměstkům), jakož od něho poslaným ku potrestání zločinců a ku pochvale dobrých. Nebo tak jest vůle Boží, abyste, činíce dobře, k mlčení přivedli nevědomost nemoudrých lidí.«

Pohané pomlouvali křesťanů, že prý proto nechtějí vrchností občanských poslouchati, že se praví býti syny Božími. A byli v tom domnění utvrzováni tou okolností, že židé tehdy proti vládě římské rozličné pikle kuli, a častěji i revoluci vzbudili; pohané měli ale křesťany za pouhou sektu židovskou.

Praví^t křesťané ale proti zákonitým vrchnostem nikdy se nevzpouzeli, revolucí nedělali. Jen tehdy se nespravedlivým žádostem na odpor stavěli, když vrchnosti žádali něco, co se Bohu protiví, majíce na mysli výrok švatých apoštolů, kterého učinili oproti vrchnostem židovským, jež jim zapovídali kázati o Kristu Ježíši. Tehdy zajisté řekli Petr a Jan jménem ostatních apoštolů: »Sudte sami, zdali by to spravedlivé bylo, abychom vás více poslouchali, nežli Boha? Nelzet nám nemluvití toho, co jsme viděli a slyšeli.« A odpírali vrchnostem dle rozkazu Páně, až si všichni zasloužili i koruny mučennické.

Podobně dala se celá křesťanská, vítězná legie sv. Mořice spíše porubati, ač by byla mohla odporem snadno zvítěziti, nežli aby poslechla rozkazu císaře, a obětovala modlám! A podobně máme smýšleti i jednati i my, »jakožto praví služebníci Boží«, a jakožto lidé »svobodní«, čili svobodnou vůlí od Boha obdaření. Nebo »svobodným« býti neznamená tolik jako »nevázaným« býti: ale svobodným v pravdě jest, kdo se udržuje prostým hříchů; a tedy v mezích, jež jemu Bůh zákony Svými dal, volně se pohybuje; a přesvědčen jest, že na světě svobodným není on sám, ale že svobodnými jsou i jiní, jichž práv má tedy šetřiti, jako si sám přeje, aby zase jiní šetřili práv jeho.

Kdo si svobodu vykládá v ten rozum, jakoby ani Bohu, ani lidem ničím povinen nebyl, a mohl naprosto činiti, jen co by se jemu líbilo, jako hlásají u nás anarchisté a jiní bludaři našich dnů: ten užívá dle slov apoštolských slova svobody jen za »zástěru zlosti«; a jest v pravdě násilníkem, tyranem, neznabohem.

Dále nabádá sv. apoštol, jak bychom všichni navzájem k sobě chovati se měli, an píše:

»*Všecky ctěte; bratrstvo (to jest spoluvěfci zvláště) milujte; Boha se bojte, krále v uctivosti mějte!*«

4. Posléze dává sv. apoštol ještě zvláštní naučení lidem služebným.

Služebnými vlastně jsme všichni, ježto jeden pro druhého pracuje. Papež sama sebe nazývá »služebníkem služebníků Božích«; a i panovnk každý povinen jest sloužiti svým poddaným k jich blahu. Sloužiti není hanbou, když jest dědctvím naším po prvních rodičích rozkaz Páně: »V potu tváře budeš jisti svůj chléb«; a když Kristus Pán Sám, vtělený Bůh, z chudé Panny se narodil, chudého řemeslníka Josefa pěstounem Svým učinil, a Sám jemu po 30 roků při práci pomáhal. I jest tedy ta

»*milost v Kristu Ježíši, Pánu našem, aby služebníci poddáni byli pánům, netoliko dobrým a mírným: ale také zlým, ve vsí bázni, pro Boha,*«

až nás nebeský Hospodář z díla našeho na světě povolá, aby nás jako věrné služebníky Svě přijal v odplatu do říše své v nebi. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní sv. evangelium líčí loučení se Pána Ježíše s apoštolý, a uvádí poslední slova Jeho. Apoštolové byli při nich zachváćeni nevýslovnou tesknoští, nemohouce toho pochopiti, že by jich předobry Mistr opustiti měl. Pán Ježíš dává jim, jako umřající otec synům svým, poslední napomenutí, a snaží se, mysl jich slovy útěchy po-

vzbuditi. Pozastavme se při těch Jeho slovech; neboť jsou i nám řečena.

Co tedy praví loučící se Božský Mistr apoštolům Svým? Dí:

1. *»Amen, amen pravím vám: že vy budete kvílěti a plakati, ale svět se bude radovati.«*

Slovy těmito vyjadřuje Spasitel veliký rozdíl, jaký panuje zde na světě mezi lidmi v příčině těch věcí, v nichž oni štěstí i blaženost svou vyhledávají. Šťastnými, ba blaženými chtějí býti všichni lidé; ale jak různé jsou cesty, po kterých za svým štěstím se shánějí! Jedni plesají; jiní bědují a lkají. Jedni vyhledávají blaženosti své na cestách růžových; kdežto jiní blaženosti své docíliti chtějí na cestách trnitých!

V Písni Šalomounově prohlašuje král, že se za šťastného bude pokládati, když bude moci nazývati svou nevěstu sličnou a milovanou; a sv. Alexius opouští v den svatby své se sličnou a bohatou nevěstou tuto družku, aby šťastným býti mohl bez lásky její!

Bohatý král Krésus považuje sebe za šťastného, že může pohlížeti na hromady pokladů svých; a sv. František Serafinský, všeho bohatství dobrovolně se odřeknuv, hledá štěstí své v oděvu žebráckém!

A tak děje se vesměs ve světě. Synové tohoto světa litují těch, kdož se radovánek jejich zdržují, raději v úkrytu práce své konají a Bohu slouží. A věrní služebníci Boží zase s politováním pohlížejí na světáky, kteří vratkým radostem tohoto života lehkomylně se odevzdávají, srdce svého jimi nenasycují, při tom veliké zodpovědnosti za hrobem, a snad i věčné záhubě své vstříc spějí!

2. Odkud pochází tento rozdíl ve smýšlení lidí?

Rozdíl ten vylíčen jest ve slově Spasitelově: »*Maličko*«.

»Co jest to?« tázali se učenníci Páně, »že praví: Maličko? Nevíme, co praví.«

A tak se to má i s námi. Poněvadž jeden druh lidí tomuto slovu »maličko« nerozumí, anebo si ho nevěšmá: raduje se z věcí, které příčiny k radosti pravé nezavdávají. A poněvadž jiný druh lidí slovu »maličko« dobře rozumí, a dle poznání svého také žítí se snaží: proto z věcí pomíjejících a malicherných se neraduje, ano běduje nad těmi, kdož se z nich radují!

Ó, kéž bychom my dobře pochopovali významu slova »maličko«! Vše, co na světě jest, trvá jen maličko, jen kratinkou dobu! Raduje se tedy král z milované a sličné nevěsty své jen »maličko«, jen krátkou dobu; pak ale přijde z nenadání smrt, milou družku života jemu odejme, a krátká jeho radost ze šťastného spojení je ta tam!

Opustil-li tedy sv. Alexius bohatou a sličnou nevěstu svou v den svatby, a opustil-li i milé rodiče své, aby ve vzdálených krajinách Bohu v ústraní sloužil: zdá se, že život bezradostný a smutný vyvolil! Ale jen »maličko«, jen na krátce jest zármutku jeho; a on po krátkém strádání vchází u Otce svého nebeského v nevýslovnou blaženost, jež potrvá beze všeho konce, věčně!

Když tedy nás láká svět se svými krátkými, vratkými a pozlátkovými radovánkami i požitky: pamatujme na to jediné slůvko »maličko«; a snadno žádostivost svou přemůžeme, myslí své od krátkých rozkoší odvrátíme, a k nehynoucím obrátíme! A když rozličné bolesti, útrapy a kříže

na nás doléhají, a snad nesnesitelnými býti se nám zdají: pamatujme opět na to slovíčko »maličko«; maličko jen času uplyne, a jestli jsme Bohu věrnost zachovali, On Sám všelikou slzu setře s očí našich, a za krátké utrpení udělí blaženost neskonalou, věčnou.

3. Uvažme konečně, jaký význam mají slova Spasitelova, jimiž chtěl zarmoucených učenníků Svých potěšiti? Řekl jim: *»Vy pak se budete rmoutiti; ale zármutek váš promění se v radost.«*

Vidouce všeliké radovánky světáků, a pozorující mnohé vnady při tvorech Božích na zemi, snad se při nich pozastavujeme, a zármutek chce se vlouditi v srdce naše. Snad někdo prořekne, a jiný aspoň povzdechne si v srdci svém, ve slova: »Hle! jak ten či onen člověk má mnoho jmění, slávy, pochlebování, důstojenství mezi svými spoluobčany; a přece jak málo za to slouží Bohu, a dbá o přikázání Jeho!«

Ale uvažme jen o tom »maličko«, a o zaslíbení Páně, že zármutek Jeho milých obrátí se v radost. Uvažujme o statcích nebeských a věčných, kterých Svým věrným uděliti slibuje Sám Bůh: a pak se snadno ve své krátkozrakosti poznáme; snadno i pochopíme, že veškeré statky pozemské, jež se nám při bližních lesklými býti zdají, jsou věcmi jen nejistými a vratkými; seznáme, že mnoho pozemských statků působí jen mnoho těžkostí i starostí, a že jich bez bázně a soužení ani mítí nelze!

Ó nechtějme ve štěstí pozemském pyšnými býti, když vše na světě jen tak »maličko« a na krátkce trvá. Nechtějme ale také při křížích a svízelích tohoto života malomyslněti, když víme, že bez dopuštění Božího ani jediný vlas s hlavy naší nepadne; když víme, že Bůh skrze utrpení

na syětě, jako zlato v ohni nás čistí; anebo nám skrze ně jen pñležitost k novým zásluhám dává. Ale i v dobrých i v nepřijemných věcech Bohu věrně služeme, a bližních svých ku věrné službě Boží povzbuzujeme: aby po bojích tohoto života, bez nichž nikdo v tom slzavém údolí nežije, i na nás vyplnila se slova těšícího Spasitele: »Maličko - a zármutek váš obrátí se v radost«, a sice v radost i blaženost věčnou. Amen.

Na neděli čtvrtou po Velikonocích.

I.

Výklad epištoly.

1. Slovo Boží připodobuje se zhusta světlu slunečnímu, a právem. Nebo jako slunce jasnými paprsky svými osvětluje ty, kdo před ním očí svých neuzavírají: tak i slovo Boží osvětluje rozum lidský vznešenými pravdami všem, kdož se jim svévolně neuzavírají. A jako slunce zahřívá ty, kdo ve světle jeho krácejí: tak i slovo Boží rozněcuje ku ctnosti a spravedlnosti všechny ty, kdož je s ochotou a rádi přijímají. Toť také smysl slov sv. Jakuba v dnešní epištole, píšícího:

»Nejmilejší! Vseliké dáni výborné, a všeliký dar dokonalý s hůry jest, sestupuje od Otce světél, u Něhož není proměnění, ani stínu změny.«

Slovy těmi jakoby sv. Jakub řekl: Bůh jest Sám v Sobě svrchovaně dobrý a dokonalý; a z Něho jako z pramenu pochází vše dobré, kdekoli se nachází. On jest původem všelikého světla, pozemského i duševního; totiž pravdy, ctnosti i milostí, jichž tvorím rozumným udílí. Ale Bůh neproměňuje se jako slunce, jež jednou jasně

svítí, a po druhé za mraky se skrývá: nýbrž On zůstává vždy Tentýž beze změny. A proto cokoliv věrným Svým rozdává, vždy stejně výborným a dokonalým jest, ať jsou to již dary tělesné, jako zdraví i sly těla a statky pozemské — anebo dary duchovní, jako věrná paměť, bystrý rozum, svobodná vůle — anebo ať jsou to příležitosti ku vzdělání ducha; pečliví rodiče i pěstouni; anebo vnitřní vnuknutí a řízení osudů našich.

2. Jestliže ale všechny dary výborné konečně od Boha pocházejí, tuť povstávají nám z nich také i povinnosti. A jaké?

Přede vším, abychom Bohu za ně, seč jen můžeme, *vděčnost* svou na jevo dávali slovy, říkajíce jako žalmista Páně: »Co jest člověk, ó Pane! že jsi jeho pamětliv? Učinils ho málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej nad dílem rukou Svých. Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co učinil mi?« Skutkem ale *dáváme* nejlépe *vděčnost* svou Bohu na jevo tím, když darů Jeho náležitě užíváme k tomu, k čemu nám jich udělil; totiž pro Jeho větší oslavení, a sobě i bližním svým ku prospěchu a spasení.

Připamatujíce si dále, že všechny dary dobré od Boha jsou, učme se z té okolnosti náležité *pokoře*. Pozorujeme-li nějaké přednosti při sobě, kterých se snad jiným lidem nedostává, nechtějme se pro ně nad jiné lidi vynášeti, ale dle pravdy s ochotou vyznávejme: Cožkoli dobrého při sobě mám, toliko s hůry, od Otce světél mám; co mého jest, jsou jen křehkosti a poklesky mé, kterými ovšem chlubiti se nebylo by ku chvále, ale ku pohanění. Bohu Samému patří čest a sláva z každého daru výborného.

3. Že ale v pravdě všeliké dary výborné od Boha pocházejí, dokazuje sv. apoštol z toho, že

nás Bůh na křtu svatém znova zplodil, od hřtchu očistil, a jako nová stvoření ku životu věčnému posvětil. Píše takto:

»Nebo dobrovolně zplodil nás slovem pravdy, abychom byli počátek nějaký stvoření Jeho.«

Tohoto nesmírného dobrodiní jsme si na Bohu ničím nezasloužili; nýbrž On nám je prokázal z pouhé dobré vůle a milosti Své, abychom z množství pokolení lidského byli takřka *prvotínami*. A ač dojista nesčetná jsou dobrodiní, jež nám Bůh každého dne na duši i na těle prokazuje: není přece žádné vyšší toho, že nás vykoupiti, a na křtu svatém vykoupení toho účastnými učiniti ráčil. Nebo co by nám jinak prospěly všechny statky a požitky tohoto světa, kdybychom vykoupení nebyli, a života věčného a blaženého dosáti nemohli? Bez vykoupení rodili by se lidé na svět jen pro svou záhubu věčnou!

4. Jsme-li ale skrze křest svatý znovuzrozeni, a ku blaženosti nebeské povoláni, jest další náš povinností, abychom i také tak žili a smýšleli, jak se na křestany sluší. Sv. Jakub uvádí nám těchto křestanských povinností na mysl slovy:

»Budiž pak každý člověk rychlý k slyšení, ale zpozdilý k mluvení, a zpozdilý ku hněvu. Nebo hněv muže nepůsobí spravedlnosti Boží.«

Stávalo se v křestanských shromážděních Církve prvotní nezřídka, že mnozí prostofeční křestané při výkladu Písma svatého kazatelům rádi do řečí vskakovali a je mistrovali, aby svou vlastní domnělou moudrost ukázali. A takovéto lidi má sv. Jakub na zřeteli, když nabádá: *»Budiž každý člověk rychlý k slyšení, ale zpozdilý k mluvení.«* A poněvadž takovíto lidé ukvapení a popudliví odporem snadno ku hněvu svěsti se nechali, proto varuje sv. Jakub před hněvem, udá-

vaje za důvod, že »hněv spravedlnosti Boží nepůsobí«; čili nevodí k tomu, čeho Bůh po spravedlnosti od nás žádati může: ale zavádí člověka k rozličným nešlechetnostem.

Toto napomenutí sv. apoštola platí ovšem až podnes, zvláště všem mladým a nezkušeným lidem, aby byli rychlí ku slyšení a ponaučování, ale zpozdilí k mluvení; neboť jak učí mudřec Starého Zákona (Přisl. 10, 19.): »Mnoho mluvení nebývá bez hřsčhu; kdo pak zdržuje rty své, opatrný jest.« Proto také dal nám Bůh dvě uši k slyšení, a jen jedna ústa k mluvení, abychom více slyšeli, nežli mluvili!

Proto také všichni ti, kdož v křesťanské dokonalosti vycvičiti se chtějí, mlčení zhusta si ukládají a pilně je zachovávají. Tak příkladně sv. Basil Veliký zachovával v klášteře mlčení po třinácté let, oddav se čtení Písma svatého a modlitbě. Sv. Arsenius zachovával vždy velikou mlčelivost. Když se ho bratři jeho jednou tázali, proč tak málo mluví, odpověděl: »Již častěji jsem litoval toho, že jsem mluvil; ale ještě nikdy nelitoval jsem toho, že jsem mlčel!«

Také hněvem nemáme se dávatí uchvátiti. Pokud rozčilení trvá, nemáme mluvíti ani čehoš činiti, poněvadž hněv rozum zatemňuje, tak že se v hněvu snadno něčeho dopustíme, čehož později trpce pykati musíme.

5. Posléze napomíná sv. Jakub věřících, čeho by se měli zvláště vystříhati, a co činiti, an píše:

»Pročež odvrhnouce všelikou nečistotu a hojnost zlosti, s tichostí přijímejte svaté slovo, které může spasiti duše vaše.«

To znamená: Jste-li tedy v Kristu nová stvoření, hleďte i nový, křesťanský život žíti; plevel

z role duší svých vyklízeti; slovo Boží jako símě Boží do srdcí svých zasévati; abyste vydali jednou výborné ovoce pro život věčný. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Dnešní čtení svatého evangelia jest částí řeči Spasitelovy po poslední večeři, kterou chtěl apoštolý, nejvěrnější přátele své, připraviti na smrt Svou. A poněvadž věděl, že je tak velice zarmoutí, snažil se jich potěšiti tím způsobem, že jim v náhradu za Sebe slíbil seslati Utěšitele Ducha sv., Ducha pravdy.

O Duchu svatém ale tvrdí, že, až přijde, trestati bude svět, totiž zlé lidi, ze *tří věcí*, a to: ze hříchu; ze spravedlnosti; a ze soudu. A udává i příčiny. Proč?

a) Trestati bude svět *ze hříchu*, a sice z toho hlavně, že v Něho neuvěřili, čili věřiti Jemu nechtěli, ač nesčíslnými zázraky dokazoval, že jest od Boha poslán.

b) Trestati bude Duch svatý svět *ze spravedlnosti*, t. j. osvědčí spravedlnost Ježíše Krista novými zázraky, zejména slavným vzkříšením a nanebevstoupením Jeho, z nichž bude patrné, jak spravedlivým byl On; a tedy jak nespravedlivě chovali se k Němu ti, kdož za hříšníka Ho měli, a proto svatým slovům Jeho víry odprali. I bude pak v nebi po pravici Boží přebývati věčně, tak že Ho apoštolé na tomto světě více zřítí nebudou.

c) Trestati bude Duch svatý svět *ze soudu*, t. j. ukáže světu nespravedlivý jeho soud, že přidržuje se i na dále strany lháře a podvodníka od počátku, totiž ďábla, ač Pán Ježíš dokázal, že moc

jeho nad člověčenstvím zlomil, an ďábly pouhým slovem vymítal; a z mrtvých povstav, ukázal, že moc má i nad smrtí, kterou ďábel skrze svedení prvních rodičů na svět byl uvedl.

Krátký rozum slov těch jest: Duch svatý usvědčí zlé lidi zevnitř skrze kázání apoštolův a jich dědicův; uvnitř skrze hlas svědomí, osvícení rozumu a jiné dary: že žijí v hříšné *nevěře*, nedbají křesťanské *spravedlnosti*, a *soudí* nerozumně i svrchovanou měrou nespravedlivě.

2. Povšimneme-li si my zejména toho posledního soudu Ducha svatého, musíme doznati, že i my sami soudu i *odsouzení Ducha Svatého propadáme*, poněvadž *posuzujeme* tak často bez dostatečné příčiny, čili *opovážlivě*; také bez povinnosti ku posuzování, čili *nepovoláně*; a proto i *nespravedlivě*, a tudíž i *hříšně*.

I jest úžasno, jak *hřích opovážlivého posuzování bližních hrozně jest rozšířen*. Již svatý Jan Zlatoustý tvrdí: »Nesnadno nalezen bývá člověk, jenž by se opovážlivým posuzováním neprohřešoval!« A sv. Augustin tvrdí, že většina lidí této neřesti hoví; že jeden na druhém jen chyby vidí, je posuzuje, ale sám od nikoho posouzení snést nemůže!

Toto opovážlivé posuzování bližního podobá se prachu, jenž i do nejstkvostnějších pokojů vniká, všude se usazuje, lesk obrazů, zrcadel i zlatolištů znešvaňuje. Opovážlivé posuzování podobá se i kouři, jenž všemi dveřmi se prodírá, a přibytky lidské odporným zápachem naplňuje. Nebo projdeme města i říše, prohlédneme paláce i chatrče, ohlédneme se ve společnostech mezi lidmi nejvyšších i nejsprostších stavů: všude s hrůzou seznáme, že naplněny jsou pomluvami, utrhaním na cti, nespravedlivým posuzováním, z nichž vzni-

kají nepřátelství, sváry, hádky, urážky, rvačky v malém, i hrozné války ve velkém, jež celé národy rozdvoujují, a o blahobyt i štěstí olupují.

3. Ohlédněme se jen v životě vůkol, a poznáme nesčetných k tomu *dokladů*. Tu se příkladně něco ztratilo. Hned se řekne najisto, že to zabrala služka anebo ta neb ona sousedka, kdežto pravý zloděj jest kdes. Ta neb ona dívka ukáže se na ulici v slušnějším šatě. Ihned dotknou se jí jedovatí jazykové, a beze vší příčiny tvrdí, že jest pyšná, marnivá záletnice; a kdo ví, kdo jí té parády nakoupil, a zač? Kdežto ona z opravdových úspor svých pořídila si kousek slušnějšího oděvu, v němž by návštěvy udělala u Boha v chrámě, anebo u svých příbuzných anebo dobrodinců! Ten neb onen měšťan znám jest jakožto zámožný; ale hned nachází opovážlivých soudců, kteří za jisté vydávají, že majetku svého podvodem nabyl; kdežto on byl v pravdě příčinlivým, důvtipným i šetrným, a tak jmění poctivě nabyl, anebo ho třeba z části i zdědil. Toho onoho zneuctívají, že prý jest lakomec a nenasyta, poněvadž záhy ráno vstává, a pozdě do noci pracuje; kdežto on jen poctivě se přičiňuje, aby na stará kolena nikomu na obtíž nebyl; anebo aby dítkám svým, jež mu Bůh na vychování světil, slušné živobytí zaopatřil; anebo také, aby i služebným svým v práci, počestnosti, šetrnosti dobrý příklad dal. A tak podobně.

4. Kdo ale takto opovážlivě bližního posuzuje, o tom učí *sv. Dorotheus*, že činí se jako vševědoucím Bohem, Jenž jedině zkoumá i zná srdce i ledví naše, Ba, takový opovažuje se více, nežli Bůh, poněvadž Bůh jen skutečného hříšníka odsuzuje, kdežto opovážlivý posuzovatel, od nikoho povolán nejsa, jako na soudnou stolicí

zasedá a odsuzuje bližního i nevinného a nespravedlivě. A proto posuzování bližního bez příčiny a bez povolání, jaké mají vrchnosti nad poddanými, rodiče nad dětmi, hospodáři nad čeledí, jesti velikou neřestí, velikým hříchem proti lásce i spravedlnosti oproti bližnímu; a propadá tedy soudům Ducha svatého.

Za příčinou tou varuje tedy Spasitel: »Nesudte dle tvářnosti (čili dle pouhého zdání), ale spravedlivý soud sudte!« (Jan 7, 24) Nechtějte viděti smůtka v oku bratra svého, a neznaminati břevna ve vlastním oku svém! »Neboť jakým soudem souditi budete, takovým budete souzeni; a jakou měrou měřiti budete, takovou bude vám zase odměřeno!« (Mat. 7, 2.)

Lidé spíše věřívají o bližních špatným věcem na pouhé bezdůvodné vypravování: nežli věcem dobrým, byť by jich kdo i přísahou stvrzoval. Prozrazují tak zkažené srdce. My ale slyšme, čemu učí svatý apoštol Páně Jakub (3, 2): »Ve mnohém zajisté klesáme všichni. Jestliže kdo ve slově neklesá, tenť jest (teprve) muž dokonalý.«

To by si tak měli dobře zapamatovati všichni ti, kteříž po měsících, ba snad po letech k svatě zpovědi přicházejí, a pak tvrdí, že na sobě hříchů nemají! Kolik jen opovážlivých posuzování bližního si asi za dobu tu dovolili! Kolikrát za dobu tu nectně dotekli se působení kněze, vrchností duchovních i světských! Kolikrát odsoudili bez příčiny jednání svých domácích i lidí neznámých! A budeme-li dle příslovy Páně musiti počet klásti již ze slov jen zbytečných a neúčinných: mnoho-li odpovídání budou míti teprve opovážliví posuzovatelé!

5. Jistého poustevníka obžalovati chtěli spolu-
bratři jeho u společného představeného. Ten, do-

zvědév se o tom, přišel do středu jich, maje na zádech veliký pytel písku, a v ruce misku se štipcem písku. Když se ho tázali, co by to mělo znamenati, řekl: Své veliké i četné hříchý nesu na zádech, t. j. zapomínám na ně; a malé hříchý bližních nesu před očima svýma, a chci je posuzovati. Žalobníci porozuměli smyslu slov těch a odešli zticha, dále nežalujíce. Každý vzpomněl, že jest lépe dřívě mésti před prahem vlastním, než před cizím.

Tak, nejmilejší! čiňmež i my. Při svaté zpovědi velikonoční vyznejme se ze všeho opovážlivého i hříšného posuzování bližního, čímž jsme snad mnoho nepřátelství a hoře způsobili. Snažme se chyb i následků jich odčiniti; budoucně napadené cti bližního, zejména nepřítomného, se ujmati; na dobré stránky jeho poukazovati: abychom při soudě Ducha svatého obstáli, a za odplatu věrnosti své jednou do radosti věčné přijati býti si zasloužili. Amen.

Na neděli pátou po Velikonocích.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní svaté čtení jest výňatkem z epištoly sv. Jakuba, v které týž dává spasitelná naučení, jak bychom slova Božího netoliko s ochotou přijímali, ale také život svůj dle něho zařídili.

Napomenutí to jest velice důležité, poněvadž protestanté, čili křesťanští odštěpenci tvrdí, že »samotná víra«, bez skutků dobrých, spasiti může; ano jeden ze lži proroků, Martin Lutr, až i epištolu tuto ze svého »Písma svatého« vyhodil, že příliš proti učení jeho svědčí.

Ale jest i mnoho katolíků, kteří se domnívají, že stačí toliko katolíkem slouti, a netřeba také i katolicky žít! I píše těm sv. Jakub takto:

»Nejmilejší! Budtež činitelé slova, a ne posluchači toliko, oklamávající sami sebe.«

Ze slov těchto patrně, že nestačí slovo Boží toliko slyšati, ale že třeba také dle něho žít. Kdo tak nečiní, klame se sám, ježto si slibuje budoucí odměnu v nebi, které se mu ale nedostane. Praví zajisté Pán: »Ne ten, kdo mi říká: Pane, Pane! (tedy křestanem, a Mým poddaným býti se praví), vejde do království nebeského; nýbrž ten vejde do království nebeského, jenž činí vůli Otce Mého, Jenž jest v nebesích!«

Také o Spasiteli Samotném dí Písmo, že »činil i učil!« Tedy napřed po 30 roků vůli Otce nebeského co nejdokonaleji plnil, a teprve poslední tři roky pozemského života Svého také slovem vůli Otce Svého hlásal. A tak podobně máme i my víru svou v Boha osvědčovati napřed skrze věrné plnění přesvaté vůle Jeho, ježto by jinak i o nás platilo, co napsal miláček Páně v první své epištole, a kapitole druhé: »Kdo praví, že Boha zná, a přikázání Jeho neostřhává: lhář jest, a pravdy není v něm!«

Co tedy platno běhati od kostela ke kostelu, z jednoho kázání na druhé, když kdo po deset a dvacet roků beze všeho odporu v těch samých chybách dále trvá?

Jestliže však již ten, kdo jen slovo Boží slyší, ale jím se v životě neřídí, sama sebe klame, a života věčného nedojde: jaké hrozné odplaty dostane se teprve těm, kdo se nepřáteli stávají těch, kdož jim pravdy Božské hlásají, a je za tuto dobrou službu jen tupí a pronásledují?

2. Že nesluší se, slovo Boží toliko slyšeti, ale že třeba také jím se řídit, vykládá sv. Jakub dále skrze podobenství takto: *»Festliže kdo posluchač slova, a ne činitel: ten přirovnán bude muži, spatřujícimu obličej narození svého v zrcadle; i vzhlédl se a odešel, a hned zapomněl, jaký by byl.«*

Zrcadlo ukazuje věrně podobu těla tomu, kdo před něj předstoupil; a slovo Boží ukazuje nám věrně podobu, v které duše naše se nachází. Jako však muži, jenž se zběžně do zrcadla po tělesné podobě své ohlédl, ale rychle na postavu svou zapomněl, nic pohlížení takové neprospělo: tak neprospívá také člověku na chvíli viděti obraz duše své v zrcadle pravd Božích, když rychle na nedostatky své zapomíná, a slovem Božím se neřídí.

Spíše máme činiti, jako činí marnivé ženy. Vzhlížejí se rády v zrcadle, a pak rychle na sobě napravují, co by je hyzdilo. A tak máme i my ve slovu Božím se vzhlížeti; pozorovati, co duši naši hyzdí, a toho odstraňovati, rychle se polepšovati.

Tak činili všichni světcí. Sv. Antonín poustevník příkladně slyšel jakožto jinoch v kostele předčítati slova Spasitelova: *»Chceš-li býti dokonalým, prodej vše, co máš, rozdej chudým, a budeš míti poklad v nebi.«* I řekl sám sobě: Dokonalým býti musíš, chceš-li míti velikou odplatu v nebi. Tedy zachováám se dle rady té. I prodal skutečně veliké statky své, rozdal vše chudým, a následoval Spasitele v chudobě, poslušnosti a cudnosti až do vysokého stáří.

3. Pošetilcem jest tedy ten, kdo se v zrcadle slova Božího vzhlíží, ale nenapravuje se; naopak ale chválí sv. Jakub toho, kdo slovo Boží rád slýchá a ostříhá. Píše:

»Ale kdo by vzhlídl v dokonalý zákon svobody, a zůstal by v něm, nejsa zapominavý posluchač, ale činitel skutku: ten blahoslavený bude v skutku svém;« čili obdrží blahoslavenství v nebesch za jednání své.

»Zákonem dokonalým« nazývá tu sv. Jakub Zákon Nový, Zákon Pána Ježíše, jenž k dokonalosti nás přivádí, když se jím řídíme. Nazývá ho také »zákonem svobody«, poněvadž Zákon Páně sprostil nás jha obřadů starozákonných, osvobozuje od otroctví hříchů, a činí z nás svobodné dítky Boží.

Jest tedy ke spasení zapotřebí, slovo Boží i slyšeti, i dle něho život svůj zaříditi.

4. Ale dle čeho poznáme, že skutečně dle slova Božího žijeme?

Ukážeme to trojím způsobem; když totiž předně pozornými budeme na své řeči; když za druhé konati budeme *skutky* lásky k bližnímu; a když za třetí libovati si budeme v čistém, svatém *smýšlení*. Sv. apoštol Jakub vyjadřuje se v příčině té takto:

»Zdá-li se pak komu z vás, že jest nábožný, a nepojímá v uzdu jazyka svého, ale svodí srdce své, toho marné jest náboženství.«

a) Pravá nábožnost v tom záleží, že Boha uznáváme jakožto Pána svého, a všude a ve všem, vnitř i zevnitř Jemu podvolovati se snažíme. Kdo nebere v uzdu jazyka svého, a tedy lže, pomlouvá, na cti utrhá, se rouhá, necudné řeči mluví, sváry rozsévá; zkrátka nad řečí svou nebdí: ten Boha jakožto Pána svého nectí, a toho nábožnost jest tedy marná a ničemná.

b) V pravdě nábožný křesťan poznán bývá tedy dle toho, že v uzdu pojímá jazyka svého; mluvívá jen to, co jest pro čest Boží, ku vzdělání

i potěšení bližního; a varuje se v řeči všeho, čím by Boha urazil, a bližního pohoršil.

Bohulibý křesťan poznává se ale dále také z toho, že činí skutky bohulibé, jak učí sv. Jakub, an píše:

»Náboženství čisté a neposkvrněné u Boha a Otce jest toto: Navštěvovati sirotky a vdovy v souženích jejich.«

Židé v dobách sv. apoštola konali ještě své slavné bohuslužby, a na těch si zakládali; pohané konali tehdy slavné oběti svým nepravým bohům, a těmi se honosili. Křesťanům radí sv. Jakub, aby se honosili zvláště svou láskou k bližnímu; aby milosrdenství konali zejména sirotkům a vdovám takovým, jichž živitelé byli od židů nebo pohanů pro věrné vyznávání víry Kristovy umučeni. A sice mají tak činiti z lásky k Bohu, a pro odplatu u Něho.

Tak jednali praví křesťané vždy a všude: svátosti přijímali, modlitbu milovali, oběti mše svaté rádi obcovali, posty zachovávali, ale i bližním dobře činili pro Boha. Sv. František Serafinský rozdal veškeren majetek, a sloužil Bohu v dobrovolné, největší chudobě. Sv. Vavřinec rozdal poklady, a pak položil i život svůj v hrozně smrti na rožni ohnivém. Pohané, pozorujte, jak křesťané navzájem dobře si činí, volali: »Hle, jak se ti křesťané milují!« a stávali se pak sami křesťany!

c) V pravdě nábožný konečně *ostříhá se neposkvrněného od tohoto světa*; to jest: varuje se nemravných společníků, bohaprázdných knih i novin, nestoudných obrazů i soch, a vůbec všeho, čím by mysl jeho mohla poskvrněna býti; a bdí pilně nad lákáním vlastního těla, řídě se radou Písma: »Pomni, člověče, že zemřeš: a na věky nezhrěšíš!«

Tak i my všichni snažme se slovo Boží netoliko pilně slychat, ale dle něho i řeči i skutky i myšlení zařizovati, aby v den odchodu našeho z tohoto světa i o nás pak platilo: »*Blahoslaveni*, kteříž slovo Boží slyší, ale také ostříhají!« Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Slycháváme přání: Kéž bych mohl Pána Ježíše na vlastní oči viděti a na vlastní uši slyšeti, jako bylo přáno současníkům Jeho! Ale netřeba toho; neboť Kristus Pán zanechal naučení Svá jako poklad v Církvě katolické; a ta nám je neomylně vykládá, jako Sám Spasitel, Jenž ji neviditelně spravuje i řídí. Budeme-li naučení ta věrně plniti, spatříme Spasitele najisto tváří v tvář; a sice nejen na krátkou chvíli: ale budeme se ze společnosti jeho nevýslovně těšiti po celou věčnost.

Zatím můžeme si v duchu představit, jako bychom u nohou Spasitelových seděli anebo klečeli, a z přesvatých úst Jeho naučení slyšeli. Ve dnešním evangeliu, jež Církev svatá velí předčítati v neděli před dny prosebními čili křížovými, vyzývá nás Spasitel zejména k horlivým modlitbám. Slyšme tedy, co nakazuje:

»*Budete-li zač prositi Otce ve jménu Mém, dáť vám. Proste a vezmete, aby radost vaše byla dokonalá.*«

A při jiné příležitosti praví: »Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno.«

Kdo jest Ten, Jenž takto mluví? Je to Sám Syn Boží, Jenž nejlépe ví, jak *dobrotivým jest Otec Jeho nebeský*. Jaká útěcha plyne tedy z pobídky

Páně: Proste, hledejte, tlucte, modlete se, když víme, že Otec nebeský v nevýslovné dobrotě Svě jen na prosby naše čeká, aby nám udělil, čeho si přejeme, ba více, nežli čeho nadíti se můžeme!

2. Aby Pán Ježíš důvěru naši v Boha Otce tím více rozmnožil, porovnává dobrotu Jeho s dobrotou otců pozemských, řka: »Kdo z vás bude otce (pozemského) prositi za chléb: zdali kámen dá jemu? Anebo za rybu: zdali místo ryby dá jemu hada?« Jakoby řekl: Mnozí lidé jsou tolik úskoční, podvodní, zlomyslní; a přece nepřenesou toho přes srdce, aby vlastnímu dítěti odepřeli potřebného pokrmu; anebo aby jemu dali cos škodlivého, když jich za výživu prosí. Kterak by tedy mohl Otec nebeský odepřiti potřeb dítkám Svým, když Ho vroucně za ně prosí?

Máme tedy ve slyšení rozumných proseb doufati předně proto, že Bůh jest nejvyšší dobrotivý Otec. Za druhé ale máme se všeho nejlepšího od Boha Otce nadíti proto, že *máme u Něho »přímlovce Ježíše Krista spravedlivého«*, jak o Něm svědčí svatý Jan, miláček Páně (I. 2, 1).

Kdo má u mocných tohoto světa mocné přímlovce, mnohem více dokáže, než kdo nemá žádných. A což když se za toho přímlová jediný syn a dědic králův! A hle! U Krále králů přímlová se za nás Sám jediný, jednorozený Syn Jeho, rovný Jemu Bůh! Zdaliž možno, aby Otec nebeský něčeho odepřel přímlovajícimu se za nás Synu Svému od věčnosti? Jestli Bůh nebeský uděluje nám mnoho milostí pro duši i pro tělo, pro čas i pro věčnost bez prošení: což jest, co by nám v pravdě prospěti mohlo, čehož by nám odepřel ku přímlovám věčně milovaného Syna Svého?

3. Přimlouvá se ale za nás Syn Boží hlavně tak, že Otci nebeskému stále představuje, co všechno z lásky k nám na světě vykonal; zejména že smrtí nejbolestnější nás vykoupil. Památku přehořkého umučení Páně konáme ale *při mši svaté*, jež jest »nekrvavou obětí Nového Zákona, vždy trvajícím památkou a obnovováním oběti krvavé, kterou Ježíš Kristus na kříži vykonal,« jak učí náš katechismus. Milostí nejhojnějších na přímlovu Spasitele dostává se nám tedy hlavně při mši svaté, když jí s pokorným a nábožným srdcem obcujeme.

Když arciotec Abraham oběto ati chtěl Bohu co nejmilejšího na světě měl, totiž syna Isáka: oznámil jemu Bůh v odměnu: »Ze jsi neušetřil syna svého pro Mne: požehnám tobě, a rozmnožím potomky tvé jako hvězdy nebeské, a jako písek na břehu mořském; a v jednom z potomků tvých požehnaní budou všichni národové země«; čili: z potomků tvých narodí se Mesiáš. A když král David obětoval Bohu zvířata, pro přímlovu jeho odvrátil Bůh mor od lidu jeho. Jestliže ale již oběti a přímlovy věrných sluhů Páně tak velikých věci zasloužily: čehož mohl by Bůh odepřítí prosícím věrným křesťanům při nejsvětější oběti mše svaté, a ku společným modlitbám ve dny prosebné?

4. Konečně odvolávajíce se k nevýslovné dobrotě Otce nebeského a ku přemocným přímlovám Ježíše Krista, *máme také i sami o snažší vyplnění prosb svých u Boha se přičiňovati*; a to se stane skrze konání v pravdě dobrých skutků, z nichž Bůh nižádný nenechává bez odměny.

Konání jakýchkoli pobožností, hodné přijímání svátostí, horlivé zapírání nezřízených, ba i dovolených žádostí, svědomité zachovávání postů, duchovní nebo tělesné almužny, bližním prokazo-

vané, zavazují Boha dle přísloví Jeho Samého, aby se klonil ku prosbám našim, a vždy novými milostmi nás zahrnoval.

5. Ale, namítne mi snad někdo, *naprosil jsem se Boha v té a oné věci, a přece mne oslyšel!*

Proč asi? Snad proto, že by tě nemiloval?

Ó, nikoliv! Právě opak jest na pravdě. Právě proto, že nás Bůh otcovsky miluje, nedává nám věci, o níž ve Své vševědoucnosti napřed ví, že by nám jen škodila. Mnohý modlí se za zdraví; ale kdyby byl zdrav, oddal by se snad rozličným rozpustilostem, na Boha by zapomněl a zahynul. Bůh nechává ho tedy na lůžku bolesti trpěti, a tak nebe si zasluhovati. Jiný domáhá se na Bohu statkův a důstojenství pozemských; ale jak mnoho jest těch, kdož byli upřímnými ctiteli Božími v chudobě a poníženosti, zhrdli ale v blahobytu a slávě, Boha opustili a zahynuli! Bůh lépe zná srdce naše, nežli my sami; a proto často odpírá nám, zač v krátkosti své prosíváme.

Či jedná moudrý otec z lidí jinak? Kdyby ho dítě i s mnohými slzami prosilo za břítký nůž anebo za sladký jed: dá mu je otec? Nikoliv! Ale nepřestává-li dítě prositi, dává mu věc jinou, neškodnou, výhodnou, aby marně neprosilo. A podobně činí i Otec náš nebeský. Proto, prosíme-li Ho za věci pozemské, máme vždy ku prosbám svým přidati také modlitbu, které naučil nás Sám Syn Boží: »Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi. Otče, vezmi ten kalich (to utrpení) ode Mne; ale ne jak já chci, ale jak Ty chceš.«

6. Modleme se rádi, často, vroucně; ba spojujme všechny práce své, byť i nejnižší, s nábožnými povzdechy; a tak i nejprostší dílo své posvěťme, a Bohu milým učiníme. Zejména ale milujme upřímně obět mše svaté.

Sv. František Borgiaš rozjímal předě mšf svatou o tom, kterak při jednotlivých částech jí opětuje se památka utrpení Páně. Při mši svaté samé doporučil do rány na pravé ruce Páně vrchnosti duchovní: papeže, biskupy, kněze; do rány na levé ruce Páně vrchnosti světské: krále i zástupce jeho; do rány na pravé noze: všechny duchovní řády mužův i žen; do rány na levé noze: své příbuzné, dobrodince, přátele; do Srdce Páně pak sebe s duší svou, s tělem svým, se všemi pracemi i utrpeními — pro větší čest Boží.

Tak Boha horlivě prose, Pána Ježíše za přímlovčího vzývaje, a dobré skutky i ve prospěch bližních svých vytrvale konaje, zasloužil si odplatu nebeskou, jak i nám ji Spasitel slibuje ve slovech: »Blahoslavení milosrdní; neboť oni milosrdenství dojdou.« Amen.

Na slavnost Nanebevstoupení Páně.

I.

Výklad epištoly.

1. Umírá-li v rodině hodný otec, anebo chystá-li se na dalekou a dlouhou cestu, shromažďuje dítky své kolem sebe, a dává jim napomenutí o věcích, jež jemu nejvíce na srdci leží; a matka pak osiřelým dítkám ráda o skutečích otcových vypravuje, a posledních jeho napomenutí jim připomíná. A podobně učinil Božský Spasitel, že před viditelným odchodem z toho světa shromáždil milé přátele Svě kolem Sebe, a nejdůležitější poučení i napomínání jim učinil; Církev Jeho ale, jako pečlivá matka, poslední činy i slova nebeského Chotě svého uvádí nám na pamět,

abychom o nich často a bedlivě uvažovali, a jimi v životě se i řídili.

Svatý Lukáš v příčině té píše v dnešním čtení:

»První zajisté řeč učinil jsem, ó Theofile, o všem, co začal Ježíš činiti a učiti, až do dne, v kterémž dávaje skrze Ducha svatého příkázání apoštolům, jež byl vyvolil, vzat jest«, čili až do doby nanebevstoupení Jeho.

Mluvě svatý evangelista o »první řeči«, připomíná tím své »evangelium«, v němž byl vypsál, co činil a čemu učil Sám Božský Spasitel. I napsal tak k vůli jistému Theofilovi, jenž byl asi nějakým znamenitým křesťanem. Začínaje ale nyní knihu svou, která sluje »Skutky apoštolské«, chce vypsati, co pro rozšíření Círky konali svatí apoštolové Páně. A poněvadž učení o vzkříšení a nanebevstoupení Páně jest jako osou celého svatého náboženství našeho: svatý Lukáš v této druhé řeči, čili v knize Skutků apoštolských k tomu vzkříšení i nanebevstoupení Páně se vrací; a proto píše:

»Fimžto (totiž vyvoleným apoštolům) i Sebe Samého (Pán Ježíš) zjevoval, živého po Svém umučení ve mnohých důvodech, ukazuje se jim po čtyřicet dní, a mluvě o království Božím.«

To znamená: Pán Ježíš ukázal se apoštolům bez Tomáše, podruhé s Tomášem; Magdaleně; učenníkům do Emaus jdoucím; jindy i celým zástupům věřících; a poučoval je o království Svém, jak nám o tom zevrubněji vypravuje ústní podání, neboli apoštolská tradice. Všechno to ale činil, aby je utvrdil ve víře, že vstal z mrtvých Sám; a že tedy bude moci i je z mrtvých vzkřísiti, jak jim byl sliboval.

2. Tak činil po čtyřicet dnů od vzkříšení Svého. Dnešního dne sezval si ale milé apoštoly Své do večeřadla, v němž byl před Svou smrtí s apoštoly se loučil, a na památku smrti Své nejsvětější Svátost oltářní ustanovil. Svatý Lukáš o tom píše:

»*A pojed s nimi, přikázal jim, aby neodcházel z Jerusalema, ale očekávali zaslíbení Otcova, kteréž jste (prý) slyšeli skrze ústa má,*« to jest: že jim pošle Utěšitele Ducha svatého.

A o působení Téhož dále dí:

»*Jan zajisté křtil vodou: ale vy pokřtěni budete Duchem svatým po nemnohých dnech.*«

Pán Ježíš pojedl s apoštoly, aby jim naposled ukázal, že v pravdě i s Duchem i s Tělem Svým jest přítomen. A ukazoval jim z proroctví, v Písmě svatém obsažených, že se na Něm vše vyplnilo, co proroci před sta lety o Něm předpovídali, a že jest On tedy Tím slíbeným, čili Mesiašem. Apoštolům pak vykládal, že právě je k tomu vyvolil, aby pravdu tu všemu lidu hlásali; a k účelu tomu že jim pošle na pomoc Ducha svatého za málo dnů po Svém odchodě; aby tedy z Jerusalema neodcházeli, nýbrž tam na modlitbách a při postech na přístí Jeho se připravovali.

3. A aby jim působení toho Ducha svatého naznačil, porovnává je se křtem sv. Jana. I dí: Jan podtápěl ty, kdož nápravu života slibovali, do vody; Duch svatý pohrouzí vás ale ve Své světlo, v němž byste veškeré Mé učení jasně poznávali; a pohrouzí vás i ve Svou sílu, abyste všech překážek při hlásání jména Mého statečně překonávali.

Slova tato překvapila shromážděné apoštoly; a proto

»tázali se Ho, řkouce : Pane, navrátíš-li tento čas království israelské ?«

Domnívali se v židovských předsudcích svých, že Ježíš Kristus bude Spasitelem lidu takovým, aby pokořeným židům pomohl zase ku vládě, tak aby nebyli poddáni Římanům, ale aby sami celému světu vládli.

Pán Ježíš nepřišel ale, židů na světě vyvýšit, nýbrž spasit všeho pokolení lidského. Nyní ale nechtěl apoštolům Svým lichých předsudků jejich vyvracet, věda, že po seslání Ducha svatého přestanou samy; a proto řekl vyhýbavě :

»Nepřináleží k vám, znáti časy nebo chvíle, kteréž Otec položil v moci Své : ale přijmete moc Ducha svatého, přicházejícího na vás, a budete Mi svědky v Jerusalemě a ve všem Judsku i Samařsku a až do končin země.«

To znamená : Postačí vám věděti, že nebudete zůstaveni samým sobě ; ale že budete obdařeni milostmi Ducha svatého ; a pak že budete o Mně svědectví vydávati netoliko v těchto krajinách země židovské, ale i u všech národů do všech končin země.

4, Pak odešel Pán Ježíš s apoštoly na horu olivetskou, aby odtud na nebe vystoupil. Slušelo se, kde začal Svě přehořké utrpení za nás, an se tu v zahradě Gethsemanské za nás Krví potil : aby začal také i Svou nebeskou oslavu, a sice před mnohými svědky.

Tam tedy postaviv se, domluvil i pomlčel. Apoštolé, pozorujte, že se chce od nich odebrati, padli před Ním na kolena svá, a v hluboké pokoře se Jemu klaněli. On však pozdvihl rukou Svých, aby jim naposled na zemi udělil Svého požehnání. Svatý Lukáš o tom přepamátém okamžiky píše krátce :

»A to pověděv, ani na to hledí, pozdvižen jest: a oblak (světly) vzal Jež s očí jejich.«

I hleděli plni touhy za Ním. A tak máme činiti i my dnes, ve výroční památku slavného nanebevstoupení Páně, i po celý život svůj. Neboť v nebi jest naše pravá vlast. Kristus tam vystoupiv, nechal za Sebou dvéře otevřené, aby tam jedenkaždý vstoupiti mohl, kdo by chtěl věrným služebníkem Jeho býti. Vystupujme tedy zatím často v duchu za Pánem svým do blaženosti nebeské, abychom mohli jednou při smrti i ve skutečnosti za Ním do nebe vstoupiti. Vězme ale, že za Kristem nebude moci vystoupiti, kdo na sobě bude míti těžké okovy, jakými jsou: pýcha, lakota, smilstvo, obžerství, závist, lenost ve službách Božích a jiné hříchy.

5. Vizme konečně, co se svatým apoštolům při nanebevstoupení Páně ještě přihodilo. Svatý Lukáš píše:

»A když hleděli Naň, an jde do nebe, aj! dva muži v rouše bílém stáli vedle nich, kteřížto i řekli: Muži galilejští, co stojíte, hledíce do nebe? Tento Ježíš, Kterýž vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jakož jste Ho viděli jdoucího do nebe.«

Ukázali se tedy apoštolům dva andělé v podobě lidské, a těšili je pro odchod Páně, poukazující k tomu, že s takovou slávou opět na svět se vrátí, ale až v den soudný, aby pak jednomu každému i dle duše i dle těla odplatil, čeho si zasloužil. Ve slovech těchto leží napomenutí, aby tedy věrně pro Krista horovali, aby při druhém příchodu Jeho odplaty nehynoucí přijati zasloužili.

A napomenutí to týkalo se netoliko apoštolů, ale platí i nám. I my máme, pokud nám dobrý Bůh života tohoto popřává, pro čest Jeho

- horovati ; aspoň jedenkaždý v rodině své, v příbuzenstvu, sousedstvu svém; především ale při sobě samých ; abychom, až Pán Ježíš přijde soudit, šťastně obstáli, a za Spasitelem do nebe vystouplým v odplatu i sami do věčné slávy a blaženosti vejíti mohli. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Oboje dnešní svaté čtení v souhlase líčí nám vítězné zakončení pozemské pouti Pána Ježíše. Oslava Jeho začala již, když třetího dne po Svě přebolestné a přepotupné smrti způsobem slavným vstal z mrtvých.

V době od Svého vzkříšení až do nanebevstoupení, jež trvala po 40 dnů, ukazoval se Božský Mistr učenníkům Svým, aby je o zázračném vzkříšení Svém přesvědčoval ; a proto se jim na rozličných místech zjevoval, s nimi rozmlouval i jedl; ano, Tomášovi, jenž nejdéle uvěření se vzpíral, dal se i ohmatati, aby ho ujistil, že se skutečným Tělem Svým před ním stojí.

Mimo to poučoval Spasitel v době 40 dnů po Svém vzkříšení apoštolů Svých o zřízení pozemského království Svého čili Církvě Své; a vykládal jim rozličná tajemství svaté víry Své, kterých před Jeho smrtí i vzkříšením pochopiti ještě nemohli, jsouce v předsudcích národa svého vyrůstli.

A poněvadž věděl Spasitel, že apoštolé Jeho pro odchod Jeho budou truchliti, slíbil jim se slati Utěšitele, Ducha svatého, Jenž je naučí všem věcem, Jenž jim všechna naučení Jeho bude připomínati, Jenž jich v obrovském boji proti světu

bude slítni, a řeč jejich velikými zázraky stvrzovati, aby u lidí dobré vůle snáze víry našli.

A když takto Pán Ježíš pozemské dílo Svě dokonal, s nevýslovnou slávou vzat jest do nebe a posazen po pravici Boží. Předložme si některé otázky, této veliké události se dotýkající, abychom z odpovědí na ně čerpati mohli pravidla pro život. Tedy:

2. *V čem záležela oslava Spasitele dnešního dne ?*

Dnešní svaté čtení líčí nám ji jen málo, ovšem rysy rázovitými; ale v těch málo rysech obsaženo jest velice mnoho. Písmo svaté prostě dí: Pán Ježíš vyzdvižen jest od země; oblak s nebe sestoupil, a vzal Jej od očí shromážděných Jeho apoštolů, učeníků a nábožných žen, mezi nimiž byla zajisté na prvním místě přeblahoslavená Matka Jeho; a nyní sedí na pravici Boží.

Ale uvažme, že Spasitel vracel se ve slávu Otce Svěho jakožto vítěz nad smrtí i nad ďáblem. Jakožto vítěz vedl s Sebou tedy kořist Svou. Byly to zejména duše všech svatých lidí, kteříž před Ním žili, ale do nebe vystoupiti nemohli, poskvrněni jsouce hříchem, od prvních rodičů zděděným. Když při smrti Páně lidská Duše Jeho od Těla Jeho byla se oddělila, sestoupila do předpekli, kde duše Bohu libé toužebně vykoupení svého očekávaly, a oznámila jim, že oběť smírná na kříži právě byla dokonána, a že již v málo dnech budou moci s Vykupitelem svým odejti do slávy věčné. A dnes tedy je ten přešťastný pro ně den, kdy staleté i tisícileté očekávání jejich se naplnilo. S plesem nevýslovným ubírají se se Spasitelem svým do slávy i radosti věčné.

A tomu plesajícímu sboru, od země vystupujícímu, přicházejí v oblaku s nebe vstříc sbory

andělů i archandělů; a s chvalozpěvy vykoupenců Kristových spojují nevýslovné chvalozpěvy své, a tak doprovázejí Pána Ježíše před trůn Otce Jeho nebeského.

Dnes plesá i Spasitel jakožto člověk, Jenž jindy nad bloudícími a zatvrzelci plakal. Plesají apoštolé Páně se svými druhy, tak že radosti své ani slovy vyjádřiti nedovedli, nýbrž v němém úžasu za Božským Mistrem do nebe hledí, až andělé Boží vzpamatovati je musili.

Nevýslovná v pravdě a nevypravitelná jestiť oslava, kterou Bůh slíbil, uchystal i dává věrným bojovníkům Svým!

3. Položme si další otázku: *Proč vystoupil Pán Ježíš slavně na nebe?*

Pán Ježíš vystoupil zjevně a patrně na nebesa, aby ukázal, co jednou očekává i nás.

Představil se Otci Svému nebeskému, aby počet vydal z veškerého působení Svého na zemi, od Svého narození v Betlémě, z dob Svých jinošských, z dob Svého apoštolování, z dob přehořkého utrpení Svého. A tak i nám bude jednou klásti počet Bohu ze všech let a všech povinností našeho stavu, ze všech skutků i řečí i myšlenek.

Pán Ježíš shledán byl na soudě Otce Svého jakožto člověk všemi dokonalostmi obdařený; a proto posadil Ho Bůh Otec za odměnu přesvatého života Jeho na trůně po pravici Své; čili dal Mu jakožto člověku v nebi nejvyšší moc a slávu. A tak podobně odplatí Bůh jednomu každému z nás dle věrnosti, s jakou Jemu na zemi sloužil.

Čím více kdo na světě pro Boha horlil, tím vznešenější a radostnější bude jednou i odplata jeho. Pánu Ježíši Bůh Otec dal za trůn potupy v domě Pilátově trůn po pravici Své; za společ-

nost lotrů, visících podle Něho na kříži, a jiných, rouhajících se Jemu pod křížem, dal Jemu společnost nejvznešenějších duchů nebeských, a jméno, jež jest nade všechno jméno, v němž klekati musí každé koleno zemských, nebeských i pekelných (Filip. 2, 9. 10). Zdaliž neučiní i nám podobně, když Jemu přede všemi tvory přednost dávati a věrně sloužiti budeme?

4. Položme si jinou otázku: *Proč Pán Ježíš právě s hory Olivetské chtěl vystoupiti na nebesa?*

Na hoře Olivetské snášel úzkosti smrtelné, tak že se až Krví potil; tam poníženy potácel se v prachu země; tam od apoštolů zanechán jest bez útěchy, z modlitby vyplývající, a konečně i docela opuštěn; tam zrazen od jednoho ze dvanácti nejdůvěrnějších přátel Svých; tam svázán, potupen, smýkáán ku přebolestné smrti. Na hoře Olivetské učiněn začátek hrozného umučení Jeho.

Kde byl Spasitel vydán nejhlubšímu ponížení, tam chtěl v odměnu přijati také počátek Svého povýšení. A to jest pro nás památným poučením. Jako platí, že, v čem kdo zhřešil, v tom bývá i trestán: tak také platí, že, v čem se kdo vyznamenával, v tom bude i oslaven. Tak to bývá již i na světě, a bude dle příslovědi Boží tím více v nebi. Tak příkladně, že sv. Jan Nepomucký uměl v čas ohnivě mluvit i a v čas mlčeti: Bůh oslavil pozemský jeho jazyk tím, že ho zachoval po plných pět století neporušený. Sv. Štěpán, král uherský, byl pro svou nadměrnou štedrost vyznamenán od Boha tím, že pravice jeho podnes jest neporušená.

Když tedy lkáme i vzdycháme na tomto světě, nechťjme proto i malomyslnosti se odevzdati, vědouce, že přijde doba, kdy Bůh setře veškerou

slzu naši, a slávou nevýslovnou odplatí i nám, v čemkoli pro Jeho čest jsme horlili nebo trpěli.

5. Hora Olivetská jest po východní straně Jerusalema. Naskytá se nám ještě i ta otázka : *Proč Pán Ježíš chtěl vůči Jerusalemu na nebe vystoupiti ?*

Stalo se tak zase pro poučení naše. Jerusalem pozemský, jež s hory Olivetské bylo dobře viděti, a v němž zejména chrám leskl se od bílého mramoru a zlata, jest obrazem Jerusalema nebeského, jehož nevýslovnou krásu popisuje svatý miláček Páně dle Zjevení. Jerusalem nebeský má dle něho dvanácte bran, každou z jedné veliké perly; zdi městské i základy jejich jsou z nejdražších kamenů ; ulice jsou ze zlata, podobného průhlednému sklu ; městem teče řeka, při níž roste strom života, jenž naplňuje všechny tužby lidí svatých. Bůh Sám v nebi s nebešťany obcuje jako Otec s dětmi, a poslů jim dává na vši moci Své, na celém životě Svém.

Tuto nevýslovnou odměnu máme si tedy i my vždy na oči stavěti, abychom tím snadněji dovedli se v pokušeních opanovati, a na budoucí soud se připraviti, aby věčný Soudce pak i nás shledal spravedlivými ; a do té slávy, do které dnes Syna Svého povolal, i nás jednou uvésti ráčil. Amen.

Na slavnost sv. Jana Nepomuckého.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y .

1. Konáme dnes památku milého patrona svého, sv. Jana Nepomuckého, jenž po vzorném životě posléze pro svou svátostní mlčelivost v před-

večer sv. Benedikta, totiž 20. března L. P. 1393 od pochopů bohaprázdného krále Václava s mostu pražského svržen byl do Vltavy, kde se utopil. Bůh oslavil ho velikým zázrakem ihned při násilné smrti jeho, když rozžehl pět velikých světél v podobě hvězd, jež jeho tělo, v řece plynoucí, provázely. Na pravém břehu Vltavy, při Starém Městě pražském, vyplynulo bezduché tělo sv. mučenníka, a odtud odneseno bylo do tehdejšího klášterního kostela sv. Kříže Většího, kdež bylo veřejně účtě vystaveno. Dne 16. května potom odneseno bylo s velikou slávou do velechrámu sv. Víta na hradě pražském, kdež nalezlo stkvostný pomník, a oslaveno bylo přčetnými zázraky, jež zavadaly stolicí apoštolské příčinu, aby Jana Nepomuckého prohlásila za svatého, a úctu jeho celému okrsku zemskému nakázala.

I velí Církev Páně, aby bylo dnes čteno evangelium o sv. Janu Křtiteli, jmenovci Jana Nepomuka, jehož on byl nevyrovnatelným následovníkem v bohulibém, obětmi i ctnostmi naplněném životě, i v násilné smrti pro hlásání spravedlnosti Boží. Dnešní epištola ale, vzdávajíc velikou chválu mlčelivosti, oslavuje i sv. Jana Nepomuckého, jenž ji zachoval až do toho hrdla i statků veškerých! Povšimněme si jen, jakou chválu vzdává moudrý Sirach člověku mlčelivému; jak odsuzuje jednání člověka v řečích neopatrného; a jak sv. Jan zasloužil si chválu mudrce v Písmě svatém!

2. Dnešní čtení z knihy Sirachovy dí:

»Blázen oknem nahlédá do domu; muž pak vycvičený vně postojí.«

Bývají rozličné příčiny, jež nás donucují, abychom někdy do cizích domů vcházeli. Ale rozdílně si počínají lidé, kteří do cizích přbytků

vejíti mají. Jinak sobě při tom počíná člověk vzdělaný a moudrý, jinak nemoudrý a nevzdělaný.

Blázen, čili člověk neopatrný a nemoudrý, nevchází dveřmi do domu; nečeká, až mu kdo na zazvonění nebo zaklepání přijde otevřít: ale staví se k oknu a tudý do domu nahlíží; *dívá se*, kde co jest, a co kdo dělá? Počíná sobě tedy tak, jakoby okno bylo dveřmi ku vcházení, a dvěře jakoby byly oknem k nahlédání. A proč tak činí? Jedině proto, že jest nemoudrým. Oproti tomu muž vycvičený čili vzdělaný nehlasívá se u okna, ale jde ke dveřím, a tam posečká, až mu někdo přijde otevřít, aby ho do domu vpustil.

3. Dalším důkazem, že jest někdo nemoudrým bláznem, je to, když kdo rád za dveřmi *poslouchá*, co se v domě některém mluví; a pošťestí-li se mu, nepozorovaně nějaké tajemství zvědět, z toho se raduje, jakoby kdo ví jaký poklad byl získal; a těší se na tu chvíli, kdy bude moci v celém okolí roznášeti, co způsobem nešetným byl zvěděl. Moudrý Siráč ve příčině té dí:

»*Bláznovství člověka (dokazuje) poslouchati za dveřmi; moudrý páčí si to za hanbu.*«

Moudrý právem pokládá to za hanbu, býti zvědavým, všetečným a nestydatým ve věcech, po nichž mu nic není, a jimiž by bližního svého na pranýř stavěl. Má-li s kým co mluvíti nebo jednati, vejde k němu přímo, a projedná s ním otevřeně, čeho třeba. Ale na tajemství cizí lačně nečeká; a dověděl-li by se o nich náhodou, ani se o nich nezmiňuje dle rozkazu Páně: »Všecko, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim!« a ovšem i: Cožkoli nechcete, aby vám jiní činili, ani vy nečinite jim! Anebo dle našeho přísloví: »Co tě nepálí, nehas!« Křehkostí cizích vyzvídati, a pak lehkomyslně jich roztrušovati

nemůže člověk moudrý; to činí jen opravdový pošetilec a blázen, a sice hodně nestydatý.

4. Ale na tom není ještě dost. Blázen, na Boha a odplatu u Něho nepamatující, netoliko bláznovsky jedná, on také i bláznovsky *mluví*. Proto píše dále mudřec :

»Rtové neopatrných bláznivé věci rozprávějí; slova pak opatrných na váze se váží.«

Lidé blázniví mluví, co jim slina na jazyk přináší, na následky nikterak se neohlížejíce. Člověk bohabojný a moudrý však dříve sám na váze rozumu svého odvažuje to, co mluvití chce, a před kým; zdali snad před nedospělými anebo v ctnosti neutvrzenými? aby komu slovy svými pohoršení neučinil, když Spasitel tak přísnými tresty hrozí těm, kdo by bližního pohoršili. A poněvadž člověk opatrný slova svá vždy napřed váží, pak nic nemoudrého a pohoršlivého nemluví, ale tak rozpraví, že i jiní slova jeho v úctě mají, a si jich také váží.

5. O výrocích bláznů i moudrých praví moudrý Sirach, dále je líče, takto :

»V ústech bláznů srdce jejich«; to jest: blázní mluví všecko, co v srdcích jejich se nalézá. A co je to? Nic jiného nežli bláznovství, hřšné myšlenky i žádosti, převrácené snahy i předsevzetí, jak dí Spasitel: *»Ze srdce vycházejí zlá myšlení, vraždy, cizoložstva, smilstva, krádeže, křivá svědectví, rouhání«* (Mat. 15, 19). Kdo má bezbožné srdce, má i ďábelská ústa.

Oproti tomu :

»V srdci moudrých jsou ústa jejich«; to jest: V srdcích jejich jest všecko to, co z moudrých úst jejich vychází, co oni ústy svými mluví. A co je to? Jsou to: moudrost, pravda, spravedlnost,

šlechetnost všeho druhu. Kdo má bohobojné srdce, má i opatrná ústa.

A taková ústa mlčelivá a takové srdce šlechetné měl sv. Jan Nepomucký, jehož nám Církev Páně dnes za vzor staví. Ctnostmi přemnohými se vyznamenával před Bohem i před lidmi; a proto i mlčelivost nařízenou zachoval, ač za mlčelivost svou i život svůj musil obětovati!

6. V následujících slovech uvádí moudrý Sirach ještě dva druhy bláznů: a sice: jeden zlořečníků čili zlořajců; a druhý nadýmačů čili klevetníků. Praví:

»Když bezbožný zlořečí ďáblu, zlořečí sám duši své«; a sice proto, poněvadž Boha se odřkaje a vinu provinění svého ďáblu přičítaje, sám na sebe žaluje, ano, k tomu se zná, že vnuknutí ďábla poslouchá; a tak zlořečí duši své.

»Nadýmač pak (čili ten, jenž jako ďábel obchází, klepy sbírá a rozšiřuje, tak jednoho proti druhému popuzuje a jako nadýmá) zprzňuje duši svou«; čili hanobí tak nesmrtelnou duši svou, a trestuhodnou ji činí i před Bohem i před lidmi. Proto:

»Bude ode všech nenáviděn; i ten, kdo by s ním přebýval, v nenávisti bude«, jako nějaký vtělený ďábel, ježto ani ďábel nemůže ničeho horšího činiti, nežli lidi ku hříchům popuzeti.

Proto následujmež všichni v povinné mlčelivosti svého sv. patrona; mějme jazyk na uzdě; varujme se klevet i popuzování; milujme mír, svornost, přátelství a lásku s bližními, aby se jednou i na nás vyplnilo, co na sv. Janu:

»Mlčelivý a rozumný ctěn bude« i od lidí moudrých na zemi, i od celého dvorstva u Boha v nebi. Amen

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

Konáme dnes slavnost sv. Jana Nepomuckého, patrona země české, přemilého rodáka našeho. Církev svatá velí dnes čísti v epištole chválu lidí mlčelivých, jazyk řádně ovládajících, vzácných u lidí, milých u Boha. Chválu tu vším právem vztahovati sluší k svatému rodáku našemu, jenž vyznamenal se sice ohnivou výmluvností, kde toho čest Boží vyžadovala ; vyznamenal se ale i hrdinnou mlčelivostí, kde Bůh mlčeti velí.

Ale s podivením nám býti může, proč dnešní svaté evangelium celé jedná jen o sv. Janu Křtiteli, když přece konáme slavnost sv. Jana Nepomuckého ?

Uvažujeme-li o životech obou svatých Janů, shledáme, že, ač oba žili v rozličných poměrech a dobách, přece oba měli cosi společného, zač si nebeské odplaty u Boha, pochvaly a úcty u lidí zasloužili ; a že chvála, vzdávaná Janu Křtiteli, plným právem náleží i Janu Nepomuckému.

Oba svatí totiž byli, každý dle svého povolání, jako *pyšnými*, kdy svět bývá pokorným ; a oba byli i *pokornými*, kde svět pyšně si počínává.

1. Svět, čili lidé dle tohoto světa smýšlející, bývají tedy pokornými, *kdy svatý Jan Křtitel počínal si jako pyšně.*

Světáci totiž lichotí boháčům ; neřestné skutky jich přikrývají, vymlouvají anebo i docela ctnostmi nazývají ; žádostem mocných s ochotou se podrobují ; vůli rozvášněného lidu ve všem povolují, pranic na to se neohlížejíce, zdali se jednání jejich s vůlí Boží srovnává čili nic. Světáci zbaběle uni-

kají nepřítelů a odporu lidí, a lehkomyšlně vystavují se hněvu Samého Boha.

Je takovéto jednání světáků snad pokorou pravou?

Nižádným způsobem! Jest pokorou nanejvýš — psovskou.

Kterak to?

Kopněte nezpůsobného psa nohou, a on sice odletí; ale podávejte mu hned na to v ruce mastnou kost, a on beze všeho studu pro ni přijde, a na ní si pochutná. A tak podobně počínají si světáci, že každé kopnutí lidí bohatých a mocných snášejí, jen když za ně mohou získati peněz a tak i pohodlí, jemných rouch, dobrého jídla a pití, jež tolik milují.

Jak zcela jinak a jako pyšně oproti lidem světáckým počínal si sv. Jan Křtitel! Celý zjev jeho při řece Jordánu byl pravým opakem lidí svět milujících. Půst stal se jemu jako druhou přirozeností. Hlad svůj zaháněl usušenými kobylkami a lesním medem; tedy stravou lidí nejchudších. Nápojem byla mu po celý život voda; nápoje opojného neokusil nikdy. Oděn byl jen srsti velbloudí. Hlavu měl nepokrytou, nohy bosé.

A podobně jako celý zevnějšek byl opakem světáků, také i celé jeho vnitřní smýšlení i jednání zcela stálo v odporu s jednáním i smýšlením lidí, svět milujících. Lidu prostému kázal slovy důraznými pokání; mocným fariseům, kteříž ze ziskuchtivosti před bídným Herodesem se plazili, hřměl do uší: »Plemeno ještěřčí, kdo vás naučil unikati nastávajícím soudům Božím?« A cizoložnému a ukrutnému králi směle ve tvář vrhá slova: »Není ti dovoleno, míti za ženu manželku bratra svého!«

Sv. Jan Křtitel věděl, že za takovéto počínání si nenajde vděku u lidí; však mu o něj také naprosto nešlo; chtěl jen věrně konati úřad svůj jakožto předchůdce Páně. On nebyl v pravdě třtinou, větrem se klátící: ale pyšným dubem, jenž může sice násilím podfat býti, avšak nikdy dle větru se nesklání!

A podobně jednal i náš sv. Jan Nepomucký, ač v jiných poměrech žil. S ohnivou výmluvností hlásal vůli Boží, a napomínal k nápravě mravů v kostelích pražských, zejména ve velechrámě. Také nesklonil šíje své před králem Václavem, nýbrž neohroženě jemu hlásal: Není dovoleno cizoložiti, ukrutným býti, tajemství svatá vyzvídati. A tak činil rovněž u vědomí, že si pochvaly vznesených nezíská, nýbrž že i život svůj v sázku dává. Vždyť nejednou při kázání o blízkém konci života svého, a o násilném způsobu jeho posluchačům svým se zmínil. Také od svého jednání ani tehdy neupustil, když již byl rozličně týrán i sužován a mučen; a věrnost Bohu zachoval nezlomenou, až i život svůj ztratil ve vlnách Vltavy!

Vzpomínejme, nejmilejší v Pánu! Jak jsme se posud chovali my? Byli jsme neústupní jako Jan Křtitel, jako Jan Nepomucký, když se jednalo o zákon Boží: anebo jsme byli povolní, podajní, zdrželiví, zbabělí, abychom si s někým octa nerozlili a mrzutostí neměli? Vězte, že i na nás často doléhá povinnost zvolati: Příteli — dítě — dělníku — služebníku můj, nemohu toho a toho pochybení tvého mlčky snést! Není ti dovoleno, hříšných spolků vyhledávati, nestřídmosti, smilstvu hověti. Kdo říká: »Co mi po tom, co můj služebník dělá, jen když mi práci vykázanou udělá«: nejedná jako křesťan, ale hůře nežli pohan; neboť praví sv. apoštol Páně: »Jestliže pak kdo o své

a obzvláště o domácí péče nemá: zapřel víru, a jest horší nežli nevěřící« (I. Tim. 5, 8).

2. *Sv. Jan Křtitel byl dále pokorným, kdy svět bývá pyšným.*

Sám Spasitel nazval Jana více nežli prorokem; a sice andělem, jenž před tvář Boží předchází; největším z těch, kdož se ze ženy narodili. Celý Jerusalems táhl se za ním k Jordánu. Tak velikou vážnost měl u všech, že mu předkládali otázky, zdali jest prorokem, Eliášem, ba Sám Mesiášem?

Kdyby Jan byl pyšným býval, jako světáci, byla by mu tak veliká vážnost nesmírně lichotila, a mnoho pokušení k domýšlivosti a pýše způsobila. Ale kde svět pyšným bývá, Jan byl dokonale pokorným. Odmítal cti, jež mu nenáležela; nestavil se na roveň s Eliášem anebo s jiným prorokem; ale vyznává: »Já nejsem hoden, Mesiáši ani řeménků u obuvi rozvázati, čili vykonati Jemu službu otrockou.«

A podobně pokorně o sobě smýšlel a se choval i sv. Jan Nepomucký. Pohrdl hodnostmi i dary, kterých jemu král za zradu na úřadě zpovědňím nabízel; v nejhlubší pokoře podvolil se ukrutným mukám, až i smrti pro zločince.

A tak svatí Janové před světem byli sice za svou spravedlnost za živa pokořeni, ale v brzku proměnil Bůh potupu jejich v neskonalou oslavu nejen před celým dvorstvem nebeským, ale i po vsí zemi, přede vším lidem všech věků.

3. A nyní pozorujme i život svůj. Zdaliž v pravdě pohrdáme pochvalou lidí, abychom chválu měli u Boha? Zdali jsme v příčině té přinesli již jakýchkoli obětí na majetku, cti a zdraví? Zdali jsme i při dobrých skutcích svých měli v pravdě na zřeteli čest a slávu Boží, jak jsme to o sobě

tvrdili? Anebo snad jsme pod nepravou záštitou tou hledali v pravdě jen zisk a čest pro sebe?

Učmež se tedy dle příkladů svatých Janů býti v dobrém smyslu pyšnými, když svět hříšně v prachu se plazí; ale buďmež zase dokonale pokornými, kde svět pyšně svůj zisk vyhledává, aby se na nás vyplnilo slovo apoštolské, že »Bůh pyšným se protiví, ale pokorným dává milost« ; a v té milosti abychom i žili i umřeli, a se svatými Jany v blaženosti věčné se shledali. Amen.

III.

Manna pro slavnostní kruh svatodušní.

A)

Pro předhodí svatodušní.

1. Slavnostní *kruh svatodušní* zahrnuje v sobě dobu od slavného nanebevstoupení Páně až do skonání světa. V době té sedí Spasitel v nebi po pravici Boha Otce; odtud seslal Ducha svatého na apoštoly Své, aby skrze ně podmanil všechny národy a spojil v jednu říši, Církev Svou; a v této Církvi Své vládne jakožto Král ku blahu národů celých i lidí jednotlivých, až by všem náležitou jejich odplatu přisoudil po celou následující věčnost.

Slavnostní kruh svatodušní líčí tedy **úřad Spasitelův královský.**

Jest-li ale tomu tak, stává se naší povinností, abychom milostí Ducha svatého očištění a posilování, vždy ovoce dobrých skutků a výborných ctností vydávali, tak vždy připraveni jsouce na příchod Páně, abychom s Ním kdykoli k hodům v nebesích zasednouti mohli.

2. *Fředhodím Božího Hodu svatodušního* jsou dnové po nanebevstoupení Páně až do toho Hodu Božího samého, počtem deset, v kterýchžto dnech svatí apoštolé trvali pospolu na modlitbách v Jerusalemě, s Matkou Páně a s učeníky Jeho, přístí Ducha svatého očekávajce. A podobně máme i my v ústraní, na modlitbách a o·nařzeném postě připravovati srdcí svých na příchod Ducha svatého, aby nám hojných milostí k životu Bohu milému uštědřil. A v tom smyslu čítány bývají také epištola i evangelium **na neděli šestou po Velikonoci**, jež do předhodí svatodušního připadá.

Pro kruh svatodušní hodí se zejména pobožnost *růžence slavnostního*.

Na neděli šestou po Velikonoci.

I.

Výklad epištoly.

1. Slova Písma svatého at jsou vyslovena krátce, anebo rozvedena šíře, jsou jako zlatá zrnka, jež krásy své nikdy neztrácejí. A tak se to má také s krátkými slovy svatého Petra z dnešní epištoly, jež obsahují zlatá naučení: o opatrnosti, a horlivé modlitbě za ni; o vzájemné lásce vůbec, a o ochotě oproti hostům zvláště; o sdělování se o dary Boží, a dobrém jich užívání.

I píše svaté kníže apoštolů takto:

»Nejmilejší! Budte opatrní, a bděte na modlitbách!«

Podobně jako Sám Spasitel v dnešním svatém evangeliu předpovídá Svým věrným mnohá protiventství, jež budou musit snášeti pro vzývání Jména

Jeho, tak že budou ze škol vyháněni; ano, že každý, kdo by je zabil, docela ještě bude se domnívati, že tím Bohu službu prokázal: tak také svatý Petr předpovídá v předchozí části dnešního čtení věrným vyznavačům Kristovým rozličná pronásledování; a slovy právě přečtenými snažil se jich poučiti v tom, jak by se v nich zachovati měli.

Praví-li »*Buďte opatrní*« v pronásledováních, vyznívá ze slov těch zajisté upomínka na jeho vlastní pád! Když mu Pán Ježíš předpovídal při poslední večeři, že i on Ho opustí: troštoval se směle, a na sebe spoléhaje, prohlásil: I kdybych s Tebou měl umřít, já se nad Tebou nepohorším, Tebe se nespustím! A hle! Nežli kohout za krátkou dobu na to podruhé zazpíval, zapřel Pána svého do třetice, a hroznou lež svou konečně i přísahou stvrdil!

Svatý Petr tedy napomíná: Buďte opatrní! To jest: nespolehejte v pokušeních na svá i nejlepší a nejpevnější předsevzetí! Ale pozorujte, co pro nebe dobrým a užitečným jest, toho abys'e se přidržovali; a jsouce příliš křehkými, hleďte se vši pokorou vždy pomoci u Boha, Jenž neopustí nikdy těch, kdož s vroucností za pomoc Ho prosí. Proto dodává: Buďte opatrní — a bděte *na modlitbách!*

Ba v pravdě, že Bůh neopustí těch, kdož nepřestávají se vši důvěrou do Jeho svaté ochrany se doporučeti. Svatá Maria egyptská, opustivši svého hanebného života a odšedši na poušť pokání činit: snášela tam hrozná pokušení, aby se do víru světa vrátila; ale ona ve svaté kajicnosti věrně po celá desetiletí vydržela, že co nejhorlivěji modliti se nepřestávala. Svatý František Saleský byl v mládí svém stále sužován myšlenkou, že zavřzen bude; ale že nepřestal Boha vroucně vzývati, Bůh na-

plnil ho konečně nevýslovným štěstím vnitřním již na zemi, jež stalo se mu předchutí života věčného.

2. Další napomenutí knížete apoštolského směřuje ku konání lásky k bližnímu. I píše tedy :

»Především pak společnon mezi sebou lásku ustavičnou mějte !«

To jest : Hlavní věcí mezi vámi budiž láska, a sice stálá, a tedy nejen někdy, snad při pouhém rozmaru se jevíci. A lásku tu doporučí slovy, řka :

»nebot láska přikrývá množství hříchů« ;

to jest : přikryje množství hříchů našich, jichžto nám Bůh pro účinnou lásku k bližnímu odpustí. Ale přikryje také množství cizích hříchů tím způsobem, že, kdo bližního miluje, tajné jeho chyby zakrývá a zjevné omlouvá. Svátá Monika příkladně nikdy mezi lidmi nevypravovala, co by je mezi sebou rozhněvati mohlo ; ale vypravovala o těch věcech, jež by bližní usmířovaly. A sv. Bernard napomíná : »Nelze-li hřichu bližního více přikryti, poněvadž již v obecnou známost vešel : můžeme aspoň úmysl chybujícího omlouvati, že snad tak zle to nemyslí, jak to dopadlo ; že má i dobré stránky při sobě ; že jsme všichni slabí i křehcí.«

3. A jakožto zvláštní odrůdu lásky doporučí sv. Petr pohostinství, zejména k trpícím věrným křesťanům, když dí :

»Hostinní (budte) vespolek bez reptání!«

Pohostinství bylo třeba zejména v krajinách východních, protože tam nebylo žádných veřejných hospod, kde by kdo za mírný poplatek pobýti mohl. Takovou pohostinností vyznamenávaly se svaté sestry Praxedes a Prudenciana v Římě, jichž dům byl jako obecnou hospodou pro všechny mučenníky. Takovou pohostinností proslavil se také

sv. Haštal, dvořenín císařský, jenž věrné křestany v přibytku svém přechovával, až sám byl prozrazen a umučen. My můžeme pohostinství prokazovati, když budeme se ujímati lidí opuštěných, příchozích, osiřelých; a když pomáhati jim budeme ku přístřeší a obživě, by jednou v den soudný Spasitel i nám řci mohl: »Pojďte, požehnaní Otce Mého, a vládněte královstvím Jeho; neboť pocestným jsem byl, a přijali jste Mne!«

4. Konečně poučuje sv. Petr v dnešní epistole o užívání darů Božích, an dť:

»Feden každý, jakož jest přijal milost, ve spolek si ji sdělujte, jako dobří správcové mnohónásobné milosti Boží.«

To jest: Bůh dle milosti Své rozličným lidem rozličné statky dal. Ale těch statků, jimiž kdo dle vůle Boží vládne, uživej jedenkaždý i pro blaho svých bližních, považuje se ne za skutečného majitele, nýbrž toliko za správce těch přemnohých věcí, jimiž vládne, ježto v pravdě bude musit jedenkaždý nebeskému Hospodáři ze statků svěřených jednou počet klásti. Má li kdo tedy více, nežli nutně potřebuje, má z přebytku svého rád sdíleti se s nemajetnými, a tak nebe si kupovati; kdežto potřebný má pomoci bratrské s vděčností uznávati, a skrze trpělivost nebe sobě dobývati.

5. Na to udává sv. Petr za příklad, jak jedenkaždý s dary, od Boha svěřenými, zacházeti má, řka:

»Mluví-li kdo, mluviž jako řečí Boží; jestliže kdo posluhuje, posluhuj jako z moci, kteréž uděluje Bůh; aby ve všem ctěn byl Bůh skrze Ježíše Krista, Pána našeho.«

Mluví-li tedy kdo, totiž jako kazatel a učitel lidu, nechť mluví skutečně ku vzdělání lidu, a nikoliv snad pro chloubu svou. Posluhuje-li kdo,

totiž udělováním almužen, opatrováním nemocných, konáním rozličných prací při svém řemesle, statku, úřadování: nechť pamětliv jest při jakémkoli díle svém, že má se chovati jako plnomocník od Boha ustanovený, Jemuž bude musit z jednání svého počet vydati v den smrti. A pak zajisté chovati se bude jedenkaždý a ve všem tak, aby skrze dílo jeho více uctěn byl Bůh, a jak si toho Syn Jeho Ježíš Kristus, Pán náš, vždy od nás přál i přeje.

Kdo nechce díla svého konati pro čest Boží, ale hledá z prací svých jen oslavu vlastní: podobá se dáblu, jenž též Bohu cti popřátí nechtěl, ale samému sobě ji přiřkl, začezť ovšem vyvržen jest s nebe. Kdo ale při všem svém díle má na mysli, aby jím Boha uctil: podobá se zedníku, jenž kámen na kámen kláde, aby z nich vysoký dům sestavil; to jest: den co den, skutek na skutek pro čest Boží skládá, a samému sobě přibytěk nevýslovné krásy v nebesích si buduje.

Proto, nejmilejší v Pánu! vzbuzujme často dobrý úmysl, že vše, co podnikáme anebo trpíme, budeme pro větší čest a chválu Boží činiti i trpěti; číňmež tak zejména z rána a při počátku každé větší práce, opatrně říkajíce se žalmistou Páně: »Ne mně, ale Tobě budiž, Pane, ve všem čest a chvála!« Tak vše, i nejnepatrnější dílo jako ozlatíme; milostí Božích nových hodnými se stane; dobrým příkladem svým i bližní vzděláme, a tak povinnou lásku jim osvědčíme; darů Božích nejlépe užijeme; a věru naplníme, čehož si od nás žádá svatý apoštol ve slovích: »aby ve všem ctěn byl Bůh skrze Ježíše Krista, Pána našeho.« Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Čím více blížila se doba odchodu Páně z tohoto světa, tím více hleděl On vstřípiti učenníkům Svým naučení, která zvláštní váhu mají; a tím více hleděl také myslí jich povzbuditi, aby nemalomyslněli, ale těšili se, že po viditelném odchodě Božského Mistra bude On neviditelně uprostřed nich v nejsvětější Svátosti přebývati; a že nad to sešle jim Utěšitele Ducha svatého, aby Týž jim připamatoval a osvítil všecko, co byli od Pána Ježíše slyšeli anebo ze skutků Jeho poznali; a aby je obdařil zvláštní mocí i silou, aby i při křehkosti a slabosti své přece věrně plnili úkol, který na ně Spasitel byl snesl.

Když pak Pán Ježíš skutečně v nevýslovné slávě na nebesa vystoupil, a dva andělé nebeští byli učenníky Jeho poučili, že by na hoře Olivetské, odkud ve slávu Svou vešel, marně čekali na nový návrat Jeho na tento svět před koncem jeho: odešli tedy všichni zpět do Jerusalema, tam v ústraní oddali se tichým rozjímáním i modlitbám, jež s posty spojovali, a připravovali se tak na příchod Ducha svatého, Jenž měl k nim přijíti dle příprovidi Páně v málo dnech.

Postavme se v duchu uprostřed nich, a pozorujme přípravy jich, abychom si z nich dobrá naučení pro sebe vybrati mohli.

2 Především pozorujme, *jak velice Ducha svatého učenníkům Páně zapotřebí bylo* Byli zajiště nadmíru nevědomými, malomyslnými a bázlivými prve, nežli Ducha svatého přijali; a přece měli plniti rozkaz Páně: „Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého!“

Byli nevědomými ; a proto Spasitel Sám pravil jim : »Měl bych mnoho mluvití vám; ale nemůžete snéstí nyní.« Ač Sám byl po tři léta Učitelem jejich, přece beze zvláštní pomoci Ducha svatého zůstali tolik málo chápavými!

Byli malomyslnými a bázlivými netoliko při umučení Páně, kdy všichni se rozprchli; ale ještě i tehdy, když již o vzkříšení Páně byli slyšeli i se přesvědčili, měli se bezpečnými toliko při zavřených dveřích!

A tito tedy učenníci nevědomí a bázliví mají odejít jako ovce mezi vlky, hlásat evangelium, a při tom v sázku dávatí i život svůj, jak jim Božský Mistr předpověděl: »Ven ze škol vyženou vás; ano, přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by službu prokazoval Bohu!«

Ó, jak veliké pomoci bylo jim třeba! A té se jim také při seslání Ducha svatého plnou měrou dostalo! Duch svatý světlem Svým osvětlil temnosti rozumu jejich, tak že se na všechna slova Páně upamatovali, všem pak výborně rozuměli, i jiným je vyložiti dovedli. Duch svatý ohněm Svým utvrdil vůli jejich, tak že se nebáli nadále nežádáných překážek ani obětí pro Božského Mistra svého, až i všichni život svůj položili za Něho jakožto mučenníci.

3. Ku přijetí tolika darů Ducha svatého měli se ale učenníci Páně také náležitě připravovati. *Sám Spasitel jim nařídil*, aby tak činili, nakázav, aby zůstali pospolu v Jerusalemě a očekávali zaslíbení Jeho Otce; čtí aby u víře ve slíbeného Ducha svatého vytrvali, tak aby víra jich tím očekáváním se množila, a žádost po darech Ducha svatého víc a více se v nich rozněcovala.

Kdo chce mnoho milostí od Ducha svatého obdržeti, musí mnoho po nich prahnouti, a vroucně za ně prositi. Jako chtěl v Zákoně Starém Bůh Otec, aby celý svět na slíbeného Mesiáše po celé čtyři tisíce roků čekal, a v tom dlouhém čekání aby žádost po Mesiáši a spasení skrze Něho vždy víc a více v lidstvu se rozmáhala: tak chtěl i Bůh Syn, aby učenci Jeho v čekání na příští Ducha svatého tím větší touhou po darech Jeho se naplnili a rozptílili.

Bylo li ale samým apoštolům, kteří Krista Pána Samého viděli i slyšeli, ještě potřeba, aby skrze modlitby, rozjímání a posty na příští Ducha svatého se připravovali: máme přípravy na dary Ducha svatého tím více zapotřebí my, kteříž jsme s viditelným Spasitelem, neobcovali!

4. *I my jsme podobni učeníkům Páně* co do nevědomosti i slabosti. Rozpomeňme se, mnoho-li naučení o Bohu a povinnostech našich k Němu slyšeli jsme již jako děti ve škole, jako dospělí v kázáních i ve zpovědnici; mnoho-li dověděli jsme se od dobrých přátel anebo z dobrých knih: a jak často přece jsme na rozpacích, jak bychom si při svých pracích i zaměstnáních počínati měli, a se s vůlí Boží v pravdě srovnali! A jak často býváme i při jasném poznání, čeho si Bůh od nás žádá, v neštěstí malomyslnými, v pokušeních slabými, u vyznání víry bázlivými! Jak často dáváme se od konání křesťanských povinností svých odstrašiti myšlenkou: »Co tomu lidé řeknou?« a pranic se netážeme, co jednání našemu řekne Bůh!

Proto třeba pomoci s hůry i nám; a proto čekati máme v ústraní čili v Jerusalemě, v posvátné samotě, zvláště v tomto témdnu z bázně

~ před židy čili nepřáteli spasení svého. Uvažujme tedy bedlivě, kde? kdy? kterak? se máme připraviti, aby Duch svatý sestoupil i na nás, pokud kdo ještě biřmován nebyl; anebo aby obnovil i rozmnožil milosti své u těch, kdož Jej ve svátosti biřmování již byli přijali.

I bude třeba, abychom Duchu svatému v srdcích svých *čistý stánek připravili*; neboť jako ani my neukládáme vzácných věcí do nádob nečistých: tak ani Duch svatý nevchází s dary Svými do duše nečisté. Bude nám tedy třeba, ve svátosti pokání duši svou obmýti, a hříchů všech se zbaviti, zejména ale vši pýchy a domýšlivosti, ježto dle slov apoštolských »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost«.

A když jsme byli duši svou opravdu očistili, třeba s myslí bezelstnou *pozor dávatí na to, k čemu Duch svatý skrze vnuknutí svá nás vybízí*, a dle toho i jednání své zaříditi. Cítíme-li se ale povzbuzenými k věcem neobyčejným, velikým: třeba také poraditi se se zpovědníkem, aby on dle úřadu svého posoudil, nejsou-li to vnukání ošemetného ďábla, jenž někdy lidi k věcem velikým pohání, aby jich pak v zoufalství uvedl, když by seznali, že předsevzetí svých vésti nemohou.

Seznáme-li, že vnukání od Ducha svatého jsou, věrně dle nich jednejme, a blaženosti věčné dojdeme. Sv. Antonín poustevník slyšel v kázání slova Boží: »Chceš-li dokonalým býti, prodej, co máš, rozděl chudým, a pojď a následuj Mne.« Duch svatý dotkl se srdce jeho; on jsa bohatým, vše prodal i rozdál; a Bohu slouživ až do vysokého věku na poušti, velikým světcem se stal.

Připravujme i my srdce Duchu svatému; vroucně za dary Jeho prosíme; dle vnuknutí Jeho

jednejme: a On provede i nás skrze všechna nebezpečí tohoto světa, a uvede za odměnu do života věčně blaženého. Amen.

B)

Pro Hod Boží svatodušní.

Hod Boží svatodušní koná se *padesátý den* po vzkříšení Páně čili po Velikonoci.

Padesátý den potom, když byli Židé pojedli beránka, jehož krví pomazali veřeje dveří svých, aby anděl Páně, v noci přicházeje, ušetřil prvozených jejich od smrti, stáli shromáždění kolem hory Sinai, jež všechna se kouřila, se třásla, a byla zahalena hustým oblakem, z něhož hrozně hřímalo i se blýskalo. Načež zazněl zvuk trubic, tak že lid v ležení se hrozil. Za takovýchto příznaků ohlašoval Bůh slavnostně desatero Svých příkázání, čili *Starý Zákon*.

A podobně stal se 50. dne po vzkříšení Páně zvuk s nebe, jako přicházejícího prudkého větru, a naplnil všecken dům, kdež byli apoštolové ku přijetí Ducha svatého shromáždění. Ohniví jazykové posadili se na hlavu jednoho každého z nich. I naplnění jsou všickni Duchem svatým, a počali mluvití rozličnými jazyky k úžasnutí i hrůze obyvatelů Jerusalemských, kteříž hřmotem povstalým přilákáni, k domu tomu byli se sběhli. Duch svatý sestoupil viditelně na apoštoly a druhy jejich, aby *Zákon Nový*, zákon lásky, neveysal více v kamenné desky, jako na hoře Sinai, ale v měkká srdce lidská. A kdožkoli ukázali se milostem Jeho přístupnými, ty přidružil křtem svatým k zástupu posavadních ctitelů Ježíšových, a ohlašovaná Jím nová říše Boží, Církev svatá byla založena.

O pravdách těchto hovoří *epištoly i evangelia* netoliko neděle svatodušní, ale i celé následující oktávy. I jsou vyzýváním, abychom přikázání Božích Starého i Nového Zákona věrně zachovávali, ježto Kristus Pán dle vlastních slov Svých nepřišel Zákona Starého zrušit, ale jen zdokonalit

Na neděli svatodušní.

I.

Výklad epištoly.

1. Veliké dílo Ježíše Krista, totiž vykoupení pokolení lidského, dokonáno i dotvrzeno jest se sláním třetí Božské Osoby na svět, jak toho dnes památku konáme.

Působil sice Duch svatý milostí Svou vždycky na vývoj pokolení lidského; ale nikdy před tím neobjevila se působivost Jeho tak hojnou, jako když sestoupil viditelně na apoštoly a jich druhy, jak o tom vypravuje dnešní svaté čtení. Toto čtení předkládá nám Církev svatá k zbožnému uvažování, abychom skrze ně po darech Ducha svatého co nejvíce se roztoužili, a jim příhodný stánek v srdcích svých připravili.

I píše sv. Lukáš, spisovatel Skutkův apoštolských, takto :

»V těch dnech, když naplnilo se dní padesáte, byli všichni pospolu na jednom místě. I stal se náhle zvuk s nebe, jako přicházejícího větru prudkého, a naplnil všechen dům, kdež byli sedíce.«

2. Není bez významu žádná okolnost při se slání Ducha svatého.

Uvažme: *kdy* že Duch svatý sestoupil na apoštoly ?

Stalo se tak, »když se naplnilo dní padesátek po obětování Beránka Božího, a po slavném vzkříšení Jeho.

Židé slavili každoročně velikou noc na památku, že před svým východem z Egypta jedli beránka, a pomazali krví jeho veřeje dveří svých; načež, když anděl smrti procházel noci té Egypt a zabil vše prvorozené: dveří, krví beránčí znamenáných, pominul, a ze židů nikoho nezabil. Padesátý pak den po slavnosti beránka velikonočního obdrželi od Boha způsobem přeslavným desatero Božích přikázání s hory Sinai. I toho každoroční památku konali slavností, které říkali letnice, že na léto přicházela, a že při ní obětovali chleby již z mouky nové.

Letnice židovské byly tedy předobrazem letnic křesťanských, v kterých Duch svatý sestoupil na zem, aby zákon lásky vepsal v srdce lidská; a kdy i prvotiny křesťanství zasvěceny jsou Bohu.

3. I sestoupil Duch svatý na ty, kteří shromáždění *»byli všichni pospolu na jednom místě«*, čili kteří jednomyslně a svorně Jeho příchodu byli očekávali.

Tak stalo se zajisté na znamení, že, kdo chtějí účastnými býti darů Ducha svatého, musí po způsobu apoštolův a jejich druhův, jichž bylo pospolu 120 hlav, trvati ve svornosti a jednomyslnosti mezi sebou, a ve spojení se sv. apoštolů, za vedení hlavy Církve, dědice sv. Petra v Římě.

4. I sestoupil Duch svatý v *»přicházejícím prudkém větru«*. Vichr ten nebyl obyčejný, ale zázračný, an zvěstoval velebný příchod třetí Božské Osoby na svět.

Stal se vítr prudký a hlas s nebe mocný, aby i myslí shromážděných se na dary Ducha

svatého připravily, i židé v městě aby na příchod Jeho na svět upozorněni byli.

Jako desatero dáno bylo za hrozného hřímání a u velikém zvuku trub: podobně ozval se zvuk s nebe při sestupování Ducha svatého, Zákondárce lásky; a objevily se blesky ohnivých jazyků.

5. Sv. Lukáš dále píše:

„I ukázali se jim rozdělení jazykové jako ohně, a posadil se na každém z nich.“ To jest: apoštolové a jich druhové obdrželi dar jazyků, jimiž by obdaření kázati mohli evangelium Páně.

I ukázalo se jazyků mnoho, na znamení, že všem národům kázati se má i bude.

A jazykové ti byli *„jako ohně“*; oheň ale svítí i zabívá. Duch svatý přišel tedy na svět, aby rozum lidí osvítíl, by pravdy sv. evangelia snáze chápali; přišel ale také, aby v srdcích lidských roznítíl plamen víry, naděje i bohubilé lásky, příkladně takové, jakou vyznamenával se sv. mučenník Vavřinec. Když ho na rosti pekli, on palčivosti těla necítil, poněvadž oheň lásky jeho k Bohu mnohem více rozněcoval nitro jeho, nežli oheň přirozený mohl páliť tělo jeho.

6. A jaký že byl výsledek seslání Ducha svatého na apoštolý a jich druhy?

Sv. Lukáš o tom píše takto:

„A naplnění jsou všichni Duchem svatým, a počali mluvíti rozličnými jazyky, jakož Duch svatý dával jim vymlouvati.“

Naplnění byli tedy všichni Duchem svatým; a tu nemohli se zdržeti, aby v zápalu lásky své nemluvili o velikých skutcích Božích tak, jak jim Sám Duch svatý vnukal, a jak mysl jich osvěcoval.

I nemohly tyto věci zůstati v tajnosti v Jerusalemě; a nebylo také v úmyslu Ducha svatého,

aby dary Jeho v tajnosti zůstaly. I přivábeno jest veliké množství židů jerusalemských i cizích, kteříž byli slávnosti letnic do Jerusalema slavit přišli, ze všech národů, kteříž pod nebem jsou, a jak svatému Lukáši známi byli. A ti všichni přišlozi, když slyšeli »hlas« čili zvuk jako přicházejícího prudkého vichru s nebe; a slyšeli jedenkaždý, že Duchem svatým obdaření mluví i jazykem jejich: úžasem se naplnili velikým a volali:

»Slyšeli jsme je, ani mluví jazyky našimi veliké skutky Boží!«

7. Jak to jen Duch svatý apoštoly zázračně proměnil! Byli prostými, neučenými rybáři; a nyní počínají vykládati i nejhlubší učení Páně s naprostou jistotou!

Jindy naplnění byli velikou bázni před lidmi. Když Pána Ježíše tupiti viděli, všichni se rozutekli. Toliko při zavřených dveřích měli se v bezpečnosti ještě i tehdy, když již byli uslyšeli, že milovaný jich Mistr vstal z mrtvých, jak byl předpověděl. Ale nyní beze vši bázně předstupují před samé vrahy Pána Ježíše, a hřmí jim do duše: Zabili jste svého Vykupitele; a nedojdete spasení, leč byste v Jeho poslání uvěřili, a Jeho pravidly života se řídili!

A Bůh provází řeči jejich zázraky, aby je jakožto hlasatele vůle Svě označil; oni mluví rozličnými jazyky, jimž nikdy se nebyli učili; a sami činí zázraky na nemocných i mrtvých i v přírodě!

8. A tž Duch svatý, Jenž na apoštoly sestoupil, působí v Církvi až posud. Mimořádných darů k činění zázraků sice z pravidla neudílí mezi námi, ježto žijeme uprostřed Církve, a o pravdivosti učení Páně můžeme i máme se i bez zázraků poučovati. Působivá ale Duch svatý i zá-

zračnými ději tam, kde učení Páně má teprve vštípeno býti, anebo kde víra svatá byla oslabena.

Působí ale Duch svatý skrze milost Svou nás posvěcující anebo k dobrému nám napomáhající. Ba, bez těchto milostí Jeho vůbec nikdo a ničeho k životu věčnému napomáhajícího vykonati nemůže!

9. Abychom milostí těch hodnými se učinili, máme se na příchod Ducha svatého podobně připravovati, jak činili svatí apoštolé.

A kterak oni to činili?

Napřed od Pána naučení s upřímným srdcem přijímali, a dle příkladu Páně život svůj zařizovali. Po Jeho odchodu ale trvali v jednomyslnosti, na modlitbách za dary Ducha svatého, při postech a odloučení od hluku světa. A tak činěmež i my; a Duch svatý přijde i k nám, rozum náš k pochopení vůle Boží osvítí; slabou vůli ku konání vůle Boží posilní, zejména ve svátosti biřmování; abychom Bohu věrnost zachovali až do posledního vyzdechu svého na zemi, a po smrti v lásce věčné s Ním spojeni byli v nebi. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Dnešní evangelium jest částí promluvy, kterou učinil Spasitel apoštolům Svým v předvečer Svého umučení, když se s nimi loučil. Že se pro odchod Jeho rmoutili, slíbil jim na místě Sebe seslati Utěšitele jiného, Ducha svatého.

Co tehdy slíbil, naplnilo se dnes. Duch svatý sestoupil na apoštolý, odňal jim zármutek z odchodu Páně, a radostí převelikou naplnil srdce jejich. Avšak Duch svatý nepřišel na svět toliko pro apoštolý Páně, nýbrž i pro nás všechny;

a proto jako blažeností nevýslovnou naplnil apoštoly, radostí podobnou přeje si naplniti i nás.

Aby radost naše z příchodu Ducha sv. byla tím účinnější a dokonalejší, představme si dnes, v památný den seslání Ducha svatého, onen velikolepý i zázračný výjev, jak nám ho v dnešním sv. čtení popisuje sv. Lukáš.

Bylo to padesátý den po vzkříšení, a desátý po slavném nanebevstoupení Páně; apoštolové Páně s učenníky i Matkou Jeho, jakož i s jinými nábožnými byli pospolu shromážděni, v postech a na modlitbách. Tu stal se asi okolo 9. hodiny ranní náhle zvuk s nebe, jako přicházejícího vichru; na to ukázali se ohnivé jazykové nad jedním každým přítomným, a Duch svatý naplnil všech velikými milostmi i dary Svými. Načež oni počali mluvití ku podivení sběhnuvších se zástupů veliké skutky Boží rozličnými jazyky, jimž před tím nikdy se nebyli učili.

2. Oheň sestoupivších jazyků nebyl přirozený, ale nadpřirozený a duchovní. *Proč volil Duch svatý podobu ohně?*

V Zákoně Starém byl *oheň* obrazem zjevujícího se Boha; znamením i Jeho vnitřní naprosté čistoty i svatosti; i Jeho zevnitřního, požehnaného působení při tvorech, jež světlem Svým osvěcuje, ohněm Svým rozněcuje i proměňuje.

Oheň při seslání Ducha sv. na apoštoly byl tím samým ohněm, jenž se ukázal Mojžíšovi na poušti v kefi, který hořel, ale neshořel. Když k němu Mojžíš přistupoval, aby seznal, proč neshořel: uslyšel z něho hlas Hospodinův: »Nepřistupuj sem; zruj dřívě obuv z nohou svých; neboť místo, na kterém stojíš, země svatá jest.«

Oheň při seslání Ducha sv. na apoštoly byl tím samým, jímž jeden ze Serafinů dotekl se rtů

Isaiáše proroka, aby byla odňata všeliká nepravost jeho úst (Isai. 6, 6), a on směl uzřítí Boha i hlásati vůli Jeho lidem.

Oheň při seslání Ducha sv. na apoštoly byl tím samým, jehož obraz bez přestání hořeti musil v chrámě Jerusalemském, podobně jako v našich chrámech ve dne v noci hoří »věčné světlo« před svatostánkem nejsvětější Svátosti.

Podobu *jazyků* volil ale Duch svatý při sestupování Svém na apoštoly, poněvadž jazyk jest nástrojem slova; a On tedy chtěl naznačiti, že poslán jest od »Slova«; totiž od druhé Božské Osoby čili od Pána Ježíše, Jež miláček Jeho »Slovem« nazývá, když píše (I. 5, 7): »Tři jsou, kteříž svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo a Duch svatý; a ti tři jedno jsou.«

Podobu jazyků volil Duch svatý při sestupování Svém na apoštoly také proto, aby naznačil, že je chce učiniti způsobilými, aby dovedli lásku, slitovnost, milosrdenství i dobrotivost Slova věčného jazyky svými celému světu hlásati, a řeč čistou a svatou srdce lidská k milování Boha rozněcovati.

Ó, jak podivuhodně označuje Bůh přesvatou Bytost Svou a tajuplné působení Své! Lidé světáci snad mnohdykrát v posměch berou úkony prozřetelnosti i moudrosti Boží; a proto se nám, věrným ctitelům Božím, sluší tím více jim se kořiti i klaněti!

3. Uvažme dále, *co o ohni s nebe praví Sám Spasitel*. Prohlásil (Luk. 12, 49): »Oheň přišel jsem pustit na zem; a co chci, jedině, aby zapálil?«

»Bůh jest láska,« praví miláček Páně (I., 4. 8). V ohni tedy, v němž Duch svatý na svět se-

stoupil, láska Boží sestoupila na zemi, o které praví Písmo svaté, že mocnější jest nežli smrt, poněvadž vše přemáhá, vše propálí, vše odporné překonává. Proto také napsal sv. Bonaventura: »Duch svatý jest oheň, láskou planoucí, jenž rozum osvěcuje, vůli rozněcuje.« A sv. Antonín dí: »Není možná, aby mysl, kterou Duch svatý roznítil, popálena byla od ohně protivensství anebo od ohně ďábelských pokušení, poněvadž oheň Ducha svatého překonává zlé žádostivosti.«

S bedlivostí uvažujme o těchto slovech velikých učitelů v Církvi Páně. Jestliže Pán Ježíš poslal nepřemožitelný oheň Ducha svatého na tento svět, aby ho láskou zapálil: proč asi nezapálil i u tebe, milý křesťane?

Nezapálil-li u tebe, není tím vinen Duch svatý, ale ty sám! Neboť Bůh nikomu neodnímá svobodné vůle jeho, tak že můžeme se sice Jemu blížiti, ale můžeme se Ho také dobrovolně vzdalovati, Jemu odpírati, milostmi Jeho pohrdati. Kdo se ale sám Boha dobrovolně vzdaluje, tomu On se nevtírá, tomu násilí nečiní. A proto také člověk, Boha dobrovolně se vzdalující, ohněm lásky Boží zanícen nebývá. Nechceš-li tedy, aby i tobě Hod Boží svatodušní minul bez užitku: srdce své se vším úsilím k Bohu obracej, a Ducha svatého za oheň lásky Jeho v nejhlubší pokoře pros; a On i tvůj rozum osvětlí, i tvou vůli láskou roznítl.

4. Uvažme konečně také toho, *co učitel národů, sv. Pavel, o ohni s nebe tvrdí*. Napsal (Žid. 12, 29): »Bůh jest oheň spalující.«

Oheň přirozený má rozličné podivuhodné vlastnosti; on svítí, pálí, očišťuje, zahřívá, věci sobě odporné ztravuje. A podobně působil nadpřirozený oheň Ducha svatého při apoštolích.

Rozum jim osvítil, tak že od chvíle, kdy na ně sestoupil, všechno učení Páně stalo se jim jasným; a oni na vše se upamatovali, co jim Božský Mistr byl vykládal, a čeho tehdy namnoze ještě nebyli chápali. Duch svatý apoštolům vůli jejich rozntil, tak že se nebáli více pro milovaného Mistra svého snášeti největších nátiskův a pronásledování, až konečně všichni i umřeli jakožto mučenníci. Duch svatý ohněm Svým spálil v nich také jejich nedokonalosti i poklesky, aby nadále s čistým srdcem pro čest Boží a blaho svých bližních horovali.

A podobných darů, jakých se od ohně Ducha svatého dostalo apoštolům, potřeba i nám všem; a na nás jest, abychom za ně vroucně prosili, zejména při udělování svátosti biřmování, a při slavnosti svatodušní.

Otevřme tedy srdce svá, aby sžírající oheň Ducha sv. do nich mohl vniknouti; a prosme v nehlubší pokoře, aby Duch svatý, vstoupiv do srdcí našich, osvítil je, tak abychom do učení Páně vždy hlouběji vnikali; aby nám tedy dal dar rozumu, dar pravé moudrosti, dar rady v pochybnostech, dar umění takového, abychom vždy to, co se Bohu líbí a nám prospívá, volili. Prosme ale také vroucně, aby Duch sv. naši vůli slil, když těžších obětí na nás vyžaduje; a proto také aby i dar síly, dar upřímné pobožnosti, a dar opravdové dětinné bázně Boží nám dal. Takto vyzbrojení, v pokušeních nepoklesneme, za provinění v čas pokání řádně vykonáme, ctnosti své rozmnožíme, abychom mohli jednou i koruny odplaty dojíti v nebesích. Amen.

Na pondělí svatodušní.

I.

Výklad epištoly.

1. Svatého Petra ustanovil Kristus Pán náčelníkem Svých apoštolů, a jemu přikázal také úkol, aby první židy a také první pohany přijal do Církve Jeho.

Včerejší svaté čtení vypravovalo nám, kterak Duch svatý sestoupil v bouři a v podobě ohnivých jazyků na apoštoly. Načež Petr vystoupil před dům, v němž byli shromážděni, a kázal *židům*, jež byl neobyčejný ten zjev přivábil, že nikdo spasen nebude, leč by uvěřil, že Ježíš Kristus, Ježž byli ukřižovali, jest slíbeným od Boha Vykupitelem; a leč by chtěl činiti pokání, a dal se pokřtiti ve jménu Ježíše Krista. I dalo se z posluchačů jeho ihned pokřtiti na tři tisíce duší, jež staly se začátkem Církve Kristovy.

Dnešní svaté čtení ale jest částí vypravování, kterak sv. Petr hlásal evangelium *pohanům*, a sice shromážděným v domě setníka Kornelia v Cesarei. Tu když posluchači jeho slovům jeho s ochotou uvěřili, sestoupil i na ně Duch svatý viditelně se Svými dary, tak že počali mluvití rozličnými jazyky, a chváliti Boha; načež přijal je sv. Petr skrze křest svatý do sboru ostatních křestanů jakožto prvotiny z pohanstva do Církve Páně.

2. I předkládají se nám dnes k uvážení okolnosti, za kterých Duch svatý na pohany sestoupil. Čteme tedy:

»V těch dnech otevřev Petr ústa svá, řekl: Muži bratři! Nám přikázal Pán kázati lidu a svědčiti, že On jest, kterýž ustanoven jest od Boha Soudcem živých i mrtvých.«

V domě setníka Kornelia, jenž poučen byv zjevením nebeským, Petra byl k sobě povolal, kázal tedy Petr o tom, že Pán Ježíš bude Soudcem všeho stvoření; a sice že bude Soudcem netoliko jakožto Bůh, ale i jakožto člověk, poněvadž v lidském Těle se za nás obětoval, aby nás vykoupil; a s lidským Tělem vystoupil i na nebesa, posadil se po pravici Boha Otce, aby odtud přišel zase v den soudný soudit živých i mrtvých; to jest: živých pro nebe, čili spravedlivých, a mrtvých pro nebe, čili hříšníků. Jakoby řekl: Jednostejné to bude, jestli mi uvěříte anebo neuvěříte; jestli Pána Ježíše vyznáváte budete anebo nebudete: soudům Jeho neujde nikdo, ježto přijde jednou s nebe soudit všech vesměs. Ze slov těch plyne tedy naučení: Proto použijte té příležitosti doby, a přilněte k Pánu Ježíši s celým srdcem, abyste pak na soudě Jeho dobře obstáli.

3. Naučení to ovšem že neplatilo toliko posluchačům Petrovým, ale platí i nám. Málo by nám prospělo, kdybychom chtěli jen křestany čili vyznavači Kristovými slouti, kdybychom nechtěli zároveň i řádně po křestansku žít. Neboť praví Pán: »Ne ten, kdo mi říká Pane, Pane! vejde do království nebeského: nýbrž jedině ten, kdo činí vůli Otce Mého, Jenž jest v nebesích!« Kdybychom tedy jen slovy ke Kristu se hlásili, ale životem svým Ho zapírali: odsouzení svého bychom se dočkali.

Marné budou výmluvy: Tělo mé mne příliš lákalo; zlí lidé mne sváděli; ďábel zle mne ponoukal. Neboť řekne Kristus Pán: Vizte, kterak Já jsem všecku přirozenost lidskou vzal na Sebe z lásky k vám; kterak že vy jste se neměli přemáhati opět z lásky ke Mně? Rozpomeňte se, kterak Já jsem odpíral pokušením ďábla a ná-

strahám zlého světa : kterak že jste neměli činiti dle příkladu Mého, a to tím spíše, když jsem vám tolik pomoci zaslíbil ve svátostech a při vroucích modlitbách ?

4. Neprospěje tedy v den soudný nic, leč jestli jsme byli spravedlivě dle víry Kristovy živi ; anebo zhřešili-li jsme, když učiníme pokání. Pak platí slovo apoštolské :

»Femul (totiž Pánu Ježíši) všichni proroci svědectví vydávají, že odpuštění hříchů vezmou skrze jméno Jeho všichni, kteříž věří v Něho.«

Kdo tedy v Ježíše Krista věří, a víru tu ovšem i životem osvědčují, mají naději na odpuštění hříchův a spasení.

Jest nám to k veliké útěše, ani tak často klesáme. Zhřešili-li jsme, nemusíme sobě tedy zoufati, ježto máme slíbeno odpuštění, budeme-li činiti pokání. Ježíš Kristus Sám jest naším zastancem u Boha Otce, sedě po pravici Jeho. Ale třeba také užívati těch prostředků, jichž Ježíš Kristus ku smíření s Bohem Otcem byl ustanovil : totiž zejména svatostně se zpovídati. Svatý Augustin ve příčině té dí : »Bůh chce, abychom se ze hříchů svých zpovíдали, ne jakoby o hříchích našich nevěděl, jsa vševědoucí : ale proto, aby vyznání naše i ďábel slyšel a seznal, že hříchů svých i litujeme a napraviti se snažíme ; a že tedy ničeho při nás více nemá, co by nám právem vytýkati mohl.«

Krásný příklad důvěry v milosrdenství Boží dovídáme se ze života proslaveného biskupa lineckého Rudigiera. Když se jej před smrtí tázali, zdali z nastávajícího soudu o přčetné a těžké povinnosti své strachu nemá, odpověděl, umíraje s klidem : »Spoléhám úplně na milosrdenství Boží.«

5. Dále vypravuje svatý Lukáš ve dnešním čtení :

»A když Petr ještě mluvil slova ta, připadl Duch svatý na všechny, kteříž poslouchali slova.«

Duch svatý sestoupil tedy viditelně na poslouchající pohany, jako dříve na apoštoly, tak že počali mluvití rozličnými jazyky a velebiti Boha. Stalo se tak proto, aby začátečníky u víře posilnil, když slova Petrova tak velikým zázrakem stvrdil. Dále, aby ukázal, že kazatelé Kristovi zevnitř mluví, ale Duch svatý slova jejich milostí Svou provází. Konečně i proto, aby ukázal křesťanům z obřizky čili ze židovstva uvěřivším, že i bez obřizky, na které oni si posud zakládali, přijíti lze ku spasení. Aby se tedy nehoršili nad pokřtěním Kornelia a společníků jeho, když byli seznali, že ještě před pokřtěním Duch svatý se Svými dary na ně sestoupil.

Ti skutečně zámyslu toho ihned pochopili, jak stojí psáno :

»I užasli se věřící z obřizky, kteříž byli přišli s Petrem, že i na pohany milost Ducha svatého vylita jest; neboť slyšeli je, ani mluví jazyky a velebí Boha. Tedy (tekl na divení jich čili) odpověděl Petr: Zdali může kdo zabrániti vody, aby nebyli pokřtěni tito, kteříž Ducha svatého přijali, jakož i my« (totiž ze židovstva přišlí) ?

Padla tedy hradba mezi židy a pohany; poznali židé, že Církev Páně zařizena jest k přijetí všech národů, jak i byl Spasitel apoštolům Svým nakázal: *»Jdouce, učte všechny národy, a křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.«*

»I rozkázal tedy Petr je (totiž nově uvěřivší) pokřtiti ve jménu Pána Ježíše Krista« a tak i zevnitř veřejně a slavně k Církví jich připojiti.

6. A nyní pozastavme se krátce při podivuhodném působení Ducha svatého na Kornelia. Že Kornelius Boha a svatou vůli Jeho opravdu poznati se snažil, a za tou příčinou i s rodinou i s čeledí svou mnohé modlitby konal i hojně almužny udílel: Duch svatý přicházel mu vstříc, a zázračným způsobem ho poučil, u koho by poučení o pravém Bohu a vůli Jeho hledati měl. A když on učení ta od Petra se vši upřímností přijal, Duch sv. způsobem zázračným uvedl ho do pravé Církvě; a neopustil ho při tak upřímné snaze, aby Bohu věrně sloužiti mohl, zajisté ani později, ale provázel jej bezpečně až k cíli v blaženosti věčné.

A tak Duch svatý působí až posud při těch, kdož se srdcem bezelstným přicházejí Jemu vstříc: On milostí Svou nás předchází, k dobrému povzbuzuje, rozum k chápání pravd nebeských osvětluje, vůli ke konání dobrého posiluje, člověka po podivuhodných cestách životem provází, až jej za odplatu i do nebe uvádí. Přicházejme i my Jemu se srdcem vždy upřímným a pokorným vstříc, aby zázraky Své i při nás působil, a nás do blažené věčnosti v nebesích uvedl. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Včera slyšeli jsme o tom, kterak Duch svatý, od Ježíše Krista svatým apoštolům slibovaný i poslaný, způsobil při nich zázračné proměny, an rozum jejich osvětil, vše učení Páně jim připamatoval, vůli jejich nezdolnou odvahou i silou obdařil, tak že se z pouhých rybářů stali výmluvnými hlasateli evangelia, učiteli národův i divo-
tvorci.

Dnes připomeňme si neméně nápadné působení Ducha svatého při prvních křesťanech.

Jak podivuhodně rozvinul se život jejich ! Když se jarní vánek dotkne země, vypučí traviny, pokrývají se stromy i křoví poupaty i květy ; všude probouzí se veselý život. A tak podobně stalo se i v Jerusalemě ve smyslu duchovním, když Duch svatý o slavnosti Letnic dotekl se srdcí lidských. Tehdy stala se prvá Církev jako zahradou Páně, v které rychle vypučely přeušlechtilé ctnosti víry, naděje, lásky, nevinnosti, milosrdenství na oslavu Ježíše Krista.

Svatý Lukáš toto dílo Ducha svatého při prvých věřících v Jerusalemě popisuje ve Skutcích apoštolských v kapitolách 2. a 4. takto: *»Trvali v učení apoštolském — a ve sdílnosti lámání chleba, a — na modlitbách (2, 42) — byli jedno srdce a jedna duše : aniž kdo něco z toho, co měl, pravil býti svým ; ale všechny věci měli společné. Aniž pak byl mezi nimi kdo nuzný.«* Neboť, kdo co měli, prodávali a přinášeli stržené peníze k nohoun apoštolů, kteří z toho rozdělovali jednomu každému, jakž komu potřebí bylo (4, 32—35).

Povšimněme si nyní zevrubněji života prvých křesťanů v Jerusalemě, abychom poznali ceny jeho ; jakožto také, abychom seznali, jak velice život ten liší se od života, jež zavéstí slibují potřeštěné hlavy jistých sociálních demokratů, kteří krátkozrakým lidem slibují rajský život pozemský při majetku společném.

2. Svátý Lukáš, líče život prvých křesťanů, tyto rysy jeho označuje. Dí nejprve : Kteří uvěřili a pokřtěni byli, *»trvali v učení apoštolském«*. To znamená, že rádi poslouchali naučení svatých apoštolů ; to si také s velikou ochotou do srdcí svých vštěpovali, a v životě svém následovati se

snažili, nedávajce se od něho odstrašiti ani pronásledováním nevěrců, ani úlisnými řečmi bludařův. Ovšem, neboť praví Pán : »Kdo činí pravdu, jde k světlu, aby zjevení byli skutkové jeho, protože v Bohu učinění jsou.«

Ale jak zcela jinak počínají si ti naši milí sociální bez Boha! Učením apoštolským pohrdají, náboženství veřejně za věc toliko soukromou prohlašují, tak jako by kdo jiným býti mohl doma a jiným na veřejnosti; ale zároveň po straně jednoho každého urputně pronásledují, kdo se učení apoštolského věrně přidržují, a proto i dle něho žítí se snaží. Ovšem, neboť praví Pán : »Každý zajisté, kdo zle činí, nenávidí světla a nejde k světlu, aby nebyli trestáni skutkové jeho.«

Bez pravé víry a žití dle ní nelze se ale líbiti Bohu a býti v pravdě šťastným; pročež i svatý Pavel napsal : »Ale bychom pak my neb *anděl s nebe* kázal vám (něco jiného) mimo to, co jsme vám kázali (my) : proklat buď!« (Gal. 1, 8).

3. Druhý rys obrazu, jež činí sv. Lukáš o životě prvokřesťanů, je ten, že o nich tvrdí : »*Trvali ve sdílnosti lámání chleba*«; to jest : Pospolu přijímali chléb nebeský čili nejsvětější Svátost oltářní; a rádi obcovali mší svaté, ježto Spasitel náš nejsvětější oběť ustanovuje, velel apoštolům : »To čiňte na Mou památku!«

Poněvadž prvokřesťané chrámů míti nesměli, scházivali se všichni ke službám Božím a ku společnému svatému přijímání v domech soukromých. Nejsvětější Svátost stala se jim tu pramenem milostí; v ní spojovali se s Kristem Pánem vždy úžeji; v ní se učili milovati se navzájem, a nabývali posily k čistotě, trpělivosti, poctivosti, vytrvalosti a k ostatním ctnostem. Tak činili u všude ve slova Páně : »Tak Bůh miloval svět, že Syna Svého

jednorozeného dal, aby, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.«

Socíni bez Boha svátostmi i obětí křesťanskou pohrdají; jim se rouhají. Scházívají se sice také, ale ne k hostině duchovní: nýbrž utrácejí při hodováních a pitkách mozolně vydělané příspěvky svých oblouzených druhů; tvrdí, že proti přepychu boháčů bojují: a zatím po nich se opičí a nejvzácnějších jídel i nápojů si dopřávají, jak často ve veřejných listech, jež o schůzích náčelníků sociálních demokratů pojednávají, dočísti se lze. Štěstí ale nekyne člověku tomu, kdo žádostem tělesným, jež jsou nenasytné, nezřízeně hoví: ale kdo je pod zákon Boží sklání, a s tělem i s duší Bohu slouží!

4. Třetí rys v obraze prvokřesťanů jest ten, že *»trvali na modlitbách«*. Ovšem, vždyť velí Spasitel: *»Bděte, a modlete se!«* *»Proste, a bude vám dáno!«* *»Budete-li zač prositi Otce ve jménu Mém, dát vám.«*

Modlitbou zvláště působivou jest ale modlitba společná; neboť řekl Pán: *»Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu Mém, tuť jsem Já uprostřed nich«* (Mat. 18, 20).

Modlili se tedy prvokřesťané rádi při společných bohoslužbách; ale i soukromně: ráno, u večer; před prací, po práci; před jídlem, po jídle; buď děkující Bohu za dobrodiní dosažená; buď nové si vyprošující; anebo s anděly Boha oslavující. A Bůh byl Silou jejich.

Socíni namnoze na kletbách vstávají i lehají; práce své bez Boha a neradi konají. Odkud že by jim tedy mělo přijíti požehnání a štěstí?

5. Víra beze skutků jest mrtvá, bezcenná; proto bylo čtvrtým znakem věřících prvokřesťanů, že víru srdce svého označovali zevnitř skutky

lásky, ani *v jednomyslnosti žili, a v lásce bratrské všemožně se podporovali*. Vždyt Spasitel děl : »Podle toho poznají lidé, že jste učenníci Moji, budete-li se milovati vespolek.«

I podporovali se ve všech potřebách — ale *dobrovolně, přinášejíce statky své — k apoštolům na rozdělení*. Socíni chtějí ale každému majetnému vzítí, co má, *s násilím a rozdíletí — sami!*

Bylo by to asi spravedlivé rozdělení od lidí, Boha se nebojících! Rád bych věděl, kdo by pak při takovéto svobodě, když by vždy tomu, co si kdo vydělal, brali s násilím, chtěl ještě pracovati? A když by lidé dle této svobody všichni chtěli jen bráti a užívatí, a žádný pracovati: jak dlouho by to asi potrvalo, aby bylo oč se dělití?

6. Židé i pohané říkali s podivením o křesťanech: »Hle, jak se milují!« Jak dalecí jsme my této lásky, kterou prvokřesťané Krista jiným hlásali! Kruté spory národnostní i boje socialistické jsou pravým opakem Zákona Božího: »Miluj Boha nade všecko — a bližního jako sebe svého!«

Vzpomínejme častěji na život prvokřesťanů i jich vzájemné štěstí, a snažme se i my jich napodobovati, seč síly naše stačí, jak daleko působnost naše dosahuje: v rodinách, v příbuzenstvu, v obcích, říši. Vzávejme horlivě Ducha svatého, aby rozum nám osvěcoval, bychom snáze seznávali, co se Bohu líbí, a čím bychom si u Něho větší zásluhy získali; aby vůli naši posiloval, bychom i při zděděné křehkosti a nestatečnosti své, Tělem Páně často posilovaní, v modlitbách horliví, v lásce účinní, po bojích tohoto života korunu vítězství věčného dosáti si zasloužili. Amen.

C)

Pro pohodí svatodušní.

1. Pohodí svatodušní začíná **slavností nejsv. Trojice Boží**, jež rok církevní dělí ve dvě.

Od počátku adventu až do ukončení oktávu slavnosti svatodušní připomínali jsme si *život Pána Ježíše Samého*; tedy, *co Syn Boží vykonal pro nás*. Od této doby připomíná se nám ale *život tajuplného Těla Páně, čili Církev svaté*: kterak ona jest ústavem, v němž se nám zásluhy Vykupitelovy přivlastňují; kterak jest královstvím, ve kterém Kristus Pán dílo Svě vykupitelské dokonává skrze Ducha svatého; kterak jest říší, ve které jedenkaždý spasení dojíti může. V době této připomíná se tedy nám, *čeho my sami pro sebe činiti máme*. A tento druhý díl roku církevního nazývá se i *pohodím svatodušním*.

2. Toto pohodí svatodušní dá se rozvésti ve **tři částky**, a sice se zřetelem ku třem hlavním obdobím v království Božím na zemi.

Hlavní období ta ale jsou :

- I. doba zevnitřního rozšíření Církev;
- II. doba vnitřního upevnění jejího; a
- III. doba zdokonalení jejího.

Tato období ale, jsouce jako proroctvími i o rozvinování se Církev Páně na světě vůbec, i o rozmnožování se jejím v srdcích jednotlivých lidí zvláště, často se mezi sebou proplétají.

I.

1. **Doba zevnitřního rozšíření království Božího na zemi** zaujímá dobu od první až do jedenácté neděle po seslání Ducha svatého.

V době té líčí se hlavně rozšiřování království Kristova v Církví vůbec, a v životě jednotlivců zvláště.

Doba ta začíná vhodně *slavností nejsvětější Trojice Boží*. A proč?

Starý Zákon počínal prvými příkázáními desatera: »Já jsem Hospodin, Bůh tvůj; nebudeš mítí bohů cizích přede mnou... (a proto také) nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo« (čili nevyslovíš ho bez příčiny a bez uctivosti; leč toliko vyslovovati je smíš při modlitbách; a dále) »Pomni, abys den sobotní (čili sváteční, jakožto den, jež si vyhradil Hospodin, Pán tvůj,) světil.« Bůh nakázal tedy vyvolenému lidu Svému jakožto první věc, aby pravou víru v Boha pravého zachovával, a Témuž Pánu svému se klaněl, čili nejvyšší úctu Mu prokazoval. A tuto vůli Svou, ve třech prvých příkázáních desatera vyslovenou, vryl také do první kamenné desky zákonníka Svého.

A podobně má se to s vyvoleným lidem Zákona Nového, s členy Církvě Páně. I křesťanům musí na prvním místě povinností státi úcta k Bohu, s tím však rozdílem, že i čehož Bůh v Zákoně Starém nebyl zjevil, ale v Novém skrze Syna Svého nám byl oznámil, uctívati musíme při Bohu. A to jest Jeho přesvaté tajemství, že v jediné Bytosti Božské jsou od Sebe rozdílné Osoby tři: Otec, Syn a Duch svatý, z nichž každá má o spasení naše zásluhu jinou; jež ale pospolu nerozlučně jsou spojeny, a pospolu mají býti uctívány.

Avšak vyznavači Zákona Starého neměli toliko Boha Svého svrchovanou měrou uctívati: ale měli také z poslušnosti k Němu i v řádném poměru k bližním svým žíti; zejména rodičů svých uctívati, o život i zdraví, čistotu mysli i těla, ma-

jetek i čest jejich řádnou péči míti. A tyto povinnosti k bližním vryl Bůh na druhou kamennou desku zákonníka Svého.

A podobně nestačí ani nám, israelitům Zákona Nového, toliko Bohu se klaněti: ale musíme i k bližním svým povinnosti své řádně plniti, chceme-li za odměnu života věčného v pravdě dojíti. Nový Zákon poučuje nás zajisté o tom, jak mnoho a neskonaleho milosrdenství prokázal Bůh nám; ale pobízí nás tak zároveň, abychom milosrdenství i lásku osvědčovali zase bližním svým.

Proto, když přečetli jsme čtení o slavnosti nejsvětější Trojice, následuje *evangelium* na neděli prvou po sv. Duchu, vybízející nás, abychom milosrdenství prokazovali bližním svým pro Boha. *Epištola* toho dne napomíná nás k tomu, abychom nejen veškeré nespravedlnosti a krutosti oproti bližnímu se varovali, jak již Zákon Starý velel: ale také abychom bližnímu co nejvíce možná lásku dobrými skutky osvědčovali.

2. Po slavnosti nejsv. Trojice následuje **slavnost Božího Těla**, opět velice příspadně. Židé prokazovali Bohu svou nejvyšší úctu zejména při arše úmluvy, nad níž Bůh jako na trůně uprostřed lidu Svého přebýval. I při milých ctitelích Svých chtěl Spasitel viditelně přebývati, jako dobrý Pastýř při milých ovečkách Svých; a k cíli tomu vymyslila láska Jeho nejsvětější Svátost oltářní. Kolem svatostánek Jeho máme se tedy my shromažďovati; zde Ho uctívati; zde pomoci i síly k bojům u Něho hledati; zde Tělem i Krví Jeho se posilovati i posvěcovati.

Proto *v epištole* slavnosti té varuje se před nehodným a záhubným zneuctíváním této Svátosti; a *evangelium* toho dne poukazuje slovy

Samého Spasitele ku blahodárným účinkům svatého přijímání.

3. Podobně na neděli druhou po sv. Duchu čítá se *evangelium* o pozvání k veliké večeři bohatého pána. Touto večeří vyrozumívá se ale věčná blaženost, ku které pozvání jsou sice mnozí od východu i od západu, aby s bohulibými arcioctci hodovali; které však účastnými nebudou leč takoví, kteří s ochotou hlasu Páně poslouchají; na světě záruky blaženosti nebeské, totiž Těla i Krve Páně s náležitou uctivostí a zbožností přijímají; a žádostem po statcích i požitcích světských výhod dávají.

Také *epištola* této neděle, jež připadá do oktávu Božího Těla, těsně přiléhá ke smyslu evangelia, ana nás vybízí, abychom hříšců se varovali, lásku k Bohu láskou k bližnímu osvědčovali, a tak z pozvaných ku hodům nebeským i skutečnými hosty se stali.

Jakožto zadostučinění tak mnoho zneužívané i urážené lásce Pána Ježíše, kterou na jevo nám dal zejména při Svém umučení za nás a skrze ustanovení nejsv. Svátosti pro nás, konáme v pátek po oktávu Božího Těla **slavnost Božského Srdce Páně**, jež je tedy jako doplňkem slavnosti Božího Těla, a v nejužším spojení s ní.

4. *Evangelium* na neděli třetí po sv. Duchu vypravující o ztracené ovci, kterou hledal až do nalezení pastýř; a o ztraceném penízi, který s úsilím hledala žena, poukazuje k úsilovné péči Páně, aby skrze Církev Jeho bloudící hříšníci byli získáni, a do říše Jeho uvedeni.

Epištola toho dne poukazuje ale k tomu, že vstup do říše Páně otevřen jest jen v pravdě pokorným, a na milost i pomoc Boží spoléhajícím.

5. *Evangelium* na neděli čtvrtou po svatém Duchu, jež vypravuje o zázračném lovu ryb, který učinili apoštolé, když ku slovu Páně rozestřeli sítě, poučuje nás, že Kristus Pán nechtěl pro spasení naše všecko vykonati Sám: ale že k dílu Svému nejen za svědky, ale i za pomocníky Své vyvolil apoštolý, aby z moře tohoto světa vylovovali nesčíslné duše lidské, Krví Jeho vykoupené.

Sv. Pavel ale v *epištole* toho dne rozebírá myšlenku, že pro hřích prvotný všechno stvoření od svého cíle se odkloňuje, a vykoupení svého dojtí může jedině skrze Krista Pána.

6. *Evangelium* na neděli pátou po sv. Duchu, vypravujíc o nedostatečné spravedlnosti fariseů, zároveň poukazuje k tomu, jak nedokonalou byla spravedlnost dle Zákona Starého, kdy stačily jen zevnější úkony; a kterak dokonalou jest spravedlnost dle Zákona Nového, v němž nedostačují pouhé zevnější, s literou Zákona se srovnávající úkony: ale v němž třeba zpravidlovati i řeči, myšlenky a žádosti nejtajnější.

V *epištole* ale vybízí svatý Petr k takovéto opravdové svatosti ve smýšlení, v řečech i ve skutcích:

7. *Evangelium* na neděli šestou po svatém Duchu vypravuje o zázračném nasycení čtyř tisíců sedmi chleby a maličkem rybiček, jež se stalo na poušti. Tak ale poukazuje nás Spasitel, že kdo v říši Jeho nasycení a věčného oblažení vyhledává, musí Ho následovati na poušť; čili musí opouštěti pozemského blaha a radovánek, a zamilovati si odřikání a zapírání sebe pro Boha.

K tomutěž, abychom hříchu odumřevše, na dále se vzkříšeným Vykupitelem jen ctnosti živi byli, napomíná i *epištole* na tento den.

8. *Evangelium na neděli sedmou po sv. Duchu* uvádí výstrahy Páně před falešnými pro-roky, kteříž v rouchu ovčím mezi ovečky Páně vstupující, je hltati chtějí, ale dle skutků svých poznání býti mohou. Jest to poukázání na hlavní příčinu úpadku říše Páně na zemi vůbec, a v srdcích jednotlivců zvláště; jsou to bludná učení, jež od lidí bezbožných v učení Páně vmíseny bývají.

Těchto tedy bludných učení a jich bezbožných hlasatelů třeba se vystříhati; a Církvě Páně, Jím samým až do skonání světa přemoudře řízené, třeba se přidržovati; toť smysl naučení *epištoly i evangelia* na ten den.

9. *Evangelium na neděli osmou po sv. Duchu* vypravuje podobenství Páně o opatrném vladaři, jenž máje pánu svému počet klásti ze svěšených statků, a vědom jsa sobě svých ne-správností, dopustil se nových podvodů na pánu svém, aby měl se ke komu utéci, až by nemohl více vládnouti. Vypravování to obsahuje v sobě naučení, jak bychom měli bojovati oproti nepravé moudrosti světáků, kteříž na všechny strany se zachovati chtějí, ale při tom povinné poslušnosti oproti Bohu zanedbávají a tak hynou.

Epištola toho dne proto i napomíná, abychom nežili po způsobu světáků, kteříž za dlužníky svých těl se mají; ale abychom vésti se dávali Duchem Božím, a tak se stali i syny Božími.

10. *Evangelium na neděli devátou po sv. Duchu* vypravuje, kterak Bůh naloží s těmi, kteří darů jim od Něho svěšených zneužívali: přijdou na ně dnové zlí, jako na zpronevěřilý Jerusalem, nad jehož zkázou Kristus Pán plakal.

Epištola ale z hrozného ztrestání hříšníků béře si příčinu, varovati před všelikou zlou žádostí, z níž pak i zlí skutkové povstávají.

11. *Evangelium na neděli desátou po sv. Duchu* vypravuje podobenství Páně o modlitbě pyšného farisea, a o modlitbě pokorného publikana ve chrámu. Spasitel chce nás vypravováním tím poučiti, abychom nebojovali jen proti bludným učením, nepravé moudrosti světáků, a žádostivosti vlastního těla, jak jsme k tomu vedeni byli zejména v posledních třech nedělích: nýbrž abychom také bojovali proti nezřizným hnutím v duších našich v příčině pýchy a přeceňování sebe, jež právě při těch lidech snadno se ukazují, kteří v pravdě Bohu dokonaleji nežli jiní sloužiti si umínili. Za důvod uvádí, že Bůh se pyšným protiví; a každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn.

A v souhlasu s navedením tím ku pokoře hlásá sv. Pavel v *epištole* toho dne, že všechny přednosti naše jsou pouhými dary Ducha svatého, bez Jehož pomoci nemůžeme vysloviti ani slova »Pán Ježíš«.

12. *Evangelium na neděli jedenáctou po sv. Duchu* konečně vypravujíc o zázračném uzdravení hluchoněmého, poukazuje k tomu, že Bůh při těch, kteříž překážky při rozšiřování království Božího v sobě byli překonali, stává se stálým hostem. I sděluje s nimi skrze působení Ducha svatého ovoce království Svého, an otvírá uši jich, aby vznešená tajemství svatosti Boží s vírou přijímali; a rozvazuje jazyky jich, aby Boha vroucně oslavovali.

Také *epištole* toho dne hovoří o tom, kterak zjevoval se vzkříšený Spasitel v odměnu těm, kdož v Něho s ochotou byli uvěřili.

Tak i *epištole* i *evangelium* této neděle ukončujíce líčení, kterak království Kristovo v Církví vůbec i v jednotlivcích zvláště bývá zevnitř rozšiřováno, poukazují zároveň k jeho vnitřnímu

upevňování, a činí tak přechod od období prvního ku druhému.

13 Také **slavnosti** v době této připadající, poukazují k období rozšiřování království Božího na zemi. Tak slavnosti mariánské, ustanovené na památku zvláštní ochrany Bohorodičky nad Církví celou i nad jednotlivci: Slavnost *Pomocné Panny Marie* (24. května); *Navštívení Panny Marie* (na prvou neděli červencovou); *Panny Marie Karmelské čili škapulířové* (16. července). Dále slavnost *narození sv. Jana Křtitele* (24. června), jenž byl důrazným kazatelem, napomínajícím všech, aby skrze upřímné pokání vstupovali do říše Mesiášovy. Potom slavnosti sv. apoštolů, kteří byli svědky života i učení Páně, poslanými ku všem národům, aby je skrze křest svatý do říše Páně přijímali; a sice: slavnost *sv. apoštolů Petra a Pavla* (29. června); *rozeslání sv. apoštolů* (15. července); *sv. Barnabáše* (11. června); *sv. Jakuba Většího* (25. července). Konečně i slavnost *sv. Anny* (26. července), báby Krista Pána, matky Bohorodičky a Královny apoštolů.

II.

1. **Doba vnitřního upevnění království Božího na zemi** zahrnuje dobu od první neděle srpnové do poslední neděle říjnové.

V době té líčí se vnitřní upevňování království Božího v Církvi vůbec, a v životě jednotlivců zvláště. V tomto smyslu sestaveny jsou epistoly i evangelia, jež v době té čítány bývají.

Evangelium na neděli dvanáctou po sv. Duchu vypravuje o milosrdném Samaritánu, jenž pomohl ubohému, neohlížeje se ani na jeho národnost, ani náboženské vyznání, leč jen na bídu jeho, pou-

čuje nás, že živou víru v Boha osvědčovati máme účinnou a opravdovou láskou k bližnímu.

Také *epištola* nás nabádá, abychom nejednali jen dle mrtvé litery zákona, nýbrž v duchu lásky, jež zákony oživuje.

2. *Evangelium* na neděli třináctou po sv. Duchu vypravuje o zázračném uzdravení desíti malomocných, z nichž jen jeden vrátil se Pánu Ježíši poděkovat, dává nám na srozuměnou: že byvše spojeni s Bohem skrze svatou víru, naději i lásku, nabýváme od Něho očištění i posvěcení, a stáváme se účastnými zaslíbení Jeho, již Abrahovi učiněných.

O tom též činí výklad i *epištola*, a sliby opakuje, pokud jen s vděčností k Bohu se máme.

3. *Evangelium* na neděli čtrnáctou po sv. Duchu líčí starostlivost Boha o ptactvo nebeské, trávu polní i o člověka, poukazuje k přehojným milostem duchovním v nové říši Páně, jichž On přeštedře udílí těm, kdož po nich touží, a pro ně smyslných požitků se zřekají.

Souhlasně k tomu vypočítává sv. Pavel v *epištole* skutky těla, jichž jest se třeba vystříhati; a ovoce ducha, na něž se máme snažiti.

4. *Evangelium* na neděli patnáctou po sv. Duchu vypravuje o zázračném vzkříšení mládence v Naimu, a poukazuje nás: že v Církví Páně jest život nový i radostný, ježto Spasitel, v ní působící, má moc, život dáti i vzíti, komu a jak chce; a Sebe Sama nám dává ku požívání v nejsv. Svátosti.

A *epištola* v souhlase k těmto pravdám nabádá k osvědčování vytrvalé lásky k bližnímu, abychom tak zákon Kristův plnili, a odplaty nehynoucí si zasloužili.

5. *Evangelium na neděli šestnáctou po sv. Duchu* vypravuje o uzdravení vodnatého v sobotu; a o tom, že třeba na svadbu pozvaným nesedati na místo vzácnější. Tak ale poučuje nás Pán, abychom v duchovním životě pokračovali, na nepravé posudky světáků se neohlížejíce; a čím více postoupiti chceme, abychom tím spíše se pokořovali, a v Jeho slitovnost i lásku doufali.

A v podobném smyslu nabádá *epištola*, abychom v souženích nemalomyslněli; ale od Boha tím více milostí očekávali, čím více bychom u Něho v lásce vkořenění i upevnění byli.

6. *Evangelium na neděli sedmnáctou po sv. Duchu* vypravuje, kterak Spasitel zahanbil farisea, tázajícího se po největším přikázání v Zákoně, poukazuje mu ku dvěma přikázáními lásky. To jest ale pokynutím pro nás, že lid celý i každý jednotlivec blaženým býti může, když spojen jest s Bohem v dokonalém milování; a když s bližními v lásce žije, jako člen veliké rodiny Boží.

A k takovéto jednotě duchů ve svazku pokoje vybízí i *epištola* toho dne.

7. *Evangelium na neděli osmnáctou po sv. Duchu* vypravuje, kterak Spasitel zázračně uzdravil šlakem poraženého, napřed na duši, a pak i na těle. Nám jest to pokynem, že dokonalého pokoje v duši i na těle můžeme se nadíti od Spasitele, když věrně při Něm vytrváme v Církvi Jeho, v které poklady Svých zásluh byl složil.

V *epištole* sv. Pavel díky činí Bohu za všechny milosti, kterých věrným svým pro čas i pro věčnost popřává.

8. *Evangelium na neděli devatenáctou po sv. Duchu* vypravuje podobenství Páně o pozvání na svatbu, ku které když pozvaní pro pozemské snahy přijíti zanedbali, pozval král lidi z rozcestí,

mezi něž vpletl se také jeden, jenž se rouchem svatebním nepřioděl. Soud krále nad nehodným hostem pamatuje nás na soud Páně, jemuž všichni budeme se musít podvoliti; a vybízí nás, abychom ani dne ani hodiny soudu toho nevědouce, vždy naň připraveni byli; a proto v čistotě duše i těla věrně Bohu sloužili až do té doby, kdy zavzní pozvání ku svadbě Beránka Božího v nebesích.

A ku spravedlivému životu, dle vůle Boží spořádanému, pobízí i *epištol*a toho dne.

Voláním ale k hodům nebeským končí se období vnitřního upevnění království Božího v Církvě i v jednotlivcích, a začíná poslední období Církvě i jednotlivců, totiž zdokonalení.

9. Také **svátky**, jež do tohoto druhého období pohodí svatodušního připadají, naznačují, v jakém duchu máme je slaviti; totiž jak máme království Boží v sobě samých uvnitř upevňovati.

Jsou to zejména dva svátky Páně: *Proměnění Páně* (6. srpna), jež jest pozváním, aby nejen celé lidstvo, ale i veškeré tvorstvo vůbec v Kristu Pánu svého proměnění i oslavení očekávalo; a *svátek Povýšení sv. Kříže* (14. září), jež jest jako obrazem budoucího oslavení všeho, co s Kristem Pánem zde na světě poníženi snášelo.

V podobném smyslu konají se i svátky přeblahoslavené Panny, v období tom připadající, mezi nimiž vyniká zejména slavnost *Nanebevzetí Panny Marie* (15. srpna). Slavnost tato vybízí nás ku vytrvalosti v dobrém, i k horování pro rozšíření i upevnění Církvě svaté, abychom jednou v odplatu i my za Rodičkou Boží odejti mohli. Ostatní svátky mariánské zobrazují jednotlivé činy Matky Boží ve prospěch království Božího na zemi. Tak: *slavnost sedmi bolestí Bohorodičky* (v neděli třetí v září); *slavnost růžence Panny Marie* (v prvo

neděli října); *narození Panny Marie* (8. září); *Jména jejího* (v následující neděli); a jiné.

Také slavnosti *Všech andělů strážných* (v prvou neděli v září), a *sv. Michaela archanděla* (29. září) pamatují nás na to, že andělé Boží jsou učiněni pomocníky našimi, abychom snáze v dobrém se utvrzovali, a cíle svého na věčnosti dosáhli.

Slavnosti *Stětí sv. Jana Křtitele* (29. srpna) a *sv. Václava* (28. září), ukazují nám vzory věrnosti k Bohu až do těch hrdel.

Rovněž jsou připadající v tu dobu svátky svatých apoštolů Páně pobídkou, abychom v říši Páně, o jejíž založení i utvrzení oni až do těch hrdel se namáhali, samých sebe utvrzovali i zdokonalovali. Jsou to svátky: *Okovů sv. Petra* (1. srpna), *sv. Bartoloměje* (24. srpna), *sv. Matouše* (21. září) a *svatých Šimona a Judy* (28. října.)

III.

1. Doba zdokonalení království Božího na zemi, čili poslední doba pohody svatodušního, počíná prvou nedělí v listopadu a končí před adventem.

V době té líčí se ukončení království Božího v čase, a zdokonalení ho v nitru člověka.

Když byla Církev již v neděli devatenáctou ve svém čtení povzbudila ku zdokonalení, vykládá *v evangeliu na neděli dvacátou po sv. Duchu o zázračném uzdravení syna královského úředníka v Kafarnaum*; a z chování téhož otce, pokorně prosivšího, předkládá nám naučení, abychom s pokorou a opatrností svého zdokonalení očekávali, ježto dnů zkoušek a utrpení i pokušení jest mnoho; a Pán, jiné do království Svého vyvoluje, snad by nás pominouti mohl.

K opatrnosti a vroucím modlitbám za vytrvání v dobrém až do konce vybízí také *epištola* toho dne.

2. *Evangelium* na neděli dvacátou prvo po sv. Duchu vypravuje podobenství o služebníkku, jenž byl pánu svému dlužen deset tisíc hřiven; a sám, odpuštění nesmírného dluhu svého si vyprosiv, pak pro dluh nepatrný se spoluslužebníkem svým se hrdloval. Z toho vyplývá pro nás naučení, že nemohouce se zachrániti pro své vlastní zásluhy, jež jsou pro veliké hříchy naše naprosto nedostatečnými, aby nás mohly s Bohem usmířiti, máme milosrdenství prokazovati bližním, abychom milosrdenství došli u Boha.

Epištola toho dne vyzývá nás dle toho, abychom vyzbrojili se zbraní duchovní ku přemožení všech nástrah, jež nám zejména dábel na cestě ku spasení činí.

3. *Evangelium* na neděli dvacátou druhou po sv. Duchu vypravuje, s jakým úskokem přišli fariseové a herodiáni k Božskému Mistru, by Ho v řeči polapili. Ten ale, dav si ukázati peníz císařský, zahanbil je odpovědí: »Dávejtež, co jest císařovo, císaři; a co jest Božšho, Bohu.« Z toho plyne pro nás naučení, že i za nás odpoví Kristus Pán v den soudu, budeme-li jen s Ním i sami mezi sebou vespolek v lásce sjednoceni, věrně dávající i prokazující, čím jsme Bohu i bližním svým i sobě povinni.

Sv. Pavel ale v *epištole* vydává svědectví o takovéto lásce, jakou on sám měl a jakou přeje si shledávati i při všech věrných vyznavačích Kristových.

4. *Evangelium* na neděli dvacátou třetí po sv. Duchu vypravuje o uzdravení ženy, krvotokem trpící, a o vzkříšení dcery Jairovy. Z čehož plyne

pro nás poučení, abychom u Spasitele, Jenž mocí vlastní i nemocné uzdravoval i mrtvé křísil, pomoci vždy hledali, poněvadž až posud vždy ochoten jest k usmíření i slitování oproti všem, kdož s upřímnou vírou a opravdovou důvěrou k Němu se utkají!

Také *v epistoletě* nabádá sv. apoštol národy k úplné důvěře ve Slitovníka nebeského, a poukazuje k hrozným koncům těch, kdo tělu svému jako nějaké modle slouží, o spasení duše péče nemajíce.

5. Je-li po sv. Duchu více neděl, nežli dvacet čtyři, vsouvána bývají čtení na scházející neděle z neděl po Zjevení Páně. Pak ale mají evangelia ta smysl takový, jenž na toto místo přísluší:

Na neděli třetí po Zjevení Páně: Mnozí od východu i západu stanou se účastnými hodů nebeských s arcioctci, kdežto dítky jich budou zavrženy.

Na neděli čtvrtou po Zjevení Páně: V posledních dobách ukáže Kristus Pán, jak mocně bude říditi Církev Svou za bouří; a že v pravdě jest záchranou všech, kdož v Něho doufali.

Na neděli pátou po Zjevení Páně: Nastane doba, v které koukol bude sebrán a ve snopcích do ohně uvržen; kdežto dobrá pšenice uschována bude do stodol Hospodáře nebeského.

Na neděli šestou po Zjevení Páně: Blaze tomu, kdo v těch dnech bude odpočívati pod stromem Círky, z malého zrna hořčičného daleko, široko i vysoko vzrostlé; blaze i tomu, kdo v životě dokonalém dospěl až ku dokonalému životu vnitřnímu s Kristem.

6. *Evangelium na neděli dvacátou čtvrtou a poslední po sv. Duchu* vypravuje proroctví o zkáze Jerusalema, a o konci světa. Jerusalem

zkažen byl způsobem hrozným za zpronevěru svou a podobně jistě přijde i zkáza světa, a den, kdy Vykupitel přijde jako Soudce živých i mrtvých; kdy království Jeho pro věčnost bude dokonáno. Ó, kéž by i život náš byl tak dokonale dokončen, abychom s Božským Mistrem mohli vládnouti po celou věčnost!

Aby se tak stalo, k tomu dává vhodná naučení toho dne *epištola*.

7. Plna významu koná se v době té slavnost **Všech Svatých** (1. listopadu); neboť slavností tou naznačuje se ona doba království Božího, kdy počet vyvolených bude dovršen, a všichni spravedliví s Kristem vejdou do slávy Jeho, aby s Ním žili i panovali po celou věčnost.

Den po této slavnosti koná se památka *Všech věrných dušiček*, aby této části Církve, v očistci trpící, spomoženo bylo skrze oběti mše svaté a rozličné dobré skutky; a aby dušičky co možná nejdříve od svých nedostatků byly očištěny, a do slávy věčné připuštěny.

Blahoslavená Bohorodičko, svatí apoštolové, mučenci i vyznavači, svaté panny i vdovy, a všichni svatí a světice Boží! orodujte za nás; abychom i my stali se hodnými zaslíbení Kristových. Amen.

Na slavnost nejsvětější Trojice Boží.

I.

Výklad epištoly.

1. Během roku církevního slavíme troje Boží Hody na oslavu tří Božských osob. O vánočních připomínáme si otcovství první Božské Osoby, Jež nám Syna Svého na svět poslala;

o velikonocích oslavujeme utrpení i vzkříšení Boha Syna; o svátcích svatodušních radujeme se ze vstoupení Ducha svatého na svět, a z milostí Jeho. Dnes ale konáme pospolu slavnost všech tří Osob v Bytosti Božské, čili slavnost *nejsvětější Trojice Boží*.

Otevřeme li náš katechismus, dočteme se tam poučení o nejsvětější Trojici takovéhoho: Bůh jest jen jeden; ale v jedné Bytosti Boží jsou tři o Sobě, čili tři Osoby, z nichž jedna každá pro Sebe má veškeré vlastnosti Božské. Jest tedy jedna každá všemohoucí, věčná, nejvyšší svatá, nejdobrotivější . . . Otec zrovna tak jako i Syn; a rovněž tak i Duch svatý.

Z těchto Božských Osob první nazývá se *Otcem*, poněvadž jest nejen původcem všech tvorů, ale i počátkem Osoby Božské druhé, a sice tak, že druhá Božská Osoba z první se rodí od věčnosti. Druhá Osoba, ta *zrozená*, nazývá se Bůh *Syn*. *Duch svatý*, třetí Božská Osoba, není zrozena ani z Otce ani Syna, ale z obou *vychází*. A kdy že se to vše tak stalo? Od věčnosti tak jest. To znamená: vždycky tak bylo; před tisíci a miliony roků bylo, jako i nyní jest; a tak bude až na věky.

Bůh, jak jest, jest tedy od věčnosti. Kdybychom si ale rozděl mezi Osobami Božskými představiteli chtěli, řekli bychom takhle: Kdyby byla bývala nějaká doba, v níž by byl Bůh Otec začal býti: byl by se začal v tomtéž okamžení, kdy začal býti Bůh Otec, roditi z Něho Bůh Syn; a v tomtéž okamžení byl by začal z obou vycházeti Duch svatý. Ale nikdy nebylo doby, kdyby Bůh Otec nebyl býval; a proto také nikdy nebylo doby, v které by nebyli bývali Bůh Syn a Duch svatý. Bůh trojjediný jest právě věčný.

2. *Chápete toto učení, v Písmu sv. nade vši pochybnost postavené?*

Řeknete zajisté: Nechápeme. A já dodám: Já Sám ho také nechápu. A kdybyste se tázali všech biskupů i papežů a hlav nejbystřejších, všichni vesměs by vám odpověděli: Nikdo z nás učení o nejsvětější Trojici Boží nechápe, a ani pochopiti nemůže.

Nedivte se tomu. Jest na světě množství věcí, jež vidíme, slyšíme, cítíme, hmatáme: a přece nevíme, co jsou! Slunéčko právě nám krásně svítí sem do kostela. Otažte se toho největšího učence, čím to světlo sluneční ve své podstatě jest, a on vám řekne: nevím! Vidíme, jak elektřina pohání vozy po městě, osvětluje ulice i domy; můžeme působnost její i v těle svém poznati. Otažte se těch, kteří s elektřinou zápolí, v čem jest podstata její? a oni dle pravdy řeknou: Známe elektřiny účinky; ale čím ona jest, nevíme!

Jestliže ale ani těch věcí na světě nechápeme, jichž smysly svými poznáváme: kterak bychom teprve svým krátkým rozumkem chtěli prozkoumati tajemství trojjediného Boha, vládce nebes i země, a Ducha neviditelného?

3. Také toho *Bůh na nás neřádá*, abychom tajemství Jeho zde na světě chápali. Když Kristus Pán apoštolům před Svým odchodem ze světa nakázal, lidstvu tajemství o nejsvětější Trojici hlásati, řka: *»Jdouce učte všechny národy, a křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého,«* neřádal více, nežli víru v toto tajemství, a ne také jeho pochopení.

Poznati máme Boha dokonale teprve v nebi, a sice v odměnu za bohulibý život na světě; tam máme Mu patřiti *»tváří v tvář«*; čili tak do-

konale Ho poznati, jako poznáváme člověka na světě, když jemu dle libosti do tváře hleděti můžeme.

3. Netřeba tedy chtít chápání, co Bůh nám rouškou tajemství zakrytí za dobré uznal; ale třeba tajemství nejsv. Trojice, na němž veškerá naše víra, jako na základu spočívá, *uctívati*, a jemu se diviti, jako činí sv. apoštol Pavel v dnešní epištole, když píše:

• *Ó hlubokosti bohatství, moudrosti i vědomosti Boží! Jak jsou nevyzpytatelní soudové Jeho, a nevystižitelné cesty Jeho!*•

To jest: Ó jak se nám Bůh jeví v nepřehledném, nevystižitelném bohatství své moci; jak nevýslovným jest On ve Své moudrosti, v které vše na světě pořádá i řídí; jak nepochopitelným jest On ve Své vědomosti, an zná všechny věci, a židy i pohany na cestu ku spasení podivuhodnými cestami vedl!

Nemusil zajisté Sám Syn Boží na svět jako Dítě přijíti, a po 33 roků neúměrně pro nás pracovati; Bůh znal zajisté i na tisíce jiných cest ku spasení člověčenstva. Ale On usoudil právě tuto skrze vlastního Syna Svého. Proč? Poněvadž právě *nevyzpytatelní jsou soudové Jeho, a nevystižitelné jsou cesty Jeho!*•

4. A že tomu tak, to dokládá sv. Pavel dalšími slovy:

• *Nebo kdo poznal smysl Páně? anebo kdo byl rádcem Jeho? Anebo kdo prvé dal Jemu, a bude mu zase odplaceno?*•

To znamená: Bůh se s nikým neradil, od nikoho moudrosti a vědomostem se neučil; On Sám ze Sebe od věčnosti jest nejvyšším moudrým a vševědoucím. A proto také nikdo nemá práva, aby se po tom tázal, proč vyvolený národ zavrhl,

a znemravnělé pohany do Církyve a ku spasení povolal?

A poněvadž Bůh od nikoho dobrodiní nižádného nepřijal, proto také nemusí se nikomu »odpláceti«; a poněvadž tedy naprosto nezávislým jest na všechny strany, proto není k lidem nespravedlivým anebo nevděčným, jestliže jedny k Sobě volá, jiné zapuzuje; židy zaslepenosti jich ponechává, a zbloudilým na cestu ku spasení ukazuje.

Dejme tomu, že bych byl malířem, a vytvořil bych na svém plátně, a svými štětcí a barvami obraz: zdaliž není mi volno, udělati s obrazem, co chci? Mohu ho tedy prodat, nebo darovat, nebo přemalovat, nebo rozřezat, anebo spálit! Bůh ale vtiskl obraz Svůj v duši naši, kterou Sám byl stvořil; kterak že by nemohl nakládati s jedným každým, jak Sám ráčí?

A On také tak činí, aniž by Jemu kdo čehož předpisovati směl, any, jak sv. Pavel dále dí,

»z Něho, a skrze Něho, a v Něm jsou všechny věci.«

6. Slova tato jsou povážení hodna. *»Z Něho,«* totiž z Boha, jsou všechny věci, poněvadž On jest Stvořitelem všech; *»skrze Něho«* jsou všechny věci, poněvadž je moudrostí Svou zachovává a řídí; a *»v Něm«* jsou všechny věci, poněvadž k Němu, jakožto ku cíli svému vše na světě se sbíhá.

Slovy těmito připomíná sv. Pavel třech Božských Osob, z nichž Otec nás stvořil; skrze Syna jsme vykoupeni; a v Duchu svatém nabýváme posvěcení ku životu věčnému.

Na jednotu Božských tří Osob v nejsv. Trojici pamatují ale také slova následující:

»Jemu (totiž jednomu) sláva na věky. Amen.«

7. Tajemství nejsv. Trojice nechtějme tedy všetečně i marně zkoumati; ale snažme se ho *uctívati*, jako sv. Pavel říkajíce: Ó hlubokosti bohatství, moudrosti i vědomosti Boží!

Snažme se i Trojice Boží v životě *napodobovati*: Otce ve štědrosti k chudým a potřebným; Syna Božího, Jenž nevýslovných obětí za spasení naše přinesl, v zapírání žádostí svých pro Boha; Duchu svatého, Dárce milostí, v horlivých modlitbách za dary nebeské.

Ano sláva Bohu Otci pro Jeho všemoc; sláva Bohu Synu pro Jeho nejvyšší moudrost; sláva Duchu svatému pro Jeho milost! Tak hlásejme slovy i skutky, abychom hodnými se stali, po bojích tohoto života i se svatým dvorstvem nebeským přebázení po celou věčnost pěti: Sláva Bohu, Otci i Synu i Duchu svatému, jakož bylo na počátku, i nyní, i po všechny věky. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Při rozličných příležitostech a rozličnými způsoby vykládal Božský Mistr učení Svě, že Bůh jest jen jeden, ale ve třech Osobách. Sotva kdy ale tajemství nejsv. Trojice Boží vyjádřil slovy určitějšími, než ve chvíli před Svým slavným na nebe vstoupením. A tak právě; neboť louče se se Svými apoštoly, chtěl jim jako v jeden celek shrnouti *učení o tajemství tom, jež jest základem vši bohovědy i bohoúcty*; bez něhož by ostatní učení Páně bylo naprosto nepochopitelné.

Toto učení o nejsv. Trojici Boží odevzdal Spasitel jako nezadatné dědictví apoštolům Svým, zahrnuv je ve slova: »Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce — i Syna — i Ducha

svatého.« A aby při obecné lidské křehkosti a slabosti od učení toho nikdy se neodchýlili, slibuje jim neustálou pomoc Svou, dodává: »Aj, Já s vámi — « a ovšem i s právními dědici vašimi — »jsem po všechny dny až — do skonání světa.«

Majíce dnes konati slavnost převelikého tajemství nejsv. Trojice Boží, snažme se nejprve myslí své povznést do výšin nebeských, abychom tam v duchu spatřili Boha v neskonalé velebnosti i slávě Jeho; obklíčeného nesčíslnými a přestkvělými zástupy andělů, svatých i světic Božích; sedícího na trůně moci Své, jak Ho spatřil Isaiáš prorok (kap. 6), anebo sv. Jan, miláček Páně (Zjev.). A pozorujme v duchu cherubíny i serafíny i všechny ostatní nejvyšší mocnosti nebeské, kterak trůn Boha živého obkličují, a ku chvále Jeho navzájem se povzbuzují, volajíce ve zpěvích nadšených: »Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů! Plna jsou nebesa i země slávou Jeho! Hosanna na výsostech!«

2. A když jsme tak byli v duchu až ku trůnu Božímu vystoupli, uvažme, *kterak bychom si tajemství trojjediného Boha znázornili* čili představili, aby ono se nám aspoň poněkud pochopitelnějším stalo.

A v pravdě, že nalézáme na zemi obrazu nejsv. Trojice, byt jen podoby nedokonalé!

Rozpomeňme se, že vlastní *duše naše* k obrazu Božímu jest stvořena. Je-li ale tomu tak, jak samo slovo Boží učí: tuť i ve vlastní duši musíme nějakou podobnost s nejsv. Trojicí nalézati. A v pravdě že nalézáme!

Bůh jest jeden; ale v jednom Bohu jsou »o sobě« tři: Otec, Syn a Duch svatý, kteří nerozdílně spolu jsou spojeni v Bytost jednu. Že

« Sobě » jsou, Osobami je nazýváme; že pospolu Bytost Božskou tvoří, Osobami Božskými je nazýváme.

Také duše naše jest jediná, nerozdílná, nesmrtelná. A v té jediné duši jsou tři od sebe rozdílné věci: rozum, vůle, paměť. Jen že ovšem tyto tři vlastnosti nejsou samostatné osoby, ale právě jen tři vlastnosti jedné a téže duše; a tak jsou jen nedokonalým obrazem Boha jediného v Osobách třech.

Božské tři osoby takto se od Sebe rozeznávají: První Osoba, Bůh Otec, jest *Sama ze Sebe*; a tak od věčnosti. Druhá Osoba, Bůh Syn, od věčnosti z té první se podivuhodně *rodí*, čili zplozena nebo-li zrozena jest; pročez také jí říkáme Bůh Syn; a první Osobě, z které se rodí, čili z které zplozena či zrozena jest, říkáme Otec. Třetí ale Osoba, Duch svatý, nerodí se ani z Otce ani ze Syna: ale *vychází* z obou, a sice rovněž od věčnosti.

A podobně, aspoň poněkud, má se to v duši lidské s rozumem, vůlí a pamětí! Rozum ovšem není sám ze sebe, ale jest z Boha; jest odleskem Jeho neskonale dokonalého rozumu. Z rozumu rodí se vůle; a z rozumu i vůle vychází paměť.

Nemohu zajisté něco chtítí, čeho jsem rozumem nikdy nepoznal. Kdo z vás příkladně žádal si najísti se manioku? Myslím, že nikdo. Proč? Poněvadž asi žádný z vás posud neslyšel, co by maniok byl? Když bych vám ale živě popisoval, kterak keř maniok, jenž roste v nejteplejších krajinách Ameriky, má mnoho kořenů, a ty kořeny že obsahují mnoho látky moučné, z které dá se upéci výborný chléb: snad by pak mnohý z vás chtěl také takového chleba užiti. Vizte, napřed musíme něco rozumem pojati, a z rozumového

poznání teprve se rodí chtění, čili vůle. A z rozumu i vůle pak teprve vychází paměť; nebo nemohu jiného v paměti zachovati, leč co jsem dříve poznal, a čeho se mi pak chtělo nebo nechtělo.

I v *přírodě* nacházíme podobenství nejsvětější Trojice. Tak příkladně třemi různými věcmi zdají se býti led, sníh a voda; a přece jednou a touže věcí jsou. Nebo dáme-li led neb sníh k teplu, roztají, a stane se z nich rovněž voda.

3. Avšak všechno to, co bychom na světě vy-pozorovati mohli, jest jen nepatrným obrazem Boha trojjediného, nevyzpytatelného. *Nejsvětější Trojice jest právě tajemstvím*, s něhož my nikdy roušky nestrhneme, jehož si na světě nikdy ne-vysvětlíme.

Sv. Augustina o tom poučil Bůh Sám. Poslal jemu totiž anděla, který na břehu mořském v podobě pacholete moře do malého důlku přelával, a Augustinovi divícímu se počínání jeho, prohlásil: Spíše já to veliké moře, jež přece meze své má, přeleju do malého důlku, nežli abys ty v malírký rozum svůj mohl pojeti Boha trojjediného, Jenž mezi nemá žádných! Načež sv. Augustin napsal v knize své, jež o moci a působení nejsv. Trojice pojednává: Človče, ty chceš seznat přirozenost Boží? Poznej spíše, že jí poznati ne-můžeš!

Ano, Bůh by více Bohem, nesmírným a ne-skonalým nebyl, kdyby přestal býti větším, nežli my pochopiti můžeme!

A naší povinností také nikterak není, Boha pochopiti; ale povinností naší jest, Jemu z celého srdce věřiti, a v nehlubší úctě se klaněti.

Nesčíslný jest i na světě počet věcí, jichž smysly svými poznáváme, a přece nechápeme! Kterak to příkladně přichází, že z ošklivé housenky povstává

překrásný motýl? Kterak že zrno v zemi shnije, a přece z něho vyrůstá živá bylina, nesoucí překrásné květy a přeladné ovoce? Kterak že duše naše neviditelná může s tělem hmotným tvořiti člověka?

Žádný učenec nám ku záhadám takovým odpovědi nedá. A jestliže ani věci, které vidíme a hmatáme, pochopiti nemůžeme: kterak mohli bychom chtíti vyzkoumati Samého Boha, Tvůrce všeho toho?

Rouška s tajemství Božích spadne teprve na věčnosti. Kdo toho hoden bude, uvidí Boha tvář v tvář, a pak ho teprve pozná co nejdokonaleji, aby se z poznání takového v odměnu radoval po celou věčnost!

4. Boha tedy na světě nikdy nepochopíme; *ale uctívati Ho tu máme*, dle toho, co pro nás učinil, an Otec nás stvořil, Syn vykoupil, Duch sv. posvěcuje. Rozjímejce o nesčíslných dobrodinných nejsv. Trojice, v pokoře vyznávejme: Co jsem já, ó Pane! že jsi mne byl pamětliv, nežli jsem na svět přišel? Že jsi mne stvořil, cť a slavou přioděl, o málo menšího andělů učinil? Kterak jsem si zasloužil toho, co praví Spasitel (Jan 14, 23.): *„Miluje-li kdo Mne, řeč Mou zachovávatí bude; a Otec Můj bude jej milovati a — k němu přijdeme a — přibyték u něho učiníme.“*

Jestli Bůh, Jehož svět obsáhnouti nemůže, tolik miloval nás: zdali se nesluší, abychom i my Ho uctívali, milovali, chválili i velebili slovy i skutky? Ano čiňmež tak na světě, abychom s dvorstvem nebeským i po smrti pěti mohli: Sláva Bohu Otci . . . Svatý, svatý . . . Amen.

Na slavnost Božího Těla.

I.

Výklad epištoly.

1. V dnešním svatém čtení vytýká sv. Pavel křesťanům v Korintu některé nepřístojnosti, jichž se dopouštěli, ku stolu Páně přistupující. Aby jich ku náležité úctě oproti nejsvětější Svátosti přivedl, líčí slavnostní její ustanovení od Pána Ježíše při poslední večeři; učí, že v ní jest pravé Tělo a pravá Krev Jeho; a dovozuje z toho, kterak se sluší, toliko hodně ku stolu Páně přistupovati, ježto nehodně přijímající propadají trestům i na světě tomto, i v životě budoucím.

Píšeť zajisté:

»*Bratři! Když se vespolek scházíte, jižť není večeři Páně jísti.*«

Slovy těmi poukazuje sv. Pavel k obyčeji prvních křesťanů, že když se scházivali ku mši svaté, při které spolu s knězem přijímali Tělo Páně, pak po mši svaté užívali společně, jakožto dítky jednoho Otce, i pokrmů tělesných, tak zvané agape čili hodů lásky. Avšak právě při těchto hodech lásky vyskytly se některé nepořádky, o nichž zmiňuje se sv. apoštol slovy:

»*Nebo jedenkaždý bere večeři svou k jedení;*«
to jest: Na místě, aby z přinesených pokrmů dať na rozdělenou mezi všechny, zejména nemajetné: jí sám napřed, na dělení nečekaje, tak že chudí, kteří ničeho s sebou přinést nemohli, zůstávají bez jídla, a tak

»*někdo zajisté (při hodech lásky) lační, a jiní pak (totiž neuzilý bohatý, přesycený a) opilý jest.*«

I táže se sv. Pavel takovýchto neomalených bohatých:

»Zdaliž nemáte domů k jedení a pití?«

To jest: Jde-li vám jen o jídlo a pití, a ne také o čest Boží, vzdělání sebe a bližních, proč nejíte a nepijete doma? proč přicházíte k službám Božím pro najedení a napití, jako do nějakých hostinců?

»Čili Církev Boží (nebo-li sdružení věřících) *potupujete* (na místě abyste ji vzdělali), a *zahanbujete ty, kteříž nemají*«, čili chudé, na místě abyste jich podpořili? Co mám o takovémto jednání vašem říci? táže se sv. apoštol.

»Což vám dím? *chválím vás?*« Ó kdybych vás i mohl v jiných věcech, a pro jiné dobré stránky vaše chváliti: v této věci chváliti vás nemohu!

»*V tom nechválím*«, v tomto ohledu chváliti nemohu; ale vytýkám vám nepořádek ten, a kárá vás, poněvadž si při večeři Páně počínáte, jakoby nebyla od Boha ustanovena; kdežto od Boha ustanovena v pravdě jest.

2. A aby tohoto výroku svého dotvrdil, vypravuje sv. Pavel krátkými slovy ustanovení oběti mše svaté a svatého přijímání dalšími slovy:

»*Já zajisté přijal* (čili poučil se) *od Pána* (a tedy od nikoho jiného), *čemuž i naučil jsem vás*, (načež vy ale zapomínáte; a čehož tedy znova připomínati vám musím), *že Pán Ježíš v tu noc, v kterouž zražen byl* (od Jidáše), *vzal chléb* (do Svých rukou), *a díky čině* (Otcí nebeskému), *lámal a řekl: Vezměte a jezte: Toto* (co v ruku držím a k jídlu vám podávám, není více chlebem, ale) *jestiž Tělo Mé* (to Samé), *kteréž za vás vydáno bude*« (k ukrutnému umučení, pro spasení vaše. A když Pán Ježíš Otcí nebeskému děkoval za chléb, tím více máme my Jemu děkovati za Jeho přesvaté Tělo. To i vý-

slovně Spasitel nakazuje, abychom činili, a sice na Jeho památku, řka :)

» *To činite na Mou památku!*« na památku oběti Mé převeliké za vás!

A podobně jako Kristus Pán mocí svou proměnil chléb v přesvaté Tělo Své, proměnil i víno v kalichu v přesvatou Krev Svou. Sv. apoštol Korintským o tom připomíná takto:

» *Tak i kalich (s vínem), když povečeřel (obětoval s díky Bohu Otci), řka: Tento kalich nová úmluva jest v Mé Krvi*«; to jest: Bude vylita na potvrzení nové úmluvy s Bohem, podobně jako Mojžíš pod horou Sinai po ohlášení desatera Božích přikázání pokropil krví obětní vyvolený lid Zákona Starého, na potvrzení Zákona toho.

A jako Zákon Starý obsahoval přikázání Boží, ale i zaslíbení odměn, jimiž chtěl Hospodin odměnit věrné plnitele zákonů těch: tak i tento Nový Zákon obsahuje přikázání Páně, ale i zaslíbení na věrné jich plnění. Pán dí: *Kdo z Krve Mé hodně* bude píti, učiní se účastným Nového toho Zákona; zavazuje se vůli Mou věrně plniti; ale stane se zároveň účastným i Mých předpovědí: obdrží totiž odpuštění hříchů i trestů za ně; milost ku konání bohulibých skutků; i na světě požehnání všeliké, pokud k dosažení života věčného mu prospívá, anebo aspoň nevadí. Tedy i

» *to činite, kolikrát píti budete, na Mou památku. Nebo kolikrátkoli budete chléb tento (v Tělo mé proměněný) jísti, a kalich (s Krví Mou) píti, smrt Páně budete zvěstovati, dokavadž nepřijde,*« totiž soudit živých i mrtvých.

3. Z posledních slov patrně, že co přikázáno bylo apoštolům, aby chléb v Tělo Páně a víno v Krev Jeho proměňovali, a tak památku umučení Páně slavili, přikázáno bylo i řádným ná-

stupcům jich, poněvadž památka ta konána býti má až do skonání světa, kdežto první apoštolé před staletími již z tohoto světa odešli.

I obětují tedy biskupové a kněží obět mše svaté po způsobu nekrvavé oběti Pána Ježíše při poslední večeři, a tedy také přednášejí Bohu Otci chléb a víno; díky činí; zázračná slova nad chlebem říkáje, v Tělo a Krev Páně je proměňují; tak smrt Páně zvěstují, a proto také při mši sv. Tělo i Krev Páně pozdvihují, aby smrt Jeho na kříži naznačili; a Tělo i Krev Páně požívají, aby uložení jich do hrobu představili.

Ó jaká to tedy spasitelná večeře Páně! A proto také dí dále sv. Pavel: *Protož, kdokoli jísti bude chléb tento (v Tělo Páně proměněný), nebo píti kalich (Krvě) Páně nehodně (čili s duší, hříchem poskvrněnou), vinen bude Tělem a Krví Páně* (čili těžce proti nim se prohřeší, podobně jako činili katané Páně, když Pána bili, tupili, křížovali). A na jedno přichází, zdali by kdo Pána zneuctil pod podobou čili způsobou chleba anebo vína, ježto sv. apoštol výslovně dí *»bude-li kdo jísti — anebo píti nehodně.*«

4. Poněvadž tedy, kdo nehodně přijímá, vinen jest Tělem i Krví Páně: třeba jest nehodného přijímání co nejvíce se vystříhati, a proto také před sv. přijímáním stav duše své důkladně zkoumati, zdali Těla Páně přijati hodna jest. Proto dí svatý apoštol:

»Zkusiž pak sám sebe člověk, a tak (když jsi se shledal čistým, aneb když si duši svou již upřímným pokáním opět obmyl, pak) z toho chleba (v Tělo Páně proměněného) jez a z kalicha (Krvě Jeho) pij. Nebo kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, an nerozsuzuje Těla Páně (od jiných obyčejných jídel). Proto (že mnozí s ná-

- ↳ ležitou uctivostí Těla Páně nepřijímají) jsou mnozí mezi vámi nemocní, a mdlí, a spí« (v hrobě).

5. Nejlepším prostředkem k uvarování se zlých následků z nehodného přijímání na světě i po smrti jest tedy řádná příprava na něj; proto dokládá sv. Pavel:

»Kdybychom pak sami sebe rozsuzovali, nebyli bychom zajisté souzeni. Když pak býváme souzeni, od Pána býváme i trestáni (na tomto světě), abychom nebyli s tímto světem (čili se zatvrzelými hříšníky) zatraceni,«

Dle těchto naučení nejsvětější Svátost uctvejme a přijmejme, aby se i na nás jednou vyplnilo slovo Páně: »Kdo jí Mé Tělo, a pije Mou Krev, přebývá ve Mně a Já v něm; a Já vzkřísím ho v den nejposlednější; a bude mít život věčný.« Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. V dnešním evangeliu nazývá Spasitel Tělo Svě pokrmem, Krev Svou nápojem. Tvrdí o Sobě, že On jest tím pravým chlebem, jenž s nebe sestoupil, a jehož manna, na poušti Israelitům seslaná, byla pouhým předobrazem.

Co byla manna?

Manna byla chléb, kterým Hospodin živil Israelity, z otroctví egyptského vysvobozené, na poušti po čtyřicet let. Kromě dnů svátečních ukazovaly se vždy z rána, když rosa ustoupila, malá bílá zrnka, jež pokrývala povrch země jako jinovatka, a měla chuť jako bílý chléb s medem. Když ji židé poprvé spatřili, pravili vespolek: »Man-hu?« což znamená: »Co jest to?« A Mojžíš odpověděl jim: »To jest chléb, který Hospodin

dal vám k jedení. At nasbírá jedenkaždý z něho, kolik potřebuje.« I učinili tak s radostí, a pokrmu tomu dle první otázky své »man-hu«, počali říkati manna (II. Mojž. 16.).

O tomto zázračném nasycování lidu vyvolaného na poušti činí Církev Páně zmínku, kdykoli na počest nejsv. Svátosti pěje: »Chléb s nebe udělil jsi jim (totiž Israelitům), všechnu líbeznost v sobě mající.« Avšak tak nepřipomíná toliko zázračného nasycování Israelitů na poušti: nýbrž uvádí nám také na paměť, že Kristus i vyvolanému národu Zákona Nového, totiž pravověřícím vyznávačům Svým, chléb s nebe udělil, jímžto jest On Sám se Svým Tělem i se Svou Krví, jakožto Bůh a spolu člověk; a Jehož pouhým stínem byla manna na poušti židům udělovaná.

Poněvadž tedy manna Zákona Starého jest předobrazem onoho pravého chleba nebeského, jenž každého dne z rána při nejsv. oběti mše svaté s nebe sestupuje, duše naše nasycuje, a ku životu věčnému živí: pozorujme, v čem že manna Starého Zákona a manna Nového Zákona sobě se podobají?

2. Položme si nejprve otázku: *kdy že manna s nebe židům posílána byla?*

K otázce té vypravuje Písmo svaté v odpověď, že se tak díti počalo teprve tehdy, když byli již otroctví v Egyptě opustili; dále mořem červeným bez úrazu prošli; a pokrmy, kterých si byli z Egypta s sebou nabrali, docela strávili.

Jestliže jest ale manna Starého Zákona předobrazem chleba s nebe, v Zákonu Novém podávaného: jest zajisté i zapotřebí, aby jeden každý, kdo hodně ku stolu Páně přistoupiti chce, aby napřed vystoupil z egyptského otroctví u zlého faraona, totiž ďábla; čili aby se odtrhl od hříchů,

jež člověka otrokem ďáblovým činí. Dále aby prošel červené moře, v němž by se od všech mravních poskvrn očistil; čili aby s náležitou lítostí a s opravdovými dobrými předsevzetími svátostně se vyzpovídal, a tak v Krvi Beřánka Božího duši svou obmyl i očistil. Konečně aby všeho starého kvasu, z Egypta přineseného, dokonale se zbavil; čili aby i všeliké náklonnosti k dřívějšímu hříšnému životu opravdově a vytrvale v sobě potíral.

A nyní předložíš sobě jeden každý sám otázku, jež přímo tebe se dotýká: Kterak že se ty sám s úsilím od hříchu odvracuješ? jak často, a zdali vždy s pravou kajicností jsi svátost pokání přijal? Zdali že i náklonnosti ku zlému v sobě potíráš? Nebo dle toho, s jakým úsilím o čistotu duše dbáš, jsi i hoden spolu oslavovati Spasitele o dnešní slavnosti; ano Jej v nejsv. Svátosti přijímati.

Kdo hodně ku stolu Páně přistupuje, o tom plní se slovo Samého Spasitele: »Kdo jí Mé Tělo a pije Mou Krev, ve Mně přebývá, a Já v něm, a živ bude pro Mne; a Já ho vzkřísím v den nejposlednější.« A kdo nehodně přijímá, o tom platí slovo apoštolské: »Kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož nerozsuzuje Těla Páně!«

3. Položme si další otázku: *Za jakých okolností židům manna s nebe posílána byla?*

V odpověď dočítáme se, že Bůh mannu na zem posílal vždy potom, když dřívě zemi nejčistší rosou byl pokryl. Tak činil ale proto, aby chléb s nebe nebyl poskvrněn od prachu a bláta na zemi.

Ó jaké to poučení pro každého, kdo chlebem s nebe v nejsvětější Svátosti posílniti se chce! Jestliže Bůh o to péči měl, aby chléb s nebe, jenž na poušti toliko těla židů živil, vši nečistoty byl uchován: oč více asi na to hledí, aby duše lidská byla vši poskrny co nejvíce prostá, když

v ní sestoupiti má chléb Zákona Nového v nejsv. Svátosti, jenž jest nade vše pomýšlení vyšší, svě-
tější i čistší, než byla manna Starého Zákona!
Vždyť v nejsv. Svátosti nepřijímáme jen tvora;
ale v podobě tvora Boha Samého, Jenž Sám jest
čistotou nejvyšší a svatostí nejdokonalejší, prame-
nem čistoty i svatosti všech Svých tvorů rozum-
ných!

Při svatém přijímání stává se pokrmem duše
naš Kristus Pán, Ten Samý, jaký byl při po-
slední večeři s apoštoly; tedy jako nejsv. Bůh,
ale zároveň i jako nejsvětější člověk; s nejčistší
duší lidskou, s nejčistším Tělem lidským, z nej-
čistší Panny narozeným! Ó jak čistou a nepo-
skvrněnou musí býti tedy země, na kterou padá;
totiž duše, v které hostem se stává!

O tom uvažujme! A pak věru nespokojíme
se pouze tím, abychom ku slavnosti Božího Těla
vyzdobili příbytky své: ale vyčistíme především
duši svou od vši poskvrny hříchu, i od prachu
všelikých nezřízených žádostí a náklonností, jež
dokonalost člověka zatemňují, abychom i slavnost
dnešní důstojně konali, ale i Spasitele na zemi
nejčistší, t. j. do duše svaté přijali, a Jeho milostí
hodnými se stali.

4. Položme si na konec otázku: *Kterak si
židé s mannou počínali?*

Písmo svaté vypravuje, že židé musili mannu
sbíratí záhy z rána, prvé než slunce vyšlo. Kdo
si nepospěšil prvé, než slunce na mannu svítiti
počalo, shledal pak, že chléb s nebe ztratil svou
dobrou chuť a rozplynul se.

A podobně se to má s mannou Nového Zá-
kona. Kdo chce libochuti její zakoušeti, musí
rovněž záhy z rána se namáhati; to jest: musí
se záhy a s úsilím na svaté přijímání připravovati.

Čím více kdo času a námahy na přípravu věnuje, tím více duchovní sladkosti z manny nebeské zazije. A čím méně a čím nedbaleji se kdo chystá, Krista Pána jakožto hosta u sebe uvítati, tím méně požitku i užitku mívá z hostiny nebeské.

Jestliže ale tomu tak, nastává nám povinnost, abychom již záhy z rána srdce svá k Bohu s radostí pozdvihovali, od Něhož ten přesladký chléb nebeský přichází; ba abychom celou část ranní doby, jež jest k modlitbám a rozjímáním nej-příhodnější, na přípravu ku hodnému a požehnanému svatému přijímání věnovali.

Ale i to ku hodnému sv. přijímání velice napomáhá, když u večer před uložením se do postele vzpomínáme na uložení do rakve; čili že spánek jest bratrem smrti; a když v té myšlence, že nám bude jednou nejen ze všech skutků, ale i ze všech řečí, ba i z myšlení našich nejtajnějších Pánu nebes i země počest klásti, na Jeho příchod do srdce, jež následujícího dne státi se má, ve vši pokoře a kajicnosti se připravujeme. Ba když se v noci anebo již ráno probudíme, má býti první naší myšlenkou: Dnes bude Král nebes i země hostem mým; kterak Ho u sebe uvítám? Kterak Ho uctím?

Kdo takto činí, záhy přede dnem mannu sbírá, jež ho za dne potěší, a ku přeradostnému vzkříšení v den nejposlednější dožíví. Amen.

Na neděli druhou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. V dnešní epištole vykládá sv. apoštol Jan ten podivuhodný úkaz, že pravověrný a svědomitý

vyznavač víry Kristovy doznává vždy jen nepřátelství od světa; a kterak na pravdě jest, co napsal sv. Pavel při jiné příležitosti, že »všichni, kdo chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivensství trpěti budou.«

Sv. Jan píše:

»*Nedivte se, že (zlý) svět (čili zlí lidé) vás nenávidí.*«

Děje se to proto, poněvadž celým svým životem jste jim jako výčitkou, a odsuzujete skutky svými bohulibými skutky jich bezbožné.

Bylo tak vždycky, že lidé zlí nenáviděli lidí dobrých, a bude zajisté až do skonání světa tak. Již Kain hněval se na bratra svého Abela, že týž Bohu věrně sloužil; a ze zášti ho i zabil. Z pouhé zášti fariseové, Bohu odumřelí, a jen sebe hledající, pronásledovali Syna Božího; a neustáli, až Ho ku smrti nejpotupnější a nejbolestnější odsoudili. Ba ani potom pokoje si nedali; ale sužovali, žalářovali, vraždili i apoštoly Jeho. A tak podobně jest i za dob našich; kdekoli je nějaký mravní zpustlík, ten laje kněžím, pronásleduje věrné křesťany, tupí je, škodí jim, kde může. Nedivme se tomu. Kdybychom žili lehkomylně, bohaprázdně, jako světáci, nechávali by nás na pokoji, ba snad by nás i chválili. Pronásledují-li ale nás, jest to znamením, že životem svým nemravů jich odsuzujeme; a že tedy žijeme v pravdě křesťansky, bohulibě.

2. Kdy ale žijeme v pravdě křesťansky?

Žijeme v pravdě křesťansky tehdy, jestliže jsme přešli čili »*přeneseni byli*« ze smrti duchovní ku životu duchovnímu, z hříchu ku ctnosti, z nepravosti ku spravedlnosti, z nemilosti u Boha do milosti Jeho; nebo hřích jest smrtí duše, jako ctnost jest životem jejím.

Ó jak vzácné to přenesení! jaká to draho-
cenná záměna! Kdyby kdo z vln rozvodněné řeky
přenesen byl na místo bezpečné: kterak že by se
neradoval? Kterak že bychom se i my neměli
radovati z duchovního přenesení svého?

A to přenesení nás ze smrti do života jest
jisté. Neboť píše sv. Jan :

»*My víme* (totiž jisti jsme), *že jsme přeneseni
ze smrti do života* (nadpřirozeného, svatého.
A odkud to víme?) *Frotože »milujeme bratři«* ;
totiž všechny lidi, zejména ale souvěrce své, vy-
znaavače víry Ježíše Krista.

Toto přenesení ze smrti do života stalo se
na křtu svatém, kdy jsme byli od hříchu zdědě-
ného očištěni, a za dítky Boží přijati. Tu milost
Boží křestní ztrácí člověk skrze hřích, a znova
nabývá skrze svátost pokání. Kdo miluje po kře-
stansku bratry, o tom najisto se může tvrditi, že
v milosti křestní žije, čili že přenesen jest ze
smrti do života, poněvadž by bez milosti Boží
bratrů svých křestansky milovati nemohl.

3. Bez křtu tedy nemožno přejíti ze smrti do
života; proto sv. Jan, ač o křtu se nezmiňuje,
přece jen křest předpokládá. A tak za znamení
přenesení nás ze smrti do života uvádí řádně při-
jatý křest a křestanské milování bližních; a proto
i dokládá: »*Kdo nemiluje* (bratrů), *zůstává ve
smrti.*«

Jestliže ale již ten, kdo jen bližních svých
nemiluje, ve smrti, v hříchu zůstává, a na odplatu
u Boha naděje činiti si nemůže: stojí si ještě
mnohem hůře ten, kdo bližního svého přímo ne-
návidí. Sv. Jan v příčině té dí:

»*Každý, kdo nenávidí bratra svého, vražedník
jest*«; a to i tehdy, když by bližnímu stébla na

přič nepoložil; špatného slova proti němu nemluvil; ba třebaš mu i pochleboval.

A kdyby takového člověka, jenž nenávist oproti bližnímu chová v srdci svém, třebaš celý svět chválil i oslavoval jako výtečníka nějakého: on před Bohem přece jen vrah jest, poněvadž nenávidí bratra svého; čili poněvadž skrze nenávist svou vraždí bratra svého v srdci svém, a tak jedná proti přikázání Božímu: »Nezabiješ!«

A co učí o takovém duchovním vrahu sv. víra?

Sv. Jan dří:

»Víte, že žádný vražedník nemá života věčného v sobě zůstávajícího.« Nebo z nenávisti rodí se hněvy, pomsty, sváry, různice, svádění k nepravostem, jež i tělo hubí i život duše otravují. Kdo tedy nenávidí bratra svého, v hříších jest; když v hříších jest, nemá posvěcující milosti Boží, bez které jako bez roucha svatebního nelze vejíti do života věčného, ku svatbě Beránkově. A kdo nebude mítí života věčného: co tedy? Upadne do smrti věčné.

4. Opakem toho jest, když *kdo miluje bratry své!* Takový ale bližních svých nezabíjí ani mečem, ani jazykem, ani nenávidí; ale hotov jest, pro bližního, když by třeba bylo, i život svůj položití, podobně jako i Božský Mistr náš z lásky k nám položil život Svůj za spasení naše.

A proto píše i sv. Jan:

»Potomť jsme poznali lásku Boží, že On život Svůj za nás položil: (a tak) i my máme za bratry životy klásti.«

Tak žádal Bůh od apoštolů, aby při hlásání sv. evangelia i životy své v obět přinesli. Missionáři katoličtí jdou i mezi lidožrouty, aby duše jich ďáblu vyrvali. Katolický kněz jde k nemoc-

ným, nakažlivou nemocí stíženým, ač ví, že lásku svou k nemocnému snadno zaplatiti může životem. Činí podobně jako vojín, jenž musí na svém místě vytrvati, a bratry své chrániti, i když ví, že ho každé chvíle smrtící rána zasáhnouti může.

Když toho láska ku bližnímu opravdu žádá, musíme po příkladě Pána Ježíše, sv. apoštolův a mučenníků býti ochotni, tedy i život svůj položiti za bratry své. Jestliže ale i život, nejdražší statek pozemský: tím spíše musíme býti ochotnými, přinést menší oběti pro blaho bližních, jako jsou: lačného nasytiti, žíznivého napojiti, nahého odíti, nemocného navštívit a potěšiti, a podobně.

Kdo se nad bližním nesmilovává, lásky křesťanské v sobě nemá; a proto píše sv. apoštol:

»Kdo by měl statek tohoto světa, a viděl by bratra svého, an trpí nouzi, a zavřel by srdce své před ním: kterak láska Boží zůstává v něm?« To jest: kdyby měl lásku v srdci, ukázal by ji i ve skutcích, když vidí bratra bídou tělesnou nebo duchovní trpěti. Když se ale nad bližním nesmilovává, ukazuje, že pravé lásky k bližnímu nemá. Ukazuje ale zároveň, že ani »láska Boží« čili láska k Bohu v něm nepřebývá, poněvadž Bůh bližního milovati velí; a láska k Bohu a láska k bližnímu jsou nerozlučitelně spojeny.

Také, kterak by mohl kdo v pravdě milovati Boha, Jehož nevidí, když nemiluje bližního, jež vidí, a jež Bůh milovati velí na důkaz lásky k Němu Samému! Kde ale není lásky, tam není ani věčného života. A co tedy? Smrt věčná! Proto také napomíná sv. Jan, miláček Páně:

»Synáčekové moji! nemilujmež (se navzájem) slovem ani jazykem: ale skutkem a pravdou!«

Budeme-li se dle vzoru Páně nám daného milovati, bude i milost Boží v nás přebývat; bu-

deme přeneseni ze smrti do života; a Bůh Odplá-
titel stane se pomocníkem naším, abychom věrně
až do konce setrvali, a jednou v kruhu všech sva-
tých přátel Božích s Bohem trojjediným páskou
lásky a blaženosti věčné spojeni byli. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Obrazem převeliké dobroty jestiť hospodář,
o němž vypravuje Spasitel v dnešním evangeliu.
Učinil zajisté večeri — velikou, a pozval — mno-
hých. A když pozvaní bohatí počali se vymlou-
vati, že hostiny účastniti se nemohou, sezval
k hostině chudé i mdlé, slepé i kulhavé, lidi z ulic
i rozcestí.

V obraze předobrotivého hospodáře líčí ale
Spasitel náš vlastně Sama Sebe v neskonale do-
brotivosti i lásce Své k nám, ježž neustálý důkaz
zůstavil nám v nejsv. Svátosti oltářní. V tomto
tajemství převelebném učinil nám hostinu, v které
podává Sama Sebe za pokrm i za nápoj, aby nás
sytil i napájel k životu věčnému.

Za tento důkaz Své dobroty i lásky doznává
sice Spasitel mnoho nevděku. Pozvání Jeho od-
mítají mnozí, vymlouvajíce se: »Ves jsem koupil,
a musím ji shlédnouti,« čili jí se pochlubiti; tedy
z »pýchy života«. Jiní tvrdí: »Patero spřežení volů
jsem koupil, a jdu, abych jich zkusil;« mnoho-li
totiž mohou práce vykonati a mně zisku přiněsti;
hostinou tedy pohrdají pro »žádost očí«, čili ze
žádosti po bohatství, na němž by se oči jich pásly.
Ještě jiní se vymlouvají: »Zenu jsem pojal,« a chci
tedy spíše s ní rozkoš užití, nežli hodovati; tedy
pro »žádost těla« pohrdají hostinou Hospodáře
nebeského. Ale ani tolik nevděku neodstrašuje

Spasitele. Pohrdá těmi, kdo pohrdli dřive Jím; zve k hostině Své v Církví Své chudasy všeho druhu, ze všech národův i jazykův; a oblažuje i obohacuje je milostmi Svými co nejtědřěji.

Pamatujíce na tuto nevýslovnou štědrost Syna Božšho, uvažme: *a)* Kterak v nejsv. Svátosti ne-skonalou lásku dal On na jevo nám? *b)* Kterak za ni máme my vděčiti se Jemu?

2. *V nejsvětější Svátosti dal nám Spasitel lásku Svou na jevo tak, že jasnějšího důkazu o ní dáti nemohl.*

Neboť kdo koho miluje, stále s ním ve spojení, a jemu *na blízku* býti si přeje. Odloučení zdá se milujícímu nesnesitelným. Poněvadž nás ale Pán Ježíš co nejněžněji miloval, a proto i slávu Otce opustil, aby nám lásku Svou viditelně na jevo dávatí mohl: nechtěl nás ani po návratu Svém do slávy Otce docela opustiti; a proto vymyslila Božská moudrost Jeho ten způsob, aby v nejsv. Svátosti stále i viditelně mezi námi přebýval.

Pozorujeme dále při milujících se, že, když na čas rozloučiti se musí, chtějí mítí něco *na památku* od sebe. A proto i Pán Ježíš, chtěje ze světa viditelně odejti, chtěl Svým milým něco vzácného na památku zanechatí. A poněvadž ani v nebi ani na zemi nenalezl ničeho vyššího, co by o Jeho nevýslovné lásce k duším lidským svědčilo, Sama Sebe zanechal v nejsv. Svátosti skrytého.

Ba, právě ta okolnost, že Pán Ježíš *v podobě chleba* se skryl a mezi námi býti si přál, svědčí o Jeho nevýslovné lásce k nám. Chleba požívá každý: král i nejposlednější chudás. Že Kristus Pán právě podobu chleba vyvolil, v které by mezi námi přebýval, naznačuje věru, že chce bývatí hostem všech, i těch nejbohatších a nejvznešeněj-

štech, i těch nejchudších a nejponíženějších. Kdyby byl Pán Ježíš zvolil ku Svému mezi námi přebývání věc drahocennou, jako jsou zlato, perly, drahokamy: kdy asi by se dostalo štěstí toho i chudásovi, aby Spasitele svého mohl v srdci svém uvítati? Ba, jak často by Ho mohli přijímati i lidé zámožní? Ale v podobě chleba přístupným jest všem a vždycky!

Aby nám dokonalou a neobmezenou lásku Svou na jevo dal, chtěl Pán Ježíš po dokonaném díle vykoupení našeho zanechatí nám i *pokrm*, jaký oblažuje anděly nebeské.

Poněvadž my ubozí pozemčané nemůžeme užívatí pokrmu duchů nebeských, abychom totiž z patření na Boha a Jeho nebeskou oslavu naplnění veškerých potřeb i přání svých čerpali: zakryl Kristus Pán Božskou velebnost Svou, které bychom nyní snést nemohli, do nepatrné podoby chleba, abychom tak nejsnadnějším a nejpřirozenějším způsobem již zde na světě pokrmu andělů okoušeti mohli.

Ó, jak podivuhodná, nepochopitelná, nevyřslovná jest láska Pána Ježíše, Syna Božího k nám!

3. Jestliže ale Bůh tak ze vši míry miloval nás ubohé tvory: *kterak zavděčíme se my Jemu?*

Spasitel Sám poučil nás, jakým způsobem bychom Ho měli v nejsv. Svátosti uctívati a Jemu za Jeho nevyřslovnou lásku se vděčiti; a sice skrze Své jednání bezprostředně před konáním poslední večeře. Sv. evangelium nám o úchvatném tom úkonu vypravuje, že Pán Ježíš klečel před Svými apoštoly na zemi — On, Stvořitel všech tvorů, Pán všech služebníků, Mistr Svých učenníků; a myl jim nohy!

Z jednání Božského Spasitele vysvítá naučení: Jestliže Pán Ježíš Svým apoštolům nohy umyl, prve než jim Své Tělo a Svou Krev ku požití podal: jest to znamením, s jakou *čistotou srdce* i my se tomuto převelebnému tajemství blížiti máme! I máme býti prosti netoliko hříchů smrtelných, ale i hříchů všedních, jež naznačeny byly prachem, který se na nohou apoštolů byl usadil. Proto také kněz, prve nežli přesvatou obět koná, neumývá si rukou celých, ale obmývá si toliko špičky prstů na znamení, že i od nejmenších pochybení a nedokonalostí očištěn má býti, kdo se chce hodně nejsv. Svátosti blížiti, ano strašlivou obět Syna Božího konati.

Jestliže dále Kristus Pán Svým učenníkům před sv. přijmáním nohy umyl, dal nám příklad, jak bychom i my na sv. přijmání skrze *pokořování* připravovati se měli.

Čím více se kdo před Bohem pokořuje, tím vzácnějším rouchem svatebním se přiodívá, tím milejším hostem při nebeské hostině se stává.

Jak velice se Bohu pokora líbí, ukázal Pán Ježíš setníkovi, jenž Ho žádal za uzdravení služebníka svého. Když se Pán Ježíš nabídl, že k němu přijde, služebníka uzdravit, řekl Jemu setník v nejhlubší pokoře: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou; ale toliko rci slovem, a uzdraven bude služebník můj.« I zalíbila se tato veliká pokora Pánu Ježíši tak, že setníka veřejně za ni pochválil a služebníka jeho v touž hodinu uzdravil. Proto také nám Církev svatá slova setníkova před sv. přijmáním v ústa klade. I máme je v nejhlubší pokoře opakovati, a při nich v prsa se bítí, jako kající publikán, říká: »Bože, budiž milostiv mně hříšnému!« byt bychom sebe více na sv. přijmání se byli připravovali. Neboť kdo a

kdy jest hoden, aby Krále všech králů, nevystihlého ve svatosti a velebnosti, náležitě mohl přijati do srdce svého?

Skrze umývání nohou učí nás ale konečně Spasitel také tomu, s jakou *láskou* bychom se měli stolu Jeho přibližovati.

Či že nohy umývá? Učenníků, kteříž Ho ještě téže noci opustí; umývá nohy i zrádci Svému Jidášovi! Láska Pána Ježíše nedbá urážek, nezná hněvu, citlivůstkářství. Kdo chce hodně Tělo Páně přijati, musí podobně jako On veškerou zášť, nenávisť, hněv oproti bližním svým ze srdce vypuditi; jinak by hod lásky nestal se jemu k pozhánání, ale k odsouzení!

Ó, jak velikou lásku dal nám Pán Ježíš na jevo v nejsv. Svátosti oltářní! Který že pastýř živí ovečky své tělem svým, jako činí Pán Ježíš nám? Jsou matky, že novorozené děti své odevzdávají kojným; ale Kristus Pán napájí věrné Své vlastní Krví Svou!

Jestli ale Syn Boží tolik miloval nás, věnujme Jemu navzájem dokonale i srdce své. Přibližujme se stolu Jeho se srdcem čistým, v nejhlubší pokoře, s nejrůznější láskou, aby i nám popřál jednou podílu na vítězoslávě Své v nebesích. Amen.

Na slavnost Božského Srdce Páně.

I.

V ýklad epištoly.

1. Dnešní sv. čtení tvoří celou 12. kapitolu z prorocství Isaiášova, a obsahuje chválu, kterou vyvolený národ Zákona Starého vzdává Bohu za

to, že jej vysvobodil z rukou nepřátel jeho, do kterých byl za trest upadl pro hříchy své. Takto tedy lid osvobozený a rozradostněný dí:

»Velebiti budu Tebe, Hospodine, protože jsi se hněval na mne (pro hříchy mé; ale nyní) odvrácena jest prchlivost Tvá (ode mne); i potěšil jsi mne.«

Nemohl by zajisté nikdo vysvoboditi nás z rukou trestajícího Boha, leč by On Sám nám odpustil a od nepřátel nás vysvobodil; a proto jen v Něho doufati máme. Proto lid dále praví: »Aj Bůh! Spasitel můj! Doufanlivě (v Něho) jednati budu, a nebudu se báti (nikoho;) nebo síla má a chvála má Hospodin; On učiněn jest mi spasením!«

Dále těší prorok židů slovy:

»Vážiti budete vody (čili milosti) s radostí ze zřídél Spasitelových;« to jest: budete hojně užívatí dobrodiní Božích, jež vám z toho vysvobození od nepřátel vzejdou, a jako ze studnic prýštiti se budou. A pak k novým díkům se povzbudíte, a i jiných povzbuzovati budete; »řeknete v ten den: zvelebujte Hospodina, vzývejte jméno Jeho; známé čiňte mezi lidmi nálezky (čili ustanovení) Jeho; pomněte, že vznešené jest jméno Jeho. Zpívejte Hospodinu, neboť veleslavně učinil; zvěstujte to po vsí zemi! Plesej a chválu vzdávej příbytku si onský; nebo veliký jest uprostřed tebe Svätý israelský.«

2. Proroctví toto dává Církev svatá přečtati o slavnosti Božského Srdce Páně, a sice velice případně. Neboť i my, vyvolený národ Zákona Nového, máme Spasiteli svému vroucí díky vzdávati, že nás vysvobodil z moci ďábla; že zpřerážel okovy hříchů našich a otevřel nám bránu nebes. Jedině Syn Boží, Bohu Otci uraženému ve všem

rovný, mohl za urážky naše dosti učiniti Jemu; a učinil tak skrze obětí plný život a skrze hroznou smrt Svou.

I my tedy volati máme s prorokem: Velebiti budu Tebe, Hospodine! Kriste Ježíši! protože odvrátil jsi od nás prchlivost rozhněvaného Otce Svého, a potěšil jsi nás! V Tebe jedině doufati budeme; a doufajíce v pomoc Tvou, nižádných škůdců spasení svého lekati se nebudeme; neboť Ty jsi naše síla, naše pomoc, naše spasení; a proto i předmětem chvály a nejvyšší úcty naší.

I nám platí útěcha proroka řkouceho: budete-li v pravdě Krista Pána uctívati, a sice nejen slovy, ale i bohulibým životem svým: budete i vy vážiti vody čili milosti ze zřdel Spasitelových; a k novým díkům se povznesete, a chválu Jemu vzdávati budete způsobem nejrozmanitějším.

Ano, více nežli židé, mezi nimiž Bůh v černém mraku, nad svatostánkem se vznášejícím, viditelně přebýval, Boha chváliti i velebiti můžeme, máme i musíme my, poněvadž Ježíš Kristus přebývá uprostřed nás, v chrámech našich, ve svatostáncích na oltářích, v nejsvětější Svátosti Oltářní; On, Jenž jest v pravdě veliký Svatý israelský; s duší i s Tělem Svým, jakožto člověk i jakožto Bůh, mezi námi přebývající!

3. *Sídlem ale snah lidských jest srdce lidské.* Proto také říkáme, že někdo má »srdce zlé«, což jest tolik, jako bychom řekli: člověk ten kuje, vyhledává, činí zlé věci. A říkáme o jiném: »ten má srdce dobré;« čili týž snaží se činiti dobře, i Bohu věrně sloužiti, i bližním pomáhati; čili on miluje Boha i bližní pro Boha. Poněvadž ale Kristus Ježíš miloval Otce Svého nebeského láskou, nejvyšších obětí schopnou; a poněvadž i nás tolik miloval, že i život Svůj za nás obětoval; ba přese

všechny urážky a potupy nevěrců a lidí zlých, a přese všechnu lhostejnost, nevážnost a lehkomyšlnost vyznavačů Svých přece nepřetržitě v nejsv. Svátosti mezi námi přebývá: měl On a má Srdce nejlepší, nejdokonalejší, nejlaskavější, nejsvětější, jež tedy plným právem od nás úcty nejvyšší vyžadovati může; a my máme povinnost, nevýslovné lásky té sídlo, čili Srdce Páně co nejdokonaleji uctívati.

Uctíván byl sice Kristus Pán od vyznavačů Svých po všechna století křesťanská pro Svou nevyslovnou lásku k Bohu Otci i k nám lidem; avšak teprve v 17. století, kdy láska ta pro povstalé hrozné bludy a rozmíšky náboženské namnoze ochladla, velel Kristus Pán, abychom lásku Jeho uctívali pod podobou Srdce Jeho. Chtěl, abychom jakožto lidé smyslní pod smyslnou podobou Ho uctívali, a tak snadněji k nové lásce proti Němu se rozněcovali.

Tlumočnicí vůle Své učinil blahoslavenou Markétu z Alakoku, jež zemřela r. 1690. Vyvolil k dílu tomu slabou ženu a chudou řeholnici, jako Bůh vůbec miluje, z věcí i lidí nepatrných připravovati Sobě slávu. Blahoslavené řeholnici tedy zjevoval Spasitel vůli Svou v příčině uctívání Srdce Svého čili lásky Své, podobou Srdce zobrazené; a Církev po dlouholetém zkoumání tento způsob úcty Páně schválila, doporučila a v posledních dobách i nařídila.

A poněvadž nejsv. Svátost jest stálým viditelným důkazem lásky Páně k nám: i pobožnost k nejsv. Srdci Páně jest v nejužším spojení s úctou nejsv. Svátosti; a proto i Sám Spasitel velel, aby slavnost Božského Srdce Jeho konala se ihned v pátek po oktávu slavnosti Božského Těla, jež jest

právě dobou, úctě Spasitele v nejsv. Svátosti skrytého věnovanou.

4. Ano, právě v nejsvětější Svátosti ukazuje nám Spasitel nepřetržitě tu neskonalou lásku, jež Ho na svět přivolala; jež dobrodiní Jeho nemocným, sužovaným a neumělým činěná provázela; jež Ho až na kříž přivedla; a jež nedává se odstrašiti od milování lidí ani nevděkem ani svatochrádežemi!

A za tolik lásky žádá na nás Spasitel náhradu.

A jakou?

Abychom navzájem Jej co nejvíce milovali; tu lásku svou skrze upřímnou poslušnost oproti vůli Boží na jevo dávali; a tak úctou svou odčinovali, v čem pro nás od lidí zlých tupen bývá.

A nežádá Spasitel lásky naší zdarma; nýbrž slibuje ústy blahoslavené Markéty všem věrným ctitelům Srdce Svého, že Srdce Své jim otevře, aby v něm nalézali nejhojnější ovoce lásky Jeho; aby si odtud přivlastniti mohli hříchův odpuštění a milost k dobrému pro sebe i miláčky své; aby odtud, »ze zřidel Spasitelových«, čerpali vody či milostí Božích, jež by jim zabezpečovali šťastnou hodinku a odplatu v nebesích nejhojnější!

Ano, Kristus Pán slibuje i dává ctitelům Svého Srdce milostí bezpočetných. On ohněm lásky Svého Srdce rozntil k hrdinným skutkům myslí sv. Pavla, sv. Františka Xaverského, sv. Václava, sv. apoštolů, sv. missionářů, sv. mučenníků. On podobným zářem lásky naplniti chce i srdce naše, abychom pro čest Boží horovali, a o spásu duše své i bližních svých se obětovně přičiňovali.

Nuže tedy, spěchejme k otevřenému boku, a tudy k otevřenému Srdci Páně, do této výhně nevyhlášené lásky; a važme i my odtud ze zřidel Spasitelových milostí nejhojnějších k ctnostnému

životu, k šťastné hodině a k odplatě věčné! Spasitel potěší i nás v zármutcích, uzdraví nemocné, usmíří kající, obohatí chudobné, osvítl neumělé a nevědomé, utiší pochybnostmi zmítané; a neustane v prokazování milosti Svých, jak Sám slovem Svým se nám zaručuje, pokud by nás nepřítiskl na Srdce Své v nebesích k lásce nejupřímnější, nejvroucnější a věčně trvajcí. Amen.

II

V ýklad evangelia.

1. O pokryteckých fariseích vyjádřil se Syn Boží takto: »Vůdcové slepí, kteříž cedíte komára, velblouda pak požíráte« (Mat. 23, 24); to jest: kteří ve věcech nepatrných děláte se přísnými, a ve věcech důležitých jednáte ne dle zákona Božího, ale dle vůle své! Že jim Pán křivdy nikterak nečipil, vysvítá z vypravování dnešního evangelia. Syna Božího usmrtiti smrtí nejbolestnější a nejpotupnější, měli za věc dovolenou; ale aby mrtvá těla odsouzenců nebyla přes sobotu na křížích, o to horlivě pečovali!

I poslal Pilát k žádosti jich lidí své, aby těla odsouzených s křížů složili. A tito, shledavše, že oba tovaryši Páně na křížích ještě žili, hnáty jim přetloukli a je dobili, aby jich pochovati mohli. Když však spatřili Pána Ježíše mrtvého, nezlámali hnátů Jeho; ale aby nabyli úplné jistoty, že ani jiskřička života v Těle Jeho více není, jeden z vojáků kopím bok Jeho otevřel; načez ihned z otevřené rány vyšla sražená Krev a Voda, což bylo bezpečným znamením, že Pán Ježíš byl již v pravdě mrtev.

Děj ten není bez hlubokého významu; a ne bez příčiny užil sv. evangelista Páně slov: »Voják

otevřel bok Jeho. « Nenapsal »probodl, zranil,«
nebo podobně: ale »otevřel bok Jeho.« Proč asi tak?

Otvíráme dvéře, jimiž bychom do vnitra domů,
příbytků vešli; a voják otevřel bok Páně, aby-
chom tudy jako branou života vcházeti mohli ku
Srdci Páně, z něhož vyšla Krév, kterou smazaný
byly hříchy lidstva; a Voda na občerstvení a po-
svěcení, jehož se nám dostává ve svátostech. Sám
Spasitel prohlásil Samaritánce u studně Jakubovy,
že milost Boží jest jako studánka vody, tekoucí
do života věčného.

2. Když Noe vystavěl svou archu, otevřel
bránu v boku jejím, a tou branou vešla do ní
všecka zvířata, jež měla při potopě světa zacho-
vána býti. — Archa ta byla předobrazem Pána a
Spasitele našeho, Jenž dílo vykoupení lidského
dokonav, dal si otevřít bok Těla Svého, abychom
tudy vcházeli k Srdci Jeho, a v Něm nacházeli
záchranu před smrtí věčnou. A proto jest to naší
svatou povinností, abychom to přesvaté Srdce
Jeho také uctívali.

Jak by se to díti mělo, naznačil Spasitel Sám
před dvěma sty lety blahoslavené Markétě z Ala-
koku ve zvláštních zjeveních, jež byla od Církve
dlouho zkoumána a za pravá uznána.

I máme dle vůle Samého Spasitele, a úchvaly
i doporučení Jeho Církve svaté, *uctívati Srdce
Páně dvojím způsobem*; a sice *i tělesné Srdce Jeho*,
jakožto sídlo lidské Jeho lásky k nám; i *Božské
Srdce Jeho*, čili sídlo Božské lásky druhé Božské
Osoby k nám lidem.

I volil Bůh tento prostředek, aby lidé smyslní
v podobě smyslného Srdce lásku Jeho jakožto
Boha i člověka uctívali tehdy, když láska lidí
k Bohu, a uctívání lásky Boží, jak od počátku se

dělo, byly ochladly, a sice následkem povstalých bludů a nekázně v mravích.

3. *Uctívati máme tedy tělesné, lidské Srdce Páně*; tedy totéž, s nímž Spasitel z neposkvrněné Matky Svě se narodil; jež v Jeho prsou po 33 roky bilo; jež na kříži bylo probodeno; jež s oslaveným Tělem Páně do slávy nebeské bylo vzato a tam poctěno; a jež zde na zemi v Těle Páně, v podobě chleba skrytém, na oltářích našich chovaném, tajemný život Páně spolu žije.

A proč máme toto lidské Srdce Páně uctívati?

Jsou k tomu zejména *tři příčiny*, a sice ty: že a) srdce lidské jest nejušlechtilejším údem těla lidského; že b) jest nejužěji spojeno s duší, již u každého člověka; a že c) při Pánu Ježíši, Boho-člověku, lidské Srdce Jeho bylo co nejužěji spojeno i s druhou Božskou Osobou, a patřil tedy Bohu.

a) Srdce lidské zajisté jest tím *údem těla lidského*, jenž rozvádí krev až do nejjemnějších žilek, a tak tělo živí, při zdraví i životě zachovává. Když srdce člověka přestalo bít, jest i člověk mrtev. A proto Bůh tento nejušlechtilejší úd těla lidského oslavil při světcích tím, že ho neporušeným zachoval. Tak jsou srdce sv. Karla Boro-mejského, sv. Františka Saleského, sv. Terezie posud neporušená, ač světcí ti svět tento opustili již před 300 roky! Jestli ale i srdce lidí svatých Sám Bůh poctil: čím více úcty zasluhuje i tělesné Srdce Samého Spasitele, jež 33 roků pro nás na světě bilo, a Krev Svou do poslední krůpěje své vytilo?

b) Srdce lidské co *nejužěji spojeno jest s duší*; a proto se nám srdce svírá v době úzkostí a hrůz, a rozšiřuje se při radosti. Svätý Stanislav Kostka měl tak velkou rozkoš z obcování s Bohem, že srdce jeho nemohlo se téměř vměstnati do jeho

hrudi, a on i v zimě spěchával ke studni, aby se ochladil. Ale mnohem více láskou plápolalo Srdce Pána Ježíše; a proto spatřila je také blahoslavená Markéta ve vidění jako v ohnivě peci, z níž plameny šlehaly na všechny strany. Jestliže ale Srdce Páně i s Duší Jeho lidskou tak velikou láskou k Bohu i k lidem naplněny byly: kterak že by i tělesné Srdce Páně nezasluhovalo od nás úcty nejvyšší?

c) Ba, Srdce Páně lidské zasluhuje od nás úcty svrchované, již jakožto úd přesvatého Těla Jeho nejušlechtilejší; již jakožto nejužší spojenec s přesvatou Jeho Duší lidskou; ale tím více ještě proto, že ono bylo co nejužěji *spojeno s Bohem Synem*, a že Jemu tedy zároveň i úcta Božská přísluší.

4. Uctívati máme ale i Božské Srdce Páně, a sice proto, že Ono bylo a jest zároveň i *sidlem lásky Syna Božího i k Bohu i k lidem*.

A sice máme to Božské Srdce Páně uctívati rovněž *ze tří příčin*, a to z těch: že a) ono jest Srdce nejsvětější; že b) jest Srdce nejlaskavější; a že c) jest Srdce nejzneuznanější.

a) Srdce Páně musilo býti *nejsvětější*, aby bylo hodným stánkem druhé Božské Osoby. A bylo nejsvětější; nebo Spasitel narodil se bez poskvrny z Panny nejčistší; žil tak, že otázati se mohl nejúhlavnějších nepřátel Svých: »Kdo z vás může Mne viniti ze hříchů?« A vyznamenával se všemi ctnostmi, an byl trpělivý, pokorný, dobrotivý, shovívavý, a zejména poslušný až k smrti kříže; takže jakékoli vynikající ctnosti světců jsou jen nepatrným odleskem vzoru, který On jim dal.

b) Srdce Páně bylo *nejlaskavější*. Velikost lásky měří se dle obětí, kterých kdo přináší pro milovaného. Celý ale život Páně není ničím jiným,

nežli řetězem obětí, jež přinesl z lásky k Bohu Otci, a z lásky k nám. A že není větší lásky, leč by kdo život svůj položil za milovaného (Jan, 15, 13): Kristus Pán řadu obětí Svých zakončil smrtí nejpotupnější, nejbolestnější!

c) Srdce Páně jest ale i *nejzneuznanější*. Na světě žije asi 1200 milionů lidí; z těch zná se k Němu asi polovic; a z té polovice sotva asi 400 milionů jest katolíků; ostatní jsou bludaři a rozkolníci! A z těch katolíků dle jména jak mnoho jest takových, kteříž zákonů Jeho nedbají, bohoslužbou Ho neuctívají, svátostmi Jeho pohrdají neb jich svatokrádežně přijímají; ba kteří způsobem hrozným nejsv. Svátost, tedy nejstkvější důkaz lásky Kristovy, pošlapali, znečistili, zohavili!

Srdce Ježíšovo nejsvětější, nejlaskavější, nejzneuznanější zasluhuje toho od nás, abychom Ho uctívali, kteří chceme býti pravými křesťany; a to tím více, že Pán Ježíš skrze blahoslavenou Markétu nepřeborných milostí slibuje věrným ctitelům Jeho.

Proto tedy »važme vody z nepřeborných zřidel Spasitelových«; utíkejme se otevřeným bokem Páně ku Srdci nejdobrotivějšímu ve všech potřebách svých duchovních i tělesných, vlastních i miláčků svých! A budeme-li uctívati Spasitele v Božském Srdci Jeho, On provede nás všelikým úskalím tohoto života, pomůže nám v hodině smrti, a neustane, pokud by nás nepřítiskl k Božskému Srdci Páně ku věčnému milování v nebesích. Amen.

Na neděli třetí po sv. Duchu.

I.

V ýklad epištoly.

1. V životě lidském přicházejí doby, kdy se zdá, jakoby se proti nám bylo všecko spiklo; a že nikdo není, jenž by nám pomoci chtěl. V takových dobách, kdy člověk na mysl klesá, vítaným nám bývá utěšitel; a tím vítanějším, jestli nám i východiště naznačuje, jímž bychom z trudného postavení svého vyváznouti mohli.

V takovém trudném postavení ocitla se Církev Páně již hned v počátcích svých. Jako Krista Pána židé i pohané ukrutně usmrtili, že hlásal pravdy jim odporné: tak také dílo Jeho, Církev katolická, stala se židům pohoršením a pohanům bláznovstvím; a židé i pohané jali se o to usilovati, aby ji v krvi vyznavačů jejích utopili. V dobách tak strastných nenechal však viditelný zástupce Ježíše Krista na zemi, svatý Petr, hlava apoštolů, věřících bez útěchy a naznačení pomoci; ale ku povzbuzení jich napsal jim list čili epištolu, jejíž zakončení právě jsem byl přečetl; a v které věřící sladce potěšuje — vhodně napomíná — a mocně posiluje.

I píše na útěchu:

»Nejmilejší! Pokořte se pod mocnou rukou Boží, aby vás povýšil v čas navštívení; všelikou péči svou uvrhne na Něho, neboť On má péči o vás.«

Před tím oznámil svatý apoštol, kterak bude Bůh souditi spravedlivé i hříšníky; a nyní, tvrdí, jest čas zkoušky pro vás, skrze protiventství. Nechtějte proto proti Bohu reptati: ale s pokorou podrobujte se mocné ruce Jeho, Jenž osudy jednoho

každého z nás řídí; i ví, co jednomu každému nejlépe prospívá; i také chce vás povýšiti skrze utrpení vaše. Proto nemějte přílišnou péči o sebe, o zachování jmění, cti, zdraví, života svého: ale zůstavte vše vedení Prozřetelnosti Boží, skládajíce veškerou péči na Boha, Jenž moc má, vše protivné proměnití v radost; a bez Jehož vůle ani jediný vlas s hlavy naší nepadá, jak učil Sám Spasitel. Kterak mohl by vám tedy v pravdě ublížiti kterýkoliv zlý člověk?

2. A útěšná slova sv. apoštola Petra netýkají se ovšem toliko vrstevníků jeho, ale jsou psána i pro nás; a proto velí jich Církev Páně také k útěše naší předčítati. Také my máme ve všech utrpeních, bez jakých nikdo na světě, v žádném stavu není, veškerou důvěru skládati na Boha, Jenž osudy naše řídí; a ve Své neskonalé dobrotě vždy to nejlepší pro nás chce i působí. A tak najdeme pokoj duším svým i v nejprotivnějších příhodách.

Toho svědků máme mezi přátely Božími nespočetné množství. Tak byl Job velice bohatým knížetem. Z dopuštění Božího ztratil najednou deset dětí svých, a veškerá stáda svá. A víte, jak se zachoval? Klidně do vůle Boží se odvdávaje, řekl zlatá slova: »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal: budiž jméno Jeho pochváleno!« Tu Bůh dále na něho dopustil, že i o zdraví přišel; že celé tělo jeho pokrylo se boláky, a on ani mezi lidmi bydliti nemohl, nýbrž na hnoji seděl, a tam střípkem hnis s těla svého seškraboval; tam činili mu příšlí přátelé jeho trpké výčitky; ba i žena jeho kárala ho pro velikou jeho důvěru v Boha, a posmívala se jemu; ale té on řekl opět zlatá slova: »Jako žena nemoudrá mluvíš. Když jsme brali dobré věci z rukou Páně: proč bychom nebrali i zlých?«

Svatá Alžběta byla mocnou panovnicí; když ale cvdověla, vypudili ji příbuzní její ze všeho majetku, tak že neměla kam hlavy své a dítek svých položit. Ale ona sklonila se pod mocnou ruku Boží, Bohu věrnost zachovala, až vznešenou světicí se stala.

Svatý biskup Martin chystal se již jako vetchý stařeček k odchodu na věčnost. I modlili se duchovní synové jeho se vši vroucností k Bohu, aby jim ho ještě na živu ponechal, by vůdcem jich byl. Svátý Martin slyše to, modlil se pak tato překrásná slova k Bohu: »Pane, rád bych sice spočinul již v náručí Tvé; avšak jsem-li lidu to-muto posud ku potřebě, neodpírám i na dále pracovati!«

A tak podobně dočítáme se v životech přečetných světců, jak na poušti i ve víru světa pokorně pod mocnou ruku Boží se skláněli, vědouce, že Bůh at' hladí, at' kárá, vždy nejlépe o nás pečuje. A splnilo se na všech, co pravil žalmista Páně: »V Tebe jsem doufal, ó Pane, a nebudu zahanben na věky!«

3. Svátý Petr věděl, že ukrutná pronásledování císaře Nerona přivádějí křesťanů do nebezpečí, aby od víry neodpadli; a proto potěšiv jich, snažil se jich napomenouti ke stálosti u víře, an píše :

»Střízliví buďte a bděte: nebo protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by pohltil; jemužto odpírejte, silni jsouce u víře, vědouce, že bratrstvu vašemu, tomu, kteréž na světě jest, též utrpení se děje.«

Smysl slov těch jest: Hrozí vám veliké nebezpečí, abyste neodpadli; a proto mějte se na pozor, abyste v záhubu duší neupadli! Protivníkem vaším jest ukrutník Nero, jenž ale jest nástrojem

ďábla, jenž již od prvopočátku světa o to se snaží, aby lidi v záhubu uvedl.

Oproti tomu se obrňte tak, abyste byli *střízlivými*, čili v jídle, pití i ostatních požitcích tělesných zdrženlivými, poněvadž nestřídmost jest hlavním hříchem a matkou přečetných nepravostí, a často i odpadlictví.

Dále nad žádostmi srdce svého *bděte*, aby ony vás se strany Boží nesvedly.

Upevňujte v sobě víru v Boha všudypřítomného; a sice skrze horlivé modlitby, nábožné obcování službám Božím, a hodné přijímání svátostí. A buďte ubezpečeni, že netrpíte pro Boha jen vy sami; ale že trpí všichni na světě, kdožkoli chtějí nábožně v Bohu žít; Bůh dopouští ale na ně utrpení pro větší jich jednou oslavení!

4. A naučení toto platí i nám: Dábel posud obchází, hledaje, koho by pohltil. Byť nám právě nehrozilo ukrutné pronásledování, jako od císaře Nerona: ďábel má vždy dost pomocníků, kteří nás úsměšky, rouhavými řečmi, pomluvami, zkracováním poctivého výdělků a jinak pronásledují.

A k těmto zevnějším pokušením přicházejí i vnitřní, s nimiž každý musí zápoliti. Dábel poskytuje očím pohledy dráždivé, uším hudbu rozmařilou, vybízí jazyk k tupení, slibuje požitky nedovolené, podfukuje pýchou i domýšlivostí, a tak hledí odvrátiti od Boha. I nám tedy třeba bdíti, střízlivě žít, ve víře se posilovati, ostříhati oči i uši, jež jsou jako dveřmi, jimiž ďábel vniká do duší našich.

5. A poněvadž boj každodenní jest i krutý, jest nám k němu třeba vydatné posily, abychom zvítězili a spasení došli. Sv. Petr posily té nabízel, ale ne ze svého, nýbrž poukazuje ku pomoci vzhůru. On z vlastní zkušenosti věděl, mnoho-li

dokáže ten, kdo příliš spoléhá na sebe a předsevzetí svá! Oslovení děvečky a sprostých vojáků tak ho pomátlo, že na všechny své přípovědi, Pánu učiněné, zapomněl a hanebně Ho zapřel! Proto píše:

»Bůh pak v šelické milosti, kterýž povolal nás k věčné slávě v Kristu Ježíši, Onť vás, když maličko potrpíte, dokonalými učiní, utvrdí, upevní.«

Tedy u Boha máme pomoci hledati, v Něho svou naději skládati, a pak jistě zvítězíme. Tak i vojín kráčel zmužile do boje, vida, že král naň hledí, a za hrdinství královsky ho odmění.

Bůh dával vždy Svým věrným posily, aby i nejukrutnější utrpení s radostí proň snášeli. Tak svatý Vavřinec, peka se na rošti za živa, ještě žertoval, an pravil svým katanům: Když jste chtěli míti ze mne pečeni, nyní mne již obraťte na druhou stranu; neboť na jedné straně jsem již dost!

Přidá-li Bůh zkoušek, přidá i posily, abychom vše s radostí pro Něho vykonali i přetrpěli; v den odchodu z tohoto světa ctí i slávou korunováni byli; a se svatým Petrem provolávatí mohli:

*»Bohu buď sláva a panování na věky věkův!
Amen.«*

II.

Výklad evangelia.

1. Dnešní sv. evangelium vypravuje dvě podobnosti, vyšlé z úst Spasitele: o ovcí ztracené, a o penzi ztraceném. Co jimi chtěl Pán vysvětliti?

Reptali proti Němu nepřátelé Jeho, za zlé mu majíce, že společenství má se hříšníky; ba že s nimi i stoluje, což oni považovali za veliké pochybení. Aby jim ukázal, *jak zcela jinak chová se Bůh*

ku chybujičím, nežli oni chtějí, vypravoval tedy Spasitel tato dvě podobenství.

V těch učí: Jako hospodář, ztrativ ze stáda sta ovec jednu, 99 nechává v bezpečnosti, a vyhledává ztracenou tak dlouho, až ji nalezne, a pak se z nálezů toho nad míru raduje; a jako žena, ztrativší peníz, celý dům bedlivě prohledává, až jej opět nalezne, a pak z nálezů velice se raduje: tak podobně neustává Bůh o spásu duší našich pečovati, zejména když jsme těžce zhřešili, a zavržení hodnými se učinili. Tu zvláště neustává všemožnými způsoby nás vyhledávati, abychom nezahynuli. A podaří-li se Jemu to, aby nás k tomu přiměl, bychom se svobodnou vůlí svou, které On nikdy neruší, dobrovolně opět pod sladké jeho zákona Jeho se sklonili: tolik a více se raduje s anděly svými v nebesích z návratu našeho, nežli pastýř, jenž byl opět nalezl ovci ztracenou; anebo nežli žena, nalezši peníz ztracený.

Způsoby, jimiž nás Bůh ku návratu od hříchů pohnouti chtěvá, jsou rozličné. Nabízí poučení skrze kněze, sluhy Své; nebo skrze naše upřímné přátele. Dopouští, bychom se dozvídali o pohnutlivých případech, kdy člověk uprostřed svého snažení náhle odvolán byl s tohoto života, aby počet vydal z vladaření svého.

Sesílá anebo dopouští na nás rozličné nemoci, ztráty, nepřátelství, pronásledování, pokořování i utrpení, abychom seznali, jak vratkými i marnými jsou veškeré radosti tohoto světa; a abychom, jich si znechutivše, tím více myslí své ku statkům lepším a nehynoucím obraceli.

Tak činí Bůh ale *z nevýslovného milosrdenství k nám!*

2. Ba, v pravdě nevýslovně dobrotivým i milosrdným jesti Bůh k nám vždycky! Již prorok

Páně se tomu diví, když praví: »Což jest člověk, že jsi naň pamětliv? . . . Učinil's ho málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej: a ustanovil jsi jej nad dílem rukou Svých!« (Žalm 8, 5. 6.) Všecko, čím jsme, vše, co máme, všechny dary duše i těla jsou z milosti Jeho!

A jak teprve chová se Bůh ku hříšníkovi! Kterak to jen možno, že za ním chodí, a Sám ho vyhledává? Vždyť přece hříchu jakožto nejvyšší svatý svrchovanou měrou nenávidí! Svatý Augustin tvrdí, že duše, hříchem těžkým znectěná, Bohu větší ošklivost působí, než mrtvý, hnijící pes! Kterak že mohl tedy Syn Boží osobně hříšníkovi, hrobovinou duchovní páchnoucí, vyhledávati, a o spáse jich tolikerým způsobem se přičiňovati, jako po celý pozemský život svůj viditelně činil, a jak až posud neviditelně působí?

Vedla Jej k tomu nevýslovná láska; nutkalo Jej nevypravitelné, nám nepochopitelné milosrdenství!

Ano, neskonalým jest milosrdenství Boží k nám! Svaté evangelium učí, že máme i nepřátele milovati; za zlé dobrým jim opláceti, za ně se modliti. Ale nikoliv nám nenakazuje, abychom sami nepřátele vyhledávali, sami jim odpuštění nabízeli, ano je prosili, by se s námi smířili, a dobrodiní od nás přijímali. A hle, toto všecko činí nám Bůh, když jsme Ho i těžce hříchem urazili!

On více lásky prokazuje nepřítelům Svým, nežli může nejněžnější otec lásky na jevo dáti dítkám svým! Bůh přichází hříšníkovi milostí Svou vstříc; a dává i prostředky k usmíření na ruku tomu, jenž Ho skrze hříchy své nutí, aby nepřitelem jeho byl!

3. O tom máme v posvátných dějinách přehojných dokladů. Starý Zákon vypravuje o pádu krále Davida. Pojal hříšnou lásku ku manželce souseda svého Uriáše. Aby ji mohl pojeti za manželku, nařídil služebníkům svým, by Uriáše ve válce postavili na nebezpečné místo; a až nepřátelé se naň obořili, aby ho zrádně opustili, a zabíti nechali. Když se tak bylo stalo, pojal David ženu Uriášovou za manželku. I byl tělesnou žádostivostí svou tolik oblouzen, že jako za nic nepovažoval hrozné hříchy své: vraždu a cizoložství. I byl by snad v hříších svých zahynul, kdyby Bůh Sám nebyl jemu cestu ku pokání upravil.

Poslal k němu Nathana proroka. Ten oslovil jej asi takto: Králi, žije v tvé říši muž nešlechtný. Jest velice bohatý; ale když přišli ho navštívit přátelé jeho, s násilím vzal chudému sousedovi svému jedinou jeho a milovanou ovečku, a zabil ji, aby přátel svých jí uctil. Co tomu říkáš?

I různěval se král velmi na nešlechtníka takového, a zvolal: Je-li tomu tak, čtyřnásob nahradí škodu sousedovi, a i na hrdle ho potrestám!

I omlčel se Nathan, a pak pravil: Tím bohatým a násilným nešlechtníkem, králi! jsi ty sám! Mohl jsi zajisté požádati kteroukoli dceru israelskou za manželku; a zajisté že by jedna každá ráda tě za muže měla. Ty ale zabil jsi Uriáše, abys mohl za manželku pojeti ženu jeho.

I spadlo jako bělmo s očí Davidovi, poznal hrozné nepravosti své, a pokáním nejupřímnějším snažil se je odčiniti. Sám doznává v žalmech svých, že každé noci sedmkrát povstává, modlí se za odpuštění, a slzami smáčí lože své. Bůh neopustil ho v hříších jeho!

Dějiny církevní vypravují úchvatný příklad, kterak Bůh hříšníka ku pokání téměř jako donucuje, v životě svaté Markety z Kortony.

Byla dívkou velice sličnou na těle, ale ohyzděnou na duši. Šestnáctiletá prchla z domu otce svého, nechťc kázni podléhati; a od té doby po devět roků hanebně souložila s jistým šlechticem. Stalo se, že týž musil se vydati na cestu. Na té byl od loupežníků přepaden, oloupen i zabit, a pak do houští vhozen. Jeho věrný pes, jenž ho na cestě provázel, po dva dny vydržel u něho. Třetího dne ale odběhl ku Marketě, za šat ji pošukával, a všelijak na jevo dával, aby ho následovala. Když tak učinila, uvedl ji ku mrtvole milence jejího, jež byla znetvořena a již zapáchala.

I dotknula se jí při pohledu na mrtvolu mocně milost Boží, že se celá zachvěla, a zvolala: »Ó běda! To že jest to tělo, jež jsem po tolik roků tak hříšně milovala! A kde že jest nyní — duše mého milého?«

I zhrozila se myšlenek těch; vrátila se k otci, a s velikým pláčem odprošovala ho i ostatních lidí, jež byla posud pohoršovala. Pak smířila se skrze skroušenou zповěď i s Bohem, a od té doby životem nejkajicnějším Jemu sloužila, zlého učiněného odčiňovala, až i světicí se stala.

4. Učení o Bohu přemilosrdném jest útěchou náš, když jsme zhřešili, abychom nezoufali. Ale nesmí nás pobádati k tomu, abychom na milosrdenství Boží hřešili, a proto že Bůh dobrým jest, Ho uráželi! Sv. Augustin dí: »Bůh slibuje sice upřímnému kajicníku odpuštění — ale nikomu neslíbil druhého dne — aby mohl s pokáním do libosti odkládati.« »Na milosrdenství Boží zúmyslně hřešiti,« jest hřích proti Duchu svatému, jenž ne-

bývá odpuštěn ani v životě tomto, ani v budoucím!

Kdykoli tedy jsi se proti Bohu provinil, rychle povstávej jako Petr, Magdalena, David, Marketa kortonská! Uživej doby, které ti Bůh ku pokání popřává; boj se spravedlností Boží, jež jest rovněž neskonalá; abys jednou při smrti své připočten býti mohl k nebešťanům, když ne jako nevinný, tož aspoň jako upřímně kající. Amen.

Na neděli čtvrtou po sv. Duchu.

I.

V ýklad epištoly.

1. Slova dnešní svaté epištoly jsou ovšem původně napsána Římanům, čili prvním křesťanům, v Římě žijícím; a sice za tím účelem, aby jim poskytla poučení i potěšení, v rozmanitých souzeních i nesnázích, jimiž je pronásledovali židé i pohané proto, že se víry v Ježíše Krista pevně přidržovali, a dle ní žili. Avšak naučení dnešní epištoly dává Církev čísti, že se hodí i nám, ježto žijeme v době, kdy víra Kristova v srdcích mnohých hyne; a následkem toho i křesťanská poctivost, spravedlnost, počestnost i láska mizí; a lidé namnoze nežijí lépe, nežli žili staří pohané, toliko po penězích, spravedlivě i podvodně nabytých, po rozkoši a blahu pozemském se shánějíce; na život věčný za hrobem docela zapomínajíce.

Svatý Pavel v dnešní epištole takové bludné i záhubné jednání potírá, a oslavu života věčného připomíná, i jistotu jeho dokazuje. Píše:

»Bratři! Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.«

To znamená: Kristus Pán trpěl za nás, a pak ve slávu vešel; a podobně jest i nám dříve trpěti, chceme-li s Kristem Pánem jednou oslavy dojtí.

I jest odplata nebeská nade vše porovnání vyšší, nežli jest i největší utrpení na tomto světě. Neboť utrpení pomínou, a byť i rok i sto let trvala, a nejprudší byla; kdežto odplata v nebi netrvá rok nebo sto let anebo miliony let: ale jest beze všeho konce; a při tom tak nade všechno pochopení naše veliká, že sv. Pavel při jiné příležitosti o ní prohlásil: »Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani srdce lidské nepocítilo, co Bůh připravil těm, kdož Ho milují!«

2. S jakou ochotou máme tedy trpěti pro Boha, když tak přestědře odplacuje! Co snese rolník mrazů i vedra i namáhání, aby si zjednal denní chléb! Mnoho-li nebezpečí života přestojí vojn, aby slávy došel! Jak mnoho zapření sebe si ukládá, jak často jako pes před mocnými se plazí člověk ctižádostivý, aby nějakého vyznamenání došel! Zdaž neměli bychom i my s tím větší horlivostí starati se o dosažení blaha věčného a koruny slávy nehynoucí? Svätý Augustin tvrdí, že pro dosažení života věčného máme býti ochotnými i muky pekelné na čas okusiti!

Naděje na věčnou odplatu a láska k Bohu pudily Bohorodičku, aby obtížnou cestu přes hory vykonala, a tetě své v těžké době její služby nejnížší konala. Naděje na odplatu nebeskou pudila sv. Prokopa, aby se veškerého pohodlí zřekl, a nejdříve v klášteře břevnovském, pak ale v puštině při řece Sázavě Bohu při každodenním strádání až do smrti sloužil. Naděje na odplatu nebeskou naplnila pouště poustevníky, kláštery řeholníky; sílila v hrozných mukách mučenky!

Naděje na budoucí odplatu má slliti i nás, abychom ve věrné službě Bohu neumdléváli; zejména když se na nás ani tak veliké oběti nevyžadují. Nám zpravidla dostačuje, když proti vnitřním nepřátelům čili zlým chtíčům, v nás stále se ozývající, vytrvale a každodenně bojujeme; a křivdy od nepřátel zevnějších, kteří nám pro věrné plnění povinností křesťanských utrhají, na majetku ubližují a jiných příkoří činí, z lásky k ukřižovanému Spasiteli pro odplatu u Něho s trpělivostí snášíme; ba dle možnosti zlé dobrým odplácíme.

3. Mnozí zapomínají, těmto vnitřním i zevnitřním nepřátelům pro odplatu nebeskou odpíratí, ježto se jim zdá, že, když této odplaty nebeské nemohou očima viděti, ani rukama ohmatávati, ona jest jaksi nejistá. Proto dokazuje sv. Pavel, že odplata nebeská naprosto jest jistá, byť jsme jí nyní smysly svými poznávati nemohli. A sice neodvolává se tentokrát na bezčetné výroky Písma svatého, o budoucí odplatě v nebi pojednávající: ale ku zkušenosti všech ze života obecného. Píše:

»Nebo očekávání (všeho) stvoření očekává zjevení synů Božích.«

To znamená: Všichni tvorové očekávají ten čas, v němž synové Boží v oslavě zjevení budou, aby i s nimi svého obnovení i zdokonalení došli. I lidé i zvířata i byliny naplnění jsou touhou po dokonalosti. Tak semeno puzeo jest ku rozmnožení; bylina spěje ku rozkvětu i ovoci; zvíře touží po rozplemenění. Manželé necítívají se šťastnými, když dítěte nemají; chtějí v nich jako dále žíti, a tak ku nesmrtnosti dospívati.

4. Ale veškeren tvor této touhy po zdokonalení i nekonečném trvání nemůže dojíti naplnění na tomto světě. A proč?

Svatý Pavel udává toho příčinu ve slověch následujících:

›Marnosti zajisté poddáno jest stvoření, nechtěje, ale pro Toho, kterýž je poddal v naději.‹

Abychom slověům těmto, poněkud nejasným, snáze porozuměli, slušno si připomenouti prvních počátků pokolení lidského. Když Bůh člověka stvořil, učinil ho pánem všech věcí pozemských, a podrobil veškeré tvorstvo jemu. Pokud první lidé Boha poslouchali, tento poměr trval. Když ale k návodu ďábla Boha neposlechli; a ovoce zapověděného požili: postavili tak vůli svou proti vůli Boží. Bůh pak odňal jim za trest vládu nad tvory, a příroda celá postavila se proti člověku, když byl uražený Bůh prohlásil: *›Zlořečena budiž země pro tebe! Trní a hloží tobě ploditi bude. V potu tváře jísti budeš chléb svůj!‹*

Dle toho znamenají slova *›marnosti poddáno jest stvoření‹* tolik, jako: stvoření poddáno jest porušení, nebo porušeno jest; a sice *›nechtíc‹*, čili proti své vůli, a oproti původnímu určení svému.

A poškozeno jest *›pro Toho, kterýž je poddal‹*, čili z vůle Boží, jenž je za trest pro člověka tak přeměnil; ale *›v naději‹*, to jest s tím úmyslem, že lidé skrze zásluhy Syna Božího dojdou opět vykoupení; a s nimi pak i ostatní tvorové že dojdou oslavení, zdokonalení a původního určení, aby člověku napomáhali k oslavě Boží.

5. Sv. Pavel píše: *›Samo stvoření vysvobozeno bude od služebnosti porušení, ve svobodu slávy synů Božích. Víme zajisté, že všechno stvoření lká (čili s bolestí touží) a jako ku porodu pracuje až dosavad.‹*

To jest: příroda všechna chce se k neporušitelnému životu zroditi; ale přese všechny námahy

i bolesti nemůže toho dosáti a nedosáhne, leč až i lidé oslavení svého dojdou. Jestliže ale Bůh všechny tvory stvořil, zachovává i řídí: neděje se tato snaha jich po zdokonalení a oslavení bez vůle Boží; a jestli Bůh předobrotivý v člověku i v ostatním tvorstvu tuto touhu udržuje, jest to dle vývodů sv. apoštola Pavla i neklamným znamením, že Bůh ve Své moudrosti touhy té jednou i naplní; čili že člověka k životu oslavenému povolá i k vůli němu, a pro něho i také celou přírodu slávou a neporušitelností přioděje!

Proto také píše dále sv. apoštol: *»Netoliko stvoření, ale i my sami, prvotiny Ducha mající (čili my účastníci milosti Ducha svatého), i my sami v sobě lkáme, očekávající vykoupení synů Božích, vykoupení těla našeho — v Ježíši Kristu, Pánu našem!«*

Rozum slov apoštolských jest: třeba trpěti s Kristem od nepřátel vnitřních i zevnitřních, abychom oslavení došli, i s celým tvorstvem, jež s námi zároveň po něm lká; a proto i s námi zároveň dle vůle Boží se ho dočká!

Jsouce tedy vyhnaní synové Evy v tomto slzavém údolí, a pamatující na přečetná pochybení svá, modlívejme se s horlivostí jako sv. Augustin, říkající: *»Pane! zde řež; zde pal; zde tresci, jak se Ti líbí; ale jen ušetři mne tam, až přijdu na soud Tvůj!«* Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Uslyševše vypravování dnešního evangelia, představme si v duchu děj i dějiště jeho. Kristus Pán hlásal slovo Boží zástupům, jež. Ho s napjetím poslouchali; stojí na samém břehu jezera či

moře genesaretského. To rozprostíralo se v krajině galilejské uprostřed zelených pohoří, vydechujících libovůně, a poutajících zraky lidské svou lahodností i krásou. A když nával lidstva kolem Pána Ježíše stal se velikým, sestoupil On s břehu do lodi Šimonovy, na které právě rybáři vypírali síť; dal se odvésti málo od břehu, odkud by Ho všichni posluchači snáze viděti a slyšeti mohli; a v poučování pak pokračoval. Dokončiv, obrátil se k Šimonovi a druhům jeho, požádal, by s Ním odjeli na hlubinu, a rozestřeli síť k lovení.

2. Šimon s tovaryši svými byli tu stáli zamlklí, vážní. Proč?

Když je Pán vyzval, aby lovili, prozradil Šimon příčinu zamlklosti své slovy: »Mistře, přes celou noc pracujeme, ničeho jsme nepopadli.«

Ryby loví se nejlépe v noci, nebo při kalné vodě, poněvadž nástrah, na ně činěných, nevidí, a tedy snadno do sítě se zachycují. A Šimon s druhy svými pracovali po celou noc, a přece ani za tu výhodnou dobu ničeho nechytili. Na místě ryb našli v sítích svých jen bláto a kameny; a síť byly pomazané a potrhané. Jaká ta smutná odměna za námahu celé noci!

A hle! toť obraz odplaty za námahy a práce, jež člověk podniká, postaven jsa v hřfchu smrtelném! Vyjíždívá do tmavé noci, to jest s duší jako mrakem obestřenou, do moře denních útrap i starostí; a vrhá síť, to jest: namáhá, dře se do únavy; a s jakým výsledkem? Může na konec říci, jako Šimon-Petr řekl k Pánu Ježíši: Mistře, přes celou noc, čili po celou dlouhou dobu života jsem pracoval; ale pro život věčný ničeho jsem nepopadl; zásluhy pro nebe žádné jsem si nezískal. Na místě užitečných ryb, čili skutků záslužných, vylovil jsem jen špinavé bláto; to jest: nabyl jsem

jenom zpuštění a zohavení duše; a síť mou čili duši mou naplňují těžké kameny; to jest: tíží ji zlé svědomí!

Písmo svaté učí, co nám katechismus náš vypravuje krátkými slovy, že »člověk bez milosti Boží ničeho, ale praničeho, k životu věčnému nepomáhajícího, činiti nemůže.« Kdo by tedy konal skutky jinak i nejchvalnější; na příklad, že by rozdal bohatý statek svůj k účelům dobročinným, bohulibým, ale při tom by trval v hříchů smrtelném, za něž řádného pokání učiniti by se zpěchoval: žádné zásluhy pro nebe by ze svých skutků dobročinných neměl.

Bohoslovci nazývají skutky o sobě dobré, ale v těžkém hříchů vykonané, skutky mrtvémi. Podobně, jako když se na svět narodí dítě mrtvé, majíc oči nevidí, majíc uši neslyší, majíc ruce nepracuje, a k ničemu není, než aby uloženo bylo v zemi: tak kdo v hříchů smrtelném zplodí dobré skutky, zplodil čili vykonal jen skutky mrtvé, jež nemají ceny žádné pro dosažení života věčného.

Proto ovšem ještě nepravím, že by ten, kdo se tak nešťastným stal, že těžce Boha urazil, neměl na dále žádných skutků dobrých činiti. Nebo ač skutky dobré, v nemilosti u Boha vykonané, pro nebe bez ceny jsou: nebývají přece bez ceny na tomto světě. Ale stává se, že Bůh k dobrým skutkům hříšníka přihlížeje, popřává mu větší míry milosti pomocné, aby se ve hříších svých snáze poznal, a upřímným pokáním jich napravil. Kdo by ale, v hříchů jsa postaven, přestal i se modliti, i postiti i dobrodiní činiti: sám za sebou by jako bránu uzavíral, aby se zpět k Bohu více vrátiti nemohl.

Ó, kdo by neměl politovati tak mnohých, kteří při řemesle, v dílnách, úřadovných, den co

den, rok od roku se namáhají, při všem svém lopocení sotva živobytí nuzně uhajují, a při tom pro nebe ničeho, praničeho nenabývají, poněvadž po léta svátostí nepřijali; ba ku starým neusmířeným hříchům, vždy ještě nových přidělávají! Ó modleme se za takové nešťastníky, aby je Bůh osvítil a k pokání přivedl! A kdo z přítomných snad sám v hřichu jsi, a marně se na světě dřeš: slituj se přece nad duší svou vlastní, a přičiň se na to, abys z hrozného noci hříchů co nejdříve vyvázl!

3. Uvažme dále, *jaká náhlá změna nastala, když Pán Ježíš rybářům nařídil, aby k Jeho slovu sítě znova rozestřeli?*

Když k rozkazu Páně, ač za dne, počali loviti, tu ihned takovou kořist ulovili, že jí nemohli téměř ani na dvou lodicích umístiti a odvézti. A tak podobně, kdo pracuje za dne, čili v takovém stavu, že jemu milost Boží jako slunce svítí; a rozprostírá síť ve jménu Páně, čili pracuje díla svá, protože Bůh chce, a právě tak, jak On tomu chce: mívá vždy bohatý výtěžek z prací i námah svých; a byť konal práce ty nejpovrženější v domě, a nejsprostší před lidmi. Proto také radí svatý apoštol: Jestliže jíte, anebo pijete, pracujete anebo odpočíváte: vše činíte pro čest Boží! totiž tak, že tomu tak Bůh chce; a právě tak, jak On tomu ve vašich poměrech chce; a budete vždy novými zásluhami obohacovati duše své.

Prosme tedy Boha vroucně za prominutí veškerých poklésků svých; rádi posilujme se svátostmi Jeho; a budoucně každého rána před počtím každodenního díla svého pokorně Bohu přinášejme v oběť tento úmysl svůj: Pane! dnes, právě dnes, a právě tyto práce, jež mi nastávají, chci konati, že Ty tak chceš, bez Jehož vědomí

ani jediný vlas s hlavy nám nespadá; a právě tak, jak Ty chceš, abych učinil lov bohatý pro život věčný.

4. Uvažme konečně také i o *vyšším významu toho lovu.*

Právě po tom, když byli rybáři tak bohatý lov učinili, povolal je Pán Ježíš, aby od té chvíle byli lovci ne více ryb, ale lidí; a teprve od té chvíle Šimon s tovaryši svými rybářství na dobro opustili, a stálými společníky Páně se stali.

Lov ryb po namáhání byl předobrazem toho, jaký výsledek budou míti apoštolské práce jejich při duších lidských. Loviti budou ve světě jako v moři, mezi všemi národy; a které získají slovem apoštolským, shromáždí do Církve Páně. A jako rybáři oddělují ryby dobré k potřebě, od ryb špatných, jež zpět zahazují: tak i v Církvi Páně budou dobří i zlí vyznavači, z nichž dobří vybráni budou do života věčného, zlí ale budou zavrženi. A jako Šimon Petr užíval při lovení ryb pomocníků: tak i dědicové Petrovi rozšiřovati budou království Boží na zemi za pomoci biskupů a kněží až do skonání světa.

Denně také smrt vrhá sítě své do světa mezi lidi, a loví dobré i zlé, mladé i staré. Nevíme dne ani hodiny, kdy i nás zabere. Snažme se o to upřímně, abychom jen ve stavu milosti Boží pracovali, abychom o ovoce námah svých skrze hřích se nepřipravili; a přidržujme se věrně sv. Petra a pomocníků jeho, abychom, až nás smrt na běh věčnosti vyhodí, kde andělé Boží ryby dobré od zlých budou oddělovati, my mezi ty dobré připočtění byli, a do stánků Boha a svatých Jeho uvedeni býti zasloužili. Amen.

Na neděli pátou po sv. Duchu.

I.

V ýklad epištoly.

1. Proslavený pohanský mudřec Plato vyjádřil se, že kdyby ctnost mohla býti vyobrazena a viditelně představena, musila by spanilostí a krásou svou myslí všech zajímati, a všem se zalíbiti. Platí-li to ale již o ctnosti přirozené, které schopnými byli i pohané: platí výrok ten tím více o ctnosti křesťanské, jež nad ctností pohanů tak vysoko stojí, jako nebe nad zemí!

A takovéto křesťanské ctnosti, jež ve stavu milosti Boží získána bývá, spanilý i utěšený obraz podává nám v dnešní sv. epištole sv. Petr, an zobrazuje, ovšem ne štětcem, ale pérem, křesťana dokonalého, veškerými ctnostmi vyzdobeného.

I vypočítává tu zejména devět ctností, jimiž křesťan dokonalý vyznamenávati se má. Kteréžto ctnosti pospolu souvisí, a dohromady jeden krásný i utěšený celek tvoří.

2. I žádá tedy sv. Petr při křesťanech:

»*Všichni buďte jednomyslní;*«

t. j. mezi sebou se srovnávejte! Pokud nežádá kdo na vás, co by bylo proti zákonu Božímu, rádi mu ustupujte, aby svornost a jednomyslnost nebyly porušeny.

Dále dří: »*Buďte »lítostiví;*«

to jest: mějte útrpnost s bédami svých bližních. Bolí-li nás jeden úd, ať noha nebo hlava, celé tělo spolutrpí. A tak když někdo z vás má nějaká soužení, mějte s ním útrpnost; a pokud lze, hleďte jemu v bídě jeho ulehčiti, jak učí Písmo: »*Radujte se s radujícími, a plačte s plačícími!*«

Dále žádá sv. Petr na křesťanech :

buďte *»milovníci bratrstva«*,

bratrstva totiž křesťanského ; čili buďte milovníci Círky Páně ; neboli : milujte sice všechny lidi, jak velí Bůh, ale lásku tu zvláště osvědčujte spolu-křesťanům !

Tak činili první křesťané, že se mezi sebou milovali jako členové jedné rodiny, takže pohané, k této lásce poukazující, říkali : Hle, jak se ti křesťané milují ! A mnozí z nich, touto láskou křesťanů mezi sebou byvše pohnuti, dali se v tom náboženství lásky vycvičiti a pokřtiti.

Svatý apoštol Petr v líčení dokonalého křesťana pokračuje, dří : buďte *»milosrdní!«*

Milosrdenství takového vyžaduje ale na nás Pán, ježto připovídá, že v den soudný postaví milosrdné po pravici Své, a prohlásí jim : *»Pojďte požehnaní Otce Mého, a vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa. Neboť lačněl jsem, a nasýtily jste Mne ; žíznil jsem, a napojili jste Mne ; nahý jsem byl, a přioděli jste Mne ; bez přístřeší jsem byl, a přijali jste Mne do domu ; nemocným jsem byl, a navštívili i opatrovali jste Mne.«* A při jiné příležitosti slíbil : *»Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.«* Dojdou ho u Toho, Jenž Sám z pouhého milosrdenství trůn Otce Svého opustil, aby nám i jakožto člověk dobře činiti mohl.

Sv. apoštol dále napomíná : Buďte *»mírní!«* ! t. j. spravujte své pohledy, střežte své smysly všechny ; skromnými buďte i v chůzi, oděvu, jídle, pití ! Mírnost zdobí netoliko duši uvnitř, jako ostatní ctnosti : ale zdobí nás i zevnitř, takže sv. Ambrož nerozpakoval se takto se vyjádřiti : *»Jako roucho purpurové zdobí krále, tak zdobí mírnost každého*

křesfana. « A sv. František Serafínský odpověděl spolubratru svému, jenž se jej tázal, kdy slíbené kázání konati bude: »Když jsme šli v chudinkém rouchu svém řeholním, bosí, se vši mírností uprostřed světáků městem, celým svým zjevem byli jsme jim-jako kázání!«

Sv. Petr dále líče obraz dokonalého křesfana, dí: *Buďte »pokorní!«*

Pokora jest družkou mírnosti, a základem veškerých ctností. Pyšný podobá se ďáblu. Kdo ale, maje i uznáváje předností svých skutečných oproti jiným, pro ně se nevynáší, nýbrž si z nich příčinu bere, aby Bohu Dárci tím dokonaleji sloužil a se vděčil: ten připodobuje duši svou Spasiteli Samému, Jenž říci ráčil: »Učte se ode Mne; neb Já jsem tichý a pokorný srdcem!«

3. Kdo chce do života věčného vejíti, musí tedy milovati svornost, lásku bratrskou, milosrdenství, mírnost a pokoru. Kdo ale chce duši svou ještě více ozdobiti, a větší oslavou jednou přiodíti, tomu sv. Petr doporučí také lásku k nepřátelům, an píše takto:

»Neodplácejte zlého, ani zlořečení za zlořečení; ale naproti tomu dobrořečíte. Nebo k tomu povoláni jste, abyste požehnáním dědičně vládli.«

Pohané zlé zlým spláceli a dobré dobrým; my křesfané máme i zlé dobrým spláceli, jak nás učí Božský Mistr náš, Jenž v nejhroznějších mukách Svých na kříži za katany Své se modlil, říka: »Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí.« A Jenž dle vypravování dnešního sv. evangelia hrozí, že již i všecku nelásku, všecken hněv oproti spolubližním co nejpřísněji kárati bude.

Dále doporučí kníže apoštolů ostražitost jazyka, an píše:

»Nebo kdo chce milovati život, a viděti dobre dny: (ten) zdržuj jazyk svůj od zlého, a ústa jeho ať nemluví lsti.«

Mnozí velikých mravních výstředností se sice varují; ale nedbají pozor dávat i na jazyk svůj. A přece učí sv. Jakub: *»Zdá-li se pak komu, že jest nábožný, a nepojímá v uzdu jazyka svého, ale svádí srdce své: toho marné jest náboženství.«* A Spasitel praví, že jednou počet vydáme netoliko ze všech skutků, ale i ze všech řečí; a sice netoliko z řečí rouhavých, lživých, utrhačných, ale i ze všech slov marných, jichž jsme tedy nemluvíli ani pro čest Boží, ani ku vzdělání a potěšení svých bližních, ani ku vzdělání duše své. Kdo potom obtojí?

4. Jestliže tedy kdo se domnívá býti spravedlivým, že právě nápadnými zločiny se neprovinil, nechť pozor dá i na jazyk svůj! A pak nesmí toliko zlého nečiníti, ale musí i dobré skutky konati, ježto, kdo právě dluhů nedělá, proto ještě bohatým není; a kdo zlého před Bohem nečiní, tím ještě zásluh pro nebe a vyššího oslavení duše své nenabývá.

Za kteroužto také příčinou sv. apoštol myšlenku tu dále rozvádí, an píše:

»uchyl se od zlého, a číň dobré; hledej pokoje (skrze opatrnost v řeči), a stíhej jej; nebo oči Páně (milostivé) na spravedlivé, a uši Jeho ku prosbám jejich (jsou nakloněny); ale obličej Páně (přísný) na činící zlé věci!«

5. Konečně napomíná sv. Petr, abychom s ochotou přijímali příkoří pro spravedlnost, t. j. proto, že chceme Bohu věrnost zachovati. I táže se tedy:

»A kdo jest, jenžto by vám uškodil, budete-li následovníci dobrého? Ale trpíte-li co pro sprave-

*dlnost, blahoslavení (jste). Strachu pak jejich ne-
bojte se, aniž se kormutte; ale Krista Pána po-
svěcujte v srdcích svých!*

Smysl slov těch jest: Trpíme-li nespravedlivě pro vyznávání pravé víry Ježíše Krista, vyplní se na nás příповěď Páně: »Blahoslavení, kteříž trpí protivenství pro spravedlnost: neboť jejich jest království nebeské!« Trpíme-li z dopuštění Božího spravedlivě za hříchy své: máme naději, že nám Bůh bude milostiv po smrti. Trpíme-li proto, aby vyzkoušena byla naše trpělivost a láska k Bohu: rozmnožíme si tak jen zásluhy pro nebe, a zvýšíme krásu duše své. Ale ať je utrpení jakékoli, srdce své posvěcujme, čili zasvěcujme Kristu Pánu; a pak vše odporné bude nám pomáhati k dobrému, abychom duši svou vždy drahocennějšími ozdobami obohacovali; ano ji samou v pravý klenot proměnili, jenž by hodným byl, uložen býti jednou v pokladnici nebeské. Amen.

II.

Výklad evangelia.

V dnešní epištole poučuje nás kníže sv. apoštolů, jak bychom měli lásku oproti bližním svým na jevo dávatí. I vyzývá nás, abychom byli shovívaví, mírní, mlčeliví, svornosti milovní; abychom křivdy spláceli dobrodiním, aby Bůh, Jenž skryté věci vidí, stal se jednou naším Odplatitelem přehojným.

Napomenutí ta souvisí s hrozbami Spasitele, Jenž v dnešním evangeliu předpovídá tresty nej přísnější všem těm, kdož by, ač křesťany se nazývají, zášť nekřesťanskou chovali v srdcích svých oproti bližním svým, podobně jako činili fariseové

oproti Němu, ač věrnými plniteli Zákona a horliteli pro něj rádi se nazývali.

Božský Mistr vybízí nás: »Učte se ode Mne« (ne divy činiti: ale pokorně o sobě smýšleti; a v pokoře ducha svého i křivdy od bližních, jakož i zasloužená pokárání, jež na vás Bůh dopouští, trpělivě snášeti; a tak proto), »neb Já jsem tichý a pokorný Srdcem!« A proto i varuje Spasitel před hněvem, poukazuje ku zlým, ba hrozným následkům jeho.

I poukazuje ku trojímu stupni hněvu, a ku trojímu trestu zaň. Práví:

1. »*Každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.*«

Často slyšíme pošetilé žvanění: »Já jsem žádného nezabil, nikoho neokradl; kdo může proti mně co mříti?«

Milý příteli! můžeme mu říci, kdyby i ve všem na pravdě bylo, že jsi se skutečně ani proti pátému ani proti sedmému přikázání Božímu ničím neproviňoval, proto ještě vyhráno nemáš, poněvadž sv. Jakub dí: »Kdo by pak koli celý zákon zachovával, ale přestoupil by v jediném (přikázání), učiněn jest všemi vinen! Nebo který řekl: Nese-smilnější! řekl také: Nezabiješ! Jestliže bys nese-smilnil (a třebaš i nekradl . . .), ale zabil bys, učiněn jsi přestupníkem zákona« (celého. Jak. 2, 10. 11).

Avšak i kdyby kdo nezabil tak, že by koho probodl, zastřelil, otrávil: přece jedná ještě proti pátému přikázání, když jen činí něco, co ku zabítí anebo ku poškození bližního na těle anebo na duši jeho svádí. Ku vraždám ale mimo jiné svádí i hněv; a proto Sám ten nejtišší a nejmilosrdnější Pán Ježíš hněvivce odsuzuje tak přísnými slovy

pravě, že již každý, kdo se jen na bratra svého hněvá, hoden bude soudu!

Hněvem hříšným vyzurává se ale ona roztrpčenost duše, v které kdo ze zlé žádosti, mstivosti přeje si bližnímu zlého učiniti, anebo od jiných ztrpěti. Hněv takový jest nespravedlivý, poněvadž odpírá bližnímu povinné lásky; a proto jest i trestuhodný. Duše, jež v sobě udržuje hněv oproti bližnímu, nemůže býti zároveň sídlem milosti i lásky Boží; a proto propadá soudům Božím.

Hříšným ale jest jen takovýto hněv náruživý, nespravedlivý. Od toho rozlišovati sluší hněv jiný, jenž není leč *horlivostí pro čest Boží*; jenž nejen že jest bez viny, ale jest i Bohu milý. Neboť, kdo koho miluje, ten pro jeho čest také horlí; a kdo nehorlí, také nemiluje. Kdo pro čest Boží nehorlí, ten Boha ani v pravdě nemiluje. Chceme-li tedy Bohu lásku osvědčovati, musíme i pro Jeho čest horovati; a horujeme-li, nehřešíme, ale Jemu mile jednáme.

Tak horliti mají rodiče pro čest Boží u dětí svých; a nechtějí-li ony poslechnouti po dobrém, mají je i citelně trestati, dle starého dobrého přísloví: »Metla (čili trest vůbec) vyhání děti z pekla.« Povinen jest učitel, jenž při dětech místo rodičů zastává, kárati vzdorovité, nepodajné žáky. Vrchnosti povinny jsou zločiny trestati, a tak pro čest Boží horliti. Kdyby nebylo takového spravedlivého hněvu proti zlořádům, lidé zlí by celý pořádek na světě zvrátili, a společnost lidskou nemožnou učinili.

Hněvem proviňuje se tedy jen ten, kdo se bez příčiny, náruživě, z mstivosti, a tedy nespravedlivě rozhofčuje na bratra svého; ale ne ten, jenž ho i přísným pokáráním od zlého odvrátiti se snaží. ●

Kdo se s hněvem nespravedlivým ku bližním chová, začíná dlouhý řetěz, jehož články jsou samé hříchy. Proto také hněv počítá se mezi sedm hlavních hříchů, poněvadž jest jako hlavou hříchů mnohých. Z hněvu nespravedlivého rodí se zajisté zlé posudky, msta, zášť. Oheň hněvu zatemňuje rozum, že člověk cest Božích více neznamená; hněv rozhořčuje vůli ku konání všeliké nešlechtnosti. Hněv jest druhem šlenství. Ó, jak znetvořuje obličej člověka, k obrazu Božímu stvořeného! Rozhněvaný by se zděsil, kdyby spatřil obličej svůj v zrcadle! Lidé hněviví, zlostní podobají se kousavým psům, jimž se každý rád vyhýbá! Jak mnohého ranila mrtvice v hněvu! Jak mnohý způsobil v hněvu svém různice, boje, války, jichž následků zlých ani vypočísti nelze!

Bojujme tedy proti náklonnosti ku hněvu co nejvíce, ježto hněv brání lásce i v nás i v jiných!

2. Jestliže ale již hněv, jen v srdci chovaný, bude souzen od Boha: budou tím více kárány výbuchy tohoto hněvu vnitřního skrze hanlivá slova, na cti utržení a pomluvy. Tento druhý a vyšší stupeň hněvu kárá Spasitel slovy: *»Kdo by řekl bratru svému »racha«, hoden bude rady«*; čili hoden bude vyššího odsouzení a vyššího trestu.

Slovo »racha« vykládá sv. Jeronym z hebrejštiny a tvrdí, že znamená tolik jako »bez rozumu, ničemný, prázdný«. Není ale dovoleno člověka nazývati »bez rozumu«, ježž Bůh Otec s rozumem stvořil; nesmíme ho tupiti jako »ničemného«, když Sám Syn Boží za spasení jeho život Svůj položil; nelze bez hrubého provinění komu spílati »prázdným«, koho Sám Duch svatý na křtu svatém očistil i posvětil a milostmi Svými naplnil.

Proto kdo koho v hněvu tupí, a pohrdání své jemu na jevo dává, proviňuje se proti celé Božské Trojici.

I kdyby kdo skutečně i těžce se byl provinil, nesmíme ho přece odsuzovati my, ježto Soudcem nás všech jest Pán náš, Bůh. Ale spíše máme vzpomínati na vlastní křehkost svou. Kdyby nás Bůh nedržel, kdo ví, zdali bychom mnohem hlouběji neklesli, nežli ten, ježž tupiti bychom se opovažovali! Proto také varuje sv. apoštol každého slovy: Kdo stojíš, hled, abys neklesl!

3. Nejvyšší stupeň hněvu jest ale ten, když kdo bližního svého přímo odsuzuje, ho proklíná, do pekla posílá. O tomto stupni hněvu praví Pán: *›Kdo by řekl bratru svému ›blázne«, hoden bude pekečného ohně!«*

Slovo ›blázen« znamená v Písmu svatém člověka, jenž se Boha spustil, a ježž Bůh opustil. Žalmista Páně dí: ›Blázen praví v srdci svém: Není Boha!« Kdo tedy bližního proklíná, bláznů mu přezdívá: odsuzuje ho tam, kam blázni čili bezbožníci přijdou, totiž do pekla. Ale takový záštiplný tupitel stává se dle výroku Páně sám hodným pekečného ohně.

Něsíkej: Já nikoho nezatracuji. Pravdy nemluvíš! Neboť kdybys nezatracoval, kterak bys mohl bližního v hněvu o dobré jméno jeho olupovati? Kdybys na paměti měl, že pochybivší bližní snad již chyby své napravil aneb jí napraví, a není tedy posud od Boha opuštěn: zajisté by jsi se chránil mu láti, na cti utrhati, ho pomlouvati, a tak ho ku zavrženým čítati!

Proto buďmež opatrní v řeči, ale i v myšlení; a nepropouštějme v srdci svém místa hněvu! Učme se od Spasitele býti tichými i pokornými; a nalezneme již na světě pokoj duším svým. Ale spíše

horujme pro čest Boží i blaho duší svých, abychom jednou po bojích života v odměnu přijati býti zasloužili tam, kam nás Božský Mistr tichosti, mírnosti, shovívavosti i lásky předešel. Amen.

Na neděli šestou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Jádrem všech povinností křesťanských jest: abychom se učili s Kristem umírat, bychom mohli s Kristem i k novému životu povstati. A o tom píše svatý apoštol Pavel v dnešní epištole, a o tom máme dle vůle Církve uvažovati dnes!

Svatý Pavel, ukázav Římanům, že z pouhého milosrdenství Božího křesťany se stali, poučuje jich, aby se z toho pošetile nedomnívali, že snad jen pouhým, jalovým věřením, na jaké spoléhají se také za našich časů tak zvaní evangelíci, bez skutků křesťana hodných, do života věčného dojdou: nýbrž že právě jim jakožto křesťanům toho třeba jest, aby víru svou v Ježíše Krista nejen slovy, ale hlavně bohubými skutky osvědčovali, a tak nebe si zasluhovali. Za tou příčinou píše:

»Bratři! Zdaliž nevíte, že kteřížkoli pokřtěni jsme v Kristu Ježíši, ve smrti Jeho pokřtěni jsme?«

Temnými slovy těmi připomíná sv. Pavel způsob, jakým v prvních dobách křesťanských křest svatý udílen býval. Památku na něj tvoří posud zvláštní baptisterium čili křtitelna při papežském chrámu v Lateráně v Římě. Křtitelna ta jest vlastně okrouhlá, prostranná, nádherná svatyně,

Jež má uprostřed vodní, mramorem vyloženou nádržku, do které ti dospějí, kteří pokřtěni býti měli, po stupních sestupovali, při křtu tělo celé potopovali, a tak jaksi pohřbívali; načež zase vystoupili, a tak jako znova oživli. Křest, při kterém křtěníci byli potopeni, podobal se tedy pohřbu Páně; a vyjítí z křtění podobalo se vzkříšení Páně.

2. A z tohoto způsobu křtění vyvádí sv. apoštol naučení, an píše :

»Nebo pohřbeni jsme spolu s Ním skrze křest ve smrt, abychom, jako Kristus vstal z mrtvých skrze slávu Otce: tak i my v novotě života chodili.«

Smysl slov těchto jest: Když jste byli křtěni, byli jste tělem do vody ponořeni, a tak napodobovali jste Krista Pána zemřelého a v hrob položeného. A když jste z vody křestní zase vystoupili, představujete Krista z hrobu povstalého. A jako Kristus Pán do hrobu více se nevrátil, ale život nový nadále žil: tak také vy nemáte více k hříchům se vraceti, od nichž při křtu svatém byli jste osvobozeni; ale máte žítí život nový, bohulibý, dle zákona Kristova pořádaný!

3. Že i my tak činiti máme, jest věcí spravedlivou, uvážíme-li, že před křtem svatým kladl nám kněz otázky: »Odříkáš se satanáše? I všech skutků jeho? I vši pýchy jeho?« A my ústy svých kmotrů jsme se k odřikání všeho hříšného zavázali slovem: »Odříkám!« Načež kněz nás pokřtil, tak hřichu zděděného zbavil, dítkami Božími učinil, rouchem svatosti i spravedlnosti duši naší přioděl; a proto na znamení čistoty a nevinnosti duše také bílou roušku kolem hlavy naší ovinul.

Jsou ovšem i takoví křesťané, kteří směle tvrdí: Já jsem za křest nežádal; já jsem ničeho nesliboval; co kmotři slíbili, stalo se bez mého

vědomí. Pravím: Víte to všichni, rozmilí v Kristu! že veliká část novorozených dítek před dospěním k užívání rozumu umírá. Má snad Církev těchto tvorů nechati umřítí bez křtu svatého, a tak jich na věky vyloučiti z království Božího? Vždyť do nebe nic nečistého nevejde; a každý člověk provinění prvních rodičů si jakožto smutné dědictví přináší s sebou na tento svět! Zemře-li tedy kdo bez křtu, do slávy věčné nikdy nevejde! Když tedy se tě Církev svatá hned po narození ujala, dítkem Božím tě učinila: ty vzpurný křestane, myslíš, že za tolik lásky Církvi Páně ničím nejsi povinen?

Co byste, nejmilejší, řekli synovi odrostlému, jenž by matce, která ho nabádá ku počestnosti, vděčnosti, spravedlnosti, odsekl směle: Matko! nejsem vám ničím povinen, nebo já jsem vás za nic nežádal; já jsem vám jako dítě ničeho nesliboval. Řekli byste zajisté: Toť člověk hanebný! Vidíte, a právě takovým jest i ten, jenž na dobrodiní duchovní matky své zapomíná, a tvrdí, že jí není vděčností a poslušností povinen, poněvadž jí jako dítě sám osobně ničeho nesliboval!

4. Ovšem, kdo chce křesťanské povinnosti věrně plniti, že se musí také na mnohé překážky i boje uchystati; avšak má věděti, že co nezmůže o svých silách, zmůže za pomoci Boží!

A k této naději v pomoc Krista Pána poukazuje sv. Pavel, an píše:

»Nebo poněvadž jsme spolu vštípeni ku podobnosti smrti Ježíše Krista, spolu i vzkříšeni budeme.«

Smyslem těchto slov jest porovnání toto: Kristus jest jako strom; a my byli jsme na křtu svatém jako vrouby do Něho vštípeni. A jako na podzim zdají se rouby hynouti i se stromem, ale

z jara, když strom k životu se znova probouzí, i vrouby znova ožívují, a pak ušlechtilého ovoce přinášejí: tak také Kristus, v Něhož jsme vštípeni, dodá nám živících šťav, čili milostí svých, abychom tedy s Jeho pomocí hřichu se uvarovali, a ovoce dobrých bohubilých skutků přinášeli.

5. Tedy ne sami o sobě, ale s pomocí Boží překonáme vše odporné, byť jsme musili podstoupiti třeba i mučennictví! Proto také sv. apoštol dále vykládá takto:

»To vědouce, že starý člověk náš spolu ukřižován jest, aby bylo zkaženo tělo hřichu, a abychom více nesloužili hřichu.«

To znamená: »Starý člověk«, čili veškerá ta v nás se ozývající náklonnost ku zlému, jež jest smutným dědictvím po starém Adamovi, bývá překonána pro zásluhy Ježíše Krista na kříži, tak abychom více nesloužili hříšnému tělu.

»Nebo kdo umřel, ospravedlněn jest od hřichu,« t. j. když služebník zemře, nemusí více sloužiti pánu svému; a když pokřtěni jsme, nemáme více sloužiti hřichu; ale máme žíti s Kristem již na světě ve svatém míru, nad nějž není nic slastnějšího; po smrti pak v blaženosti nebeské i věčné.

Proto píše sv. apoštol dále: *»Festliže jsme zemřeli s Kristem, věříme, že spolu s Kristem také živi budeme.«*

6. Avšak nemáme zapomínati, čili máme dobře věděti, *»že Kristus, vstav z mrtvých, již neumírá, smrt nad ním více panovati nebude.«*

A tak i my, když jsme začali hřichu odumírati, máme v díle tom věrně vytrvati, hřichu co nejbedlivěji se vystříhati, v lásce Kristově nejhrošlivěji žíti. K hřichu nemáme se nikdy více vraceti, jako Kristus Pán z hrobu povstav, do něho nikdy více se nevrátil. Ale máme Bohu žíti, jako Kristus

po Svém vzkříšení jedině pro slávu Otce Svého žije. A poklesli-li jsme přece, máme ovšem rychle skrze svátost pokání ku životu bohulibému se vrátiti, abychom s Kristem jednou v nebi žiti mohli.

Svatý apoštol vyjádřuje to takto: *»Kristus že umřel hříchu (čili za hříchy naše), umřel jednou, že pak živ jest, živ jest Bohu. Tak i vy za to mějte, že jste zajisté zemřeli hříchu, ale živi jste Bohu, v Kristu Ježíši, Pánu našem.«*

To jest pozemským úkolem naším: hříchu odumíratí, Bohu věrně sloužiti, a nebe vyzískati. Tak činil Onesimus, otrok jistého měšťana Filomena v Kolose. Byl líný, nevěrný, podvodný, a posléze pánu svému uprchl. Divným řízením Božím dostal se do Říma k sv. Pavlu, jenž jej na věru obrátil, a velice horlivého pomocníka v něm našel. A když Filemon z vděčnosti ku sv. Pavlu Onesima pak na svobodu propustil, sv. Pavel Onesima později až i na biskupa posvětil; a též zemřel později jako mučenník. Hříchu zajisté odumřel, a pak jedině Kristu žil!

Podobně dočítáme se v životě svatých: Petra, Magdaleny, Augustina a nesčíslných jiných, že když hříchu odumřeli, pak co nejhorlivěji Bohu sloužili, a nebe si pro mnohá vítězství vydobyli.

Tak čiňmež dle dnešního napomenutí i my: hříchu odumřejme, a v Kristu žijme spokojeně již zde na zemi, abychom v blaženosti věčně s Ním žiti mohli jednou i v nebi. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Jak horlivými byli ti posluchači Spasitelovi! Po celé tři dny bez omrzení naslouchají nebeským učení Jeho, a zapomínají při něm i na jídlo, pití

i odpočinutí! I bylo nebezpečí, že kdyby se z pustého onoho místa vraceli o hladu, že by po cestě zahynuli, nežli by u lidí občerstvení naléztí mohli!

Ó jak zahanbují horlivostí svou tak mnohé křestany, kterým totéž učení Páně, když jim je sluha Jeho vykládá, stává se příliš dlouhým, i když kázání jen půl hodiny trvá; a kteří proto od něho odcházejí, anebo po něm ani na zakončení služeb Božích čekati nechtějí!

Horlivých posluchačů Svých nenechal Spasitel bez radostné odměny. Prohlásil, že líto jest Jemu hladovějícího zástupu; a nasýtil jich pak málo chleby a málo rybičkami dokonale, až i zbylo!

Čemu máme se při tomto zázraku více diviti? Moci, či dobrotě, či slitování Spasitele?

Za dob našich jest mnoho lidí, kteří v potřebách svých k Bohu se neutíkají, o zákon Jeho nedbají, ale toliko na síly své spoléhají; proto dobře uděláme, uvážíme-li o *přemilosrdné prozřetelnosti Boží*, kterou nám Bůh na jevo dává.

2. Víru v prozřetelnost Boží budí v nás Spasitel důvody nejmocnějšími. Učí: Bůh jest *Otcem* vašim, Jenž potřeby vaše co nejdokonaleji zná: k tomu volejte za pomoc, říkajíce: »Otče náš, Jenž jsi na nebesích!« Zdali že vás opustí? Zdali vy, jsouce zlí, nedáváte dobrých věcí dítkám svým? Zdaliže vy dáte dítkám svým kameny, když vás prosí za chléb? anebo hady, když vás prosí za rybu? A Otec nebeský měl by býti tvrdším ku Svým dítkám, nežli jste vy? Vy ani nemůžete vždy dítkám Svým dobrých věcí dáti, poněvadž jimi nevládnete; jinak ale jest u Boha všemohoucího a nejvyšší dobrotivého! On může dáti, a ve Své dobrotě dává dítkám Svým, čeho potřebují a zač Ho vroucně prosí.

Bůh jest dále netoliko Stvořitelem, ale i *Zachovatelem* všech věcí i nás lidí. Kdyby všemohoucí ruky Svě odtáhl od světa, proměnil by se v nivec, z něhož povstal. On vstúpil pud všem zvířatům, aby pečovala o mláďata svá až i s nasazením vlastního života svého. Staří ptáci pečují o mláďata svá, až ona sama se uživiti mohou. Vypadlo-li mládě nedospělé z hnízda, přiletují rodičové jeho, chápou se ho zobáčky svými, a odnášejí ho do útulného hnízda nazpět. Lvice nejvíce se rozdráždí, když sezná, že kdo ubližuje nedospělému lvíčeti jejímu.

Podobný pud na zachování rodu svého shledáváme u všech zvířat, i u člověka. A jen Ten, Jenž všem rodičům, i rozumným i bezrozumným, tento pud vstúpil, měl by býti tvrdším tvorů Svých, a zapomínati na ty, jež stvořil a zachovávati si uložil? Kdo by mohl takto nespravedlivě o Něm souditi?

Ó v pravdě, že Ten, Jenž i jednorozeného Syna na svět poslal, aby tu za vykoupení naše Krev Svou prolil; Ten, jenž živí ptactvo nebeské, a šatí krásou trávu polní nad nádheru Šalomounovu, dá i nám všeho ostatního potřebného, ba i nadbytečné, jako podobně Pán Ježíš horlivých zástupů netoliko nasýtil, ale tolik jim dal, že ještě — na koše zbylo.

Kdo by tedy mohl o tom pochybovati, že Bůh s ochotou nám udělí, zač Ho prositi budeme, a co nám prospívá?

Kdo by měl málomyslněti, když se mu věci i nejpotřebnějších nedostává, ví-li, že má Otce tak dobrotivého a mocného, Jehož když jen s důvěrou za pomoc požádá, z nouze jakékoli vyvázne? -

3. Ale, namítají lidé někteří: *»Festli Bůh tak rád pomáhá, proč mají mnozí nouzi až nejvyšší?«*

Na to odpovídám: Bůh slíbil nám pomoci za jistou podmínkou, které když my neplníme, necítí se On býti zavázaným, aby nám v nouzi pomáhal. Spasitel řekl zajisté: »Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho — a ostatní bude vám přidáno.« Hledá-li ale kdo jen ty »věci ostatní,« pozemské, pomíjející; a nedbá-li vyhledávati království Božího, čili toho, čím by si království nebeské získal: kterak že ho má Bůh vyslyšati?

Jsme-li my k Bohu zlí, nevděční: kterak má On nám býti dobrým, uznalým? Nechceme-li napřed vůli Jeho konati, kterak máme očekávati, že On konati bude vůli naši?

4. Jiní namítají: *»Je-li Bůh k tvorům Svým tolik dobrotivý: proč někteří mají všeho dost, a jiní trpou nouzi? Proč Bůh nerozdělil všem stejně?«*

Bůh mohl by ovšem všem tvorům Svým dáti všeho s důstatek, ježto z ničeho stvořil svět, a jest tedy všemohoucí. Ale co by bylo dle jeho moci, nebylo by dle Jeho svrchované moudrosti!

Kterak to?

Dejme tomu, že by všichni lidé beze všeho namáhání měli všeho hojnost. Jaký by byl toho následek? Že by nikdo nechtěl pracovati a se namáhati; ale všichni by chtěli jen přebytku svého užívati. Nikdo by pak nechtěl nádeničiti, boty šíti, nečistoty uklízet, nebezpečné cesty za moře činiti, domy stavěti, chléb péci atd. Jeden každý člověk musil by sobě tedy všecko sám udělati! Žádný by také nechtěl dělati více, nežli co by pro svou potřebu musil, a ostatek by trávil v nečinnosti. Tak ale by lidská společnost v nečinnosti zhynula!

A poněvadž »zahálka jest počátkem vši nepravosti«, nečinnost lidí stala by se počátkem

i veškerých mravních neřestí, jako bylo v Sodomě a Gomorze.

Čím se města ta, v překrásné a požehnané krajině postavená, provinila, že je Bůh ohněm a sírou s nebe ztrestal, propadnutí se jim dal, a na místě jich mrtvé moře položil?

Ezechiel prorok vypravuje o nich v 16 kapitole svých zjevení, že hříchy jejich byly: »sytost chleba«, (čili nadbytek všech věcí pro potřeby tělesné, a odtud vycházející) »pýcha, zahálka a nejhanebnější smilstvo«, jemuž my němý neb sodomský hřích říkáme.

5. Rozdíl v majetku jest tedy od Boha, dle nevýslovné moudrosti Jeho, jak praví sv. Augustin: »Chudý potřeďuje boháče, boháč chudého. Boháč stvořen jest pro chudého, aby jemu práce a výdělků poskytoval, v bídách jeho ho podporoval, a tak nebe si kupoval; chudý ale stvořen jest pro boháče, aby jemu z poslušnosti k Bohu sloužil, a tak nebe skrze trpělivost, poslušnost, a práci si — zaslouhoval!«

Jestli tedy povstávají za dnů našich učitelé, kteří tvrdí, že musí se vše stejným dílem mezi lidi rozdělit: jest řeč jejich proti vůli Boží; a oni sami jsou lžiproroci, jimž nejde o blaho lidu, ale o vlastní prospěch! Kdyby chtěli všechny statky stejně rozdělit, musili by také všechny lidi udělati stejně velikými, stejně silnými, stejně zdravými, stejně nadanými, stejně příčinnivými; jinak kde by dnes zavedli rovnost, zítra by jí již nebylo!

Bůh rozličné statky dal; osudy naše řídí; ani jediný vlas s hlavy nám nepadne bez Jeho vědomí. Moudrému a otcovskému vedení Jeho se vsudy a vždy podrobujeme; a On nás uvede k životu věčně blaženému. Amen.

Na neděli sedmou po sv. Duchu.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y .

1. Bůh dal nám svobodnou vůli, tak abychom mohli přesvatou vůli Jeho plniti, anebo také jí pohrdnouti. Nenutí nás tedy, abychom Jemu sloužiti musili; ovšem ale že nás mocně pobádá, abychom Jeho svatou vůli činili. A sice ne tak k vůli Němu, jako by On služeb našich ku Své blaženosti potřeboval; ale abychom vůli Jeho plnili spíše k vůli sobě, abychom si odplaty věčné u Něho zasloužiti, a tak věčně šťastnými státi se mohli. A naopak na přemnohých místech Písma svatého poukazuje ke smutným následkům, jež z neposlušnosti oproti Bohu, učinili z hříchů vyplývají.

Tak podobně jedná i svatý apoštol národů, an v dnešní epištole píše: *»Bratři! Lidskou věc pravím pro mdlobu těla vašeho. Jako jste zajisté vydávali údy své v službu nečistotě a nepravosti k nepravosti: tak nyní vydejte údy své ve službu spravedlnosti ku posvěcení.«*

To znamená: Milí křesťané! Dobře znám i křehkost i mdlobu vaši; a proto na vás nežádám, leč co od lidí křehkých očekávati se může; totiž abyste s toutéž snaživostí přičiňovali se o spravedlnost, čili abyste s toutéž horlivostí den ode dne více o svém posvěcení pracovali, s jakou snaživostí jste dříve, jakožto pohané, činili nepravosti, a odevzdávali těla svá všeliké nečistotě. Nežádám ničeho, co by tedy síly vaše přesahovalo, ač bych zajisté pro nebe více žádati mohl; ale žádám jen, abyste pro dosažení blaženosti nebeské aspoň tolik se přičiňovali, jako jste dříve, pokud

jste ještě pohany byli, sil vynakládali, byste sobě krátkou i mrzkou rozkoš tělesnou opatřili!

Tedy: Běhaly-li dříve nohy vaše k neslušným zábavám: ať nyní s toutéž ochotou nosívají vás ke službám Božím! Jestliže vztahovaly se jindy ruce vaše ku krádeži, podvodům: nechť nyní vztahují se k rozdávání majetku na skutky dobročinné! Otvíraly-li se jindy oči vaše, aby pohlížely na věci mrzké: nechť otvírají se nyní, by viděly veliké skutky Boží, a vebily z nich Boha! Jestliže otvírala se dříve ústa vaše ku zlehčování jména Božího i bližního: nechť otvírají se nyní k tomu, aby vebily Boha, vzdělávaly i poctívaly bližního!

A tak podobně mohl by sv. apoštol ovšem volati i ku všem křesťanům nynějším: Kdyby jsi, světáku! obětoval tolik času a práce Bohu, mnoholi ho věnuješ kartám, popíjení, honbě, neužitečným schůzkám: oč více mohl jsi získati u Boha! A kdybys ty, lehkomyšlná ženo! věnovala tolik času a psle službě Boží, mnoho-li věnuješ klepům, fintění, záletnictví, tanci: jak mnoho krásy duševní mohla jsi získati od Boha!

2. I varuje sv. apoštol od převráceného smýšlení i jednání jednoho každého, když dále píše:

»Nebo když jste byli služebníci hříchu, zbaveni jste byli spravedlnosti. Jakýž pak jste měli tehdaž užitek z těch věcí, za něž se nyní stydíte? Nebo konec těch věcí jest smrt!«

Jakoby řekl: Co vám zbylo z toho, že jste nedovoleným žádostem těl svých hověli? Zbyly vám z nich jen pocity hanby a hryzení svědomí; a konec jich jest smrt, smrt věčná.

Aby odvrátil věřících od hříchů, líčí jim sv. apoštol tedy hrozné následky jich. A to si zapamatujme dobře i my! Kdyby nám hřích přinesl jakékoli zdánlivé výhody: užitku pravého přiněsti

nemůže, poněvadž ho kletbou Svou stíhá Bůh! Či jaký kdo měl užitek z toho, že třebas i nevinost svou nebo docela i víru svatou ztratil, aby tělo své rozkoší polechtal? Krása těl rychle minula, jako kvítí polní; i svět člověkem svedeným brzy pohrdá; a konec jest smrt, snad i smrt věčná!

Jaký užitek mívá lakomec ze své mamony? Žádosti své po majetku nikdy nenasytí; duši svou naplňuje stálým strachem, aby o majetek nepřišel; a na konec uslyší snad hrozná slova, lakomcům patřící: »Blázne! Této noci požádají duše tvé od tebe; to pak, co jsi připravil, čí bude?« (Luk. 12). Ze všeho nevezmeš sobě snad jen několik prkének a rubáš! A pláč a kletba ošizených bude tě následovati až za hrob!

A co prospěje komu pyšné se nadýmání nad jiné? Svatý Norbert by mohl o tom vypravovati! Když ještě žil světácky, velmi stkvostně se oděl, a velice pyšně si vyjel na jarém koni. Avšak kuň náhle sebou mrštil, a jezdce shodil do kaluže, tak že veškerá jeho nádherná úprava byla zkažena; a lidé, kteří se před málo okamžiky jeho krásnému vzezření divili, nyní jím pohrdli a škodolibě se mu vysmáli. Tak to umí a dělá svět!

3. Jak vzácnou a spanilou oproti tomu jestit ale opravdová ctnost! Sv. apoštol o tom se zmiňuje, an píše:

»Nyní pak vysvobození od hříchu a učinění jsoouce služebníky Božími, máte užitek svůj ku posvěcení, konec pak život věčný.«

Slovy těmi chce říci: Nyní, když jste uvěřili, na křtu svatém hříchů zbaveni byli, a tak služebníky Božími se stali: máte za bohulibý život odplatu již na světě; totiž vnitřní spokojenost a milost Boží, jež vás osvěcuje, posiluje a v dobrém podporuje: jež činí chudasy bohatými; jež trpící

útěchou naplňuje; jež opuštěným a zapomenutým slávu připravuje, jaké »ani oko lidské nevidělo, ani ucho lidské neslyšelo, ani srdce lidské nepocítilo« (I. Kor. 2, 9.) Co škodí tedy, na světě krátce trpěti i strádati, když odplata jest tak ne- výslovně veliká?

4. Svatý apoštol zakončuje napomenutí své slovy :

»Nebo odplata za hřích (jest) smrt; ale milost Boží (jest) život věčný — v Kristu Ježíši, Pánu našem.«

To znamená: Duše bez milosti Boží jest pro Boha a pro nebe mrtvou. Duši ale milosti Boží zbavuje hřích; proto odplatou za hřích jest smrt, smrt v pekle!

Jakožto odplatu za život ctnostný neslibuje ale svatý apoštol — život věčný, nýbrž »milost Boží«. Proč tak? Poněvadž odplata za život ctnostný jest nade všechno lidské pomyšlení velikou, a tedy ne tak ze zasloužení, ale více z milosti Boží, jež člověka při konání dobrého provázela, sílila i odměnou jeho snah se stala!

5. K čemu rozhodneme se tedy my? Zdá-li se nám svět s požitky a statky svými příliš lákavým: připomeňme si, co řekl svatý Epipodius vladaři, jenž ho řečí úlisnou přemluvití chtěl, aby modlám obětoval. Vladař jemu řekl: Jsi sličný mládenec, proč se nás vzdaluješ? My ctíme bohy jako nejvyšší knížata, a sice veselostmi, hody, zpěvy, milkováním; kdežto vy ctíte Boha usmrčeného, jenž libuje si v postech a v neplodné čistotě.

Na to jemu odpověděl Epipodius: Jako vy žijete, znamená umřítí na věky; neboť mrzkosti těla usmrcují duši.

Za slova ta byl hrozně v ústa zbit, pak na skřípec natažen a konečně stat!

Jako k tomuto svatému mučenníku mluvil úlisně vladař, tak snad i k tobě, milý křestane! mluví světáci aby tě od služby Boží odlákali, a k svým hříšným radovánkám svedli. Pro koho se rozhodneš?

Pomni, že »odplata za hřích jest smrt; ale milost Boží že jest život věčný v Kristu Ježíši, Pánu našem!« A pak zajisté voliti budeš tak, abys za krátký život tento nabył život věčné blaženosti; které uděliž nám všem předobrotivý Bůh. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

Představme si v duchu Božského Vykupitele, kterak stojí uprostřed shromážděných zástupův, a láme jim chléb života, čili vykládá hluboká tajemství víry. Tu volá právě hlasem varovným: »Pilně se varujte falešných proroků, kteříž k vám přicházejí v rouše ovčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví.«

Uvažme, co praví Spasitel o těch falešných prorocích.

Dí, že

1. *jinak staví se na oko, jinými jsou uvnitř.*

I mají »zevnitř roucho ovčí« — t. j. jsou to lidé, kteří, chtějí-li koho svěsti ku bludné víře nebo k nemravnému životu: přicházejí k němu s řečí úlisnou, tváříce se, jakoby byli nevinní beránci, plní lásky a shovívavosti. Ale »uvnitř jsou vlci hltaví« — t. j. plní zášti, nepokoje, sváru, pýchy, lakoty. Jako vlci na to číhají, aby zadáviti mohli ovce bezstarostné: tak oni úskoku svého, úlisnosti své užívají k tomu, aby duším bezelstným

a bezstarostným vyrvali jich pravou vírou, a oloupili je o spokojenost duše.

Ale ať se přetvařují sebe více, a byť oblékli roucho ovčí sebe větší i tlustší: přece jen se lidem obezřetným prozrazují, a sice skutky svými. Proto, nežli úlisným, pochlebným slovům uvěříme, a dle jich návodu jednati si usmyslíme, pozorujme jen bedlivě, jakého ovoce přinášejí, ano přináseti musí učení a zásady těch se nabízejících svůdců, ať se oni již nazývají protestanty, evangelíky, anarchisty, socialisty anebo nějak jinak. Spasitel Sám vybízí nás, abychom falešné proroky dle skutků jich posuzovali a odsuzovali, když varuje: »Po ovoci jich poznáte je!« A sv. apoštol Jeho Pavel v listě svém ke Galatským (5, 19) ovoce falešných proroků vypočítává jasně takto: »Zjevně jsou skutkové těla, jež jsou: smilství, nečistota, nestydatost, chlápnost, modloslužba, čarování, nepřátelství, svárové, nenávisti, hněvové, vády, různice, závisti, vraždy, opilství, žraní a těm podobné věci, o kterýchž vám předpovídám, že, kdo takové věci činí, království Božího nedojdou.«

Oproti tomu ale líčí sv. Pavel dále také ovoce vůdců takových, jimž vedení duší svých bezpečně světiti můžeme, řka: »Ovoce pak ducha jsou: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, dlouhočekání, tichost, čistota. Proti takovým věcem není zákon;« čili kdo takové ctnosti konají, tam nemá zákon, co by jim vytýkal.

Podle ovoce poznati můžeme tedy pravé vlastnosti těch, kdož se nám za vůdce nabízejí. Kteří sami neřestné věci činí, ti nám k dobrému návodu nedají, byť sebe úlisněji za přátele naše se vydávali.

Nyní ale slova Páně: »podle ovoce poznáte je«, neobracujme na jiné; spíše učiňmež otázku samým sobě, a tažme se:

2. *Jaké ty sám ovoce přinášíš?*

Jsi křesťan — otec nebo matka — manžel nebo svobodný — máš postavení v obci, v úřadě nebo v dílně: jak že ty sám své povinnosti konáš? S jakou horlivostí ke Kristu Ježíši se hlásíš? Jak pilně svátostí Jeho užíváš? Jak svědomitě mši svaté a pobožnostem obcuješ? Zdali předepsané posty zachovááš? S ochotou bližním svým ku pomoci spěcháš? Jsi li křesťan řádný, jeví se při tobě i ovoce, jež sv. Pavel jakožto ovoce ducha vypočítává.

Ale i na to mějme pozor, aby ovoce nebylo jen na oko pěkné, nýbrž aby bylo až i od jádra dobré. Neboť mnohé jablíčko jest na povrchu červené, ale uvnitř červivé a ničemné; a mnohé skutky naše jeví se snad vzácnými před lidmi, ale jsou ničemnými před vševědoucím Bohem! Mnohý totiž leccos chvalného činí před lidmi; ale nečiní tak z lásky k Bohu; a proto i nejchvalnější skutky jeho ničemnými jsou před Bohem!

Kdo skutky chvalné činí z marnivosti, pro chloubu, z ctižádnosti, aby u lidí přízně nabyt a přízně té v obchodu, při volbách a jindy využítkoval: tomu platí, co řekl Spasitel fariseům, kteří také často i veliké almužny dávali, mnoho se postili, i dlouhé modlitby konali, ale vše pro čest u lidí. Spasitel jim pokrytství jich vytkl a řekl: Přijali jste již odplatu svou — ovšem u lidí. Na povrchu jste krásní, jako oblétní hrobové; ale uvnitř plní nešlechetností a neřestí!

Rozpomínejme se, jak po četná léta našeho života poskytovala nám dobrota Boží množství příležitostí i milostí ke konání bohulibých skutků, a tedy ku přinášení ovoce dobrého; jak málo ovoce takového jsme posud přinesli; a jak malou asi

cenu má i to nemnohé skutečně dobré, jež jsme vykonali!

Ještěli ale poznáme, že jsme Bohu nesmírně mnoho dlužni, umiňme si ještě dnes, že se polepšíme; že z pláňte duše své učiníme strom opravdu dobrý, jenž by také v pravdě dobré ovoce přinášel! A toho nám věru třeba; neboť praví Spasitel:

3. *Strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyřazen a vržen do ohně!*

Kdybychom stáli jako stromy na nejpěknějším místě v samém ráji, a měli nejkrásnější listy a nejvonnější květy; t. j. kdybychom všem lidem se líbili, všech hodností i radovánek užívali: co nám to vše prospěje, nebudeme-li vydávati bohu libého ovoce dobrých skutků? Přejde z nenadání smrt, pyšný strom porazí; a Soudce věčný, nenalezne-li dobrého ovoce, poručí, aby strom padlý uvržen byl do ohně, a sice do ohně věčného!

Tuto pravdu vštěpujme si hluboko do srdce, a dle ní činmež také předsevzetí pro budoucí život! Ustanovme se pevně na tom, jak si budeme nadále počínati, abychom nebyli jen na oko a před lidmi krásnými: ale abychom milými byli i Bohu skrze dobré ovoce ctností svých!

Vypravuje se o císaři Titovi, že se snažil každého dne aspoň něco dobrého vykonati. Nepodařilo-li se mu, stěžoval si u večer přátelům svým: »Přátelé! Dnešní den jsem ztratil.« A tento císař byl pohanem, jenž pravého Boha nepoznal, a přece toho v sobě cítil potřebu, aby dobře činil! Co sluší se teprve nám křesťanům, kteříž víme, jak nevýslovně štědře Bůh odplacuje sluhům svým věrným?

Proslavený malíř Apelles nenechal minouti nižádného dne, aby aspoň něco nenačrtl anebo

nenamaloval. I když měl sebe více jiných starostí a zaměstnání, povstával přece od nich aspoň na chvíli, aby se umění svému věnoval; a přátelům svým omlouval se, opouštěje jich: »Dnes jsem ještě žádné čárky neučinil.« Tak čině, stal se umělcem světoznámým.

A podobně čiňmež i my! Necht nemine nám žádný den, abychom aspoň čárky neučinili; čili abychom aspoň něco dobrého nevykonali, v něčem se nepřemohli, v nějaké ctnosti se nepocvičili, nějakého kroku na cestě k spasení v před nepokročili! Večer pak zkoumejme bedlivě svědomí své, co jsme dne právě minulého činili? Jak se doma, při práci, v kostele, ve společnosti s bližními chovali?

A kdybychom někdy i my musili zabědovati: »Přátelé, dnešní den jsem ztratil!« Boha ihned za svou liknavost skroušeně odprosme, a zítra s tím větším úsilím Jemu sloužiti se snažme, aby nebyl nižádný den bez čárky, bez bohulibého ovoce!

A tak čím déle nás tu Bůh na světě ponechá, tím hojnější zásluhy si získáme a nashromáždíme; a tím také větší a radostnější budeme míti za ně odplatu jednou v životě věčném. Amen.

Na neděli osmou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. V pravdě velmi veliké zlo způsobili první rodiče v ráji, že více dali na řeč svůdce ďábla, nežli na rozkaz Boha! Když se duch jich zprotvil Bohu, zprotivilo se zase z trestu Božského tělo

jich duchu, ano si ho podrobilo. Skrze první hřích stížení jsme byli hroznou pokutou na světě, a oloupeni o synovství své v nebi.

Aby nás pokuty zbavil, a nebe nám opět otevřel, sstoupil Syn Boží s nebe. Stal se nám podobným člověkem, aby trest lidí na se vzíti mohl; a že byl zároveň Synem Božím a Bohu Otcí rovným: mohl nám i u Něho dědictví v nebi opět zjednati, a v převeliké lásce Své také tak učinil. Kristus Pán vzal veškeren dluh nás všech na Sebe, a Bchu Otcí ho uplatil; nás však zavázal, abychom Jemu na dluh tento upláceli, seč síly naše stačí. Bez vlastního přičinění nikdo dospělý jinak do slávy věčné se nedostane.

To nám chce v dnešní epištole Církev Páně na paměť uvést; a proto předkládá nám k uvážení slova sv. apoštola národů tato :

»Bratři! Dlužníci jsme, ne tělu, abychom podle těla živi byli.«

To jest: Tělo, čili porušená přirozenost naše lidská, žádá jen, co smyslům lahodí; tedy dobrého jídla i pití, pohodlného obydlí i oděvu, smilstva a podobných věcí. My ale nesmíme se považovati za dlužníky těla, abychom za žádostmi jeho chodili, a tělu více, nežli ku svému zdraví a životu potřebuje, povolovali; nýbrž máme se míti za dlužníky ducha, jenž zákonu Božímu se podvoluje, tělo své v poddanství udržuje, a i s tím zároveň Bohu co nejdokonaleji sloužiti se snaží, aby dluhu svého u Spasitele uplácel.

2. Tak smýšleli svatí a světice Boží, a těla svá rozličnými způsoby v poddanství udržovali; ba aby ve věcech nedovolených snáze se přemohli, s ochotou i věcí dovolených se odříkali, a tělu svému rozličnou tubou kázeň ukládali.

Tak sv. Václav vstával v noci, vyhledával přibytky chudých, aby je podaroval; a i za tuhé zimy navštěvoval v noci pražské chrámy, aby Spasitele svého v nejsv. Svátosti uctil. Proč tak činil? Což nemohl tak učiniti za dne a s pohodlím? Mohl, ale on si z lásky ke Kristu Ježší dobrovolně těchto přísností ukládal.

Sv. Benedikt, pokoušen byv k nečistotě, tak dlouho se v trní válel, až celé tělo své zranil, jež pak pro bolest zapomnělo si dále žádati věci hříšné.

Sv. Hedvika mívala jakožto panovnice Slezska lůžko stkvostně přistrojeno; ale ona lhalala vedle něho na tvrdých prknech. Tak jednají lidé Boha opravdu milující, poslušni jsouce rozkazu Páně: »Chce-li kdo přijíti za Mnou, zapři sebe sám!«

3. Zdá se to snad komu příliš obtížným býti, aby žádosti těla svého bez ustání krotil, a pod zákon Boží skláněl? Tedy považ, co dále praví sv. apoštol:

»Nebo budete-li podle těla živi, zemřete (totiž do pekla přijdete, kde panuje smrt věčná;) pakli duchem skutky těla mrtviti budete, živi budete« (totiž v nebi, kde panuje pravý život, blažený i věčný).

Nechtějme se toho dočkati, abychom musili lkáti, jako lkáti budou nešťastníci v pekle, až uvidí blaženost nebešťanů, jimž se na světě posmívali. (Kn. Moudr. 5.) Budou volati: Aj to jsou naši přibuzní a známí, jimž jsme se na světě posmívali, a jež jsme za hlupáky měli, že si v jídle, pití, zábavách, radovánkách újmy činili, kdežto my jsme sobě dopřávali, co srdce i hrdlo ráčily; tělíčku svému ničeho odepřítí jsme nechtěli, ale za to jsme do této hrozné propasti uvrženi byli!

4. Co tehdy budou zavrženci nebešťanům záviděti, o tom zmiňuje se sv. Pavel v následujících slovech:

»*Nebo kteřížkoli Duchem Božím vedeni bývají*« (čili dle vnukání Ducha svatého život svůj zařizují), »*tiť jsou synové Boží.*«

Jestliže pyšní se mnozí lidé tím, že se z urozených rodičů narodili, při čemž přece žádné zásluhy nemají, a ač přednost ta trvá jen po krátkou dobu tohoto života: čím více máme si zakládati my na tom, že když dle vůle Boží žijeme, stáváme se až i dítkami Krále všech králů, syny Samého Boha?

5. A jaký máme z důstojnosti této užitek?

Nevýslovný! Neboť píše sv. Pavel!

»*Nepřijali jste zajisté ducha služebnosti opět k bázni*« (to jest: v důstojnosti své nebudete snad jako nějací otroci oproti pánu svému, před nímž oni se bázní třesou): »*ale přijali jste ducha vyvolení synů, v němžto voláme: Abba (Otče).*«

To znamená: Budete pravými dítkami Božími, jež Otce se nebojí, ale Ho objímají a Jemu lahodným hlasem říkají: Otče! Otče! A po boku Jeho šťastní a bezpeční kráčejí.

6. Tážete se, zdali snad tato naděje naše není klamná a opovážlivá? A sv. apoštol vám odpovídá:

»*Ten zajisté Duch (svatý) vydává svědectví duchu našemu, že jsme synové Boží.*«

To jest: My máme pevnou důvěru, že se syny Božími staneme, když dle příkázání Syna Božího se zapíráti i žítí budeme. A té důvěry nemáme toliko z přejasných zaslíbení Ducha svatého v Písmu svatém: ale i z vnukání Ducha svatého, Jehož hlas jasně v sobě slyšíme, když jsme upřímné pokání učinili, a když bohubilé skutky konáme. Tehdy pocit vnitřní blaženosti, jenž se v nás ozývá, jest svědectvím Ducha svatého, že nám přeblaženou odplatu chystá!

7. Ba odplata ta bude nevýslovně veliká, ježto dokládá sv. apoštol:

»*Festliže pak (budeme) synové, tedy i dědicové (Boha); dědicové zajisté Boží, a spolu dědicové Kristovi.*«

Tedy jakožto dítky podílu míti budeme na všech pokladech neskonaleho Boha, na jeho všemohoucnosti, vševědoucnosti, nevýslovné a nekočné blaženosti!

8. Pravím, že na všecko toto máme pevnou naději — ale ne úplnou jistotu! Neboť praví sám sv. apoštol: »Ničeho zlého sobě povědom nejsem; ale proto ještě ospravedlněn nejsem; ježto, kdo mne souditi bude, jest vševědoucí Bůh!« Proto nesmíme si hned nebe přičítati, když snad si právě žádného těžkého hříchu vědomi nejsme, anebo když jsme nějaký dobrý skutek vykonali; nebo jen ten, kdo až do konce věrně ve službě Páně vytrvá, spasen bude!

Proto i ničemnou jest naděje protestantů na spasení, když jedenkaždý v bibli víru teprve hledá, a věří, co a jak sám ráčí, učením Církve katolické pohrdaje; mši svatou, v které se nám zásluhy krvavé oběti Páně přivlastňují, modlářstvím nazývá; sedm svátostí z části neb dokonce zavrhuje, a Bohem nařízené zapírání sebe a dobré skutky za bezbožství vyhlašuje! Kdo jako protestanté činívají, vědomě i dobrovolně bez života křesťanského nebe dosíci doufá — na milosrdenství Boží opovázlivě spoléhá, a dopouští se jednoho z oněch hříchů proti Duchu svatému, o jakých sám Spasitel dí, že ani v tomto, ani v budoucím životě odpuštěny nebudou!

9. Co škodí tedy, snášme-li na světě rozličná protivenství, když máme naději na nevýslovnou odplatu, jestli jen až do smrti Bohu věr-

nost nezlomenou zachováme? Hospodařme tedy jen s těmi silami těla i duše, i s ostatními statky svými — *opatrně*, jak chválí v dnešním evangeliu Spasitel správce nespravedlivého; abychom i my po strastech tohoto života přijatí býti zasloužili do stanů blaženosti věčné. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Představme si v duchu onoho nespravedlivého vladaře v tom okamžení, kdy bohatý pán jeho, dozvědév se o podvodech jeho, povolal ho k sobě a prohlásil jemu: »Co to slyším o tobě? Vydej počet z vladařství svého; nebo již nebudeš moci vládnouti.« Bylo jemu zajisté, jako by z čista jasna před ním udeřilo; zachvěl se strachem i hrůzou na celém těle, poněvadž si byl dobře vědom zpronevěr svých. I počal přemítati na mysli, jak by se měl zachovati, aby spravedlivých trestů na podvodníka ušel, a při dobrém životě se uchoval.

Smutný stav jeho má býti poučením pro nás, abychom uvarovali se postavení podobného, i horšího. Proto uvažujme o slovích dnešního sv. evangelia. A sice nejprve o slovech bohatého pána.

1. Pán řekl: »*Vydej počet z vladařství svého; neboť již nebudeš moci vládnouti.*«

Tímto mocným pánem jestiž Pán nás všech, Bůh; nespravedlivým správcem statků Jeho jestiž hříšný člověk; statky k opatrování jemu svěšené, jsou jeho duše, tělo, vlohy, schopnosti, děti, polnosti, sady, domy, dílny, jichž měl užívati dle vůle Boží, jichž ale zneužíval ku zlému.

A nyní má se hříšník zodpovídati; a komu? Pánu svému, Bohu vševědoucímu, Jenž na všechno

jeho nespravedlivé počínání hleděl; Jemuž tedy ničeho popřítí nelze.

I vystupují proti hříšníkovi žalobníci; a těmi jsou: podvodný ďábel, jenž ho sám dříve ku zneužívání statků od Boha svěřených dráždil; žalobníkem bude i vlastní svědomí hříšníkovo, jež ho bylo marně od hříchů odstrašovalo, a po hřichu svými výčitkami šlehalo; proti hříšníkovi volati budou o pomstu tvorové, jichž k ukájení svých nezřízených chtíčů zneužil; nebe, jež na jeho nepravosti pohlížeti musilo; i země, jež jeho mravní neřesti na sobě musila strpěti.

A všichni tito žalobníci budou Boha jako nutiti, aby člověka hříšného na soud Svůj povolal, a jemu velel: »Vydej počet z vladařství svého!« Odpověz, jak jsi užíval rozumu svého, paměti své, svobodné vůle své, vloh i schopností svých, zdraví svého, učenosti své, příležitostí ku dobrému ti poskytovaných!

Ó milý křestane! Bůh nepromluvil k tobě posud hrozných slov: »Vydej počet z vladařství svého!« Ale snad zavzní brzo slova ta i v uši tvé; vždyť nevíme nikdo dne ani hodiny, kdy nás Bůh z tohoto světa zavolá! A proto, cožkoli činíme, mluvíme, smýšlíme, tak číňme, že Bůh chce, a právě tak, jak On chce, majíce vždy na zřeteli, že jednou, snad kdy se toho nejméně nadějeme, uslyšíme i my hrozná slova Pána našeho: »Vydej i ty počet z vladařství svého, nebo nebudeš již těmi statky svěřenými vládnouti!«

Pak šťastně obстоjíme před Soudcem nebeským, jehož nelze ani úplatky porušiti; ani výmluvami obломiti, ani lhaním oklamati, ani plácem více obměkčiti: ježto při smrti souditi bude jednoho každého dle nejvyšší, nejsvětější spravedlnosti Svě!

2. Uváživše o slovích Páně, připomeňme si nyní, co jim řekl vladař nespravedlivý. Jde jako sám s sebou v radu, a praví: *»Co učiním, nebo Pán můj odnímá ode mne vladařství? Kopati nemohu, žebrati se stydím.«*

Neradí se vinník se svými přáteli; ale sám s sebou. Právě; nebo před soudnou stolicí Boží neplatí více rady přátel, ježto tam jeden každý sám si to musí spraviti s Bohem.

I praví vladař: Co učiním? A nedí: co řeknu? jak se omluvím? jak se ospravedlním? poněvadž před nejvyšším spravedlivým Soudcem neplatí více slova, hladká slova, licoměrné obraty v řečích: ale platí jen skutky, a sice dobře vykonané.

Na věčnosti není ale více ani času ani místa, aby si mohl kdo čehos ještě zasloužiti. A proto také nespravedlivý vladař právem dí: kopati a tak si zasluhovati více nemohu. Přestal den práce, a nastala noc, kdy více pracovati a zasluhovati nelze. Také žebrati více nespomáhá. Nelze více Soudci k nohous padnouti; nelze více svatých za přimluy prositi. Tam jest jeden každý odkázán jen na sebe, beze vši ochrany od jiných; tam jen vlastní dobré skutky mohou pomoci.

Je-li ale tomu tak, nejmilejší v Kristu! tož kopejme, t. j. přičiňujme se o spásu svou nyní; shromažďujme si poklady, kterých rez nesežirá, zloděj neukrádá, ani smrt neodnímá! A nestydme se také nyní žebrati, totiž Boha za odpuštění provinění svých zkroušeně prositi, a svaté a světice Boží vzývati, aby se za nás u Boha přimlouvati nepřestali, pokud by nás ve středu svém v nebi nespátřili.

3. Co učinil ale vladař, aby se zachoval? Řekl: *»Vim; co učiním, aby mne přijali do domů svých, když budu sesazen s vladařství.«*

A na to na újmu svého pána dlužníkům pána svého části jich dluhů prominul, aby si jich ku vděčnosti zavázal, a pomoc jich si zabezpečil pro tu dobu, až nebude moci více vládnouti.

A pán jeho »pochválil vladaře«; ovšem ne proto, že ku starým podvodům dopustil se nových; ale že »opatrně učinil,« aby záhuby ušel.

A právě takovéto opatrnosti doporučí nám Pán náš, abychom přísným trestům Božím ušli.

Proto číňmež sobě před časem přátele z mamony nepravostí, čili ze statků pozemských, jež tak mnohých k nepravostem a do záhuby věčné uvádějí! Posílejme dobré skutky před sebou na věčnost, aby se tam za nás přimlouvaly, abychom zde Bohu mile žili, za poklésky své řádně se káli, v dobrém se tužili, a šťastné hodinky poslední si zasloužili.

Nepokládej se nikdo na lůžko své, prve než bys byl pořádnost učinil s Bohem za minulý právě den. A nemohl-lis učiniti dobrodiní bližním živým: pomodli se aspoň vroucně za dušičky v očištění, a tak jim almužny uděl! Tak budeš podobně činiti, jako činil vladař nespravedlivý: shromažďovati si totiž opatrně přátele pro onu svrchovaně závažnou dobu, kdy i tobě zazní rozkaz Páně: »Vydej počet z vladařství svého; nebo již na dále nebudeš moci vládnouti!«

Číň tak opatrně, aby i tebe pak přijali do stanů věčných! Amen.

Na neděli devátou po sv. Duchu.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

1. Dějiny lidské nazývány bývají učitelkami života; a zajisté ne bez příčiny. Neboť vypravování dějin ukazuje, jako učitel žákům, příklady lidí dobrých i zlých; líčí, co jednomu každému za činy jeho se přihodilo; a tak pobádá nás, abychom cest zlých se varovali, dobrých ale se přidržovali.

Jestliže ale i národ náš i všichni jiní národové mají takové učitele, poněvadž všichni mají své dějiny: vyniká mezi všemi národy zejména národ židovský, poněvadž jej právě Bůh zvláštním řízením z družstva ostatních národů vyňal, a pro jeho zvláštní určení také s obzvláštní péčí řídil i spravoval. A proto také sv. Pavel, chtěje ve stati dnešní své epištoly Korintské od zlých žádostí jejich odvrátiti, a k dokonalému životu přiměti, připomíná jim dějiny vyvoleného národa židovského, aby z nich dokázal, že i oni bez trestu nezůstanou, jestliže podobným nepravostem oddávati se budou.

Píše tedy:

»Bratři! Nebývejte žádostivi zlých věcí, jakož i otcové naši žádali.«

Slovy těmi naráží sv. apoštol na událost, že lid israelský, vyšed z Egypta, na poušti mannu si zošklivil, a po hrncích, masem naplněných, jaké v Egyptě, ale v otroctví jsa, míval, opět se sháněl. Bůh seslal jim tedy maso, totiž nesčíslný počet křepelek; poněvadž ale mnozí nestřídmě jich požívali, poslal na ně Bůh trest smrti. Z toho odvozuje sv. apoštol národů takovéto naučení: Jest-

liže i vy, Korintští, budete povolovati nezřízeným žádostem těl svých jako židé, zahynete jako oni; a tedy, chcete-li se zachovati, vytrvale sklánějte žádosti své pod zákon Boží!

Boj proti žádostem nezřízeným, stále v nás se ozývajícím, jestiž tedy příčinou zásluh u Boha i odplaty u Něho. Kdo nebojuje, zahyne; kdo věrně bojuje, zvítězí a odplatu věčnou získá.

2. Když takto sv. Pavel byl učinil obecnou výstrahu, že nezřízeným žádostem hověti nesmíme, vypočítává pak zejména některé hříchy, jichž obzvláště varovati se máme. Píše:

»Ani modláři nebudte, jako někteří z nich, jakož psáno jest: Posadil se lid, aby jedl a pil; a vstali, aby hráli.«

Slovy těmi naráží sv. Pavel opět na událost, jež se sběhla na poušti. Když totiž Mojžíš na hoře Sinai prodléval, židé přinutili bratra jeho Aarona, aby jim udělal zlaté tele; načež po způsobu pohanském se téměř jako bohu klaněli, a je skrze jídla, pití, hry, tance a jiné radovánky uctívali. Potom ale zhyňulo jich na 23.000.

Slovy těmi jakoby sv. Pavel říkal: Vy, Korintští, ale i vy ostatní křesťané, z pohanstva přišlí, varujte se pohanských neřestí, abyste nebyli podobně ztrestáni, jako tito modloslužebníci ze židovstva. A nám křesťanům nynějším vyznívá napomenutí toto jako ve slova: Varujte se těch model, jimž se svět klaní, a jež jsou: žádost očí, čili lakota; žádost těla, čili rozkošnictví tělesné; a pýcha života, čili snaha po oslavě a chvále u lidí. Modly ty nejsou o nic lepší model pohanů; a kdo jim slouží, neméně se prohřešuje, nežli ten, kdo kolena svá sklání před nerozumnými tvory. Neboť věčně pravdivými zůstanou

slova Boží: »Pánu Bohu svému klaněti se budeš; a Jemu Samému sloužiti budeš!«

3. Další výstrahu činí sv. apoštol Korintským, an píše: »*aniž smilněme, jako někteří z nich smilnili, a padlo jich jeden den třímecitma tisíců.*«

I varuje sv. Pavel zejména před smilstvem, poněvadž hříchů tomu pohané obzvláště se oddávali, za žádný hřích vůbec ho nemajíce; ba domnívali se, že skrze nejhanebnější způsoby smilstva domnělým bohům svým docela služby konají.

Varování před smilstvem týká se ovšem i nás, ježto přemnozí do tohoto hřichu upadají; a ono i pro nás i na světě již hrozné následky mívá. Kdo se oddává smilstvu, hubí zajisté své kvetoucí zdraví; přivádí si rozličné nemoci; ruší spokojenost svou i jiných; oslepuje rozum svůj; zatvrzuje srdce své; trhá svazky manželství; otvírá bránu k novým neřestem; rozžihá i udržuje v srdci svém nečistý oheň; stává se omrzelým, často zoufalcem i vrahem. A ještě horší jsou následky pro smilníka po smrti; neboť sv. apoštol Páně krátce tvrdí, že smilníci královstvím Božím vládnouti nebudou! Proto také slovy tolik důraznými od smilstva varuje, řka: Nesmilněme! ale nezřícené žádosti srdce v uzdu berme!

4. Dále varuje sv. Pavel před nedůvěrou v Boha, an píše: »*aniž pokoušejme Krista, jako někteří z nich pokoušeli, a od hadů zhynuli.*«

Židé nedůvěřovali Bohu, že jich dovede do země zaslíbené; a proto ztrestal je Bůh skrze ohnivě hady. A podobně budou ztrestáni, kdo Kristu Ježší nedůvěřují, že by je vzkřísil, a dle zasloužení i oslavil. Nebo není nemožným nic u Boha, jenž jest všemohoucím!

5. Dále varuje sv. apoštol Korintské před reptáním proti Bohu, an dí:

»aniž reptete, jako někteří z nich reptali, a zhylnuli od záhubce.«

Když vrátili se vyzvědači ze země zaslíbené, někteří ji velice chválili; jiní ale ji haněli, a lidu israelskému namlouvali, že nebudou moci země té dobytí, ježto obyvatelé její jsou mocní i udatní. I povstalo z toho reptání mnohých, i vzpoura proti vůdcům lidu, od Boha ustanoveným Hospodin ale zahladil z nich morovou ranou 14.700.

I nám všem platí výstraha, abychom nejen nereptali proti Bohu, ale také ne proti svým vrchnostem duchovním anebo světským, ani proti představeným svým vůbec; ba ani tehdy ne, když oni jsou zlí. Vždyť i Spasitel podrobil se soudcům nespravedlivým; a dle učení apoštolského, není mocností, leč od Boha: a které jsou, od Boha jsou; z vůle anebo dopuštění Jeho jsou, poněvadž bez vůle Boží, jak Sám Spasitel učí, ani jediný vlas s hlavy nám nespadne! Pokud tedy naši řádní představení nenakazují, co by se s vůlí Boží nesrovnávalo, máme jich býti poslušnými, a sice pro Boha.

6. Napomínání svá uzavírá sv. apoštol slovy:

»Toto pak všecko (židům) stalo se ku podobnosti, a napsáno jest ku výstraze naší, kteří na konci věku žijeme.«

Co praví sv. apoštol o dějinách židů, že jsou učiteli života Bohu libého, platí ovšem i o dějinách našich. Kéž bychom jen v nich rádi čtali, a z dob husitských a protestantských, jež vlast naši na pokraj záhuby opětně přivedly, naučili se věrně státi při duchovní matce své, Církvi katolické!

7. Posléze varuje sv. apoštol ještě před nepravou bezpečností ohledně spasení, abychom

se nevydávali lehkomyšlně v nebezpečí hříchů a zahynutí. Praví:

»A protož, kdo se domnívá, že stojí, hlediž, aby nepadl!«

Sv. Petr si troufal s Pánem Ježíšem i na smrt jíti; a přece v čas pokušení hanebně Ho zapřel. To budiž nám výstrahou! Pokušení docela ujíti nemůžeme, pokud na tomto světě žijeme; ale klesnouti v něm nemusíme a nemáme, jak píše na konec sv. Pavel:

»Pokušení vás nezachvacuj, než lidské! Věrnýť pak jest Bůh, kterýž nedopustí vás pokoušeti nad to, což můžete (snést); ale učiní s pokušením také prospěch, abyste snést mohli.«

Učmež se tedy z dějin posvátných i národních Bohu věrně sloužiti; pokušení skrze modlitby, posty, almužny přemáhati; a až do konce života vytrvati tak, aby i při nás vyplnila se přívěť Páně: Kdo věrně setrvá až do konce, spasen bude. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Dle vypravování dnešního sv. evangelia blížil se Pán Ježíš k Jerusalemu, a sice se strany jeho východní. Tam táhne se hora olivetská, jež oddělena jest od města údolím, v němž teče potok Cedron. S hory olivetské byl přeutešený pohled přes údolí na město, zejména když se ranní slunce opíralo o jeho velikolepé a stkvostné stavby z bílého mramoru, zlatem bohatě vyzdobené. A mezi těmi vynikal zvláště chrám Hospodinův, na výšině vystavěný. S radostí i pýchou pohlížel každý žid na toto zářící, velikolepé město; a tak i svatí apoštolé. Ale kdežto jiní s radostí a nadšením na

město pohlíželi, Spasitel náš, zahleděv se naň, *zaplakal* nad ním!

Ostatní lidé zřeli okem tělesným krásu Jerusalema a radovali se z ní; ale Spasitel pohlížel na krásu tu okem vševedoucího Boha; viděl, jaké hrozné soudy snesou se nad městem tím, a jaká neslýchaná zkáza připadne v brzku na ně. A citlivé Srdce Jeho lidské naplnilo se proto soucitem i bolem; Pán Ježíš nad zkázou Jerusalema zaplakal.

Pán Ježíš tedy plakal nad budoucí zkázou Jerusalema. Avšak pláč Jeho netýkal se pouze onoho stkvostného města kamenného, ale týká se ve smyslu duchovním i každé zbloudilé duše lidské! Nebo krásnější, nežli bylo město Davidovo, ve svitu zapadajícího nebo vycházejícího slunce, jestiž duše lidská, svatebním rouchem milosti Boží přioděná; krásnějším, nežli byl nádherný chrám v kamenném Jerusalemě, jest chrám Ducha svatého v živé duši lidské; a k vyšší důstojnosti, nežli kamenný Jerusalem pozemský, povolal Bůh duši lidskou nesmrtelnou, uchystav jí místo v Jerusalemě nebeském.

A hle! nad záhubou tohoto Jerusalema duchovního, čili duše lidské pláče Spasitel! Pláče i nad duší tvou, člověče hříšný! když o tobě platí žaloba sv. Augustina: »Viděli jsme mnohé, a slyšeli jsme o mnohých z úst otců svých, o čemž bez zachvění nelze přemýšleti: že zprvu ctnostným životem svým k nebi vystupovali, jakoby nad hvězdami stánky vystavěti si chtěli; pak ale upadli do propasti hříchů, a ve zlém se zatvrdili. Ti, jichž skutkové zdáli se chvalnými býti, upadli nejhouběji; a ti, kteříž chléb andělů jídali, posláze pochutnávali si na mlátě vepřů!«

2. *A proč že pláčeš, milý, lítostivý Ježíši! nad záhubou Jerusalema pozemského?*

Spasitel odpovídá: Neboť přijdou na tebe, Jerusaleme! dnové zlí; a obklíčí tě nepřátelé tvoji náspem, aby nikdo z dítek tvých záhubě ujíti nemohl; a oblehnou tě vojskem a souží ze všech stran; a na zemi rozmecí tebe i dítky tvé, kteréž v tobě jsou, a z nádherných staveb tvých neostaví v tobě kamene na kameni. A tak ti učiní *proto, že jsi nepoznalo času navštívení svého!*

V pravdě! nesčíslněkrát navštěvoval Bůh Jerusalelem milostmi Svými. Sám Spasitel tak často nevěrné to město poučoval, napomínal, varoval, a učení Své skrze přecetné zázraky dotvrzoval; a'e proto přece víry nenalezal, a proto i zabědoval: »Jerusaleme, Jerusaleme! kterýž zabíjíš proroky a kamezuješ ty, kteříž k tobě posláni jsou: kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé, jako slepice shromažďuje kuřátka svá pod křídla, a — nechtěl jsi!« (Mat. 23, 37.)

Proto tedy, že obyvatelé jerusalemští nechtěli přijímati napomínání ani hrozeb Páně, ale žili jen dle zvůle své, dopustil Bůh posléze, čím často byl hrozil. Sedmdesátého roku po Narození Páně přitáhli Římané před zrádný, bohovraždny Jerusalemem, obklíčili ho se všech stran, neslýchaně ho sužovali, pak rozmetali, obyvatele jeho po většině hrozně utratili a zbytek do otroctví prodali. Národ židovský nemá více vlastní vlasti: ale stížen jesti kletbou Boží i odporem a potupou všech národů. Mnoho-li má tedy nyní z nádhery Jerusalema, z lesku jeho budov, z bohatství chrámu a slavné bohoslužby?

A hle! tak podobně stane se i duším, jež pohrdají navštívením Páně, a nedbají nabízených jim milostí ku spasení. Kdo pohrdá milostmi Božími, na místě, aby s nimi ku spasení svému spolupůsobil, stane se čím dále tím lhostejnějším a leni-

vějším ve službě Boží, až z nenadání propadne kletbám Božím, kdy se toho snad nejméně naděje.

Kam strom padne, tam zůstane ležeti, dí Písmo; to jest: jakým kdo zemře, takým zůstane po celou věčnost. Umře li kdo v hříších svých, pykati za ně bude pak věčně, ježto na onom světě není více času ani příležitosti ku pokání a nápravě života zmrhaného. Co prospějí pak hříšníkovi radovánky, jimž se nedovoleně oddával? Co hodnosti a důstojenství, po nichž nezřízeně bažil? Co domy, pole obchody, peníze, za nimiž lakotně se sháněl?

Tělo, jemuž hříšně sloužil, propadne hnilobě, a v prach se obrátí; důstojenství i poklady zůstanou zase jiným; a oslava u lidí rozplyne se jako dým. Což, budeme i my nevšimati si navštívení Božích, a zanedbávati spasení svého?

3. Uvažme konečně, jak nápadně rychle mění se obraz, ježž nám líčí dnešní sv. evangelium na počátku, a pak ku konci svému.

Tentýž Ježíš, Jenž na hoře olivetské stoje, pln útrpnosti pláče nad nešťastným Jerusalemem, hned potom všed do chrámu, počal odtud vymítati těch, kteří se na to místo posvátné byli uchýlili ne ku modlitbě, ale k obchodům svým, a tam prodávali i kupovali. I sebral provazce, jež tu byl po zemi nalezl po dobytčatech prodaných, spletl z nich důtky, a vymrskal jimi prznitele chrámu. Oko Jeho, jež prve slzami se bylo smáčelo, vzplanulo posvátným hněvem; tvář Jeho přijala výraz přísného Soudce; a ústa Jeho naplnila se zdrcujícími slovy: Pryč odtud z místa Bohu zasvěceného! Dům můj dům modlitby jest, vy pak učinili jste ho peleší lotrovskou!

Milý křesťane! Ještě pohlíží i na tebe Spasitel plný soucitu i lásky, ještě pláče nad zatvrzelou duší tvou. Jestliže ale záby nevyčistíš domu duše

své od neřesti hříchů, pak pozvedne Pán ony hrůzné dŕtky hněvu Svého i na tebe, že jsi nechtěl poznati doby navštívění Božŕho! a i ty propadneš spravedlivým trestŕm Jeho

Snad jižjiž Ruka Jeho pozdvižena jest proti tobě. Víš, čím ji zadržíš?

Slzami! Ano slzy upřŕmné lítosti, spojené s vyznáním hříchů ve sv. zpovědi dovedou Ruky trestajícího Boha zadržeti. Sv. Ambrož proto volá: »Ó slzo pokorná! tvoje jest moc, tvoje jest vláda! Ty nelekáš se trŕnu Soudce; ty utiřuješ zlých úkladů; ty vítězíš nad nepřemožitelným Bohem; ty přemáháš Všemohoucího!«

Kdo jsi tedy zhřešil — a kdo jest čist před Pánem Bohem nejsvětějším? — poznávej dnů navštívění Páně; pros pokorně a kajicně za slitování; pros za pomoc, abys mohl s milostmi Božími ku spasení svému spolupůsobiti. A tak odvrátíš od sebe metlu zasloužených trestů, a získáš lásku u Boha pro celou přeblaženou věčnost. Amen.

Na neděli desátou po sv. Duchu.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y .

1. Duchu svatému řŕkáme Posvětitel, poněvadž duše naše posvěcuje. Činí tak dvojím způsobem. A sice: Buď nám přivlastňuje neskonalých zásluh ze života i smrti Pána Ježíše způsobem řádným pro spásu naši vlastní; zejména když hodně svátostí přijímáme, anebo vroucně Jej za milosti Jeho prosíme. Anebo uděluje nám i darů zcela *mimořádných*, ne tak pro nás, jako spíše k rozšíření Církvě svaté v době bojů s nevěrou.

Takovýchto mimořádných milostí účastnými se stávali zejména věřící prvých dob, že totiž, podobně jako svatí apoštolové o slavnosti Letnic, obdrželi od Ducha svatého dar jazyků, aby totiž pro snadnější rozšíření i upevnění Církvě mluvili jazyky, jimž se nikdy nebyli učili; anebo obdrželi dar zázraků, aby totiž skrze konání zázraků židy i pohany o Božském poslání Ježíše Krista přesvědčovali.

Takovýchto mimořádných darů dostalo se od Ducha sv. i Korintským, jež byl sv. Pavel na víru obrátil. Avšak tyto dary Ducha sv. zavadly mnohým příčinu ku svárům i nesázím tak, že mnozí obdaření darů Ducha sv. zneužívali, anebo se pro ně vypínali nad jiné, kterým se darů takových nebylo dostalo; a že tito zase jim darů oněch záviděli, ano proti Bohu reptali, že jich také neobdrželi.

Z toho vzal si sv. Pavel příčinu, aby ve svém listě ke Korintským mimo jiné učinil chybným novokřtěncům těm řádné poučení o darech Ducha svatého; a o tom, jak by jich náležitě užívati měli.

2. Píše tedy: *Bratři! Víte, že když jste byli pohané, k němým modlám jste chodili, jak jste bývali vedeni. Protož známo vám činím, že žádný, kdo Duchem Božím mluví, nezlořečí Pánu Ježíši; a žádný nemůže říci »Pán Ježíš«, jediné skrze Ducha svatého.«*

Smysl slov těch jest: Rozpomeňte se, jak nemoudře jste žili, pokud jste se modlám klaněli; a jaká blahodárná změna se s vámi stala, když jste se jako vyznavači Kristovi počali klaněti živému Bohu. Jestliže ale nyní Duch svatý rozum váš osvěcuje, a vůli vaši ku spasitelným skutkům pudí: jest na vás, abyste dle toho také jako opravdoví křesťané smýšleli, mluvili i jednali.

Proto nesmíte zlořečiti Pánu Ježíši, jako činí židé, anebo jako jste snad činili v pohanství. Zároveň máte ale také za rozmnožení svaté víry Boha, Ducha svatého, vroucně prositi, ježto pomoci Boží ku spasení nevyhnutelně jest třeba; tak že bez milosti Boží ničeho, praničeho k životu věčnému napomáhajícího činiti nemůžeme, poněvadž bez pomocné milosti Boží ani slov »Pán Ježíš« vysloviti nemůžeme.

Napomenutí toto platí ovšem netoliko Korintským, ale i nám všem, ježto za dob našich tak mnozí, jdouce za převrácenými žádostmi těla svého, Ducha svatého z duší svých vypuzují, nevěře se oddávají, Boha se spouštějí, ano Jemu zlořečí! Abychom takovými zlými příklady svěsti se nedali, třeba často a vroucně opakovati prosbu k Duchu sv. za dar větší víry, jako prosili sv. apoštolé Spasitele, řkouce: »Přidej nám víry!« (Luk. 17, 5.).

3. Když takto sv. Pavel vyložil Korintským o působení Ducha svatého v srdcích lidských vůbec, přichází k Jeho darům *mimořádným*, jimiž křesťané zejména v prvých dobách oplývali. I tvrdí o těch mimořádných darech, že Duch sv. neudílí jich pro zásluhy anebo dle hodnosti člověka, nýbrž z pouhé milosti Své, a dle přemoudré prozřetelnosti Své; ne ku prospěchu obdarovaných, ale pro rozkvět Církve svaté. A za tou příčinou, že nesluší se nikomu, pro ty mimořádné dary se pyšniti, anebo jiným jich záviděti; ale že kdo těch mimořádných darů od Ducha svatého obdržel, má jich také dle vůle Boží ku většímu rozkvětu Církve užívati.

Za tou příčinou sv. apoštol dále píše takto:

»Rozličné pak jsou milosti, ale tentýž Duch; a rozličná jsou posluhování (ku vzniku a rozkvětu

Církev; ale ač darové jsou rozdílné, přece Původcem všech jest) *tentýž Pán* (i Bůh); *a rozličná jsou působení* (Boha trojjediného); *ale tentýž Bůh* (jest to), *kterýž působí všechno ve všech. Jednomu pak každému dáno bývá zjevení Ducha k užítku.*

Potom sv. apoštol tyto mimořádné dary Ducha sv. vypočítává, an píše :

»*Někomu zajisté dána bývá skrze Ducha* (svatého) *řeč moudrosti*«, (to jest dar hlubšího poznání tajemství sv. víry);

»*jinému pak řeč umění podle téhož Ducha*, (t. j. dar, aby uměl pravdy Božské jiným vysvětlovati, a k dobrému jich povzbuzovati);

»*jinému víra skrze téhož Ducha*«, (t. j. dar oné pevné i stálé víry, jež spojena jest se stálou důvěrou v Boha, že bude při všem našem dle dobrém dobrotivým Pomocníkem naším);

»*jinému dar uzdravování skrze jednoho* (a téhož) *Ducha; někomu divů činění*«, (t. j. dary, jimiž mohou obdarovaní činiti zázraky i na tělech lidských, ale uzdravovati také choroby duševní, a vymítati ďábly);

»*jinému prorokování*«, (to jest mocí téhož Ducha svatého budoucí věci předpovídati);

»*jinému rozeznání duchů*«, (t. j. dar, aby jím obdaření snadno poznávali, kdo jest smýšlení dobrého, Bohu libého; a kdo jedná snad jen ze ziskuchtivosti, dle lákání těla, anebo dle návodu ďábla);

»*jinému rozličnost jazyků*«, (aby obdarovaní, podobně jako svatí apoštolové o slavnosti Letnic, mluvili jazyky, jimž se nikdy nebyli učili, aby snáze Církve Boží rozšiřovali i upevňovali);

»*jinému vykládání řečí*«, (t. j. dar, aby ve smysl temných míst Písma svatého vnikali, a jiným vyložiti je dovedli).

Ale, dokládá sv. apoštol, at kdo má jakýkoli dar od Ducha sv. ku zvelebování Církvě:

„vše to působí jeden a týž Duch (svatý), Jenž rozděluje jednomu každému, (ne dle jeho zásluh, ale) jak Sám chce a ráčí.“

4. Těchto mimořádných darů neudílí Bůh nyní tak zhusta, jako prvním křesťanům, poněvadž ze zrna horčičného, jemuž Kristus Pán Církev připodobnil, jest za dob našich již strom Církvě, upevněný a rozvětvený po celém světě. Ale dle potřeby udílí Duch svatý darů takových posud. Životy svatých vypravují o nesčíslných zázracích, jež vykonali svatí až na nynější den. Darem moudrosti a řeči vyznamenávali se Učitelé církevní, jako svatí: Athanáš, Řehoř, Basil, Augustin, Tomáš Akvinský, a přeletní jiní. Sv. František Xaverský, přibyv na svých cestách apoštolských do Číny a Japanu, kázal tam jazyky národů oněch, jimž nikdy se nebyl učil.

5. Bůh nerozdílí ale toliko darů mimořádných úplně dle Svě vůle, ale i obyčejné, přirozené dary rozdílí v rozličné míře, jak Sám ráčí. Tak někdo má bystrý rozum; jiný obrovskou pamět; jiný něžné srdce; jiný sličnou postavu; jiný dojde vysokých hodností; jiný má jako nezborné zdraví.

Proč činí ale Bůh rozdíl v darech svých? Činí tak ze tří příčin; a sice:

a) abychom seznali, že *On jest neobmezeným Pánem* všech darů; a my že jsme všichni, i ti nejvyšší, pouhými sluhy Jeho, kteří čím více darů od Boha přijali, tím více se Mu i vděčiti mají;

b) abychom darů těch užívali *ku prospěchu bližních*. Silný má pomáhati slabému; bohatý chudému; učený neumělému; zdravý nemocnému. Běda tomu, kdo tak činiti zanedbává! Konečně

c) rozdílí Bůh dary po 10, 5, 2 neb jedné

hřivně, *aby jeden každý* právě v tom povolání, do kterého ho Bůh ve Své moudrosti postavil, *s těmito hřivnami kupčil i hospodařil*, aby jednou odplatu služebníků věrných obdržel.

A tu netřeba činiti věcí velkolepých: ale stačí přikázání Boží i církevní věrně zachovávat; a povinnosti toho stavu svého — s čistým srdcem, a s tím dobrým úmyslem konati, jak si Bůh přeje; a protože tak a ne jinak si Bůh přeje. Sv. Baylon byl pasákem; z jiného pasáka stal se řízením Božím papež, Sixtus V.; sv. Isidor byl sedlákem; sv. Nothburga byla služkou; sv. Kristina byla otrokyní; sv. Balmer byl zámečníkem; sv. Kryšpin byl obuvníkem. Netřeba tedy jiným darů Božích záviděti; ale sluší se každému věrně Bohu sloužiti, aby na konci života uslyšeti mohl: »Pojď, služebníče věrný, že nad málem jsi byl věrný, nad mnohým tě ustanovím.« Amen.

II.

Výklad evangelia.

Představme si v duchu ten děj, o němž vypravuje Pán Ježíš v dnešním evangeliu; a snažme se vyztihnouti příčiny, proč nám o něm Církev svatá velí dnes čítati i uvažovati!

Spasitel vypravuje o dvou mužích, kteří přišli do chrámu se modlit; poukazuje k různému způsobu, jak se oba modlili, a ku výsledku, jehož docílili; abychom se z toho naučili modliti se správně a užitečně.

1. Povšimněme si tedy nejprve *pýchy fari-seovy* :

Přišel do chrámu, postavil se tam fariseus do popředí, zpřímá a velitelsky, jako by nebyl

sluhou Pána Boha, ale jakoby Bůh byl služebníkem jeho.

A jak se modlí? Snad vzdává Bohu chválu, jakožto svrchovanému a všemohoucímu Pánu? Snad Jemu díky činí za nesčíslná dobrodíní, kterých do toho dne pro duši i pro tělo byl od Něho obdržel? Snad prosí za odpuštění svých hříchů, a udělení nějakých milostí?

I kde pak? Na místě, aby Bohu náležitou úctu vzdal, chválí on sebe sama, řka: »Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé: dráči, nespravedliví, cizoložníci, jako i — tento publikán!«

Dle slov těchto jsou tedy všichni »jiní lidé« mimo něho ničemní hříšníci; jen on sám jest spravedlivým! A poněvadž právě na publikánovi zrak jeho utkvěl, beze všeho šetření jeho skutků, a zejména jeho smýšlení, počítá ho ihned mezi ty »jiné lidi«; a má ho tedy za dráče, podvodníka a cizoložníka!

Odkud že ta tvá spravedlnost, nadutý farisee?

A on sám nám odpovídá, řka: »Postím se dvakrát do téhodne, a desátky dávám ze všech věcí, kterýmiž vládnu.«

A což Bůh ničeho více nežádá ku spravedlnosti, leč posty zachovávatí a desátky dávati?

Fariseus o to péče nemá! Jemu na tom nezáleží, že Bůh v desateru žádá na předním místě poctu Sobě; pak úctu k rodičům i ku představeným; šetření života, čistoty, majetku i cti vlastní i bližního. Fariseus zná jen sebe. A když se někdy postí a dá daň, již se domnívá, že spravedlnosti jeho ničeho více se nedostává.

Jsou slova fariseova ještě modlitbou?

Nikoliv! neboť Boha nechválí, Jemu neděkuje, za nic Ho neprosí! Ale za to způsobem nespravedlivým odsuzuje ihned všech ostatních lidí!

Jak odporná to domýšlivost a ošklivá chvástavost! Mudrc v Písmě svatém (Přís. 27, 2) ale jinak radí, říká: »Nechat tě chválí jiný, a ne ústa tvá; cizí rtové, a ne tvoji!« A sv. Bonaventura učí: »Věz, že stěžl máš při sobě něco dobrého, aby toho bližní tvoji neznamovali. Mlčíš-li o tom, budou tě tím více milovati a dvojnásob chváliti, a sice i pro dobrou vlastnost i pro skromnost. Jestliže se ale dobrou vlastností vychloubáš, vysmějí se ti; a na místě, aby si tě vážili a tebou se vzdělávali, pohrdnou tebou a pohorší se nad tebou!« Kéž bychom si slov těch věrně zapamatovali!

2. Povšimněme si dále *pokory publikánovy!*

Přišel do chrámu, postavil se z daleka, v ústraní; a znamená v životě svém množství hříchů, jimiž předobrotivého Boha byl posud urážel, netroufal si ani oči svých k nebi pozdvihnouti, ale bije se kajicně v prsa svá, prosil: »Bože! buď milostiv mně hříšnému!«

Publikán počínal si tedy zcela jinak, než nadutý fariseus, jenž hleděl jen na přednosti své, a nepřipouštěl hříchů svých! Publikán mluví k Bohu, hříšnosti své uznává, a prosí za odpuštění.

Učme se od tohoto publikána pokoře, jež je mu ospravedlnění zjednala, a i nám ho zjednatí s to jest!

Prvním stupněm pokory jest ale, abychom poznávali i uznávali slabosti i bídy své, v kterých nejsme s to, abychom bez pomoci Boží v pokušeních, se strany těla, světa i ďábla na nás doléhajících, zvítězili. Na takovémto stupni pokory stál příkladně sv. František Serafínský, když vyznával se býti největším hříšníkem. Když učenníci jeho se ho tázali, kterak že se může nazývati nej-

větším hříšníkem, když přece rouhání, smilstva, vražd, lží, podvodů a podobných velikých hříchů nikterak se nedopouští: odpověděl světec, nedostatečnosti své a nejvyšší ceny milosti Boží uznává takto: Kdyby byl Bůh některému zloději tolik milostí Svých udělil, jako mně, byl by takový se stal daleko lepším nežli já!

Ba v pravdě! Kdyby nás byl Bůh milostí Svou opustil, když jsme Ho poprvé hříchem smrtelným byli urazili, dávno by duše naše pohřbena byla v pekle! Popřál-li nám ale času i příležitosti i pomoci ku napravení chyb: zdali že Jemu nepatří za vše svrchovaná chvála od nás? A proto nedomnívejme se, že bychom byli v čemsi dobrém pokročili, pokud jsme se nenaučili vzdávati chválu Bohu i milostem Jeho; a míti se za nejposlednější a nejnižší; nebo Bůh se pyšným a domýšlivým protiví, ale pokorným dává milost.

3. O tom vydává svědectví další vypravování Páně v dnešním sv. evangeliu, jež nám líčí *soud Boží nad oběma prosebníky*. Pán Ježíš dí: »Pravím vám, sestoupil tento (publikán, pokorně prosící), do domu svého ospravedlněn nad onoho;« a sice proto, že »každý, kdo se povýšuje, bude ponížěn; a kdo se (před Bohem i před lidmi pro Boha) ponizuje, bude povýšen.« Fariseus vrátil se do domu svého bez ospravedlnění, prázdný milostí Božích, poněvadž se ve své domýšlivosti zdál sobě samému býti jimi plným. Ale publikán vrátil se ospravedlněn a pln milostí Božích do domu svého, poněvadž nehodnost svou pokorně uznáváje, jako s prázdnou nádobou přiblížil se trůnu milosrdenství a slitování Božího.

»Ó pokoro!« volá proto sv. Augustin, »jak nepodobnou jsi pýše. Pýcha svrhla Lucifera s nebe; ale pokora pohnula Syna Božího, aby se vtělil!

Pýcha vyhnala Adama z ráje; ale pokora lotra, po boku Páně na kříži umírajícího, uvedla do ráje. Pýcha pomátla jazyky při věži babylonské, a rozptýlila národy; ale pokorné vzývání jména Ježíšova spojuje jazyky a sjednocuje národy. Pýcha krále Nabuchodonosora byla příčinou, že ho Bůh ve zvíře proměnil; ale Josef egyptský byl pro svou pokoru povýšen za náměstka králova!«

Proto pamatujte, jak rozdílné byly účinky modliteb pyšného farisea a pokorného publikána: varujeme se vši domýšlivosti, pýchy, nadutosti, když přece ničím nevládneme, co by nepocházelo z darů Božích; ale pamatujte na nesčetné nedostatky, chyby i hříchy své, v pokorných prosbách Bohu se poroučejme, za slitování Ho prosme; dary Jeho si s úplnou odevzdaností do vůle Jeho vyžadujeme; abychom i my, jako pokorný publikán, ospravedlnění obdrželi zde na zemi, a jednou korunu služebníků věrných na nebi. Amen.

Na neděli jedenáctou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Mezi nejutěšenější články naší svaté víry patří bez odporu učení o budoucí přehojné odplatě v životě věčném.

Že *duch lidský* nezemře, o tom i pohanští mudrci důkazů podávali, právem soudíce: Je-li nějaký Bůh, musí býti i spravedlivým Odplatitelem. Bůh ale jest; neboť odkud by se byl vzal svět s nesčíslnými věcmi svými, a odkud podivuhodné zákony, v celé přirodě panující? Je-li ale Bůh, a nutně-li tak mysliti musíme, že jest: musí

dle vlastních zákonů Svých spořádati, co za života našeho vždy spořádaným není.

Neboť žije na světě množství lidí počestných, střídmych, pracovitých, spravedlivých, jimž nedostává se, leč ústrků, utrpení, ponížení; musí tedy nadejítí doba, kdy ctnost dle své ceny obdrží přiměřenou odplatu; a když to není v životě tomto, musí býti ještě i život jiný, po dokončení tohoto, v němž ctnostný obdrží odměnu za ctnost svou.

A zase žije na světě veliké množství lidí, kteří dny života svého tráví v prostopášnosti, ve všelikém druhu smilství, v nepřátelstvích, podvodech a jiných neřestech. A hle! Jim se daří dobře, mají všeho hojnost, přední místa ve společnostech, svět se jim klaní. I musí zajisté přijítí doba, kdy nešlechetnost obdrží zaslouženého odsouzení i zavržení; a když neděje se tak na tomto světě, musí býti ještě život jiný, po životě tomto, kdy vše bude vyrovnáno.

2. Tedy i pouhý rozum lidský již uznává, že musí býti odplata záhrobní.

Že by ale na té spravedlivé odplatě podílu míti mělo *i tělo naše*, ač v hrobě shnije: o tom rozum lidský sám ze sebe ničeho by nevymyslil; o tom poučuje nás však naše svatá víra, a sice na základě učení Spasitelova. Týž nejenom učil, že všichni mrtví z hrobů povstanou, aby i s těly svými přijali odplaty za skutky své: ale Sám, byv zabit, třetího dne z mrtvých vstal, aby víru naši v budoucí vzkříšení utvrdil. Neboť mohl-li zabítý Pán Ježíš vzkřísiti Samého Sebe: kterak by Jemu nemožným bylo vzkřísiti i nás, jak byl slíbil?

I jest spravedливо, aby i tělo mělo podíl s duchem na odplatě jeho. Vždyť bylo služebníkem jeho; ono ruce své spínalo k modlitbám; nohy své namáhalo na cestách Páně; s duchem spolu

se postilo, spolu pracovalo, spolu pro čest Boží a blaho bližních trpělo. A proto také těší se spravedliví, že sice v den smrti přijmou již odplatu nevýslovnou pro duši svou; v den soudný ale že je Bůh i dle těla k novému životu povolá; a pak teprve že odplata jejich bude celá, dokonalá, věčná.

Jest ale také spravedlivo, aby i těla nešlechovníků povstala a s duchy svými spolutrpěla, ježto jim ku hříchům pomáhala. Ba, mnohých hříchů nebyli by se mohli ani dopustiti, kdyby těl nebyli měli, a ta nebyla hříšnou žádostivost v nich rozněcovala.

Hříšníci lekají se té hrozné odplaty, jež je očekává; a proto rádi samým sobě namlouvají, že snad jí ani nebude; ale že člověk, když na světě žil jen jako ta němá tvář, po žádostech těla svého chodě, také i zahyne jako to hovádko, a památky po sobě nezůstaví. Ale marné jsou výmysly, marné jsou naděje jejich! Nebe i země pominou, ale slova Páně nepominou! Slibuje-li Bůh Svým věrným odplatu pro duši i pro tělo na věčnosti: věru, že jí také dá; a hrozí-li hříšníkům tresty hroznými pro duši i pro tělo, a oni přes všecky ty hrozby přece Jemu vzdorují: věru, že jich i dle zasloužení potrestá!

3. Korint byl námořním městem řeckým, v němž panoval život namnoze velice prostopášný, že tam lidé při obchodu mnoho peněz vydělávali. Obyvatelům Korintu napsal ale svatý Pavel dnešní epištolu, poněvadž se dověděl, že tam povstali falešní proroci, kteří křesťanům hleděli víru v budoucí vzkříšení a odplatu vymluviti, aby jich snáze pak ke svým nešlechětnostem svedli. I snaží se tu víru ve vzkříšení obhájeti i utvrditi, v které je falešní proroci zviklati se snažili. A poněvadž po-

dobní falešní učitelové povstávají i mezi námi, naučení jeho týkají se tedy ovšem i nás všech.

Slyšmež tedy, co píše svatý učitel národů:

»Bratři! Připominám vám evangelium, kteréž jsem vám kázal, kteréž jste i přijali, v němž i stojíte, skrze kteréž i spasení berete — ač držíte-li, jak jsem vám kázal, leč byste byli nadarmo uvěřili.«

To znamená: víra ve vzkříšení naše není ničím novým, nýbrž jest částí evangelia, jež jsem vám zvěstoval. Přijali-li jste tedy evangelium, musíte věřiti i tomuto článku víry, leč jestli jste marně uvěřili.

Z víry nelze si vybírat jen to, co by se komu líbilo, jak činí příkladně protestanti, z nichž jeden každý z Písma svatého vybírá si jen to, co se jeho žádostem zamlouvá; ale víru třeba přijímati celou, nezkrácenou, neosekanou, nerozředěnou! Víra porušená spasiti nemůže; ale také víra celá, avšak mrtvá, čili bez skutků dle víry, spasiti nemůže! Chceme-li tedy pravými křesťany býti, všem článkům svaté víry musíme věřiti; a proto ovšem i článku o budoucím vzkříšení a o odplatě na věčnosti!

4. Dále píše sv. apoštol:

»Vydal jsem vám zajisté nejprvé, což jsem i přijal;« to jest: neučil jsem vás něčemu, čeho bych si byl sám vymyslel; ale hlásal jsem vám, co mi zjeveno bylo od Samého Syna Božího, a o čem poučen jsem byl z Písma svatého i z výpovědí ostatních apoštolů; totiž

»že Kristus umřel za hříchy naše podle Písem; a že jest pohřben, a že vstal z mrtvých třetího dne podle Písem.«

To znamená: Již v Písmě svatém Starého Zákona bylo předpovídáno, že Kristus Pán bude za

30 stříbrných prodán, rozličně mučen, na rukou i nohou zboden a usmrčen; ale i že vstane z mrtvých a vystoupí na nebesa.

Ba prorok Jonáš byl i živým Jeho předobrazem! Když chtěl Bohu utéci, aby nemusil Ninivetským pokání kázati, a za tou příčinou na loď se odebral: poslal Bůh na moře strašnou bouři, v které Jonáš vhozen jest do moře, aby se utišilo. Pak ale poslal Bůh velikou rybu, jež Jonáše pohltila, avšak třetího dne neporušeného opět na břeh vyvrhla, aby *potom přece* odešel do Ninive kázat, kam byl poslán. K tomuto předobrazu odvolával se i Sám Spasitel, když prohlásil židům, kteří od Něho znamení na nebi viděti chtěli, že nevěrníkům i zatvrzelcům těm nebude dáno dále jiné znamení, leč znamení Jonáše proroka. Jako totiž Jonáš byl po tři dny v břiše veliké ryby a pak zase žil i kázal: tak že On bude sice zabit a po tři dny v hrobě: ale pak že opět povstane z mrtvých, a bude věrné Svě ještě poučovati!

5. O čem ale již Starý Zákon svědectví vydával, že Mesiáš vstane z mrtvých: o tom, že se tak v pravdě stalo, uvádí sv. apoštol přčetné svědky, an píše:

»*Viděn jest (po Svém vzkříšení) od Petra a potom od jedenácti.*« (Tomáš docela pak teprve uvěřil, když si Pána Ježíše ohmatal). »*Potom viděn jest více než od pěti set bratři spolu, z nichžto mnozí až posud živi jsou* (když totiž sv. apoštol epištolu svou psal); *někteří pak zesnuli. Potom viděn jest od Jakuba, potom ode všech apoštolů. Nejposléze pak ze všech, jakožto od nedochůdčete, viděn jest i ode mne.*«

A snad všichni tito svědkové a jiní, počtem do milionů, šli za svědectví o vzkříšení Páně na hroznou smrt mučenickou. Jest tedy i z proroctví

i z dějin nade vši pochybnost jisto, že Kristus Pán Sám vstal z mrtvých; a proto jest i to naprosto jisto, že i nás k životu budoucímu vzkřísí, aby dal jednomu každému odplatu dle zasloužení.

6. Oproti některým utrhačům, kteří svatého Pavla za nic neměli, poněvadž dříve Církev pronásledoval, nazývá se on sice v pokoře »nedochůdčetem« mezi apoštoly; ale nemoha přece velikých skutků svých pro čest Boží vykonaných popřítí, přičítá jich jen působení milosti Boží, řka: *»Milostí Boží pak jsem, což jsem; a milost Jeho nebyla ve mně marná.«*

Ó v pravdě! milost Boží učinila z vlka beránka, z krutého farisea pokorného apoštola, z rouhače věrného ctitele, ze zaslepeného Šavla svatého Pavla! Pamatujme na jisté vzkříšení své i odplatu na věčnosti! a pak budeme i my rádi s milostí Boží spolupůsobiti. A milost Boží usnadní nám věrné plnění přikázání; pomůže nám k upřímné lítosti po pádu; posvěť srdce naše vždy více při každé mši svaté, při každém přijetí svátostí.

Ó prosme za milost či pomoc Boží; jednejme, jak nás Bůh nabádá skrze ústa kazatelů i jiných dobrých přátel, anebo skrze vnitřní spasitelná vnuknutí: abychom při konci boje pozemského uslyšeti zasloužili přeradostná slova Páně: *»Pojď, služebníče věrný, že nad málem jsi byl věrným, nad mnohým tě ustanovím.«* Amen.

II.

V ýklad evangelia.

Dnešní sv. evangelium vypravuje nám o zázračném uzdravení hluchoněmého. Uzdravení to zahrnuje v sobě mnohé tajemství, o nichž budeme

nyní rozjímati. Povšimněme si tedy bližších okolností uzdravení toho.

1. Sv. evangelium vypravuje, že Pán Ježíš, prvé nežli hluchoněmého uzdravil, *»vzezřel k nebi, povzdechl, a (pak teprve) řekl jemu: Efeta, otevři se!«*

Proč povzdechl Pán Ježíš, na ubožáka pohlížeje?

Sv. Jan Zlatoústý nám příčinu povzdechu Páně naznačuje, an tvrdí, že když Pán Ježíš zrakem Těla Svého pohledl na hluchoněmého, před zrak Jeho duchovní, jakožto Boha vševědoucího, předstoupil onen okamžik, kdy Bůh trojjediný Ruku vztáhl, aby učinil prynšího člověka ku podobnosti Svému. Učinil ho dokonalým ve vlastnostech jeho duše i těla. Dal jemu oči, aby na krásy v přírodě pohlížel; dal mu uši, aby na čarokrásných zvucích v přírodě se obveseloval; dal mu čich, aby občerstvující libovůně vnímati mohl; dal mu chuť, aby lahodných a výživných plodin země požívati mohl. Zkrátka, Bůh stvořil člověka ve všem dokonalého; a Pán Ježíš zří ho v duchu Svém v původní kráse jeho.

A tu před Jeho okem tělesným stojí ubohý člověk hluchoněmý, o sluch i řeč oloupený; a tedy živý obraz bídy lidské a spousty, do kterých byli lidskou přirozenost přivedli ďábel a hřích prvých rodičů! Jakmile Eva byla ucha svého naklonila k úlisným slovům ďábla; jakmile okem svým byla po ovoci zapovězeném pohledla žádostivě; jakmile po něm ruku vztáhla, aby hříšné chuti své ukojila: spáchán byl první hřích, a pro zneužití smyslů vnikla v přirozenost lidskou smrt i se všemi průvodčími svými. Od té doby naplňuje se země bédováním slepých, chromých, neduživých; a skrápěna bývá slzami hluchých,

němých, zmrzačených. A na tuto bídu člověčenstva při pohledu na ubohého hluchoněmého vzpomínaje, vzdychá Pán Ježíš!

Ó kéž bychom o těchto pravdách uvažovali, abychom jednak ošklivostí ku každému hřfchu se naplnili, ježto žádný hřfch člověka v pravdě šťastným učiniti nemůže, ale neskonale bídným a po smrti nevyslovně nešťastným činí. A jinak abychom tím spíše oblbili si smysly své na uzdu bráti, a tak za posavadní poklésky i hřfchy své pokání činiti, pokud nám Bůh času i příležitosti ku pokání dopřává, aby nás nemusil trestati na věčnosti. Vždyť přece nemusíme všecko viděti, všecko slyšeti, všeho okusiti, všude býti, všecko pověděti! Což neměli bychom za mnohá pochybení Bohu v obět přinášeti své oči, uši, ústa, ruce, jež nám jako hřivny světil, abychom s nimi dle Jeho vůle zápolili?

2. Uvažme dále, kterak Pán Ježíš hluchoněmého uzdravil.

Učinil s ním tři věci, jak vypravuje sv. evangelium. »*Pojal ho (totiž) soukromí ven ze zástupu — vložil prsty v uši jeho — a plivnuv, dotekl se (slinou Svou) jazyka jeho.*«

Také tyto okolnosti uzdravení nemocného nejsou bez příčiny. Jestliže jest ubohý hluchoněmý obrazem člověka, skrze hřfch zkaženého a převráceného, ku zlému nakloněného: jest jednání Pána Ježíše s ním za příčinou uzdravení jeho obrazem všeho toho, co učinil a posud činí na znovuzrození a obnovení naše skrze svátosti Církve Své.

I vyvedl Pán Ježíš hluchoněmého ven ze zástupu, *soukromí*: aby naznačil, že svět ho uzdraviti není s to; že uzdraven býti může toliko od Syna Božího. A podobně, kdo, byť i nemluvnětem

byl, má býti uzdraven od hříchů dědičného, bývá od ostatního světa odloučen, a vyveden ven ze zástupu, soukromí do chrámu Páně, do stánku Spasitelova, Jenž jediný kletbu hříchů dědičného s něho snítí, a ho uzdraviti může.

Pán Ježíš *vložil prsty své do uší* hluchoněmého: na znamení, že vymítá z něho zlého ducha, jemuž pro hříchů podroben byl, ježto prstem Božím ďábel vymítán bývá; a zároveň že otvírá uši jeho, aby se ochotnými staly, poslouchati slovo Boží. A podobně dotýká se i kněz, sluha Páně, při křtu uší křtěnce, aby mu mocí od Boha svěřenou, sluch, hříchem dědičným pokazený uzdravil, a ochotným ho učinil ku poslouchání slova Božího.

Pán Ježíš konečně plivnuv, *dotekl se slinou svou jazyka ubožákovy*: aby tak naznačil, že moudrost z úst Jeho vycházející vštěpuje v ústa hluchoněmého, aby od té chvíle ústy svými Bohu čest a chválu vzdával, a bližní své vzdělával. A za tou příčinou i kněz nasliňuje prsty své, a dotýká se jimi křtěnce, aby ústa jeho ku chvále Boží rozvázal.

Ó kéž bychom i my o tajemstvích zázračného uzdravení hluchoněmého rádi uvažovali, a Bohu upřímně děkovali za ty milosti, že nás skrze křest svatý do počtu vlastních dítek Svých povolal, smyslů našich uzdravil, a zejména dary sluchu i řeči nám udělil!

Kéž bychom se ale i na to snažili, abychom smyslů svých nikdy tak neužívali, aby nás za to výčitky svědomí soužily; a co by nás tížilo zejména tehdy, až při posledním pomazání sluha Páně bude sv. olejem mazati oči, uši, ústa, ruce naše!

3. Uvažme konečně, co vypravuje sv. evangelium o hluchoněmém, když ho byl Pán Ježíš uzdravil.

Dí o něm: »*Mluvil právě.*«

Nevýslovnou radostí naplněn, že může slyšeti slova svých bližních, a jim i myšlenky své oznamovati, chválil i velebil Boha; mluvil právě.

Co tomuto jednání jeho říkáte?

Zajisté každý řekne: Toť věru slušno, aby Pánu Ježíši za zázračné uzdravení hlasité díky vzdával, a Boha všemohoucího chválil. Dobře tak. Jestli ale za slušné a spravedlivé pokládáme jednání uzdraveného hluchoněmého: zdaliž to není přirozeným, abychom i my s celým srdcem a s plnými ústy Bohu dík a čest i chválu vzdávali, když nám zdravých smyslů popřáti ráčil již od nejtělejšího mládí? Zdaž i my nemáme mluvit právě?

Ale, jak málo dbávají lidé vděčnosti oproti Bohu za všecko to dobré, jež jim pro duši i pro tělo posud uděлил i uděluje! Co tu hříchů zejména jazykových! Co tu řečí rouhavých, nestoudných, lží, na cti utrhání, pomluv! Co povstalo posud svárů mezi manžely, nepokojů mezi občany, krvavých bojů i dlouholetých válek mezi národy pro jedovaté jazyky lidí zlých, kteří nenaučili se mluvit právě!

Proč dosáhly za dob našich národnostní štvácnice takové výše, že mnoho neschází, aby se lidé na potkání již požírali, a to jen proto, že jeden mluví česky a druhý německy? Což jiný jest Bůh Němce, a jiný Čecha? Což nejsme všichni vykoupenci jediného Krista, a dědici jediného nebe?

Ó uživejmež aspoň my jazyka svého ke cti Boží, a ku vzdělání i oblažení svých bližních; mluvmе vždy a všude i my právě, abychom za odměnu ctnosti povolání byli jednou ve společnost svatých nebešťanů, ze všech národů světa shromážděných, bychom s nimi mluvili právě po celou přebáženou věčnost v nebesích. Amen.

Na slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla.

I.

Výklad sv. čtení.

1. Konáme dnes slavnost knížat apoštolských, Petra a Pavla, kteříž nejvíce pro Božského Mistra horovali i vykonali; dnes pak, L. P. 67. po Kristovu Narození život apoštolský smrtí mučnickou dokonali. Sv. Petr, jakožto cizinec, v Římě odsouzen byl ku smrti sprostých zločinců, aby byl totiž pro Krista ukřižován. Byl tedy ukřižován, a sice hlavou dolů, zač sám byl prosil, maje se za nehodna, aby hlavou vzhůru byl ukřižován, jako Spasitel. Sv. Pavel, že byl římským měšťanem, nesměl po zákonu tehdejším býti jako otrok ukřižován, ale byl pro vyznávání víry Kristovy stat mečem.

O důstojnosti sv. Petra vypravuje dnešní sv. evangelium. Když byl sv. Petr Pána Ježíše vyznal Kristem, Synem Boha živého, Pán Ježíš učinil ho představeným všech apoštolů i věřících; a proto i jméno jeho proměnil, nazvav ho Petrem čili skalou, na které chtěl zbudovati Církev Svou, aby jí ani brány čili mocnosti pekelné přemoci nemohly. A že Kristus Pán sv. Petru slovo držel, a ho v důstojnosti jeho, jakožto hlavy Církve, jakožto klíčníka království nebeského chránil, o tom vypravuje dnešní sv. epištola. Když již, po lidsku řečeno, záhuba jeho zdála se býti neodvratnou: Božský Mistr zázračně ho při životu zachoval, aby tak posílil i důvěru jeho, i víru naši v přípovědi Své. A proto také Církev svatá dává toto vypravování o svátku sv. apoštolů každoročně přečítati.

I jest slíbená zvláštní ochrana pro náměstka Kristova tím útěchyplnější v dobách našich, kdy

mocně ozývá se heslo: »Pryč od Říma«, čili spíše »pryč od Boha, od Církve, od vlasti!«

Jako Božský Mistr chránil a spravoval prvního náměstka Svého: tak činil i všem řádným dědicům jeho; tak patrně činí i nynějšímu nástupci sv. Petra, Lvu XIII. Dopustil Pán, aby přemnozí papežové i životy své položili pro Něho; ale nedopustil, aby pohnuto bylo skalou Církve. Nepřemohla jí třistaletá krvavá pronásledování; nepřemohly jí nepřátelé zevnitřní, ani bludaři, kteří v ní samé o záhubě její pracovali; marně snažili se Církev Páně povaliti Neronové, Napoleonové i Bismarkové; a marně o její záhubu usilují bludaři doby naší, marně židé i zednáři; nebo »nebe i země pominou; ale slova Páně nepominou«; a Pán slíbil Petrovi, že na této skále vzdělá Církev Svou, které ani samy brány čili mocnosti pekelné nepřemohou! Mohou utratiti osob; ale nemohou utratiti Církve; a kdo se věrně skály Petrovy přidržoval za života, za krátké útisky získá odplatu věčnou; a kdo bojuje proti Církvi, v boji hlavy své narazí a zahyne!

2. Uvažme nyní, co vypravuje o zázračném zachránění prvního náměstka Kristova, čili papeže, dnešní svaté čtení. Dí takto:

»*V těch dnech*« totiž roku 41. nebo 42. po Kristovu narození »*vstáhl ruce Herodes král,*« ne ten, jenž sv. Jana Křtitele dal stíti, ale vnuk onoho; »*aby hubil*« čili rozličně sužoval »*některé z Církve*«, totiž křestany. Pronásledoval je, jímal, věznil, na smrt odsuzoval, aby se židům zalíbil. Židé ho totiž nenáviděli, že jim byl od Římanů za krále vnucen, a že nebyl židem; kdežto oni jakožto prý národ vyvolený, považovali za potupné, aby nad nimi vládl pohan. Jich tedy přízeň vyhledával Herodes, nedbaje přízně u Boha; a pro lásku

židů způsobem nespravedlivým vyznavače Kristovy stíhal, a mezi nimi *›zabil i Jakuba, bratra Janova, mečem.‹*

Mezi apoštoly Páně byli Jakobové dva; jeden byl blízký příbuzný Páně podle blahosladené Panny, Matky Jeho; a ten se jmenoval Jakub Menší. Svátek Jeho slavíme 1. května zároveň se sv. apoštolem Filipem. Býval biskupem v Jerusalemě. Ale ne tohoto Jakuba, nýbrž druhého, jemuž říkali Jakub Větší, a jenž byl bratrem apoštola sv. Jana, dal Herodes mečem odpraviti. A *›vida pak, že se líbilo židům, umínil si, jíti i Petra. A byli dnové přesnic,‹* čili doba velikonoční, v které židé na památku svého vysvobození z Egypta přesných, čili nekvašených chlebů požívali. K této slavnosti velikonoční byl se po dávném způsobu dostavil i sv. Petr. Toho dal Herodes jíti, a domníval se, když hlavu Církvě, Petra zabije, že tak rázem i skálu Petrovu čili Církev Páně zničí.

›Kteréhož tedy když byl jal, vsadil do žaláře vydav jej čtverem čtverníkům vojáků k ostříhání.‹ Stráž ta sestávala ze šestnácti mužů, z nichž vždy čtyři, čili čtverník jeden, stáli po třech hodinách na stráži, kdežto ostatní tři čtverníky, čili 12 vojnů bylo nedaleko pohotovu. A z jednoho čtverníku, jenž právě stráž konal, dva vojáci stáli na stráži před žalářem Petrovým, a dva byli s ním zároveň v žaláři, každý z jedné strany k němu řetězy připoutaný, aby Petr bez jich vědomí ani jhnouti s sebou nemohl.

›A Petr takto zajisté ostříhán byl v žaláři,‹ maje po velikonoci, až by židům svátky minuly, vyveden býti lidu. Křesťané, nevidouce pro Petra nikde pomoci od lidí, obrátili se o pomoc k Bohu. *› Modlitba dala se bez přestání od Církvě k Bohu*

za něho. A když jej měl Herodes vyvésti, tu noc spal Petr mezi dvěma vojáky, svázán jsa dvěma řetězy, a k vojákům připoután; a strážní přede dveřmi ostříhali žaláře.

Sv. Petr tedy klidně spal před svým utracením! Kterak to možno? Není to možno hřšínkovi, jemuž jest se báti věčnosti; ale možno to člověku, jenž se do vůle Boží úplně odevzdává! A hle! Kde nouze nejvyšší, pomoc Boží bývá nejbližší. Když se již židé radovali, že z utracení Petra vzejde i záhuba Církvi celé: *»A aj! anděl Páně (v podobě lidské) postavil se (uprostřed žaláře) a světlo (z něho vycházející) zastkvělo se v příbytku; a udeřiv (anděl) Petra v bok, zbudil ho řka: Vstaň rychle! A (ihned) spadly řetězy s rukou jeho (aby mohl rychle vstáti). I řekl k němu anděl: Opásej se, a podvaž obuv svou!«*

Petr nosil totiž po způsobu tamní krajiny široký i dlouhý oděv, jež nosil za dne přepásaný a povytažený, aby mohl snadněji kráčet; v noci pak ho rozpustil, aby celé tělo ukryl. Mimo to přikryt byl v noci pláštěm, jež za dne přes ramena složený nosil. Na nohou pak nosil za dne opánky, jež pomocí řeménků k nohám upevňoval.

I učinil Petr, jak mu byl anděl nakázal: opásal se i obul. Načež řekl jemu anděl dále: *»Oděj se pláštěm, a pojď za mnou!«* I vyšel (Petr ze žaláře), šel za andělem, a nevěděl, že pravda jest, co se dalo skrze anděla; ale domníval se, že by vidění viděl. A prošeďše první i druhou stráž (kterou byl anděl slepotou i hluchotou ranil, aby jim nepřekážela), přišli k bráně železné, která vede do města; a ta se jim (z moci anděla) sama otevřela. A vyšeďše (do města) přešli ulici jednu; a hned odešel anděl od Petra.

•

Anděl nevedl sám Petra do sboru křesťanů, zaň se modlících: ale když pomohl mu ze žaláře, z kterého by jinak nebyl mohl uniknouti, zanechal ho vlastnímu jeho důvtipu.

Petr vešel do sborů křesťanů, kde s velikými díky Bohu a s radostí jest uvítán.

Ó kéž by Bůh i naše prosby vyslyšel, jež za nástupce sv. Petra k Němu vysíláme, a jemu starostí umenšil, nepřátel Církve ponížil, Jméno Svě vyvýšil, nám cestu k nebesům usnadnil, a nás všechny jednou, pastýře i ovečky, ku věčným chvalozpěvům v nebi spojil. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Podivuhodné jsou cesty Prozřetelnosti Boží! Ti dva muži, jichž požehnanou památku dnes konáme, po dlouhou dobu života svého se neznali, ba odpůrci si byli; neboť Petr hlásal pln horlivosti víru v Ukřižovaného: kdežto Pavel krvavě pronásledoval ty, kdo Ukřižovaného vyznávali; ba, když je byl ukrutnostmi svými z Jerusalema vyplašil, a mnoho jich v Damašku bylo: tam se s plnomocenstvími úřadů židovských v Jerusalemě odebral, aby je zjímal a ku potrestání do Jerusalema přivlékl. A dnes slavíme památku obou jakožto mučenníků pro víru v Ježíše Krista, ano, jakožto knížat apoštolů Jeho. Neboť dnešního dne, l. P. 67 po narození Páně, oba v jednom městě, Římě, pro Ježíše Krista život položili; a sice Petr, jakožto cizinec, na kříži, jak sám jakožto milost si vyžádal — hlavou dolů, aby neumřel jako Božský Mistr jeho; a Pavel, jakožto měšťan římský, pod mečem katovým.

Dnes dosáhli oba koruny odplaty a slávy nebeské. Těla obou odpočívají v tomtéž Římě, a sice tělo sv. Petra v hlavní svatyni křesťanské, ve Vatikáně; a tělo sv. Pavla v přestřkovstném chrámu jeho na jihu od Říma, vystavěném na místě, kde byl stát. Hlavy obou ale jsou pospolu uloženy v nejstarším velechrámě křesťanském, v Lateraně v Římě, kde papežové a dědici svatého Petra po mnohá století byli sídlili, když jim tam první císař křesťanský Konstantin svůj palác, zvaný lateranský, za obydlí byl daroval, a při něm i nádhernou svatyni byl vystavěl.

Církev Páně slaví památku sv. knížat apoštolských pospolu také tak, že nejen dnešní společnou jich památku koná, ale kdykoli při své bohoslužbě sv. Petra za pomoc vzývá, vždy také jméno sv. Pavla k jeho jménu připojuje; a tak i naopak. A v tom slučování obou sv. apoštolů leží pro nás důležité naučení, a sice to: abychom i my oba apoštoly uctívali, a je v životě následovali, chceme-li v pravdě dokonalými vynavači Kristovými býti.

A v čem je máme následovati?

Sv. Petr jest nám vzorem skalopevné víry; sv. Pavel vzorem nezdolné lásky.

2. *Sv. Petr měl věru víru skalopevnou.* Dnešní evangelium podává nám o tom doklad. Když se Pán Ježíš otázal, za koho Ho lidé mají, sv. Petr vystoupil, a jménem ostatních slavně prohlásil: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!« Začež zasloužil si od Spasitele Samého uslyšeti věčně památná slova: »Ty jsi Petr (čili česky skála); a na té skále vzdělám Církev Svou (tak pevně), že jí ani brány (čili mocnosti) pekelné nepřemohou.«

Sv. Petr byl prvním z apoštolů, jenž po sešlání Ducha svatého o letnicích směle a neohro-

ženě před židy vystoupil, a do' duše jim hřměl: Vy jste Mesiáše svého zabili; a není v jiném spasení, nežli skrze Něho! Načež z nich přijal na tři tisíce skrze křest do Církvě Páně.

Při jiné příležitosti, o které vypravuje dnešní sv. čtení, když totiž byl chromého od narození uzdravil slovy: »Ve jménu Pána Ježíše vstaň a a choď!« přijal pět tisíc židů do Církvě Páně. Sv. Petr přijal do Církvě také první pohany, a sice zbožného setníka Kornelia, a jeho celou rodinu i čeleď.

Jak pevná byla víra Petrova, vysvítá zejména z jeho působení ve světovém městě Římě. Řím hostil tehdy na miliony obyvatelů, a rozkládal se v obrovských rozměrech na sedmi pahorcích při řece Tibeře. Tam bylo na tisíce paláců mramorových, zbožnic pohanských a model nesčetných.

A do tohoto Říma, do něhož splývaly poklady celého světa, kde panovalo neuvěřitelné rozkošnictví pohanské, přichází ubohý psanec ze země židovské, bez peněz, bez známostí, bez přátel, bez světské učenosti, s tím zámyslem, aby zbožnice model proměnil v chrámy křesťanské; modly povalil i rozkotal, a miliony rozmařilých lidí pod sladké jeho Páně sklonil! Zda podnik takový nebyl jako šlenstvím?

Ale víra sv. Petra nedbala nížádných překážek. Počal v Římě dílo neuvěřitelné, a na žádné překážky se neohlížeje, založil tam obec křesťanskou, která jako zrno hořčičné očividně vzrůstala. Sv. Petr nedočkal se sice toho, aby se celý Řím poddal Kristu Pánu; ale on umřel v té pevné víře i naději, že se tak stane po smrti jeho; a za nástupců jeho že Řím pohanský promění se v Řím křesťanský, z něhož věrověsti Kristovi rozcházeti se budou do všech dílů světa.

Ó, jak pravdivě tedy řekl Spasitel: »Budete-li míti víru jako zrno hořčičné, řeknete této hoře: Jdi odtud tam, a půjde; a nebude vám nic nemožného.« (Mat. 17, 19.)

3. A jako byla veliká i podivuhodná víra sv. Petra: tak podivuhodná i nezdolná byla *láska sv. Pavla*. O tom svědčí epištoly jeho počtem 14, z nichž jednotlivé úryvky čítáme v rozličných nedělních i svátcích roku církevního. Tak volá sv. Pavel v listě k Římanům (8, 35—39): »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?... Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani anděl, ani kněžstvo, ani mocnosti, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.«

Tato nevýslovná láska poháněla sv. Pavla, tak že si přál, aby mohl zemřít a býti s Kristem. V této lásce konal dílo apoštolské v Malé Asii i v Macedonii, v Řecku i v Itálii, a zejména v Římě. V této lásce při slabém i chorém těle svém snášel bezpočetná soužení pro milovaného Krista svého. Pětkrát obdržel 40 ran bez jedné; třikráte byl mrskán; jednou kamenován, tak že jako mrtvý zůstal ležeti, pak ale od svých přátel opatrován, zase ožil i ozdravěl, a na novo pro Spasitele horoval, žalafován byl, na moři tonul, od falešných přátel nátisky snášel, až po dvacetiletém apoštolování poslední obět přinesl: totiž hlavu svou pod meč katův sklonil. Ó, jaká to láska ku Kristu Pánu!

Avšak sv. Pavel nemiloval toliko Pána Ježíše: ale pro Něho miloval i všechny lidi, a činil jim proto dobře, kde jen mohl; a sice netoliko přátelům svým, ale i úhlavním škůdcům svým. Neboť kdo že byli ti, kteříž jemu neustálé příkoří činili, a o život jeho stáli? Byli to zaslepení židé, ne-

přátelé Kristovi. A hle! Tyto nejukrutnější nepřátele své sv. Pavel láskou dokonalou miluje tak, že velkodušně dí: »Pravdu pravím (vám) v Kristu... žeť mám veliký zármutek a ustavičnou bolest v srdci svém. Nebo žádal jsem já sám zavrženým býti od Krista pro bratry své.« (Řím. 9, 1—3). Hrozné to slovo! Pavel, Jenž Krista Pána láskou nejhoroucnější miluje, a nížádné oběti pro Něho se tedy neleká, a z lásky k Němu i umřítí si žádá: zasloužené u Něho koruny odplaty by se odřekl, kdyby tak ku spasení dopomoci mohl — komu? Zaslepeným a ukrutným nepřátelům svým! Ó, jaká to láska! jak podobná lásce Spasitelově, Jenž na kříži za vrahy Své prosí slovy: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!«

Čemu se tedy dnes více diviti: skalopevné víře Petrově, anebo nezdolné lásce Pavlově?

Uvažujme o obou, a učiňmež pevné předsevzetí, že i my věrně státi budeme při učení Ježíše Krista, jak nám je neomylná Církev katolická, na sv. Petru jako na skále zbudovaná, vykládá, ježto Bůh nejsvětější nemůže nás klamati. Učiňmež ale i to předsevzetí, že jako sv. Pavel u víře té budeme Bohu věrně sloužiti, i když na nás odporných obětí bude žádati, abychom tak, ctností sv. knížat apoštolských věrně následujícíce, dokonalými křesťany se stali, a jednou po bojích tohoto života u vítězoslávě v nebesích s nimi na věky spojeni byli. Amen.

Na slavnost sv. Anny.

Konáme dnes památku sv. Anny, báby Krista Pána. Jest ustálený zvyk umělců, že ji na obrazích představují jakožto sedící starou ženu, mající na klíně svém rozvinutou knihu, jakých bylo za její doby užíváno; z kteréžto knihy vykládá slova života útlé dcerušce své Marii, vedle ní stojící. Krásný to obrázek matky a dítěte! Obrázek štěstí matčina, a andělské nevinnosti dítěte.

1. *Ano, šťastnou byla sv. Anna!*

U židů považováno bylo za hanbu, ba za znamení hněvu Božího, jestliže která žena vdaná zůstala neplodnou. Poněvadž byla sv. Anna až do vysokého věku neplodnou, musila proto často snášeti potupy se strany sousedek, ba posměchy i vlastních služebných. I trápila se tím více, čím zbožněji žila, a Bohu se svým manželem Joachymem sloužiti se snažila, že jí Bůh požehnání Svého nedopřával.

Čím delší a větší byla tedy žalost její pro nezaviněnou neplodnost: tím větší byla pak radost její, když u vysokém věku, kdy dle lidského počtu dítěka více nadíti se nemohla, počala, a stala se matkou dítěte. A jakého dítěte!

Tak krásným a milým posud nebylo žádné dítě v Israeli, jako Maria, kterou sám anděl Páně pozdravil jakožto »milosti plnou«. Tak vznešeným a vzácným nebylo posud žádné dítě lidské, jako Maria, »bez hříchu prvopočátečního počatá!« A proto také tak požehnanou a milostiplnou nebyla posud žádná matka, jako sv. Anna, jež Marii, tento div milosti Boží, nazývala dcerou svou.

S narozením Panny Marie vzešla světu nová hvězda, jitřenka spasení; a svaté matce její Anně Bůh zajisté nezakryl, k jakým věcem velikým

povolána i stvořena jest dcera její Maria. Proto také krásně napsal sv. Jan Damascenský : »Blahoslavena jsi, svatá Anno; ba, třikrát blahoslavena jsi, svatá matko přeblahoslaveného dítěte Marie, jež již skrze jméno své jestiž úctyhodná, an z ní vypučel květ života; a jejíž panenská plodnost jest jedinou v celém světě.«

Ba, blahoslavená matka takovéhoho dítěte! Kdo popíše s důstatek její radost i rozkoš, když dítko takové, na Bohu vyprošené, po tolika letech zármutku přijala na lokty své, když je s mateřskou něžností celovala, když pak tajemství Boží s ním sdělovala!

Ponořme se v rozjímání do tohoto štěstí, a pozorujme, jak často stali jsme se i my šťastnými skrze přeblahoslavenou Pannu Marii, ježto není slýcháno, aby se byl k ní kdo o pomoc uchýlil, a oslyšen býval. Ona jest útočištěm hříšníků, potěšením zarmoucených, uzdravením nemocných, pomocnicí ve všech našich potřebách!

2. Jestli ale se sv. Annou skrze přeblahoslavenou Pannu Marii šťastnými býváme: učmež se také od téže světice pro štěstí své oběti přinášeti. Svatá Anna zajisté přešťastnou byla skrze dcerušku svou; ale *pro ni také přinášela oběti!*

Představme si kupce, že by se vydal na daleké a nebezpečné cesty; a tam že by po dlouhá léta s velikým namáháním hleděl získati poklad. Ale sotva by ho nabyl, a z něho těšiti se začal, nařídil by král, aby mu ho vydal. Zdaliž uposlechne bez oběti? Zdaliž rozloučí se s pokladem bez bolesti?

Vzpomeňme si, co se přihodilo arciohci Abrahamovi. Ve vysokém stáří dočkal se teprve zákonného syna Isaka. A když týž vyrůstaje, začal otci milejším býti, nežli všechno jeho veliké bo-

hatství, a všechny ostatní věci na světě, uslyšel rozkaz Páně: Právě tohoto jediného, nade vše milého syna Isaka odvedeš na horu Moria; tam zřídíš oltář, na něm Isaka zabiješ, a přineseš v obět zápalnou! Jaká bolest sevřela asi srdce Abrahama! Boha miloval ovšem více, nežli sebe; a proto také bez rozmýšlení chystal se vyplniti vůli Jeho. I připraviv všechno, již již vztahoval meč, aby syna tolik milovaného na oltáři zabil, když uslyšel slova: Nevztahuj ruky své na pachole! Zkoumal jsem pouze poslušnost i lásku tvou. Že jsi obstál, požehnám tobě i potomkům tvým, jichž bude jako psku na břehu mořském; a z nich vyjde slíbený Spasitel světa.

A podobně dělo se sv. Anně. Sotva se způsobem zázračným matkou přeblahoslovené Panny stala, a z dokonalostí jejích radovati se začala, tu již musila se jí k rozkazu Božímu zase odřící, a radosti své Bohu v obět přinést! Uvedla tedy dcerušku svou do chrámu, a tam ji Bohu obětovala, aby tam nadále žila jako panna Bohu zasvěcená. Čím více sv. Anna dcerušku svou milovala, tím větší byla ovšem i obět její, když se jí odřící musila.

Učme se z příkladu toho svatou Annu následovati. Není věru spasitelnějšího slova nad »obět«. Bůh Otec přinesl nám v obět vlastního Syna Svého, abychom po pádu prarodičů svých v ráji, spasení býti mohli. Bůh Syn přinesl nám v obět slávu Otce Svého, stal se nám podobným, bídným člověkem, aby bídy naše mohl na Sebe vzít, a v ponížení nejvyšším nás vykoupiti.

A dle příkladu Božských Osob neznali také tisícové svatých a světic Božích rozkoše vyšší, nežli přinášeti oběti z lásky k Bohu. I žili přemnozí po 50 i 100 let v tuhém strádání na poušti;

jiní volili po celý život svůj Bohu v oběť přinášeti svobodu svou, a žili a žijí v poslušnosti, chudobě a čistotě v klášteřích; jiní každodenně přinášejí Bohu v oběť žádosti své, a slouží Jemu s namáháním v dílnách i na poli, při vyučování mládeže aneb obsluze nemocných, jakožto svědomití úředníci, spolehliví dělníci, věrní služebníci, řádní křesťané.

K takovéto obětavosti pro Boha napomíná nás také sv. apoštol národů v listě k Římanům, když píše (Řím. 12, 1): »Protož prosím vás, bratři, skrze milosrdenství Boží, abyste vydávali těla svá (samy sebe) v oběť živou, svatou, Bohu libou!«

K takovým a podobným obětem budmež, rozmilí v Kristu! ochotni i my, když všeliká pokušení na nás doléhati začínají. Stavme si na oči oběť sv. Anny, svatých a světic Božích, horlivých duchovních i světských služebníků Božích; a berme si z obětí jejich příčinu, abychom i my skrze zapírání žádostí svých Bohu věrně sloužili; pobožnosti své vzorně konali; při nejsvětější oběti, přijímání svátostí a poslouchání slova Božího horlivými byli; tak Bohu upřímnou lásku osvědčovali; tak za lásku svou i lásky Boží hodnými i účastnými se stali, a v lásce té také s Bohem, se sv. Annou; i s celým dvorstvem nebeským po celou věčnost spojeni byli. Amen.

Na neděli dvanáctou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Často pozorujeme v přírodě, že čím pěknější jablíčko na stromě vyrůstá, tím spíše od hmyzu ohlodáno bývá. A podobně čím dokonalejším který člověk bývá, tím více od jizlivých jazyků trpívá.

Tak dělo se i svatému učiteli národů, Pavlovi. Nesmírných prací podnikl na rozšíření sv. evangelia, žil bez úhony, a proto přece neušel trpkým pomluvám utrhačných jazyků! Minulou neděli pověděl jsem, kterak se musil ve zvláštní epištole ku Korintským hájiti proti těm, kdož učení jeho o budoucím všech nás vzkříšení převrátiti chtěli; a k dnešní, druhé epištole ku Korintským, příčinu zavdalo zlehčování úřadu jeho apoštolského, jakoby on daleko stál za kněžstvím starozákonním. Proto vytkl sv. apoštol rozdíl mezi Zákonem Starým i Novým, a ukázal: oč Zákon Nový výše stojí nežli Starý, o tolik že i posluhování dle Zákona Nového výše stojí, než ono dle Zákona židovského; a že tedy i důstojnost jeho apoštolská vysoko stojí nad kněžstvím Zákona Starého.

Naučení ta platí i nám, ježto i mezi námi žije přemnoho lidí, kteří úřad apoštolský i kněžský až i s dábelskou záští pronásledují, a duchovenstvo od papeže přes biskupy až k nejposlednějšímu kaplanu v horách co nejhanebněji pomlouvají.

2. Svatý apoštol píše:

»Bratři! Doufání takové máme skrze Krista k Bohu; ne že bychom dostateční byli mysliti něco sami ze sebe, jakožto sami ze sebe; ale do-

statečnost naše jest z Boha, kterýž nás i způsobnými učinil (býti) služebníky Nového Zákona.»

Smysl slov těch jest: Já jsem vás svým přičiněním ku víře Kristově obrátil; jestli ale tomu tak, pak zajisté jsem způsobilým, pro čest Boží pracovati. Avšak zásluh nepřičítám z toho sobě, jako bych o svých silách byl mohl něco užitečného a Bohu libého učiniti: ale čest a dík za to vzdávám Bohu, Jenž mi k tomu dílu patřičných milostí popřál.

A podobně máme i my vše ke cti Boží obracet, jestli se nám některá práce naše daří; ne ale důvtipu a rozumu svému, opatrnosti a pilnosti své přičítati! Jde ti dobře řemeslo? Rozvaž, že Bůh to byl, Jenž ti sil duševních i tělesných ku dílu tvému dal, a příležitosti k osvědčení jich poskytl! Urodilo se ti na polích i v sadě? Věz, že Bůh plodné síly v přírodě uložil, jasno sluneční a vláhu země v čas poslal! Zvedly se ti dítky tvoje? Nezapomínej, že Bůh dobrá vnuknutí jim dával, a anděla strážného jim poslal. Ba v pravdě, byť i jsme v čemkoli se přičiňovali, bez pomoci Boží v ničem ničeho nedokážeme! Jemu tedy ze všeho patří čest a sláva a díkůčinění.

3. To předeslav, udává sv. apoštol rozdíl mezi Zákonem Starým a Zákonem Novým, an píše:

Bůh učinil nás služebníky zákona, ne onoho *»litery, ale (zákona) ducha; nebo litera zabíjí, duch obživuje.«*

To znamená: Starý Zákon, jehož obřizku vám nepřátelé moji vnucovati chtějí, jest pouhou literou, čili měl doslovně býti plněn. Zákon ten zabíjí, poněvadž ukazuje sice, co jest vůlí Boží; ale neposkytuje těm, kdož se proti ní provinili, nižádného prostředku, aby se s Bohem opět usmí-

řili ; vyslovuje jen ortel smrti na hříšníky. Proto tedy »litera Zákona Starého zabíjí.«

Zákon Nový nazývá ale sv. apoštol »zákonem ducha«, poněvadž nejen vůli Boží, jak nám ji Sám Syn Boží vyložil, spolehlivě vykládá: ale také má ve svátostech důstatečných prostředků, aby toho, jenž se proti vůli Boží byl provinil, mohl s Bohem opět usmířiti, a i pro zásluhy Ježíše Krista i života věčného jakožto upřímného kajicníka účastným učiniti. A proto o Zákonu Novém dí sv. apoštol, že týž Zákon čili »duch oživuje.«

4. A když takto sv. Pavel rozděl mezi Zákony vytkl, poukázal pak i k rozličné ceně posluhování dle Zákonů těch, a tudíž i ku vznešenosti úřadu svého novozákonného, apoštolského. Píše dále :

» Jestliže pak posluhování smrti (skrže Starý Zákon), literami vyryté na kamenech, bylo ve slávě, tak že nemohli synové israelští patřiti ve tvář Mojžíšovu pro slávu jeho obličeje, kteráž pomíjí : kteráž nebude posluhování Ducha více ve slávě?«

Smysl těchto temných slov jest : Zákon Starý dal Bůh na hoře Sinai za blesku a hrozného hřmění. Mojžíš vystoupil pak k Bohu na horu, pobyl tam po 40 dnů a nocí, kdež ničeho nejedl ani nepil, a tedy dokonale se postil ; a pak obdržel desatero na dvou kamenných deskách, prstem Božím vyryté. Když pak s hory té s desaterem v rukou se vracel, zářila tvář jeho takovou nebeskou jasností, že židé nemohli mu ve tvář hleděti. Jestliže ale Bůh již tento Svůj Zákon, jenž k smrti odsuzoval, takto oslavil : čím větší slávy zasluhuje teprv Zákon Nový, Zákon, jenž obživuje ?

Sv. apoštol proto dokládá :

»Nebo jestliže posluhování (k) odsouzení jest

sláva (čili tolik slavné): *mnohem více rozhojňuje se ve slávě posluhování* (ku) *spravedlnosti*,* totiž skrze Zákon Nový.

Jestliže ale Zákon Nový nad Zákon Starý tolik vyniká jako život nad smrt: pak i posluhování dle téhož Nového Zákona čili apoštolování jest svrchovanou měrou úcty hodné.

5. Slova tato týkají se tedy netoliko protivníků sv. Pavla, ale i falešných proroků nynějších, kteří, sami jsouce víry prázdní, služebníky Církve všemožnou potupou zahrnují, aby je o důvěru u lidu oloupili, a pak i lidu svaté náboženství znechutiti i uloupiti mohli.

Již cit přirozený pudí jednoho každého z nás, abychom v úctě měli lidi, kteříž nás jakémukoli umění učí. Kdo může vás ale lepšímu umění naučiti, nežli je svaté náboženství, jež ducha vzdělává; obraz Boží, v něm vtisknutý, zdokonaluje; ducha Bohu vždy podobnějším činí? Vážíte-li si právem. člověka, jenž vás učí řemeslu, umění, orbě anebo čemukoli užitečnému, pozemskému: máte si tím více vážiti lidí, kteříž vás učí umění nebeskému, kteříž vás učí zjednati si živobyťi po celou věčnost blažené!

Proto také všichni věrní katolíci duchovních svých vždy velice si vážili. Svatý Václav příkladně sám rád připravoval knězi dary obětní, a sloužil jemu při oltáři. Také netrpěl, aby kdo duchovních bez trestu urážeti směl. Uděloval jim také hojné dary, aby mohli vedle slova Božího uděleti i darů hmotných, a tak snáze přístup si zjednati k srdcím lidským.

Svatý Antonín, poustevník, vyznamenával se velikou moudrostí a osvěceností od Boha, tak že se stal rádcem i knížat a králů. Týž měl ale kněze

v takové vážnosti, že, když některého potkal, po-
žehnutí od něho na kolenou si vyžadoval.

Když císaři Konstantinovi poslali lidé zlí ně-
jaké žaloby na biskupy a kněze, v říši jeho ži-
jící, on jich ani nepřečetl, ale do ohně vhodil,
řka: »Nesluší se, abych já posuzoval ty, od
nichž sám mám býti souzen. A kdybych i sám
spatřil kněze opravdu hřešiti, svým císařským
pláštěm bych ho přikryl, aby lid o chybě jeho
nezvěděl a pro ni se nepohoršil.«

6 Ba v pravdě! Spasitel dí: Co jste učinili
jednomu z nejmenších, a tedy co jste učinili do-
brého anebo zlého třebaš nejposlednějšímu knězi,
to samé učinili jste i Mně! Při jiné příležitosti
řekl Spasitel učenníkům Svým: »Kdo vás slyší,
Mne slyší; kdo vámi pohrdá, Mnou pohrdá; kdo
pak pohrdá Mnou, pohrdá i Tím, který Mne
poslal.« A apoštol Jeho proto nabádá: »Tak jeden-
každý o nás smýšlej, jako o služebnících Božích,
a rozdavačích tajemství i milostí Božích.« (I. Kor.
4, 1.) Kdo vyslancem královským pohrdá, i krále
uráží, jenž ho byl vyslal!

Tedy kněze pro důstojnost jeho ctěte!
Chybil-li by, jsa křehkým člověkem a ne an-
dělem, proto ho neposuzujte ani neodsuzujte!
Praví-li Spasitel: Nesudte, abyste nebyli souzeni:
praví to v prvé řadě o nespravedlivém posuzo-
vání kněží, náměstků Svých. Tedy nesudte kněze,
ale sudte samy sebe, abyste nebyli jednou sou-
zeni i odsouzeni; ale jako věrní vyznavači víry
Ježíše Krista a ctitelé Jeho i sluhů Jeho mezi
věrné připočtění v nebesích. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Dnešní svaté evangelium uvádí nám na mysl pravdu vysoce důležitou, o které bychom neměli nikdy přestatí uvažovati ; pravdu — *o smrti*.

Pocestný, četl jsem, vydal se na cestu z Jerusalema. Kdybychom se ho byli zeptali: Kam pospícháš ? Byl by odpověděl : Do Jericha. A zatím spěchal na smrt ! Neboť přepadli ho loupežníci, oloupili a polomrtvého zanechali ; i byl by zajisté nadobro zhynul, kdyby se ho nebyl ujal onen milosrdný Samaritán.

A tento pocestný představuje věrný obraz našeho života. Cesta jeho naznačuje život náš, v němž kráčíme smrti vstříc. Loupežníci, kteří ho přepadli, označují rozličná nebezpečí života našeho. Všichni nosíme zárodek smrti v sobě ; a všichni také zemřeme.

Jsou na světě lidi, kteří o sobě tvrdí, že ničemu nevěří ; a prohlašují, že celé náboženství, byť i sebe více ze zjevení Božího, z dějin i ze zkušenosti lidské bylo prokázáno, přece prý jest pouhým výmyslem kněží. Ale jedné pravdy přece popřítí nemohou ; a ta jest : *zemru !* Jsou advokáti na světě, kteří každý paragraf dovedou zvrátiti — vždyť jsou paragrafy dole i nahoře stejně stočeny ! — a učiní z práva bezpráví ; a z člověka nešlechtného a ohavníka bídného učiní — člověka poctivce a úctyhodného ! Ale jednoho paragrafu nedovede ani ten nejdřbanější advokát odhádati ; a paragraf ten zní : » Smrtí zemřeš ! Prach jsi, a v prach se opět obrátíš ! «

2. Že zemřeme, je tedy naprosto jistým ; ale i druhá pravda jest naprosto jistou, a sice ta : *nevím, kdy zemru !*

Jen některým světcům oznámil Bůh den smrti za odměnu jich hrdinného života; my všichni ostatní musíme doznati: Nevím ani dne ani hodiny, *kdy* mne Bůh povolá!

Jest-li ale tomu tak, že jistě zemru, a na-prosto nevím, kdy zemru; a jestliže na šťastné či nešťastné smrti závisí má celá šťastná či nešťastná věčnost: následuje z toho, že je to mou nejsvětější povinností, abych se na smrt šťastnou *vždy připravoval*, a tak si štěstí věčného zasloužil. Proto také tak často Spasitel na tuto povinnost upozorňoval a říkal: »Smrt přijde jako zloděj v noci,« to jest: z nenadání. »Bděte a modlete se; neboť nevíte ani dne ani hodiny!« Také vypravoval podobenství o desíti pannách. Všecky nazývá pannami; všechny čekaly na ženicha, až přijde se slávou do domu svého; a přece jen polovička jich vešla ve slávu jeho. Proč? Byly pannami; to jest: varovaly se poskvrnění; ale nedostávalo se jim oleje v lampách; to jest: nedbaly nashromáždit si dobrých skutků skrze pobožnosti, zapírání sebe, almužny bližním prokazované; a proto musily uslyšeti brozný výrok u dveří zavřených: »Neznám vás!«

I přichází smrt náhlá a nenadálá netoliko na ty, kdo jdouce po ulici, náhle k zemi klesají a umírají: ale smrtí náhlou umírají přecasto i ti, kteří po dlouhou dobu stonali. A sice proto, že domácí v ukrutné lásce — lze-li to láskou nazývati! — stále je konejšili, že ještě budou zdraví; a byli jim tak na překážku, aby se dali v čas svátostmi zaopatřiti, aby náležitého pořádku s Bohem, s bližními i se samými sebou učinili. Aby prý se připomínáním smrti na chvílku nezarmoutili, pomohli jim přátelé jejich do pekla, aby se tam rmoutili i trápili věčně! Neboť ortel

Páně jest neodolatelný, věčný! Kdo ve hřtchu smrtelném umírá, pokání na věčnosti neučiní nikdy; a proto také ve slávu Páně nevejde nikdy.

3. *Ó, kdybychom věděli, kdy zemřeme*: jak bychom byli šťastnými, když bychom se mohli na blaženou smrt připravit,« vzdychají mnozí.

Je to ale na pravdě, kdybychom den a hodinu smrti své věděli, že bychom také lépe na smrt se připravovali?

Nižádnou měrou! Neboť spravedlivému netřeba toho věděti, poněvadž jest vždy ochoten, Bohu věrně sloužiti; jinak by v pravdě spravedlivým nebyl. Co by ale činil hříšník? Nyní, když neví hodiny smrti své, a ví, že po nejbližším provinění může ho Bůh uvrci do pekelného ohně, neostýchá a nebojí se Boha urážeti! Co by teprve činil, kdyby věděl, že bude ještě 10, 20 i 50 roků žiti? Zdali by po celou tu dobu pomyslíl na pokání? Hýřil li nyní, hýřil by ještě více!

A pak nesmíme zapomínati, že ke každému dílu bohulibému, tedy i ku pokání, naprosto zapotřebí jest pomoci či milosti Boží, kterou Bůh dáti není povinen nikomu, a nejméně tomu, který Ho každodenním hřešením hrozně uráží, a dobrotu Jeho hanebným nevděkem splácí. Jestliže tedy Bůh hříšníkovi z trestu za jeho nešlechetnosti posléze odepře milosti ku pokání, které tolikrát nehodným se ukázal: jak že by mohl pak hříšník pokání učiniti na konci života svého, aby spasení došel?

Tedy není na pravdě, že, kdyby hříšník hodinu smrti své znal, že by se na šťastnou smrt lépe připravil. Ofny a Finees, synové Heliho, dobře věděli o trestu, kterým jim Bůh pro jejich ne-

šlechetnosti při obětech v chrámě hrozil ; ale proto přece života svého nenapravili, až v boji zahynuli.

4. Že nevtne ani dne ani hodiny smrti své, jestit velikou *milostí od Boha*. Neboť nic nemůže rozbouřených vášní a divokých náruživostí, v člověku se ozývajících, více zkrotiti i utlumiti, jako památka na smrt, na smrt jistou a nenadálou. Proto mělo by státi napsáno nad každými dveřmi do divadel, tančíren, hospod a jiných místností zábavy : »Ustanoveno jest člověku, že zemře, a pak následuje soud.« I u každé zpovědnice mělo by státi : »Prach jsi, a v prach se opět obrátíš !« A proto mluv upřímně, zkroušeně, pokorně ; kdo ví, zdali nezpovídáš se naposled ? Neoklameš zamlčením hříchu kněze, ale sebe ; neboť jsi-li neupřímným, dopouštíš se k ostatním hříchům, kterých se nezabavuješ, hříchu nového, brozného : svatokrádeže !

»Pomni, člověče, že zemřeš, a na věky nezhrěšíš,« tvrdí mudrc v Písmě svatém ; a já dodávám : »Nezhřešíš ; a zhřešil-li jsi, upřímným vyznáním u nohou kněze, jenž ve zpovědnici jest na místě vševědoucího Boha, s Bohem se smíříš, a lříchů svých v čas napraviš.«

5. Pamatujme rádi i za mládí i za zdraví na smrt, že přijde jistě a z nenadání ; a když se pak v pravdě blížití bude, nebude nám protivnou, ale milou tak, jako milou jest těžce pracujícím dělníku zpráva : Pojď, služebníče věrný ; zanech lo-poty ; obdržíš odplatu přebohatou !

Tak činíval proslavený arcivévoda rakouský Karel, jehož památná socha stojí před císařským hradem ve Vídni na památku jeho slavných bojů s císařem Napoleonem I. Týž pamatoval rád na smrt, které také v bojích tak často hleděl vstříc ; a obávaje se, aby snad přátelé jeho se neostý-

chali na přicházející smrt ho upamatovati, míval u sebe zpovědníka svého, a toho prosil takto: »Důstojný pane, aspoň vy mi buďte opravdovým přítel. Hle, stáří na mne dolehlo, a cítím, že sil mi ubývá. Až poznáte, že to jde se mnou do konce, jen veďte: Arcivévodo! Nepřítel, smrt přichází; jí vstříc — pochod!« A když později kněz oproti smrti skutečně velel ku pochodu, arcivévoda s největší zkroušeností naposled se vyzpovídal, Tělem Páně i svatým pomazáním posílil, a pak s myslí klidnou duši svou Bohu odevzdal.

Kolikrátkoli u večer do postele se ukládáme, pamatujme na hrob, do něhož budeme uloženi; tak se hříchů snáze uchováme, spáchaných v čas napravíme, s horlivostí Bohu sloužiti budeme; a pak poslední hodina tohoto pozemského života stane se první naší v přeblaženém životě věčném. Amen.

Na neděli třináctou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Od počátku pokolení lidského nepřestává ďábel zasévatí koukol bludův a lží do pšenice slova Božího. Již prvním rodičům řekl oproti zákazu Božímu: »Jen jezte ovoce zapovězené; budete jako bohové; nezemřete.« Koukol nevěry a pověr rozsévá skrze náhončí své i mezi námi; koukol bludův rozséval skrze židy i u Galatských, jež byl sv. Pavel Kristu získal.

Když sv. apoštol Galatské opustil, aby jinde poslání své konal, snažili se židé nově obrácené Galatské u víře svaté zmásti tím, že jim nakazovali, aby i předpisy židovské o obřizce a o jiných

starozákonných obřadech zachovávali. Sv. Pavel, dovědév se o tom, napsal Galatským list, v němž mimo jiné vykládá, že Starý Zákon jest ve příčině svých obřadů, jež jen k budoucímu Mesiáši poukazovaly, dokonale zrušen, když Mesiáš skutečně již na svět byl přišel; a že nyní ničeho více netřeba, leč věrně přidržovati se tohoto Mesiáše, jímž jest Kristus Pán. I píše takto :

»Bratři ! Abrahamovi vyřčena jsou zaslíbení i semeni (čili potomku) jeho. Nedí (Písmo) : »I semenům,« jako o mnohých; ale (mluví) jako o jedním : »I semenu tvému,« »Jenž jest Kristus.«

Smysl slov těch jest : Bůh, chtěje poslušnost i oddanost arcioce Abrahama zkoumati, velel jemu, aby Mu jediného dědice svého Isáka přinesl v oběť zápalnou. A když Abraham již již syna svého na oltáři připraveném zabítí chtěl, spokojil se Bůh s vůlí jeho a prohlásil, že za takovou věrnost jeho odmění ho hlavně tím, že pokolení jeho nad míru rozmnoží; a pak že z jednoho potomka jeho požehnání i spasení nabudou všichni národové. Tedy ne skrze celý národ, z Abrahama povstalý, ale jen skrze jednoho potomka tohoto národa, jímž jest Kristus Pán, že požehnání dojdou všichni národové; a skrze Toho jediného že přichází spasení na svět : a ne skrze plnění obřadů starozákonných.

2. Výrok tento ještě důkladněji vykládá následujícími slovy :

»Toto pravím : Zákon, kterýž po 430 letech dán jest (lidu židovskému na hoře Sinai) neruší smlouvy od Boha stvrzené (Abrahamovi), aby to zaslíbení (o Mesiáši) zničil. Nebo jestliže by ze zákona (Mojžíšova) mělo přijíti dědictví (čili spasení :) nebylo by spasení to více ze zaslíbení (Abrahamovi od Boha učiněného; kdežto) Bůh dědictví

(čili spasení) *daroval ne dle zákona, ale skrze Své zaslíbení.*

Smysl slov těch jest: Bůh učinil Abrahamovi příповěď, že skrze jednoho potomka jeho stane se spasení všem národům. Jestliže ani početní lidé smluv náležitě učiněných neruší: může tím méně příповědi Svě zrušiti nejsvětější Bůh. Zákon obřadní ale dal Bůh židům teprve po staletích na hoře Sinai, a sice jakožto přípravu na Mesiáše; tedy nikoliv k tomu, aby spasení účastným se stal teprve ten, kdo by obřadů, zákonem tím předepsaných, náležitě zachovával. Spaseným může se státi jedenkaždý jen skrze Krista Pána, jakožto potomka Abrahamova; a sice skrze Něho Samojediného, jak byl Bůh slíbil.

3. Jestliže ale Kristus Pán jest dle učení apoštolského tím jediným, Jenž nám cestu ku spasení ukazuje: pak falešnými i podvodnými učiteli jsou všichni ti, kdož jiné učení hlásají, než které nám vykládal Kristus Pán.

Nabízejí nyní mnozí svou »moudrost« bez Krista; ale počátek vši moudrosti jest bázeň Boží; a kdo neučí bázni Boží, toho moudrost jest svrchanou pošetilostí a bláznovstvím.

Jsou nyní učitelé, kteří klamně tvrdí, že chtějí lid »osvěcovati«; ale Spasitel dí: » *Já jsem světlo světa.*« Učí-li tedy kdo proti Kristu, učí tmě, a jest v pravdě sám tmářem a falešným učitelem. I nejsou tedy tmáři, nýbrž v pravdě osvícení všichni ti, kdož Světla světa se přidržují, aby jim jednou i světlo v nebi svítilo.

Falešnými i podvodnými jsou všichni učitelé takoví, kdož učí, o duši se nestarati a jen peněz i statků hromaditi, jež smrt zase všem náhle odnímá. Neboť »co platno člověku, kdyby celý svět získal, a při tom na duši své škodu trpěl?«

4. Vyloživ takto sv. Pavel, že není v nikom spasení, leč v Kristu Ježíši, jak byl Bůh Abrahamovi předpověděl: *odpovídá pak k některým námitkám*, které snad odpůrci jeho mu činili, anebo činiti by mohli.

Mohli říci: Když jest spasení skrze Krista, a ne ze zachování zákona, k čemu tedy Bůh zákon ten dal?

Sv. Pavel v odpověď píše:

»*Což tedy zákon? Pro přestupování přidán jest, dokudž by nepřišlo símě (čili Mesiáš), jemuž (Bůh) zaslíbil.*« (Zákon ten jest) *zřízen (čili vydán) skrze anděly v ruce prostředníka (totiž Mojžíše, jenž zákon ten lidu zprostředkoval čili oznámil.* »*Ale*« (tento Mojžíš jakožto) *prostředník (zákona) není jednoho (t. j. nemohl zrušiti jednostranně zaslíbení, Abrahamovi učiněného; neboť): Bůh jest jeden (totiž: tentýž Bůh i Abrahamovi zaslíbení dal, i zákon Mojžíšův dal, a nemůže si tedy odporovati).*

Smysl slov těch jest: My říkáme »Mám lék pro kašel, chrapot«; ale nemyslíme, abychom, léku toho užívající, kašel nebo chrapot dostali, ale abychom se jich zbavili. Měli bychom tedy správněji říkati: Mám lék *proti* kašli, chrapotu. A podobně měla by slova sv. apoštola »zákon přidán jest pro přestupování« správněji vyjádřena býti: »zákon Mojžíšův přidán jest *proti* přestupování vůle Boží«, čili proto, abychom vůli Boží ze zákona toho snáze poznali, i chuti nabyli, ji nepřestupovati, ale spíše plniti.

I byl zákon Mojžíšův platným jen do příchodu Mesiáše, na Něžž připravoval; a když Mesiáš skutečně na svět přišel, stal se bezúčelným i neplatným. A proto třeba ho odstraniti, jako se odstraňuje lešení, když dům byl dohotoven.

Neplatnými jsou ale ze zákona Mojžíšova toliko ony předpisy obřadů, jež právě na Mesiáše připravovaly: ne ale také Desatero Božích přikázání, jež jsou zákony přirozenými, do srdcí našich od Boha vštípenými; a jež jen proto zvláštního vyjádření a vyložení potřebovaly, poněvadž rozum lidský pro hřích prvních rodičů jest slabý i zatemnělý, tak že si sám o sobě zákon přirozený ztěžka vykládá. O Desateru prohlásil zajisté Spasitel, že nepřišel ho zrušit, ale zdokonalit.

Desatero i my musíme tedy věrně plniti, chceme-li se zaslíbení Božích účastnými státi.

Mnozí ovšem říkávají: Netřeba mi přikázání, mám svůj rozum. Ale já pravím: Kdyby nám stačil rozum, nebyl by Bůh přikázání dal; a nebyl by Kristus Pán jich zdokonalit přišel. Bůh jest právě naším Pánem, a my rádi či neradi jsme pouzí sluhové Jeho. Každý sluha ale jest povinen řídit se ne rozumem svým, -ale vůlí pána svého; a tak i my.

5. Však víme, jaké štěstí připravují lidem ti, kdož jen rozumu svého užívati chtějí, a zákonem Božím pohrdají. Není věru možno v takové společnosti šťastným býti, kde není úcty k rodičům i představeným, kde nám stále ohrožují život nebo zdraví, poctivě nabytý majetek i čest. A proto pouhým výplodem ztřeštěného mozku jest ráj na světě, jaký slibují socialisté bez zákona Božího. Neboť jen v Desateru chraní Bůh poměr rodičů k dítkám, a představených k poddaným přikázáním čtvrtým. Slovo »nesesmilníš!« hájí počestnost manželství; slovo »nezabiješ!« hájí nám zdraví i život; »nepokradeš!« hájí nám majetek; a »nepromluvíš křivého svědectví!« hájí nám čest. Vezměte lidstvu tato přikázání, a nastane v něm život jako mezi divokými šelmami!

6. Zákon Boží sice cestu k nebi ukazuje, ale spasení sám uděleti nemůže. Bůh nám však spasení udělí dle zaslíbení Svěho skrze Krista Ježíše, Jenž nám zjednal milosti, mocí jichž také věrně plniti můžeme, co zákon Páně velí.

„*Písmo zavřelo všecko pod hřích,*“ praví sv. apoštol, a chce tím říci, že zákon Páně přesně vyznačuje, co se vůli Boží protiví a tedy hříchem jest. Ale zároveň nám dává návod, jak bychom podivuhodným cestám prozřetelnosti Boží se podrobovali, jež nás tu skrze neštěstí, žalosti, ztrátu jmění i cti ku pokání přivádí, abychom po bojích tohoto života uslyšeti si zasloužili přeradostná slova: „*Pojď, služebníče věrný v radosti Pána svého.*“ Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Ve dnešní epistoletě vykládá se, že od Boha seslaným, od proroků dříve předpovídaným, Abrahamovi slíbeným Prostředníkem mezi Bohem a lidmi jest Kristus Pán. Svaté evangelium posláni Jeho dotvrzuje skrze divy a zázraky Jeho, o nichž vypravuje.

A takovým důkazem o nebeském posláni Pána Ježíše jest i dnešní vypravování o zázračném uzdravení desíti mužů malomocných. Potkali se s Ním, když na Svých obchůzkách ve svaté zemi vcházel do jistého městečka. Sotva zořili Divo-tvorce, o Němž tolik chvály byli již uslyšeli, zaradovali se v srdcích svých, a vyjasnili se ve zubožených tvářích svých, ježto se naplnili nadějí, že, jako jiným slovem nebo doteknutím ku zdraví pomohl, učiní i jim. A proto tedy, blíže k Němu přistoupiti si netroufajíce, z daleka pozdvihli hlasů

svých, a jali se pokorně prositi, řkouce : »Ježíši, přikazateli (čili Pane a Mistře), smiluj se nad námi !« A Pán vyslyšel pokorné prosby jejich, a uzdravil je.

Zázračným uzdravením tímto neprokázal Spasitel toliko poslání Svého s nebe : ale postavil nám na oči celou řadu závažných pravd, o nichž ku svému vzdělání a prospěchu budeme nyní uvažovati.

2. Uvažujme tedy nejprve, *co se to tím malomocenstvím vyrozumívá ?*

Malomocenství bylo i jest posud nemocí hroznou, jež způsobem příšerným ponenáhlu tělo lidské, mistrné to dílo Boha Stvořitele, zohavuje, až je úplně zahubí.

Kdo byl malomocenstvím nakažen, tomu počne se kůže naplňovati boulemi, jež ji znešvaňují, a jsou jako ohniska, z nichž krutá palčivost sužuje ubožáka nakaženého dnem i nocí. Když boule propukají, vychází z nich hnis, jenž vydává zápach nesnesitelný. Rány po boulích se více nezacelují, ale hniloba rozšiřuje se od nich na povrchu těla dále, tak že ubožákovi ponenáhlu upadají prsty na rukou i nohou, odpadají lalůčky ušní, nos a jiné části těla, a oči vytékají. Takto jest malomocný jako mrtvolou ještě za živa, pokud ho smrt z utrpení jeho nevysvobodí.

Že malomocenství jest nakažlivé, byli ubožáci, nemocí tou stížení, vyloučení ze společnosti zdravých lidí, a musili své bídné smrti jíti vstříc o samotě, bez útěchy, bez naděje, bez pomoci. Kdo by se nezhrozil neštěstí tak velikého !

A přece, milí křesťané, jest na světě malomocenství ještě horší, nežli jest malomocenství tělesné. Je to malomocenství nesmrtelné duše. Stává se ale duše lidská malomocnou, když upadla

do smrtelného hříchu. Duše, hříchem smrtelným poskvrněná, jest ohyzdnější před očima Božíma, nežli jest tělo nejhroznějším malomocenstvím stížené; ona svírá se krutějšími bolestmi, nežli může malomocenství tělu způsobiti; a sice pod šlehy a výčitkami svědomí, jež jsou předobrazem muk věčných v pekle.

A jestli malomocní na těle opuštění bývají i od nejbližších příbuzných svých: hříchem smrtelným zohavené duše lidské vyloučeny jsou, a po smrti bez pokání na věky vyloučeny budou ze společnosti s nejsvětějším Bohem, se svatými anděly i svatými lidmi v nebi. Oč je tedy malomocenství duševní hroznější malomocenství tělesného, jež, ač bolestné, přece jen nejdéle do smrti těla trvá!

Považme, jak by nám asi bylo, kdybychom za provinění svá odsouzeni byli k tomu, abychom měli člověka, hrozným malomocenstvím tělesným stíženého, objímati a líbati, abychom měli s ním z jedné mísy jídati, a na jednom lůžku lehati? Kdo by se takového společenství nezhrozil?

Jestliže ale malomocenství tělesné jest nám tak odporným: proč nelekáme se ještě více malomocenství duševního? Proč tedy odpíráme Bohu, opravdovému, jedinému Pánu svému, tak často povinné úcty a poslušnosti? Proč nebojíme se bližnímu křivdy činiti na jeho životě i zdraví, čistotě, majetku a cti? Proč spíše chceme hovětí nezřízeným žádostem svým, nežli pečovati o spásu duše své?

3. Uvažme dále, *kterak Pán Ježíš malomocné uzdravil?*

Sv. evangelium o tom vypravuje: »Kterého když uzřel, řekl: Jděte — a ukažte se kněžím! I stalo se, když šli, očištěni jsou.«

Památné to jednání Páně! Ukázal-li, že jest všemohoucím: mohl také uzdraveným naříditi, aby beze všeho dalšího obtěžování sebe i kněží vrátili se do společnosti lidské. Ale On odeslá je ku kněžím, aby se dali od nich prohlédnouti, a aby od nich obdrželi vysvědčení, že jsou v pravdě uzdraveni, že se tedy do společnosti zdravých lidí navrátiti mohou, jakož i že předepsané oběti na poděkování byli vykonali.

Proč to? Pán Ježíš chtěl ukázati, jak On uctívá stav kněžský, řádně ustanovený, ač to bylo jen kněžstvo Zákona Starého, a ač ono svatostí právě nevynikalo, jak známo ze života Páně, naplněného pronásledováním i se strany kněžstva; a tedy jak máme teprve my u vážnosti a v uctivosti míti kněžstvo Jeho, kněžstvo Nového Zákona, a sprostředkovatele a služebníky nejvyšších tajemství Božích!

Způsob ale, jakým Pán Ježíš malomocné dle těla uzdravil, naznačuje nám, co my činiti máme, chceme-li uzdraveni býti od malomocenství duševního. Slovem »jděte«, jež řekl Pán Ježíš malomocným, označuje první krok k nápravě. »Jděte« znamená tolik, co: opustíte dosavadní místo nemoci; vzmužte se a učíte pevné, nezvratné předsevzetí, že se hříchů zbavíte, a nadále vši příležitosti ke hříchům novým varovati se budete; že opustíte ty osoby, ta místa, ty zábavy, ty společnosti, jež vám ku pádu byly.

Dále praví Spasitel malomocným: »*Ukažte se kněžím*«; to znamená: poznavše bídný stav duše své skrze horlivé zpytování svědomí svého: odejděte ku kněžím Mým, a těm stav duší svých objevte; čili upřímně, zkroušeně a úplně se vyzpovídejte, a obdržíte od nich rozhřešení čili hříchův odpuštění; a tím i od malomocenství dušev-

ního uzdravení; neboť Já jsem jim moc k tomu dal, když jsem po Svém vzkříšení na ně dechl a prohlásil: »Komu hříchů odpustíte, odpouštějí se jim; a komu je zadržíte, zadržány jsou.«

Památno jest, že malomocní uzdraveni byli již na cestě ku kněžím, tedy již tehdy, když ukázali dobrou vůli, Pána Ježíše poslechnouti. A tak stává se až posud, že někteří hříšníci ze zvláštní milosti Boží nabývají odpuštění hříchů ještě před rozhřešením kněze: když totiž z čisté, dokonalé lásky k Bohu, ani na tresty ani na odměny od Něho se neohlížejíce, jedině pro Něho Samého lítostí nadpřirozenou, dokonalou hříchů svých želi, a proto ochotni jsou všecko učiniti, jen aby lásky Boží opět nabyli; a tedy i řádně se vyzpovídati, kdyby jen kněze měli. Stává se tak kajícím hříšníkům v cizích zemích, kde katolických kněží není; i u nás, když kdo náhle onemocněl, a kněz hned po ruce není. Kdo by ale neměl úmyslu se vyzpovídati, ukazuje, že ani upřímné, bohubilé lítosti nemá, a márně by se odpuštění hříchů svých nadál. Neboť přímá a jistá cesta jest jen ta, kterou malomocným naznačuje Sama Pravda věčná: »Jděte, a ukažte se kněžím!«

Konečně snažme se následovati ne devíti nevděčníků, kteří za uzdravení ani nepoděkovali: ale onoho vděčného Samaritána, jenž pro svou vděčnost zajisté i od malomocenství duševního, pro které i na těle trpěl, osvobozen byl. Skrze vděčnost za všechna dobrodiní, jež Bůh duším i tělům našim denně prokazuje, staneme se hodnými milostí Božích vždy nových a hojnějších, za jejichž pomoci hříchů se uchráníme, v dobrém prospějeme, a společnost s Bohem i se svatými přáteli Jeho v nebi si zasloužíme. Amen.

Na neděli čtrnáctou po sv. Duchu.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y .

1. Bůh stvořil prvního člověka tak, aby byl z polovice Jeho andělem; aby Jemu tedy s duší svou rozumně i svobodně sloužil, jako andělé činí. A s druhou polovicí, s tělem, aby Jemu sloužil nedobrovolně, jako činí země, z které vzat byl; a sice tak, aby tělo Bohu čest vzdávalo pod poslušenstvím ducha.

Když se chtěli první rodiče Bohu vyrovnati, a proto ovoce zapovězeného požili: pořádek tento se zvrátil. Že člověk vypověděl poslušnost Bohu, vypověděly tělo jeho i příroda vůkol poslušnost duchu jeho. Tělo postavilo se proti duchu, ano, snažil se ducha ujařmiti i sobě poddaným učiniti.

Do nebe nedostaneme se ale, leč bychom Bohu s duchem svým věrně sloužili. Kterak toho při vzdorovitosti těla dokázati?

O tom poučuje v dnešní epištole sv. Pavel Galatské i nás, an píše:

»Bratři! Duchem choďte, a žádosti těla nevykonáte.«

To jest: napomínám vás, abyste se v životě svém spravovali vnukáním Ducha svatého, Jenž vás vybízí, abyste zákon Boží věrně plnili, a tedy žádostem těla nepovolovali.

2. Proč bychom ale neměli žádostem těla hověti? Vždyť přece jest tělo naše rovněž tvorem Božím, jako náš duch! řkávají mnozí mudrlanti za našich dnů.

A k tomu odpovídám: kdybychom posud byli takovými, jakými byli Adam a Eva v ráji, mohli bychom ovšem tělu ve všem po vůli býti,

poněvadž ono by nikdy ničeho proti vůli Boží nežádalo. Ale nyní jest rozpor mezi duchem i tělem naším, jak píše sv. apoštol :

»Neb tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; neb ty se sobě vespolek protivíš, abyste ne, což byste chtěli, činili.«

Tělo žádá si tedy něčeho zcela jiného, než duch. Kdybychom chtěli tedy chtíčům jeho uzdy popustiti, musili bychom proti rozumu a svobodné vůli duše své jednati.

Tělo naše podobá se lité šelmě. Ta, pokud jest ve vazbách, může leccos užitečného pro nás vykonati; když ji ale někdo vazeb zproští, způsobí hrozné spousty. A tak i tělo může nám, pokud ho v kázni udržujeme, při službě Boží přemnohým způsobem býti nápomocno; když mu ale kdo uzdy popustí, může ono hrozné spousty mravní způsobiti.

3. Kdo proti žádostem těla věrně bojuje, dočká se hojně odplaty netoliko za hrobem, ale již i zde na světě. Kterak? O tom svědčí svatý Pavel slovy následujícími :

»Festliže pak duchem vedeni býváte, nejste pod zákonem.«

Slova ta ovšem neznamenaají, že člověk dle ducha žijící nemusí se na žádný zákon ohlížeti: nýbrž že nepodléhá trestům, jimiž zákon hříšníkům vyhrožuje; a sice proto, že, kdo se vnučením Ducha svatého věsti dávají, již činí to, co Bůh chce.

To je ta pravá svoboda synů Božích, že v úctě mají Boha, vrchnosti duchovní i světské, a s ochotou plní i veškeren zákon lidský, jenž zákonu Božskému na odpor není; a tak trestů báti se nemusí, ale zasluhují odplatu na věčnosti.

4. Kdo oproti tomu jde za chtíči svého těla, chtěje tedy míti svobodu těla, otročí svému tělu, upadá do víru rozmanitých neřestí, a uvyká jim. A že »zvyk je jako železná košile«, a tedy nesnadno bývá změněn: člověk, žádostem těla svého volné uzdy popouštěti uvyklý, nesnadno se napraví; ba, posléze až s ďábelskou rozkoší jen ve zlém si libuje.

Proto také píše dále svatý apoštol:

»Zjevíť jsou pak skutkové těla, jež jsou: smilství, nečistota, nestydatost, chlípnost, modloslužba, čarování, nepřátelství, svárové, nenávisti, hněvové, vády, různice, roty, závisti, vraždy, opilství, obžerství a těm podobné věci.«

Kdo tedy těla svého vedení ducha svého nepodřizuje, zhostí se ponenáhlu všeho přirozeného studu; ničím mu nebývá ani panická anebo pánská nevinnost, ani počestné manželství; ale on kochá se jen jako ta nemá tvář v kalužinách hnusné rozkoše tělesné: ve »smilství, nečistotě, nestydatosti, chlípnosti.«

Kdo těla svého vedení ducha nepodrobuje, nejl a nepije jen pro zachování života, z potřeby; ale pro pouhou rozkoš: snižuje se pod něnou tvář, která, když potřeby své ukojila, jísti i píti přestává. Mimo to, kdo se oddává »opilství a obžerství,« hubí si síly těla i duše, upadá do rozličných nemocí, zbavuje se rozumu, vrhá se do chudoby, stává se schopným všeliké špatnosti.

Kdo těla svého vedení ducha nepodrobuje, a tedy všem žádostem jeho uzdy popustil: pouští uzdu také hněvu, chce míti všude a vždy na vrchu, a vrhá se jako dravá šelma na každého, u něhož odpor nachází. Tak ale ruší sousedstvo, působí »nepřátelství, sváry, nenávisti, hněvy, vády, různice, vraždy a podobné věci.«

Kdo těla svého vedení ducha nepodrobuje, spouští se Boha, a hledá pomoci třebaš u ďábla, čemuž říkáme »čarování«. Prokazuje ale také často nejvyšší pocty ne Bohu, ale tvorům, čemuž říkáme »modlářství.«

Za našich dob přišlo čarování z mody; ale člověk, tělesným žádostem nedovoleně hoví, stává se bohaprázdným; a klaní se ne sice bůžkům, rukou lidskou udělaným: ale velmožům tohoto světa, kteří by ho obohatiti mohli; klaní se skrze smilstvo nestydaté Venuši; stává se společníkem lidí, o nichž svatý apoštol se žalem dí, že bohem jejich — břicho jest!

5. Tak hluboko klesá, kdo žádostem těla nedovoleně hoví: stává se při všech rozkoších tělesných odporný lidem, obtížný sobě samému, nespokojený již na tomto světě; po smrti ale trpěti bude pokutu věčnou. Neboť píše sv. Pavel o otrocích těla:

»...o kterých vám předpovídám, jakož jsem napřed pověděl, že kdo takové věci činí, království Božího nedojdou.«

6. Jak docela jinými jsou skutky těch, kdo tělo duchu, a obé zákonu Božímu podrobují! O tom píše sv. apoštol dále, řka:

»Ovoce pak ducha jest láska« — nad níž není nic sladšího a dokonalejšího;

»radost« — ne světácká, ale vnitřní, duchovní, přebížená;

»pokoj« — takový, jehož svět dáti ani vzíti nemůže, pocházející z dobrého svědomí, a působící předchůt blaženosti věčné;

»trpělivost« — při rozličných křížích tohoto života;

»dobrotivost« — jež ráda jiným ku pomoci spěchá;

»dobrota« — jež všude a vždy dobro bližních si přeje i hledá ;

»věrnost« — při daných přípravách ;

»tichost« — jež křivdy od jiných bez reptání snáší ;

»dlouhočekání« čili shovívání, jež křehkosti lidské omlouvá ;

»mírnost« — jež zevnější způsoby i mravy vhodně spravuje ;

»zdrželivost« — jež veškerá nezřízená hnutí na uzdě drží ;

»čistota« čili cudnost ve smýšlení i jednání.

Ó, jaké jsou to vzácné ctnosti! A jak milými činí ty, kteří se jimi vyznamenávají! Jakou blažeností naplňují je samé již na tomto světě! A jakou oslavou naplní je teprve na věčnosti! Kdo by se neměl o to snažiti, aby si je osvojil?

7. A kterak si ty výborné ctnosti osvojíme?

Svatý apoštol nám na to odpovídá slovy :

»Kteříž pak jsou Kristovi, ti ukřižovali tělo své s hříchy a s žádostmi.«

To jest : kdo se chce Bohu milými ctnostmi vyznamenati, musí žádosti těla svého s vytrvalostí přemáhati. Nelze právě dvěma pánům sloužiti. Kdo se chce jednou s Bohem po smrti radovati, musí Jemu zde s duchem svým sloužiti, a proto chtěje těla svého potráti.

K dluhu tomu doporučejí učitelé církevní tyto prostředky :

a) Rozjímej často o smrti, soudu, věčnosti ; a potom zajisté spíše pokušením se strany těla odoláš : neboť praví Písmo : »Pomni, člověče, že zemřeš, a na věky nezhrěšíš!«

b) Čiň často, každého dne, předsevzetí, že dle žádostí těla jednati nebudeš!

c) Zpytuj zejména pod večer své svědomí, a pozoruj, jak jsi se ve příčině té chovati měl, a posud choval!

d) Zapírej se často i ve věcech dovolených, abys pak tím spíše se přemohl ve věcech nedovolených!

e) Boha modlitbami nejvroucnějšími za pomoc v boji pros!

Takto čině, chtěče těla ukřižuješ; tělo duchu podrobíš; Bohu věrnou službu konati budeš až do té doby, kdy by i tobě říci mohl: Pojď, služebníče věrný, že's nad málem — za života pozemského — byl věrným, nad mnohým tě ustanovím — v životě věčném. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. V dnešní epištole varuje nás sv. Pavel slovy jadrnými před tím, abychom jednali dle nezřízených žádostí těla svého, jež vůli Boží stálý odpor kladou; a vypočítává celou řadu hříchů, jež z nedovoleného hovění žádostem tělesným povstávají. Dále vybízí nás sv. apoštol, abychom jsouce pravými učenníky Kristovými, žádosti těla v úzdu brali, a pod zákon Boží je skláněli. I popisuje pak vzácné štěstí a ctnosti těch, kdož dle těchto rad jeho život zařizují.

Tyto výklady učitele národů jsou ovšem v úplném souhlasu s učením Samého Božského Mistra, jak je vykládal při Svém proslaveném kázání na jisté hoře; o kterémžto kázání sv. Matouš v kapitole 5. až 7. svého evangelia zprávu podává, a z něhož úryvek jsem právě ve sv. evangeliu přečetl. Představme si v duchu svém, jako bychom stáli uprostřed tehdejších posluchačů

Spasitele, a poslouchali z úst Samého Boho-
člověka, jak bychom měli na tomto světě žít,
abychom hříchů se uvarovali, ctnosti své množili,
a jednou za odměnu života věčně blaženého se
dodělali?

2. Spasitel v dnešní části evangelia dí: *›Nemůžete dvěma pánům sloužiti, Bohu a mamoně.‹*

Co jest to mamon?

Mamonem nazývali pohané modlu svou, čili
vymyšleného boha bohatství. Spasitel tedy praví
jinými slovy: Nemůžete věrně sloužiti zároveň
Bohu pravému, a současně vymyšlené modle bo-
hatství, ježto co Bůh velí, toho mamon nedopouští;
a čeho mamon vyžaduje, to Bůh pravý zakazuje.

Nesmí tedy snad ten, kdo Bohu sloužiti chce,
žádných statků pozemských míti?

Ó smí! Vždyť přece víme z posvátných dějin,
že mezi svatými přátely Božími byli i lidé velice
bohatí, i panovníci celých říší. Tak byl sv. Jindřich
císařem německým; sv. Václav knížetem českým;
sv. Leopold vévodou rakouským; sv. Hedvika
panovnicí ve Slezsku. Lze tedy i bohatým býti,
ale přece i do nebe vejíti, a sice proto: poněvadž
jest něco zcela jiného, bohatství míti, a něco jiného
bohatství sloužiti. I při bohatství lze Bohu slou-
žiti, a sice tak, že bohatec bohatství svého užívá
ke konání bohu!ibých skutků, a takto si nebe
jaksi kupuje. V případě takovém neslouží bohatec
mamonu, aby proň na Boha zapomínal: ale ma-
mon sloužiti musí jemu, a sice tak, aby mohl
oběti přinášeti pro čest Boží, a pomáhati bližnímu
svému v bédách jeho.

Jinak ale jedná člověk lakotný. Ten nežádá
si jinění, aby z něho mohl dobrodiní činiti; ale
všech sil svých vynakládá jen pro jmění samo,
aby ho měl, a ho užívati mohl. Lakomec čili ma-

monář otročí takto mamonu, a proto nemůže zároveň sloužiti i Bohu; neboť Bůh si od nás žádá, abychom jen Jeho milovali z celého srdce svého, z celé duše své, z celé mysli své, ze vši sly své. A jen o takovýchto lakotných boháčích platí slovo Spasitelovo, že spíše velbloud projde uchem jehelním, nežli aby bohatec — jenž své bohatství nezříceně miluje — vešel do království Božího!

Je-li ale tomu tak, že nelze dvěma pánům sloužiti, jaké si vezmeme naučení z těchto slov Páně?

Dvoje.

Máš-li jmění: nesluž jemu, ale dej si sloužiti od něho! Nebo kdo na pozemské statky nadějí skládá, a pro ně na věci nebeské a spásu duše své zapomíná, mnoho soužení si ukládá; v hodině smrti i všecky domy, pole a peníze, pro něž se tolik byl pachtil, jiným zanechá; při tom i statky nebeské ztratí, a duši svou v záhubu uvede.

Máš-li statků pozemských s důstatek, rád uděluj z nich dobrodění, kde se více zapotřebí zdá, a jak daleko poměry tvoje dovolují. Rád udílej na stavbu chrámu Páně nebo výzdobu jeho; rád přispěj na nemocnici, chorobinec, školu, kde se mládež v pravdě křesťanskému životu přiučuje; a tak si nebe kupuj! Kdo z lásky k Bohu štědrě udílí a rozsévá, v hojnosti i žítí bude na věčnosti!

Nemáš-li ale statků pozemských, proto se nermuť, ale na pomoc od Boha spolehej! Ba Bohu díky čiň za to, že tě přemnohých břemen, jež bohatství s sebou přináší, milostivě ušetřil; a cestu k nebi, po níž Spasitel Sám chudý na světě před námi kráčel, ti tak usnadnil! Bohatý žid Rotšild ve Vídni vyjádřil se kdysi takto: »Ano,

mám: bohatství veliké; ale jsem jist, kdyby někdo jiný musil snášeti tolik starostí, jako já jich snáším, abych bohatství svého uchoval i rozmnožil, mám za to, že by se za 14 dnů zbláznil!« Nechtějme tedy boháčům snad záviděti; ale spíše jich politujme, že při ohromných starostech cestu k nebi tak velice znesnadněnou mají. Spíše modleme se k Bohu jako moudrý Šalamoun: »Žebroty ani bohatství nedávej mi; uděl toliko potřebných věcí k živnosti mé; abych snad nasycen jsa, nebyl přiváben ku zapření Tebe!« (Přisl. 30, 8. 9.)

3. Dále napomíná Spasitel: »*Pohledte na ptactvo nebeské, žeť nesějí, ani žnou, aniž shromáždují do stodol: a Otec váš nebeský krmí je.*«

Odkazuje-li nás Syn Boží na ptactvo nebeské, jež Bůh živí, a na trávu polní, kterou krásou přiodívá, chce nás tak snad přiměti k tomu, abychom nepracovali, a o potřeby tělesné se nestarali?

Nižádným způsobem! Vždyt vyháněje Bůh zhřešivší prarodiče naše z ráje, odkázal jim za úděl: »V potu tváře jísti budeš chléb svůj!« čili budeš musít pro obživu svou pracovati tak pilně, až pot smáčeti bude tváře tvé! Pracovat povinen jest tedy každý v povolání svém: jeden třebas se sekerou, jiný s motykou, jiný s pérém. Kdo nepracuje, totiž pracovati moha, práce se štítí, ať také nejí, velí sv. Pavel.

Není však pracovníkem jen ten, kdo tělo své při práci namáhá: ale ovšem i ten, kdo ducha svého namáhá; ano tento mnohem více pracuje! Lékaři tvrdí, že kdo hlavou svou pilně pracuje po dvě hodiny za den, mnohem více životních sil spotřebuje, nežli ten, kdo třebas osm i více hodin pracuje rukama svýma.

Pracovati máme tedy všichni, jedenkaždý v povolání svém. Spasitel varuje nás jen před

tím, abychom *příliš úzkostlivě* nepečovali o věci pozemské, tak jako bychom jen od přičinění svého spásu svou očekávali; ale máme ve všem očekávat pomoc od Boha, a požehnání od Něho. Nebo pečuje-li On ve Své nevýslovné dobrotivosti i o nepatrné ptačtvo a trávu polní: dá zajisté v čas příhodný i nám, čeho pro tělo i pro duši, pro čas i věčnost v pravdě potřebujeme!

4. Toto naučení uzavírá konečně Spasitel i slavným prohlášením Svým: *»Hleďte tedy nejprvé království Božího a spravedlnosti jeho: a toto všechno (čeho vám třeba bude na zemi), bude vám přidáno.«*

Cílem života našeho na zemi jest, abychom si tu nebe zasloužili; a cestou ku cíli tomu jest spravedlnost k Bohu, i k bližním, i k nám samým. Abychom do království Božího vejít zasloužili, k tomu má směřovati všechno naše pozemské působení; jinak ani nebe, ba ani na světě spokojenosti a blaha se nedoděláme. Sv. Augustin, zkusiv toho na sobě, prohlásil: *»Nepokojno jest srdce lidské, pokud nespočine v Tobě, ó Hospodine!«* Pro Boha jsme stvořeni; a proto kdo Boha nehledá, žije již zde na světě pln nepokoje; a v nepokoji a hrůzách pekelných žítí bude na věky!

Jestliže mocní tohoto světa starají se o řádnou výživu služebníků svých: což by všemohoucí Král všech králů, předobrotivý Otec náš nebeský, nedal potřebných věcí v čas věrným sluhům Svým, ač to slavně přislíbil? Proto tedy opakují slova Spasitelova: *»Hleďte nejprvé království Božího a spravedlnosti jeho; a vše ostatní bude vám přidáno.«* Amen.

Na neděli patnáctou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní sv. epištola jest pokračováním epištoly z neděle minulé. Tehdy jsme se poučili, že nemáme sloužiti nezřízeným žádostem těla; dnes poučuje nás sv. apoštol, jak máme s duchem Bohu sloužiti, abychom se Jeho milosti i lásky hodnými učinili. Vyjadřuje napomenutí své stručně takto:

»Bratři! Jsme-li duchem živi, duchem i chodme!«

To jest: Jako živé tělo život svůj prozrazuje skrze práce své: tak, jestli Duch svatý oživuje ducha vašeho, tento život ducha svého dokazujte skrze skutky, Bohu milé.

A kterak?

2. Svatý apoštol rozvádí nyní toto své hlavní učení, a udává nejprvé, co nemáme činiti. Řka:

»Nebudme marné chvály žádostivi, jedni druhých popouzejíce, jedni druhým závidíce.«

Mnozí lidé považují chválu u svých bližních za vrchol štěstí; a proto se všemožně o ni snaží. Ale chvála ta opravdové ceny nemá, jsouc podobná dýmu z kadidla, jenž jak rychle povstal, tak rychle i zaniká. Spasiteli volali v neděli květnou: »Hosanna!« a hned v pátek na to volali titěž lidé: »Ukřižuj!« Proto sv. apoštol pobízí: Nečiňte skutků dobrých pro pouhou pochvalu u lidí, jako činili fariseové dobré skutky své, poněvadž byste tak ztratili zásluhy u Boha!

Ze žádosti po pochvale u lidí rodí se závist, vzrůstá vypínání se nad jiné, a zlehčování jejich předností; a z toho zase povstávají sváry, nepořádky, zmatky, boje i všeliké jiné nešlechtnosti.

Proto také světci tak velice pochvale u lidí se vyhýbali. Svatý Prokop utekl se na poušť při řece Sázavě; sv. Ignác až i zvláštním slibem zavázal učenníky své, že se nějakých důstojností nikdy domáhati nebudou, a ani nabízených dobrovolně nepřijmou! Heslem celého řádu jeho jest: »Vše jen pro větší čest Boží!«

3. Vyloživ sv. apoštol, čeho praví křesťané nemají činiti, že se totiž nemají po marné chvále sháněti, vykládá dále, čím se mají vyznamenávati. A tím jest účinná láska k bližnímu, v potřebách jeho netoliko tělesných, ale i duchovních. Píše:

»Bratři! Byl-li by člověk v nějakém hříchu zachvácen, vy, kteříž duchovní jste, poučte takového v duchu tichosti!«

To jest: Když mezi vámi kdo zhřešil, nebývá to vždy ze zlé vůle, ale často jen z křehkosti, nám všem společné. A tu vy, kteříž jste duchovní, čili v životě bohulibém zběhlejší, poučte ho, pokárejte ho!

Jest to tedy bídná, nekřesťanská zásada mnohých, když říkají. »Jen když můj dělník, služebník, udělá svou práci; o jeho další život se nestarám!« Máš se, milý křesťané, starati, a děti i služebníky své kárati, trestati, aby od své cesty zlé odvráćeni byli: ježto jinak nejednáš jako křesťan, a tedy nespasíš ani duše své.

Avšak káraní to díti se má »v duchu tichosti«, čili slovy mírnými; jinak chybujićiho ne napravíme, nýbrž jen roztrpćíme a zatvrdíme. Sv. František Saleský, proslavený pro svou nepřekonatelnou trpělivost i laskavost, říkal: »Více much dá se nachytati na jednu kapku medu, nežli na celý sud octa.« Káraný má i z přísného pokáraní vždy vycitovati, že ho jen neradi káráme; že ho jen proto trespeme, abychom ho od cesty

záhubné odvrátili; že nikoliv hněv anebo pomsta, nýbrž upřímná láska k jeho duši jest pohnutkou našeho jednání.

4. Abychom se k takovéto trpělivosti i lásce ku bližnímu spíše odhodlávali, napomíná sv. Pavel dále takto:

»*Frohlédej každý sám k sobě, abys i ty nebyl pokoušen*«;

to jest: v pokušeních vlastních snad nepoklesl. Což by se ti tím spíše státi mohlo, čím bys byl k chybujičímu krutějším, poněvadž by tě Bůh za tvou nelásku s milostí Svou snadno opustiti mohl! A proto spíše, dále dí:

»*jeden druhého břemena neste*«!

to jest: chyby a křehkosti, jež duši jako břemena tíží, tak že se s nimi těžko k nebesům povznáš, s trpělivostí snášejte navzájem!

»*A tak naplníte zákon Kristův*«, jenž velí:

»Totot jest příkazání Mé, abyste se milovali ve spolek«; a co chcete, aby jiní činili vám, i vy činite jim! Chceš-li tedy kdo, aby jiný snášel výbuchy netrpělivosti tvé: snášej zase marnivé smýšlení jeho; chceš-li, aby jiný snášel domýšlivost tvou: snášej zase ty váhavost jeho v práci; a tak podobně, pokud bez hřichu díti se může.

5. Poněvadž ale jedenkaždý sobě rád nadřazuje, a snadno za lepšího se mívá, nežli jest, samoláskou jsa zaslepován, radí sv. apoštol:

»*Nebo domnívá li se kdo, že něco jest*« (totiž ze sil svých), »*nic nejso*« (totiž bez milosti a pomoci Boží): »*sám sebe svádí*«, čili oklamává, an právě svou domýšlivostí ukazuje, jak málo dokonalým jest. Aby tedy sebe snáze i lépe poznal, nakazuje sv. učitel národů dále takto:

»*Ale zkus jedenkaždý svého díla*«, totiž skrze každodenní zpytování svědomí; a napravuj, v čem

jsi se provinil netoliko ve skutcích, ale i v řečích zbytečných, a v myšlenkách nedovolených;

»a tak sám v sobě« (skrže hlas svědomí, jež jest hlasem Božím v nás) »budeš mítí chválu«, chválu pravou, a ne chválu nepravou a marnou od jiných.

A ta pravá chvála prospěje pak, až

»jedenkaždý břímě své ponese«, totiž před soudnou stolicí Boží, aby tam počet vydal ze všeho počínání svého, a ne za viny cizí, pokud sám jich příčinou nebyl!

6. Ukázav takto sv. Pavel, jak láskyplnými a shovívavými máme býti ku bližním z lásky k Bohu, napomíná zejména ku jednomu skutku dobročinnému, totiž ku podporování vlastního duchovenstva. Píše:

»Sdělujž pak se, kterýž učení přijímá ve slovu«, čili ten, kdo slovo Boží z úst kněží slyší, »s tím, od koho naučení bere«, čili s knězem, »vším statkem.«

A v pravdě: Dáváme-li řemeslníku, nádeníku, služebnému za to, že pro blaho těla našeho pracoval, odměnu čili mzdu: zdaliž nemáme tím spíše poskytovat z vděčnosti k Bohu chleba pozemského těm, kdož dle rozkazu Páně slovo Boží nám hlásají, nejsvětější obětí za nás obětují, svátostmi nám přisluhují, a o blaho věčné duše naší nesmrtelné péči mají?

V Starém Zákoně postaral se Bůh o výživu svých kněží a levitů tak, že nakázal, aby ostatní pokolení odváděla jim desátky ze všech plodin. Až posud živí si židé své rabíny; protestanté své pastory; turci své derviše a ulemy, i pohané své lžikněze: jest to tedy něco podivného, když sv. apoštol učí, že i pravověřící křesťané povinni jsou se svým statkem čili zbožím sdíleti se se sluhy

Páně? Jest to tedy něco divného, když skládáme halíř svatopetrský pro svatého Otce, anebo na nesčetné ústavy jeho apoštolské, sloužící všem národům? Když věřící dávají dárky duchovnímu otci svému?

Jen kde víra v Boha vyhynula, tam nenávidí i Církev Jeho; a tam omlouvají a závidí knězi to sousto chleba, jehož jako každý jiný člověk užívá!

7. I varuje dále sv. apoštol:

»*Nemylte se: Bůh nebývá posmíván.*«

To jest: Nemyslete, že když Bůh ihned viníků netresce, snad není všudypřítomným a vše-vědoucím; anebo že snad na sliby i hrozby Svě zapomene! Učiní, jak slíbil, i jak hrozil, až jen přijde čas Jeho! A pak se věru ukáže, že

»*Co bude nyní člověk sítí, to bude pak i žítí.*«

Kdo žil dle žádostí těla, přemáhati jich nechtěje: z těla i žítí bude porušen, v záhubu věčnou upadne. Ale kdo rozsévá nyní v duchu, to jest: s duchem svým dle vedení Ducha svatého věrně Bohu slouží, marné chvály u lidí nehledaje, s bližním ve svornosti žije, chyb jeho napravuje, k bohu-libému životu všemožným způsobem jemu napomáhati se snaží: ten žítí bude přeblažený život věčný!

Proto dokládá sv. Pavel:

»*Tedy pokud čas máme, číňme dobře všem, zvláště pak domácím víry,*« čili upřímným křesťanům; abychom si co možná nejvíce zásluh získali, a tak i odměnu na věčnosti si rozmnožili. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Dnešní epištola obsahuje napomenutí svatého Pavla, jak bychom měli duchovně žít; jak máme být ku bližním svým shovívaví i trpěliví; jak máme hříchy své napravovati upřímným pokáním, a zásluhy své množiti pro život věčný. Zároveň ale poukazuje ke smutným následkům neposlušnosti na světě i po smrti. Pokuta za hřích smrtelný, zemře-li kdo v něm, jest věru smrt věčná v pekle.

Této smrti věčné jest obrazem smrti časné, o jaké vypravuje dnešní sv. evangelium.

Zemřel syn vdovy v Naimu. Smutný průvod ubírá se ulicemi města ku bráně, ke hřbitovu. Matka zemřelého hořce oplakává, ježto v něm ztratila i milého syna i podporu ve stáří. Zástup veliký kráčí s ní, spolucítí s ní, ale pomoci jí nemůže. Tu v bráně potkává se se smutným průvodem nebeský Divotvorce, Jenž pomáhá tam, kde lidé pomoci nemohou.

Uvažme o tom, kterak Pán Ježíš vzkřísil mládence naimského k novému životu pozemskému; a kterak stále pomáhá duchovně mrtvým čili hříšníkům, aby z hrobu hříchů svých povstali.

2. Postavme se tedy v duchu do zástupu, u brány města Naimu shromážděného, a *pozorujme nejprve mrtvého*, jež ku pohřbu odnášeli.

Není to muž věkem sešlý, od nemoci vyhublý: ale mládenec v plném květu života. Není z mnohých dětí matky své: ale jest synem jejím jediným. Není to syn matky bohaté, jež může náhradu za syna naléztí snad mezi příbuznými: ale je synem matky chudé, již měl býti podporou, a jež jest opuštěná vdova.

Smrt jest neúprosná ; ona, nehledíc na to, zdali dítě v kolébce hladovící po matce křičí, zabíjí matku, a dítě křičeti nechává ; odnímá sirotkům pečlivého otce ; bez milosrdenství trhá květy života ; dává dorůstající dcery, nadějně syny. Ó, kolik již slz, vzdechů, kolik zničených štěstí měla v zápětí smrt!

Tázete se, proč vám té známé věci připomínám ?

Mluvím o smrti proto, ne, abychom se malomyslnými stali, ale abychom se zaradovali, že smrt těchto hrůz nemá pro pravého křestana. Neboť, ač i takový ranami jejími zastížen bývá, nezoufá on proto, poněvadž si cíle svého na světě nepostavil ; srdce svého na peníze, příbuzné, hodnosti světské nezřízeně nezavěsil ; a když také věcí těch má zbaven býti, se neděsí, ale hledě k budoucí odplatě za hrobem, vítězně se táže, jako svatý apoštol národů : »Smrti, kde že jest osten tvůj ?«

Kdo pro ztrátu svých milých, anebo že sám ze světa odejítí má, nemírně truchlí, dokazuje, že křestanem pravým býti posud se nenaučil.

3. Pozorujme dále *matku zemřelého*.

Téměř šílená z bolesti a zármutku pláče matka zemřelého mládence. Bůh vidí bolest její převelikou ; a proto napsal evangelista Páně o Pánu Ježíši, že »uzřev ji Pán, milosrdenstvím hnut byl nad ní.«

Matka tato jest obrazem matky Církyve, jež hořce oplakává duchovní smrt dítek svých, poněvadž ví, jak mnoho smrtí takovou ztrácí. Vždyť, pokud ve ctnosti žily, byly údy tajemného Těla Páně ; jsou vykoupenci předrahé Krve Syna Božího, a mají duše nesmrtelné. Když ale těžce zhřešily, o své převzácné přednosti samy sebe olou-

pily, a duše jejich nesmrtelné stávají se hodnými trestů věčných! Proto Církev svatá, nevypravitelné neštěstí jich na zřeteli majíc, soucitně nad nimi lká, dnem i nocí přimluvy své k nebesům za ně vysílá, a milost ku pokání a napravení života ubohým hříšníkům vyprošuje.

Ó, jak mnoho již hříšníků povstalo z hříchů svých proto, že se matka Církev za ně nepřestává modliti, a nejsvětější obět za ně obětovati! Kristus Pán, Jenž milosrdenstvím hnut byl nad vdovou naimskou, ana hořce oplakávala ztrátu syna svého, bývá milosrdenstvím hnut i nad matkou Církví, lkající nad syny a dcerami nezdránnými, Boha se spustivšími.

A jedním takovým dítkem Církve a členem či údem tajemného Těla Ježíše Krista jsi i ty, milý křesťane! zde přítomný. Chceš působiti hoře duchovní matce své, jež tě na křtu svatém pro nebe zplodila, tolik milostí a darů duchovních ti udělila, tolikrát Tělem Samého Syna Božího tě nasýtila, a vždy ochotna jest, ve svátosti pokání s Bohem tě opět usmířiti? Jež po všech cestách života tvého tě provázeti chce, v hodině nejzávažnější, v hodině smrti časné pomocníci tvou býti si žádá? Jež ani za hrobem na věrné dítky své nezapomíná, ale svatých uctívá, a v milosti Boží kajicně umírající milosrdenství Božímu neustále doporučí, aby z hrozných muk očištcových co nejdříve vyproštěny byly?

Ó, ukazuj se hodným této a takovéto matky! Sdílej s ní bolesti její, stírej slzy s tváře její, a vyslejš i ty soucitné modlitby k nebi za duchovně mrtvé, za ubohé hříšníky! Nic věru nešlechtí křesťana více, než soucit s ubohými. A nejvíce ubohými a bídnými jsou právě hříšníci. Nechtěj jim ale pomáhati pouze slovy, nýbrž i skutky!

Při tom rozpomínej se také, zdali jsi již získal duše Bohu skrze milosrdenství své k nim? Či že jsi jich snad pýchou svou od Boha odpudil?

4. Pozorujme konečně i *Křisitele Pána Ježíše*, jakým způsobem zázrak Svůj při mrtvém mládenci vykonal.

Nejprve řekl zarmoucené matce jeho: »Neplač!«

Tak může mluviti a těšiti Ten, Jenž může potěšiti ve všech bédách. A jak často potěšuje i nás! Kolikrát dává Pán Ježíš ústy kněze Svého hříšníkovi rozhřešení, tolikrát utiňuje bolestné slzy, jež posud plakal hříšník sám, anebo které nad ním prolévali jiní.

A nejen že bolestí utiňuje, ale On také bolest proměňuje v radost; totiž ve vnitřní útěchu hříšníka kajícího, i v radost jeho příbuzných a přátel, kteří se pro hříšný život jeho posud byli kormoutili; i v radost zarmoucené matky Církve, i v radost andělův a svatých v nebesích, kteří se radují z hříšníka, upřímné pokání činícího.

Dále praví evangelista Páně o Pánu Ježíši, že »přistoupiv, dotekl se mar. Ti pak, kteříž (mrtvého) nesli, zastavili se. I řekl (mrtvému): Mládenče, tobě pravím, vstaň! I posadil se, kterýž byl umřel, a počal mluviti. I dal jej máteři jeho.«

Způsob, jakým Spasitel mládence naimského vzkřísil, jest obrazem toho, kterak posud křísí duchovně mrtvé, čili kterak usmiňuje hříšníky s Bohem Otcem.

Dotýká se totiž mar čili zlých navyklostí hříšníka, jež byly příčinou duchovní smrti jeho.

Nosiči se zastavují; to jest: hříšník zastavuje se na své cestě ku zlému.

Pak volá k němu Pán Ježíš ústy zpovědníka: »Vstaň!« čili opusť hříchy své; při tom křísí ho

k životu novému, k životu v posvěcující milosti Boží, a dává jej zpět mateři, Církvi, jež pro jeho duchovní smrt truchlila.

Jestliže obyvatele Naimu pojala hrůza a vlebili Boha, když spatřili vzkříšení mládence: chvalme i my neskonalou dobrotu Boží, jež tak často již vzkřísila nás, i milé bratry, i sestry naše z hrobu hříchů. I přičiňujmež se o to, abychom v dobrém setrvali, a jakožto pro Boha živi do stanů věčných radostí jednou přijati býti zasloužili. Amen.

Na neděli šestnáctou po sv. Duchu.

I.

V ýklad epištoly.

1. Když zatvrzelí židé se vzpouzeli sv. evangelium přijati, obrátili se svatí apoštolové k pohanům, a přijímali je do Církve, poučující je, že mají stejné právo v říši Mesiášově, jako židé. Tak horlivě činil zejména sv. Pavel, jenž se tak uvedl ve velikou nenávist u židů, an sám před obrácením svým zuřivým fariseem byl. Židé ho pak svrchovanou měrou nenáviděli i pronásledovali, a o to se přičinili, aby byl do žaláře vsazen, a do okovů dán.

Sv. Pavel, jsa tedy v Římě žalářován, obával se, aby Efesští, kterým byl po dvě léta evangelium kázal, a kteří se při odchodu jeho s pláčem od něho loučili, pro uvěznění jeho nezmalomyslněli, pak snad u více samé zvikláni nebyli, a do pohanství se nevrátili; a proto napsal jim epištolu čili list, z něhož výňatek jsem právě přečetl, v němž jim dává dojemná napomenutí, aby se

pro jeho utrpení netrápili, ale ve víře přijaté věrně trvali. Píše :

»Nejmilejší ! Prosim vás, abyste nebyli malomyslní za příčinou mých soužení pro vás, jež jest sláva vaše.«

Smysl slov těch jest : Mé uvěznění mne netrápí, an toliko spasení vaše na mysli mám. Mé soužení ale jest slávou pro vás, poněvadž je snáším pro vás ; ano, hotov jsem ještě více za spasení vaše snášeti, ano i život svůj za vás položit. A proto soužení mého se nelekejte, pro ně na mysli neklesejte : ale spíše z něho se radujte, ježto máte apoštola, jenž za pravdu svého učení i život položit ochoten jest. A proto také u víře přijaté neklesejte, ale jen tím více se utvrďte !

Slova ta řečena jsou i nám. Pozorujeme-li že Církev katolická po všecka století, tu více, onde méně, ale vždy jest pronásledována ; a zejména její horliví sluhové že jsou tupeni a zlehčováni : nedejme se tím u věrném vyznávání víry své mýliti ; ale naopak z odporu světa i ďábla proti Církvi poznávejme, že ona není dílem lidí, ale dílem Božím ; dílem Toho, Jenž řci ráčil : Aj Já s vámi jsem až do skonání světa. — A ty jsi Petr (skála), a na té skále vzdělám Církev Svou, a ani brány čili mocnosti pekelné nepřemohou jí. — Nediňte se ; když Mne Mistra ukřižovali : kterak by věrné učenníky Mé v nenávisti neměli ?

2. Sv. Pavel ale neprosí jen Efeských, aby u víře věrně vytrvali ; ale obrací se také s vroucí modlitbou za ně k Bohu, aby On Sám milostí Svou je podporoval, by u víře věrnými zůstali.

I jest si při této modlitbě sv. Pavla povšimnouti tří věcí :

- a) Proč se modlí?
- b) ke komu se modlí? a
- c) zač prosí?

a) *Proto* čili pro tu příčinu *skláním kolena svá* k modlitbě, praví sv. Pavel, čili v nejhlubší pokoře a uctivosti k Bohu se modlíme, abyste se totiž i u více své zviklati nedali.

Aby spíše vyslyšení došel, kleká na zem, podobně jako i Sám Spasitel modlil se v zahradě Gethsemanské, padna na tvář i na kolena svá.

A tak nás učí, abychom i my v nejhlubší pokoře modlitby své k Pánu Bohu vysílali, při nich ruce své spínali, k nebesům pozdvihovali, pokud možná kolena svá skláněli, a vůbec celým tělem svým zbožnost vnitřní na jevo dávali. Tak prospějeme ovšem především sobě; ale vzděláme i bližní své, a příkladem svým k podobnému uctívání Boha je nadchneme.

b) Povšimněme si dále, *ke komu* se sv. Pavel modlí?

Píše :

»Skláňuji kolena svá k Otci Pána našeho, Ježíše Krista, z Něhož se všeliké otcovství na nebi i na zemi jmenuje.«

Není na světě jména utěšenějšího a sladšího nad jméno otce. Proto také naučil Kristus Pán Svě věrné oslovovati Boha slovem : *»Otče náš — Jenž jsi na nebesch.«* Proto modlil se k Bohu Otci i sv. Pavel; a proto máme modlitby své k Bohu Otci vyslati i my.

Sv. Pavel tvrdí, že z Boha Otce jmenuje se všeliké otcovství na nebi i na zemi; a tím chtěl říci: že Bůh jest Otcem na nebi, kdež od věčnosti zplodil Svěho Syna, Sobě rovného a jednorozeného; že jest ale i Otcem na zemi, kdež jest

Původcem či Stvořitelem všech věcí. Jakožto Bůh dobrý činí i tvorím Svým dobře; Sám jsa nesmrtelný, i tvorím svým nesmrtelnost propůjčuje; Sám jsa Otcem, propůjčuje ostatním, aby se otci jmenovali a byli; ale i žádá, jako On Sám všechny lidi jako děti Své miluje, abychom i my Jej, i tělesné, i duchovní otce své milovali, uctívali, s ochotou poslouchali.

c) Pozorujme konečně, *zač* sv. Pavel prosí? Píše:

(Modlím se za to,) *aby vám (Bůh) dal podle bohatství slávy Své moci posilněnu býti skrze Ducha svatého ve vnitřním člověku*; to jest: aby Bůh podle všemohoucnosti Své a slavného bohatství Svého skrze Ducha svatého posilnil ducha vašeho tak, abyste ve všelikém pronásledování i pokušení zmužile vytrvali, a v lásce nepoklesli, ježto bez pomoci Boží ničeho k životu věčnému napomáhajícímu vykonati nemůžeme; ale všecko můžeme skrze Toho, jenž nás sílí, skrze pomoc Boží. Když Bůh s námi: kdo proti nám?

Dále praví sv. Pavel:

aby Kristus přebýval skrze víru v srdcích vašich.

To jest: aby vám Otec nebeský toho daru udělil, abyste v Krista Pána pevně věřili, v myšlení i řečích i skutcích dle Jeho naučení se řídili; a tak tedy aby Kristus jako přebýval v srdcích vašich.

Poněvadž ale ku spasení nestačí, víru v Krista Ježíše toliko v srdci svém míti, nýbrž třeba také skutky ji osvědčovati, a tedy Boha lásky i skutky z lásky vycházejícími oslavovati: prosí sv. Pavel Boha nebeského za tu milost,

aby (věřící) v lásce vkořeněni a založeni jsoouce, mohli pochopiti se všemi svatými, která

jest širokost a dlouhost, vysokost a hlubokost (totiž tajemství vykoupení Krista, se všech stran nepochopitelného ; a k tomu) znáti nad vědomost (čili nade všecko lidské poznání) vyšší lásku Kristovu, aby naplněni byli ve všelikou plnost Boží (čili všelikými milostmi i dary Božími).

Ó, jaká to modlitba ! Kdo vystihne, jak široký i dlouhý, vysoký i hluboký jest obsah její ! A uvážíme-li, že se takto svatý Pavel za věrné Efezské modlil často : zdaliž lze o tom pochybovati, že si i vyslyšení vyprosil ?

3. O pravdě, že sv. apoštol Efezským stálost u víře a konečné setrvání v dobrém vyprosil, ježto chválí z toho Boha slovy :

»Tomu pak, kterýž mocen jest všecko učiniti mnohem hojněji, než prosíme neb rozumíme (i hotov jest dle převelikého milosrdenství Svého nejlepší dary nám udíleti), a podle moci, kteráž působí v nás (totiž dle milosti a působení Ducha svatého, Jenž jest Duch Otce, poněvadž od Něho vychází) : »tomu budiž sláva v Církvi a v Kristu Ježíši,« (Jenž jest hlavou Církve, v které se nedokonalejší oslavování Boha Otce děje ; a tak budiž) po všecka pokolení na věky věkův. Amen« (čili beze všeho konce).

I my Pána vroucně prosme, aby nás ve svaté víře zachovati, nám přehojných milostí ke konání dobrých skutků dle převelikého milosrdenství Svého uděliti ráčil, abychom i my s celým dvorstvem Jeho Jemu díky vzdávati mohli — po všechny věky věkův. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dnešní svaté evangelium sestává ze tří statí, jež se na první pohled od sebe různí, ale přece v nejlepším jsou pospolu souladu. Vypravuje se:

1. že Pán Ježíš byl na hostině ;
2. že při ní uzdravil vodnatelného; a
3. podává Pán Ježíš podobenství o těch, kdo při hostinách předního místa vyhledávali.

1. Pán Ježíš vešel tedy do domu jednoho knížete farisejského, aby jedl chléb; a oni Ho pozorovali.

Pán Ježíš přijal tedy pozvání na hostinu. Nestalo se tak jen jednou; tak že Mu to fariseové i vyčítali, že prý »jí s hříšníky.« Tak byl Pán Ježíš na svatbě v Káni galilejské, kde pro potřebu hostů i vodu ve víno proměnil. Byl hostem u farisea Šimona, kam za Ním přišla kající Magdalena, jež tam k nohám Jeho poklekla, slzami je smáčela, vlasy svými vytírala, a drahou masťou namazala. Hostem byl Pán Ježíš také u Zachea, jenž pak přede všemi prohlásil: Polovici statku svého rozdám chudým; a ublížil-li jsem komu, nahradím jemu čtyřnásobně. Zkrátka: Pán Ježíš docela se nevyklučuje od radostí pozemských, ale účastňuje se jich, a posvěcuje je.

A podobně jako činil Pán Ježíš, pokud viditelně na tomto světě kráčel, činí i nevěsta Jeho, Církev katolická. Ona slušných radovánek nejen nezapovídá, ale sama o ně i péči má, ana nařizuje rozličné krásné i radostné slavnosti, jež církevní rok jako nějaký věnec proplétají, a pro tisíce lidí jedinou radostí v slzavém údolí tohoto světa bývají.

Duch křesťanství, duch Církve katolické, není duchem zasmušilosti a omrzlosti! Církev vyzývá .
dítky své ku radosti slovy apoštolskými: »Radujte se, opět pravím, radujte se — ale v Pánu! Radost vaše známa budiž všemu lidu! Radujte se, majíce svědectví dobrého svědomí; neboť radost taková jest ovocem Ducha svatého.«

Radovati se máme v duchu z vyvolení svého; a na radosti ducha smí podíl míti i tělo naše. Vždyť Bůh v převeliké dobrotě Své postaral se i o to, aby také těla naše radovati se mohla, an nám dává plodiny i ovoce druhů nejrozmanitějších, a zvířata na zemi, ve vodách i v povětrí k našemu požívání. Darů těch nemáme jen užívatí — jako vodnatelný.

A jak ten jich užívá?

2. *K hostině Páně dostavil se též člověk vodnatelný prosit za uzdravení.*

Pán Ježíš ho uzdravil, ale při hostině neponechal, nýbrž — propustil. Stalo se tak pro poučení naše. Neboť vodnatelnost jest nemoc, v které se vše, co má v člověku býti proměněno ve šťávy zdravé, proměňuje ve vodu. Z toho se všechny síly nemocného poznenáhlu rozrušují, a on hyne. Při tom žádává si nemocný nejvíce toho, co mu nejvíce škodí — totiž píti vodu. Hoví-li této žádosti své, bývá jen tím dříve se zbylým zdravím hotov, a umírá.

A vodnatelnému podobají se všichni ti, kteří při hostině, čili při jídle, pití a jiných rozličných radovánkách světských nejsou střídmými, jakým při hostině byl Pán Ježíš, ale nestřídmými.

Labužníci, opilci, smilníci rozrušují i zdravé šťávy těl svých, a mrhají zároveň i síly duše své. A čím více se žádostem svým oddávají, jež v nich jako jed působí, tím více po nových požitcích

prahnou, a tím dříve si záhubu připravují. Chodí tedy z rozkoše do rozkoše, od pitek do divadel, do koncertů, tanců; oddávají se smilstvu; ale upokojení nenacházejí; nýbrž jen dříve na duši a těle hynou, čím více radovánkám svým se oddávají.

Proto třeba, abychom při užívání dovolených radovánek pozemských škody na duši i na těle netrpěli, abychom jich užívali tedy jako lidé zdraví, čili střídmí, po příkladu Spasitele. Pán Ježíš ale hostin nenavštěvoval z rozkošnictví, nýbrž jen tehdy, když věděl, že tam nalezne příležitost, dobře činiti; hříšníky ku pokání přiměti; neumělých poučiti; zarmoucených potěšiti; myslí spolustolujících k nebeským věcem obrátiti.

Nechtějme ale užívatí radovánek pozemských jako vodnatelní, čili nestřídmí, kteří čím více užívají, tím více si ubližují, a tím více hynou!

A jednal-li jsi kdo snad posud jako vodnatelný, pospěš i ty k Pánu Ježíši, aby tě od žádostivosti, čili vodnatelnosti tvé vyléčil; a On ve Své neskonalé dobrotě učiní tak. Ale přicházej k Němu i ty *v sobotu*, čili v den sváteční; to jest přicházej aspoň v neděli a zasvěcený svátek do kostela; a sice ne na kousek služeb Božích, ale na celou mši svatou, jak Církev pod těžkým hříchem velí. A se mší svatou spojuj poslouchání slova Božího; s jinými zbožnými o povinnostech svých k Bohu rád rozmlouvej, a se poučuj; a především rád a vroucně se modlívej! A tak čím více si navykneš na slavení dnů svátečních, tím větší vroucností vzplane srdce tvé v lásce k Bohu; a tím snáze si také znechutíš požitků, jež máme se zvířaty společné. Pak nebudeš v požitcích pozemských hledati svůj cíl, ale seznáš, že nám Bůh dobrých věcí na světě často na čas dopřává

jen proto, abychom se spíše posílili ku snášení rozličných křížů, kterých nám uchystal. Bůh činí tak podobně jako lékař, jenž k hořkým, ale uzdravujícím lékům přimíchává cukru, aby je nemocný spíše přijal, a se uzdravil.

3. *Konečně činí Spasitel napomenutí těm, kteří při společnostech a hostinách předních míst vyhledávali.*

Praví, že kdo přední místa vyhledává, musí je opustiti, když hosté vzácnější přišli, a má z toho hanbu. I radí vyhledávati spíše místa posledního, z něhož by od hostitele se ctí povolán býti mohl na místo přednější.

Naučení to má nám ovšem doporučiti pokoru v životě vůbec. Jelikož ho ale udělil Pán při hostině, kdy i vodnatelného uzdravil: jest nám to pokynutím, kterak bychom měli zejména při užívání radostí pozemských pokornými býti.

Nezapovídá nám Spasitel, abychom i tělo své obradovali, a tedy třeba i při hostinách účastenství měli, zejména když toho vyžaduje dobrá vůle s jinými; když k tomu příčinu zavdávají radostné události v rodině, obci nebo zemi; když jsou slavnosti Páně i svatých: ale nemáme při takových příležitostech vyhledávati míst předních, nýbrž máme zůstávati střídmými, a zachovati mysl klidnou, jež dle výroku moudrého Šalomouna jest sama jako »ustavičná hostina!« Budeme-li darů Božích užívati střídmě, s vděčností k nebeskému Dárci; abychom při nich bližních svých potěšili, poučili, povzbudili: řekne i nám jednou nebeský Hostitel: »Příteli, postup výše!«

Rozpomeňme se na přeblahoslavenou Bohorodičku, mnoho-li ona rozkoší pozemských užívala! Nevíme o nich, ale víme, že sedmerý meč

bolestí Srdce její proklál. Za to ale postoupila tak vysoko, že jest po Bohu nejvyšší, ano Královnou nebes i země!

Mnoho-li rozkoš užíli sv. apoštolé, mučeníci v rukou katanů, poustevníci na pouštích, vyznavači všeho druhu? Bývali na světě posledními; ale Bůh je povýšil na trůny v nebesích! Spasitel nepovolal nás zajisté k hodování na tomto světě; ale naopak prohlásil: »Kdo chceš býti Mým učeníkem, vezmi *kříž* — *svůj* na sebe, a pojd a následuj Mne!«

Čím dokonaleji se budeme tedy z lásky k Ukřížovanému pozemských radovánek odříkati, tím více budeme také zásluhy své rozmnožovati. A v den smrti prohlásí pak jednomu každému Hostitel i spravedlivý Soudce nás: Poněvadž jsi se ponižoval, budeš povýšen. »Postup výše!« Postup ve věčnou slávu Pána svého, i k hodům nebeským. Amen.

Na neděli sedmnáctou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní epištola jest krátká na slova, ale přebohatá na obsah. Svätý apoštol Pavel vyloživ Efeským, že základem spasení jest víra v Ježíše Krista, nabádá ve stati dnešní jich, a tak ovšem i nás, abychom jsouce křesťané, také takové skutky konali, jež s vírou v Ježíše Krista v pravdě souhlasí. I píše:

»Bratří! Prosim vás, já vězeň v Pánu, abyste hodně chodili v povolání, kterýmž povolání jste.«

Ne bez příčiny připomíná svätý apoštol hned při počátku svého napomenutí, že věznem jest;

a sice pro tuto víru v Ježíše Krista, kterou jim hlásal. Jakoby řekl: Bratři! Pro ten žalář, v němž vězím, a pro ty okovy, jež pro víru Ježíše Krista nosím, prosím, ba zapřísahám vás, abyste napomenutí mého uposlechli!

Ano, tak jest tomu: napomenutí svaté víry jsou zpečetěná i Krví Samého Syna Božího, i mukami svatých apoštolů, i krví nesčíslných mučovníků, i potem a slzami bezčetných vyznavačů Páně obého pohlaví; a proto sluší se na nás, abychom napomenutí ta si k srdci brali.

A která?

Svatý apoštol praví, »abyste hodně chodili v povolání.«

A v jakém to povolání?

Na křtu svatém povolání jsme byli do Církve Ježíše Krista, a přijali jsme záruku pro život věčný, když budeme dle učení Církve Páně věrně žíti. Jméno Krista jsme tehdy přijali, čili křesťany se stali; a proto jest naším povoláním čili naší povinností, abychom v pravdě po křesťansku, čili dle Krista žili.

A čemu nás učil Kristus slovem i příkladem Svým?

Kristus Pán se vyjádřil, že ve všem činí vůli Otce Svého nebeského; tak tedy máme i my vůli Otce nebeského věrně plniti, a tedy veškerá Jeho přikázání svědomitě zachovávat.

Kristus Pán miloval služby Boží v chrámě jerusalemském, i jako dítě, i jako dospělý; a tak máme i my službám Božím s radostí obcovati, a nebeského Otce při nich uctívati.

Kristus Pán miloval rozjímání a modlitby, jimž často i celé noci věnoval; a tak máme i my veškeré dlo své s modlitbou začínati i končiti, a

ve všech okolnostech i potřebách u Boha pomoci hledati.

Kristus Pán miloval půst a všeliké se odříkání od dětinství Svého až do smrti na dřevě kříže; a tak máme i my nejen nařízené posty svědomitě zachovávat, ale i dovoleným žádostem svým často odpírati, a pod vůli Boží je skláněti.

Kristus Pán, kamkoli přišel, prokazoval lidem dobrodiní i pro duši i pro tělo; a tak máme i my každý dle poměrů svých, s bédami lidskými útrpnost míti; pokud nám možno, jich ulevovati, a tak povinnou lásku i k bližním i k Bohu osvědčovati.

2. Abychom v povolání svém do Církve hodně hodili, doporučí svatý apoštol zejména některé základní ctnosti, když píše:

»Chodte se vši pokorou a tichostí, s trpělivostí snášejíce se vespolek v lásce, usilujíce zachovávat jednotu ducha ve svazku pokoje.«

— Smysl slov těch jest: snažte se vesměs, bez rozdílu stavu, stáří, rodu, pohlaví, zachovávatí jednomyslnost u víře, a pokoj a svornost v obcování. Za tou příčinou buďte »pokorní, tiší a trpěliví.«

Neboť kdo jest pokorným, nevyvyšuje se nad jiné, nikým nepohrdá, na svém mínění tvrdošijně netrvá, a tak snadno pravého učení se přidrží, bludům se nepoddá, a jednomyslnost u víře zachová.

Kdo ale tichým a trpělivým jest, ten v srdci svém hněvu místa nepopřává, ani jiných ku hněvu nedráždí, rozmíšek a svárů nečiní; ale pokoje hledaje, pokoj i jiným dává, a v povinné svornosti se svými bližními žije.

Kde ale pokoj a svornost, tam také jednomyslnost u víře, tam také pravé křesťanské obcování, jež jest známkou pravé Církve Kristovy.

3. Proč bychom ale měli v povolání svém tak žítí, a proto jednomyslnost u víře, a svornost v obcování věrně zachovávatí, dokládá sv. apoštol následujícími slovy:

• Jedno tělo a jeden duch, jakož povolání jste v jedné naději povolání svého. Jeden Pán, jedna víra, jeden křest. Jeden Bůh a Otec všech, Kterýž jest nade všechno, a skrze všechno, a ve všech nás, Jenž jest požehnaný na věky věkův. Amen. •

Jakoby řekl: Snadno pochopíte, proč máme jednomyslnost u víře a svornost v obcování zachovávatí, když budete uvažovatí, že všichni ve spolek jsme údové jednoho tajemného těla, jehož hlavou jest Kristus. Jako údové v jednom těle navzájem se nepotírají, ale jeden druhému pod správou hlavy ku živobytí těla napomáhá: tak podobně má býti i v Církvi pod správou Samého neviditelného Krista! Vždyť všichni jsme ožívováni jedním duchem svaté víry a milosti Kristovy! Všichni máme také jednu a tutéž naději na odplatu v nebesích, když budeme Bohu na tomto světě ve svém povolání věrně sloužiti. Všichni jsme dále poddanými jednoho Pána, t. j. Krista; všichni jsme jedním a tímže křtem vstoupili do Církve, a stali se dítkami Božími a spoludědici Kristovými; a proto se také tak chovejme, jako ve spořádané rodině bývá, abychom jako dítky jednoho Otce, Boha, a jedné matky, Církve katolické, v jednomyslnosti u víře, a ve svornosti v obcování věrně žili.

4. Tato jednomyslnost u víře, a svornost v obcování chodí vždy pospolu; jedna od druhé oddělití se nedá; jedna bez druhé neobstojí. A proto hrozně bloudí ti, kdo za našich časů hlásají svornost ku blahobytu pozemskému, ale při tom nová učení o Bohu vymýšlejí, rozbroje

u víře činí, anebo, jako socialisté, ale ne dle pravdy tvrdí, že jim po svaté víře ničeho není! Kterak by ale mohli pošetilci takoví svorně na blahu pozemském pracovati, když svornost bez jednomyslnosti u víře neobstojí; a když oni ve věcech pro člověka nejdůležitějších se neshodují?

Uvažte! My křesťané jsme o tom přesvědčeni, že Ježíš Kristus jest Syn Boží, a před věky slibovaný Mesiáš. Židé toho popírají, Mesiáše posud očekávají, a Pánu Ježíši se rouhají. Kterak může býti trvalá svornost mezi křesťanem a židem, když co jeden velebí, druhý tupí? Kterak může býti trvalá svornost mezi katolíkem, jenž Matku Boží vroucně uctívá, a mezi protestantem, jenž si jí nevšímá, ano snad i hanebnými slovy uráží? Kterak by mohla býti svornost a z ní vyplývající pozemská blaženost třeba takhle v manželství! mezi křesťanem a pohanem, neznabohem anebo Turkem, když čemu jeden se koří, druhému ohavností bývá?

Není to možná, aby tam, kde lidé v nejdůležitějších věcech na světě v náhledech se rozcházejí, mohlo býti nějaké opravdové štěstí. Ani dva lidé, pevným svazkem manželským k sobě připoutaní, šťastnými spolu nebudou, jestliže se ve věcech svaté víry rozcházejí. Proto i Církev taková smíšená manželství s nekřesťany naprosto zapovídá, a s bludnými křesťany jen velice nerada, a jen pro uvarování horších věcí dovoluje. A jestliže ani manželé, u víře nesjednocení, šťastnými nebývají, jak o tom smutná zkušenost svědectví vydává: jakými asi budou teprve děti, z manželství takového vzešlé, bude-li otec tupiti, co matka uctívá?

5. Za jednomyslnost Svých milých modlil se proto Spasitel před smrtí Svou, aby byli »jedno,

jako i On s Otcem jedno jsou.« Jednomyslností vyznamenávali se první křesťané, o nichž psáno, že byli jako »jedna duše a jedno srdce«; a že pohané na ně ukazující, říkali: »Hle! jak se tito milují!« a pak snadno se k nim i přidávali.

Chtíce býti i my jednomyslní u víře, a svorní a spokojení v obcování, snažme se dle návodu sv. Pavla býti pokornými, podrobujeme se tedy vyšším, nepotlačujeme nižších, snášejíce v tichosti i trpělivosti sobě rovné z lásky k Bohu, a pro odplatu ů Něho; a tak staneme se hodnými, abychom po životě v pravdě křesťanském i svatém, po smrti své do obcování se svatými v nebesích šťastně přijati býti zasloužili. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. V dnešní epištole vybízí nás svatý Pavel k upřímné, vzájemné lásce, jež učí křehkosti bližního snášeti, a ve svornosti s ním trvati pro Boha, že Bůh tak chce. A v pravdě také Spasitel Sám naznačuje v dnešním sv. evangeliu jakožto druhé největší přikázání Boží: lásku k bližnímu; té ale nelze jinak nabýti, leč jedině z lásky k Bohu. Kdo Boha nade všechno nemiluje, jak On milován býti si žádá, také slabostí bližního, mnohdy velice odporných, z lásky k Bohu nesnese. Tak je láska k Bohu začátkem i koncem všeho života bohulibého. Láska k Bohu je tedy hlavním přikázáním Nového Zákona; jest hlavním obsahem celé křesťanské mravouky. Bez upřímné lásky k Bohu marny jsou i nejvychválenější skutky naše na zemi.

A proč že máme Boha milovati nade všechno?

2. Boha máme milovati nade všecko na světě především *pro Něho Samého*.

Proto praví Spasitel v dnešním evangeliu: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého«, neboli s celým srdcem svým. V srdci našem nestrpí tedy Bůh lásky k rodině, k peněžům, hodnostem, rozkošm pozemským takové, jaká by této dokonalé lásce k Němu na újmu byla. On chce býti v srdci našem na prvním místě; On chce míti v srdci našem Svůj trůn, jakožto náš Král i Pán; chce míti tam Svůj oltář, jakožto náš Bůh. A milovati Ho máme láskou dobrovolnou a s radostí, poněvadž On dříve miloval nás.

Ó, rozpomeňme se jen, jak mnohými a mnohými způsoby nám Bůh lásku Svou až posud na jevo dával! Vždyť všecko to, co máme, čím jsme, co jsme posud užili v těle nebo v duši, jsou jen dary dobrotivosti Jeho. Co krásného vidíme, přijemného slyšíme, rozkošného pocítujeme: všecko to jsou dary lásky Boží. Bůh pro nás zavěsil slunce i měsíc i hvězdy na nebi, aby nám svítily, nás obveselovaly; On krásou šatí trávu polní; stromům dává jejich plody, abychom jich užívali; On stvořil nesčíslný počet živočichů, aby nám sloužili, nás obživovali. Zdaliže za vše to nezasluhuje, abychom Ho z celého srdce milovali? Aby při vypravování velikých divů Božích na tomto světě všechny struny srdcí našich v mocný chorál na oslavu Boží se nerozezvučely? Zdaliže nejsou všichni tvorové jako zrcadla, v nichž rozličné skutky lásky Boží k nám se odrážejí? Jako tolikéž stupně, po nichž lze nám k Bohu vystupovati?

Svatý František Serafinský uvažuje o nesčíslných dobrodiních, jimiž nás Bůh stále za-

hrnuje, modlívál se: »Dej, ó Pane, aby sladké násilí Tvé horoucí lásky mne ode všeho odloučilo, co pod nebem jest, abych zemřel z lásky k lásce Tvoji!« Takto miloval sv. František Boha svého pro Něho Samého; a tak činiti máme i my.

3. Avšak Boha máme milovati netoliko pro Něho Samého, ale *i pro sebe samy*, čili z opravdové křesťanské lásky k samým sobě.

Neboť když se Pána Ježíše jeden v zákoně učený tázal, co by měl činiti, aby obdržel život věčný, odpověděl jemu Božský Mistr: »Milovati budeš Pána Boha svého nade všecko« (Luk. 16, 27).

Ó, jak často jsi sobě snad povzdechl: O, kéž bych znal pravou a bezpečnou cestu k nebi! A hle! tu ji máš Je to opravdová, upřímná láska k Bohu. Budeš-li touto cestou kráčet, nemůžeš se cíle svého minouti, byť jsi byl chromý nebo zkřivený, hluchý nebo němý, chudý nebo bohatý, mladý nebo starý, učený nebo neučený. K milování Boha není nikdo příliš chudým, ani příliš neučeným.

Kdo do života věčného vejíti chce, ať jen Boha co nejdokonaleji milovati se snaží, a dle nejlepšího vědomí i svědomí vůli Jeho plní, podobně jako dítě, jež rodiče své pozemské upřímně ctí a milovati se snaží, úctu a lásku svou k nim ochotným plněním vůle jejich osvědčuje. A takto dokonalou poslušností lásku svou Bohu osvědčovati může i má nejprostší babička, jako nejuče nější bohoslovec.

Jestliže tedy, milý křesťane! máš takto cestu k nebi označenou, a miluješ-li při tom opravdově duši svou: po cestě věrného plnění příkázání Božích a Církvě Páně statně ku předu kráče, přesvědčen jsa, že všecko jest marnost a trápení

ducha, kromě Boha milovati a Jemu sloužiti. Neboť kdo Boha z celého srdce miluje, nebojí se ani smrti, ani trestu, ani soudu, ani pekla, poněvadž dokonalá láska přímo k Bohu vede.

4. Konečně předložme si ale i tu otázku, *v čem ta pravá láska k Bohu vlastně spočívá?* neboli, co znamenají slova Spasitelova: »Miluj Boha z celé duše své, ze vši mysli své?«

Sv. Augustin, slova ta vykládá, krásně říká: »Máš Boha milovati z celého srdce, znamená, že máš všemi svými myšlenkami, z celé duše své, s celým životem svým, z celé mysli své, a s celým duchem svým směřovati k Tomu, od Něhož všechny tyto věci máš, jež Jemu nabízíš.«

Bůh nepomíná tedy žádné části života našeho, tak že by nechtěl, abychom Mu ji věnovali, a že bychom tedy s ní směli činiti, co by se nám samým zdálo. Pravá láska k Bohu nezáleží právě, což si dobře pamatovati máme, v sladkých pocitech a v krásných slovech: ale hlavně ve skutečích! Pravá láska ukazuje se v úplné odevzdání a v obětích, a sice nejen polovičitých, ale celých a dokonalých. Boha miluje nejdokonaleji ten, jenž se Jemu nejdokonaleji odevzdává se všemi silami těla i duše, tak že »tělo své vydává v čistotě a odřekání v oběť živou, svatou, Bohu libou, rozumnou službu svou,« jak poučuje svatý Pavel v listě k Římanům (12. 1); tak že totiž všechny síly duše jeho k Bohu jako květiny ke slunci se obracejí; tak že rozum jeho o Bohu a Jeho dokonalostech a darech uvažuje; mysl jeho na krásách Jeho stále se obveseluje; a vůle jeho s vůlí Boží vždy co nejdokonaleji se spojuje. Sv. Augustin ve příčině té praví: »Bůh tě chce celého; ale proto netruchej, jako by v tobě nezbyvalo ničeho pro radost tvou. Když miluješ

Boha, tak jen vyzískáš; nemiluješ-li ale Boha, Jenž tě stvořil, ani sebe naprosto nemiluješ.«

A nyní, polož sobě jeden každý otázku: Jak asi to stojí s mou láskou k Bohu?

A rci sobě: Cokoliv miluji, o tom také rád mluvím, o tom rád slyším, tím se rád v mysli své obírám. Blahoslavený člověk ten, jenž se pro Tebe, ó Pane nebes i země, ode všech tvorů odlučuje, přirozenosti své násilí činí, a žádostivost těla svého skrze horlivost ducha svého přemáhá, aby tak všeho pozemského vnitř i zevnitř se zbaviv, hodným se stal uprostřed kůrů andělských dlíti; a aby s nimi mohl Boha jediného věčně ctíti i velebiti, Jej po celou nekonečnou dobu v nejvyšší blaženosti milovati: z celého srdce svého, z celé duše své, ze vší síly své, ze vší mysli své. Amen.

Na neděli osmnáctou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Jsme již takoví, že si darů i milostí, kterých se nám bez našeho přičinění dostává, mnohdy nevážíme; a že se nám zdá, jakoby tak vše musilo býti a nemohlo se ani změnit. Když slunko jasně od země povstalo, nacházíme to tak docela v pořádku, a málokdo Bohu díky vzdává za ty dary, jichž ono jest příčinou. Z jara hledáme květy, na podzim sladkého ovoce, ale málokdo za ně Bohu vroucí díky vzdává. Narodil-li se kdo v rodině urozené a bohaté, zdá se mu, že celý svět má býti k jeho službám; a zapomíná děkovati Bohu za to, že ho nestvořil jako miliony jiných v chudobě a ponížení.

A tak podobně má se to i s naší sv. vírou! Že slunko její od nejtútlejšího mládí nám svítí, a že ve svátostech ovoce zásluh Syna Božího užíváme, zdá se nám jako samozřejmo; a zapomínáme za tyto převzácné dary Bohu díky vzdávati. Kdybychom uvážili, čím bychom bez víry křesfanské byli, tedy jako pohané, surovci a třebaš lidožrouti; ba čím jsou i mnozí vzdělanci, když zapomínají na zákony Boží »nezabiješ! nesesmílníš! nepokradeš! nepromluvíš proti bližnímu křivého svědectví«, jak o tom vydávají svědectví síně tak leckteréhoš parlamentu: pak bychom si věru svaté víry více vážili, a Bohu za převzácný ten dar co nejvroucněji děkovati neopomšjeli!

Proto když sv. Pavel odešel z Korintu, kde byl delší dobu působil, a ze znemravnělých obyvatelů stádečko věrných oveček Kristových shromáždil, psal těmže list čili epištolu, z které jsem právě stať přečetl; a v té jim připomíná, v jakých bludech i neřestech dřívě jakožto pohané žili; jak skrze přijetí svaté víry Kristovy v mravech znamenitě prospěli; a jak tedy velice k díkům Bohu zavázáni jsou!

I vzdává díky Bohu za ně také sám, aby je povzbudil, by za tu milost i oni sami Bohu neustále vroucí díky vzdávali.

2. Co napsal svatý apoštol Korintským, platí ovšem i nám; i my máme Bohu za dar svaté víry vroucí díky vzdávati. Abychom k tomu tím více povzbuzeni byli, uvážíme tedy zevrubněji, co nám ze slov apoštolských Církev Páně předkládá dnes. Sv. Pavel píše:

»Bratři! Děkuji Bohu svému vždycky z vás — za milost Boží, kteráž dána jest vám v Kristu Ježíši«.

To znamená: Uvažují-li, jakými jste byli, prve, nežli jsem k vám přišel; a jakými jste se stali skrze poučování mé, nemohu Bohu dosti děkovati za to, jak jste se ke svému prospěchu změnili, a že vás do Církve povolal.

Sv. Pavel raduje se tedy ze štěstí svých svěřenců, jako ze štěstí vlastního; a vzdává Bohu za ně díky! Ó, kéž bychom i my takovouto lásku k bližnímu měli, a dle příkazu Páně s radujícími se radovali, a s plačícími plakali! Jak bychom si tak získali důvěru svých bližních; a jak by pak oni rádi přijímali od nás napomenutí k životu bohulibému!

Povšimněme si také toho, že sv. apoštol, ač při Korintských dlouho pracoval, nápravy jich mravů přece nepřičítá příčině svému: nýbrž milosti a působení Ježíše Krista, Jenž mohl ovšem i jiné národy na místě obyvatelů Korintu skrze působení Svého apoštola do Církve Své přivést! A tak podobně máme i my uvažovati, že Bůh i nám prokázal obzvláštní milost tím, že dopustil, abychom se mezi křesťany narodili, a uprostřed Církve a jich milostí žili: kdežto na světě jest posud na miliony lidí, kteříž ve stínu smrti žijí. Čím že jsme si my vyvolení takového zasloužili? A jestli nezasloužili, ale Bůh nám ho z pouhé milosti dopřál: kterak že bychom se Jemu neměli za převzácnou milost tu co nejvroucněji vděčiti?

3. V čem ale tato milost záleží, vykládá svatý apoštol v dalších slovech dnešního čtení, řka, že Korintané

ve všem učinění jsou bohatí, v každém slovu — a ve všelikém umění, (stvrzeném svědectvím Samého Krista) — tak že nemají žádného nedostatku v žádné milosti, očekávajíce (v plné naději)

zjevení Pána našeho Ježíše Krista (k budoucí přestědré odplatě).

Smysl slov těchto jest: Ve víře Ježíše Krista nalézáte hojnost všeho toho, čeho ke spasení potřebujete.

Á čeho potřebujeme?

Zdokonalení rozumu, hříchem dědičným zatemnělého; a posilnění vůle, pro hřích zděděný vždy ke zlému nakloněné!

a) Lidé samým sobě zanechání, nikdy by Boha nepoznali. Nikdy nedovedou toho vystihnouti, proč tu vlastně na světě jsme? jak odtud odejdeme? jaký pak bude život těch, kdož na světě počestně žili, pracovali a trpěli? a jaký těch, kdož jen křivdy činili, a při tom v hojnosti, přepychu a vážnosti žili?

Sokrates, jeden z nejproslulejších mudrců pohanských, kázal před svou smrtí zabít kohouta na počest domnělého bůžka Aeskulapa, aby si přízeň jeho zajistil. Jaké to poblouzení! A jiný upřímně vyznal: zabředli jsme do bludů a mravních neřestí tolik, že nevíme, kterak by pokolení lidské zachráněno býti mohlo — leč by kdo s nebe přišel, a nás poučil! Tak málo zmůže rozum lidský.

Ale víra v Krista Ježíše životem, slovy i zázraky Jeho stvrzená, učí nás, kteraký jest Bůh; jak se Jemu zachovati můžeme; jak můžeme spokojeně žít na tomto světě, a přeblažený život získati pro celou věčnost.

b) Víra Kristova ale neosvěcuje toliko rozum, ale sílí i vůli naši k dobrému, totiž k tomu, co se Bohu líbí, a nás v pravdě šťastnými činí: tu — i jednou tam.

A tu vůli naši mdlou a k dobrému neochotnou sílí Kristus Pán skrze *svátosti*, jež jsou jako

sedm pramenů, z nichž se nám prýští stále voda, skákající do života věčného. Sílí nás i *nadějí* na přehojnou a nekonečnou odplatu, kterou Bůh slibuje za krátký boj toho života v životě věčném.

Pohané nižádné naděje neměli, a proto jen světu žili; my křesťané ale »nemáme žádného nedostatku v nižádné milosti«. Jako tedy sv. Pavel za milost Ježíše Krista děkoval, tak máme činiti i my!

Krásně říkal zbožný král Alfons Moudrý dvořenínům svým: »Ustavičné díky vzdávám Bohu, ne tak za to, že králem jsem, ale že křesťanem jsem!«

4. A jak tu vděčnost svou na jevo dáme Bohu my?

Díti se to může rozličnými způsoby; a sice:

a) Když budeme uznávati nesmírnou cenu milostí Božích.

Kristus Pán praví, že království nebeské podobá se skrytému pokladu, nebo drahocenné perle, za které dá člověk vše, co má. Svatí mučenci za ten poklad kladli majetek, čest, zdraví i životy své v mukách i nejhroznějších. Jak hanebně jednají tedy ti, kdož se pro sňatek, výdělek anebo marné vyznamenání lehkovážně odříkají víry své! Co přece platno člověku, kdyby i celý svět získal, když by při tom na duši své škody utrpěl?

b) Prokážeme se Bohu vděčnými za dar svaté víry, když jí netoliko slovy, ale i životem celým vyznávati budeme.

Žádný lék nepomáhá, má-li ho kdo jen ve skříni své; musí ho i užívat. A tak nelze ani duše své spasiti, leč když kdo dle svaté víry žije, svátostí užívá, vedení Církve Páně se podvoluje. Strom bez ovoce bude vyřazen a uvržen do ohně. Bůh chce našemu spasení; a nemůžeme se

Jemu za dar svaté víry lépe zavděčiti, jako když daru Jeho užíváme tak, jak On chce, a protože On tak chce.

c) Ukazujeme se Bohu vděčnými za dar svaté víry, když konečně nedbáme toliko o spasení své, ale nepomáháme z lásky k Bohu ku spasení i bližním svým.

Dilem přemilým Bohu jest, býti missionářem; anebo podporovati apoštolské muže svými pracemi i milodary. Ale neméně se Bohu za dar svaté víry vděčíme, když neumělých domácích poučujeme, chybní káráme, zarmoucené těšíme, myslí zoufalých a malomyslných k Bohu obracíme, anebo aspoň za živé i za mrtvé k Bohu se modlíme.

Tak tedy se Bohu za převzácný dar svaté víry vděčme, aby jednou i nám platilo: »Pojď, služebníče věrný, že nad málem jsi byl věrný, nad mnohým tě ustanovím.« Amen.

II.

Výklad evangelia.

Sv. evangelista Matouš staví nám ve dnešním evangeliu dojemný obraz na oči, an nám vypravuje o uzdravení šlakem poraženého. Uzdravení to obsahuje ale zároveň mnoho poučného pro nás. Proto vmysleme se v duchu do středu onoho zástupu, jenž Pána Ježíše tehdy obklopoval, a s velikou horlivostí slovům jeho naslouchal; a uvažujme o tom, co a jak se tehdy dalo.

1. Prvním bylo, že *přinesli šlakem poraženého, ležícího na loži?*

Tomu Pán Ježíš nejdříve odpustil hříchy čili uzdravil duši; a pak teprve mu uzdravil i tělo. Takto ale dal na srozuměnou, že nemoci tělesné

bývají nám od Boha posílány pro hřích. Když tedy Pán Ježíš šlakem poraženému odňal příčinu k nemoci, an mu hřích odpustil, vrátil mu pak i zdraví tělesné. Šlakem poražený je tedy obrazem člověka, jež Bůh nemocí navštívil, aby ho za hřích potrestal na světě, by ho za ně trestati nemusil na věčnosti.

Mnohé nemoci jsou ovšem na potrestání za hřích, ale ne nemoci všechny. Sv. Beda vypočítává těchto pět příčin, pro které lidé nemocemi a jiným soužením trápeni bývají :

a) Aby nabyli příležitosti, Bohu již zde na světě *za své hřích* dosti učiniti. Tak poslal Bůh na Marii, sestru Mojžíšovu, malomocenství, poněvadž byla bratra svého pro jeho povolání k úřadu proroka Božího pohaněla ; a zbavil ji hrozných nemocí její teprve, když Mojžíš sám za uzdravení její byl prosil.

b) Bůh posílá nám nemoci *pro čest svou*. Tak vypravuje sv. evangelium o slepém od narození, jemuž Spasitel blátem očí pomazal a velel, aby se umyl v rybníce Siloe. Když se apoštolé Pána tázali, kdo byl zhřešil, zda ten slepec či rodiče jeho, že se slepým narodil : odpověděl Spasitel, že nehřešil nikdo z nich ; ale slepotu tu že Bůh dopustil na oslavu jména Svého, an byl slepec slepoty své zázračně zbaven.

c) Bůh posílá nám utrpení, aby nás *v pokoře* zachoval, jež jest základem všech ctností. Tak snášel i sám sv. Pavel osten těla svého, aby pro mnohá zjevení, jež mu byla od Boha učiněna, nezpyšněl.

d) Bůh posílá nám utrpení, aby nám dal příležitosti, bychom *zásluhy své si rozmnožili*. Tak dopustil brozná utrpení na upřímného ctitele svého Joba, i na mučedníky.

e) Konečně posílá Bůh utrpení velikým hříšníkům jakožto *předchut' muk pekelných*. Tak nadutý a ukrutný král Herodes byl za živa červy užírán; ukrutný král Antioch, drzý roubač a sužovatel lidu israelského, hnil za živa, a vydával ze sebe tak hrozný puch, že nikdo při něm vydržeti nemohl.

Z toho lze snadno poznati, že nemoci tělesné samy o sobě nejsou v pravdě věcmi zlými, ale mnohdykrátě velikým dobrodiním od Boha. Proto také těšil starý, zkušený poustevník mladého, onemocnělého druha svého slovy: Bratře, pro nemoc svou nezarmucuj se; neboť ona jest jako oheň, jenž na tobě stráví vše, co máš na sobě rezavého, jsi-li železem; a vyčistí z tebe všechny škváry i nečistoty, jsi-li zlatem.

Což ale, namítne snad někdo úzkostlivý, není-li nemoc má za pokání, ani na udržení v pokoře, ani na získání zásluh, ani pro čest Boží, ale jen počátkem zavržení mého?

2. Toho však netřeba se báti tomu, kdo uvažuje o dalších okolnostech při uzdravení šlakem poraženého. A sice uzdravil Pán Ježíš ubožáka *pro víru mužů, kteří ho byli přinesli*.

O mužích těch vypravuje svatý evangelista Marek (2, 3), že byli *počtem čtyři*. Nemá-li nemoc anebo jiné utrpení naše býti počátkem k zavržení, ale začátkem k usmíření hříchů našich, musí nám rovněž pomáhati pomocníci a přátelé čtyři. A ti jsou?

Duch sklíčený musí:

- a) poznati, že zhřešil, a čím a jak zhřešil?
- b) musí živě pamatovati na smrt a soud po ní;
- c) musí v sobě vzbuzovati bázeň muk pekelných; a

d) musí v sobě vzbuzovati naději na věčné spasení ne pro zásluhy vlastní, ale pro zásluhy Ježíše Krista, Jenž jen proto na svět přišel, aby nebeského Otce za nás usmířil; aby hledal, co bylo zahynulo; a aby všem lidem dobré vůle život věčný získal. Kdo takovými čtyřmi nosiči nesen bude k Pánu Ježíši, nebude zahanben na věky.

Avšak dlužno si při těch nosičích ještě něčeho povšimnouti. Evangelista Páně dí, že *Pán Ježíš, vida víru jejich*, šlakem poraženému řekl: Doufej, synu! Tedy ne tak pro víru nemocného, ale pro víru těch, kdož nemocného k Pánu Ježíši přinesli, dostalo se jemu utěšení i pak uzdravení.

Z toho jest patrné, jak velikou cenu má u Boha víra těch, kdož se v lásce zá nás u Něho přimlouvají; a že nám Bůh často některých milostí uděluje ne pro zásluhy naše, ale spíše pro víru a přimluy zbožných, svatých přátel našich.

Tak byl by Bůh i zvrhlým městům Sodomě a Gomorze pro přimluy věrného ctitele svého Abrahama odpustil, kdyby tam byl aspoň deset spravedlivých shledati mohl. Mnohokrát trestal Bůh odbojně židy na poušti; ale věrný Mojžíš dovedl vždycky přimluvami svými hněvu Božího ukrotiti, a věrolomcům odpuštění zjednati.

Nesčíslných již zázraků učinil Bůh na přimluy Rodičky Své. Sv. Bernard již před šesti stoletími napsal, že není slýcháno, aby se byl kdo k Rodičce Boží o pomoc utekl, a oslyšen byl.

Jsi-li tedy, milý křesťane! na duši nebo na těle nemocen, nebo jakýmkoli křížem sužován: postarej se jen o ony čtyři nosiče; pak vzývej za pomoc svaté, zejména Bohorodičku, a pros za přimluy i ctnostné přátele své; i tobě dostane útěchy plných slov Páně: Doufej synu, odpou-

štějít se tobě hříchové tvoji. Vstaň, vezmi lože své a odejdi! To jest: utrpení tvé nebude počátkem zavržení, ale nabudeš v něm duše i těla uzdravení.

3. Konečně si povšimněme *krásného, dojemného příkladu, který nám dali nosiči šlakem poraženého.*

Nic jich nemohlo zdržeti od vykonání skutku milosrdenství k bližnímu. Když se nemohli dostat do nádvoří domu, v němž Pán Ježíš zástupy učil, vystoupili s nemocným na plochou střechu domu sousedního, odtud přešli na plochou střechu domu, v němž učil Spasitel, a odtud teprve opatrně spustili nemocného na loži po provazích k nohous Páně.

Ó, kéž by i nás taková vytrvalá a neomrzelá láska k bližním oživovala, zejména k nemocným, opuštěným, nevědomým! Sv. Pavel nás k takové lásce vyzývá tvrzením, že jsme údové jednoho těla, jehož hlavou jest Kristus (I. Kor. 12, 28); a sv. Augustin, vykládaje slova ta, praví: Viz, noha tvá šlápla na trn, jenž se do ní vrazil. Jak daleko jest oko od nohy? Dle místa daleko, ale dle lásky blízko. Neboť oko ihned hledá trn, tělo se shýbá, a ruka trn z nohy vytrhává. Tak pečuje jeden úd v těle o blaho údů ostatních. Kde tak není, tam jest tělo nemocno nebo docela mrtvo.

Ukazujme, že nejsme ani mrtvými ani ničemnými údy na Těle Kristově, ale údy živými: abychom s oslavenou Hlavou svou jednou i vlastního oslavení v nebesích se dočkali. Amen.

Na neděli devatenáctou po sv. Duchu.

I.

V ýklad epištoly.

1. Jen krátká jest dnešní epištola; ale obsah její jest přebohatý. Slyšme co sv. apoštol národů píše:

»Bratři! Obnovte se duchem myslí své, a oblecte člověka nového, kterýž podle Boha stvořen jest ve spravedlnosti a svatosti pravdy.«

Slovy těmi napomíná sv. Pavel Efeských, kteří se byli z pohanstva na víru Kristovu obrátili, aby, jsouce nyní křesťany, ducha svého všeho smýšlení a snažení pohanského vůbec zbavili, a ve vši spravedlnosti křesťanské prospívali tak, aby byli Kristu Pánu co nejpodobnější, podobně jako kdyby těla svá dle Jeho způsobu oděvu přioděli, čili dle způsobu Páně se oblékali, šatili

Napomenutí toto netýká se ale toliko Efeských, nýbrž i nás. Nepřistoupili jsme sice ku Kristu z pohanství, ježto jsme se narodili, díky Bohu! z rodičů již křesťanských. Avšak všichni máme z dědictví po prvních rodičích rozličné zlé náklonnosti, kterýchžto máme tedy i my dle učení sv. apoštola s násilím v sobě potlačovati; máme ducha svého pod zákon Kristův skláněti, ve spravedlnosti křesťanské stále prospívati, a tak také jako Krista Pána oblékati; čili dle příkladů i učení Jeho ve všech poměrech života se chovati, a Krista Pána nápodobovati.

2. Když byl takto sv. Pavel obecné napomenutí učinil, abychom jakožto křesťané v pravdě i jako křesťané smýšleli i žili, udává dále zvláště, jakými ctnostmi bychom se měli zejména vyznamenávati; a sice žádá: abychom mluvili vždy

pravdu; byli trpělivými i shovívavými; a nepoškozovali majetku bližních svých. I píše tedy:

»Pročez odloživoše lež, mluvte pravdu jedenkaždý s bližním svým: neboť jsme vespolek údové.«

To znamená: My všichni jsme údové tajemného těla, jehož hlavou jest Kristus. Kristus ale jest pravda, jak Sám o Sobě dí: »Já jsem cesta, pravda i život«; proto i my máme pravdy milovnými býti; a jako jeden úd v těle údu druhého neklame: tak nemáme ani my jiných lžemi klamati.

Ó, jak mnoho jest křestanů, kteří zlé náklonnosti ku lžím v sobě nepotírají, Krista neoblékají, a bližní své klamou, tu řečmi nepravdivými, tu přetvářkou, posušky a skutky, jež jim od srdce nejdou!

Mnozí se domnívají, že ve prospěch někoho milého mohou lháti, a na př. nepravdivá vysvědčení a doporučení vydávati. Tomu ale nikterak není tak! Lež jest vždy hříchem, ať již kdo lže ze zlomyslnosti, ziskuchtivosti, aneb i ze žertu, jež kdo za pravdu přijímá. Každá řeč lživá jest i hanebná, a křestana nehodná. Každý lhář následuje lháče od počátku, dábla, a ne Krista!

I pohané měli lež v nenávisti. Když přišel do pohanské Sparty vyjednávat kmet šedivý, jenž si byl šediny své nabarvil, povstal proti vývodům jeho Archidamas, a pravil: »Co dobrého můžete očekávati od muže, jenž nosí lež i na hlavě? zdali že nemusíte se domnívati, že nosí lež i v srdci svém?« Tak posoudil pohan pouhé líčení. Čím více má každou přetvářku i lež odsuzovati křestan!

Císař Maximilian vydal rozkaz, aby zajat byl biskup v Nikomedii, sv. Antimus. Vojáci hledající ho, přišli maně do příbytku jeho. Sv. biskup je dobře pohostil. Když se ho pak tázali, zdali by

jim mohl pověděti, kde by našli biskupa Antima, odpověděl jim dle pravdy: »Já sám jsem Antimus.« I řekli vojínové: »Půjdeme odtud, a řekneme, že jsme Antima nemohli nalézt.« »Nikoliv,« bránil se biskup; »lháti, milí synáčkové! nesmíte. Raději chci umřít, nežli lži dopustiti.« Na to šel s nimi, ač věděl, že půjde do žaláře i na smrt.

Škoda ze lži jest vždycky, byť i na první pohled nebyla vždy patrnou, poněvadž podrývá vzájemnou důvěru, a hubí tak blaho ve společnosti lidské. Proto také sv. Pavel před lží varuje slovy, »jsme vespolek údové«, jež si tedy nemají navzájem škoditi, ale povinny jsou, jeden k druhému s upřímností se míti.

Tím ovšem není řečeno, že bychom povinni byli, jednomu každému, třeba dítětem anebo lidem úskočným, ku všem otázkám všetečným zevrubně odpovídati. V případech, kdy nám kdo neoprávněný všetečné otázky klade, smíme jemu ovšem pravdu zatajiti, ale nesmíme při tom nikdy přímo lháti. Všetečku můžeme odbýti slovy: Není to mou péčí, o takové věci se starati; zeptejte se těch, kdo lépe jsou poučeni. Anebo i žertem: Netřeba ti všecko věděti, abys brzo nesestárnul; a pod.

Jak se oproti všetečným otázkám lidí zlých zachovati, ukazuje nám pěkně sv. Athanáš. Císař Julian, odpadlík, velel ho zajati a zabíti. Svatý Athanáš prchal na loď, jež plula po řece Nilu vzhůru. Císařští pochopové, dozvěděvše se o útěku jeho, rychle ho pronásledovali. Když Athanáš znamenal, že by pronásledovatelům svým neunikl, kázal loď obrátiti, a po Nilu dolů plouti. Když ho potkali pronásledovatelé jeho, neznajíce ho, tázali se ho, zdali neviděl lodi s prchajícím Athanášem? A týž odpověděl: »Viděl jsem loď tu; a

pospíšíte-li si, snad Athanáše polapíte.« Vyhýbavými slovy těmi povzbuzeni, biřici mnohem rychleji postupovali proti proudu, kdežto Athanáš po proudu jeda, pronásledovatelům svým snadno unikl.

3. Dále varuje sv. Pavel před hněvivostí a mstivostí, an píše:

»Hněvejte se a nehřešte! Slunce nezapadej na hněvivost vaši! Nedávejte místa ďáblu!«

Rozeznávati sluší hněvivost od pomstychtivosti. Kdo horlí, aby zamezeny byly všeliké nepořádky a hřích, jak činiti mají vrchnosti, rodiče, učitelé, zaměstnavatelé; a přestupky kárají: jednají dle své povinnosti, a mají hněv spravedlivý. Kdo ale horlí jen pro čest svou, a ne pro čest Boží, a snaží se mstiti se těm, kdož jednají proti mysli jeho: má hněv nespravedlivý. Takovéhoho nespravedlivého hněvu velí sv. apoštol se varovati; poněvadž kdo jemu povoluje, »dává místa ďáblu«, an v zaslepenosti své rozličné křivdy činí.

Co zlého vykonali již lidé v prchlivosti své! Jak trpce často želeli přenáhlení svého, a nemohli ho napravit více! . . .

4. Posléze varuje sv. Pavel od poškozování majetku cizího řka:

»Kdo kradl, již nekrad'; ale raději pracuj, dělaj rukama svýma, což dobrého jest, aby měl odkud uděliti tomu, jenž nouzi trpí.«

Krade ten, kdo bez vědomí majetníka, a proti rozumné vůli jeho, z majetku jeho něco si přivlastňuje, ať to jest způsobem jakýmkoli. Zlodějem jestiť tedy i ten, kdo špatné zboží za dobré prodává; v míře a váze šidí; lichvu s penězi anebo s potravinami provozuje; špatnou chášku ze zisku přechovává; od zlodějí kupuje; listiny padělává; svědky na svůj prospěch porušuje; za-

sloužené mzdy zapraviti odpírá. Kdyby všeliké způsoby zlodějství měly býti dovoleny, nikdo by více pracovati nechtěl, když by neměl jistoty, že vypracovaného smí také sám užívati. Společnost lidská musila by se rozpadnouti, kdyby se lidé měli říditi nesmyslnou zásadou socialních demokratů, že »majetek jest krádeží!«

Sv. apoštol vybízí ku pravdivosti, trpělivosti, spravedlnosti, poctivosti a štědrosti z našeho; abychom totiž udíleli netoliko z přebytku, ale i z výnosu práce vůbec, každý dle možnosti své, jak činili všichni dospělí svatí, pokud na zemi žili. Budeme-li tak činiti, jak sv. Pavel učí, staneme se teprve pravými vyznavači víry Ježíše Krista, Jenž všude dobře činil; a hodnými věčné odplaty, které nám přislíbil. Amen.

II.

V ýklad evangelia.

1. Máme podzim čili dobu, kdy úrody zemské bývají k další výživě naší shromažďovány. Mnozí si darů Božích s radostí dopřávají; není v tom nic divného ani zlého, pokud jen darů Božích užíváme s upřímnou vděčností k Bohu, Jenž nám jich uštědřil, a s náležitou a dovolenou mírou.

Užívající ale darů Božích s křesťanskou radostí, máme dle vůle matky Církvě Páně zároveň obracet zrak své k hodům vznešenějším, nežli jsou pozemské; a to k duchovním hodům v nejvyšší Svátosti na zemi, a k hodům nekonečným v království nebeském. A proto dává nám Církev svatá předčítati dnes v epištole napomenutí sv. Pavla, abychom se všelikých hříchů oddírkali; skrze svátost pokání v duchu se obnovo-

vali; tak v srdci svém důstojný stánek i trůn Bohu předobrotivému připravovali; a Jeho hosty býti zasluhovali při hostině, o které vypravuje dnešní sv. evangelium.

Za pozvání Hospodáře nebeského, abychom se hodů Božích na zemi účastnili, a se tak hodnými stávali i hodů Božích v nebesích, přemnoží se Bohu hanebně odsluhují, jak o tom Spasitel Sám v dnešním evangeliu vypravuje. Vmysleme se v duchu do zástupu, jemuž Spasitel stížnost Svou přednáší, a seznáme, že podobenství Páně obsahuje sice pravdy utěšené, ale zároveň i vážné a kormutlivé, jak to Spasitel Sám zahrnuje v slova: »Mnoho jest povolaných, ale málo jest vyvolených!«

2. Koho týkají se slova ta?

Týkají se nejprve *povolaných do Církve*.

Věru, mnoho bylo i jest povolaných na svatbu Syna Božího. Či kdo sečte miliony těch, kteří od smrti Páně a seslání Ducha svatého až na nynější den pozváni byli do Církve? Spasitel rozeslal zajisté apoštoly čili posly Své ku všem národům světa, aby zvali na svatbu, řka jim: »Jdouce, učte všechny národy, a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.« Všem národům i všem jednotlivcům platí pozvání: »Aj, oběd Svůj jsem připravil; všecko jest hotovo; pojďte na svatbu!«

A přece, ač k přemnohým došlo pozvání, oni ho slyšeti nechtějí, ale raději zůstávají v temnostech pohanství, anebo v pološeru bludařství. A proč?

Sv. Lukáš nám to zdráhání blíže popisuje (kap. 14.), an praví, že někteří z pozvaných se vymlouvali: Koupil jsem patero spřežení volů, a musím je zkusit; pojal jsem ženu, nemohu přijíti; koupil jsem ves, a musím ji obhlédnouti. Tedy pro práce volů, čili pro rozličné práce vý-

dělkové, neboli pro nezřízené pachtění se po statcích pozemských, na nichž by se oči pásly, čili pro »žádost očí« zapomínají mnozí na pozvání krále nebeského. Jiní činí tak pro »žádost těla«; to jsou ti, kteří na ženu se vymlouvají. Jiní činí tak »z pýchy života«; to jsou ti, kdož se svými statky i důstojenstvím se chlubí. Mnoho tedy k hostině nebeské povoláných, ale poměrně málo vyvolených, poněvadž přemnozí jdou za nezřízenými žádostmi pokažené přirozenosti své.

Avšak mnoho jest povoláných, a málo vyvolených i z těch, kteříž skrze křest svatý do Círky přijati byli, a tedy pozvání k hodům nebeským již přijali. Vyvolených z křestanů jest opět málo poněvadž mnoho jest takových, kteří nedbají, aby vešli rouchem svatebním přioděni; čili aby z tohoto světa odešli na věčnost buď v dokonalé nevinnosti, anebo aspoň v upřímné kajicnosti, ozdobeni jsouce bohulibými ctnostmi. Neboť přemnoho křestanů žije tak, jakoby svatý Pavel nikdy nebyl napsal v listě ku Galatským (5, 19.): »Zjevnít jsou skutkové těla, jež jsou: smilstvo, nečistota, nestydatost, chlípnost; nepřátelství, svárové, nenávisti, hněvové, různice; vraždy, opilství a těm podobné věci, o kterých vám předpovídám, že kdo takové věci činí, království Božího nedojdou.« A takto tisícové křestanů, do nebe pozvaných, žijí jako pohané, a bude jednou nad nimi vyřčen soud, jestli pokání neučiní: Vy, andělé Boží, služebníci moji! svažte tyto nehodné na rukou i na nohou, a vyvrzte je do temností zevnitřních, kde bude věčný pláč a věčné skřípění zubů! V pravdě, že i z křestanů mnoho je povoláných, ale málo vyvolených!

3. Podobenství o pozvaných ku hostině nebeské týče se dále *povoláných do zvláštních stavů.*

Bůh uspořádal v přírodě viditelné, i ve světě duchovním, všechny věci tak, že jednomu každému tvoru vykázal určité místo, stvořil ho k jistému cíli. K jinému cíli jest slunce, k jinému měsíc, k jinému jsou hvězdy. Jiný úkol má na světě kůň, jiný pes, jiný pták. Jiný účel má obilí, jiný vonná růže na keři, jiný bodlák při cestě. Avšak všechny tvory Bůh učinil pro oslavu Jména Svého, i také k rozumnému užívání člověka.

A což, člověka byl by Bůh stvořil beze všeho účelu?

Kdož by tak pošetile souditi mohl? Bůh stvořil zajisté člověk, a celou přírodu pod panství jeho sklonil, aby člověk Boha i dokonalosti Jeho vždy lépe poznával; Boha, jakožto svrchovaného Pána svého uctíval; Jemu se klaněl; Jeho přikázání v pokoře plnil; a tak v životě tomto odplatu pro nebe si zasloužil.

I nepostavil Bůh lidem všem směru jediného; ale lidem rozličným i rozličné úkoly na světě dal, aby jedenkaždý v těch právě poměrech, do kterých ho Bůh postavil, svatou vůli Jeho konal. Jiný úkol má tedy na světě učenec, jiný řemeslník, jiný rolník; jiný muž, jiný žena; jiný zdravý člověk, jiný churavec; jiný stařec, jiný dítě. I jest povinností každého člověka, aby rozumem svým pátral, jaké schopnosti, náklonnosti i příležitosti Bůh právě jemu dal i poskytuje; a čím a jakým ho tedy chce míti, aby zde na světě vůli Jeho plnil, a cíle svého v nebi došel?

Ale jak mnoho jest lidí i křesťanů takových, kteří z úmyslu vůli Boží podrobili se nechtějí, a tlačí se do povolání, ke kterému Bůh je povolal; anebo, když i pravé povolání zvolili, pak v něm povinnosti svoje konati se zpěčují! Jak mnoho jest příkladně těch, kteří ve stav manžel-

ský vstoupili, ale pak docela zapomínají, čeho si v příčině věrnosti, lásky i poslušnosti před Bohem přisahou byli slíbili; a co jim Bůh v příčině řádného, křesťanského vychování dítek ukládá! Ó, v pravdě! i v příčině povolání do rozličných stavů mnoho jest povolanych, ale málo jest i bude vyvolených.

4. *A což tedy, má nás tento výrok Páně k zoufalství uvéstí?*

Ó, nikoliv! Spasitel chce jen, abychom výrokem tím byli varováni před opovážlivým spoleháním na milosrdenství Boží, a přede vši lekomyslností a lhostejností v životě. Svatý Pavel ale v listě I. k Tim. (2, 4.) tvrdí, že »Bůh chce, aby všichni lidé spaseni byli.« Když Bůh našemu spasení chce, tedy nebude On tím vinen, jestliže jednou mnozí svázáni budou na rukou i na nohou, a vyvrženi do temností zevnitřních; ale budou tím vinni nešťastníci ti jen sami.

Bůh nabízí nám svátostí, Svě vlastní Tělo za pokrm, nesčíslné oběti mše svaté, přímluvy svatých, zejména Rodičky Svě, a poskytuje nám nesčíslných příležitostí, abychom si Ho zavděčiti mohli. Žijme dle toho, užijme milostí Jeho; a pak můžeme pevně doufati, že i my do počtu vyvolených pojati budeme. Amen.

Na slavnost nanebevzetí Panny Marie.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

1. Slavíme dnes přeradostnou památku nanebevzetí přeblahoslavené Bohorodičky. Ona jest jedna ze sester našich, jež Spasiteli ovšem nejvěrněji

sloužila, a dnes v neskonalou odplatu u Něho vešla. Celé dvorstvo nebeské ji vítalo slovy a chvalozpěvy nejnadšenějšími jakožto věčnou od té chvíle Královnou svou. Bůh Otec blahopřál jí jakožto nejmilovanější Dceři Své; Bůh Syn se k ní vinul jakožto k nejpečlivější Máteři Své; Duch svatý ozářil ji nevýslovnou slávou Svou jakožto přečistou Snoubenku Svou; nejsvětější Trojice usadila ji na trůn po pravici Božského Syna jejího, a cť nevýslovnou a slávou nevypravitelnou korunovala ji.

A toho všeho zasloužila si přeblahoslavená Panna; poněvadž jako Maria Magdalena všecko opustila, u nohou Páně sedala, aby v Božských naučeních se kochala, a tak nejlepší stránku vyvolila: tak i ona, ale ještě daleko dokonaleji, a po celý život činila, ana slova Páně v srdci svém ukládala, o skutcích Páně co nejvěrněji rozjímalala, a život svůj co nejdokonaleji dle naučení Jeho zaříditi se snažila.

Jestliže ale v dnešním evangeliu čítáme o svaté Marii Magdaleně, kdežto přece je slavnost Bohorodičky Marie, vysvětluje se čtení to z té okolnosti, že obě Marie nejlepší stránku vyvolily, a životy své co nejdokonaleji Bohu zasvětily.

2. Kterak to ale přichází, pomyslí si snad mnohý, že ani v dnešním svatém čtení ani slůvka není o přeblahoslavené Panně, jejížto slavnost se koná, ale *vypravuje se o díle moudrosti Boží?*

V dnešním čtení se popisuje, kterak moudrost Boží hledala přebývání, a našla ho v lidu vyvoleném, israelském. I přikázal jí Bůh, aby v něm i přebývatí zůstala, a kořeny své zapustila. I učinila tak, a vládla v národě vyvoleném skrze kněze v městě Božím Jerusalemě, i v celé zemi svaté, a převýšila převzácnými dokonalostmi svými

veškeré vzácné stromovní, vydávajíc líbeznější vůni duchovní, nežli ono vydává vzácné vůně tomuto světu.

A zase se tážeme : • Co má chvála moudrosti Boží společného s nanebevzetím přeblahoslašené Panny Marie ?

Však, co se nám temným býti zdá, stane se nám srozumitelnějším, připomeneme-li si, že moudrostí Božskou nazývá se Sám Syn Boží, Kristus Ježíš ; a co se tedy v dnešním čtení dí ku chvále moudrosti Božské, že vypravuje se o Kristu Ježíši Samém.

On zajisté, když se vtělil, přebýval v dědictví Svém čili v národě vyvoleném Zákona Starého, v národě židovském ; a přebývá nyní ve vyvoleném národě Zákona Nového, v lidu křesťanském, skrytý v nejsvětější Svátosti ; a přebývati bude v něm až do skonání světa.

V národě židovském tedy žil Kristus Pán, na svět přišed ; v něm chodil z místa na místo, učil, dobrodiní činil na všechny strany ; na Sioně, v Jerusalemě, i ve vsi zemi svaté vydával skrze nevystihlé ctnosti a dokonalosti Své vůni nej-líbeznější, a vzácnější nežli všechno stromovní požehnané svaté země ; vůni tu vydává podnes, a vydávati bude po všechny věky.

Dobře tak. Ale kterak chvála Spasitele souvisí se slavností dnešní, se slavností nanebevzetí přeblahoslašené Panny ?

O, souvisí věru chvála syna každého s chválou matky jeho co nejúžeji ! Souvisí ale zejména chvála Syna Božího s chválou přesvaté Matky Jeho co nejúžeji, a sice zvláště proto, že co moudrý Sirach vypravuje ku chvále moudrosti Božské, nevztahuje se toliko k Pánu Ježíši, ale rovněž i ku přeblahoslašené Matce Jeho Marii, poněvadž ona byla

nejdokonalejším odleskem moudrosti Božské na zemi, a jest nyní nejdokonalejším odleskem slávy Syna svého v nebesích!

I ona byla z rodu Abrahama, Isaka a Jakuba; i ona měla dědictví své v národě israelském, a v něm zapustila kořeny. V chrámě jerusalemském sloužila Bohu zasvěcená od dětinství svého. A i v Zákoně Novém, v městě posvěceném, totiž v Církvi Páně, zapustila kořeny; a úctu požívá a požívati bude na věky. Právě v Církvi Páně vydává přesvatým životem svým vůni nejlibeznější, a jest vyvýšena jako nebenosný cedr na hoře Libanonu, jako vznešený cypřiš na královském Sioně, jako královská palma v Kádes, jako stkvostný keř růžový v Jerichu, jako spanilá oliva na polích, jako rozkošný javor při ovlažujících jej vodách, jako vonná skořice, libezný balsam, anebo výborná myrha v sadech Páně. A dnes za odměnu ctností svých vzata jest do slávy nebes.

3. Zvláštním řízením Božím obdrželi všichni apoštolové Páně od Boha vědomost, že se pozemští dnové jich všech matky i královny, Bohorodičky Marie, nachylují ku konci. I spěchali k ní všichni, aby se s ní naposledy potěšili, jež byla jejich utěšitelkou a pomocnicí v díle apoštolském po celých 15 roků od slavného nanebevstoupení Páně.

V Pánu zesnula Panna Maria ne tak z povinnosti nám všem společné, ale spíše z neúporné touhy po svém Božském Synu. I byla se všemožnými poctami do hrobky uložena. Z apoštolů přítomen nebyl jen sv. Tomáš, který byv příliš daleko na cestách apoštolských, dostavil se do Jerusalema teprve tehdy, když byla Matka Páně již k odpočinku uložena. I neustal žádati spolu-

bratří svých, aby hrob její ještě otevřeli, a jemu v přemilostnou tvář Bohorodičky ještě jednou nahlédnouti dovolili. A když se mu stalo po vůli, a hrob byl otevřen : hle! byla tam sice roucha Bohorodičky, ale tělo její vzato bylo do nebe. Z hrobky vycházela nevýslovná vůně, dražší a vzácnější, nežli z nejvonnějších rostlin ; a veškeré místo naplněno jest chvalozpěvy andělskými.

Tedy vzácnější vůni vydávala Bohorodička v životě i ve smrti, nežli všechny byliny tohoto světa ; a vůně života jejího oblažovati bude nebe i zemi po všechny věky. Právem čte se tedy chvála její ve slovech, jimiž chválena je moudrost Božská. A my nemáme si dnes chvály té toliko připomínati, ale máme se také povzbuzovati, abychom i my podobnou vůni bližním svým vydávali skrze život svůj.

Nuže tedy ! Plnila-li Bohorodička vůli Boží co nejdokonaleji : zachovávejme i my přikázání Boží i církevní co nejvěrněji, a plňme povinnosti právě toho stavu, do kterého nás prozřetelnost Božská uvedla, co nejsvědomitěji.

Snesla-li Bohorodička sedmerý meč bolesti z lásky k Pánu : i my obtíže a kříže tohoto života s odevzdaností do vůle Boží snášejme !

Tak budeme i my vydávati na světě vůni bohulibých skutků, a budeme potěšovati, poučovati, povzbuzovati k milování Pána Boha i sousedy, bližní, domácí své. A budeme-li vůni bohulibých skutků vydávati na zemi jako Bohorodička, splní nám Bůh jednou, co jí slíbil a splnil. V den smrti obdržíme oslavu duše ; v den vzkříšení ale i oslavu těla, abychom pak s duší i s tělem také vydávali vůni před Bohem i celým dvorstvem Jeho v nebesích. Amen.

II.

V ýklad evangelia.

1. Dnešní epištola popisuje vznešenost a zvláštní omilostění přeblahoslavené Bohorodičky, jak zjeveny byly proroku Páně na staletí napřed. Ale proč čte se dnes evangelium o Martě a Magdaléně, sestřách to Lazara, přítele Páně, jež Ho přijaly pohostinu?

Poslední slova evangelia toho podávají nám toho vysvětlení. Marie Magdalena, byvši dříve velikou hříšnicí, milostí Boží tknutá, upřímně se odvrátila od cesty, do záhuby vedoucí; a od té doby byla nejvěrnější učenicí Páně. U nohou Jeho sedávala, aby jí ani jediné slovo, z Božských úst Jeho vycházející neušlo; slova Páně v srdci svém skládala, v životě co nejbedlivěji plnila, a tak korunu neskonale odplaty sobě získala; a proto o ní Spasitel řekl, že Maria nejlepší stránku si vyvolila, jež od ní odňata nebude.

A podobně, ale ještě mnohem dokonaleji, jednala i Maria Bohorodička, jež dechem hříchu nikdy ani doteknuta nebyvši, slova Páně zachovávala všecka v srdci svém (Luk. 2, 51.), o tajemstvích Božích bez ustání rozjímala, co nejdokonaleji Bohu sloužila, a dnes, netoliko z milosti Boží, ale i v zásluhu za přesvatý život svůj způsobem nejslavnějším na nebe vzata byla.

Církev velí výroční památku nanebevzetí Bohorodičky konati co nejslavněji. A proto, kdekoliv katolíci na obzoru zemském žijí, bývají dnes svolávány k radostným bohoslužbám slavnostním vyzváněním; kazatelé slovy nadšenými pojednávají o dnešní památce; všude ozývají se radostné chvalo zpěvy a nákožné povzdechy zbožných věřících.

Ale o dnešním nanebevzetí Bohorodičky plešaj netoliko pozemčané, ale i celé dvorstvo nebeské; ano, dnes přicházejí ve slávě nevýslovně jí uvítat a uctit jakožto Královnu svou nesčíslní sborové nebešťanů; dnes blahopřejí jí všickni, že opustila to údolí slzavé, a vystoupila u vítězoslávě do říše radosti věčné.

I my máme spoluplesati, ale i také slavnosti dnešní k svému blahu užiti.

Kterak toho učiníme?

Když budeme nábožně rozjímati o odchodu i oslavě Bohorodičky. Uvažme tedy předně:

2. *Kterak se přeblahoslavená Panna se světem loučila?*

Přistupme v duchu ke smrtelnému lůžku jejímu, a pozorujme, co se tam děje, jak nám o tom zbožná podání z nejstarších dob vypravují.

Tu odpočívá vznešená Královna nebeská, podobajíc se slunci zapadajícímu. Obličej její září v nebeském vytržení. V posvátné touze vztahuje ruce své po Tom, k Němuž tolika něhou puzenou se cítí duše její. Ona neumírá smrtí ostatních lidí; neboť ani hříchem nám všem společným, hříchem dědičným, ani hříchem osobním nikdy poskvřena nebyla, aby musila pokutu za hřích snášeti, a v bolestech umírat. Ona neumírá v bolestném loučení se duše od těla: ale spíše, co při ní pozemského, proměňuje se poněáhu v bytost nadpozemskou, nebeskou.

Při ní stojí v hluboké uctivosti sv. apoštolé, jež byl Duch svatý k lůžku jejímu sezval, aby naposledy na zemi uslyšeli z úst jejích slova lásky a moudrosti nebeské, s jakými s nimi byla mluvila po patnácti letech, od slavného nanebevstoupení Syna svého, až po tuto dobu; a aby jim proslovila svá poslední přání v příčině správy

Církuje, duchovní choti Pána Ježíše. Při tom naplňují rozkošné libovůně komnatu, kde se přeblahoslavená Panna k odchodu chystá, a lehounce zaznívají svaté zpěvy ze sladkých úst andělů Božích.

Ó, vizme, jak umírá světice! jak zakončuje pozemský život svůj plný milostí Božích a zásluh vlastních! Jak se duše bohulibá zprošťuje vazeb pozemských! Není to smrt hrůzy, ale jen odchod k hostině nebeské; jen návrat do domu otcovského, a vzlet k Pánu Bohu.

Kdo z nás nepřál by si tak sladce a blaženě umíratí? Ó, zajisté, že přejeme si všichni blaženě umíratí. Jestliže ale přejeme si šťastně umíratí, proč nesnažíme se také vždy a všude čistě, spravedlivě, svatě, bohulibě žítí? Vždyť jen život ctnostný zabezpečuje hodinku šťastnou!

Svatý Bernard, o dnešní slavnosti rozjímaje, praví: »Dnes vyslala země stkvostný dar k nebesům, aby nebe, daru toho přijímajíc, smísilo, co jest lidského s Božským, co jest pozemského s nebeským, co jest nejnižším s nejvyšším. Dnes vydala země nejvznešenější plod svůj, aby nebe seslalo nám nejlepší dary své za něj!«

Zkoumejme v životě svém, jaký asi plod vyslali bychom my k nebesům, kdyby nás Bůh právě nyní k sobě volal? A jestli si netroufáme říci, že by to byl dar života svatého: zdaliž nemáme si ihned umíniti, v čem jsme chybovali, že napravíme, když ani dne ani hodiny odchodu svého nevíme?

3. Uvažme dále, *kteřak přeblahoslavená Panna na nebe vystupovala?*

Plesal radostí nesmírnou celý národ israelský, když mladistvý David kamenem, z praku vyhozeným, povalil bojovného obra Goliáše, pak vlastním

mečem jeho hlavu mu utal, a tak rodáky své z moci tvrdých Filištínských vyprostil. Vítězný David byl ve slávě neslýchané veden do Jerusalema.

Ale málo to!

Ve slávě převeliké vjížděl Pán Ježíš před krvavou obětí Svou na oslátku do Jerusalema. Učenici Jeho kladli roucha svá na cestu Jeho; jiní sekali ratolesti; jiní volali ohlušujícími hlasy: Hosanna Synu Davidovu! Hosanna na výsostech! Ale málo i to!

Všecka sláva, kterou lidé učiniti mohou, jest jen krátká, slabá, vratká; jest pouhým stínem oné slávy, kterou dnes dělal Jerusalem nebeský přeblahoslavené Bohorodiče. Jí přišli vstříc nesčíslní zástupové nebešťanů: svatí patriarchové i proroci, svatí mučenici, apoštolé, panny, milionové andělů; ji vítají do nebe jakožto Královnu svou; odvádějí ji před trůn Boha Otce, Jehož jest nejzdárnější dcerou; před trůn Boha Syna, Jenž i jejím Synem jest; před trůn Ducha svatého, Jehož přečistou snoubenkou jest. Kdo popíše blaženost, jež tehdy pocítovati počala Bohorodička!

Svatý Pavel tvrdí, že oko lidské nespaptilo, ucho lidské neuslyšelo, srdce lidské nepocítilo toho, co Bůh připravil v nebi těm, kdož Ho na světě milují. Tedy i ten nejposlednější světec okoušeti bude v nebesích blaženosti nevýslovné, nám pozemšťanům nepochopitelné. Jaké teprve blaženosti zakoušeti asi počala dnes ta, jež Syna Božího pod srdcem nosila, mateřským mlékem živila, mládí Jeho opatrovala, s Ním pod křížem spolu umírala, a po 15 roků po Jeho odchodu k vůli mladé Církvi Páně na zemi zůstávajíc, po Něm touhou nevýslovnou bažila?

Do tohoto plesání dne dnešního vpadněme, rozmilí v Kristu! i my, a radujme se, že jedna ze spolusester našich té cti došla. Pomýšlejmež ale i na toto: Do nebe jsme povoláni i my; i my jsme se na křtu sv. dítkami Božími stali; i za nás umřel Syn Boží na kříži; i nám nabízí milosti své na očistění a posvěcení ve svátostech. A proto i my užijevme milostí nám popřávaných pro čest Boží a spasení své, abychom i my jednou radostného nanebevzetí se dočekali. Amen.

Na slavnost Narození blah. Panny Marie.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

1. Dnešní epištola obsahuje chválu Moudrosti Boží, jejíž nejdokonalejším odleskem jest přeblahoslavená Bohorodička, jejíž den narození dnes slavíme. Co na chválu Moudrosti Boží právě přečteno, platí i na chválu přeblahoslavené Panny Marie.

A co tvrdí dnešní sv. čtení o Moudrosti Boží?

Dí: Že byla *»od věčnosti«*, a že při stvoření světa *»spolupůsobila«*; že posud působí na světě, a zejména že s *»rozkoší«* přebývá při synech lidských čili při lidech, zajisté proto, že oni jsou k obrazu Božímu učiněni. A poněvadž Moudrost Boží lidi miluje, vyzývá je, aby i oni zase ji milovali; a lásku tu osvědčovali pilným zachováním předpisů jejích, poněvadž jen tak *»naleznou život, a dosáhnou spasení od Hospodina.«*

Touto Moudrostí Boží vyrozumívá se druhá Božská Osoba, Pán Ježíš, Bohočlověk. On jest v pravdě jakožto Syn Boží od věčnosti, jako Bůh

Otec. On s Otcem spolu stvořil i spořádal svět. On přebýval s arcioctci, s proroky; je fídlil a ku spasení připravoval. Kristus Pán v čas Sobě příhodný přišel na svět, aby tu se syny lidskými přebýval. Před odchodem Svým z tohoto světa připověděl v lásce milým přátelům Svým: »Aj, Já s vámi jsem až do skonání světa.« Ba v nej-světější Svátosti oltářní dlí viditelně uprostřed nás pod způsobou chleba. Ano s rozkoší přebývá s lidmi, a nemohl se takřka od nich odloučiti. Odešel-li viditelně přece, učinil tak jen proto, aby nám v nebi stánky připravil; a slibuje: »Opět přijdu, a vezmu vás k Sobě, abyste byli, kde i Já jsem!«

Zdali že za tolik lásky nezasluhuje toho, abychom i my Jej navzájem co nejvíce milovali? Jestliže Kristu Pánu jesti rozkoší, přebývati s námi: zdali že nemá býti zase rozkoší naší, býti s Ním i při Něm?

2. A v pravdě, že užitečno nám jest, abychom Pána Ježíše co nejvroucněji milovali; a proto i lásku svou poslušností oproti zákonům Jeho dokonale osvědčovali. Neboť Sám praví:

»*Blahoslavení (jsou), kteříž ostříhají cest Mých*«, čili přikázání Mých!

Kdo má ale přikázání Páně řádně ostříhati, musí jich prvé znáti; a proto dokládá Moudrost Božská: »*Slyšte učení*«, abyste jich poznali;

»*a buďte moudří*«, plníce je; a

»*nezamítejte jich*«, čili nemějte je za věci povržení hodné, ježto vůle Boží jest ku blahu vašemu vzácnější, nežli perly a drahokamy; a užitečnější, nežli cokoliv na světě. A kdybyste vy pohrdli přikázáními Mými, nadešla by doba, kdybych i Já musil pohrdnouti vámi!

Opětně blahoslaví Pán Ježíš věrné plnítele vůle Své, dokládaje:

»*Blahoslavený člověk, který Mne slychá, a kterýž bdí u dveří Mých na každý den, a sřeže u veřeji dveří Mých.*«

Jako bývá u dveří na stráží hlídač, aby slyšel každé vrznutí dveří, a pohotově byl, rychle vůli pána svého vykonati: tak máme i my dle vůle Boží s pozorností sledovati každé napomenutí k dobrému, ať již vychází od lidí aneb od hlasu svědočnů. Máme s dychtivostí slovo Boží slyšeti, ano po něm bažiti, a ochotně je plniti. A činíme-li tak, slibuje Moudrost Božská:

»*Kdo Mne nalezne, nalezne život, a dosáhne spasení od Hospodina.*«

3. A co praví Moudrost Božská, čili Spasitel náš, Sám o Sobě, to vztahuje Církev Jeho i ku přeblahoslavené Rodičce Jeho, kterou v litanii loretánské vyzývá slovy: »*Stolice Moudrosti — oroduj za nás!*«

Jako si malíř dřívě vytvořil obraz v mysli své, nežli ho na plátně vymaluje: podobně měl i Bůh obraz přeblahoslavené Panny v mysli Své prvé, nežli Ona se na svět narodila. Vždyť Bůh jest vševědoucí, čili zná všechny věci minulé, přítomné i budoucí; On znal tedy napřed i pád prvých našich rodičů, i nabídku Syna Svého za spasení naše, i také budoucí přesvatou Matku Jeho. Přeblahoslavená Panna může tedy právem také o sobě říci, že »*od věčnosti ustanovena jest, a prvé, než země učiněna byla.*«

Může o sobě také tvrditi, »*že před propastmi počata byla; před pahrbky i řekami se zrodila*«; totiž že tehdy v mysli Boží již žila, a sice ne jakožto hříšný člověk, nýbrž jakožto hříchem dědičným nedotknutá panna, a tedy čistá a svatá,

podobná Synu svému, Pánu Ježši, Moudrosti Božské.

Hřích dědičný, před nímž Panna Maria byla, jestiť zajisté *propastí*, jež každého člověka pohlcuje hned při početí jeho; jest *řekou*, jejíž prudkost hrází zastavena býti nemůže; jestiť *pahrbkem*, jehož srovnati nelze. A před hříchem dědičným byla již přečistá Bohorodička v mysli Boží počatá i zrozená!

»I kochala se již tehdy, hrajíc před Bohem po všecken čas* ; to jest: Prvé ještě, nežli na svět přišla, žila v mysli Boží, i také v paměti lidí, ježto Bůh Sám ji již prvním rodičům předpověděl, prvé nežli je vyhnal z ráje; pak ale skrze arcioťce a proroky po všechna století památku na ni udržoval.

4. I byla přeblahoslavená Bohorodička netoliko od proroků Páně přečasto předpovídána, ale také životem mnohých žen Zákona Starého *předobrazena*.

Tak Eva, stavší se matkou živých, jak ji nazval Adam, stala se i předobrazem Panny Marie, jež jest matkou živých pro nebe, čili věrných křestanů.

Sára, manželka Abrahamova, stala se matkou Isaka, a národa vyvoleného v Zákoně Starém; a tak i předobrazem Bohorodičky, z níž narodil se Spasitel všeho lidstva.

Rebeka, jež vážila vodu, aby napojila velbloudy Eliezerovy, jest obrazem Matky Boží, jež váží milosti Boží ze zřídla Ducha svatého, aby jimi napojeni byli všichni po spasení žlzníci.

Rachel, manželka arcioťce Jakuba, stala se matkou Josefa Egyptského, jež král nazval zacho-vatelem či spasitelem země egyptské; a tak stala

se i předobrazem Bohorodičky, která byla Matkou Spasitele všeho pokolení lidského.

Juditha přemohla ukrutného nepřítel národa židovského, ana mu hlavu sfala; a stala se tak předobrazem Panny Marie, jež potřela hlavu hada pekelného, spasení našeho nepřítel nejhoršího.

5. Přeblahoslavená Panna Maria byla i rozličnými věcmi předobrazena.

Archa Noemova, vnitř i zevnitř klím natřená, jest předobrazem jejím, kterou sám posel Boží Gabriel nazval »milostí plnou«, čili ze všech stran omilostněnou.

Řebřík Jakubův, stojící na zemi a dotýkající se nebe, jest předobrazem Bohorodičky, jež jakožto člověk na zemi stála, ale skrze svou důstojnost mateřskou nebe se dotýkala.

Ohnivý keř Mojžíšův, jenž hořel ale neshořel, jest obrazem Matky Boží, jež i před porodem svým i po něm přečistou Pannou a stánkem Božím býti nepřestávala.

6. Přeblahoslavená Panna kochala se tedy u Boha napřed; i ona zve nás k milování Boha, a následování cest svých, jež jsou cesty spravedlnosti, čistoty, pokory, trpělivosti, lásky, pobožnosti; a zejména nejdokonalejšího se odevzdávání do vůle Boží, jako ona činila tehdáž, když mč sedmerých bolestí srdce její pronikal.

Matka Boží k nám volá dnes, ale i vždy jindy, jako slovy Moudrosti Božské, Syna svého: Ó synové lidští! Ostříhejte cesty, po kterých já jsem chodila, a po jakých chodil i Božský Syn můj! Učte se ode mne ctnostem, jež já jsem v životě svém tak dokonale konala! Já sedala u nohou Syna svého s dychtivostí, přijímala jsem naučení od Něho, a co nejvěrněji jsem je plnila. Čiňtež

i vy dle příkladu mého, a naleznete na světě spokojenost, život pravý a svatý; a dosáhnete jednou i vy spasení od Hospodina. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Thrákové, starý národ pohanský, měli ten obyčej, že, když se jim nový člen rodiny narodil, vypukali v pláč i bědování; když však jim někdo zemřel, konali veselé slavnosti. Mnozí pohanští mudrci s nimi souhlasili. Proč? Tvrdili: An se člověk na tento svět rodí ku práci a k nejrozmanitějším svízelům, třeba se při narození jeho rmoutiti; a poněvadž při smrti jeho nastává ukončení svízelů všelikých a odpočinutí věčné, třeba při smrti jeho se radovati.

Ba v pravdě, že veliké bídy stíhají každého člověka v tomto životě. Proslavený lékař pohanský Gallenus vyzoroval 112 nemocí toliko na jednom údu těla lidského; dějepisec Plinius tvrdí, že tělo lidské podléhá osmi stům nemocí; a lékaři počítali, že ze sta lidí, kteříž se na tento svět narodí, sotva šest dosáhne věku 60 let. Z těchto pozorování dá se ovšem vysvětliti zármutek pohanů při narození člověka, a veselí při jich smrti.

Avšak jinak jest, díky Bohu! při nás křesťanech. Nám nejsou sice bídy života pozemského tajnými; my ale víme, že novorozené dítě stává se na křtu svatém dítětem Božím, a že dostává jaksi zápis na život věčně blažený, když člověk bude v životě tomto rozličné bídy z lásky k Bohu s trpělivostí snášeti, a Jemu jakožto svrchovanému Pánu svému se vší upřímností a věrností sloužiti. Proto my novorozence nevítáme s nářkem, ale

s radostí, že se nový občan pro království nebeské narodil. Proto také oslavujeme s chutí Narození oné Paní, jež stala se příčinou této naší radosti; kterou slovy nadšenými popisuje dnešní svaté čtení epištolní; a o které dnešní evangelium slovy nadšenými píše: »Maria, z nížto se narodil Ježíš, Jenž slove Kristus.«

Ba, dnešní slavnost jest dnem radosti:

a) pro nejsvětější Pannu Marii samu; i

b) pro nás.

2. *Pro přeblahoslavenou Pannu jest dnešní slavnost dnem radosti*, poněvadž dnes začala pozemský život, v němž ji Bůh nade všechny tvory Své vyvýšil.

Vysoce postavenými jsou mocnáři i panovníci na tomto světě. Tisíce a miliony sklánějí se před nimi, a poslouchají jich na slovo. Ale výše stojí svatí v nebi, poněvadž se sláva jejich ozývá na nebi i na zemi; ano, že Bůh Sám je uctívá a zázraky oslavuje. Výše než obyčejní svatí a světice Boží stojí andělé, kteříž obklíčují trůn Pána nebes i země. Ale nade všechny pozemčany i nebeštany vyvýšena jest Matka Boží. Neboť všichni ostatní jsou jen služebníci Boží; ona ale může Pánu nebes říci: »Syn můj jsi Ty. Já jsem Matka Tvá. Já jsem Tebe porodila.«

Ó, jaká to nevýslovná, převznešená důstojnost! A na tu pamatuje Bohorodička dnes, kdy učiněn byl začátek života jejího pozemského, a kdy byl položen základ k nevypravitelné důstojnosti její.

K této nevýslovně vznešené důstojnosti povýšena byla ale přeblahoslavená Panna Maria i ze zvláštní milosti Boží, i pro vlastní nejvyšší přičinění své, ana život co nejsvětější vedla.

Ovšem! Klenotníci nezasazují diamantů do olova, ale do zlata; a také ani Syn Boží nemohl přijati člověčenství ze ženy leckterés, ale přijal ho ze ženy, jež se stkvěla svatostí nejvyšší, jaká jen tvorů možnou jest. A proto byla Maria Panna, jež se měla státi Matkou Boží, ze zvláštní výsady a milosti Boží od prvního okamžiku života svého v lůně mateřském bez hříchu; čili byla bez hříchu prvopočátečného počata. Maria Panna ale také od nejtěplejšího mládí svého ze zvláštní milosti Boží Bohu co nejdokonaleji sloužila, a všechny světce svatostí života svého převýšila.

Chválí se při Jobovi jeho *trpělivost*, s kterou snášel ztrátu velikého jmění svého, dítek svých, zdraví svého; ale vyšší byla trpělivost nejsvětější Panny, když bez nářku snášela pronásledování Božského Syna svého od Herodesa i od fariseů, Jeho přehroznou smrt, a pak patnáctiletou opuštěnost po Jeho slavném nanebevstoupení.

Chválíme při Abrahamovi jeho *víru v Boha*, ve které vlast i rodinu svou opustil; ale větší jest víra přeblahoslavené Panny, jež uvěřila, že bez muže státi se může Matkou, a to Matkou Boha; jež veškerá slova přesvatého Syna svého věrně v srdci svém přechovávala, a ve všem se jimi v životě řídila.

Chválí se *pokora* Davida krále, s kterou snášel pohanění nepřítelů svého, moha ho potrestati; ale pokornější jest Panna Maria, která, když ji posel s nebe »milostí plnou« nazval, a jí oznámil, že Matkou Mesiáše státi se má, prohlásila: »Aj já děvka«, čili jako poslední služebnice Páně; »staniž se mi podle slova tvého!«

Chválí se veliká *moudrost* krále Šalomouna. Ale moudřejší byla přesvatá Panna Maria; neboť,

- . kdežto Šalomoun i při své moudrosti posléze Bohu se zpronevěřil: přesvatá Panna vždy nejprve čest Boží i blaho bližních hledala, a tak nevýslovné důstojnosti své spolu i hodnou se ukázala.

Ba nejsvětější Panna převyšuje svou *čudností* čistotu Josefa Egyptského, Susany i všech paniců a panen; svým *pokorným suášením* sedmera mečů bolestí statečnost mučovníků; svou *horlivostí* pro čest Boží horlivost apoštolů; svým skrytým *strádáním* pro Boha zbožnost kajcovníků, pohrdání světa poustevníků. Ona jest v pravdě Královnou svatých všech.

Oslavujeme-li dny narození císaře a krále a děkujeme-li Bohu za milosti, jimiž ho obdařil: čím více sluší se dnes oslavovati den narození Královny nebes i země, a spoluradovati se s ní ze všech milostí, které jí Bůh popřál!

3. Avšak den dnešní jest netoliko dnem radostí přeblahoslavené Panny panen, jež od Boha po pravici trůnu Jeho usazena byla: ale *den dnešní jest i zvláštním dnem radostí pro nás všechny. A proč?*

Poněvadž přeblahoslavená Panna Maria, když se stala Matkou Spasitele, stala se i Matkou naší.

Ona porodila nám Toho, Jenž nás osvobodil od otroctví hříchu; Jenž zlomil moc ďábla nad námi; Jenž nás zbavil i trestů za hříchy. A nejen že nás Pán Ježíš těchto zlých věcí zbavil, ale On i způsobil, že Otcí Jeho můžeme říkati »Abba, Otče!« On nám nebe otevřel; On nám postavil žebřík vzhůru, po němž bychom do nebe vystupovati mohli; je to Jeho svatý Kříž! On nám slabým poskytuje i dostatečné pomoci, abychom do nebe vystupovati mohli; a sice ve Svých svátostech, při nejsvětější oběti mše svaté, a za odměnu ve-

škerých našich skutků v pravdě dobrých. Ježíš Kristus Matku Svou i výslovně nám jakožto Matku v závěti Své na kříži odkázal, když řekl miláčku Svému: »Ejhle Matka tvá!« A když Matičce Své Svou vůli na jevo dal, řka o miláčku Svém tehdejší, i o všech ostatních: »Ejhle syn tvůj!« a tedy i »ejhle dcera tvá!«

I miluje nás Matka Boží od doby, kdy se Ježíš Kristus skrze ni stal bratrem naším; miluje nás i dle odkazu přesvatého Syna svého, a dává nám o tom nesčíslných důkazů. Tisíce jejích chrámů od východu až na západ, oltářů, obrazů, soch jsou bezpočetnými důkazy o tom, že, kdo se k Matce Boží s důvěrou utíká, oslyšen nebývá ani v potřebách tělesných, a tím méně v potřebách duchovních. Nesčetné důkazy o tomto jejím milosrdenství vydávají zvláště poutní místa mariánská, jako na Sv. Hoře, ve Filipsdorfu, v Staré Boleslavi a. t. d. jen u nás v Čechách, nemluvě o Lúrděch, a nesčetných poutních místech v cizině.

Proto radujme se dnes z Narození přebhlaslavené Panny, a uctívejme ji modlitbami; ale netoliko těmi, nýbrž i následováním jí ve ctnostech jejích: v pokoře, čistotě, trpělivosti, lásce k Bohu. Modlívejme se na počest její rádi růženec, anděl Páně, Zdravas a jiné — sv. Alfons poctil ji při každém tlučení hodin modlitbou Zdravas — a ona pomůže i nám zajisté, abychom chyb svých napravili, bohubilbě žili, a jednou se s ní v blaženosti Božského Syna jejího sešli. Amen.

Na slavnost Jména přeblah. Panny Marie.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y.

1. V dnešní epištole vykládá Moudrost Božská převzácné působení své při lidech pro jich blaho pozemské i záhrobní; a vybízí nás, abychom nabízených milostí si osvojili a šťastnými se stali.

Působení Moudrosti Boží na zemi podobá se ale nejvíce působení Bohorodičky na světě; a proto také Církev svatá tu chválu, kterou Písmo svaté Moudrosti Božské připisuje, obrací též na pochvalu přeblahoslavené Panny Marie; a proto také dává v dnešním evangeliu čísti stat, vypravující o zvěstování andělském. Neboť od té doby, kdy přeblahoslavená Panna proslovila věčně památná slova: »Aj, já děvka Páně, staniž se mi podle slova tvého,« počala býti Matkou Bohočlověka, a tak i Moudrosti Božské nejbližší a nejpodobnější.

Slavíce památku přesvatého Jména Panny Marie, uvažujme tedy o přednostech Bohorodičky, jak nám je dnešní svaté čtení líčí. Ústy moudrého Siracha líčí nám ale Moudrost Božská, čili sama druhá Osoba Božská, působení Své přímé i nepřímé skrze přeblahoslavenou Pannu Marii takto:

2. »*Jako vinný kmen vypučila jsem, (a tak vydala) »libou vůni« (všelikých Bohu libých ctností). »A květ můj« (nepodobá se rozličným květům v přírodě, jež opadávají, aniž by byly plodu měly; ale) »přináší ovoce«; (a to jest): »čest a poctivost«; (čili ovoce čestné a převzácné před Bohem i před lidmi).*

Co tuto slovy Zákona Starého o Moudrosti Božské promluveno, vyjádřil v Zákoně Novém

Spasitel Sám, ona vtělená Moudrost Božská, slovy těmito: »Ját jsem vinný kmen, vy (jste) ratolesti. Kdo zůstává ve Mně, a Já v něm, ten nese ovoce mnohé« (Jan 15, 5.).

Nejúžeji s Božskou Moudrostí, s druhou Božskou Osobu, spojena byla přeblahoslavená Panna Maria; a proto také ona vydala nejlíbější vůni i ovoce všelikých bohulibých ctností.

Tak příkladně zajisté osvědčila nezdolnou víru a naději v přípravě Hospodinovy o Mesiáši i tehdy, když On umíral; a když jako ztracenou zdála se býti naděje, že by Pán Ježíš svět vykoupiti mohl.

Přeblahoslavená Rodička Boží osvědčovala nesmírnou *pokoru* a *poslušnost* k Bohu, když od anděla přijavši poselství o mateřství svém, prohlásila o sobě: »Aj já děvka Paně; staniž se mi podle slova tvého!«

Panna Maria vydala i plod nejpožehnanější, o němž prohlásila teta její Alžběta: »Požehnána jsi mezi ženami, a požehnaný — plod života tvého,« jímž jest Ježíš!

A jako Moudrost Božská přeblahoslavenou Pannu uzpůsobila, aby vydávala vůni nejkrásnějších ctností: tak podobně činí i jiným lidem, kdo po jejích darech touží a se snaží; a proto blaze každému, kdo se Moudrosti Božské tak pevně přidržuje, jako ratolest kmenu vinného!

3. Moudrost Boží dále dí o Sobě:

»*Já jsem matka krásného milování*«; tedy ne milování hříšného, nečistého, ale nevinného a svatého milování Boha i bližního.

Dále dí: Já jsem matka »*bázně*«, bázně totiž dětinné, čili takové, jež nás učí Boha se báti jako Otce, a tedy Jemu ani té nejmenší nevole nezpů-

sobiti, a proto ani nejmenšího hříchů se nedopustiti.

Dále dí: Já jsem matka *»poznání«*, totiž pravého poznání Boha trojjediného; poznání všeho toho, co Bůh zjevil, svatí apoštolové kázali, a co římsko-katolická Církev neustále k věření předkládá.

Konečně dí: Já jsem matka *svatí »naděje«*, čili naděje, jež nelenoš, ale vůli Boží koná, a při tom pro zásluhy Ježíše Krista a přímlyvy svatých od Boha očekává odpuštění hříchů, milost k dobrému, věčnou blaženost, ale i všechno to na světě, co duši i tělu v pravdě prospívá.

Tyto ctnosti vyrůstají tedy na ratolestech, jež spojeny jsou s vinným kmenem Moudrosti Božské.

A poněvadž Bohorodička s Moudrostí Božskou nejdokonaleji spojena byla: a proto i ona nade všechny tvory vynikala skálopevnou vírou, jež stala se základem víry apoštolů, mučovníků i všech věřících; nezdolnou nadějí na pomoc s hůry; bázní, že i stínu hříchů se uchránila; a ohnivější láskou k Bohu, nežli mají i nejvyšší kůrové andělů, i největší přátelé Boží z lidí.

A proto blaze každému, kdo jest s Moudrostí Boží jako ratolest s kmenem vinným ve spojení, poněvadž jedenkaždý s Moudrostí Božskou spojený nabude od ní nevyrovnatelných ctností.

4. Moudrost Boží dále o Sobě tvrdí:

»Ve mně jest všeliká milost (k dosažení blaženosti a pravdy; ve mně všeliká naděje života i ctnosti.«

Ano tak jest. Spasitel proto o Sobě dí apoštolům Svým: *»Ját jsem vinný kmen, vy (jste) ratolesti . . . beze Mne nemůžete ničeho učiniti«* (Jan 15, 5); když se totiž ode Mne, jakožto kmene

vinného, odloučíte. Bez pomoci Boží právě tak ničeho nedokážeme: jako ratolest vinná ovoce nevydá, když štav z kmene vinného více nepřijímá.

Také Bohorodička vydává milosti, a pomáhá nám k životu ctnostnému. Avšak s tím rozdílem: že Moudrost Božská má vše Sama ze Sebe — kdežto přeblahoslavená Panna, cokoli má i dává, udílí jen z darů a milostí Božích. Ona byla ale milostmi Božími co nejhojněji naplněna; pročež ji i anděl pozdravil slovy: »Zdravas Maria, milostí — plná!«

A že tedy i Ona darů Božích přehojně udílí, o tom svědectví vydávají nesčíslné svatyně na obzoru zemském; nesčetné zázračné obrazy její, při nichž ctitele své obohacuje. A proto také Církev Páně tolik slavností marianských do roka koná, a právem k ní volá: »Naděje naše — oroduj za nás!«

5. Ovoce Moudrosti Božské jsou tedy rozličné ctnosti nejvzácnější. Kdo jich chce nabýti i užiti, musí ale k Moudrosti Božské se žádostivostí přistupovati. A proto ona volá:

»Přistuptež ke mně všichni, kteříž mne žádostivi jste, a ovocem mým nasytte se; neboť duch můj jest nad med sladší, a dědictví mě nad med a plasť strdi«; čili nad prostředek plasti, kde jest med nejčistší, a tudíž i nejsladší. A koho já sladkostí svou opojím, ten na ni nikdy více nezapomene, ale vždy v dobré paměti ji zachová; a proto také

»památka má na věky věkův!«

»Pojďte ke Mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste,« volá jindy Moudrost Božská vtělená, »a Já občerstvím vás« (Mat. 11, 28).

6. Kdo pozvání toho přijme, vštm nejlepším nasycen bude; neboť praví Božská Moudrost:

»Kdož mne jedí, ještě lačněti budou; a kdož mne piji, ještě žizniti budou«.

Kdo se nasytí pokrmý pozemskými, přestane lačněti; ale kdo užívá sladkého ovoce milostí Božích, jen vždy více po nich baží, a Bůh všemohoucí vždy novými způsoby ho nasycuje i opojuje.

7. Ale co znamená *»Moudrost Božskou jísti a píti?«*

To znamená, Boha s největší ochotou poslouchati. Proto dí:

»Kdo poslouchá mne, nebude zahanben,« (ani trestán, ani zavržen); *»a kteří pracují se mnou, nebudou hřešiti«*; poněvadž lidé hřeší vždy jen tehdy, když proti Moudrosti Božské jednají, jak praví Pán: *»Kdo není se Mnou — proti Mně jest!«* (Luk. 11, 23).

Jestliže ale již každý, kdo s takovou žádostivostí po Moudrosti Božské prahne, jako lačný po pokrmu a žiznivý po nápoji, nesmírných milostí účastným se stává, dosáhnou ti, kteří mimo to i své bližní k Bohu vedou, odměny ještě zvláštní. Proto dokládá Moudrost Božská:

»Kteříž vysvětlují mne, život věčný míti budou«.

Přidržíme se Moudrosti Božské podobně věrně, jako přeblahoslavená Bohorodička, aby jednou i vlastní naše jméno bylo oslaveno na zemi, i před celým dvorstvem na nebi. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Slovy nadšenými líčí dnešní sv. čtení cenu pravé moudrosti, na bázni Boží založené. Církev svatá, dávajíc dnes čísti evangelium o zvěstování

Panně Marii poselství, vztahuje také k ní tu chválu, a sice proto, že z lidí ona nejdokonaleji dle pravé moudrosti žila, poněvadž i nestvořená Moudrost Božská nejbohatšími dary svými ku životu takovému ji uzpůsobila; i že přeblahoslavená Panna sama dle sil svých vzoru moudrosti pravé dosáhnouti se snažila.

My lidé všichni jsme již tak stvořeni, že se cítíme puzenými, snažiti se po něčem vyšším. Kdo jest podřízeným úředníkem, přeje si býti představeným; kdo má tisíc zlatých jmění, snažívá se na to, aby nabyl dvou tisíc; a nabyli-li dvou tisíc, přává si jich míti pět i více. Máme-li ale vytknutého cíle snáze dosíci, třeba nám vzoru, dle něhož bychom se řídili, na němž bychom krásu nebo užitečnost svého cíle jako v zrcadle zřeli, a ku dosažení jeho se povzbuzovali. Proto kdo se chce státi v nějakém umění mistrem, do učení vchází k mistru téhož umění; kdo chce statků pozemských nabýti, ohlíží se rád po těch, kteří s málem začali a pak zbohatli; a snaží se jich napodobovati.

2. Nejvyšší ale snahou všech nás má býti, abychom se jednou po bédách tohoto slzavého údolí stali účastnými života lepšího, věčně blaženého, jak nám ho Bůh za věrné služby v životě tomto za odměnu slibuje. Je-li ale dostižení života věčně blaženého naším nejvyšším cílem: pak i nám jest k dosažení cíle tohoto třeba vzoru, dle něhož bychom se řídili, abychom při obtížích tohoto života neumdlévali a úzkostmi zmítání nebyli. Musíme tedy míti před očima nějakou duši, jež jako my na zemi žila a cíle svého co nejdokonaleji dosáhla.

Nejdokonalejším vzorem, jak bychom se měli cíle svého v nebesích domáhati, jest nám ovšem Kristus Pán Sám, Jenž po ukrutných bojích na

zemi jakožto vítěz vystoupil na nebesa, a usadil se po pravici Boha Otce. Avšak vzor ten jest nám až příliš vznešeným, poněvadž Kristus Pán byl netoliko člověkem, ale zároveň i Samým Synem Božím! Jakožto člověk ukázal nám ovšem co nejdokonaleji, jak bychom se cíle svého za hrobem s nejvyšším úsilím domáhati měli; avšak že jest i Bohem, zdá se nám, že mohl tak činiti toliko za pomoci sil Svých Božských, jichž se nám ostatním lidem nedostává. Jestli bychom ale mezi lidmi samotnými našli takovou duši, jejíž přičinění by bylo dokonalým odleskem působení a života Samého Pána Ježíše, mohl by nás takovýto podružný vzor tím více povzbuzovati, abychom dle něho i své jednání zařídili, v bojích vytrvali, v pokušeních neklesli, v dobrém setrvali, a věčně blaženými se stali.

A hle! takovýmto podružným vzorem života bohulibého jest nám přeblahoslavená Panna, jejížto vznešeného Jména slavnost právě dnes konáme. Jako dala Synu Božímu podobu člověka, ana Ho porodila: tak podává i nám obraz Vykupitele životem svým, ctnostmi nejvznešenějšími naplněným. Není zajisté ctnosti, které by přeblahoslavená Bohorodička nebyla co nejdokonaleji osvědčovala. Nejmenší pochybení bylo jí věci neznámou; i nejmenší milosti užívala k duchovnímu obohacení. Nebylo vnuknutí, jimž by nebyla s ochotou sluchu popřávala; není písmenky Zákona Božího; kteréž by nebyla věrně plnila!

3. Tázete se při Bohorodičce *po Božských ctnostech*, bez nichž nikdo do království Božího nevejde?

Hle, ona vše za neklamnou pravdu přijímala, co Bůh zjevil, protože On to zjevil. *Víry* v Mesiáše neztratila, ani když Ho v chlévě porodila, ani

když s Ním do Egypta utíkala, ani když pod křížem Jeho stála, ani když mrtvého v rukou svých měla.

Tážete se po ctnosti *naděje*?

Přeblahoslavená Panna všecko s dokonalou jistotou od Boha očekávala, cokoli slíbil, poněvadž z víry přesvědčena byla, že Bůh všemohoucí všechny sliby Své splniti může; a jakožto nejvyš pravdomluvný, dobrotivý a svatý také vždy je plní. A proto ve vykoupení člověčenstva skrze Syna svého ani tehdy doufati nepřestala, když všechno dílo Jeho jako zničené býti se zdálo.

Tážete se po ctnosti *lásky*?

Celý život přeblahoslavené Panny byl osvědčováním lásky k Bohu, Jemuž celé srdce, celou duši, veškeru mysl, i vši sílu svou věnovala.

Tážete se po *ctnostech základních*, na nichž ostatní jsou postaveny?

Aj! Dnešní svaté čtení chválí ji, jakožto odlesk Moudrosti Božské; a Církev velí ji vzývati slovy: »Stolice moudrosti«, a »Panno nejmoudřejší — oroduj za nás!«

Tážete se po její *střídmosti a zdržlivosti*?

Církev Páně jí v příčině té chválu vzdává ve slovích: »Panno panen — oroduj za nás!«

Tážete se po její *spravedlnosti*?

Církev odpovídá k dotazu vašemu vzýváním jí slovy: »Zrcadlo spravedlnosti — oroduj za nás!«

Tážete se po její *síle a statečnosti*?

Pod křížem umírajícího Syna jejího ji pozorujte; na nesčíslná dobrodiní, jež svým ctitelům prokazuje, se rozpomeňte, a bez rozpaků s Církví vzývati ji budete slovy: »Panno mocná — oroduj za nás!«

Tážete se po *základě všech ctností* při ní?

Aj, slyšte, co řekla, když jí anděl s nebe zvěstoval, že se má Matkou Syna Božího státi. V nejhlubší oddanosti a pokoře prohlásila: »Aj, já děvka (čili poslední služebnice) Páně; staniž se mi podle slova tvého!« A dobrotu Boží opěvuje ve chvalozpěvu Magnifikat slovy: »Vzhlédl Bůh na ponížení děvky Švé!«

Tážete se po *trpělivosti* Bohorodičky?

Vzpomeňte, že sedmerý meč bolesti pronikl srdce její, aniž by byl kdo nářku z úst jejích slyšel, ani tehdaž ne, když mrtvé Tělo Páně do hrobu provázela.

Tážete se po *skutcích milosrdenství* jejího?

Dojděte k svatebníkům v Káni galilejské, a užitě v duchu, kterak tam Pán Ježíš právě k její prosbám Svůj první div učinil, an vodu ve víno proměnil, a tak chudé svatebníky z rozpaků vysvobodil.

Zkrátka: Projděme celou řadu ctností, a shledáme, že přeblahoslavená Bohorodička výborně je konala. Zkoumejme všechny okamžiky jejího pozemského života, pokud Písmo svaté a posvátné dějiny nám o něm vypravují: a nenalezneme žádného, jenž by byl bez lesku, bez zásluh, bez rozmnožování pokladů duchovních! Proto také sv. František Saleský právem o ní dí: »Život přeblahoslavené Panny Marie nebyl ničím jiným, leč neustálým pokračováním od ctnosti ku ctnosti!«

Panna Maria jest nám tedy dokonalým vzorem života bohulibého, poněvadž příklad Syna Božího nejlépe napodobovala, a při tom pouhým člověkem byla, jako jeden každý z nás.

4. Co by nám byl ale i ten nejdokonalejší vzor platen, kdybychom se jím neřídili? Co by nám prospěl i nejvyhlášenější vůdce v bojích, kdybychom ho nenásledovali? A co by nám pro-

spěla přeblahoslavená Panna bohulibým životem svým, když bychom dle něho žítí se zpěchovali? •

Z toho následuje, že nemáme jen četné mariánské svátky v roce církevním spolusvětiti, ale že máme při těch častých svátcích dle vůle Církve Páně také vždy ty úmysly v sobě vzbuzovati, a v nich se utvrzovati, že budeme Bohorodičku v přesvaté lásce její k Bohu následovati; a proto dle nejlepších sil svých, jedenkaždý dle povolání svého co nejvěrněji Bohu sloužiti!

• Tak slibme si i dnes zde před Bohem, že budeme odlesk chválené Moudrosti Božské, přeblahoslavenou Pannu v bohulibém životě následovati, aby stala se ona nám požehnanou učitelkou i vůdkyní v životě i smrti. Amen.

Na slavnost sedmibolestné Bohorodičky.

(Na třetí neděli v září.)

1. Slavnost sedmi bolestí Bohorodičky koná se každoročně dvakrát; jednou v pátek před květnou nedělí, a podruhé dnes, ve třetí neděli měsíce září. V postě konáme památku sedmi bolestí Bohorodičky, jakožto spolutrpitečky s Pánem Ježíšem za spasení naše, abychom na utrpeních i zásluhách jejích podílu nabyli; dnes konáme památku sedmi bolestí přeblahoslavené Panny jakožto »Královný mučeničků«, jež po svém nanebevzetí v nebi za nás oroduje, a Syna svého i své zásluhy nám přivlastňuje. V postě slavíme tedy utrpení přeblahoslavené Panny, a dnes její oslavení za přehrozné sedmero utrpení.

Slavnost sedmi bolestí Panny Marie koná se od 15. století křesťanského, a sice na odvetu, že v té době zfanatisované rotý pobloudilců husit-

ských sochy i obrazy Pána Ježíše a Jeho přesvaté Matky hanebně zneuctívaly a ničily.

2. Na smutné doby ty máme převzácnou památku i my, a sice onu velikou, kamennou sochu, pod kruchtou jako v kapli, vystavenou. Táž bývala uctívána jakožto socha zázračná v klášterním kostele sv. Kříže většího, kde nyní stojí nová školní budova pro zdejší farní osadu, již ve 13. století. Roku 1420. byla od husitů zneuctěna tak, že Pánu Ježíši i Panně Marii, na ní zobrazeným, hlavy byly sraženy, a socha vhozena byla do rumu z vypáleného kostela a kláštera, načež po dvě století bylo po ní šlapáno. Když se náboženství katolické opět vzmohlo, vrátili se i klášterníci, křížovníci s červeným srdcem na svém rouchu; doopuštěných svatyní. Roku 1628. kostel i klášter opět obnovili, a z rumu vyhrabanou a opravenou sochu sedmibolestné Bohorodičky k nové účtě ve chrámě svém vystavili. Tam byla socha od nábožných Pražanů uctívána až do roku 1784, kdy císař Josef II. klášter i kostel ten zrušil; načež dne 10. května téhož roku byla socha převezena do této svatyně.

Majíce před očima starobylou, zázračnou sochu tu a konajíce dnes jako pouť při ní, uvažme, co ona nám na srdce klade, abychom i my se milostí Bohorodičky i Božského Syna jejího hodnými stali.

3. Socha představuje Bohorodičku v době, kdy šestý meč bolesti srdce její pronikal, kdy jí totiž mrtvé Tělo Syna jejího na klín položili. Která matka nezapláče nad smrtí dítěte svého, jediného? I tehdy, když jí snad dítě v životě jen hoře působilo!

Čím více která matka dítě své miluje, tím větší bolesti se nad smrtí jeho trápí.

Nemůže ale žádná jiná matka dítě své více milovati, nežli milovala přeblahoslavená Panna Pána Ježíše, poněvadž On jí byl Synem jediným; a sice Synem nejněžnějším, nejposlušnějším, nej-laskavějším; a poněvadž v Osobě Jeho uctívala zároveň Syna Božího, a klaněla se Jemu. Jak hrozným musil tedy býti meč bolesti, jenž pronikl mateřské srdce její, když Ho mrtvého na klíně svém chovala! Ó v pravdě, že mohla volati slovy prorokovými: »Ó vy všichni, kteříž jdete cestou, a vizte, jestli bolest jako bolest má!« (Pláč 1, 12).

4. I hledí Matka Boží na mrtvé Tělo Syna svého, a na mysl její vystupuje celý přesvatý život Jeho, jež v tomto Těle ztrávil; a pohlížeje na otevřené a krvavé rány Jeho, znova spolu cítí všechny muky Jeho.

Pohlíží-li do znetvořené, zkrvácené, zsinalé tváře Jeho, spolu pocituje muky Jeho, jež snášel, když se v getsemanské zahradě na obličejí tom Krví potil; když Jej nešťastný Jidáš políbením na tuto přesvatou tvář hanebně zradil; když Ho pochop Annášův v tuto tvář pěští udeřil a znectil. Pohlíží-li na rozedrané Tělo Jeho, na němž zdravého místečka nenalézá, zdá se jí, jakoby slyšela svištění trnových metel a kožených bičů, z nichž rány na přesvaté Tělo to dopadaly, když k ne-spravedlivému rozkazu Pilátovu byl ku sloupu přivázán a bičován.

Pohlíží-li na hlavu, trním korunovanou, vidí v duchu strážce vojenské, jež Syna jejího v důstojnosti Jeho královské hanebně ztupily, any Ho trním korunovaly, šarlatem přioděly, a před Ním rouhavě poklekały. Vyhlíží v duchu k síni Pilátově, jenž Syna jejího ztupěného s místa povýšeného lidu ukazoval se slovy: »Ejhle člověk!«

A slyší při tom hrozné výkřiky lidu svedeného:
• Ukřížuj! Ukřížuj! •

Pozoruje-li ramena Jeho zraněná, roztříštěná, slyší v duchu pronikavý řev polnic, oznamujících lidu na smrt odsouzení Syna jejího. I stojí v duchu na rohu ulice, a vidí tudy Pána Ježíše s těžkým křížem se potáceti, ano po třikrát pod tíhou jeho klesati. Pozoruje, kterak Ho katané bitím ku povstání nutí, a jako beránka na jatky vedeného obkličují. Vidí ulice, Krví přesvatou potřísněné, a prach i bláto s Krví tou smíšené. Ó, jak hroznou muku duševní působily jí pohledy ty!

Pohlíží-li na hrozné otvory na rukou i nohou Páně, připomíná si, jaké že se to odměny dostalo přesvatým těm rukoum od lidí nevděčných, jimž jen žehnal a dobře činil? Jaké odměny dostalo se rukoum těm, jež dílo apoštolské po tolik roků konaly a hledaly, co bylo zahynulo? I vzpomíná Bohorodička, že, než tyto hrozné otvory na rukou i na nohou Syna jejího byly učiněny, byl On od katanů k zemi sražen, na kříž položen; a když Jemu údy Jeho na kříž natahovali a přibíjeli, že kosti v Těle Jeho praskaly. I zdálo se jí, jakoby jedenkaždý úder kladivem vnikal i do duše její.

Pohlíží-li na ránu v boku Jeho, vzpomíná, jak vojín mrtvé Tělo Syna jejího ještě zneuctil; a zdá se jí, jakoby kopí vojínovo otvíralo i vlastní srdce její.

A nyní dali jí mrtvé Tělo Páně na klín, a to pod křížem! Jak jinak je nyní na klíně chová, nežli bylo v Betlémě! I tam byl sice Spasitel chudý, nahý na svět se narodil; ale tam měla plénky, jimiž nahoty Jeho ukryla, a zpěv andělů ji obveseloval. Ale nyní nahý snat byl s kříže, a ona nemá, čím by nahoty Jeho pokryla! Roucho Jeho vzali vojáci v plen; a o sukni Jeho, kterou ona

sama byla Jemu utkala, metali los. Na místě pak zpěvů andělských ozývaly se potupy a rouhání surových nepřátel.

5. Co kladou nám tedy na srdce socha i slavnost sedmibolestné Bohorodičky?

Že cesta k nebi není cestou pozemských radovánek a pustých rozkoší: ale že cesta k nebi jesti cestou utrpení, křížů, pokání. Kdyby jiná cesta k nebi vedla, než cesta zapírání sebe: Ten Pán Ježíš, Jenž z lásky k nám i trůn Otce Svého v nebesích opustil, a jako člověk na svět přišel, byl by nám dojistá i této snadnější cesty k nebesům, cesty bez pokání, bez křížů a bez zapírání sebe ukázal. Ale On Sám do nebe vstoupil po mukách nejhroznějších; On vlastní Matku Svou vedl po cestě sedmerych mečů bolesti; a není tedy zajisté ani pro nás cesty bezpečnější, nežli jak ji v moudrosti Své naznačil slovy: »Kdo chceš přijíti za Mnou (totiž do nebe): zapři sebe sám, vezmi kříž svůj na sebe, a následuj Mne!«

Z toho následuje: Nereptej, příteli! když na tebe Bůh dopustil chudobu, nemoci, pronásledování, zpronevěru nejbližších, anebo jakékoli jiné soužení; ale s ochotou jich z ruky Páně přijímej jako lék, sice odporný, ale uzdravující. Čiň si ale také násilí skrze upřímné, ač obtížné pokání, v postech, umrtvování vůle, modlitbách, dobročinně. Neboť kříž jest bezpečnou cestou k nebesům; kříž jest klíčem ku bráně nebes; kříž jest znamením, v němž nám lze nade všemi nepřáteli spasení zvítěziti.

A zvítězíme-li v bojích zde, uvede nás Pán za odměnu do stanů Svých, kde On, na světě ukřížovaný, v nevýslovné slávě i blaženosti panuje s Matičkou Svou, zde na světě sedmibolestnou. Amen.

Na slavnost stětí sv. Jana.

1. Konáme dnes památku stětí sv. Jana Křtitele. Představme si v duchu, jako bychom byli při dvoře krále Herodesa. V temném žaláři jeho stkvostného hradu prodlévá svatý kazatel pokání, a strádá. V hořejších síních téhož hradu sedí Herodes se svými hosty při bohatém kvasu, a veselí se s nimi. Tehdy nikterak na to nepomýšlí, aby mravokárce Jana života zbavil. Ale brzo potom dává ukrutný rnzkaz, aby kat přinesl hlavu jeho na míse.

Kterak to jen přišlo, že uprostřed hodování schopen byl takové ukrutnosti?

Nedopustil se Herodes toho, i pohanům hrozného zločinu jen tak náhle: ale připravoval se k němu po delší dobu; sestupoval totiž od hřichu ke hřichu, až i toho se dopustil, nač zprvu ani sám nepomyslí!

Uvažujme o příčinách zločinu Herodesova, abychom i my se někde nedopustili hříchů, na které jsme s počátku ani nepomyslí; a abychom duši svých neuvedli do záhuby!

2. První příčina pádu Herodesova bylo jeho *nemírné hodování*.

Sezval si hosty k svému svátku, a odevzdal se s nimi s chutí bujným požitkům a hýření, jaké při podobných slavnostech pohanských velmožů byly v obyčeji; a toto nestřídmé užívání jídel i nápojů přivedlo ho na bezceť.

Herodes býval opatrný, prozřetelný i lstivý. Znae velikou vážnost sv. Jana u lidu, chytrácky ho při životě zachovával; ano i sám rad ho poslouchal, ač Herodias již dávno na něho doléhala, aby se mravokárce toho zbavil. Když ale tělo své mnohým a vybraným jídlem rozpálil, a ne-

mírně vína požil: vstouplo ono jemu do hlavy, zatemnilo rozum jeho, otupilo soudnost jeho, přemohlo opatrnost jeho; a tak proti svému zdání vydal hrozný rozkaz k zavraždění světce.

Z toho poznejme, jak nebezpečnou jestiť nestřídmost v jídle a pití. Ne bez příčiny varuje sv. Pavel před nestřídmostí, zejména ale před nemírným užíváním nápojů opojných, a mezi nimi vína, řka: »Ve víně jest chlípnost.« (Efes. 5, 18). A sv. Jeroným dokládá: »Opojně nápoje jsou první zbraní ďáblou, zejména proti mládeži. Víno a mládí smyslnost a chlípnost dvojnásobně rozněcují. Proč tedy přilévati oleje do ohně? Proč žáru mladistvého těla ještě přidávati hořlavých látek?«

Ó, jak mnohý dopustil se po hojném pití opojných nápojů skutků, jimiž všechny své posavadní zásluhy za krocení zlých náklonností rázem ubil; hoře pro celý následující život si připravil; rodičům i dobrodincům život ztrpčil; ba snad první krok k věčné záhubě své učinil!

Nestřídmost právem čítá se mezi hlavní hříchy, z nichž každý podobá se hadí hlavě, za kterou plazí se dlouhé tělo, čili dlouhá řada hříchů jiných.

3. Druhá příčina, jež Herodesa hodujícího k vraždě roznítla, byly *všetečné pohledy na hříšnou tanečnici*.

Salome, nestoudná dcera nestoudné Herodiady, vstoupila mezi zpílé hodovnsky, aby před jejich zraky tančila, a tanec svůj hrou na bubínek se zvonečky a zpěvem doprovázela. Vínem rozohnění hodovnski s chlípnou žádostivostí pohlížejí na postavu její, a Herodes sám jako bezsmyslným, ba šíleným se stává; neboť nabízí tančící lehkomyslnci v odměnu i půl království svého!

Ó, Herodesi! Kam tě až přivedl žádostivý pohled! Za kus lehkomyšlného tance nabízíš půl království, kterého jsi s velikým namáháním a způsobem krvavým dobyl?

Z jednání Herodesova poznejme, nejmilejší v Kristu! k jakým pošetilostem může člověka, jinak opatrného, svést žádostivý pohled na osobu druhého pohlaví. Jak mnoho neštěstí může způsobiti smyslná, tělesná zábava. Co při hodování a pití vína začato, v tom bývá při tanci pokračováno. Z toho následuje, že se máme varovati netoliko nestřídmosti, ale i všetečných pohledů; a proto ještě více příliš důvěrného obcování s osobami druhého pohlaví.

Kdo s osobami druhého pohlaví lehkomyšlně zachází, stává se snadno vrahem duše své i cizí, štěstí svého i cizího. A proto také napomíná nás sv. František Serafínský takto: »Třeba velice pečlivě varovati se přílišných důvěrností s osobami druhého pohlaví, poněvadž pozorujeme, že ony činí z lidí silných slabochy; a že slabší snadno v záhubu upadají. Kdo není v ctnosti úplně utvrzen, o tom tvrdím, že se v důvěrném stýkání s osobami druhého pohlaví právě tak málo hříchů uchová, jako se uchová popálenin ten, kdo kráčí po řezavém uhlí. Jest nebezpečno, v mysli své nositi svůdné obrazy, jež mohou žár tělesných žádostí, kázní sotva utlumených, opět rozdmýchatí, a čistoty duše cudné pokáletí.«

• A proto buďtež pozorní v obcování s osobami druhého pohlaví. Třeba obmeziti se na nejpotřebnější, a odbýti to málo slovy.

Pravíš, že tu neb onu osobu druhého pohlaví miluješ? Nuže tedy, dbej i o její ctnost i čest, spokojenost i spasení. Nemiluje, ale nenávidí člo-

věka některého ten, kdo ho chce užiti k ukojení zvířecích žádostí svých.

To by si měly zvláště dobře zapamatovati matky dospívajících dcer, jež propouštějí dcery k bujným zábavám, a k tomu bez dohledu. Na Božím požehnání štěstí v manželství záleží; ale nežehná Bůh těm, kdož skrze hříchy do něho stupují. A skrze hříšné známosti chtěly byste dcerám svým manžely získati?

4. Třetí příčina zločinu Herodesova byla jeho *hříšná láska ke švekruši, a láska její k němu.*

Jedině Jan odvážil se i královským cizoložníkům do duše zahřměti: »Není vám dovoleno pospolu jako manželé žiti!« A proto usilovala Herodias o život Janův, ale marně. Z jejího návodu tančila dcera její Salome před hosty; a z jejího návodu žádala též v odměnu hlavu Janovu na míše, a sice »hned«. Ovšem, aby si to Herodes nerozmyslil, a ukvapeného ortele svého neodvolal. A Herodes, náruživostí hříšnou zaslepen, povolil zločinné žádosti souložnice své, a stal se tak mrzkým vrahem proti nadání svému.

Zkoumejme bedlivě ve vnitru svém, zdali i nás některá hříšná náruživost neovládá? Do pekla nepřivádí toliko nestřídmost a chlápnost; ale i pýcha, lakota, závist, hněv, lenost. Zpozorujeme-li takovýto plevel vzrůstati v srdci svém, rychle ho odtud vyplemeňujme, pokud nám více neublíží; podobně jako i na poli a v zahradách plevel záhy vyškubáváte, pokud užitečných bylin neudusil.

Pýchu přemáhejme pokorným uznáváním, že vše, čím jsme a co máme, toliko z dobroty Boží máme. Žádostivost statků pozemských potřebujeme milosrdenstvím k bližním; nečistotu cudností; zá-

vist laskavostí; nestřídmost postem a zdrželivostí; hněv trpělivostí; lenost horlivostí v dobrém.

Kdo ďáblu v srdci svém místa ponechává, na tom se vyplní předpověď sv. Augustina: »Ponech ďáblu volným jen jeden vlásek: a on splete vlásek ke vlásku, až uplete si silný provaz, na němž tě jako otroka povleče do pekla.«

Proto žádosti zlé v zárodku potřeje; duši svou často ve sv. zpovědi očišťujeme a tělem Páně posilujeme; abychom po bojích tohoto života v průvodě andělů svých strážných za oslavovaným sv. Janem do slávy Páně vejíti zasloužili. Amen.

Na den sv. Václava.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní epištola obsahuje napomenutí, jímž se obrací Šalomoun, sám král přemoudrý, k panovníkům na tomto světě, doporučuje jim, aby si zamilovali moudrost tu, jež ku spasení přivádí; čili moudrost tu, jež záleží v dokonalém poznávání i plnění vůle Boží. I obrací se Šalomoun k panovníkům před ostatními proto, poněvadž, jest-li každému člověku pravé moudrosti třeba, aby po krátkém životě tomto získal život věčný: jest moudrosti takové přede všemi třeba panovníkům, kteří mají péči míti netoliko o duši svou, ale mají na zřeteli míti i pravý prospěch poddaných svých, poněvadž budou musit jednou počet klásti ze všeho vladaření svého Králi svému, Pánu nás všech, Bohu na výsosti.

I tvrdí Šalomoun o moudrosti té pravé, že jest »jasná« jako slunce, tak že každý krásu její

snadno poznati může; a že *»nikdy neuvadne«*, čili že na kráse své nikdy netratí. Dále, hledá-li ji kdo, že ji snadno nalezne, tím spíše, poněvadž *»přichází ty, kdož jí jsou žádostivi«*; čili že sama přichází vstříc všem těm, kdo po ní touží, a ve kráse své poznati se jim dává.

2. Takto činí Moudrost nestvořená, Bůh Sám. Když marnotratný syn pojal úmysl, odvrátiti se od hříšných cest svých, a s uraženým otcem svým se opět usmířiti: vyšel jemu otec jeho sám vstříc, a pln lásky i slitování přijal ho opět na otcovské srdce své.

A Pán Ježíš nečekal, až bychom my přišli hledat Jeho: nýbrž On Sám napřed vyhledával nás. On s láskou i ochotou přichází k nám, aby nás moudrosti pravé přiučil, když jen upřímnou žádost po Něm na jevo dáváme. Právem tudíž tvrdí Šalomoun o moudrosti:

»Kdo k ní na úsvitě bdíti bude, nebude (o ni velmi) pracovati«; to jest: nebude se musit příliš namáhati, aby ji získal; *»nebo nalezne ji sedící u dveří svých.«* To znamená: Kdo moudrost pravou hledá, záhy z rána vstává, a o Bohu, Jeho moci i kráse a o povinnostech svých oproti Němu rád rozjímá, snadno moudrosti pravé nabývá, ježto doba ranní, pokud se lomoz tohoto světa posud neozývá, a síly ducha po spaní osvěženy jsou, jest nejprůhodnější k obcování s Bohem. Kdo se tedy záhy Bohu odevzdává, nábožně Ho za pomoc prosí, a o Jeho neskonalých dokonalostech uvažuje: tomu Bůh rozum Jeho osvěcuje, aby pravé moudrosti nabyt; a vůli jeho sílí, aby také veškeré jednání dne následujícího dle moudrosti pravé zařídil.

3. Počátek moudrosti záleží tedy v tom, abychom po ní bažili i se snažili. Kdo tak činí,

toho Bůh moudrostí naplňuje, aby rád přikázání Jeho plnil. Kdo ale přikázání Boží s ochotou plní, nabývá neporušitelnosti; ano, čím dokonaleji dle moudrosti právě jednati se snaží, tím bližší se Bohu stává. Proto uzavírá mudřec: Kdo si tedy opravdu moudrým býti přeje i žádá, ku spasení skutečně i přichází. A proto také radí moudrý Šalomoun panovníkům světským:

• *Jestliže vy králové zalibujete sobě (panovnícké) stolice i berly, milujte moudrost, abyste na věky kralovali!* • čili: Skrze pravou moudrost nabudete trůnův i žezel lepších, než z jakých se na tomto světě radovati můžete.

4. Jestliže který panovník pozemský dle rad těchto činil, moudrost pravou vyhledával, a dle ní veškeré jednání své zařizoval, činil tak zajisté oslavenec dnešní, náš svatý patron i dědic *Václav*. Proto také velí Církev svatá, aby dnes čteno bylo doporučení moudrosti králům, jak je učinil Bohem vyznamenaný moudrý král Šalomoun, v epistoletě; a v evangeliu aby čteno bylo slovo Páně o zapírání sebe a trpělivém snášení kříže: poněvadž kdo dle moudrosti právě jednati chce, často se zapíráti musí; často musí žádostem nezřízeným, po celý život pozemský v nás se ozývajícím, statečně odpírati; často musí i těžké kříže čili protivnosti z lásky k Bohu a pro odplatu u Něho snášeti, jako činil svatý *Václav*, prve nežli si za sloužil za korunu pomíjející na zemi korunu věčné slávy v nebesích.

• *Záhy* • vyhledával moudrost, an s horlivostí od nejtělejšího mládí přijímal moudrá naučení od své svaté báby *Ludmily*, i z úst bohabojných kněží a učitelů svých.

Záhy, ba v noci obcházel Prahu a navštěvoval kostely její, aby uctil Moudrost vtělenou,

Krista Ježíše v nejsvětější Svátosti skrytého. A nemohl-li vkročiti do kostela, že byly dvěfe uzavřeny, klekal na prahu jeho s věrným sluhou svým Podivinem, aby tu spolu Krále králů uctili, a nabyli moudrosti pravé.

Záhy vstával sv. Václav, aby mohl osobně knězi přísluhovati při nejsv. oběti mše svaté, které si na výsost vážil; pročež také i sám osobně opatroval a vzdělával pole i vinice, na nichž pšenici na chléb obětní a víno ke mši svaté vypěstoval. Ve Staré Boleslavi posud ukazují pole i vinici svatého Václava; ba i malou kuchyňku při kostele sv. Kosmy a Damiana, kde sv. Václav hostie ku mši sv. pékal; a ohražené zahradě při starých zámeckých schodech v Praze do dnešního dne říká se vinice sv. Václava.

Sv. Václav žádal si v pravdě moudrost právou naléztí; a proto ji i našel, poněvadž Bůh Sám s moudrosti Svou jemu vstříc přicházel. I naučil se sv. Václav dle moudrosti té i žítí, jak by spasil sebe, a oblažil i lid poddaný; jak by vlast svou uchránil zlých válek se sousedy, i rozbroji uvnitř země, tak aby lid v pokoji jsa, šťastným se cítil tu na zemi, a s tím větší ochotou pracoval pro svou budoucí odměnu za hrobem.

Sv. Václav bažil po moudrosti, a ta naučila ho poznati i věrně ostříhati příkázání Boží; a ostříhání Božích příkázání zjednálo mu neporušenost, a přivedlo ho ku spasení. Bratr jeho Boleslav jej sice ve zlovůli své, které později těžce odpykával, zabil, když po obyčeji svém přišel záhy z rána moudrost hledat u Hospodina v chrámě; a strhl korunu pozemskou se sv. hlavy jeho. Avšak za korunu pomíjející, pozemskou, obdržel sv. Václav dnes korunu nebeskou; a za žezlo panování na

tomto světě obdržel berlu královskou, by se svým Spasitelem vládl po celou věčnost.

Co by mu bylo prospělo, kdyby byl na trůně českém i sto let vládl? Kdyby byl nemoudře jednal, jako přemnozí panovníci, mocí svou zaslepení, činívají, byl by dávno v zapomenutí, anebo by ho jen špatná pověst stíhala; že ale Bohu věrně sloužil, zůstává památka jeho v požehnání netoliko u lidu našeho českého, ale po celé Církvě katolické. V pravdě, »co platno člověku, kdyby celý svět získal, a při tom na své duši škodu trpěl?«

5. A nyní by si mohl snad někdo pomysliť: Což nám po tom, jaká naučení dal moudrý Šalomoun králům, a kterak mají následovati svatého Václava, když my panovníky nejsme?

Ale vari s takovými nápady! Byť jsme nebyli snad dle těl svých z krve královské: jsme přece dítkami Božími, a proto i králi, a sice od doby křtu svatého. Tehdy přijal nás Bůh za vlastní dítky Svě, a za spoludědice Ježíše Krista; a proto sluší se i pro nás, abychom dle rady moudrého Šalomouna a po příkladu sv. dědice našeho moudrosti pravé vyhledávali, dle ní žili, a koruny slíbené v nebesích v pravdě si i zasluhovali.

Proto, nejmilejší! i my záhy, každého dne z rána, v modlitbách i rozjímáních o moci, dobrotě i slitování Božím, moudrosti u Boha vyhledávejme. A On i nám ji udělí skrze naučení od kněží a lidí dobrých, anebo skrze dobrá vnuknutí; On i nám vůli naši pošle, abychom povinnosti své věrně plnili, i když s kříží a protivensťvými se shledáváme; a tak abychom si zasloužili jednou i se sv. Václavem s Bohem u věčné blaženosti kralovati. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Dnes konáme radostnou památku sv. Václava. Neradujeme se ale jen my sami: nýbrž s námi plesá Stará Boleslav, kde si světec korunu mučennickou získal; s námi plesá celá Praha, jež mrtvé tělo svěřcovo chová; ba s námi raduje se celý křesťanský svět, ježto z vůle dědiců sv. Petra svátek našeho světce připomíná se všude, kde katolíci žijí.

Raduje se z oslavy sv. Václava zejména každý upřímný Čech; a radost tu Církev posvěcuje. Ale zároveň nás bohoslužbou svou k tomu vybízí, abychom i my na budoucí vlastní oslavu se připravovali.

A kterak se oslavy své na věčnosti doděláme?

Nijak jinak, nežli jak se jí dodělal svatý náš patron Václav.

A kterak on se jí dodělal?

Stalo se to tak, že snažil se opravdu nabýti té královské moudrosti, které chválu vzdává dnešní celá epistola.

A v čem záleží ta oblažující moudrost?—

To vysvětlují nám slova Spasitelova, jež jsem právě četl ze svatého evangelia.

A co že dí Spasitel?

»*Chce-li kdo za Mnou přijíti (totiž do slávy nebeské): zapři sebe sám — a vezmi kříž svůj — a následuj Mne!*«

2. Kdo se chce tedy oslavy nebeské státi účastným, tomu velí Božský Mistr předkem: »*Zapři sebe sám!*«

A co to znamená: »zapři sebe sám?«

To znamená: Opírej se nezřízeným žádostem svým; pevně drž na uzdě smysly své; odpírej si

často z lásky k Bohu i věcí dovolených, abys se tím snáze naučil z povinnosti k Bohu odpírati si věcí nedovolených.

Jest ale trojí druh žádostí, jež se v nás následkem hříchů prarodičů našich vždy ozývají, a od Boha nás odvracejí. Svatý miláček Páně nazývá je: žádostí očí — žádostí těla — a pýchou života. Z toho trojho pramene vše zlé nám prýští.

Žádost očí záleží v tom, že si člověk přeje nabýti, na čemž by se oči jeho pásly; tedy statků pozemských, viditelných; a lakotně se po nich shání.

Žádostí těla vyrozumíváme všechny ty chtíce po nestřídmosti v jídle a pití, labužnictví, pohodlí, smilstvu, jež se vždy více nebo méně v nás ozývají.

Pýchou života jest ona žádost, jež nás popuzuje, abychom samy sebe nad míru cenili; Bohu i lidem, čím komu povinni jsme, odpírali; a v pochvalách u lidí své domnělé štěstí vyhledávali.

Sv. Václav proti trojí hříšné žádostivosti statečně bojoval, dle rozkazu Páně »Zapři sebe sám!« až si korunu odplaty získal.

Proti žádostí očí bojoval tím, že z majetku svého nemalého ubohým: všeho druhu přehojné almužny dával; zejména rád přinášel oběti pro kostely, školy a výživu duchovních, jsa toho neklamného přesvědčení, že duchovní, budou li prosti péče o potřeby tělesné, s tím větší pílí budou se moci odevzdávati i vlastnímu dalšímu vzdělání, i vzdělávání svěšeného lidu, na jehož pozemském i nebeském blahu sv. Václavu v prvé řadě záleželo. Nelze věru bez poňnutí čtati, kterak sv. Václav v noci donášel dříví, potraviny i jiné dary chudým sám, aby oni o dobrodinci ani nezhvěděli.

Proti žádostí těla bojoval sv. Václav vítězně tím způsobem, že až do smrti žil v panictví, ve

střídmosti, i zdržlivosti. Učil tak příkladem svým národ svůj, do nedávna modlám slouživší, a tedy i nestřídmost a jiné pohanské neřesti milovavší. Žádosti těla krotil sv. Václav dále tím, že nosil na těle drsné roucho kajfcí, chodíval bos i v zimě, zejména když v noci svého Spasitele v nejsvětější Svátosti na oltářích skrytého navštěvoval. Také nebažil po hlučných radovánkách tohoto světa; ale štěstí svého pozemského vyhledával v pracích úřadu svého, v rozjímání, modlitbách, bohulibých skutcích, a ve svatém přátelství s učenými a nábožnými muži.

Mnohý a mnohá myslí o sobě kdo ví co, mají-li sličnější líčko, ztepilejší postavu, pěknější hadřík na sebe, a žádají si míti přednosti před ostatními. Svátý Václav byl mladým, zdravým, sličným panicem, a k tomu bohatým i mocným panovníkem veliké země české. Ale pýchy a domýšlivosti bychom při něm marně hledali. Ku vznešeným i prostým choval se se stejnou laskavostí, dobrotivostí i spravedlností. Zejména ujímal se rád chudých i opuštěných, a nepovažoval toho v pokoře své pod svou panovnickou důstojností, chléb i víno ku mši sv. připravovati, ano knězi při oltáři osobně přisluhovati.

Sv. Václav potíral v sobě tedy způsobem znamenitým žádost očí, žádost těla, i pýchu života; a tak věrně plnil přední rozkaz Páně: »Zapři sebe sám!«

3. Avšak neméně plnil i další vůli Spasitelovu: »Vezmi kříž svůj!«

Lidé bláhoví se domnívají, že, když kdo má dost majetku, důstojné postavení, a jest při tom snad zdrav, jest také dokonale šťastným; a závidí mu. Kéž bychom mohli nahlédnouti do srdce tak mnohého člověka, jehož lidé nemoudří za blaho-

slaveného na světě vyhlašují! Shledali bychom, že pravdu dří naše přísloví: »Každý ví, kde ho střevíc jeho tlačí!« Bůh se již o to postaral, abychom neměli zde samých růží; a jsou-li jaké v tomto slzavém údolí, nejsou nikdy bez trní! Bůh právě chce, abychom láskou svou k tomuto pomíjejícímu světu nelnuli, ale statků vyšších a trvalejších vyhledávali! A proto i lidé bohatí, vyvýšení, mladí i zdraví mají svá utrpení čili kříže, a všem platí slovo Páně: Vezmi kříž — ne ten přetěžký Můj — jehož bys neunesl — ale ten kříž svůj, čili to samé, co tebe sužuje, na sebe; čili snášej s trpělivostí, z lásky k Bohu, bez Jehož svolení ani jediný vlas s hlavy nám nesejde, a tedy ani nejmenšího utrpení se nám nedostane; snášej kříž s důvěrou v odplatu Boží, a se zřetelem na Božského Vykupitele, Jenž z nevýslovné lásky přehrozný kříž Svůj nesl dříve pro nás!

Svatý Václav měl křížů mnoho. Babičku jeho, která ho pro Boha vychovávala, zabili jemu vrazi, poslaní od vlastní, zlé, pohanské matky jeho. Hrdí, pohanským zlořádům hovící mladíci, nenáviděli ho pro jeho zbožnou mysl a lásku k životu křesťanskému; ba jeden z nich, kníže kouřimský, pozdvihl se proti němu i brannou rukou. Svátý Václav cítil se nenáviděným i od matky i od bratra, kteříž ho měli již po zákoně přirozeném milovati. Ale on snášel vše s pokorou, celou duši svou i život těla svého odevzdáváje do vůle Boží, věda, že kdyby chtěl duši svou, čili pozemský život svůj zachovati, čili na zemi dle vůle protivníků svých žítí, ztratil by za to život věčný. Dobře si zapamatoval slova Páně: »Co jest platno člověku, byt' všecken svět získal, ale na duši své škodu trpěl?« A Bůh kroky jeho řídil tak, že sice dne 28. září L. P. 935 jako nevinný Abel

od svého zlého bratra zabit byl; ale toho dopustil naň jen proto, aby jméno jeho proslavil po všechny věky křesťanské, zejména mezi jeho krajany Čechy; a že za pomljející korunu pozemskou chtěl jemu dáti korunu slávy nehynoucí v nebesích.

4. Konečně radí Spasitel tomu, kdo chce za Ním přijíti do slávy, aby netoliko žádostí svých zapíral, kříž svůj s oddaností k Bohu nesl, ale řídil se ještě i dle následující rady: *»a následuj Mne!«*

V čem následoval sv. Václav Spasitele?

Nikoliv v tom, aby národům evangelium kázal, mrtvé křísil, bouřím poroučel, nemocných uzdravoval: ale v bedlivém plnění vůle Otce nebeského!

A tak po příkladě našeho sv. dědice čiňmež i my! Zapírejme se často i ve věcích dovolených, abychom se pak tím spíše přemohli ve věcech nedovolených! Snášejme s odevzdaností do vůle Boží kříže a těžkosti, jež se nám doma, v dílně, na polích, v úřadech, v povolání jakémkoli naskytují! Snažme se co nejdokonaleji následovati Spasitele, i sv. Václava v plnění přikázání Božích i církevních; a pak v den odplaty udělí také nám Bůh věčně spravedlivý, když ne koruny mučnické, dojistá ale korunu nevýslovné blaženosti v nebi. Amen.

Na neděli dvacátou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. *»Vykupujte čas; neboť dnové jsou zlí!«*
Takto volá svatý apoštol při počátku dnešní své epištoly k Efeským.

A proč nazývá dny své zlými?

Poněvadž tehdy sám pro víru upoután dlel v Římě; věřící byli od židů od počátku krvavě pronásledováni; od pohanů nenáviděni; a toho času právě od ukrutného císaře Nerona hrozně týráni. K tomu starý, prostý mrav Římanů vymizel; a oni, poklady svých přemožených sousedů obohacení, oddávali se nejhorším prostopášnostem.

I naše doby jsou zlé: víra mizí; láska vymírá s ní; zbožnost, prostá mysl, poctivost se ztrácí; a na místě nich bují nevěra, bezbožnost a neřesti všeho druhu u vysokých i u nízkých; v rodinách, obcích i říších; tak že každého povážlivého člověka z následků všeho toho pojmá hrůza. A proto, co napsal sv. Pavel Efeským, aby jim za časů jejich poradil, napsal věru i pro nás.

2. A k čemu tedy radí sv. Pavel?

Prvé napomenutí jeho zní:

»Bratři! Viztež, kterak byste opatrně chodili: ne jako nemoudří, ale jako moudří, vykupující čas; neboť dnové jsou zlé«.

Prvé napomenutí směřuje k tomu, aby Efesští v těch dnech zlých jednali opatrně, a tak aby vykupovali čas, čili aby času dobře užívali.

A v čem a jak mají býti opatrnými?

Mají býti opatrnými tak, aby se všeho zlého varovali, a veškerých příležitostí k dobrému užívali. Jestli tak vždycky činiti třeba, tím více v dobách zlých, kdy lidé zlí připravují věřícímu křesťanu tolik pokušení, aby se, jako oni, Boha spustil; lichvou, podvodem, krádeží se obohacoval; tělesným rozkoším beze vší uzdy se odevzdával.

Avšak nestačí, toliko všeho hříšného se varovati: ale třeba i dobré konati. Neboť kdo nemá právě dluhů, není ještě boháčem; a kdo právě

ničeho zlého nevykonal, není ještě způsobilým dostati odplaty věčné!

Průpovídky některých lidí, jako: »Nikoho jsem nezabil; nikoho jsem neokradl!« jsou příliš pošetilé. Nebo byť by kdo v pravdě nebyl nikomu ani v nejmenším na těle aneb na majetku ublížil, může býti ještě velikým ohavníkem před Bohem, jestli totiž nezachovává přikázání ostatních. Nebo Bůh nedal přikázání jen páté a sedmé: ale dal jich deset; a Církev Páně přidala k nim pro křesťany ještě pět; a kdo by jen jedním pohrdal, a ho neplnil, bude dle hrozby apoštolské před Bohem vinen všemi! (Jak. 2, 10.)

Třeba tedy netoliko uprostřed tolika pokušení zlého světa ničeho zlého spolu nečiniti, ale třeba i dobré skutky konati, a tak při každé příležitosti zásluhy své pro nebe si rozmnožovati, jako činili prvokřesťané uprostřed všech bludů a neřestí pohanských. Máme tedy nevěrce životem svým zahanbovati; víru svou svatou rozšiřovati; oproti novinám i knihám hanebným, listy dobré podporovati; a tak dšlo ďábla a jeho náhončí rušiti. Takto jsouce opatrnými v těchto dobách zlých, nejlépe vykoupíme čas.

3. K tomuto prvému napomenutí k opatrnosti přičiňuje svatý apoštol napomenutí druhé, v němž nám dává návod, čím bychom se měli dáti v životě vésti. Opatrnost naše nemá totiž býti dle světáků. Ti bývají také opatrnými, aby peněz nespravedlivě nahrabali, k nezaslouženým důstojnostem se dotřeli, nedovolených radovánek užili. Ale vůdkynř opatrnosti křesťanů má býti — vůle Boží. Neboť píše sv. apoštol:

»Protož nebývejte neopatrní, ale rozumějící, která jest vůle Boží.«

Tedy vůlí Boží máme se ve všech okolnostech života svého dávatí věsti; a tedy nikoliv nesmíme jednati, jak neprávě říkají pošetilí křesťané přislovím. »Kdo chce s vlky žíti, musí s nimi výti!« Kdyby to na pravdě bylo, musili bychom říkati: když moji sousedé o kostel nezavadí, nesmím já také k službám Božím choditi; jestli sousedé moji kradou, musím s nimi krásti; jestli beze studu smilní, musím se i já dle nich řídit!

Je možná takto souditi?

Nesmyslným jest také chtíti náboženství jen do kostela anebo do nějaké komůrky v domě odkazovati, jak nedávno jistý řečník ve veřejné schůzi činil. Kdyby tomu bylo tak: pak by to naše svaté náboženství vypadalo v životě prapodivně. Tatínek anebo maminka učili by doma dítě takto: Milé dítě! Bůh nás všude vidí; nesníš tedy nikdy lháti — doma; ale budeš směti lháti, až budeš novinářem, anebo poslancem, anebo advokátem! — Milé dítě! V kostele musíš se na kolenou svých Králi nebes i země kořiti, jako andělé v nebesích činí; ale až přijdeš na ulici, tam smíš se velebné Svátosti při průvodu rouhati, a veškeré duchovenstvo co nejvíce ztupiti. — Milé dítě! neopovažuj se někomu ani za špendlík odciziti — doma; ale až budeš obchodníkem můžeš dávat nepoctivou míru i váhu, můžeš lichvařit na 20 i 50 ze sta, jen když peněz nahromadiš, a když tě nezavrou!

Takovým že by mělo anebo mohlo náboženství naše býti?

Ó, nikoliv! Spasitel náš jinak učí, když praví: »Kdo Mne vyzná před lidmi,« a tedy nejen v komůrce doma, »toho i Já vyznám před Svým Otcem, Jenž jest v nebesích; a kdo Mne zapře před lidmi,« t. j. u veřejnosti nebude chtíti se ke

Mně znáti, »toho i Já zapru před Svým Otcem v nebesích,« čili k tomu i Já nebudu se více znáti.

Náboženství tedy není jen pro kostel a pro domov: ale ono musí dle vůle Boží pronikati i veškeren život veřejný, veškeru správu země, veškeré zákonodárství.

4. Také si tím v pravdě nikdo nepomůže, kdo proti vůli Boží jedná, a lžemi a podvodem na nohy si pomoci hledí. Byť se i komu podařilo, snad na chvíli nebezpečí, nouzi uniknouti: ztrácí za to úctu počestných lidí, ztrácí úctu před samým sebou, stíhán jest stálými výčitkami svědomí; a jestli v tom stavu umře, neujde hrozným trestům na věčnosti.

Naopak ale, kdo ve strastech svých věrně při vůli Boží stojí, ten má chválu svého svědomí, byť i trpěl jako svatí mučenníci; a za věrnost svou obdržel jednu slíbenou od Boha korunu odplaty věčné.

5. Abychom takto snáze opatrnými byli, zlého všude a vždy se varovali, dobré i při nástiscích věrně plnili, k tomu směřuje třetí napomenutí svatého Pavla, ukazující, čeho bychom se měli proto varovati.

Píše: *»Neopíjejte se vínem, v němž jest chlíp-
nost: ale naplnění buďte Duchem svatým«.* To jest: Ve strastech a křížích svých, kdy vám nejvíce chladné rozvahy rozumu jest zapotřebí, neopíjejte se, abyste rozumu nepozbyli, sebe pod němou tvář neponížili, a všelikým neřestem nepropadli, jako se mnohým v úzkostech jejich stává; ale naopak prostě Ducha svatého za osvěcení rozumu, abyste se seznali, jak si počínati máte, abyste se zlého uvarovali, a Bohu libou službu konali.

A proto napomíná sv. apoštol dále:

»*Mluvte vespolek v žalmích, ve chválách a v písničkách duchovních, zpívající a plesající v srdcích svých Pánu*«; to jest: podporujte se u Boha navzájem modlitbami a nábožnými písněmi.

Tak činil sám svatý apoštol, když se spolu-apoštolem svým Silasem ve městě Filipi byli žalářováni, že si v modlitbách i písních navzájem útechy dávali. Tak činívali i zbožní předkové naši, že den začínali i končili modlitbami i nábožnými písněmi, a taktéž práci i sobě i čeledi své oslazovali; a Bůh jim žehnal. Kdežto za doby naší zlé mnozí na kletbách vstávají i ulehají, a den rykem a všelikými oplzlostmi znesvěcují. Odkud má pak u lidí takových požehnání Boží přicházeti?

6. Když kdo bude i mezi zlými lidmi k Bohu vroucně se modlití, anebo nábožně pěti, bude při všem utrpení pro zásluhy Ježíše Krista milostmi neviditelnými zahrnut; a bude moci činiti, jak dále napomíná svatý učitel národů:

»*Díky činíce vždycky ze všech věcí, ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, Bohu a Otci.*« Neboť Bůh Otec nám všeho měrou přehojnou udělí, pro čas i pro věčnost, pro zásluhy Ježíše Krista.

7. Poslední napomenutí v dnešní svaté epištole ještě zní:

Poddáni buďte jedni druhým v bázni Kristově!« t. j. z lásky a uctivosti ke Kristu Ježíši jeden nad druhého se nevynášejte; ale jeden druhému rádi se podrobujte, svornost zachovejte, a tak spojenými silami spíše nad nástrahami zlého světa, těla i ďábla zvítězíte.

Ano, tak se staniž! Tak nám Ty, Ježíši Kriste, jenž jsi i mrtvé křsil, pomáhej, abychom úskalími tohoto světa opatrně kráčeli; dobré dle vůle Tvé vždy činili; všeho zlého, a všeho toho,

co by nám na cestě ku spasení překáželo, se varovali; jeden druhému mocnou podporou byli; a jednou jako věrní sluhové Tvoji do radosti věčné vejíti zasloužili. Amen.

II.

Výklad evangelia.

1. Pán Ježíš tedy dle vypravování dnešního evangelia uzdravil mladíka od zimnice, a tak přiměl k uvěření celou jeho rodinu. Bůh činívá tak často, že posílá nemoci i jiné kříže ne pro pozemskou trýzeň a záhubu naši: ale ku blahu duší. Zejména vždy rád uzdravuje od zimnic duchovních, jichžto obrazem byla zimnice onoho mladíka uzdraveného.

A jaké jsou to zimnice duchovní?

Jistý světec tvrdí, že jako zimnice tělesná člověka trápívá, brzo horkem ho trýzní a zase zimou jím lomcuje, až ho i do hrobu sklátí: tak že i zlé žádosti duší naší zmltají, brzo ohněm chtění ji rozněcují, a zase mrazem zklamání ji trýzní, až člověka namnoze udolávají, a v záhubu duševní ho uvrhují.

2. *I jsou zimnice duchovní trojího druhu, a povstávají z trojí žádostivosti, v nitru našem vždy více nebo méně se ozývající.*

Zimnicí jest *žádost očí*, čili žádost statků pozemských, na nichž oči rády se pásávají.

Zimnicí jest *žádost těla*, čili žádost všeho toho, co si tělo ve příčině jídla, pití, spaní, smilstva, zábav přává, aby se spokojeným a blaženým stalo.

Zimnicí jest *pýcha života*, čili žádost po přednostech, vyznamenáních, důstojnostech.

Od té doby, kdy první naše rodiče vzepřeli se Bohu v ráji, postavil On přirodu oproti člo-

věku, aby ho neposlouchala, jako člověk neposlechl Boha; a od té doby ozývá se také trojí žádostivost v srdcích našich, lomcuje námi často jako pravá zimnice, a hrozí nám záhubou, když se jí nebráníme.

A jak se ubráníme?

K tomu třeba věrného a vytrvalého přičinění se strany našl, a milosti od Boha.

Kterak se tedy zachovati?

3. Zlou zimnicí je tedy *žádost očí*, čili nezřízená žádost po majetku. Všechny ostatní žádosti více méně ochabují, když člověk u věku pokročil; jenom lakoty s lety přibývá. Jako vodnatelný nemůže žízně uhasiti, byť i sebe více vody vypil: tak člověk, lakotě se poddávší, ukojení žádosti té nikdy nenalézá. Ušetřil-li tisíc zlatých, snaží se, aby ušetřil ještě aspoň dva; ušetřil-li dva tisíce, přeje si jich míti aspoň pět; a podobně. Tažme se lakomce, proč si ve dne v noci oddechu nedopřává? A on se bude vymlouvati, že pracuje jen pro rodinu, pro své stáří; ale nižádným způsobem nebude chtíti doznati, že si připouští starosti nadbytečných, nemírných; a že při nich zapomíná na spravedlnost, poctivost, milosrdenství k bližním, a na prozřetelnost Boží.

Piják doznává, že jest nestřídým; smilník nepopírá, že jest nečistým; zloděj sám sobě se přiznává: jsem nepoctivým. Ale kdežto ostatní hříšníci aspoň samým sobě chyby své nezakrývají: činí tak člověk lakotný, že se ku své chybě přiznati nechce ani sobě samému. A poněvadž chyb svých neuznává, také jich neželí a nenapravuje, až konečně v nich jako Jidáš bez pokání i umírá.

Je-li ale lakotivé snažení po majetku tolik nebezpečným, třeba tedy žádosti očí úsilovný odpor

klásti. Máme tedy uvažovati, že člověka nečiní šťastným peníze a jiný majetek: ale opravdová ctnost. Co platno člověku, kdyby získal celý svět i se všemi těmi poklady, jež ještě země v lůně svém chová: když by při tom na své duši škodu trpěl? »Kdo chtějí zbohatnouti, upadají v osidla ďábelská, i rozličné žádosti neužitečné, jež v záhubu uvádějí,« tvrdí apoštol Páně. A Spasitel Sám varuje před lakotou, tvrdě, že spíše velbloud projde uchem jehelním, než aby bohatec, jenž bohatství své miluje, vešel do království nebeského.

Kdy asi projde velbloud uchem jehelním?

Nikdy!

A kdy tedy lakotný vejde do nebe?

Ovšem, neučiní-li v čas pokání, také nikdy!

Nechtějme tedy přílišně o to pečovati, co budeme jísti, pít, čím se odívati, kde bydleti; ale hledejme nejprve království Boží a spravedlnost jeho, a vše ostatní bude nám dle příměří Páně přidáno. Máme-li něco, čeho nutně nepotřebujeme, rádi se o to s nuznějším sdílejme dle rady starého Tobiáše, kterou dal synu svému: Máš-li mnoho, dávej hojně; máš-li málo, i z toho mála rád uděluj! A budeme-li se tak snažiti, abychom srdcí svých k mamoně nepřikládali, a při tom Boha vroucně za to prositi, aby srdce naše od nezřízené a hříšné lásky ku statkům pomljejícím odvrátil: věru, že On nám pomůže, a my přese všechny léčky žádosti očí na duši ozdravíme, a pro život věčný ji uchováme.

4. Jinou zimnicí duchovní jesti *žádost těla*, zejména žádost všeho druhu smilstva. Kdo se žádosti této nebrání, brzo naplní si celou mysl myšlenkami necudnými, obrazy oplzlými, a rozplamení se chtíči nejhanebnějším, jež aby ukojil, nešetí ani nevinných dětí. Jako slepý vrhá se

v hanebné rozkoše, nedbaje ani zákona Božho, ani své cti, ani jmění, ani nebe, ani pekla. V zaslepenosti své začne pak i pochybovati o víře v Boha, o nesmrtnosti duše své, stává se zatvrzelým hříšníkem, a umírá posléze bez Boha, jako byne ta nemá tvář.

Ó, jak mnoho jest těch, kteří trpí hroznou zimnicí, jakou jest žádost těla, žádost smilstva, nešťádného jídla i pití, hříšného pohodlí! Zmítání jsou zimnicí tou i muži i ženy, dospělí i nedospělí. Ó, kéž bychom uvažovali, že jsme se na křtu svatém stali chrámy Ducha svatého; že duše naše i tělo naše byly tak často posvěceny Tělem i Krví Páně; a že tedy povinni jsme tělo i duši chovati v čistotě a svatosti, nechceme-li propadnouti přísným soudům Páně! Proto také napomíná Pán: Bďte nad sebou, a modlete se vroucně; užívejte svátostí ku přemožení nemoci této! Pamatujte, že Bůh všudypřítomný všecko vidí; a varujte se společností i míst, kde vám nástrahy činí, a přirozený pud po rozkošnictví ještě dráždí. Vzávejme také za pomoc zejména nejsvětější Pannu a sv. Josefa; a tak za pomoci Boží této zimnici odoláme, a duši i tělo spasíme.

5. Třetí zimnicí duchovní jest konečně *pýcha života*. I tato zimnice lomcuje přemnohými, pobízejíc jich, aby vyhledávali marných předností i důstojností; aby odpřáli poslušnosti i úcty netoliko rodičům, představeným, vrchnostem: ale i Samému Bohu, říkajíce anebo myslíce si jako padlý anděl: »Nebudu sloužiti, nepodrobím se!«

Chceme-li se z této zimnice vyhojiti, uvažujme, jak rychle veškerá sláva pozemská mizí. Zajděte tak do některé krypty, třebaš tak do kobek pod chrámem Panny Marie Vítězné na Malé Straně,

prohlédněte si tam přečetné rakve a nápisy, oznamující, kdo tam odpočívá: a pak rcete, kde že jsou ty svěží líce, ty ztepilé postavy, ta vyzdobená prsa, ty neohebné šlje těch, kteříž tu odpočívají? Uvažování takové stane se nám co nejvíce užitečným, jak dří Písmo: »Pomni, člověče, že zemřeš: a na věky nezhrěšíš!« A já dodávám: A zhrěsil-li's, v čas patřičného pokání učiníš, ježto ani dne ani hodiny nevíš, kdy budeš musít Bohu počet klásti ze všech hřiven, jež ti svěřil; a sice tím přísnější počet, čím více darů tělesných i duchovních ti Bůh svěřil.

Císař Maxmilian dal si na více roků před smrtí udělati rakev, a tu pak stále s sebou vozil. Když jím někdy počala lomcovati nějaká zimnice duchovní, otevřel víko té rakve, a řekl sobě: »Což ti všecka království, všechno zboží posavadní nepostačuje? Hle, jak maličká komůrka ti jednou stačí!«

Podobně činněž i my. Uvažujme rádi a vážně o zimnicích, jaké nám působí žádost očí, žádost těla i pýcha života. Uvažujme, jak bychom se jich sami co nejvíce uvarovali; ale především vroucně se modlívejme k Bohu na ten úmysl, aby nám v zimnicích zahynouti nedal, ale nás spasil. Amen.

Na neděli dvacátou prvou po sv. Duchu.

I.

Výklad epištoly.

1. Kdo má mocného a úskočného nepřítel, nesmí nečinným zůstat, když on jemu úklady činí, aby ho v záhubu uvedl: ale musí s ním zmužile boj podstoupiti, a v boji tom neustávati,

až by-nepřítele neškodným učinil, a tak pokojné žití si zabezpečil.

Lstivého i úkladného nepřítele máme ale všichni; a sice ne jednoho, ale máme nepřátel, kteří o záhubu naši hrají, celé množství, jak svědčí sv. Pavel v dnešní epištole, an dť :

›Něboť není bojování naše toliko proti tělu a krvi: ale proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětrí.“

To znamená: musíme bojovati netoliko proti úskočným a zlým lidem, sobě rovným; ale třeba nám také bojovati proti mocnostem dábelským, jimž Bůh dopouští, aby proti nám bojovaly, a tak nás za hříchy naše trestaly.

A jak veliká jest moc těch duchů zlých! Obkličují nás se všech stran, a blíží se nám neviditelně v povětrí, tak že duchovních jejich nástrah snadno znamenati nemůžeme.

Ano, nestojí o záhubu naši toliko neviditelní ďáblové, ale i viditelní pomocníci jejich, totiž lidé bezbožní, kteří nás slovem i příkladem k zlému navádějí, a s ďábly zároveň o blaho pozemské i o spasení věčné oloupiti usilují.

Ba, s těmito zevnitřními nepřáteli spojují se také nepřátelé vnitřní, jak praví sv. apoštol: ›tělo a krev‹ čili zlé žádosti, jež se v nás ozývají nepřestávají, a o záhubu naši rovněž usilují. Kdo že tedy obstojí proti tolika neúnavným škůdcům?

2 Nelekejme se! Sv. Pavel dává nám dobrou radu, jak bychom se mohli všem škůdcům svým ubrániti a spasení dojíti, an píše:

›Bratři! Posilněte se v Pánu, a v silné moci Jeho! Oblecte se v oděni Boží, abyste mohli státí proti úkladům dábelským.«

To znamená : Pomoci hledejme u Boha, Jenž pomoci nám může i chce. I pomůže nám, když jen boj s nepřáteli svými podnikáme v pravdě pro čest Jeho.

Malý byl David proti obru Goliáši; že ale nespoléhal na sľu a zbroj svou, ale na pomoc od Boha, Ježž Goliáš rouhavě urážel, zvítězil nad ním a skolil jej.

Ukrutný byl boj Pána Ježíše v zahradě Gethsemanské, tak že se při něm až Krví potil; ale zvítězil v něm Spasitel jakožto člověk, poněvadž prohlásil Otcí Svému nebeskému: »Ne má, ale Tvá vůle se staň; ne jak Já chci, ale jak Ty chceš,« se staň!

Hrozné muky snášeli sv. mučenníci, že mnohdy na celém těle trneme, když o některých slyšíme a uvažujeme; a přece svatí mučenníci, křehcí lidé jako my, zvítězili, poněvadž nespoléhalí na statečnost svou, ale na pomoc Boží, pro Jehož čest mukám se podrobovali; a proto slavně zvítězili.

Nevýslovné strasti snášeli mnozí poustevníci, řeholníci, manželé ve stavu svém, a mnohdy po celá desetiletí. Tážeme-li se, jak jim bylo možno, tolik útrap unéstí: dovíme se, že toliko za pomoci Boží, které jim Bůh zvláště rád skýtal při hodném přijímání svátostí, pro jejich vytrvalé, vroucí modlitby, pro štědré jich almužny, a pro upřímné odevzdání se do vůle Boží.

3. Avšak nemáme spoléhati jedině na Boha, chceme-li boje se svými nepřáteli vítězně podnikati, nýbrž máme i sil svých, jichž nám Bůh milostivě propůjčil, neohroženě a vytrvale užívati. Sv. apoštol píše:

»Protož vezměte oděni Boží, abyste mohli odolati v den zlý, a ve všem dokonali státi.«

Když chtěli rytíři s nepřáteli bojovati, brali na sebe dřívě zbroj svou na obranu. Tak máme v duchovním smyslu činiti i my, abychom se nepřítelům spasení ubránili.

A jakými zbraněmi máme se opatřiti?

Sv. Pavel dí:

›Stůjtež tedy, majíce bedra svá podpásána pravdou.«

Aby rytíři mohli při boji snadněji vykročovati, podpásali roucha svá. Tak podobně máme i my jako se podpásati pravdou učení Božího; čili máme věrně při učení Božím trvati, abychom v bezpečnosti, jež ono nám dává, mohli proti nepřítelům svým pevně nastupovati;

›a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti,« dokládá sv. apoštol; čili jako obrnění jsouce proti všem nástrahám svých nepřátel spravedlností, jež záleží v pilném plnění zákona Božího.

Rytíři, do boje jdouce, obložili tělo své v předu i v zadu železnými plechy, aby tak chránění byli proti střelám, meči i kopí nepřátel. A podobně máme se i my zákonem Božím obrniti ze všech stran, když na nás nepřátelé nástrahy své vrhají; když žádost těla, žádost očí anebo pýcha života úklady nám strojí, poněvadž zákon Boží věrně plnicím nižádné rány neublíží.

Dále radí sv. apoštol, abychom jako praví rytíři *›měli obuté nohy přípravou evangelia pokoje«*; čili abychom kráčeli dle spravedlnosti, jak nám ji naznačuje sv. evangelium jakožto přípravu či cestu ku sv. pokoji, ježto tak budeme míti půdu pevnou pod nohama, aby nám jich nepřátelé podraziti nemohli.

4. Zůstáváje svatý Pavel při podobenství, že boj náš duchovní porovnává s bojem rytířů, do-

poroučí nám dále ještě tyto zbraně ku obraně, an dí :

»...*ve všem berouce štít víry, kterýmž byste mohli všechny šípy ohnivé nešlechetníkovy uhasiti.*«

Rytíři nosili před sebou na levé ruce veliké desky ze dřeva, tvrdou kůží potažené a železem okované, čili štíty, jimiž by se proti dopadajícím na ně ranám ubránili. Čím byl rytířům štít, tím má nám na obranu býti svatá víra, abychom jí odráželi ohnivé šípy, čili hříšné žádosti a nástrahy nepřátel.

Když nestoudná žena Putifarova ponoukala Josefa egyptského k cizoložství, bránil se on nástrahám jejím vírou v Boha, řka : »Kterak bych mohl takovou nešlechetnost učiniti, a hřešiti proti Bohu svému ?«

Když na cudnou Susanu dotírali dva nestoudní starci a vyhrožovali jí utracením, jestliže by jim po vůli nebyla, prohlásila ona : »Raději chci beze zlého skutku upadnouti v ruce vaše, a zahynouti dle těla, nežli hřešiti před obličejem Páně!«

A podobně máme i my odrážeti pokušení ku smilstvu, lakotě, nespravedlnostem slovy : Kterak bych se mohl toho neb onoho skutku hříšného dopustiti, když na mne hledí oko Boží ?

Dále radí sv. Pavel :

»*Vezměte lebku spasení*« čili naději na spasení.

Rytíři pokrývali hlavy své železnou čepicí, přilbicí čili lebkou, aby jim dopadající rány protivníka na hlavě ublížiti nemohly.

A čím byla rytířům lebka na ochranu hlavy : tím má nám na ochranu spasení býti naděje v Boha, že On nás i z nejhrošších pokušení vysvobodí, když se k Němu s důvěrou a vytrvalostí utkáti nepřestaneme, jak prohlásil korunovaný prorok :

•V Tebe jsem doufal, ó Pane, a zahanben nebudu na věky!•

Konečně dodává sv. Pavel :

•*Vezměte meč Ducha, jenž jest slovo Boží!*•

Slovo Boží má nám býti jako rytíři meč, abychom doléhajícím na nás nepřátelům nejen odporovali, ale je i potírali a neškodnými činili.

Když na Pána Ježíše dotíral ďábel, pokoušeje ho, odbyl ho On slovy : •Odejdiž, satane! Neboť Pánu Bohu svému se klaněti, a Jemu Samému sloužiti budeš!• Podobně máme pokušitele odbývati i my, říkajíce : Odejdi ode mne, satane, se svými nášepty! Odejďte ode mne, vy náhončí ďáblu, lidé zlomyslní, špatní! Co platno člověku, kdyby celý svět i se všemi jeho poklady získal, kdyby při tom na duši své škodu trpěl? Co by mi prospělo, kdybych všeho užil, čeho by si srdce i hrdlo přálo : když by mne snad Bůh k Sobě povolal v hodinu, které jsem se nenadál; a odsoudil za rozkoš kratinkou k mukám věčným?

Takto Boha za pomoc prosme; se silami svými vytrvale a odhodlaně Bohu služme; a proti nepřátelům spasení bojujme, abychom život svůj zakončiti mohli slovy sv. Pavla : Dobrý boj jsem bojoval, víru zachoval; a proto korunu spravedlnosti nyní přijmu. Amen.

II.

V ý k l a d n a n e d ě l i d v a c á t o u p r v n í p o
sv. Duchu, a n a s l a v n o s t p o s v ě c e n í
c h r á m u.

1. Sv. Jan, miláček Páně, líčí úchvatně blaženost nebeštanů dle zjevení, kterých se mu od Boha dostalo. Kdyby dle toho líčení nebe nebylo ničím jiným, než místem, kde z vůle Boží není více žádných

slz, žádných nemocí, žádné smrti, ale jen štěstí i blaženost nekonečná: zasluhovalo by již toho, abychom se po celý tento krátký život všemožně na to snažili, do něho se dostat. Ale nebe jest více; ono jest místem, kde jest Bůh Sám nejvyšší odměnou nebešťanů, an jim dává spolu vládnouti nebi i zemi; an je činí Sobě podobnými, a tedy jaksi všemohoucími, vševědoucími, všudypřítomnými, předobřími. »Aj, stánek Boží s lidmi«, napsal sv. Jan, »a přebývati bude s nimi.«

Obrazem toho nebeského Jerusaléma jsou chrámy Páně uprostřed křesťanských osad. Tu přebývá Bůh v nejsvětější Svátosti uprostřed lidu svého, vždy ochotný, prosby i stesky naše slyšeti, a nám pomáhati. Proto jest to štěstím pro každého věrného křesťana, může-li blíže chrámu Páně bydleti, a na obětích i milostech jeho častý podíl míti. Proto také konáváme výroční památku posvěcení chrámu Páně pro osadu s radostí i okázalostí; vůbec a proto konáme i radostnou památku dnešní.

Do Jerusaléma nebeského povolání jsme sice na křtu svatém všichni; ale přebývati nebudou v něm všichni, nýbrž toliko vyvolení.

A kdo to budou?

O tom nám podávají poučení dnešní evangelia, nedělní i sváteční. Uvažujme tedy o obsahu jich, abychom se naučili vystříhati se všeho toho, co z nebe vylučuje; a abychom se naučili vážiti si všeho toho, co do Jerusaléma nebeského přivádí.

2. A co vylučuje z nebe?

Z nebe vylučuje nevděčnost k Bohu, a tvrdost i neláska k bližnímu.

O tom poučuje nás evangelium nedělní, jež vypravuje podobenství Pána Ježíše o království

nebeském. Král chtěl, aby jeden každý služebník a poddaný jeho počet kladl z toho, jak vládl s poklady, jež mu byl král svěřil. A když počet kladli, dopaden jest jeden, jenž zůstal králi dlužen 10.000 hřiven. Starožidovská hřivna platila ale dle našich peněz asi 4000 zlatých. Podržel-li tedy služebník nevěrný za sebou 10.000 hřiven, obnášel dluh jeho na 40 milionů zlatých; to jest obnos tak veliký, jaký dlužník nemohl nikdy splatiti. A proto poručil dle práva tehdejšího král, aby provinilec tento i s celou rodinou svou prodán byl do otroctví, a z kupní ceny za ně aby upláceno bylo na dluhu aspoň tolik, kolik bylo lze dosíci.

Je-li provinilec tento obrazem naším, otázte se snad mnohý, kterak to možno, abychom my mohli u Boha, Krále svého, dluh tak obrovský udělati?

Dluh náš dá se ale přece velmi snadno vypočísti. Žiješ, milý křestane, snad již 20, 50, 70 i více roků. Každý rok má 365 dnů; každý den 24 hodiny; každá hodina 60 minut. A nyní uvaž, že každá minuta života tvého jest pokladem, od Boha ti svěřeným! Uvaž, kolik milostí pro duši i pro tělo ti Král nebeský každé chvíle uděluje? A kolika z těch milostí jsi sobě ani nevšiml; za ně neděkoval; kolik jsi jich snad proti Bohu, ke hříchů užívál!

Uvaž, že počet klásti budeme, ale netoliko ze skutků hříšných, nýbrž i ze zanedbání dobrého; že budeme musiti počet klásti nejen ze skutků, ale i z každého slova marného; ba že Bůh, Jenž zkoumá srdce i ledví naše, i všechny myšlenky i žádosti naše souditi bude! Až bude tedy při smrti náš počet žádati ze všeho: zdali nebude i náš dluh shledán jakožto nesmírný, nesplatitelný?

Co zbude pak i nám jiného, nežli volati:
»Poshov Pane!«

Činíváme opravdu tak, že u nohou kněze na místě Božím ve zpovědnici za prominutí svých hříchů žádáváme, a odpuštění i nesčíslných provinění docházíme, když svátost pokání hodně přijímáme.

A jaká bývá vděčnost naše za to?

Bývá podobna té, jakou na jevo dal onen služebník, jemuž pán nesmírný dluh jeho byl prominul. Týž zapomněl na dobrodiní, jež mu pán jeho byl prokázal, a ukázal se na výsost tvrdým ku spoluslužebníku svému. Ač týž se před ním stejně pokořoval, na kolena poklekl, a prosil: »Poshov mi!« přece proseb jeho nedbal, ale se s ním hrdloval, ano do žaláře vsaditi ho dal, pokudž by celého dluhu nezaplatil. A podobně činívají tak mnozí křesťané. Sotva si ve zpovědnici odpuštění nesmírného provinění vyprosili, a z chrámu odcházejí: již i ku starým nepřítelstvím se navracejí; toho, kdo jim snad slůvkem, snad i docela nerad a bez předložení ublížil, svým hněvem, nenávistí i mstou pronásledují!

Co jest ale urážka člověka proti urážce Boha? Sotva tolik, jako sto nepatrných peněz proti 10.000 hřiven! Jestliže tedy kdo ani malé křivdy od bližního snést nechce, ukazuje se nehodným odpuštění křivd mnohých od Pána Boha; a proto se mu také stává to, co učinil král nevděčnému a bezcitému služebníku. On totiž milosti své odvolal, a mučitelům nakázal, aby ho v žaláři trýznili, dokudž by nezaplatil všeho dluhu.

Kdy dluh zaplatí, když ničeho nemá?
Nikdy.

A kdy tedy z hrozného žaláře vyjde?

Rovněž nikdy! A tak kdo se ukáže nevděčným Bohu za Jeho milosti, a tvrdým a bezcitným bude ku svým bližním, odevzdán bude mučitelům, totiž dáblům, aby ho trýznili v žaláři, totiž v pekle, z něhož nevyjde nikdy, poněvadž po smrti nebude moci více ničeho zasluhovati, aby mohl Pánu odpláceti.

Z nebe tedy vylučuje nevděčnost k Bohu, a neláska a bezcitnost k bližnímu.

3. *A co přivádí do nebe?*

Do nebe přivádí oproti tomu vděčnost k Bohu, a opravdová láska k bližnímu

O tom poučuje nás dnešní sváteční evangelium. Zacheus byl vrchním nad celnými, jichž považovali židé vesměs za dřfče, lichváře, mamonáře, čili zkrátka za hříšníky. Byl tedy snad Zacheus ještě horší, nežli ostatní, poněvadž evangelista Páně o něm dodává i to, že byl bohatý.

A když tento Zacheus se dověděl, že Božský Mistr má se kolem něho ubrati, vzplanul žádostí, aby toho podivného muže spatřil, o němž tolik byl již slyšel. Poněvadž ale pro veliký zástup a svou malou postavu nemohl ho uzřít, pospíšil před zástup, a vystoupil na strom, aby Pána odtud spatřil. A že s takovou toužebností po Pánu dychtil, vyšel mu Týž Sám vstříc, jako otec synu marnotratnému, a nejen že se mu dal spatřiti, ale i pozval se k němu.

Zacheus, nedbaje v ničem na reptání židů, Pána s největší radostí uvítal i poctil; a uslyšev kázání Jeho, zcela se v mysli své obrátil, a v kajicnosti ducha svého prohlásil dvě věci. Předně: »polovici statku svého, Pane, dám chudým« — zajisté z upřímné vděčnosti k Bohu za všechna

dosažená dobrodiní. A za druhé: *z lásky k bližním*, a jakožto zadostiučinění za křivdy, dříve na nich spáchané: »Oklamal-li jsem koho, navracuji čtyřnásob!« A tak stal se hodným uslyšeti z úst Samého Spasitele: »Dnes stalo se spasení (čili svrchované štěstí) domu tomuto«; a tedy nejen Zacheovi, jakožto hospodáři, nýbrž i rodině i čeledi jeho, jež se zajisté dle příkladu jeho také zařídily.

Do nebe přivádí tedy vděčnost, a pak i poslušnost k Bohu, a spravedlnost i soucitnost ku bližním!

Dle toho se zařídme i my; zlý osud služebníka tvrdého budiž nám výstrahou; a příklad Zacheův budiž nám pobídkou! Pána přijímejme s ochotou jako Zacheus, zvláště při sv. přijímání; a pro Boha činmež dobře i svým bližním, aby Pán Ježíš, Jenž nepřišel hříšníkům zničit, ale hledat a spasit, co bylo zahynulo, v hodině smrti prohlásiti mohl o jednom každém z nás: Dnes stalo se spasení služebníku tomuto. Amen.

Na neděli dvacátou druhou po sv. Duchu.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y .

1. Dnešní svaté čtení jest úryvkem z epištoly čili psaní, jež poslal svatý Pavel z vězení svého v Římě obyvatelům města Filipi v Macedonii. Filipenští dověděvše se smutnou zprávou, že jejich přemilý apoštol vězněn jest, učinili mezi sebou peněžitou sbírku, a poslali ji za svatým Pavlem, aby si z ní nadlehčovati mohl. Svatý Pavel raduje se, ne tak z peněz zaslanych, jako spíše

z toho, že Filipenští věrně u víře trvali, a nikterak se nad tím nepohoršili, že apoštol Páně ve vězení jest. I vybízí je ku šťastnému vytrvání u víře, aby mohli také dosáti koruny, kterou víra Kristova věrným vyznavačům přislubuje.

Tohoto vytrvání neočekává ale svatý Pavel od vlastních sil Filipenských, ale od milosti i pomoci Boží, bez kteréž nic, ale pranic k životu věčnému dopomáhajícího vykonati nemůžeme, jak učí katechismus. A proto nepraví svatý apoštol: jistě do nebe přijdete; ale píše:

»Bratři! Doufání mám v Pánu Ježíši, že který začal ve vás dílo dobré, dokoná je až do dne Krista Ježíše.«

Svatý apoštol vyslovuje tedy jen naději čili doufání, že Bůh Filipenským dopomůže milostí svou, aby při smrti své slíbené koruny od Pána Ježíše přijali, podobně jako On toho byl příčinou, že svatý Pavel do města jich přišel; jako On rozum jich osvětil, aby učení apoštolské chápali, a vůli jich stílil, aby se jím až posud tak příkladně řídili, jak o tom svým skutkem svědectví vydali.

2. Že nikdo nemůže o síle vlastní ve vyznávání pravé víry vytrvati, o tom dočítáme se v životě svatých čtyřiceti mučenníků této události:

Císař Licinius dal v Malé Asii pod přísnými tresty prohlásiti, aby všichni poddaní obětovali modlám. Což když bylo i vojínům prohlášeno, vystoupilo z řad čtyřicet mužů, kteří neohroženě svému veliteli prohlásili, že sice budou vždy dávatí a prokazovatí císaři, čím jemu jsou povinni; avšak že dávatí a prokazovatí budou i Bohu pravému, v Něhož věří, čím Jemu povinni jsou. Následkem toho dal je rozhněvaný vladař metlami hrozně zmrskati, a pak jim i boky železnými

háky rozedrati. A když ani to jich od víry v Ježíše Krista neodvrátilo, kázal je úplně vysvléci, a nahé na zmrzlý rybník postavit. Aby pokušení ku zapření víry bylo větší, dal na břehu rybníka zříditi teplou lázeň, aby v ní okřátí mohl ten, kdo by se mu stal povolným. Těšíce se mučenníci Páně na odplatu svou v nebesích, modlili se vespolek: Pane! čtyřicet nás vstoupilo na bojiště; nedopust, aby nás méně zvítězilo!

Strážní šli zatím na odpočinek, až na toho, jenž lázeň opatroval. A ten měl podivuhodné vidění. Spatřil nebesa nad rybníkem se otevřítí, a odtud sestupovati anděly, nesoucí mučenníkům přestkvostné koruny. Počítá je, ale napočítává toliko třicet devět. Kde jest ta pro čtyřicátého? Ale v tom již pozoruje, že jeden mučenník, bolestí přemožený, do teplé koupele se ubírá. Sotva tam ale vkročil, mrtvicí jest raněn, a ubohý bídně zahynul.

Strážný vida, co se děje, osvícen milostí Boží, vyznal se křesťanem, dobrovolně se vysvlékl, přidružil se k oněm devět a třiceti, a skončil s nimi jako mučenník, doplniv dle prosby jich počet čtyřiceti. Hle! Jeden již tolik muk pro Krista snesl; ale posléze, spoléhav asi příliš na svou vlastní srdnatost, Boha za pomoc i milost prositi přestal, a tak u samého cíle bídně zahynul; kdežto jiný, dříve pohan, milostí Boží osvícen, vedení jejímu se svěřil, a cíle přešťastného a koruny přestkvoucí dosáhl, ač krátce před tím dalekým jí býti se zdál!

Žádný tedy nemůže o sobě dle pravdy tvrditi: Já Bohu věrnost do smrti zachovám o svých silách; ale může tak učiniti — dá-li Pán Bůh!

3. A Bůh jednomu každému dostatečné milosti k dosažení spasení skutečně udílí, když se

jen upřímně o to přičiňujeme, abychom jí hodnými byli. A toho domnívá se sv. Pavel o Filipenských, že se pomoci Boží vždy hodnými ukazovati budou, an píše :

»Spravedlivé mi jest smýšleti to o všech vás, protože vás mám v srdci, i ve svých okovech, a v obraňování i utvzování evangelia, že vy všickni jste účastníci radosti mé.«

To jest: Příčina mého doufání o vás v tom spočívá, že vás mám v srdci, čili že vás miluji.

A což může tato láska Filipenských ku spasení přivést?

Ta ovšem že nikoli; ale ku spasení přivede je příčina, pro kterou je svatý apoštol vroucně miluje, i v okovech svých, i při pracích svých: totiž ta horlivost, s kterou víru svou skrze skutky osvědčují.

4. A aby je o této lásce své tím více ujistil, dokládá se sv. apoštol Bohem, řka: *»Svěděk zajisté jest mi Bůh, kterak po všech vás toužím v útrobach Ježíše Krista«*; to jest: přeji si vás tak vroucně milovati, jako věrné Svě miluje Kristus Pán, a tak vám i spasení zabezpečiti.

Ano, tak máme se milovati i my, aby jeden každý dbal o spásu duše své, ale také aby jeden druhému ku spasení napomáhal.

K obrazu Božímu jsme stvořeni; a nesouce obraz Boží vtisknutý v duších svých, povinni jsme obraz ten v sobě stále zdokonalovati; nebo čím stkvělejší a dokonalejší bude, tím hojnější bude i odplata naše. Ale Bohem nařízená láska k bližnímu nám také velí, abychom i bližním svým k dokonalému životu křesťanskému nápomocni byli — všichni.

Jest to jen lichá výmluva, tvrdí-li kdo: Nejsem knězem, nejsem kazatelem, nejsem mravo-

kárce! Pravím na to: Ale máš jím býti po svém způsobu, dle svých poměrů!

Dokladem toho jest mi život svatého apoštola. V žaláři byl, a mohlo se zdáti, že tak dílo jeho apoštolské jest přerušeno. Ale nikoliv tak! Nemohl-li na veřejných místech pravdy Božské hlásati, poučoval ty, kteříž k němu přicházeli, a jež k sobě zval; a zbyla-li jemu chvíle volná, psal své přepamátané epístoly, jimiž věřící i nevěřící poučoval, a poučuje až na nynější den.

A tak podobně může i má jeden každý pravdy Božské hlásati, když ne slovy, tedy příkladem svým; když ne před celými zástupy, tedy před domácími, sousedy, příbuznými svými. Kdo před nimi rád k službám Božím přichází, vroucně se modlívá, vši nemravnosti se vystřihá, o čest Boží i bližního pilně dbá: již tímto životem svým káže, a jiné ku následování vybízí. Často může ale zajisté i krátkým napomenutím ku dobrému bližním svým prospěti. A mají tak činiti zejména rodiče dítkám svým, hospodáři čeledi své, mistři a zaměstnavatelé dělníkům svým.

5. A kdyby kdo jinak bližním svým pomáhati nemohl, zbývá ještě modlitba, od které se nikdo vymluviti nemůže. I modliti se máme za sebe i za bližní, jak o tom svědčí svatý apoštol, an píše:

»Za to se modlím, aby láska vaše víc a více se rozhojňovala v umělosti, a ve všelikém smyslu; abyste zkusili lepších věcí, abyste upřímní a bez úrazu byli ke dni (čili soudu) Kristovu, naplněni jsouce ovocem spravedlnosti skrze Ježíše Krista ku slávě a chvále Boží.«

Takto tedy činme. Jako křesťané dobře jsme začali; dobře i pokračujme, abychom svou duši i duše bližních zdokonalovali. Předě vším ale

Boha prosme za Jeho pomoc, bez které ničeho k životu věčnému dopomáhajícího činiti nelze. A tak se s pomocí Boží a dle svého přičinění zajisté toho dočekáme, aby se i na nás splnilo slovo Páně: »Kdo vytrvá až do konce, spasen bude«. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Před málo dny četli jsme evangelium, v němž Pán Ježíš přirovnává království Boží se svatbou syna králova, ku které když se pozvaní hosté ze stavů vznešených lehkomyšlně nedostavili, dal král sezvati lidi chudé, opuštěné, povržené; a nadobro pohrdl prvějšími pozvanými. Fariseové správně z řeči Božského Mistra vyrozuměli, že těmi do království nebeského napřed pozvanými a pak zavrženými mínil je sámé. Na to učinili, o čemž vypravuje dnešní svaté evangelium, a o čemž nyní ku vzdělání svému budeme uvažovati.

1. *A co tedy učinili fariseové*, když byli od Spasitele svého odsouzení uslyšeli? Snad že, jak by se očekávati dalo, šli do sebe, hříchů svých želeli, polepšiti se snažili, aby hrozného odsouzení ušli?

Nic z toho! Evangelista Páně o nich vypravuje, že *»tehdy odšedše, radili se, jak by ho v řeči polapili«*. To jest: fariseové důrazným napomenutím Páně nedali se napravití, ale vzali si z něho jen příčinu, aby odpornému mravokárci zosnovali záhubu.

Ó, pravdu dí moudrý Šalomoun, když ve svých Příslovích (18, 31.) tvrdí, že bezbožník, když upadl do hlubiny hříchů, tím pohrdá, že

ho následuje hanba i potupa. Hříšník, když hříchům svým uvykl, nedbá pak nových urážek předobrotivého Boha; nedbá hněvu Božího, nedbá hrozcích trestů; ale jako slepý spěje do propasti i záhuby!

My ale vězme, že se tak hrozně zaslepeným nestává nikdo bez své viny; ale zaslepeným se stává z trestu, když hříchům hned v počátcích jejich neodpírá. Napřed dopouští se jeden každý hříchů menších, a když za ně upřímné pokání činí se nesnaží, upadá pak vždy do hříchů větších, až konečně zaslepeným se stává.

V letech padesátých odpraven byl na šibenici v Mladé Boleslavi mladý loupežný vrah. Každý se tomu divil, jak mohl tak mladistvý člověk tak zpustnouti, že v Turnově vloupal se v noci do bytu zámožného tabáčníka, toho sekerou skolil, a pak příbytek jeho vyloupil. Ale šetřením soudním bylo zjištěno, že týž odporný zlosyn již jako školák ukrádal svým spolužákům tužky, péra, sešity a podobné; jako učeň zlatnický byl od několika mistrů vyhnán pro podvody; a že svým hříšným chtíčům odporovati nechtěl, a peněz na ukojení jich neměl, stal se vrahem i lupičem a skončil na šibenici.

Pozorujete-li kdes koho v divokém manželství, nebo cizoložství žíti, neb jiné nestydatosti činiti, myslíte snad, že člověk takový do bahna všeliké nečistoty náhle sklesl? Ó, nikoliv; ten začal snad již v útlém věku míti zalíbení v nestydatých řečech i písních; týž býval dříve vše-
tečným ve svých pohledech, příliš svobodným v obcování s lidmi druhého pohlaví; pel nevin-
nosti i stydlivosti ponenáhlu ztrácel, až při dané příležitosti i tělesně se provinil, a pak začal celý řetěz hříchů proti svaté čistotě. Mluvte pak tako-

vému o tom, kterak Bůh pro smilstvo a nestydatosti ohněm s nebe zhubil Sodomu a Gomorrhů; on toho více nedbá! Hrozte mu, že Bůh ohněm pekelným ztrestá všechny nenapravitelné smilníky; a jemu se bude zdáti, jako byste mu báchorky vypravovali! Ukažte jemu ze života, jak Bůh již na světě tresce smilníky, že upadají v hrozné nemoci, chudobu, opuštěnost ve stáří, často i v zoufalství: ale smilník nedbá více ničeho; on upadl do hlubiny hříchů, do bahna neřestí, v nichž jako nečisté zvíře si libuje, a hany ani potupy více nedbá.

Vídáte po týdenní výplatě tolik dělníků mnohdy krvavě vydělaný groš lehkomyšlně utráceti, a den Páně při tom znesvěcovati. Doma pláče snad žena, hladem a bídou třesou se děti; ale tatík ubíjí výdělek, žádného nátku doma nedbaje. Myslíte, že se snad náhle všeho lidského citu zbavil? Ó, nikoliv! Naučil se mlsati, a zbytečně utráceti již jako kluk; snad nerozumná matka jeho sama krejčary mu k tomu podstrkovala; a žádostivost, že jí neodpíral, s ním vzrostla, a učinila ho hluchým k napomenutím, slepým ku bídě, zatvrzelým ku pokání.

A podobně má se to s rouhači, křivopřísežníky, lakomci a jinými hříšníky; ku své zatvrzelosti přišli, že napřed ve věcech menších dobrovolně bývali Bohu nevěrnými, a o nápravu nedbali. Proto střežme se i nepatrných hříchů, jakožto malých začátků ku konečné zatvrzelosti; a čiňmež, jako činí hospodáři na poli: když upozorují na něm plevel, vyškubávají ho záhy, pokud se nezmohl, a užitečných bylin rdousiti nezačal!

2. Když se byli fariseové o záhubě Páně umluvili, *poslali k Němu učenníky své s Hero-*

diány,« čili s přivrženci krále Herodesa, přítele císařova. Těm nakázali, aby Pánu Ježíši napřed lichotili, že jest mistrem; pravdomluvným; nestranným; a pak teprve, až by důvěru Jeho získali, aby předložili jemu úskočnou otázku: »Sluš-li dávatí daň císaři, čili ne?»

I byli uchystáni, že, řekne-li »nemáte platiti daně«: chopí se Ho císařští, a jako revolucionáře Ho odsoudí; řekne-li ale, že »mají židé platiti daň« císaři, židy takto proti sobě pobouří, kteří tvrdili, že jakožto národ Boží vyvolený císaři daně platiti nemají. I domnívali se tedy fari-seové, ať Pán odpoví jakkoli, že záhubě neujde!

Tedy lichocením z počátku chtěli Pána přivesti k tomu, aby úkladům jich podlehl!

Z toho plyne nám ovšem naučení, že není vždy přítelem naším ten, kdo nás chválí, nám lichotí, zejména u přítomnosti naší; a že máme se míti na pozoru před pochlebníky, aby nás snad ku svému zisku a k naší škodě sobě nenaklonili. A naopak nebývá naším nepřitelem, kdo nás za chyby naše kárá. Činí-li tak s láskou a s úmyslem, abychom se poznali a napravili, v čem jsme pochybili: jedná věru jako náš pravý přítel!

3. Povšimněme si konečně, *jak dovede moudrost Božská všechny úklady nešlechtníků zmařiti!*

Spasitel, dav si ukázati platící peníz, prohlásil: Máte-li v oběhu císařské peníze, jest to znamením, že jste jeho poddanými; »dávejtež tedy, co jest císařovo, císaři«, totiž uloženou daň; ale při tom nezapomínejte, že máte obraz Boží ve vlastních duších svých; a proto dávejte také »co jest Božího, Bohu!« Proti tomuto výroku nemohli ničeho namítati Herodiáni, poněvadž Pán moc

skutečného panovníka uznal; nemohli namítati ale ani fariseové, poněvadž jim povinnost jich oproti Bohu naznačil.

Z toho vezměme sobě naučení, že Bůh, bez Jehož vědomí dle slov Páně ani jediný vlas s hlavy naší nepadne, dovede všechny příhody k dobrému věsti přese všechny i ďábelsky vymyšlené úskoky a plány nepřátel našeho spasení. Kde lidské oko nevidí východu, kde lidský rozum nechápe vysvobození, tam Bůh v moudrosti Své zahanbuje zlovůli těch, kteří chtějí ublížiti lidem jednotlivým, anebo celým národům, anebo Církvi Páně! Věrně přidržujeme se tedy příkázání Božích, jak nám je nezborná Církev jeho vykládá; a dávajíce císaři i světu, co jim náleží, nezapomínejme na obraz Boží v duších svých, a dávejme Bohu, co Božího jest, abychom jednou za odplatu s Ním spolu se radovali v nebesch. Amen.

Na neděli dvacátou třetí po sv. Duchu.

I.

V ý k l a d e p i š t o l y .

1. Kdo by přebýval ve světnici, v které leží nemocní, stížení nakažlivou nemocí, a nečinil by žádných ochranných opatření: zajisté, že by se záhy nakazil, a svou neopatrnost bolestnou chorobou anebo i smrtí odpykal. A podobně je to v ohledě mravním, duchovním. Kdo přebývá s lidmi, kteří se víry v Boha zhostili, ctnosti terčem svých úšklebků činí, a hrubé smyslnosti hoví; a žádných duchovních opatření nečiní: ponenáhlu uvyká řečím nevěreckým, stává se vlažným u vykonávání povinností svých, posléze mluví

i jedná jako svědci jeho, stává se duchovně chorobným, a nezřídka odpykává i smrtí věčnou za svou společnost s bezbožnými.

Takové nebezpečí uprostřed nevěrců, bezbožců, nemravů hrozí nám všem. Kdo uchová se bez porušení, když tolik zlých příkladů pozorujeme vůkol sebe ?

Svatý Pavel udává v dnešní epištole ochranných prostředků Filipenským, kteří uprostřed lidí bohaprázdných žili, udává jich i také nám, a sice tak, že poukazuje k následování lidí dobrých, a činí výstrahy před jednáním lidí bezbožných. I píše tedy :

»Bratři ! Následovníci moji buďte, a spravujte se podle těch, kteříž tak chodí, jakož máte způsobu naši.«

To znamená : Uprostřed lidí bezbožných žijíce, nenechávejte se jimi sváděti ; ale řiďte se spíše tím, co jste viděli mne činiti, a co činí ti, kteříž po způsobu našem žijí, čili jejichž obcování s mým se srovnává. Nenechávejte se ničím odvracet od cesty, kterou já jsem vám ukázal slovem i životem svým ; neohlížejte se na posměchy, potupy a křivdy lidí bohaprázdných, říkajíce jako třeba zbožný hrdina Starého Zákona Mathatiáš : I kdyby všichni Israelité odstoupili od Zákona Hospodinova, jímž otcové naši se spravovali, já — neodstoupím !

2. Svátý Pavel, vybízejí své věrné, aby byli následovníky jeho, nevyhledává tak snad jen marné chvály mezi nimi : ale povzbuzuje jich k životu bohulibému, jakoby řekl : Co jsem vám kázal, to jsem před vámi také i činil. Jsem-li já učitelem, mistrem vaším : jednal a učil jsem vždy dle učení i příkladu Samého Mistra Božského. Mohu-li já Ho následovati s pomocí Jeho i v těch věcech,

jež se slabé přirozenosti naši odpornými zdají: dovedete toho s pomocí Jeho i vy.

Ba v pravdě povzbuzuje ku ctnosti velice, když představení napřed činí, čeho od podřízených svých se domáhají. Proto pomáhal znamenitý a proslavený vojevůdce římský Julius Caesar v ležení vojínům svým při všech pracích. A ti, když viděli, že náčelník jejich žádné obtíži se nevyhýbá, s radostí snášeli útrapy i nejhorší.

Staří vojíni naši vypravují o proslaveném generálu Radeckém, že, když se kdysi ve válkách italských vojákům nedostalo v čas zásob k nasycení, a mnozí proto i reptali, Radecký mezi ně vstoupil a řekl: »Hoši, já, váš generalissimus, také jsem posud ničeho nepožil, a jsem muž starý; proto mějte i vy strpení.« Vojáci uslyševše to, a znajíce otcovské srdce Radeckého, ihned se stížnostmi umkli, a dle příkladu svého milovaného vojevůdce s trpělivostí na nasycení čekali.

Ó, kéž by také všichni rodiče říkati mohli: Děti, řiďte se ve všem dle nás! Bohužel, že tak nebývá! Děti jsou jako opičky, jež vše, co při jiných pozorují, rády napodobují. Jestliže ale tatík se sakry vstává i lehá: kterak budou děti jeho jméno Boží v uctivosti míti? Jestliže učitel, kde může, kostelu se vyhne, ku svátostem nepřistupuje: kterak že si žáci jeho zbožnost zamilují? Jestliže mistři, hospodáři, úřadové představení podřízených svých pohoršují: kterak že se tito řádnými dělníky, spořádanými křestany a poslušnými poddanými stanou?

Proto také hrozí Spasitel: Běda tomu, skrze koho pochází pohoršení; zejména kdo by pohoršil maličkých a nerozumných; neboť lépe by jemu bylo, čili menším trestem by to bylo, kdyby jemu byl uvázán kámen mlýnský na hrdlo, a kdyby tak

utopen byl v propasti mořské : nežli když za hříšné příklady své upadne do rukou trestajícího Boha !

3. Dále popisuje sv. Pavel život učitelů nepravých, aby od nich myslí Filipenských odvrátil, an dí :

»Mnozí chodí, o nichž jsem častokrát pravil vám, nyní pak i s pláčem pravím, že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto konec jest zahynutí, jichžto bůh břicho jest, a sláva v zahanbení jejich, kteříž o zemské věci pečují.«

K Filipenským přišli totiž bludní učitelé, ze židovstva vyšli, kteří tvrdili, že třeba jen zachovávat obřady zákona Mojžíšova, a ustanovení o obřzce, o svěcení šábesů, o obětech starozákonných, a pak že může člověk žítí úplně volně, a světa tohoto užívati dle chuti. Kteří takto učili, ovšem že zapírali učení Krista Pána, jež nás navádí k tomu, abychom žádosti své zapírali, kříže své nesli, Božského Mistra svého v poslušnosti a pokoře následovali.

Kdo učí, že si všeho v jídle, pití, rozkošnictví dovolovati smíme, ten tělo své čili břicho své více cení, nežli rozkazy Páně ; on tedy břichu svému jako nějakému bohu slouží, a tak zahynutí věčné sobě zasluhuje. A co jest při tom nejsmutnějšího a oplakání nejhodnějšího, je to, že lidé, takto po zvířecku žijící, v tomto hanebném životě a shánění se po požitcích, jež i zvířata mají s námi společně, ještě i slávu svou vyhledávají, a tak ovšem na nápravu ani z daleka nepomýšlejí.

Podobně žijí za našich dob mnozí jako ta nemá tvář, jen břichu svému sloužice ; a tvrdí, že prý třeba *»jen poctivě žítí«*, a na tom ostatním že mnoho nezáleží.

Známe věru ty *»poctivé«* ptáčky ! Každé chvíle dočtí se lze v novinách, jak ten a onen, jenž jen

břichu sloužil, a o Boha a jeho přikázání se nestaral, tolik a tolik tisíc zpronevěřil, ukradl, promarnil, s nimi ujel, aneb ze strachu před trestem zbaběle života se zprostil, a tak i vši naděje na věky se zbavil, že by se mohl kdy více polepšiti, křivd napraviti, Boha usmířiti.

4. Plačme se sv. Pavlem nad zaslepení takovými, kteří hlásají volnou lásku, dělení majetku, naprostou nevázanost v životě; a snažme se poučováním, ale zejména vlastním spořádaným životem, a vůbec dobrým příkladem je z bludů a neřestí jejich vyvésti. Zejména ale dbejme jedenkaždý o spásu duše své vlastní, jak radí dále sv. Pavel, an píše :

» *Ale naše obcování v nebesích jest* ; t. j. jsouce věrnými křestany, nenecháme se svěsti bludy a nepravostmi lidí bezbožných, ale žijme tak, abychom si nebe zajistili,

» *odkudž i Spasitele očekáváme, Pána našeho Ježíše Krista* , Jenž nás do nebe předešel, aby nám stánek připravil; Jenž chce hned po smrti duše naše do nebe přijati, a v den soudný oslaví i tělo naše, an ve Svě všemohoucnosti

» *proměnění tělo ponížení našeho* , aby ve svém oslavení připodobněno bylo k Tělu Jeho oslavenému v nebesích ; aby tak celý člověk, jako s duší i s tělem Bohu zde sloužil: také i celý, s duší i s tělem dodělal se oné nevýslovné odplaty, jaké na světě oko lidské nevidělo, ucho neslyšelo a srdce nikdy nepocítilo.

5. Tohoto oslavení nám všem svatý apoštol upřímně přeje; ba, vyzývá Filipenských, mezi nimiž některé i dle jmen uvádí, aby se o to všemožně přičiňovali, by dle svůdných slov i příkladů lidí bezbožných nejednali, ale Bohu ve všech

věcech věrnost zachovávali. A těm, kteříž dle rady jeho žlti chtějí, slibuje, že

»jména jejich jsou v knize života.«

Nejmilejší! Poslechněme rad, napomenutí, proseb svatého Pavla i my; vystřihme se společnosti s lidmi bezbožnými; spravujme se vzornými příklady svatých apoštolův a ostatních svatých, aby jednou i naše vlastní jména nalezena byla zapsána v knize života věčného. Amen.

II.

Výklad evangelia.

Dojemný to dojista obrázek, který nám líčí dnešní sv. evangelium. Představuje nám otce hořem sklíčeného, jenž přistupuje k Pánu Ježíši, klaní se Jemu a prosí: *»Pane, dcera má nyní skonala; ale pojď, vlož na ni ruku svou, a bude živa.«* Otcem tím jest dle vypravování sv. Lukáše Jairus, kníže čili představený školy židovské; a mrtvou jest dvanáctiletá dcera jeho.

Pozastavme se při tomto obrázku, a uvažme, čemu užitečnému se můžeme z něho přiučiti?

1. *Pán Ježíš vzkřísil snad mnoho mrtvých;* ale Písmo svaté vypravuje nám, a zajisté ne bez příčiny, toliko o třech.

Pán Ježíš vzkřísil mládence, jehož vynášeli z města Naimu ku pohřbu. U brány města toho, potkav se se zástupem, velel mu zastaviti, a pravil mrtvému: *»Mládence, tobě pravím: vstaň!«* Načež živého i zdravého odevzdal truchlící matce jeho.

Jiným vzkřísěným byl Lazar, bratr svatých sester Magdaleny a Marty, jenž byl již čtyři dny v hrobě a hnilobou zapáchal. Pán Ježíš odešel k hrobu jeho, kázal kámen ode dveří jeho odvaliti, pomodlil se, a pak hlasem velikým velel: *»La-*

zare, pojď ven!« Načež živého a zdravého odevzdal příbuzným i přátelům jeho.

A konečně vzkřísil Pán Ježíš dceru Jairovu právě zemřelou, pojav ji prostě za ruku a osloviv: »Dívko, vstaň!«

Tito tři dle těla umrlí, a od Pána Ježíše opět do života uvedení, zobrazují nám tři druhy duchovně mrtvých čili hříšníků, jež Pán Ježíš posud z hrobu hříchů jejich k novému životu duchovnímu povolává. Mládenec naimský a Lazar, kteří jakožto mrtví veřejně známi byli, jsou obrazy hříšníků, jejichž provinění veřejně známo jest; dcera Jairova, jejíž mrtvola ještě v domě otcovském skryta byla, jest obrazem hříšníků, jejichž provinění na veřejnost posud nevyšlo.

Ó, jak mnohých křesťanů jest obrazem mrtvá dcera Jairova! Mnozí vypadají živí, ctnostní, poněvadž těla jejich jsou živá, čilá; a přece mají v těle svém, jako v nějakém domě, duši svou mrtvou, to jest Bohu odumřelou, poněvadž hříchů těžkými pro nebe usmrcenou! Zemřeli Bohu na hříchů, před světem utajené.

Co jest jim činiti, aby opět vzkříseni byli?

K tomu odpovídá Jairus příkladem svým.

A co učinil?

2. Sotva zpozoroval, že milá dceruška jeho byla skonala, ihned *spěchal k Pánu Ježíši, a prosil za pomoc.*

Nečekal tedy, až by nastala hniloba mrtvoly; anebo docela, až by ležela hnijící v hrobě jako Lazar; ale hledá pomoci hned a u Toho, Jenž jedině mrtvé vzkřísiti může, u Pána Ježíše. A podobně se má zachovati, kdo se tak nešťastným stal, že se v myšlenkách a žádostech svých čili tajně byl těžce provinil. Má ihned, co možná nejdříve, spěchat k nohous zřízeného kněze, aby

se jemu na místě Božím vyznal, čeho se byl dopustil; a aby za vzkříšení prosil, podobně jako Jairus říká : Pane, dcera má, totiž duše má, právě pro Boha odumřela; ale učiň skrze moc, tobě svěřenou, aby duše má opět živa byla; vztáhni ruku svou k rozhřešení!

A proč se máme rychle ku pokání míti?

Máme tak činiti nejen proto, že nevíme ani dne ani hodiny, kdy nás Bůh na soud povolá: ale také proto, že, čím déle kdo ve hříchu trvá, tím více převzácných okamžiků k získání zásluh pro nebe ztrácí; a čím později se ku pokání odhodlává, zatím tím hlouběji klesá, a tím nesnadněji pak povstává.

Vězte, že, kdo dle těla zemřel, toho smrt nemůže býti na dlouho utajena; neboť v těle počne rozklad jeho součástí, nastává hniloba, zápach ze hniječícího těla proniká brzy dveřmi i okny do celého vůkolí, a prozrazuje, že v domě jest mrtvola. A podobně nezůstává tajná smrt duševní dlouho bez pohoršlivých příznaků. Kdo Boha těžce urážel tajně, počne brzo tajný hřích svůj prozrazovati skrze pohoršlivé řeči, lehkomyšlné pohyby, hříšné skutky zevnější; čím více ale zevnějších hříchů se dopustil, jim navykl, v ně se jaksí vžil, tím nesnadněji pak napraven bývá.

Vidíme to při vzkříšených od Pána Ježíše jako v zrcadle. Dívku sotva skonanou Pán Ježíš snadno vzkřísil, an jí jen za ruku vzal a řekl: »Dívko, vstaň!« a byla opět živa. Mládence naimského, jenž déle byl mrtev, an již z města ku pohřbu byl nesen, vzkřísil Pán tak, že jemu s větším důrazem velel: »Mládence, tobě pravím, vstaň!« Lazara ale, jenž již v hrobě hnil, vzkřísil zvláště slavnostním způsobem teprve, když napřed oči k nebesům obrátil, k Otci nebeskému hlasitě

se pomodlil, a pak teprve přikázal : »Lazare, pojď ven !«

Proto, kdo chce snadno z hříchů povstati, má se rychle po svém pádu k Bohu navraceti, a byť se musil i sebe více zahanbiti, jak učí znamenitý znalec srdce lidského Kassian, an praví : Záhubné nášepty ďáblovy tak dlouho škodlivě na nás působí, pokud jich v srdci utajujeme ; když jsme ale zlé myšlenky své zjevili, začínají ony ihned ztráceti na síle své. Nášepty ďáblovy podobají se právě ďáblu samému, jenž v podobě hada lidi svedl. A proto podobně, jako ohyzdní hadové, když byli z temných svých podzemních skrýší na světlo denní vytaženi, ihned do svých skrýší zpět spěchají, když se jim uvolnilo : i myšlenky zlé a nášepty ďábla, skrze upřímné vyznání na světlo uvedené, rychle mizejí a neškodnými se stávají.

3. A nyní povšimněme si ještě i *způsobu, jakým Pán Ježíš mrtvou dceru Jairovu byl vzkřísil.*

Staly se při tom dvě věci. Když Pán Ježíš přišel k domu Jairovu, uzřel tam množství lidu plačícího a pištce, kteříž na píšťaly hráli, jak tehdy při pohřbech obyčej býval. Těm řekl Pán : »*Odejdětež !*«

Pak obrátil se ale i k samému Jairovi, kterýž byl na mysli klesal, ježto v době, kdy Pán Ježíš měl co činiti s ženou krvotokem trpící, kdosi jemu domlouval, že dcera jeho již skonala ; a proto aby netrmácel Pána k sobě. Jak o tom vypravuje svatý Lukáš v kap. 8., Jairovi na mysli klesajícímu řekl Pán : »*Neboj se ; toliko věř, a dcera tvá bude zdráva !*«

Z těchto dvou oslovení Páně plynou pro nás pěkná naučení ; a sice předně :

Chceme-li v pravdě z hříchů svých vzkříšení povstati, třeba i nám, abychom pištcům a hlučícímu zástupu rázně a odhodlaně prohlásili: Odejďtež! To jest: Odstupte ode mne, vy pochlebníci, kteří mi do uší hučíte, a nášepty ďáblovy ke hřichu opakujete, jako: Dostačí ti, co činíš, ku spasení; k čemu se zapíráti, tak mnoho si odříkati? Kdo chce s vlky býti, musí s nimi výti; člověk nemůže se vši radosti odříkati; a podobně. »Odstupte ode mne!« rceme pevně; »nebudu více vašich svůdných hlasů poslouchati.«

Za druhé ale třeba nám vystříhati se malomyslnosti a úzkostlivosti, že jsme byli Boha těžce urazili, tak že by nám ani odpuštěno býti nemohlo, ač Bůh dí ústy prorokovými: »Kdyby hřichy vaše byly jako šarlat červené, pokáním zbělejí jako sníh!« Tesknota taková působí radost jen ďáblu, poněvadž člověka na mysli klesajícího pak snadno svede, buď aby si docela zoufal, a tedy odpuštění více neočekával; anebo zase naopak, aby se do víru hříšných radovánek zpět uvrhl v domnění, že pokání beztoho nic neprospívá.

Proto, chtějce z hřichu povstati, vstávejme rychle, a nebudme malomyslní při pokání; ale naplňujme se důvěrou v zásluhy Ježíše Krista, Jenž ví, že nejsme andělé, ale křehcí lidé. A On i nás vzkřísí, k životu novému povolá, v něm i udrží, abychom i spasení dojíti mohli. Amen.

Na neděli dvacátou čtvrtou po sv. Duchu.

I.

V ýklad epištoly.

1. Každý rozvázný obchodník účtuje často; snad každého večera zkoumá: Co jsem dnes koupil i prodal? vydělal nebo prodělal? Zejména ale tak činí ku konci roku a uzavírá knihy, aby zvěděl, v čem získal, a v čem ztráty utrpěl; aby poznal, kterak si počínati v roce budoucím, aby blahobyt své rodiny rozmnožil, a škod se uvažoval.

Podobně máme činiti i my všichni! Bůh světil nám rozličné drahocenné hřivny, dary duše i těla, s nimiž máme obchodovati. Běda tomu, kdo jednou vrátí Bohu hřivnu bez užitku! Rozvázní křesťané dělají tedy počet s Bohem často, zpytují své svědomí každého dne před spaním, aby zvěděli, v čem s milostí Boží prospěli, a i budoucně prospívati by mohli; ale také v čem škody utrpěli, aby se jí pro budoucnost uvažovali.

Dnes ale konáme konec roku církevního; otevřme tedy zvláště knihu svědomí svého, a vizme, jak si stojíme! Jakými budeme při smrti své, takými budeme i v den soudný, o němž dnešní svaté evangelium předpovídá. Ve slavný den soudný bude jen před celým světem slavně prohlášeno, jakého údělu se jednomu každému hned při smrti jeho dostalo!

2. Jakým způsobem měli bychom nyní s Bohem účtovati, aby i ten poslední počet náš šťastně dopadl, o tom dává nám pokynutí dnešní epištola; nebo čeho přeje svatý Pavel Kolosen-

ským, a oč se za ně modlí: o to má jeden každý křesťan péči míti, chce-li spasení dojíti.

A co tedy radí svatý Pavel?

Dí: *»Bratři! Nepřestáváme modliti se za vás, a žádati, abyste byli naplněni známostí vůle Jeho (Boží), ve vši moudrosti a rozumnosti duchovní.«*

Smysl slov těchto jest, že jest to hlavní věc, abychom nejprve vůli Boží dokonale znali, v čemž jest pravá moudrost a rozumnost křesťanů, poněvadž víra jest základem spasení. Neboť kdo neví, co Bůh chce, nemůže toho také konati; kdo ale vůli Boží nekoná, také Boha nemiluje; kdo ale Boha nemiluje, do nebe se k Němu nikdy nedostane! Proto tedy máme míti napřed známost vůle Boží dokonalou. A tak zejména třeba v našich dobách, kdy tak mnoho nezna-
bohů o vyvrácení svaté víry usiluje, abychom mohli z víry své jednomu každému vždy počet dáti.

Víra nadpřirozená jest ovšem darem Božím; ale zároveň záleží i na spolupůsobení našem. A proto tažme se dnes ku konci církevního roku: Jak jsem užíval až posud prostředků, jimiž jsem mohl lepší známosti vůle Boží nabýti? Jak bral jsem si k srdci naučení o svaté víře, jehož do-
stává se nám s kazatelnou, ve zpovědnici, ve škole, z úst rodičů i opravdových přátel, z knih ti-
štěných, i z příběhů v životě? — Běda tomu, kdo si říci musí: Prospěl jsem jen málo! Ještě hůře tomu, kdo neprospěl nic, ba kdo snad pro lehko-
myslnost svou o poklad víry byl oloupen!

3. Než, účtujeme dále! Svatý Pavel praví Ko-
losenským: Modlím se za vás,

»abyste chodili hodně Boha, ve všem se (Jemu) libíce, v každém skutku dobrém ovoce vydávající, a rostoucí v známosti Boží.«

Ze slov těchto patrně, že nestačí vůli Boží znáti, ale že třeba jest, ji také plniti. K tomu právě směřuje znalost vůle Boží, abychom věděli, kterak máme vůli Boží dokonale plniti. Kdo vůle Boží neplní, podobá se stromu, jenž ovoce nepřináší; nebo hřivně bez úroku.

Mnoho-li ceny má, vůli Boží znáti, ale neplniti, vysvítá ze slov Spasitelových: »Ne ten, kdo Mi říká: Pane, Pane! vejde do království nebeského«; to jest: Ne ten, který jenom říká: jsem křesťan; hlásím se ku Kristu, jakožto ku svému Pánu, vejde do království nebeského. A kdo tedy? Spasitel dokládá: »Ten, jenž činí vůli Otce Mého, Jenž jest v nebesích: ten vejde do království nebeského«.

Třeba tedy netoliko vůli Boží znáti, ale ji i svědomitě plniti, a tak »v známosti Boží vzrůstati«, jak nabádá svatý apoštol.

Jest to věru ku podivu při naší svaté víře, že čím horlivěji kdo předpisy její konati se snaží, tím více také u víře křesťanské se upevňuje, čili v známosti Boží vzrůstá; jestli kdo ale křesťanských povinností nedbati počíná, také u víře ochabuje, ano snad o některých článcích jejich pochybovati začíná. Proto také i Sám Spasitel radil zlomyslným odpůrcům Svým, chtějí-li se o pravdivosti Jeho učení přesvědčiti, aby se snažili předpisů Jeho zachovati, že pak snadno přesvědčení nabudou. Praví: Budete-li řeč Mou zachovávat, poznáte, jsem-li od Boha poslán! (Cfr. Jan 14, 23.)

4. Dnes tedy zkoumejme dále: Jak pokročil jsem v bohulibém životě? Jak plnil jsem vůli Boží dle přikázání, jež nám dal? Zdali přijímal jsem častěji v roce svátosti na očištění i posvěcení své? Zdali přivlastňoval jsem si zásluhy ze smrti Páně při mši svaté, aspoň v dny nedělní a sváteční?

Jak horlivě jsem se modlil? Pro odplatu u Boha bližním milosrdenství prokazoval? Se postil, a žádostí svých nezřízených přemáhal i krotil?

Běda, jestli jsem nepokročil, nazpět jsem šel! A třeba mi snad volati, jako onen císař pohanský, jenž, když některého dne ničeho dobrého nevykonal, u večer přátelům svým na sebe žaloval, slovy: *Amici, diem perdididi!* To jest: přátelé, den jsem ztratil!

5. Dále píše svatý apoštol: Modlím se za vás, abyste

»všelikou mocí jsouce zmocnění podle moci jasnosti Jeho (t. j. Boží) ke vši trpělivosti a dlouhočekání«.

Smysl slov těch jest: Proším za vás u Boha, aby jasný Duch svatý dle všemoci Své posilnití vás ráčil tak, abyste všemožně posilnění, všeliké protiventství z lásky ku Kristu Pánu s trpělivostí, tedy bez reptání, a v pevném očekávání budoucí odplaty snášeli.

Takovouto nezdolnou zmužilostí vyznamenávali se křesťané prvních století, snášejíce u vyznávání víry svaté potupy, okovy, posměchy, pronásledování, ztráty majetku, zdraví i života! Nám v této době nehrozí snad krvavé mučennictví; avšak přece třeba pro víru mnoho snášeti! Sám svatý apoštol napsal na jiném místě: *»Všichni, kdož budou chtít nábožně žít, protiventství budou musiti snášeti!«*

I zkoumejme se tedy dnes: Mnoho-li snesl jsem až posud pro neohrožené vyznávání víry, a pro život dle ní? Či snad jsem jako polovičatý křesťan, abych nabyl pokoje od neznabožů, zbaběle mlčel, kde jsem se měl víry ujati? Či snad jsem se docela přidal na jich stranu, když Církev, její sluhý a její ustanovení tupili, a Bohu se rou-

hali? Ó, pak nebyl bych více vyznavačem Krista, ale Jeho farisejským odpůrcem!

6. Na konec domlouvá ještě svatý apoštol Kolosenským slovy:

„S radostí děkujte Bohu Otci, Kterýž hodné nás učinil dílu losu svatých ve světle; Kterýž vytrhl nás z moci temnosti, a přenesl do království Syna milování Svého, v Němž máme vykoupení skrze Krev Jeho, odpuštění hříchů.“

Smysl slov těchto jest: Rozpomínejte se, že jste byli dříve pohany, a nyní beze zvláštní své zásluhy vysvobozeni jste z moci ďábla, a účastni vykoupení skrze Ježíše Krista, jakož i máte naději na nesmírnou odplatu se svatými v nebesích. A rozpomínajíce se na všechna tato dobrodiní Boží, s radostí Bohu děkujte, abyste jakožto vděční stali se tak hodnými vždy nových dobrodiní Božích.

A slova ta platí i vám! I my jsme z milionů lidí byli vyvoleni, že jsme se narodili mezi křesťany; že máme všude hojnost milostí Božích na snadě k dosažení: v kostelích, při mši svaté, ve svátostech. Protož i my ukazujme Bohu upřímnou vděčnost, a sice netoliko pěknými slovy, ale opravdovým křesťanským životem! Slibme Jemu dnes, že v novém roce doplníme, co bylo posud zanedbáno; napravíme, v čem bylo chybováno; a že s horlivostí novou Jemu budeme sloužiti.

A Bůh, vida vděčnost naši, nakloní se k novým dobrodiním, a bude nám pomáhati, abychom i na konci nového roku radostný počet měli; ale zejména i na konci svého věku do slávy nebes vejítí mohli. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Slavíme dnes poslední neděli roku církevního. Rozhlédneme-li se dnes po rozjímáních celého roku minulého, shledáme, že na všechny neděle i svátky čteno i rozjímáno bylo o tom, kterak člověčenstvo pokleslo; Bůh slíbil jemu Vykupitele; Téhož také na svět poslal; a jak Týž Spasitel náš na světě žil i působil, trpěl i umřel za nás; pak slavně na nebesa vystoupil; a odtud skrze Ducha svatého řídí Církev Svou celou, i jednotlivce, aby cíle vytčeného dosáhli.

Dnes ale činí se výjimka; dnes nekáže posvátné čtení o prvním příchodu Syna Božího na svět, ale o budoucím druhém. Prvý příchod Jeho stal se z pouhého slitování k nám, a jest nepřetržitým řetězem důkazů o Jeho nevýslovné lásce ku pokolení lidskému. Příchod druhý bude ale plný hrůz i zděšení; neboť poprvé přišel Syn Boží na svět jako svrchovanou měrou milosrdný Slitovník; kdežto po druhé přijde jakožto nejvyšší spravedlivý a neúprosný Soudce živých i mrtvých, čili spravedlivých a pro nebe živých, i nespravedlivých a pro nebe mrtvých, a smrti věčné v pekle hodných.

Dnešní sv. evangelium obsahuje spojená proroctví dvě; a sice proroctví o hrozně zkáze Boha se spustivšího Jerusalema; a proroctví o zkáze světa. Prvé proroctví již se dokonale vyplnilo v roce sedmdesátém po narození Páně; Jerusalem byl strašně ztrestán a zničen, jak mu Kristus Pán za jeho pronevěru byl předpověděl. A rovněž tak zcela jistě nastane i předpověděná od Pána zkáza světa, ježto On Sám, pravda věčná, ujišťuje:

›Nebe a země pominou; ale slova Má nepominou«.

Jestliže tedy Kristus Pán nade vši pochybnost jistě přijde opět na svět, a sice soudit nás všech, a nejen dle skutků i řečí, ale i dle našich myšlenek i úrad nejtajnějších, jež Jemu jakožto vševědoucímu Bohu vesměs co nejdokonaleji známy jsou: doporučí se nám rovněž jistě, abychom o tomto soudu Páně se vši opravdovostí uvažovali, a na něj se po rozumu a ku svému prospěchu připravovali.

Kladu si tedy dnes některé otázky:

2. *Kdy bude ten konec světa?*

Tuto otázku zodpověděl již Spasitel Sám, an řekl učenníkům svým: O dnu a hodině tohoto soudu neví žádný, ani andělé nebesí, jedině Sám Otec. Ale jakož bylo za dnů Noe, takt bude i příchod Syna člověka: totiž náhlý, neočekávaný; lidé nebudou naň dbáti; ale jako jsou za dnů před potopou jedli a pili, ženili se a vdávaly, až do toho dne, kdy Noe vešel do korábu, a potopa zachvátila všechny: tak bude i příchod Syna člověka. (Mat. 24.)

Přijde tedy věčný Soudce náhle, jako když blesk zasvitne na východu, a okamžitě osvítí i na západu; i budou tehdy někteří právě pilně zaměstnáni v obchodech, jiní v úřadech, jiní v dílnách, jiní na polích, na lukách, v lesích; jiní budou se právě oddávati bujným radovánkám, smyslným rozkoším, smilstvu, cizoložství, pomstě, zradě: a tu zableskne se od východu na západ, a ve světle tom zjevno bude náhle vše, co se pod černou rouškou noci skrývalo. Lidé se zhrozí, byvše tak ve svém počínání odhaleni, tváře jim zblednou, těla se hrůzou zachvějí, děsné výkřiky zavzní. Všichni náhle seznali: nastal soudný den;

nastává zkáza, nastává soužení tak veliké, jakého nebylo od počátku světa.

Chceme-li budoucím hrůzám i soužením těm ujít, což jiného zbývá, nežli v životě tomto skutky kajícími hříchů svých odčiňovati; a kříže i utrpení, jež nám Bůh na očištění anebo vyzkoumání nás posílá, s dokonalou odevzdaností do vůle Boží snášeti?

3. Položme si jinou otázku v příčině posledního soudu:

Jakým způsobem započne na nebi?

Spasitel Sám opět odpovídá k otázce té, říká: »Slunce se zatmí, měsíc nedá světla svého, hvězdy budou padati s nebe, a moci nebeské budou se pohybovati«.

Budou tedy hrozná znamení na nebi. Slunce se zatmí, vykládá sv. Jan Zlatoústý, aby bezbožníci skrze nastalou tmou při příchodu Soudce již napřed začali okoušeti hrůzy temností zevnitřních, v nichž bude pláč a skřípění zubů, a jež budou údělem jich po celou věčnost v pekle. Hvězdy a měsíc budou svit svůj skrývati, jako studem, že musily tak dlouho na nepravosti lidské hleděti. Mocnosti nebeské budou se pohybovati, a budou děsiti pohany staré i nové, zejména židy, kteříž nechtěli zázrakům Páně uvěřiti, pokud jako milosrdný Samaritán uprostřed nich v podobě člověka krácel; ale žádali od Něho zázraky na nebi. Ano, užť zatvrzelí nevěřící zázraky na nebi, nikoliv ale k tomu, aby mohli ještě uvěřiti, a skrze konání skutků dle té svaté víry spasení dojíti: nýbrž aby od té chvíle na zázraky Páně bledíce při tom i svou hříšnou zatvrzelost poznávali, a ji na sarných sobě, ku hrozným mukám svým, plní zoufalství odsuzovali.

A na nás jest, když jsme slovům i skutkům Páně v pravdě uvěřili, abychom víru tu bohabojným životem též osvědčovali, a tak hrůz s těles nebeských se uchovali.

4. Konečně se tažme:

Jakým způsobem začne poslední soud na zemi?

I o tom poučuje nás Spasitel, an tvrdí: Povstanou napřed falešní kristové i falešní proroci, kteří budou i falešná znamení činiti, a lid mámiti. Bude soužení národů pro bouři mořského hluku a vlnobití; moře vystoupí z břehů svých, zaplaví i hrůzou naplní celé okrsky země. Pak i země sama nárazem hvězd i jiných snad těles nebeských se rozpoltí, a vyjde z ní oheň, jenž ji celou stráví. Neboť píše kníže apoštolů sv. Petr (II., 3, 7): »Nebesa, kteráž nyní jsou, i země, týmž slovem odložena jsou, zachována k ohni ke dni soudu a k zahynutí nešlechetných lidí.«

Svět tedy zachován jest pro oheň, jenž má moc stráviti a zničiti, co zničeno býti může i má; a jenž má moc očistiti a očistí i promění, co zdokonaleno býti může i má. Co zlato jest, v ohni obstojí; co pleva, zhyne.

Oheň tento přijde na svět podobně, jako přišla jindy potopa světa; a spálí všechnu pozemskou nádheru, slávu; zničí všechny domy, zámky, cenné papíry, stkvosty; konec učiní všem pozemským radovánkám, snahám, chloubám. Oheň zachvátí rovnou měrou hříšníky i spravedlivé, jak vykládá sv. Tomáš Aquinský; s tím však rozdíl, že zbožní budou v ohni tom očištěni, pokud toho potřebu míti budou, ode všech nedokonalostí a lidských křehkostí, aby se stali drahými kameny do stavby světa nového; kdežto

bezbožníci začnou v ohni tom, zemi stravujícím, okoušeti předchut ohně věčného v pekle.

5. Již počátek skonání světa a soudu konečného bude velkolepý, hrozný. Kdo pak obstojí?

Obstojí pak ten, kdo obstál při soudu prvním, při smrti; poněvadž soud druhý a poslední není jiným, leč slavnostním přiřknutím jednomu každému, co si v životě zasloužil, i dle duše, i dle těla. Při smrti přijímá duše jen soukromě odplatu svou; v den soudný každá duše i s vlastním, vzkříšeným tělem obdržel odplatu veřejnou, jak si byla zasloužila, před celým světem a před celým dvorstvem nebeským.

Je-li tomu tak, žijme dle toho, abychom i v den smrti, i v den soudu zasloužili uslyšeti: »Pojďte, požehnaní Otce Mého, a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa«. Amen.

Na den Všech Svatých.

I.

Výklad epištoly.

1. Dnešní sv. evangelium připomíná nám naučení Pána Ježíše o rozličných cestách do nebe. Pán Ježíš prohlašuje za blahoslavené, čili takové, kteříž mají právo na oslavu v nebi: chudé duchem, čili milovníky chudoby a pokory; tiché při utrpeních i urážkách, čili trpělivé; lkající pro hříchy své, čili opravdové kající; lačné a žíznivé, čili horlivé pro spravedlnost Boží; milosrdné, cudné, pokoje milovné, a nespravedlivě pronásledované pro Boha a Jeho svatou vůli.

Slavností dnešní vybízí nás Církev Páně, aby-

chom konali radostnou památku všech svatých, čili všech těch, kdož si dle návodu Spasitele nebe již zasloužili, a jichž duše neskonalé blaženosti již užívají.

Dnešní sv. čtení vypravuje nám ale zjevení, jež se dostalo sv. Janu, miláčku Páně, o budoucím ještě oslavení nebešťanů, jež se stane tehdy, kdy jedenkaždý i s tělem svým odplaty zasloužené obdržel, aby, jako s duší i s tělem Bohu sloužil, z neskonalého štěstí i duše i těla v odměnu po celou věčnost radovati se mohl.

A co spatřil sv. Jan u vidění, čili ve svém zjevení?

2. O tom píše on sám takto:

»V těch dnech: Hle! já, Jan viděl jsem jiného anděla, an vystupuje od východu slunce, maje znamení Boha živého. I volal hlasem velikým na čtyry anděly, jimž jest dáno, aby škodili zemi i moři.«

Jan spatřil tedy jednoho z nejvyšších andělů, an vystupoval od východu slunce. Co to znamená?

Jako když vystupuje slunce, oznamuje něco potěšitelného, nastávající totiž den: tak anděl vystupující od východu slunce zvěstuje něco potěšitelného, jež státi se má; a sice to, že mají věrní služebníci Boží býti poznamenaní na čelích svých, aby pro to znamení ochráněni byli od záhuby, jež nastává bezbožným.

A o tom andělu vypravuje sv. Jan, že měl »znamení Boha živého«, čili Boha pravého; a tedy ne znamení mrtvých model, jakým slouží bezbožní.

A tento anděl Boží, mající znamení Boha živého, »volal hlasem velikým«, čili mocným, aby volání jeho všude slyšeno bylo. Neboť oni čtyři andělé, na které volal, a kteří již uchystáni byli,

aby škodili zemi a moři, stáli daleko od sebe; jeden totiž na východní straně, jiný na západní; jiný na straně půlnocní, a jiný na polední; aby totiž ku danému rozkazu ze všech končin světa na zemi i na moři spousty činiti mohli.

Proč měli ale škoditi zemi a moři? Čím asi se ty provinily?

Země ani moře nezavinily samy ovšem ničeho; potrestání zasloužili ale bezbožní, kteříž věrné Páně, a tak i Samého Boha v nich pronásledovali, ano je hrozně utiskovali i trýznili na pevné zemi i na moři. A jako když první rodiče v ráji zhřešili, Bůh spravedlivý kletbou stihl zemi, jež posud Adamovi a Evě přijemnosti působila, aby pak skrze ni trestání byli: tak uchystání jsou andělé Boží, aby škodili zemi a moři; a aby skrze spoustu, jež na nich učiní, ztrestání byli bezbožníci, kteří země i moře k nešlechetnostem svým zneužívali.

3. Čtyřem andělům tedy dáno jest, a uchystání byli, aby škodili zemi a moři. Ale nežli obdrželi rozkaz, aby zhoubné své dílo začali, zvolal na ně onen jiný anděl Boží, řka:

»Neškodte zemi, ani moři, ani stromům, až poznaménáme služebníky Boha našeho na čelích jejich.«

Připadá to, jakoby se byl Bůh náhle vzpamatoval, že mezi odpůrci Svými na zemi má roztroušeno i mnoho věrných ctitelů Svých, a ty že chce dáti důvěre poznaménati, aby nepropadli trestům zároveň s nešlechetskými. Nezapomíná však Bůh na věrné Své: ale slovy těmi vyjádřena jest jen nevýslovná dobrota Boží k těm, kdož Jemu věrně slouží; a vyznačena jest i shovívavost Jeho oproti hříšníkům. Bůh v pravdě nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil i živ byl; a proto jemu

dopřává času i příležitosti, aby se obrátil; a jen nenapravitelné stíhá hroznými pokutami Svými.

Tak za časů Noema vyhrožoval hříšníkům záhubou; ale dal jim přece ještě času k polepšení 120 roků, a přidal pak ještě 7 dnů; když ale všechno shovívání nic nepomohlo, potom zahubil všecko člověčenstvo i živočišstvo, jež pro člověka stvořeno bylo, a zachoval jedinou rodinu Noemovu, jež Mu věrnou byla zůstala.

Když Sodoma a Gomorra se byly naplnily nepravostmi, a přešla naděje, že by se na lepší cesty daly: Bůh ztrestal je ohněm i sírou s nebe, ale zázračně zachránil skrze anděly Svě Lota i dvě dcery jeho.

Kdo se Boha nespustí, toho právě On nepustí, děj se vůkol, co děj! Tvrdí-li svatý Jan, že andělové znamenají věrné služebníky Boží, aby jich záhuby uchránili, znamenají slova ta tedy také tolik, že Bůh ve Svě vševědouce a svrchované dobrotě nedopouští, aby Jeho věrným cosi zlého v pravdě ublížilo.

4. Dále vypravuje sv. Jan:

„I slyšel jsem počet znamenáných 144 tisíce ze všeho pokolení synův israelských.“

Israel čili Jakub, syn Isaka a vnuk Abrahama, měl 12 synů. Z každého jeho pokolení viděl sv. Jan počet 12 tisíc čili veliký počet. Mezi pokoleními jmenuje se na prvním místě pokolení Juda, poněvadž se z téhož narodil Kristus Pán. Po něm však nenásleduje pokolení Levi čili kněžské, jak by se slušelo; ale pokolení Levi jest jmenováno uprostřed ostatních, na znamení, že kněžstvo starozákonné jest nyní zavrženo. Nejsou jmenována pokolení Efraim a Dan, poněvadž příslušníci jeho byli se oddali modlářství a jiným pohanským neřestem.

Jaké štěstí pro rodinu, osadu, zem, když v nich žijí spravedliví, a mnozí! Pro jediného spravedlivého Josefa egyptského žehnal Bůh celému domu Putifarovu, a pak i celému Egyptu. Kdyby bylo v Sodomě a Gomorze jen 10 spravedlivých bývalo, byl by Bůh těm nešťastným městům jistě poshověl!

5. Dále popisuje sv. Jan množství nebešťanů, jež spatřil, řka :

»Fotom jsem viděl zástup veliký, jehož žádný přechísti nemohl, ze všech národů a pokolení a lidí a jazyků, ani stojí před trůnem (Božím), a před obličejem Beránka (Božího), jsouc oblečeni v roucho bílé (totiž takové, jaké nosili králové na znamení důstojnosti své, a jaké nosí i andělé), a palmy v ruku jejich« (na znamení vítězství, jehož byli dobyli nad svými těly, nad lákáním světa, i nad nástrahami ďábla). »A volali hlasem velikým« (čili mocným, láskou a vděčností naplněným), »řkouce: Spasení Bohu našemu, kterýž sedí na trůně, a Beránkovi!« To jest: My všichni spasení svého nepřičítáme tak přičinění svému, ale spíše nevýslovné dobrotivosti Boha trojjediného, a Beránku Božímu, Jenž nás Krví Svou vykoupil. Jemu mocným hlasem chválu vzdáváme, aby ji celý svět slyšel:

»Dobrořečení a jasnost a moudrost a díkůčinění, čest a moc i síla Bohu našemu na věky věkův.«

I stáli, vypravuje sv. Jan, všichni andělé kolem trůnu Božího, a kolem 12 starců čili 12 proroků a zástupců Starého Zákona, a kolem 4 zvířat čili cherubínů, kteří v podobě čtyř zvířat jsou zástupci všeho tvorstva; a padali před trůnem velebnosti Boží na tváře své, aby se Bohu co nejvíce kořili i klaněli; a volali :

»Amen« ;

to jest : Vskutku jest spasení naše od Boha ; Jemu čest a dík na věky !

6. Chceme-li býti účastnými toho přeslavného sboru nebešťanů, jehož dnes památku konáme, snažme se i my Bohu věrně sloužiti ; chudobu, pokoru, kajicnost, čistotu, milosrdenství i pronásledování pro Boha milovati : aby i nás jednou anděl Páně znamením Boha živého poznamenal ; a abychom i my s nebešťany v nejhlubší úctě Boha oslavovati, Jemu čest i dík i chválu po celou blaženou věčnost vzdávati mohli. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

Dnešní slavnost, památka všech svatých nebešťanů, sama nás povzbuzuje, abychom se v mysli do nesmírných prostor nebeských vyšinuli, a tam zřeli nescíslné zástupy svatých a světic Božích, v nevýslovném štěstí a blahu se radujících, před trůnem Nejvyššího shromážděných, chvalozpěvy prozpěvujících věčné. Chválí Boha, Jenž jim milosti Svě popřál ; ale pochvalují i sebe, řkajíce : Ó jak jsme dobře učinili, že jsme na světě byli chudí duchem, a proto statků pozemských nemilovali ; že jsme nad hříchy lkali ; o čistotu duše dbali ; bližním milosrdenství prokazovali ; pokoj a mír s nimi milovali ; povinnosti stavu svého dle vůle Boží věrně plnili ; křtíce i protivenství s odevzdaností do vůle Boží trpělivě snášeli ; hanby a potupy pro jméno Páně se nelekali !

I mají se věru z čeho radovati, když Pravda věčná, Sám Kristus Pán, praví věrným učenníkům

Svým: »Radujte se i veselte; nebo odplata vaše hojná jest v nebesích!«

K této nevýslovné odplatě nebešťanů pozvedněme tedy dnes zraků svých, a porovnejme ji s odplatou, jaké poskytuje svět, abychom se pak po rozumu rozhodovali, komu slýy i námahy své budoucně věnovati máme.

I jsou věru rozdíly mezi odplatou od Boha, a odplatou od světa, mnohé i značné; nebo:

1. *Svět odplácí strannicky, a tedy nespravedlivě; kdežto odplata od Boha jest vždy svrchovanou měrou spravedlivá.*

Svět mnohé skutečné zásluhy vůbec zneuznává, jich si nevšmá; a naopak zase odplácí mnohé zásluhy jen na oko mnohdy tak stkvěle, že se oslavovaný sám diví, zač se mu tolik slávy děje, ježto při chváleném činu měl na mysli jen sebe, a ne spoluobčany své! Mnohý člověk chudý, ale moudrý, prokázal své obci nebo zemi služby veliké, ale zůstal zapomenut, poněvadž byl chudý; a jiný člověk obmezený i pošetilý bývá volen do rozličných zastupitelstev, a zahrnován ctí, ač ničeho chvalného nevykonal, jedině že jest bohatý, a platí si chvalořečnický své. Taková jest uzalost světa!

Ale jak zcela jinak odměňuje Bůh! Ten nehledí na osobu, ať chudou, ať bohatou, učenou, neučenou: ale odplácí jednomu každému dle svrchované spravedlnosti; bez odměny nenechá skutku nižádného. On odplatí tomu, kdo podal žíznivému třebas jen pohár vody studené; i jinému, jenž jako sv. Václav v noci chodil, aby nepoznaný dobrodiní prokazoval chudině. Bůh odmění i nejsprostší práci nádenníkovi, když jen z lásky i poslušnosti k Němu úkol svůj konal: právě jako bez odměny nenechá díla sv. apoštolů,

kteří celé národy po námahách nesmírných získali Spasiteli.

Bůh odplatí jednomu každému dle míry milosti, jež mu byl světil; i dle vlastního jeho přičinění. Kdo obdržel od Boha deset hřiven, bude se musit vykáhati desíti novými hřivnami; kdo obdržel pět hřiven, deset musí odvésti; a kdo obdržel jen jednu hřivnu, tomu stačí pro odplatu nebeskou, když jen jednu k ní vyzíská.

Jestliže ale svět rozděluje jen dle svého rozmáru, strannicky, nespravedlivě; a Bůh svrchovanou měrou dle pravého zasloužení: do čí služby se máme tedy spíše dávat?

2. Odplata, kterou dává svět, jest jen maličerná, praskrovná; kdežto odplata od Boha jest neskonale bohatá.

V čem že spočívá odplata světa?

Světu kdo slouží, dostává nějaký zvláštní titul, nebo pochvalné uznání; někdy odměnu peněžitou; někdy statky pozemkové; někdy nějaké radovánky. A za tyto věci má člověk obětovati své nejlepší síly, své zdraví, svůj věk, svůj život.

A kdyby i svět dal ze všeho, co má, měrou nejštedřejší, co se jen málo komu stává: co to vše zboží pomůže, když svět nemůže dáti, co jest v životě tomto nejvzácnějším: zdraví těla, a sladkou spokojenost duše? Co jest ale všechno bohatství světa, není-li při něm člověk zdrav? A jakou cenu mají hodnoty i důstojenství tohoto světa, schází-li při nich člověku vnitřní, oblažující spokojenost?

Ó, jak zcela jinak odplácí Bůh! Sám Spasitel praví Svým věrným: »Radujte se a veselte se; nebo odplata vaše hojná jest v nebesích!« (Mat. 5, 12.) A svatý Pavel píše Římanům: »Mám

za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví v nás (8, 18); a »Čeho oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteříž Jej milují« (I. Kor. 2, 9).

Ano, Bůh Sám bude nejvyšší odplatou Svým věrným; On jich učiní nejdokonalejšími, Sobě podobnými; ano, sdíletí bude s nimi Své kralování, Svou moc, Svou slávu, Své dokonalosti; a tak po všechny věky!

Ba Bůh věrným Svým nechystá odplaty toliko za hrobem, ale odměňuje jich i na světě i při všech křížích, svatým pokojem, mírem a vnitřní spokojeností o jakých světáci ani potuchy nemají.

Svět v pravdě dává jen bídnou odplatu sluhům svým; kdežto odplata od Boha má cenu nevýslovnou, neskonalou. Komu tedy máme služby své spíše nabízet i věnovati?

3. Avšak odplata světa nejen že se řídívá dle rozmaru světáků; bývá strannická, a proto i nespravedlivá; a i v nejpříznivějším případě jest jen chatrná a malicherná: odplata světa jest i proto bez pravé ceny, ježto *rychle pomíjí; kdežto odplata od Boha trvá věčně.*

Dokud svatí na tomto světě žili, leckdos je nazval blázny, že prý si ničeho nedopřejí, radovánkám se vyhýbají, posty zachovávají, rádi se modlí, a svátosti přijímají; ale po smrti se ukáže, kdo byl v pravdě bláznem, a kdo moudrým, až světáci obdrží odplatu svou od světa, a ctitelé Boží od Boha!

Odplata světa, byť byla sebe štědřejší a stkvělejší, trvá jen do smrti; odplata od Boha potrvá ale po celou věčnost! Co bude platno člověku umírajícímu, kdyby na světě měl tisíc

panství, milion domů, plné pokladny peněz, když mu z toho nezbuďte, leč malá rakev, a vše ostatní popadnou jiní? Ó, jak šťastnými budou oproti světákům přátelé Boží, že na světě srdce k bohatství, rozkošm a důstojenstvím nepfíkládali, kajicně žili, čistotu duše milovali, bližním dobře činili, křivdy i protivenství z lásky k Bohu snášeli! Odplata jich nepotrvá jen lidský věk; ne tisíc, ne milion let; ani ne po miliony milionů let: ale po celou nekonečnou věčnost!

Proto učíňmež sobě o slavnosti všech svatých to pevné předsevzetí, že se o to budeme přičiňovati, abychom byli hodnými následovníky jich. Vždyť byli na světě lidmi, jakými jsme i my; musili snášeti příkōří; musili bojovati proti tělu, světu i ďáblu, jako my; měli ale ku pomoci milosti Boží, zejména ve svátostech, při modlitbě a v nejsvětější oběti mše svaté, jako my. Mohli li oni při svých denních pracích, ve svém povolání, při svých zkouškách Bohu věrnost zachovati: proč bychom toho s pomocí Boží nemohli dokázati i my?

Následujmež tedy svaté a světice Boží, zejména takové, kteříž měli podobné povolání jako my, v životě bohulibém zde na světě, abychom s nimi jednou i v nebesích ku věčné radosti spojeni býti zasloužili. Amen.

Na den všech věrných Dušiček.

I.

Výklad epištoly.

1. Včera konali jsme slavnost *Církve vítězné*, čili všech nebešťanů, kteří byli jako my na tomto světě, zde bojovali, a jako vítězové odtud odešli

do nebe; buď přímo, když tělesnou schránku svou opustili; anebo po čase, když se byli od svých nedokonalostí v ohni očištcovém očistili. Dnes konáme památku *Církve trpící*, čili všech těch věrných ctitelů Božích, kteří sice bez těžkého hříchu se světem se rozžehnali, ale přece s některými nedostatky na věčnost se odebrali. Poněvadž dle slov Páně do nebe nic, ale pranic nečistého a nedokonalého nevejde, musí se tyto duše nedokonalé v ohni očištcovém tak dlouho očišťovati, pokud by až i za nejmenší své provinění nejpřísnější spravedlnosti Boží zadost neučinily, a dluhu svého až do posledního haléře nesplatily.

Muky očištcové jsou dle jednomyslného učení sv. učitelů nade vše lidské pomyšlení veliké, a nerozeznávají se od muk pekelných ničím, leč tím, že netrvají věčně. A co při tom utrpení duší v očištcu jest tím nejhorším, jest to, že ony samy sobě v ničem pomoci nemohou, ježto doba zasluhování jest jen na tomto světě, a pro ně tedy již minula; i platí o nich jen slova Písma: Kam strom padl, tam leží.

2. Poněvadž dušičky v očištcu samým sobě pomáhati nemohou, spoléhají tím více na přmluvy svých milých na zemi. Praví přátelé Boží také vždy dušičkám v očištcu pomáhati se snažili. Již v Starém Zákoně konány bývaly modlitby i oběti za zemřelé; tím více děje se tak ale v dokonalém Zákoně Novém, v kterém Sám Syn Boží budoucí vzkříšení všech slavně oznamuje, a věčnou oslavu věrných ohlašuje, jak o tom svědectví vydává dnešní sv. evangelium.

Při každé oběti mše svaté vzpomíná obětující kněz i dušiček v očištcu; a činěno tak bylo od počátku Církve, jak o tom nesmazatelná svě

dectví nalézáme v podzemních pohřebištích čili katakombách kolem velkých měst, jichž původ do nejstarších dob křesťanských sahá. Modlitby i odpustky přivlastňuje dušičkám v očištění Církev Páně každodenně, zejména při křesťanských pohřbech, a v den dnešní, dušičkový, ač zvláštní slavnost dušičkovou, jak ji nyní konáme, zavedl teprve L. P. 998 sv. Odilo v klášteře svém v Clugny, odkud slavnost ta, s nitrem naším tolik souhlasící, v krátku se rozšířila po celém světě.

3. Aby nás Církev Páně tím více povzbudila, bychom na milé zemřelé dnes s vroucími modlitbami a s obětí nejsvětější pamatovali, uvádí nám na paměť budoucí všech věrných radostné vzkříšení a oslavení. Tak v dnešní epištole, v které se sv. Pavel vyjadřuje takto:

›Bratři! *Aj, tajemství vám pravím*, t. j. povím vám učení Páně, jež vám až potud neznámým bylo a kterého já sám jsem nabyt ze zvláštního zjevení Páně, A jaké to tajemné učení? Sv. Pavel dří:

›*Všickni (dobří i zlí, kdo na světě žili) zajiště vstaneme z mrtvých; ale ne všickni budeme proměněni.*◀

Všickni tedy vstanou z hrobů, a budou duše jich s vlastními těly svými opět spojeny; a spojení toto nebude pak na věky více přerušeno. I těla stanou se po vzkříšení nesmrtelnými. Avšak nebudou těla všech proměněna k oslavě a ku blaženosti. Oslavení takové stane se jen lidem dobrým; kdežto těla bezbožníků budou hrozná, a způsobila jen k tomu, aby jich po celou věčnost bédami neskonalemi naplňovala. A ta proměna těl nebude se dítí ponaáhlu, jako když snad ze semena vypeučí bylina, vzrůstá a pak během časů

větve své rozkládá, a krásou se přiodívá: nýbrž
vzkříšení stane se

»*hned pojednou, v okamženi, (zcela náhle, a
sice) k poslednímu zatroubení.*«

I jiné veliké věci dfti se budou na konec
světa za zvuků trub; ale teprve až to poslední
zatroubení zavzní, náhle, rázem všichni mrtví
z hrobů svých povstanou. »Vstaňte mrtví, pojdte
k soudu!« zavzní poslední zatroubení; a všichni,
kdož od počátku světa do země byli uloženi, ku
všemohoucímu rozkazu tomu povstanou z nicoty
své opět živí, i s těly svými, jsouce nadále ne-
porušitelní, čili porušení a smrti nepodrobení.

Ale jen

»*my (totiž my spravedliví, tvrdí sv. Pavel)
budeme proměněni*« ku věčnému oslavení.

4. O této proměně tvrdí sv. Pavel, že jest
naprosto nutnou, poněvadž těla tak, jak nyní jsou
zvířecí, nejsou způsobilá, aby blaženosti věčné
uživati mohla. Musí tedy zemřít; odložití, se sebe
jako svléci, co na nich pozemského; a pak v den
soudný skrze všemohoucího Boha zdokonalena
býti.

Sv. Pavel vyjadřuje se v příčině této takto:

»*Musí zajisté toto porušitelné (tělo) obléci
neporušitelnost, a toto smrtelné obléci nesmrtel-
nost.*«

A až se tak stane,

»*a když toto smrtelné (tělo) obleče nesmrtel-
nost,*« dokládá sv. Pavel, *tehdy se naplní řeč,
kteráž napsána jest: Pohlčena jest smrt ve vítěz-
ství.*«

»Pohlčena jest smrt« znamená tolik, jako
přemožena, zmařena; a sice »ve vítězství«, čili
ku vítězství. Smysl slov těch jest: Po pádu
prvních našich rodičů smrt jako nějaká šelma po-

hlcovala potomky Adamovy, čili usmrcovala ostnem, podobně jako štír ostnem ocasu svého usmrčuje oběti své; anebo jako vojn probodá kopím protivníka svého. Avšak Kristus Pán, podstoupiv smrt kříže za spasení naše, nad smrtí zvítězil, aby nám více škoditi, a vstup do nebe zabraňovati nemohla. A proto tedy táže se svatý apoštol radostně:

»Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj?« Jako by řekl: Netřeba se tě více lekati a báti. A proto také bez bázně podstupovali sv. mučenníci muky nejhroznější, vědouce, že jim smrt v pravdě ublížiti nemůže; ale že se jim stane jen branou, kudy vejdou v nevýslovnou odplatu Pána svého.

5. Smrt představuje si sv. Pavel jako dravou šelmu; a jejím smrtícím ostnem nazývá hřích, řka:

»Osten smrti jest hřích«; a sice proto, poněvadž pro hřích prvních rodičů smrt na svět přišla, a jest i pokutou za hřích, i příčinou ku hříchům novým, poněvadž jsme jako smutné dědictví po prvních rodičích zdědili náklonnost ku hříchům mnohým.

A »moci hřichu«, čili silou hřichu nazývá »zákon«, Zákon totiž Starý, ale i každý zákon vůbec, ježto každý zákon předpisy svými hříšnou náklonnost v nás dráždí; a ježto kdyby zákonů nebylo, nebylo by ani přestupování jich, čili hříchů.

6. Takto vyloživ sv. Pavel temné stránky člověčenstva, tím více pak velebí vítězství nad hřichem, an dí:

»Díky Bohu, kterýž nám vítězství dal skrze Pána našeho Ježíše Krista.«

Vítězství nad smrtí a záhubou zjednal nám tedy Kristus Pán, Hlava naše. My ale jsme tajemného Těla Jeho údové. Proto sluší i nám, abychom vítězili nad hříchem a vším pokušením, jež ku hříchům svádí; a stali se tak Hlavy své hodnými údy. Kdo chce ale zvítěziti, s Kristem musí bojovati, Jenž skrze smrt Svou hřích shladil, a duchem Svým dráždivou moc zákona zlomil.

Přemáhejme tedy »moc« čili sílu hříchů skrze věrné plnění zákona Božího! Lámejme »osten smrti«, ničíce hřichy skrze upřímné pokání! Pak budeme moci na sklonku života svého vítězně zvolati: Smrti, kde jest osten tvůj?

Ale vzpomínejme horlivě i těch milých zemřelých, kteří v bojích svých na zemi byli liknavými, pro své nedokonalosti v mukách očišcových se trápí, a dnes jako prosebně k nám volají: Smilujte se nad námi aspoň vy, přátelé naši! Mnozí vyhazují na marnou parádu při pohřbech svých milých nesmyslné peníze; ale nedají obětovati za ně ani jedině mše svaté, a nepomodlí se za ně ani řádně Otčenáš. Tak nečíněmež my; ale milosrdenství jim prokazujme, aby se i na nás jednou splnilo slovo Páně: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou«. Amen.

II.

V ý k l a d e v a n g e l i a .

1. Hrozná jsou slova Spasitelova v dnešním evangeliu, jimiž opovídá, že má moc od Boha Otce, soud činiti nad vším člověčenstvím; a že na soud Jeho dostaviti se musí všichni potomci Adamovi, aby jeden každý přijal odplatu, jakou byl zasloužil. I obdrží život věčný věrní ctitelové Jeho; ale zavržení věčné zlovolní protivníci Jeho.

Kdo ob stojí ale na soudu vševědoucího, nejsvětějšího, nejspravedlivějšího Soudce? Kdo z nás křehkých, smyslných lidí může dle pravdy říci: Ničím jsem se proti Bohu, ani proti bližním, ani proti sobě neprovinil? Nebude sice Bůh trestati nedokonalostí našich zavržením věčným, jakým trestati bude jen ty nešťastníky, kteří v hříchu smrtelném umírají. Ale nevejde-li do nebe nic, ale pranic nečistého, musíme se obávat, že prve, nežli nám možno bude pro odplatu věčnou do ráje nebeského si odejít, budeme musiti dříve na kratší nebo delší dobu do hrozného žaláře očištcového vejít, abychom tam od nedokonalostí svých ohněm očištění byli.

Konajíce dnes památku všech věrných dušiček, jež na ten čas pro nedokonalosti své v očištcu ještě zdržovány jsou, sestupme v duchu k nim do smutného i hrozného žaláře jich, a uvažme o utrpení jich, bychom spíše se pohnuli, jim pomáhati, když ony samým sobě pomoci nemohou, a abychom samých sebe spíše povzbudili ku životu takovému, za jaký bychom nemusili jednou sami do žaláře očištcového vejít.

Duše v očištcu, naši bratři i sestry, zasluhují soustrasti naší plnou měrou, poněvadž *bída jich jest bezměrná. A proč?*

2. Bída dušiček v očištcu jest přede vším veliká proto, poněvadž *vyloučeny jsou z patření na Boha*. Abychom neskonanou bídu tuto náležitě oceniti mohli, představme si, že bychom byli nevýslovným zármutkem stíženi, a neměli bychom nikoho, jemuž bychom si mohli postěžovati, u něhož bychom mohli pomoci dojíti. Tu by nám napadla slova Spasitelova (Mat. 11, 28): »Pojďtež ke Mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste: a Já občerstvím vás!« I pospíchali bychom, nevý-

slovnou touhou po útěše pohánění ku stolu Páně, abychom Spasitele u sebe uhostili, a bídu svou Mu oznámili. Ale tu bychom byli prohlášeni za nehodné, Spasitele v nejsvětější Svátosti přijati. Kterak pocítovali bychom potom teprve bídy své, když by nám i pomoc od Boha odepřena byla? A v podobné bídě jsou dušičky v očistci. Když všechny svízele života přežily, když i hrůzy smrti přestály, a k Bohu s touhou po ulehčení spěchaly: Tento Bůh, Jež nade všecko miluj, bez Něhož celý život pro ně žádné ceny nemá, od Sebe jich odpuzuje, jakožto nehodných! Ze světa vyobcované, od svých přátel opuštěné, odpuzeny jsou od Boha, a odsouzeny na kratší nebo delší dobu v mukách nevýslovných po Něm toužiti, a na své vysvobození s bolestí čekati! Který člověk, maje srdce citlivé, by jich nepolitoval? Zvláště jsou-li mezi nimi duše přátel i příbuzných jeho, s nimiž něžnými páskami lásky úzce spojen byl?

3. Bída dušiček v očistci jest dále preveliká proto, poněvadž je *sužuje lítost bezměrná*. Představme si je v mysli své! Nemají při sobě více ničeho pozemského, ničeho smyslného, což jim jindy za života pozemského radost i útěchu působilo. Duše, těla zbavené, poznávají nyní jasně, jakými v pravdě jsou! Teprve nyní zřetelně vidí, že i hřích všední, i každá nedokonalost, které si před tím ani nevšimly, je hyzdí; a že právě pro ně od patření na Boha a od užívání milostí i darů Jeho na čas vyloučeny jsou. I pocítují zahanbení svého tím více, čím více poznávají krásu i vznešenost duše své, k obrazu Božímu stvořené, Krví Syna Božího vykoupené, milostmi Ducha svatého vyzdobené. Jak trapně to dojíká, zpozorujeme-li černou skvrnu na sněhobílém rouchu nebo prádlu

svém? A takovou i větší muku snáší ubohá duše v očistci, když sama na sebe hledí, a si připomíná, že zohydění svého sama lehkomyšlně zavinila!

Uvažme dále, jak se rmoutí zvedené dítě, když vroucně milovaného otce svého zarmoutilo, tak že týž nechce je ani před sebe pustiti, s ním stolovati, s ním se bavití. Ó, jak je to bolí, že vyloučil je otec milovaný ze společnosti své, pro jeho vlastní vinu, tak že snad teprve po delší době laskavého pohledu jemu znova dopřeje! A takovouto bolest duši zžrající zakoušejí dušičky v očistci, že Boha, Otce předobrotivého, lehkomyšlně urážely; a nyní za to v hrozných mukách očekávají musí tu dobu, kdy se zasloužený jich trest ukončí, a Otec nebeský usmířený přijme je na milost, i přitiskne na milující Srdce Své. Kdo by dušiček v očistci, tak prudkým žalem stížených, z toho srdce nepolitoval?

4. Bída dušiček v očistci jest konečně převeliká proto, poněvadž *samým sobě naprosto pomoci nemohou*. Mohou a musí trpěti, ale trpěti u vědomí, že tak ničeho více vyzískati nemohou, aby nějakých zásluh nabyly, anebo pro svou trpělivost muk si umírnily anebo ukrátily. Trpíme-li my na světě, dostává se nám útěchy i ulehčení od bližních, kteří nám ku pomoci spěchají; nabýváme útěchy i pomoci u Spasitele, Jehož chléb s nebe nám v bídách našich sladkého občerstvení poskytuje; a nacházíme vysvobození od svých muk aspoň v dobách, kdy spánek snesl se na oči naše. Z dušiček v očistci nemůže ale žádná žádná ku pomoci přispěti; neboť jedna každá sama jest bez pomoci. Žádná nenachází ulehčení muk za spánku, ježto pro ně není odpočívání, leč věčného, k němuž ale nemají posud přístupu. Také nenabývají uleh-

čení v Bohu, poněvadž každé pomýšlení na Něho, Jež nesmírně milují, a od Něhož pro nedostatky své vzdáleny jsou, působí jim právě muky nejvyšší.

Tak tedy dušičky v očištcí podobají se nemocnému, jenž ode všech opuštěn na lůžku svém odpočívá; podobají se Samému Spasiteli, Jenž opuštěný na kříži umřel. Kdo by s takovými ubožáky lidského soucitu neměl? —

A kdo by, uvažuje o mukách dušiček v očištcí, neměl se přičiňovati na to, aby život křesťansky spořádaný vedl, a pokud možno, hrozných pokut v očištcí se uvaroval? —

A hle! těm ubohým dušičkám v očištcí, jež samým sobě pomoci nemohou, jimž i spravedlivý Bůh z trestu za jich pronevěru nepomáhá, můžeš z vůle Boha slitovného pomáhati ty skrze oběti mše svaté, modlitby, almužny a skutky kající, za ně a ve prospěch jich konané. Zejména můžeme jako násilí činiti Srdci přeblahoslavené Bohorodičky, aby ona mateřskými přímlovami svými ku pomoci jim přicházela.

Ó, vzývejme za pomoc dušičkám přeblahoslavenou Pannu Marii; ale přičiňujmež se o pomoc těmto největším ubožákům i my sami, aby se i na nás vyplnila jednou přípoověď Samého Spasitele: »Blahoslavení milosrdní: nebo oni milosrdenství dojdou.« Amen.

Na slavnost sv. Martina, biskupa.

Dnešní posvátné čtení o knězi velikém podivuhodným způsobem tak jest sepsáno, jakoby toliko svatému Martinu platilo. Tak dokonale on se vůli Boží podroboval; a tak zase Bůh

»požehnání všech národů dal jemu, a . . . zvelebil jej v požehnáních svých, a zachoval mu své milosrdenství: a (on) nabył milost před očima Páně!«

O tom život světcův jasného podává svědectví.

1. První zvěst o jeho úctě k zákonu Božímu, a o jeho lásce k bližním máme z *patnáctého roku věku jeho*. Tehdy byl světec již vojínem, a sloužil pod císařem Konstanciem. Ač na sobě nosil drsný plášť vojenský, plálo přece srdce jeho láskou ke Kristu Ježíši, v Jehož svatých naukách se právě vzdělával, aby se na přijetí křtu svatého připravil, jsa posud pohanem.

Jednoho dne stál s oddělením vojnů, jemuž přidělen byl, před branami města Amienu. Byla právě krutá zima. Tu zpozoroval žebráka, nuzně do hadrů zahaleného, jenž prosil za nějakou almužnu. Ostatní vojni, nevšímajíce si ubožáka, rychle ho pominuli; Martin se ale při něm pozastavil. I vida zkřehlé údy žebrajcího starce, a nemaje žádných peněz při sobě: vytasil meč, rozdělil jím plášť svůj ve dvě, a jeden díl dav chudásu, do druhého se znova zahalil, nic nedbaje ani posměchu svých spolubojovníků, ani kruté zimy, které nyní mnohem více snášeti musil.

A jakého dostalo se jemu za skutek ten osiavení?

Hned následující noci zjevil se tomuto mladistvému a dobročinnému bojovníku Sám Spasitel, kusem pláště, jež byl on chudásovi daroval, přioděný, a pochlubil se darem tím před celým dvorstvem nebeským, řka: »Hle! takto přioděl Mne Martin, katechumen,« to jest člověk, jenž se připravuje ke křtu svatému. A čestná památka na

tento bohubilý čin Martinův koná se po celém světě; před krály i národy!

2. Když byla válka dokončena, odebral se Martin, řemesla válečného se odřeknuv, k svatému Hilariovi, znamenitému a svatě žijícímu biskupovi, aby se od něho *víře i mravům křesťanským dokonale vyučil*, a křest svatý přijal.

Světec tento brzy poznal, jaký poklad našel v mladistvém Martinovi. I chtěl jej posvětit na jáhna svého; avšak Martin měl se v hluboké pokoře své této církevní důstojnosti za nehodna; a proto svěcení toho nepřijal, spokojiv se přijetím svěcení toliko nižších. I zahanbil tak přemnohé, kteří po každé hodnosti se shánějí, které vůbec dodělati se mohou, ať jsou jí hodni a k ní způsobilí čili nic, jen když z ní čest a naděje na hmotný zisk kyne!

Svatý Martin, odřeknuv se důstojnosti jáhna z pokory, aby v téže pokoře ještě více utvrzen byl, vstoupil do kláštera, kde se vši kázni s příkladnou horlivostí a svědomitostí podroboval. Ale Bůh, Jenž se pyšným protíví, pokorným ale rád dává milost: nezapomněl tam na věrného sluhu svého; ba právě odtud ho povolal, aby i před celým světem ctnost jeho oslavil a tak odměnil!

Když totiž zemřel svatý biskup a Učitel Církve Hilar, donutili Martina, aby přijal jeho úřadu biskupského na sebe. I podvolil se volbě té z pokory a s pláčem. A když nemohl nadále v zamilovaném úkrytě nevyrušován Bohu sloužiti, ale na svícen postaven byl, aby slovem i příkladem vzdělával lid: snažil se vším úsilím býti biskupem co nejdokonalejším. A jak jej Bůh za to miloval a oslavoval, z toho patrně, že, kdykoli s vzornou nábožností přesvatou oběť mše svaté

konal, ohnivá koule vznášela se nad hlavou jeho!

3. A jako se snažil co nejdokonaleji sloužiti Bohu, tak z lásky k Bohu snažil se i *bližním lásku* všelikým způsobem osvědčovati; zejména ale svým poddaným v otcovské lásce všem vším se státi i býti. I pomáhal, kde mohl, v potřebách duchovních i tělesných. Nikoho nepomlouval, nepřátelům s ochotou odpouštěl, od pohanství očisťoval.

Ó, jak zabanbuje tak přemnohých křesťanů, kteří se k potřebám svých bližních krutě chovají; nepřátelům svým při každé příležitosti se mstí; bližní své pro poklesky jich zlehčují; na místě rozkvětu Církve katolické nevěře, nemravnosti přejí; knihy nemravné kupují i rozšiřují; časopisy bezbožné penězi svými podporují, a tak i udržují, i k dalšímu zhoubnému působení živí!

4. Svatý Martin i ve vysokém důstojenství svém zůstal *pokorným* sluhou Páně. Proto nenosil vzácnějších rouch; ale oblékal se i na dále v roucho prostého řeholníka, a sloužil obětivě příchozím, nemocným, chudým, bídným právě tak, jakoby posledním mnichem byl doposud. I vyznamenal jej Bůh za to mocí, že mohl i *zázraky* činiti.

Kdysi šel vsí. I přistoupila k němu žena pohanek, jež položila mrtvé dítě své k nohám jeho, a prohlásila: »Jsi-li ty v pravdě přítel Boha živého, vzkřis mi mrtvé dítě mé, a uvěřím tobě!« I pomodlil se svatý Martin krátce k Bohu, a mocí Jeho dítě také vzkřísil. Načež uvěřila netoliko ona žena, ale celá osada s ní, a přijali křest svatý.

O pokoře světcově svědčí také následující příběh z jeho života. Při jedné své visitační cestě,

kteřou konal v biskupském obvodu svém, popošel mezi svými průvodčími o něco napřed, aby se o samotě snáze s Bohem obrátiti mohl. Tu přijížděli jemu vstříc tři jezdci, jichž koně, spatřivše bílé roucho světcovo, se zplašili. I rozhněvali se jezdci, vojáci, proto na světce velmi, a zbili ho, kdežto on slova při tom nepromluvil. Koně nechtěli ale odtud nižádným způsobem dále jíti. Zatím přiblížili se jezdci průvodčí biskupovi, od nichž se vojáci teprve dověděli, koho právě byli zbili. I odprosili ho na místě; on ale upřímně jim odpustil, požehnal, a pak na další cestu propustil.

5. O ctnostech svatého Martina vydávaj svědectví také příhody z *posledních dob* pozemského života jeho.

Když již smrt blížiti se viděl, a duchovní synové jeho jej prosili, aby jich jako sirotků nepouštěl: obrátil oči své vzhůru k nebesům, a modlil se tato překrásná slova: »Pane, jsem-li lidu tvému ještě k potřebě, neodpírám pracovati dále!«

A když ďábel v podobě nestvůry nedaleko něho se ukázal, řekl pln důvěry v Boha: »Nestvůro krvavá, odstup ode mne; neboť nenalezneš při mně ničeho, Bohu odporného!«

A když duch jeho již-jíž z vězení pozemského ubíráti se začal, a opatrující jej synové jeho duchovní poněkud ho na stranu obrátiti chtěli, aby mu v bolestech ulehčili, řekl: »Ó, neobracejte mne na stranu; ale nechte mne jen ležeti na znak, abych mohl snáze pohlížeti k nebi!«

Svatý Martin dokonale plnil vůli Boží ve všech věcech na této zemi; a Bůh dle zaslíbení Svého ctí a slávou korunoval jej již na zemi, a koruny nevýslovné a nehynoucí oslavy uchystal jemu v nebi.

Slavíce dnes památku tohoto vznešeného svěťce, snažme se ho následovati v pokoře, lásce k ubohým i k nepřítelům, zejména ve věrném plnění povinností svých k Bohu, jeden každý dle stavu svého: a byť bychom nečinili právě zázraků, vzděláme mnohé příkladem svým, a naplní se i při nás, jako při svatém Martinu: že Bůh požehná nám již na tomto světě, jako věrný Otec hodným dítkám svým; a jako andělové duši svatého Martina doprovodili do nevýslovné slávy v nebesích, že i naše duše, jednoho po druhém, doprovodí do přeblaženého náručí Otce našeho, Jenž jest v nebesích. Amen.

OBSAH.

Uvod	Strana 3
----------------	-------------

I.

Manna pro slavnostní kruh vánoční.

A) Pro předhodí vánoční	11
Na neděli prvou adventní. I. Výklad epištoly	16
» » » » II. Výklad evangelia	20
» » druhou » I.	25
» » » » II.	30
» » třetí » I.	34
» » » » II.	38
» » čtvrtou » I.	43
» » » » II.	47
Na slavnost neposkvrněného Početí I.	52
» » » » II.	57
B) Pro Hod Boží vánoční	61
Na Štědrý den	64
Na Hod Boží vánoční. I.	68
» » » » II.	72
Na den sv. Štěpána I.	76
» » » » II.	81
V neděli po Narození Páně I.	86
» » » » II.	90
Na slavnost Obřezání Páně I.	95
» » » » II.	99
Na neděli po Obřezání Páně I.	104
» » » » II.	104
Na slavnost Zjevení Páně I.	108
» » » » II.	113
C) Pro pohodí vánoční	117
Na neděli prvou po Zjevení Páně I.	121
» » » » » » II.	125

	Strana
Na neděli druhou po Zjevení Páně I.	130
» » » » » II.	135
» » třetí » » » I.	139
» » » » » II.	144
» » čtvrtou » » » I.	149
» » » » » II.	153
» » pátou » » » I.	158
» » » » » II.	163
» » šestou » » » I.	167
» » » » » II.	172
Na slavnost Očišťování Panny Marie	176

II.

Manna pro slavnostní kruh velikonoční.

A) Pro předhodí velikonoční	181
Na neděli devítník I.	192
» » » II.	196
» » prvou po devítniku I.	201
» » » » » II.	205
» » druhou » » » I.	209
» » » » » II.	211
» » prvou v postě I.	216
» » » » » II.	219
» » druhou » I.	224
» » » » » II.	229
» » třetí » I.	233
» » » » » II.	237
» » čtvrtou » I.	242
» » » » » II.	247
Na slavnost Zvěstování Panny Marie I.	250
» » » » » II.	254
Na neděli smrtelnou I.	259
» » » » » II.	264
Na neděli květnou	268
B) Pro Hod Boží velikonoční	273
Na neděli velikonoční I.	274
» » » » » II.	277
» pondělí velikonoční I.	281
» » » » » II.	286
» neděli prvou po Velikonoci I.	290
» » » » » II.	294

	Strana
C) Pro pohodí velikonoční	298
Na neděli druhou po Velikonoci I.	300
» » » » » II.	304
Na neděli třetí » » I.	308
» » » » » II.	312
» » čtvrtou » » I.	316
» » » » » II.	320
» » pátou » » I.	324
» » » » » II.	329
Na slavnost Nanebevstoupení Páně I.	333
» » » » » II.	338
Na slavnost sv. Jana Nepomuckého I.	342
» » » » » II.	347

III.

Manna pro slavnostní kruh svatodušní.

A) Pro předhodí svatodušní	352
Na neděli šestou po Velikonoci I.	353
» » » » » II.	358
B) Pro Hod Boží svatodušní	362
Na neděli svatodušní I.	363
» » » » » II.	367
Na pondělí svatodušní I.	372
» » » » » II.	376
C) Pro pohodí svatodušní	381
Na slavnost nejsv. Trojice I.	395
» » » » » II.	400
Na slavnost Božího Těla I.	405
» » » » » II.	409
Na neděli druhou po sv. Duchu I.	413
» » » » » II.	418
Na slavnost Božského Srdce Páně I.	422
» » » » » II.	427
Na neděli třetí po sv. Duchu I.	432
» » » » » II.	436
» » čtvrtou » » I.	441
» » » » » II.	445
» » pátou » » I.	450
» » » » » II.	454

	Strana
Na neděli šestou po sv. Duchu I.	459
» » » » » II.	463
» » sedmou » » » I.	468
» » » » » II.	472
» » osmou » » » I.	476
» » » » » II.	481
Na neděli devátou po sv. Duchu I.	485
» » » » » II.	489
» » desátou » » » I.	493
» » » » » II.	498
» » jedenáctou po sv. Duchu I.	502
» » » » » II.	507
Na slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla I.	512
» » » » » II.	516
Na slavnost sv. Anny	521
Na neděli dvanáctou po sv. Duchu I.	525
» » » » » II.	530
» » třináctou » » » I.	534
» » » » » II.	539
» » čtrnáctou » » » I.	544
» » » » » II.	549
» » patnáctou » » » I.	554
» » » » » II.	559
» » šestnáctou » » » I.	563
» » » » » II.	568
» » sedmnáctou » » » I.	572
» » » » » II.	577
» » osmnáctou » » » I.	581
» » » » » II.	586
» » devatenáctou po sv. Duchu I.	591
» » » » » II.	595
Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie I.	599
» » » » » II.	604
» » Narození Panny Marie I.	608
» » » » » II.	613
» » Jména Panny Marie I.	618
» » » » » II.	622
» » sedmiboletné Panny Marie	627
» » stětí sv. Jana Křtitele	632
» » sv. Václava I.	636
» » » » » II.	641
Na neděli dvacátou po sv. Duchu I.	645
» » » » » II.	651
» » » první po sv. Duchu I.	655
» » » » » II.	660

	Strana
Na neděli dvacátou druhou po sv. Duchu I.	665
» » » » » » » II.	670
» » » třetí po sv. Duchu I.	674
» » » » » » » II.	679
» » » čtvrtou po sv. Duchu I.	684
» » » » » » » II.	689
Na slavnost Všeck Svátých I.	693
» » » » » II.	698
Na den Všeck věrných dušiček I.	702
» » » » » II.	707
Na den sv. Martina, biskupa	711

8. **Chrám a slovanské opatství u sv. Mikuláše v Praze.** S vyobrazením. Cena 20 kr.
9. **Památky chrámu u sv. Ducha v Praze.** S vyobrazením zázračné sochy Bohorodičky. Cena 20 kr.
10. **Pouť do svaté země.** Postní rozjímání. Cena 30 kr.
11. **Pouť Slovanů do Říma r. 1881.** Cena 1 zl. 35 kr.
12. **Na perutích.** Cestopis. Cena 1 zl. 35 kr.
13. **Katolická mravouka.** Cena 2 zl.
14. **Pravá nevěsta Ježíše Krista.** Úvahy sv. Alfonsa z Liguori. Dva díly. Vázané 2 zl. 40 kr.
15. **Úvahy na každý den v roce** od P. Stixe. Cena 3 zl.
16. **Výklad mše sv.** Úvahy P. Martina z Kochemu. Cena 1 zl.
17. **Mše svatá.** Postní kázání. Cena 50 kr.
18. **Prostomiláknížka** P. Martina z Kochemu. Návod ku modlitbě vnitřné.
19. **Křížová cesta.** Poučení o ní, a sedm způsobů konání jí. Se 14 obrázky. Cena 36 kr.
20. **Bůže červené.** Postní rozjímání o růženci bolestném. Cena 50 kr.
21. **Rorate et laudate.** Výbor staročeských písní adventních a koled vánočních. Cena 10 kr; noty k nim pro varhany 80 kr.

22. **Jubileum čili milostivé léto r. 1886.**
Cena 10 kr.
23. **Miláček Páně.** Památka na sv. zповěď
a sv. přijímání, pro dívky. S 2 obrázky.
Cena 10 kr.
24. **Myrtový věnec,** snoubencům uvitý. Cena
80 kr.
25. **S Bohem či bez Boha?** Obrázky ze
života. Cena 36 kr.
26. **Listy zvadlé.** Obrázky ze života. Cena
20 kr.
27. **Kam jdeš?** Kniha útěchy pro doby trudné.
Cena 1 zl. 20 kr.

Ku hojným zakázkám uctivě zvo

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

G. Franci v Praze,

Melantrichova ul., palác městské spořitelny,

jež má na skladě **největší výběr nejlepších českých spisů náboženských.** Zvláště mimo uvedené uvádíme:

Čtení pro neděle a svátky. (Hamerle-Podlaha.) Cena 3 K 60 h.

Církev v XIX. stol. V. Oliva. Cena 80 h.

Dvanáctero zaslíbení. Hr. Bertold. Cena 1 K.